

สิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคทางการศึกษาของคนพิการในระดับอุดมศึกษา:
ศึกษารณีย์ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

นายธนาชัย สุนทรอนันตชัย

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานิติศาสตร์

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2553

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

RIGHTS LIBERTY AND EQUALITY OF HIGHER EDUCATION
FOR PERSONS WITH DISABILITIES:
A CASE STUDY OF PERSONS WITH HEARING IMPAIRMENT

Mr.Tanachai Suntonanantachai

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws Program in Laws

Faculty of Law

Chulalongkorn University

Academic Year 2010

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคทางการศึกษาของ
คนพิการในระดับอุดมศึกษา: ศึกษากรณีผู้ที่มีความบกพร่อง
ทางการได้ยิน

โดย

นายธนาชัย สุนทรอนันตชัย

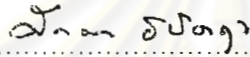
สาขาวิชา

นิติศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

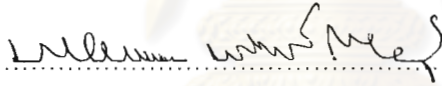
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คณินิจ ศรีบัวเอี่ยม

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

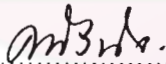

..... คณบดีคณะนิติศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ ธนิตกุล)

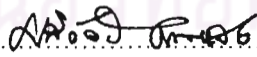
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

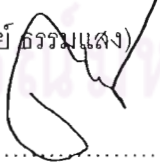
..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์)

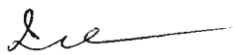
..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คณินิจ ศรีบัวเอี่ยม)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(อาจารย์ ดร.มลิวัลย์ ธรรมแสง)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(อาจารย์มณฑิยา บุญตัน)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(อาจารย์บรรลือ วิศิษฎ์อนุพงษ์)

ธนาชัย สุนทรอนันตชัย : สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคทางการศึกษา
 ของคนพิการในระดับอุดมศึกษา: ศึกษากรณีผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน.
 (RIGHTS LIBERTY AND EQUALITY OF HIGHER EDUCATION FOR PERSONS
 WITH DISABILITIES: A CASE STUDY OF PERSONS WITH HEARING
 IMPAIRMENT) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ผศ.ดร.คณิงนิจ ศรีบัวเอี่ยม, 312 หน้า.

การวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงแนวคิด และสภาพปัญหาในการบังคับใช้
 กฎหมายที่บัญญัติรับรองและคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคที่เกี่ยวข้องกับการจัด
 การศึกษาในระดับอุดมศึกษาให้กับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โดยใช้วิธีการวิจัย
 เอกสาร และการวิจัยภาคสนาม ซึ่งเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และการแจกแบบสอบถาม

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินยังมีได้รับสิทธิ เสรีภาพและ
 ความเสมอภาคดังกล่าวตามที่กฎหมายกำหนดไว้อย่างเต็มที่ การนำบทบัญญัติในกฎหมายไป
 บังคับใช้ยังไม่เป็นรูปธรรม เนื่องจากกฎหมายได้บัญญัติไว้อย่างกว้างๆ เพื่อให้สำหรับคนพิการ
 ทุกประเภท แต่ในทางปฏิบัติแล้ว คนพิการแต่ละประเภทมีความแตกต่างกันในการจัดการศึกษา
 ตลอดจนยังขาดกฎหมายในการกำหนดหลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติให้แก่สถาบันอุดมศึกษา
 และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาให้กับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

ผู้วิจัยได้นำเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวไว้หลายประการ ได้แก่ การออก
 กฎหมายลำดับรองเพื่อกำหนดแนวทางการปฏิบัติและมาตรฐานในการจัดการศึกษาสำหรับ
 คนพิการในระดับอุดมศึกษา การปรับปรุงแก้ไขระเบียบเกี่ยวกับล่ามภาษามือเพื่อใช้ประโยชน์
 ทางการศึกษา การนำรูปแบบหรือโมเดลทางสังคมและหลักการช่วยเหลืออย่างสมเหตุสมผล
 มาปรับใช้ทั้งในการออกกฎหมาย นโยบายและแผนงาน การปรับปรุงระบบการจัดสรร
 งบประมาณในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ การให้ข้อมูลแก่คนพิการเกี่ยวกับสิทธิทาง
 การศึกษาของคนพิการ การกำหนดให้การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการเป็นตัวชี้วัดในการ
 ประเมินคุณภาพสถาบันอุดมศึกษา การปรับปรุงแนวนโยบายและแผนงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
 ตลอดจนมีการติดตามผลการดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอนและเป็นระยะ

สาขาวิชา.....นิติศาสตร์.....ลายมือชื่อนิติศ.....ธนาชัย สุนทรอนันตชัย
 ปีการศึกษา.....2553.....ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....อนันตชัย

5185974834 : MAJOR LAWS

KEYWORDS : RIGHT / LIBERTY / EQUALITY / HIGHER EDUCATION / DISABLED PERSONS / HEARING IMPAIRED PERSONS

TANACHAI SUNTONANANTACHAI: RIGHTS LIBERTY AND EQUALITY OF HIGHER EDUCATION FOR PERSONS WITH DISABILITIES: A CASE STUDY OF PERSONS WITH HEARING IMPAIRMENT. ADVISOR: ASST. PROF. KANONGNIJ SRIBUAIAM, Ph.D., 312 pp.

Objective of this research is to explore concepts and problems on law enforcement of rights, liberty, and equality relating to the management of higher education for hearing impaired persons.

The result indicates that hearing impaired persons still do not fully enjoy such rights, freedom and equality as stated in relating laws. Provisions in the laws are not yet implemented in concrete, because the scope of such provisions is too broad, and they are applicable to all categories of disable persons. Practically speaking, each type of disable persons is different from one another in terms of educational management. Moreover, there is no law stipulating rules and directions for higher educational institutions and relevant organizations involved in managing education for the hearing impaired persons.

Solutions are proposed in various ways as follows: 1) Making subordinate laws and providing practical directions and standards in managing higher education for the hearing impaired persons, 2) Making revision on regulations regarding to sign language interpreter for educational purpose, 3) Applying social model and reasonable accommodation with process on making laws, as well as, on designing policies and plans, 4) Increasing budget for the impaired persons on educational management, 5) Making the educational management for impaired persons as new indicator for assessing quality of higher education institution, and 6) Improving other relevant policies and plans, as well as, setting up monitoring system to evaluate implementation periodically.

Field of Study :Laws.....

Student's Signature *ชานันท์ สุตันนันทชัย*

Academic Year :2010.....

Advisor's Signature *K. Sriyaiam*

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาและความเอาใจใส่ดูแลอย่างดียิ่งของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คณินิจ ศรีบัวเอี่ยม อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์เป็นอย่างสูง ความกรุณาของอาจารย์จะอยู่ในสำนึกตลอดไป พร้อมกันนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณศาสตราจารย์ วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร.มลิวัลย์ ธรรมแสง อาจารย์มณฑิยา บุญตัน และอาจารย์บรรลือ วิศิษฎ์อนุพงษ์ กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย ซึ่งทุกท่านได้ให้คำปรึกษาและคำแนะนำด้วยดีมาโดยตลอด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ ความกรุณาของท่านจะอยู่ในสำนึกของผู้วิจัยตลอดไป

ขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการให้สัมภาษณ์แก่ผู้วิจัย อันได้แก่ ศาสตราจารย์ ดร.อุทุมพร จามรมาน รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล อุดมพิริยะศักดิ์ อาจารย์อรอนงค์ สงเจริญ อาจารย์ ดร.สุขศิริ ด่านธนวนานิช คุณธิดารัตน์ นงศ์ทอง อาจารย์ทรรศนัย โกวิทยากร คุณฉลอรรัตน์ บุญวงศ์ และคุณวิไลวรรณ ซึ่งปรีดา ตลอดจนขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย อันได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล อุดมพิริยะศักดิ์ อาจารย์ทรรศนัย โกวิทยากร อาจารย์สายใจ สังข์พันธ์ อาจารย์คมสัน โพธิ์คง อาจารย์ ดร.ชฎานิศวรร กุลรัตน์มณีพร ดร.ธนันท์ ธนารัชตะภูมิ คุณฉลอรรัตน์ บุญวงศ์ และคุณคมคิด คັນสนะเกียรติ

ขอขอบคุณคุณสุเมธ ชัยไธสง ที่ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้วิจัยในการติดต่อและประสานงาน ค้นคว้าหาข้อมูล ตลอดจนให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะต่างๆ คุณวีรภัทร์ สุขศิริ ที่ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้วิจัยในการวิเคราะห์และแปลผลแบบสอบถาม คุณพนิชฐา ชิวเจริญกุล และคุณฉนวนวรรณ ประยูรเวชที่ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้วิจัยในการแปลเอกสาร นอกจากนั้นแล้ว ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้บริหาร และผู้ร่วมงานที่สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ(องค์การมหาชน) ซึ่งเป็นที่ทำงานเดิมของผู้วิจัยทุกท่าน ที่ให้ความช่วยเหลือ ให้ข้อคิด และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยในตลอดช่วงระยะเวลาที่ผู้วิจัยกำลังศึกษาอยู่

และท้ายที่สุด ขอขอบพระคุณสมาชิกในครอบครัวของผู้วิจัยทุกท่าน ทั้งคุณพ่อคุณแม่ พี่สาว และพี่ชายของผู้วิจัย ที่คอยเลี้ยงดู อบรมสั่งสอน และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา ขอบุญกุศลอันอาจมี จงบังเกิดแก่ทุกท่านทั้งที่ผู้วิจัยกล่าวถึง ณ ที่นี้ และท่านที่แม้ไม่ได้กล่าวถึง แต่ก็มีส่วนช่วยให้งานวิจัยชิ้นนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี โดยเฉพาะผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินทุกท่านที่เป็นแรงบันดาลใจให้แก่ผู้วิจัยในการทำงานวิจัยชิ้นนี้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญแผนภาพ.....	ด
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
1.3 ขอบเขตของการวิจัย.....	4
1.4 สมมติฐานของการวิจัย.....	4
1.5 วิธีดำเนินการวิจัย.....	5
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	7
บทที่ 2 ข้อความคิดเบื้องต้น แนวความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	8
2.1 ข้อความคิดเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน.....	8
2.1.1 ความหมายของคนพิการ.....	8
2.1.1.1 ความหมายโดยทั่วไป.....	8
2.1.1.2 ความหมายเชิงกฎหมาย.....	12
2.1.2 ประเภทของคนพิการ.....	14
2.1.2.1 การจำแนกประเภทคนพิการของกระทรวงการพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์.....	15
2.1.2.2 การจำแนกประเภทคนพิการของกระทรวงศึกษาธิการ.....	15
2.1.3 ลักษณะของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน.....	15
2.1.3.1 ระดับของสภาพความบกพร่องทางการได้ยิน.....	17
2.1.3.2 สาเหตุของความบกพร่องทางการได้ยิน.....	18
2.1.3.3 สภาพปัญหาของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน.....	18

2.2 แนวความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาค	
ทางด้านการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน..	21
2.2.1 แนวความคิดพื้นฐานเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพทางด้านการศึกษา	
ในระดับอุดมศึกษาของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน.....	21
2.2.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์.....	21
2.2.1.2 แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน.....	27
2.2.1.3 แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพ.....	30
2.2.2 ทฤษฎีกฎหมายเกี่ยวกับหลักความเสมอภาคทางด้านการศึกษา	
ในระดับอุดมศึกษาของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน.....	33
2.2.2.1 วิวัฒนาการ และความเป็นมาของหลักความเสมอภาค.....	34
2.2.2.2 ประเภทของหลักความเสมอภาค.....	36
2.2.2.3 การเลือกปฏิบัติต่อผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่ไม่ขัด	
กับหลักความเสมอภาค.....	37
2.2.2.4 ความสัมพันธ์ระหว่างหลักความเสมอภาค และแนวคิด	
เกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพ.....	39
2.3 การรับรองและคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคทางด้านการศึกษา	
ในระดับอุดมศึกษาของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินตามรัฐธรรมนูญ	
แห่งราชอาณาจักรไทย.....	40
2.3.1 สิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคก่อนการประกาศใช้	
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550.....	41
2.3.2 สิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคหลังการประกาศใช้	
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550.....	44
2.3.2.1 แนวคิดเกี่ยวกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามรัฐธรรมนูญ.....	44
2.3.2.2 แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิ และเสรีภาพทางด้านการศึกษาในระดับ	
อุดมศึกษาของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินตามรัฐธรรมนูญ.....	46
2.3.2.3 แนวคิดเกี่ยวกับความเสมอภาคทางด้านการศึกษาในระดับ	
อุดมศึกษาของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินตามรัฐธรรมนูญ.....	48
2.3.2.4 แนวคิดเกี่ยวกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐทางด้าน	
การศึกษาในระดับอุดมศึกษาของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน....	50

2.3.2.5 แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ ความเสมอภาคด้านอื่นๆ ตามรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน.....	51
บทที่ 3 สิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินตามหลักสากลและกฎหมาย ต่างประเทศ.....	53
3.1 สิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินภายใต้หลักสากล.....	53
3.1.1 สนธิสัญญาระหว่างประเทศที่ประเทศไทยมิได้เป็นภาคี และเอกสารระหว่างประเทศที่ไม่มีผลผูกพันทางกฎหมาย.....	55
3.1.1.1 ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ.1948.....	55
3.1.1.2 อนุสัญญาจัดการเลือกปฏิบัติในการศึกษา ค.ศ.1960.....	57
3.1.1.3 ปฏิญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ ค.ศ.1975.....	58
3.1.1.4 กฎมาตรฐานว่าด้วยการสร้างความเสมอภาคทางโอกาส ให้แก่คนพิการ ค.ศ. 1993.....	60
3.1.2 สนธิสัญญาระหว่างประเทศที่มีผลต่อประเทศไทย และก่อให้เกิด พันธกรณีทางกฎหมายต่อประเทศไทย.....	63
3.1.2.1 กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและ วัฒนธรรม ค.ศ. 1966.....	64
3.1.2.2 อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ. 1989.....	65
3.1.2.3 อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ ค.ศ.2006.....	68
3.2 สิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ของคนพิการตามกฎหมายประเทศต่างๆ.....	74
3.2.1 ประเทศสหรัฐอเมริกา.....	75
3.2.2 ประเทศออสเตรเลีย.....	78
3.2.3 ประเทศสวีเดน.....	87
3.3 การวิเคราะห์สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคทางการศึกษาใน ระดับอุดมศึกษาของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินตามหลักสากล และกฎหมายต่างประเทศ.....	90

บทที่ 4 สิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินตามกฎหมาย แนวนโยบาย และ แผนงานของประเทศไทย.....	95
4.1 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคทางการศึกษา ในระดับอุดมศึกษาของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน.....	96
4.1.1 พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ.2551.....	97
4.1.2 พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550..	102
4.1.3 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542.....	107
4.1.4 พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 และพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการ ประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการ โทรคมนาคม พ.ศ. 2553.....	111
4.2 แนวนโยบายและแผนงานที่เกี่ยวข้องกับสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาค ทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน	113
4.2.1 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10(พ.ศ.2550-2554)	116
4.2.2 แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2545-2559) ของกระทรวงศึกษาธิการ..	116
4.2.3 แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ.2550-2554) ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.....	121
4.2.4 แผนพัฒนาการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับคนพิการ ระยะ 5 ปี (พ.ศ.2550-2554) ของกระทรวงศึกษาธิการ.....	127
4.2.5 กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2551-2565) ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.....	130
4.2.6 แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2551-2554) ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.....	132
4.2.7 แผนยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในระดับอุดมศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.....	134
4.3 การวิเคราะห์กฎหมาย แนวนโยบายและแผนงานของประเทศไทยที่เกี่ยวข้อง กับสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน.....	138

บทที่ 5 แนวคิด องค์กร การรับเข้าศึกษาต่อ การจัดระบบบริการสนับสนุน งบประมาณ และการจัดการเรียนการสอนในการจัดการศึกษา สำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในระดับอุดมศึกษา.....	146
5.1 แนวคิดในการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ในระดับอุดมศึกษา.....	147
5.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ.....	147
5.1.2 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา.....	153
5.1.3 ความเป็นมาของการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่อง ทางการได้ยินในระดับอุดมศึกษา.....	155
5.1.3.1 การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการและการจัดการศึกษา สำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน.....	155
5.1.3.2 การจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ในระดับอุดมศึกษา.....	158
5.2 องค์กรที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทาง การได้ยินในระดับอุดมศึกษา.....	160
5.2.1 คณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ.....	160
5.2.2 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.....	163
5.2.3 สถาบันอุดมศึกษา.....	165
5.3 การรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา.....	167
5.3.1 วิธีการรับเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา.....	168
5.3.2 นโยบาย แนวทาง และมาตรการการรับเข้าศึกษา ของสถาบันอุดมศึกษา.....	171
5.4 การจัดระบบบริการสนับสนุนนิสิตนักศึกษาพิการ(Disability Support Services/DSS) และการจัดสรรงบประมาณในการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มี ความบกพร่องทางการได้ยินในระดับอุดมศึกษา.....	176
5.4.1 การจัดระบบบริการสนับสนุนคนพิการ(Disability Support Services/ DSS)ในการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ในระดับอุดมศึกษา.....	176
5.4.2 การจัดสรรงบประมาณในการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่อง ทางการได้ยินในระดับอุดมศึกษา.....	184

5.5 การจัดการเรียนการสอน การจัดทำหลักสูตร และการวัดและประเมินผล ในการจัดการศึกษา และการเข้าร่วมกิจกรรมในการจัดการศึกษา สำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในระดับอุดมศึกษา.....	190
5.6 กรณีตัวอย่างของสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาให้สำหรับ ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน.....	193
5.6.1 วิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล.....	193
5.6.2 มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.....	195
5.6.3 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.....	197
บทที่ 6 ความคิดเห็น สภาพปัญหา และการวิเคราะห์ทางกฎหมายในการจัด การศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในระดับอุดมศึกษา.....	199
6.1 ความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่อง ทางการได้ยินในระดับอุดมศึกษา.....	200
6.1.1 ความคิดเห็นจากการสัมภาษณ์.....	200
6.1.1.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการรับผู้ที่มีความบกพร่อง ทางการได้ยินเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา.....	201
6.1.1.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดระบบบริการสนับสนุนนิสิต นักศึกษาพิการ(Disability Support Services/DSS) และการจัดสรรงบประมาณในการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มี ความบกพร่องทางการได้ยิน.....	208
6.1.1.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน การจัดทำ หลักสูตร การวัดและประเมินผล และการเข้าร่วมกิจกรรม ในการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ในระดับอุดมศึกษา.....	215
6.1.2 ความคิดเห็นจากการแจกแบบสอบถามให้กับผู้ที่มีความบกพร่อง ทางการได้ยิน.....	220
6.1.2.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการรับทราบถึงสิทธิ เสรีภาพและความ เสมอภาคของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินทางด้าน การศึกษาในระดับอุดมศึกษา.....	221

6.1.2.2	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการรับเข้าศึกษาต่อในสถาบัน อุดมศึกษา.....	223
6.1.2.3	ความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน การจัดทำ หลักสูตร การวัดและประเมินผล และการเข้าร่วมกิจกรรม ในสถาบันอุดมศึกษา.....	226
6.1.2.4	ความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดระบบบริการสนับสนุนคนพิการ (Disability Support Services/DSS)ในสถาบันอุดมศึกษา.....	227
6.1.2.5	ความคิดเห็นเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการศึกษาในสถาบัน อุดมศึกษา.....	229
6.2	สภาพปัญหาของการบังคับใช้กฎหมายในการจัดการศึกษาสำหรับ ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในระดับอุดมศึกษาที่กระทบต่อ สิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาค.....	230
6.2.1	สภาพปัญหาของการรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาที่กระทบต่อสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาค.....	230
6.2.2	สภาพปัญหาของการจัดระบบบริการสนับสนุนนิสิตนักศึกษาพิการ (Disability Support Services/DSS) และการจัดสรรงบประมาณ ที่กระทบต่อสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาค.....	233
6.2.3	สภาพปัญหาของการจัดการเรียนการสอน การจัดทำหลักสูตร และ การวัดและประเมินผล การเข้าร่วมกิจกรรมที่กระทบต่อสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาค.....	237
บทที่ 7	บทวิเคราะห์.....	239
บทที่ 8	บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	251
8.1	บทสรุป.....	251
8.2	ข้อเสนอแนะ.....	253
	รายการอ้างอิง.....	257
	ภาคผนวก.....	270
	ภาคผนวก ก.....	271

	หน้า
ภาคผนวก ข.....	275
ภาคผนวก ค.....	279
ภาคผนวก ง.....	285
ภาคผนวก จ.....	297
ภาคผนวก ฉ.....	306
ภาคผนวก ช.....	310
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	312

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญญัตราจ

ตารางที่		หน้า
1	กลุ่มสาขาวิชา และอัตราค่าใช้จ่ยที่ให้การอุดหนุน.....	102
2	การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนา คุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ 3(พ.ศ.2550-2554).....	123
3	การกำหนดตัวชี้วัด เป้าหมาย แนวทางและมาตรการในการดำเนินงานตาม ยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ.2550-2554) ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ในระดับอุดมศึกษา.....	124
4	การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนา การจัดการศึกษาพิเศษสำหรับคนพิการ ระยะ 5 ปี (พ.ศ.2550-2554).....	128
5	การกำหนดตัวชี้วัด เป้าหมาย แนวทางและมาตรการในการดำเนินงานตาม ยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับคนพิการ ระยะ 5 ปี (พ.ศ.2550-2554) ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ในระดับอุดมศึกษา.....	129
6	การกำหนดยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ มาตรการ แผนงานและโครงการ ตามแผนยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในระดับอุดมศึกษา.....	134
7	ความสัมพันธ์ของแนวนโยบาย และแผนงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา สำหรับคนพิการ.....	138
8	การสำรวจสถาบันอุดมศึกษาเกี่ยวกับนโยบายการรับผู้ที่มีความพิการ.....	174
9	การสำรวจสถาบันอุดมศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการรับผู้ที่มีความพิการ.....	175
10	การสำรวจสถาบันอุดมศึกษาเกี่ยวกับมาตรการการรับผู้ที่มีความพิการ.....	176
11	การสำรวจหน่วยงานกลางที่รับผิดชอบการให้บริการนิสิตนักศึกษาพิการ.....	180
12	การสำรวจสถาบันอุดมศึกษาเกี่ยวกับแหล่งที่มาของงบประมาณ.....	185
13	สรุปประเด็นคำถาม ความเห็น และข้อเสนอแนะจากการสัมภาษณ์ในประเด็น การรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา ในระบบกลาง.....	202

ตารางที่	หน้า
14	สรุปประเด็นคำถาม ความเห็น และข้อเสนอแนะจากการสัมภาษณ์ในประเด็นการรับรู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาในระบบรับตรง..... 205
15	สรุปประเด็นคำถาม ความเห็น และข้อเสนอแนะจากการสัมภาษณ์ในประเด็นการจัดระบบบริการสนับสนุนคนพิการ (Disability Support Services/DSS) ในสถาบันอุดมศึกษา..... 209
16	สรุปประเด็นคำถาม ความเห็น และข้อเสนอแนะจากการสัมภาษณ์ในประเด็นการจัดสรรงบประมาณในการจัดการศึกษาสำหรับผู้พิการ ซึ่งรวมถึงผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในสถาบันอุดมศึกษา..... 212
17	สรุปประเด็นคำถาม ความเห็น และข้อเสนอแนะจากการสัมภาษณ์ในประเด็นการจัดการเรียนการสอน การจัดทำหลักสูตร การวัดและประเมินผลและการเข้าร่วมกิจกรรมสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในระดับอุดมศึกษา..... 216
18	ร้อยละของสภาพการรับรู้เกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการจัดการศึกษาของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6..... 222
19	ร้อยละของสภาพการรับรู้เกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการจัดการศึกษาของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา..... 223
20	ร้อยละของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกสถาบันอุดมศึกษาของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6..... 226
21	ค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจการจัดทำหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนการวัดและประเมินผล และการเข้าร่วมกิจกรรมในสถาบันอุดมศึกษา..... 227
22	ค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจการการจัดระบบบริการสนับสนุนคนพิการ (Disability Support Services/DSS) ในสถาบันอุดมศึกษา..... 228
23	ร้อยละของค่าใช้จ่ายในการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของนิสิตนักศึกษาที่ต้องเสีย..... 229

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่		หน้า
1	ภาพแสดงความสัมพันธ์ของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา สำหรับคนพิการ.....	96
2	ภาพแสดงความสัมพันธ์ของแนวนโยบาย และแผนงานที่เกี่ยวข้อง กับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ.....	115
3	ภาพแสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบและจุดมุ่งหมายของ สถาบันอุดมศึกษา.....	154
4	การแสดงความสัมพันธ์ของระดับในการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับ คนพิการในแต่ละมิติ.....	183
5	สรุปขั้นตอนการดำเนินงานสำหรับสถาบันอุดมศึกษาที่ขอรับ การอุดหนุนทางการศึกษาสำหรับคนพิการในระดับอุดมศึกษา.....	189

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เมื่อมนุษย์รวมตัวกันเป็นสังคม ก็ต้องมีการพึ่งพาอาศัยและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และการที่มนุษย์จะมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันได้นั้น ก็จำเป็นที่ต้องมีการสื่อสารกัน ไม่ว่าจะทางการใช้ภาษาพูด การใช้ภาษาเขียน หรือการใช้ภาษากาย

ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน หรือที่เรามักเรียกกันว่า “คนหูหนวก” หรือคนเป็นใบ้ ก็เป็นบุคคลในสังคมประเภทหนึ่งที่ต้องการจะมีปฏิสัมพันธ์กับทุกคนในสังคม แต่ในความจริงแล้ว บุคคลเหล่านี้ไม่อาจสื่อสารได้ดังเช่นปกติเหมือนคนทั่วไป พวกเขาต้องดำรงชีวิตอยู่ในโลกของตัวเอง ซึ่งเป็นโลกแห่งความเงียบ และการที่ไม่สามารถสื่อสารกับบุคคลทั่วไปได้นี้เอง ก็เป็นอุปสรรคสำคัญในการพัฒนาบุคคลเหล่านี้ ประกอบกับเราต้องยอมรับกันว่า มุมมองของคนในสังคมไทยในการพัฒนาหรือช่วยเหลือผู้พิการในปัจจุบันนั้น ยังเป็นลักษณะของความเวทนา น่าสงสาร คนทั่วไปยังไม่มี ความเข้าใจที่แท้จริงเกี่ยวกับคนพิการ การมีความเชื่อผิดๆ ว่าคนพิการคือคนที่ไร้ความสามารถ หรือมีความสามารถอย่างจำกัด หรือความเชื่อที่ว่าความพิการเกิดจากผลกรรม ก็เป็นตัวอย่างของมุมมองที่ได้สร้างปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาหรือช่วยเหลือผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการศึกษา

การจัดการศึกษาถือเป็นบริการสาธารณะอย่างหนึ่งที่รัฐต้องดำเนินการ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ในมาตรา 49 ได้บัญญัติถึงสิทธิของบุคคลในการรับ การศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้ทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายซึ่งรวมถึง ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือผู้ทุพพลภาพ หรือผู้อยู่ในสภาวะยากลำบาก ที่ต้องได้รับการสนับสนุนจากรัฐ เพื่อให้ได้รับการศึกษาโดยทัดเทียมกับบุคคลอื่นด้วย ตลอดจนจรรยาบรรณของรัฐต้องคุ้มครองและส่งเสริมการจัดการศึกษาอบรมขององค์การวิชาชีพหรือเอกชน การศึกษาทางเลือกของประชาชน การเรียนรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้เป็นไปอย่างเหมาะสม

จากหลักการของรัฐธรรมนูญข้างต้น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ก็ได้มีบทบัญญัติที่สอดคล้องกับหลักการดังกล่าว โดยมีการกำหนดไว้ในมาตรา 10 ที่บัญญัติให้การจัดการศึกษานั้น ต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม

การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ ตลอดจนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับคนพิการ ให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้บุคคลเหล่านี้มีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา

จากกฎหมายการศึกษาแห่งชาติข้างต้น จะเห็นได้ว่าการบัญญัติสิทธิของผู้พิการในการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายไว้เป็นพิเศษ ซึ่งต่อมาภายหลังผู้พิการก็ได้รับการรับรองและคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคทางการศึกษาของผู้พิการเพิ่มขึ้น เมื่อมีการออกพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2550 ที่ได้กำหนดสิทธิทางการศึกษาของผู้พิการ ไว้ในมาตรา 5 อันได้แก่ การได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการจนตลอดชีวิต พร้อมทั้งได้รับเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา การเลือกบริการทางการศึกษา สถานศึกษา ระบบและรูปแบบการศึกษา โดยคำนึงถึงความสามารถ ความสนใจ ความถนัดและความต้องการจำเป็นพิเศษของบุคคลนั้น และการได้รับการศึกษาที่มีมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษารวมทั้งการจัดหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้ การทดสอบทางการศึกษา ที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละประเภทและบุคคล

จากข้างต้น รัฐจึงมีหน้าที่ที่จะต้องจัดทำบริการสาธารณะทางการศึกษาโดยคำนึงถึงสิทธิตามที่กฎหมายได้วางไว้ ดังจะเห็นได้จากที่มีการออกระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ เกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการทั้งในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับอุดมศึกษานั้นได้มีการกำหนดหลักการ ให้ผู้พิการมีสิทธิที่จะศึกษาจนถึงระดับปริญญาตรีโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ซึ่งนับว่าเป็นการรับรองและคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคมากกว่าแต่ก่อน และมากกว่าในหลายๆ ประเทศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความมุ่งหมายที่จะศึกษาถึงสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของคนพิการทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษา โดยเน้นเฉพาะกรณีของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เนื่องจากการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา เป็นการจัดการศึกษาขั้นสูงที่เน้นเฉพาะสาขาวิชา เป็นการศึกษาที่มีการลงทุนสูงกว่าการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาในระดับอาชีวศึกษา การกำหนดหลักการให้ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมีสิทธิที่จะศึกษาจนถึงระดับปริญญาตรีโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย จึงเป็นสิ่งที่ท้าทายในการดำเนินการให้เกิดขึ้นจริง โดยเฉพาะ

สำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินประเภทหูหนวกแล้ว นับได้ว่าในปัจจุบันบุคคลกลุ่มนี้ยังขาดเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาเป็นอย่างมาก การที่ต้องสื่อสารผ่านล่ามภาษามือ อันเป็นอุปสรรคสำคัญในการจัดการศึกษาให้กับบุคคลกลุ่มนี้ ตลอดจนการกำหนดวิธีการรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา การจัดทำหลักสูตร การวัดและประเมินผลและงบประมาณในการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ก็เป็นประเด็นที่วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งศึกษา เพื่อให้ทราบถึงสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคในทางปฏิบัติจริงเมื่อเทียบกับกฎหมายที่ตราขึ้น อันนำไปสู่การทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมาย ตลอดจนเสนอแนะแนวทางในการดำเนินการทางกฎหมายเพื่อให้ผู้พิการเหล่านี้ได้รับการคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ และได้รับความเสมอภาคในการได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียมกับบุคคลปกติทั่วไปในสังคม

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินทางด้านการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ตามที่ได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบแนวคิดเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินทางด้านการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของประเทศไทยตามหลักสากล และกฎหมายของต่างประเทศ
3. เพื่อศึกษาถึงสภาพปัญหาการนำกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในระดับอุดมศึกษาไปบังคับใช้ อันเป็นปัญหาที่กระทบต่อสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคของบุคคลกลุ่มนี้
4. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันหรือการบัญญัติกฎหมายใหม่ในอนาคต อันเป็นการรับรองและคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินทางด้านการศึกษาในระดับอุดมศึกษา

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

เป็นการศึกษาถึงสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคของคนพิการทางการศึกษา เฉพาะการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาโดยเน้นสถาบันอุดมศึกษาประเภทจำกัดรับ และเฉพาะกรณีของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โดยครอบคลุมทั้งคนหูหนวก และคนหูตึง

การศึกษาวิจัยนี้ จะศึกษาเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคที่ได้รับการรับรองและคุ้มครองไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และกฎหมายต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องตามความเหมาะสม นอกจากนั้นแล้ว ยังศึกษาแนวทางในการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในระดับอุดมศึกษา โดยพิจารณาจากแผนงานและนโยบายของภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนจนศึกษาถึงสภาพปัญหาในทางปฏิบัติของการจัดการศึกษาดังกล่าว ที่ส่งผลกระทบต่อสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาค โดยรวบรวมมาจากความคิดเห็นจากผู้บริหาร คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา สำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในระดับอุดมศึกษา ตลอดจนความคิดเห็นจากนักเรียน และนิสิตนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน อันนำไปสู่การวิเคราะห์ เพื่อสรุปผล และมีข้อเสนอแนะทางกฎหมายในการจัดการศึกษาดังกล่าวต่อไป

1.4 สมมติฐานของการวิจัย

แม้ว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบัน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 และพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 จะได้บัญญัติรับรองสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษา อันเป็นการคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินไว้แล้วก็ตาม แต่ในทางปฏิบัติแล้วไม่สามารถนำบทบัญญัติดังกล่าวไปบังคับใช้ได้ในการจัดการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม เนื่องจากกฎหมายได้บัญญัติหลักการไว้อย่างกว้างๆ เพื่อใช้สำหรับคนพิการทุกประเภท ซึ่งในทางความเป็นจริงแล้วคนพิการแต่ละประเภทมีความแตกต่างกันในการจัดการศึกษา ตลอดจนยังขาดกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการกำหนดแนวทางปฏิบัติให้แก่สถาบันอุดมศึกษาในการจัดการศึกษาให้กับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ดังนั้น หากมีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย และการบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดแนวทางปฏิบัติในการบังคับใช้กฎหมายให้กับสถาบันอุดมศึกษาอย่างชัดเจนแล้ว จะทำให้ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินได้รับสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษาเท่าเทียมกับบุคคลอื่นๆ ในสังคมอย่างแท้จริง

1.5 วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัยในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ใช้วิธีการศึกษาวิจัย 2 รูปแบบ คือ

1. การศึกษาวิจัยทางเอกสาร (Documentary Research) โดยศึกษาค้นคว้า รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น หนังสือ วิทยานิพนธ์ บทความ วารสาร จุลสาร เอกสารเผยแพร่ของหน่วยงานรัฐบาลและเอกชนต่างๆ รายงานการสัมมนา รายงานการประชุม รายงานการวิจัย ตั๋วบทกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา สำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินทั้งในและต่างประเทศ เป็นต้น โดยรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทั้งหมด แล้วจึงดำเนินการวิเคราะห์เพื่อหาข้อสรุป

2. การศึกษาวิจัยสนาม (Field Research) โดยมีวิธีการดำเนินการ 2 วิธี คือ

2.1 การสัมภาษณ์ผู้บริหาร คณาจารย์ เจ้าหน้าที่และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เพื่อเก็บรวบรวมความคิดเห็นจากบุคคลเหล่านี้ และนำข้อมูลไปใช้ในการศึกษาสภาพปัญหาในการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่เป็นการกระทบต่อสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ตลอดจนนำไปวิเคราะห์ถึงการบังคับใช้กฎหมาย นโยบาย และแผนงานในการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินต่อไป โดยผู้วิจัยได้สัมภาษณ์บุคคลข้างต้น จำนวน 9 ท่าน ได้แก่

(1) ศาสตราจารย์ ดร.อุทุมพร จามรมาน อดีตผู้อำนวยการสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) และอดีตประธานแอดมิชชันฟอรัม

(2) คุณบรรลือ วิศิษฏ์อนุพงษ์ รักษาการในตำแหน่งนักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ และรักษาการผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมประสบการณ์การเรียนรู้กับชุมชน สำนักส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

(3) อาจารย์อรอนงค์ สงเจริญ รองคณบดีฝ่ายบริการวิชาการและกิจการนักศึกษา วิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล

(4) อาจารย์ ดร.สุขศิริ ด้านธนวนานิช อาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาอนุชนศึกษา วิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล

(5) คุณธิดารัตน์ นงค์ทอง เจ้าหน้าที่ประสานงานบริการสนับสนุนสำหรับนักศึกษาพิการ วิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล

(6) รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล อุดมพิริยะศักดิ์ ประธานโครงการวิจัย และพัฒนางานการศึกษาพิเศษ และอาจารย์ประจำบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

(7) อาจารย์ทรรศนัย โกวิทยากร รองประธานหลักสูตรการศึกษาพิเศษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

(8) คุณฉลองรัตน์ บุญวงศ์ เจ้าหน้าที่ล่ามภาษามือ ฝ่ายบริการ สนับสนุนนักศึกษาพิการเรียนร่วม หลักสูตรการศึกษาพิเศษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

(9) คุณวิไลวรรณ ซึ่งปรีดา หัวหน้าศูนย์บริการนักศึกษาพิการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

2.2 การแจกแบบสอบถามให้กับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เพื่อเก็บรวบรวมความคิดเห็นจากบุคคลเหล่านี้ แล้วจึงนำข้อมูลที่ได้รับนั้นมาคำนวณหาค่าตามวิธีการทางสถิติเพื่อทำการประมวลผลและวิเคราะห์ความคิดเห็นส่วนตัว เพื่อเป็นข้อมูลในการศึกษาสภาพปัญหาในการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่เป็นการกระทบต่อสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ตลอดจนนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ถึงการบังคับใช้กฎหมาย นโยบาย และแผนงานในการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินต่อไป โดยกลุ่มตัวอย่างของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่จะแจกแบบสอบถาม จะแบ่งออกเป็นสองกลุ่ม คือ

2.2.1 กลุ่มผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยกลุ่มนี้ผู้วิจัยได้สอบถามเกี่ยวกับสภาพการรับรู้เกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ และความคิดเห็นเกี่ยวกับการรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการสำรวจข้อมูลนักเรียนจากโรงเรียนเฉพาะความพิการที่จัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องได้ยีน จำนวน 94 คน ใน 10 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดชลบุรี โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดขอนแก่น โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดตาก โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดนนทบุรี โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดปทุมธานี โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดสงขลา โรงเรียนโสตศึกษาเทพรัตน์จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และโรงเรียนโสตศึกษาปานเลิศจังหวัดลพบุรี

2.2.2 กลุ่มผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่กำลังศึกษาอยู่ในสถาบันอุดมศึกษา โดยกลุ่มนี้จะสอบถามเกี่ยวกับสภาพการรับรู้เกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ และสอบถามความคิดเห็นและความพึงพอใจเกี่ยวกับกระบวนการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการสำรวจข้อมูลนิสิตนักศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษาต่างๆ จำนวน 159 คน ใน 12 สถาบัน ได้แก่ วิทยาลัยราชสุดา (มหาวิทยาลัยมหิดล) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย มหาวิทยาลัยราชภัฏพินิจสงคราม มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ และมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. เพื่อเสริมสร้างความรู้ในการทำวิจัย และระเบียบวิธีวิจัยเพิ่มขึ้น
2. เพื่อให้ทราบถึงสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินทางด้านการศึกษา โดยเฉพาะการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญและกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง อันจะเป็นประโยชน์กับผู้ที่ยกพร่องทางการได้ยิน และผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับผู้ที่ยกพร่องทางการได้ยินในการนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป
3. เพื่อให้ทราบถึงแนวคิด และทฤษฎีทางกฎหมายมหาชนที่เกี่ยวข้องกับสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินทางด้านการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ตลอดจนหลักสากล และกฎหมายของประเทศต่างๆ ที่รับรองและคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคดังกล่าว
4. เพื่อให้ทราบถึงปัญหาของการนำกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในระดับอุดมศึกษาไปใช้บังคับในทางปฏิบัติ อันนำไปสู่แนวทางในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายหรือบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินได้รับการรับรองและคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคอย่างแท้จริง
5. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการปฏิบัติต่อผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินแก่หน่วยงานภาครัฐ สถาบันอุดมศึกษา และหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เพื่อให้ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินได้รับสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคเช่นเดียวกับบุคคลอื่นในสังคม

บทที่ 2

ข้อความคิดเบื้องต้น แนวความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ในปัจจุบันเป็นที่ทราบกันดีว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 เป็นรัฐธรรมนูญที่ได้ให้ความสำคัญต่อการรับรองและคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิมนุษยชน สิทธิเสรีภาพ และความเสมอภาคเป็นอย่างมาก ซึ่งก็สืบเนื่องมาจากการวางรากฐานแนวความคิดของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 อันรวมถึงสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาให้กับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินด้วย อย่างไรก็ตาม เพื่อให้สามารถทำความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคดังกล่าวที่มีการบัญญัติไว้ในกฎหมายสูงสุดของประเทศได้มากยิ่งขึ้น ในบทนี้จึงได้ทำการศึกษาดังกล่าวถึงข้อความคิดเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ตลอดจนแนวความคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องอันทำให้เกิดการรับรองและคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคดังกล่าวไว้ในรัฐธรรมนูญ

2.1 ข้อความคิดเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

ในส่วนนี้จะศึกษาถึงความหมายของคณพิการทั้งในเชิงของความหมายโดยทั่วไป และความหมายในเชิงกฎหมาย ประเภทของความพิการ ตลอดจนลักษณะของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นที่นำไปสู่การศึกษาถึงการรับรองและคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคทางด้านทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของบุคคลกลุ่มนี้ต่อไป

2.1.1 ความหมายของคณพิการ

2.1.1.1 ความหมายโดยทั่วไป

ความหมายของคณพิการในอดีตนั้น จะมองความพิการในลักษณะของปัจเจกบุคคล กล่าวคือ การถือเอาความสมบูรณ์ครบถ้วนของอวัยวะร่างกายเป็นตัวชี้วัดว่าบุคคลใดบุคคลหนึ่งจะพิการหรือไม่ หากบุคคลใดไม่มีอวัยวะครบถ้วนสมบูรณ์หรือมีอวัยวะแต่บกพร่องถือว่าบุคคลนั้นมีความพิการและสมควรที่จะได้รับการเยียวยา ดังนั้น ความพิการจึงถือเป็นปัญหาซึ่งการให้ความหมายในลักษณะนี้ สอดคล้องกับการให้ความหมายตามโมเดลหรือรูปแบบทางการแพทย์ (Medical Model) กล่าวคือ เป็นการจัดแยกคณพิการตามลักษณะพยาธิวิทยา และลักษณะชีววิทยาของบุคคล โดยมองว่าคณพิการคือผู้ที่มีความบกพร่องหรือสูญเสียสมรรถภาพทางร่างกายหรือจิตใจ ทำให้ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ในการกระทำกิจกรรมประจำวัน การ

เรียนรู้ การประกอบอาชีพ และการมีความสัมพันธ์ทางสังคมได้เหมือนอย่างปกติ โดยจัดแยกความพิการเป็นประเภทต่างๆ เช่น หูหนวก (Deaf) หูตึง (Hard of Hearing) หูหนวกและตาบอด (Deaf-Blind) บกพร่องทางการเห็น (Visually Impaired) พิการทางโรคเกี่ยวกับกระดูก (Orthopaedically Handicapped) ปัญญาอ่อน (Mental Retardation) พิการซ้ำซ้อน (Multiple Handicapped) เป็นต้น¹

การให้ความหมายในอดีตข้างต้น สอดคล้องกับมุมมองเจตคติของผู้พิการเอง และทัศนคติของสังคมในอดีตที่มีต่อผู้พิการ ที่มีมุมมองว่าความผิดปกติ ความพิการเป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระทำบาป เป็นกรรมเก่าที่ผู้พิการเหล่านั้นได้กระทำมาในอดีต และส่งผลให้ชีวิตในปัจจุบันของผู้พิการไม่สมบูรณ์แจ่มใสเหมือนบุคคลโดยปกติทั่วไป ดังนั้น ผู้พิการจึงควรก้มหน้ารับกรรม และเผชิญกับสภาพชีวิตที่บกพร่องนี้ จนกว่ากรรมเก่าจะได้รับการชดใช้ให้หมดสิ้นไป อย่างไรก็ตาม บุคคลในสังคมบางกลุ่มอาจให้ความสงสารเห็นใจแก่ผู้พิการ แต่การช่วยเหลือกลับมุ่งประเด็นไปที่การสงเคราะห์ การช่วยเหลือทางวัตถุ โดยผู้พิการไม่ได้ถูกมองอย่างบุคคลที่มีคุณค่า สามารถพัฒนาและช่วยเหลือตนเองได้ ผู้พิการส่วนใหญ่จึงอยู่ในสภาพของบุคคลผู้ถูกทอดทิ้งให้เผชิญชะตากรรมของตน และไม่ได้รับการยอมรับในฐานะบุคคลๆ หนึ่งที่มีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ซึ่งสามารถรับการพัฒนา และเปลี่ยนแปลงชีวิตของตนให้ดีขึ้นเช่นเดียวกับบุคคลโดยทั่วไป²

ในเวลาต่อมา สังคมเริ่มมีมุมมองต่อความพิการที่แตกต่างออกไป เริ่มมีการนำปัจจัยภายนอกและสภาพแวดล้อมต่างๆ เข้ามาพิจารณาประกอบกับความบกพร่องทางสภาพร่างกายของแต่ละบุคคลในการให้ความหมายความพิการ โดยมองว่าความพิการไม่ได้เกิดขึ้นจากความบกพร่องจากอวัยวะ หากแต่เกิดขึ้นเพราะเงื่อนไขปัจจัยภายนอกอื่นๆ เช่น บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยินยังไม่ถือว่าเป็นผู้พิการจนกว่าบุคคลนั้นจะอยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีแต่ข้อมูลข่าวสารที่เป็นข้อมูลเสียง ไม่มีล่าม ไม่มีสื่อสิ่งพิมพ์เป็นตัวอักษรหรือเป็นภาพ เป็นต้น การให้ความหมายของความพิการตามลักษณะนี้จึงสอดคล้องกับการให้ความหมายตามโมเดลหรือรูปแบบระบบทางสังคม (Social Model) ซึ่งเป็นการจัดแยกคนพิการตามลักษณะนิเวศวิทยาและพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไปจากปกติสถานของสังคม โดยจัดเป็นประเภทต่างๆ เช่น ปัญญาอ่อนระดับ

¹ปรับปรุงจากนงลักษณ์ วิรัชชัย, รูปแบบการจัดการเรียนร่วมแบบรวมพลัง : การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการ โดยครอบครัวและชุมชนมีส่วนร่วม, (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544), หน้า 81 และธีรดา โสมะนันท์, "สิทธิและเสรีภาพของคนพิการทางการมองเห็นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (พ.ศ. 2540)", (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549), หน้า 6-8.

²ปาริชาติ สุวรรณบุบผา และคนอื่นๆ, รายงานการวิจัย เรื่อง พระพุทธศาสนากับการเสริมสร้างพลังในการดำรงชีวิต และทัศนคติที่เหมาะสมของคนพิการ กรณีคนพิการในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล, (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข และศูนย์สิทธิรเพื่อการพัฒนาสุขภาพทางการแพทย์แห่งชาติ, 2549), หน้า 1-2.

เรียนได้ (Educable Mental Retardation) ภาวะทางอารมณ์แปรปรวนรุนแรง (Serious Emotional Disturbance) ความบกพร่องทางการพูดการสื่อสาร (Speech and Communication Impairment) เป็นต้น³

การให้ความหมายของความพิการในสังคมสมัยใหม่ จึงมองว่าความพิการไม่ใช่ปัญหาอีกต่อไป เนื่องจากเราไม่สามารถรักษา แก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงความพิการได้นอกจากนั้น เราก็ไม่สามารถบังคับให้คนพิการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่นี้ได้ด้วย จึงเกิดแนวคิดว่าการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมและสังคมน่าจะเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ง่ายกว่า ซึ่งก็หมายความว่า คนพิการสามารถอยู่ร่วมในสังคมได้หากมีการจัดปัญหาหรืออุปสรรคต่าง ๆ ที่มีในสังคม เช่น การจัดระบบการคมนาคมขนส่ง การจัดการศึกษา การสนับสนุนการประกอบอาชีพ การจัดสาธารณูปโภค และการสนับสนุนการที่ทำให้ผู้พิการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ โดยการเพิ่มทางเลือกที่หลากหลายมากขึ้น เช่น ทางลาด อักษรเบรลล์ ข้อมูลภาพและเสียง ภาษามือ เว็บไซต์ที่ทุกคนเข้าถึง ฯลฯ ซึ่งเป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้คนพิการเข้าถึงบริการต่างๆ และแข่งขันกับคนทั่วไปภายในสังคมได้

จากแนวความคิดข้างต้น อาจสรุปได้ว่าการให้ความหมายของความพิการได้มีการเปลี่ยนแปลงไป จากเดิมที่มองว่าความพิการเป็นเรื่องปัจเจกบุคคลซึ่งเกิดจากความบกพร่องหรือความผิดปกติทางร่างกาย และเป็นเรื่องของผลกระทบ นำมาสู่แนวคิดที่มองว่าความพิการเกิดจากสภาพแวดล้อมทางสังคมที่สร้างขึ้น ดังนั้น แม้ว่าคนพิการจะมีความบกพร่องใดๆ ก็ตาม แต่หากสังคมได้มีการจัดสภาพแวดล้อมและปัจจัยต่างๆ ในสังคมให้เอื้อต่อการดำเนินชีวิตของบุคคลผู้พิการแล้ว บุคคลกลุ่มนี้ก็จะอยู่ในสังคมได้อย่างเท่าเทียมและเสมอภาคเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป อันเป็นการคำนึงถึงแนวคิดเกี่ยวกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

การให้ความหมายโดยทั่วไปของคำว่า “ความพิการ” ที่ใช้ร่วมกันในทางระหว่างประเทศมากที่สุด มาจากเอกสารขององค์การอนามัยโลก (World Health Organization

³ปรับปรุงจากนงลักษณ์ วิรัชชัย, รูปแบบการจัดการเรียนร่วมแบบรวมพลัง : การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการ โดยครอบครัวและชุมชนมีส่วนร่วม, (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544), หน้า 81 และธีรดา ไสมะนันท์, “สิทธิและเสรีภาพของคนพิการทางการมองเห็นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (พ.ศ. 2540),” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549), หน้า 6-8.

Document A29/INFDOCI/1 Geneva Switzerland 1976*) ซึ่งแบ่งแยกการให้ความหมายของ คำไว้ 3 คำ⁴ คือ ความบกพร่อง (Impairment) ความพิการ (Disability) และอุปสรรค (Handicap)

ความบกพร่อง (Impairment) คือการสูญเสียใดๆ หรือความผิดปกติของ จิตใจ สรีระ หรือโครงสร้างกายวิภาค หรือมีการสูญเสียหรือความผิดปกติในการปฏิบัติหน้าที่ เช่น ตามองไม่เห็น แขนขาเป็นอัมพาต หูสูญเสียการได้ยิน อาการทางประสาท เป็นต้น

ความพิการ (Disability) คือ ข้อจำกัดหรือการขาดซึ่งความสามารถใน การปฏิบัติกิจกรรมใดๆ โดยวิธีการหรือในนิสัยของบุคคลทั่วไป เนื่องจากความบกพร่องอย่างหนึ่ง อย่างใด

อุปสรรค (Handicap) คือ ความเสียเปรียบของบุคคล ซึ่งเป็นผลมาจาก ความบกพร่องหรือความพิการ อันเป็นการขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ให้ได้อย่างเต็มที่ตามที่บุคคล ทั่วไปพึงทำได้ ทำให้ประสบความยากลำบาก หรือไม่สมารถกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ในขณะที่คน ทั่วไปสามารถทำได้โดยไม่เป็นปัญหา

การให้ความหมายของคำทั้งสามคำนั้น มีความเชื่อมโยงกันอยู่ กล่าวคือ “ความบกพร่อง” จะอ้างถึงข้อจำกัดของสภาพร่างกาย หรือการรับรู้ต่างๆ ของบุคคล ในขณะที่ “ความพิการ” นั้น มุมมองอยู่ที่ข้อจำกัดอันเกิดจากสังคม จากการศึกษาที่สังคมได้แบ่งแยกบุคคลซึ่งมี ข้อบกพร่องนั้น ทำให้เกิดการเลือกปฏิบัติขึ้นมา⁵ ในขณะที่ “อุปสรรค” จะเป็นการมองถึงความ เสียเปรียบของบุคคลหนึ่งในการที่จะกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง อันเป็นผลมาจากความ บกพร่องหรือความพิการ

ต่อมาในปี ค.ศ. 1980 องค์การอนามัยโลก ได้มีการเสนอความหมายของ คำว่า “ความพิการ” ไว้ใน The International Classification of Impairments, Disabilities, and Handicaps หรือ ICIDH โดยเอกสารฉบับนี้ เป็นเอกสารที่ได้แบ่งแยกความหมายของคำว่า

* An impairment is any loss or abnormality of psychological, physiological or anatomical structure or function; a disability is any restriction or lack (resulting from an impairment) of ability to perform an activity in the manner or within the range considered normal for a human being; a handicap is a disadvantage for a given individual, resulting from an impairment or a disability, that prevents the fulfilment of a role that is considered normal (depending on age, sex and social and cultural factors) for that individual.

⁴ อธิป จันทนโรจน์, “การเลือกปฏิบัติเพราะเหตุความพิการกับกฎหมายระหว่างประเทศ: ศึกษาเปรียบเทียบ กฎหมายไทย,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ คณะนิติศาสตร์ สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2549), หน้า 97.

⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 98.

ความบกพร่อง ความพิการ และอุปสรรคให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น เพื่อให้มีขอบเขตครอบคลุมในเรื่องการฟื้นฟูสมรรถภาพ การศึกษา สถิติ นโยบาย กฎหมาย การศึกษาเกี่ยวกับสถิติประชากร สังคมวิทยา เศรษฐศาสตร์ และมนุษยวิทยา ในที่นี้จึงมองว่า บุคคลพิการคือ ทุกคนที่มีความบกพร่องทางกาย ทางจิตใจ หรือทางความรู้สึก ไม่ว่าจะมียุ่อย่างคงที่หรือเพิ่มขึ้นก็ตาม ซึ่งเป็นเหตุให้เกิดความยากในการเรียนรู้ การสร้างความสัมพันธ์ หรือการได้รับการจ้างงาน และทำให้บุคคลนั้นต้องอยู่ในสถานการณ์ที่เสียเปรียบทางสังคม หรือถูกกีดกันทางสังคม⁶

ในปี ค.ศ.2000 องค์การอนามัยโลกได้มีการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงแนวความคิดเกี่ยวกับความพิการขึ้น กล่าวคือ มีการเพิ่มมิติทางด้านสภาพแวดล้อม และมิติในเชิงบวก ซึ่งเป็นการมองถึงความสามารถของคนพิการเข้าไปด้วย โดยกำหนดไว้ใน International Classification of Functioning Disability and Health หรือ ICF ซึ่งแนวคิดนี้เป็นแนวคิดที่หลายประเทศใช้ในการสำรวจความพิการ⁷

สำหรับในประเทศไทยนั้น ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ก็ได้ให้ความหมายของคำว่า “พิการ” ว่าหมายถึงการสูญเสียอวัยวะ* นอกจากนี้ยังมีคำศัพท์ที่ใกล้เคียงกัน คือคำว่า ทูพพลภาพ ซึ่งพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ได้ให้ความหมายสื่อไปในทางที่เกี่ยวกับการหย่อนความสามารถในการทำงานตามปกติ โดยมีได้พิจารณาว่ามีการสูญเสียอวัยวะหรือไม่**

2.1.1.2 ความหมายเชิงกฎหมาย

ในต่างประเทศได้มีการให้ความหมายของคนพิการในเชิงกฎหมายที่ต่างกันออกไป ยกตัวอย่างเช่น

องค์การสหประชาชาติ ให้คำนิยามของคำว่า “คนพิการ” ไว้ในปฏิญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ ค.ศ. 1975(Declaration on the Rights of Disabled Persons) ไว้ว่าหมายถึงบุคคลซึ่งไม่สามารถสร้างหลักประกันให้แก่ตนเองไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ในด้านสิ่งจำเป็นต่อ

⁶เรื่องเดียวกัน, หน้า 98.

⁷พิมพ์ ขจรธรรม, “สถานะความพิการของเด็กวัยเรียนในประเทศไทย,” วารสารวิทยาลัยราชสุดา (มกราคม - มิถุนายน 2548): 22.

*“พิการ” หมายถึง เสียอวัยวะมีแขนขาเป็นต้น, เสียไปจากสภาพเดิม, เช่น แขนพิการ ตาพิการ, บางที่ใช้เข้ากับคำ พิกล เป็นพิกลพิการ

**“ทูพพลภาพ” หมายถึง หย่อนกำลังความสามารถที่จะประกอบกรงานตามปรกติได้

การดำรงชีวิตในฐานะปัจเจกบุคคลหรือในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของสังคมทั่วไป เนื่องจากความสามารถทางร่างกายและจิตใจที่ไม่สมบูรณ์ ไม่ว่าจะเข้ามาแต่กำเนิดหรือไม่ก็ตาม^๘

องค์การแรงงานระหว่างประเทศ (International Labour Organization, ILO) ได้ให้ความหมายของคำว่า “คนพิการ” (Disabled Persons) ว่าหมายถึง บุคคลที่มีในการสร้างความมั่นคง หรือการรักษาไว้ หรือการแสวงหาความก้าวหน้าในอาชีพการงานที่เหมาะสมของตนลดลงอย่างมาก อันเนื่องมาจากความบกพร่องทางร่างกายหรือจิตใจที่ปรากฏอย่างชัดเจน^๙

ในกฎหมายของประเทศไทยมีการกำหนดความหมายของคนพิการไว้แตกต่างกัน ซึ่งขึ้นอยู่กับความมุ่งหมายของกฎหมายแต่ละฉบับในการนำไปบังคับใช้เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการงานหรือจัดบริการแก่คนพิการของแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายนั้นๆ โดยในที่นี้จะกล่าวถึงความหมายของคนพิการในกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของผู้วิจัยเท่านั้น ได้แก่

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้ให้ความหมายของคนพิการว่า คือ บุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสาร และการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพหรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส

พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 ได้ให้ความหมายของคนพิการว่าหมายถึง บุคคลซึ่งมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคม เนื่องจากมีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว การสื่อสาร จิตใจ อารมณ์ พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นใด ประกอบกับมีอุปสรรคในด้านต่างๆ และมีความจำเป็นเป็นพิเศษที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือด้านหนึ่งด้านใด เพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมได้อย่างบุคคลทั่วไป ทั้งนี้ ตามประเภทและหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ประกาศกำหนด

^๘วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์ และคนอื่นๆ, รายงานการวิจัย เรื่อง การแก้ไขกฎหมายที่กีดกันคนพิการในการเข้าไปมีส่วนร่วมในสังคม: ศึกษากรณีกฎหมายและระเบียบที่จำกัดสิทธิคนพิการในการประกอบอาชีพ [ออนไลน์], 17 พฤศจิกายน 2553. แหล่งที่มา: <http://www.lawreform.go.th/>, หน้า 9.

^๙เรื่องเดียวกัน, หน้า 9.

พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ.2551 ได้ให้นิยามความหมายของคนพิการคล้ายคลึงกับพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 ที่ได้ให้ความหมายของคนพิการว่า คือ บุคคลซึ่งมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคม เนื่องจากมีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว การสื่อสารจิตใจ อารมณ์ พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นใดประกอบกับมีอุปสรรคในด้านต่างๆ และมีความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษาที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือด้านหนึ่งด้านใด เพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมได้อย่างบุคคลทั่วไป ทั้งนี้ ตามประเภทและหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด

จากกฎหมายทั้งสามฉบับมีข้อสังเกตว่า พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้ให้ความหมายของคนพิการ โดยมุ่งไปที่ความบกพร่องหรือความพิการของบุคคล ซึ่งเป็น “ปัจจัยภายใน” เป็นหลัก แต่ในพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 และพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ.2551 จะมุ่งให้ความสำคัญถึง “ปัจจัยภายนอก” ด้วย กล่าวคือ คนพิการหรือไม่พิการ ขึ้นอยู่กับปัจจัยสองอย่าง คือ ความบกพร่องของบุคคล และความพร้อมสิ่งแวดล้อม ดังนั้น แม้ว่าบุคคลจะพิการ แต่ถ้ามีปัจจัยภายนอกเอื้อให้แก่เขา คนๆ นี้จึงไม่พิการ เช่น หากคนพิการนั่งรถเข็นต้องเดินทางขึ้นตึก หากตึกนั้นไม่มีทางลาดสำหรับรถเข็น บุคคลนี้ก็จะพิการโดยสมบูรณ์แบบ แต่หาก ณ สถานที่นั้นมีทางลาดขึ้นตึกสำหรับคนพิการ บุคคลจะไม่พิการในสถานที่ที่มีปัจจัยภายนอกเอื้ออำนวยความสะดวก ดังนั้น ปัจจัยภายนอกเราจึงสามารถแก้ไขปัจจัยภายในได้ ส่วนความบกพร่องของบุคคลนั้นอาจจะแก้ไขได้บ้างแต่ก็เล็กน้อย การให้ความหมายในลักษณะดังกล่าว จึงถือเป็นแนวโน้มของกฎหมายในปัจจุบันที่ให้ความสำคัญกับปัจจัยภายนอกมากกว่า¹⁰

2.1.2 ประเภทของคนพิการ

การกำหนดประเภทของความพิการในกฎหมายไทยนั้น มีหน่วยงานที่กำหนดประเภทของคนพิการไว้ คือ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ซึ่งมีการกำหนดไว้ 6 ประเภท และกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีการกำหนดไว้ 9 ประเภท ดังนี้

¹⁰ปรับปรุงจากประหยัด ทรงคำ, “พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 กฎหมายฐานสิทธิ...ความหวังของคนพิการไทย,” วารสารวิชาการ (เมษายน-มิถุนายน 2551): 56-63.

2.1.2.1 การจำแนกประเภทคนพิการของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้จำแนกประเภทของคนพิการไว้ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 โดยออกเป็นประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เรื่อง ประเภทและหลักเกณฑ์ความพิการ ซึ่งจำแนกประเภทของคนพิการไว้ อันได้แก่ 1) ความพิการทางการเห็น 2) ความพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย 3) ความพิการทางการกายหรือการเคลื่อนไหว 4) ความพิการทางจิตใจ พฤติกรรม หรือออทิสติก 5) ความพิการทางสติปัญญา และ 6) ความพิการทางการเรียนรู้

2.1.2.2 การจำแนกประเภทคนพิการของกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการได้จำแนกประเภทของคนพิการไว้ตามพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ.2551 โดยออกเป็นประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ของคนพิการทางการศึกษา พ.ศ. 2552 อันได้แก่ 1) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น 2) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน 3) บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา 4) บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย หรือการเคลื่อนไหว หรือสุขภาพ 5) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ 6) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา 7) บุคคลที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรม หรืออารมณ์ 8) บุคคลออทิสติก และ 9) บุคคลพิการซ้อน

ทั้งนี้ การจำแนกประเภทและการกำหนดหลักเกณฑ์ความพิการของทั้งสองกระทรวงนั้นมีความแตกต่างกันตามความมุ่งหมายในการบังคับใช้กฎหมาย กล่าวคือ การจำแนกประเภทของกระทรวงศึกษาธิการ เป็นการจำแนกเพื่อส่งเสริม กระตุ้นพัฒนาการทางด้านการศึกษา และนำไปใช้ในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ส่วนการจำแนกประเภทคนพิการของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นการจำแนกเพื่อนำไปใช้ในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ และการจัดสวัสดิการแก่คนพิการ อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยมีข้อสังเกตว่าการจำแนกประเภทคนพิการของทั้งสองกระทรวงนั้น ยังเป็นจัดประเภทโดยอาศัยมุมมองทางการแพทย์ (Medical Model) โดยพิจารณาจากความบกพร่องหรือความผิดปกติทางร่างกายของคนพิการเป็นหลัก

2.1.3 ลักษณะของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

เนื่องจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งเน้นการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่ความบกพร่องทางการได้ยิน ดังนั้น จึงมีความจำเป็นต้องศึกษาถึงลักษณะของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินอันส่งผลต่อการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลกลุ่มนี้ ในเบื้องต้นนั้น เราคงทราบกันดีอยู่แล้วว่า หูถือเป็นอวัยวะทางการได้ยินที่สำคัญของมนุษย์ ตลอดจนเป็นอวัยวะที่มี

ส่วนสำคัญในการทรงตัว ดังนั้น หากการทำงานของหูเราเสีย เราจะไม่สามารถรับความรู้สึกทางเสียง ไม่สามารถได้ยินเสียงหรือคำพูดต่างๆ รอบตัว ทำให้ไม่อาจติดต่อสื่อสารกับผู้คนรอบข้างได้โดยปกติแล้ว มนุษย์เราจะมีพัฒนาการทางการได้ยินตั้งแต่เด็ก เริ่มจากการได้ยินเสียง แล้วจึงเริ่มออกเสียงเพื่อเลียนแบบเสียงที่ได้ยิน และเลียนคำพูดที่ตนเองได้ยินทุกวัน จนกระทั่งสามารถพูดและสามารถติดต่อสื่อสารได้เป็นประโยค ดังนั้น หากมนุษย์ไม่ได้ยินเสียง เราก็จะไม่สามารถเลียนแบบเสียง หรือเลียนแบบคำพูดได้ ทำให้เราไม่มีภาษาที่จะใช้ติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น¹¹ นั่นเอง ยกตัวอย่างเช่น หากมีขวดน้ำวางอยู่บนโต๊ะ เราก็จะสอนเด็กที่มีการได้ยินเป็นปกติว่า สิ่งนี้เรียกว่า “ขวดน้ำ” สิ่งนี้เรียกว่า “โต๊ะ” ลักษณะการวางแบบนี้เรียกว่า “บน” เด็กปกติก็จะเห็นภาพของสิ่งของ รู้จักคำบุพบทว่าอะไรเรียกว่า “บน” และรู้ว่าออกเสียงว่าอย่างไร ตลอดจนหากเห็นประโยคที่เขียนว่า “ขวดน้ำบนโต๊ะ” ก็จะสามารถจินตนาการได้ว่า จะมีภาพเป็นอย่างไร

แต่สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินแล้ว เมื่อเด็กเหล่านี้ไม่ได้ยินเสียง เด็กก็จะไม่รู้ว่าคุณนี่ หรือประโยคนี้อ่านออกเสียงว่าอย่างไร ยกตัวอย่างเช่น ครูชี้ให้เด็กดูขวดน้ำ เด็กไม่ได้ยินเสียง ก็จะไม่รู้ว่าอ่านออกเสียงว่าอย่างไร แต่เด็กจะต้องจำจากการอ่านริมฝีปากของครูว่า การขยับริมฝีปากลักษณะนี้ คือของสิ่งนี้ หรือหากครูเขียนคำว่า “ขวดน้ำ” เด็กก็จะทราบหากเขียนตัวอักษรลักษณะเช่นนี้ สิ่งนั้นคือขวดน้ำที่ครูชี้ให้ดูนั่นเอง

จากข้างต้น จึงเห็นได้ว่า ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเป็นบุคคลที่มีปัญหาในการสื่อสารกับบุคคลทั่วไป เพราะนอกจากเขาจะไม่เข้าใจในสิ่งที่เราสื่อสารแล้ว การที่เขาจะสื่อสารให้เราเข้าใจก็ทำได้ยากเช่นกัน เนื่องจากเขาไม่สามารถใช้ภาษาพูดได้ แม้กระทั่งการใช้ภาษาเขียนก็ยังเป็นอุปสรรค ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่าบุคคลกลุ่มนี้ไม่มีภาษาที่สามารถใช้ติดต่อกับบุคคลทั่วไปได้ โดยเฉพาะคนหูหนวก นอกจากการใช้ภาษามือ

คำว่า ความบกพร่องการได้ยินนั้น เป็นคำใหม่ที่เกิดขึ้นแทนคำว่าหูหนวก และหูตึง ซึ่งจะหมายถึง สภาพที่อวัยวะทางการได้ยินของบุคคลไม่สามารถทำหน้าที่ได้สมบูรณ์เป็นปกติ ทำให้บุคคลนั้นไม่สามารถรับรู้ทางการฟังได้เป็นปกติเหมือนคนทั่วไป เหตุที่มีการเปลี่ยนมาใช้คำนี้ เนื่องจากเป็นคำรวมที่สามารถหมายถึงหูหนวก หรือหูตึงก็ได้ อันขึ้นอยู่กับสภาพของหูว่ามี

¹¹ปรับปรุงจากวาริ ธิระจิตร, การศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2545), หน้า 39.

ความบกพร่องมาน้อยเพียงใด แต่เหตุผลที่สำคัญทางจิตวิทยา ก็คือ ไม่ให้ผู้ฟังสะท้อนอารมณ์อันจะทำให้เขารู้สึกว่าแปลกแยกไปจากสังคม¹²

2.1.3.1 ระดับของสภาพความบกพร่องทางการได้ยิน

การแบ่งระดับของสภาพความบกพร่องทางการได้ยินนั้น เราใช้หน่วยของการวัดการได้ยินของมนุษย์เป็นเดซิเบล(dB) โดย 0 เดซิเบล (dB) เป็นเสียงที่เบาที่สุดที่หูปกติสามารถได้ยิน ทั้งนี้ ได้มีนักวิชาการที่ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับระดับของการได้ยินของมนุษย์ ดังนี้

ศรียา นิยมธรรม ได้แบ่งระดับการได้ยินของมนุษย์ออกเป็น 6 ระดับ คือ¹³

ระดับปกติ	เริ่มได้ยินเสียงดังไม่เกิน 25 dB
ระดับตึงเล็กน้อย	เริ่มได้ยินเสียงเมื่อเสียงดัง 26-40 dB
ระดับตึงปานกลาง	เริ่มได้ยินเสียงเมื่อเสียงดัง 41-55 dB
ระดับตึงมาก	เริ่มได้ยินเสียงเมื่อเสียงดัง 56-70 dB
ระดับตึงรุนแรง	เริ่มได้ยินเสียงเมื่อเสียงดัง 71-90 dB
ระดับหนวก	เริ่มได้ยินเสียงเมื่อเสียงดังมากกว่า 90 dB

หรือไม่มีปฏิกิริยาใดๆ แม้จะมีเสียงมากกว่า 90 dB

สมาคมจักษุ-โสต ศอ นาสิกแพทย์แห่งประเทศไทย ได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานของระดับการได้ยิน และความหมายตามค่ามาตรฐานระหว่างชาติ ISO 1964 ออกเป็น 6 ระดับ ดังนี้¹⁴

ระดับที่ 1	-10 – 25 dB	การได้ยินปกติ
ระดับที่ 2	26 – 40 dB	หูตึงเล็กน้อย
ระดับที่ 3	41 – 55 dB	หูตึงปานกลาง
ระดับที่ 4	56 – 70 dB	หูตึงค่อนข้างมาก
ระดับที่ 5	71 – 90 dB	หูตึงมาก
ระดับที่ 6	91 dB ขึ้นไป	หูหนวก

¹²ปรับปรุงจากชิตชนก เสวตเศรณี, “สภาพการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ในโรงเรียนประถมศึกษา,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528), หน้า 19.

¹³ปรับปรุงจากศรียา นิยมธรรม, ความบกพร่องทางการได้ยิน : ผลกระทบทางจิตวิทยาการศึกษาและสังคม, (กรุงเทพมหานคร: จำไทยเพลส, 2544), หน้า 23.

¹⁴ศรียา นิยมธรรม, การวัดและประเมินผลทางการศึกษาพิเศษ *Assessment in special education*, (กรุงเทพมหานคร: P.A. ART&PRINTING, 2542), หน้า 198-199.

จากระดับสภาพของความบกพร่องทางการได้ยินข้างต้น ก็นำไปใช้ในการจำแนกถึงความแตกต่างของคนหูหนวก และคนหูตึง ดังที่นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความเห็นไว้ยกตัวอย่างเช่น

ซูซีฟ อ่อนโคกสูง ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับลักษณะของ “หูตึง” และ “หูหนวก” ว่า¹⁵

หูตึง หมายถึง การสูญเสียความสามารถในการได้ยิน แต่ไม่ถึงกับสูญเสียทั้งหมด หากใช้เครื่องช่วยฟังแล้วจะสามารถได้ยินเสียงได้อย่างถูกต้อง

หูหนวก หมายถึง ไม่สามารถได้ยินเสียงได้เลย ถึงแม้จะใช้เครื่องช่วยฟังแล้วก็ตาม

โสรัจ พิศพนชนม ได้ให้ความเห็นไว้ว่า ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน หมายถึง ผู้ที่สูญเสียการได้ยินซึ่งจะมากหรือน้อยนั้นขึ้นอยู่กับสภาพและสาเหตุของการสูญเสียการได้ยิน ถ้าสูญเสียการได้ยินน้อยเราเรียกว่าหูตึง ถ้าสูญเสียการได้ยินมากๆ ก็เรียกว่าหูหนวก¹⁶

จากระดับสภาพของความบกพร่องทางการได้ยินข้างต้น จนถึงการจำแนกคนหูหนวก และคนหูตึงข้างต้น ผู้วิจัยจึงสามารถสรุปได้ว่า บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน คือ ผู้ที่สูญเสียการได้ยินโดยสามารถจำแนกได้เป็นสองประเภท ได้แก่ คนหูหนวก คือ คนที่สูญเสียการได้ยิน โดยเริ่มได้ยินเสียงเมื่อเสียงดังมากกว่า 90 dB หรือไม่สามารถได้ยินเสียงได้เลย แม้จะมีเสียงมากกว่า 90 dB และไม่ว่าจะใส่หรือไม่ใส่เครื่องช่วยฟังก็ตาม ส่วนคนหูตึง คือ คนที่สูญเสียการได้ยิน แต่ยังไม่ถึงกับสูญเสียทั้งหมด โดยเริ่มได้ยินเสียงตั้งแต่ 26 dB - 90 dB และหากใช้เครื่องช่วยฟังแล้วจะสามารถได้ยินเสียงได้

2.1.3.2 สาเหตุของความบกพร่องทางการได้ยิน

ความบกพร่องทางการได้ยิน อาจเกิดได้จากหลายสาเหตุ ได้แก่¹⁷

¹⁵ซูซีฟ อ่อนโคกสูง, “ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลิกภาพแสดงตัว ความวิตกกังวล ความเชื่อมั่นในตนเองกับคุณธรรมแห่งพลเมืองดี,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารจิต วิทยาลัยศึกษาศาสตร์ประสานมิตร, 2516), หน้า 79.

¹⁶โสรัจ พิศพนชนม, *ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการศึกษาพิเศษ*. (อุดรธานี: สถาบันราชภัฏอุดรธานี, 2543), หน้า 25.

¹⁷ปรับปรุงจากวาริ ธีระจิตร, *การศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ*, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545), หน้า 45-47 และรัญลักษณ์ มุกดาภิรมย์, “การจัดการเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน,” (รายงานการค้นคว้าอิสระปริญญาโทบริหารจิต สาขาวิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2546), หน้า 11-12.

2.1.3.2.1 สาเหตุที่เกิดก่อนการคลอด หมายถึงทารกที่เกิดมานั้น มีความพิการของอวัยวะรับเสียงระหว่างที่อยู่ในครรภ์มารดา เมื่อคลอดออกมาแล้วก็ปรากฏอาการ หูหนวกหรือหูตึงแต่แรกเกิดทีเดียว โดยอาจแบ่งได้สองประเภท คือ

1) การบกพร่องทางการได้ยินจากกรรมพันธุ์ ซึ่งเป็นอาการของ ทารกที่มีความพิการสืบพันธุ์มาจากมารดาหรือบรรพบุรุษ โดยอาจจะพบว่าไม่มีรูหู มีหูขนาดเล็ก กว่าปกติ ไม่มีใบหูทั้งสองข้างหรือข้างเดียว หรือมีติ่งหูเล็กๆ

2) การบกพร่องทางการได้ยินที่ไม่ใช่กรรมพันธุ์แต่เกิดขณะ ตั้งครรภ์ ซึ่งอาจเกิดจากหลายสาเหตุ เช่น เกิดจากพิษยาที่มารดาใช้ขณะตั้งครรภ์ เกิดจากการ ได้รับเชื้อโรคติดต่อบางชนิดขณะตั้งครรภ์ เกิดจากการเติบโตของอวัยวะที่ผิดปกติ เกิดจาก อุบัติเหตุขณะตั้งครรภ์จนทำให้ทารกถูกบีบ ถูกกด หรือถูกกระแทก หรือเลือดไปหล่อเลี้ยงไม่ สะดวก เป็นต้น

2.1.3.2.2 สาเหตุที่เกิดในขณะคลอด เป็นสาเหตุที่เกิดขึ้นน้อย ซึ่งอาจจะเกิดจากการได้รับบาดเจ็บขณะคลอด ทำให้เด็กได้รับความกระทบกระเทือน บอบช้ำ เช่น ศีรษะถูกบีบขณะคลอด เนื่องจากกระดูกบริเวณเชิงกรานเล็ก หรือคีมจับศีรษะทารกไม่ถูกที่ หรือมีปัญหาจากกลุ่มเลือดของแม่และกลุ่มเลือดของลูกเข้ากันไม่ได้ หรือการตกเลือดภายในหัว กระโหลก เป็นต้น ภาวะอีกประการหนึ่ง คือ ในช่วงระยะคลอดที่เป็นอันตรายต่อทารก เช่น การขาดออกซิเจน การให้ยาสลบแก่แม่มากเกินไป การคลอดที่ใช้ระยะเวลาเวลานาน เป็นต้น

2.1.3.2.3 สาเหตุที่เกิดหลังคลอด หมายถึงขณะที่ทารกเกิดนั้น มีอวัยวะและประสาทหูปกติดี แต่ต่อมาภายหลังปรากฏว่าหูหนวกหรือหูตึงขึ้นหลังคลอด โอกาสที่ จะทำให้บกพร่องทางการได้ยินจึงมีมากมายหลายอย่าง อันเนื่องมาจากเชื้อโรค และอุบัติเหตุ ต่างๆ โดยอาจเกิดจากสาเหตุหลายประการ เช่น เกิดจากโรคระบบประสาท เกิดจากโรคติดต่อ เกิดร่วมกับโรคต่อมไร้ท่อ เกิดจากพิษยาและสารเคมี เกิดจากอุบัติเหตุ เกิดจากเสียงดังต่างๆ ถ้า หากได้รับการรบกวนอยู่เสมอ เป็นต้น

2.1.3.3 สภาพปัญหาของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน¹⁸

ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน อาจเกิดปัญหาในการใช้ชีวิตได้หลาย ประการ ยกตัวอย่างเช่น

¹⁸ ปรับปรุงจากวาริ ธีระจิตร, การศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 2545), หน้า 47-48 และดารณี อุทัยรัตนกิจ, การศึกษาสำหรับเด็กพิการในยุคโลกาภิวัตน์, (กรุงเทพมหานคร: รุ่งเรืองศิลป์, 2538), หน้า 67-69.

ปัญหาด้านการใช้ภาษา ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจะมีข้อจำกัดทางภาษาและถ้อยคำ ทั้งด้านการรับรู้และการแสดงออก ประการแรก มีข้อจำกัดในการเชื่อมโยงคำเข้ากับประสบการณ์ ประการที่สอง มีข้อจำกัดในการรับข้อมูลเข้าออก ในด้านภาษาและการพูดไม่สามารถเรียนรู้ความหมาย สัญลักษณ์ มโนทัศน์ได้เช่นเดียวกับคนทั่วไป จะเรียนรู้ภาษา และความหมายของคำได้ยาก เวลาพูดจึงมีเสียงเพี้ยน ไม่สามารถสื่อสารกับบุคคลอื่นได้ ต้องใช้ภาษามือแทนภาษาพูด คนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจึงมักเขียนภาษาผิด เขียนกลับคำ รู้คำศัพท์น้อย และใช้ภาษาเขียนผิดพลาด อาจต้องเรียนรู้ภาษาทางสายตา โดยอ่านริมฝีปาก การใช้ภาษามือ หรือการใช้เครื่องช่วยฟัง

ปัญหาด้านอารมณ์ เนื่องจากสาเหตุของภาษาทำให้การสื่อสารเป็นไปด้วยความยากลำบาก ทารกที่สูญเสียการได้ยินจะไม่ได้ยินคำปลอบโยนจากมารดา ไม่ได้ยินเสียงตนเองหรือเสียงของคนอื่นๆ ที่อยู่รอบข้าง และยังขาดการเลียนแบบภาษาท่าทาง การที่ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินขาดประสบการณ์ดังกล่าว จะมีผลกระทบต่อพัฒนาการทางอารมณ์ รู้สึกโดดเดี่ยว แยกตัว ขาดสิ่งกระตุ้น และขาดการเชื่อมโยงกับพ่อแม่ และหากอยู่ในสังคมที่ไม่เป็นที่ยอมรับแล้ว ก็ย่อมเพิ่มปัญหามากขึ้น ทำให้สุขภาพจิตเสีย เกิดความขบขันใจ รู้สึกว่าเป็นปมด้อยที่แตกต่างจากบุคคลอื่น จนอาจทำให้เกิดปัญหาทางอารมณ์ได้ เช่น โกรธง่าย เอาแต่ใจตัวเอง ขี้ระแวง ขาดความรับผิดชอบ ไม่มีความหนักแน่นอดทนต่อการทำงาน หนีงานหนัก เป็นต้น

ปัญหาด้านครอบครัว หากของครอบครัวของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินไม่ยอมรับ ขาดความรักขาดความเข้าใจในการดูแล ขาดความอบอุ่นทางใจ ก็ย่อมทำให้ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินรู้สึกถึงความเป็นปมด้อย มีความทุกข์ และก็ไม่สามารถที่จะระบายออกมากับใครได้ เนื่องจากไม่สามารถสื่อสารได้โดยใช้ภาษาพูด ก่อให้เกิดปัญหาฝังรากลึกในจิตใจเป็นอย่างมาก

ปัญหาด้านสังคม ถ้าหากผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินอยู่ในสังคมที่ไม่มีการยอมรับ รู้เท่าไม่ถึงการณ์ มักจะถูกกีดกัน แกล้ง ล้อเลียน ทำให้บุคคลเหล่านี้เกิดความคับข้องใจ น้อยเนื้อต่ำใจ จนไม่สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ และบางครั้งอาจตกเป็นเครื่องมือของพวกมิชชันนารี กลายเป็นอาชญากร ตัดยาเสพติด การพนัน หรืออาจถูกล่อลวงไปค้าประเวณี

ปัญหาด้านการศึกษาและการประกอบอาชีพ บุคคลที่บกพร่องทางการได้ยินจะประสบกับปัญหาและอุปสรรคในการศึกษาและการประกอบอาชีพ เนื่องจากไม่สามารถสื่อสารได้เหมือนคนปกติ ทำให้การเรียนที่ต้องใช้ความรู้ความสามารถทางด้านภาษาที่ไม่สามารถทำได้ ตลอดจนเสียสิทธิในการประกอบอาชีพที่ไม่เท่าเทียมกับคนปกติ

ปัญหาด้านความมืด เนื่องจากผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน จะใช้ตาแทนการฟังเสียงต่างๆ ดังนั้น ถ้าขาดแสงสว่าง ก็ขาดการมองเห็น จะไม่สามารถสื่อความหมายได้

จากข้างต้น จะเห็นได้ว่า ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจะประสบปัญหาอุปสรรคในด้านต่างๆ ในการดำเนินชีวิตเป็นอย่างมาก ดังนั้น การที่บุคคลกลุ่มนี้จะสามารถอยู่ร่วมกับคนทั่วไปในสังคมได้อย่างปกติสุขนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่คนในสังคมจะต้องทำความเข้าใจบุคคลกลุ่มนี้ และรัฐจะต้องออกกฎหมาย และดำเนินนโยบาย เพื่อขจัดสภาพแวดล้อมและปัจจัยภายนอกที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อให้บุคคลกลุ่มนี้ได้เข้าถึงการจัดการศึกษาที่ทัดเทียมกับคนทั่วไป และสามารถพัฒนาตนเองได้ในฐานะที่เป็นมนุษย์คนหนึ่งในสังคม อันเป็นการส่งเสริมคุณค่าและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์

2.2 แนวความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

สิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินนั้น มีรากฐานมาจากแนวความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องด้วยกันหลายประการ ในส่วนนี้ จึงเป็นการศึกษาถึงแนวความคิด และทฤษฎีต่างๆ ที่นำมาสู่การรับรองและคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคดังกล่าวในรัฐธรรมนูญต่อไป

2.2.1 แนวความคิดพื้นฐานเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

การรับรองและคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนในประเทศไทยนั้น ได้มีวิวัฒนาการมาเป็นลำดับ โดยเฉพาะรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ถือเป็นรัฐธรรมนูญที่มีการรับรองและคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพไว้อย่างกว้างขวาง อันรวมถึงสิทธิและเสรีภาพที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาให้กับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินด้วย ในส่วนนี้จะทำการศึกษาถึงแนวคิดพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการรับรองและคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพดังกล่าว โดยแบ่งการศึกษาออกเป็นสามส่วนคือ แนวคิดเกี่ยวกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน และแนวคิดเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพ

2.2.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ถือเป็นพื้นฐานของสิทธิและเสรีภาพของมนุษย์ เป็นแนวคิดที่มีวิวัฒนาการทางประวัติศาสตร์ที่ประเทศทางตะวันตกมีมานานแล้ว ในการศึกษาความหมายของคำว่าศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์นั้น พบว่าจนถึงปัจจุบันนี้ ยังไม่มีนิยามความหมายใดที่ได้รับการยอมรับเป็นการทั่วไป ดังนั้น การที่จะทำความเข้าใจเรื่องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์จึง

จำเป็นที่จะต้องย้อนกลับไปศึกษาวิวัฒนาการความเป็นมาของคำว่า “ศักดิ์ศรี” ซึ่งได้มีนิยามความหมายของคำว่า “ศักดิ์ศรี” ไว้แตกต่างกันออกไป¹⁹ ทั้งความหมายเชิงประวัติศาสตร์ ปรัชญาในอดีต ตลอดจนความเชื่อในทางศาสนา อย่างไรก็ตาม การศึกษาโดยใช้พื้นฐานประวัติศาสตร์ ปรัชญา และความเชื่อทางศาสนาอย่างเดียว อาจได้ความหมายที่ยังไม่แน่ชัดนักในทางหลักกฎหมายจึงจำเป็นต้องศึกษาความหมายในทางกฎหมายควบคู่กันไปด้วย

เป็นที่ยอมรับกันมาตั้งแต่สมัยกรีกแล้วว่า มนุษย์มิได้อยู่คนเดียว แต่เป็นเรื่องปกติธรรมดาที่มนุษย์จะอยู่ร่วมกันเป็นประชาคม การดำรงชีวิตของมนุษย์แต่ละคนมีความจำเป็นต้องพึ่งพาผู้อื่นอย่างมาก การที่มนุษย์ต้องอยู่ร่วมกันเป็นสิ่งคมนั่นเอง ทำให้มนุษย์มีการพัฒนาตนเองอย่างมีเอกลักษณ์และต้องการให้บรรลุเป้าหมายที่ตนพึงปรารถนาให้ได้ และด้วยการที่ได้อยู่ท่ามกลางเพื่อนมนุษย์ด้วยกันนี้เท่านั้นที่ทำให้มนุษย์ได้มาซึ่งศักดิ์ศรีที่แท้จริง²⁰ แนวความคิดของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์มีการกล่าวถึงตั้งแต่ในสมัยโรมัน แต่อย่างไรก็ตาม ในแง่ที่จะตั้งเป็นข้อเรียกร้องถึงระดับที่ว่าเป็นสิทธิอันแตะต้องไม่ได้นั้น อาจกล่าวได้ว่า ยังไม่เป็นที่รู้จักในสมัยนั้น แนวความคิดดังกล่าวก็เป็นเพียงแนวความคิดในเชิงจริยธรรมทางสังคม มิใช่เป็นข้อเรียกร้องทางการเมือง หรือเศรษฐศาสตร์ดังเช่นที่มีการคิดคำนึงกันในปัจจุบันแต่อย่างใด²¹ ในความหมายของชาวโรมัน จึงให้ความหมายของคำว่า “ศักดิ์ศรี” ว่าหมายถึงเกียรติในทางส่วนบุคคลที่ปรากฏต่อสาธารณะ ศักดิ์ศรีในความหมายของชาวโรมันจึงไม่ใช่เรื่องของบุคคลทุกคน หากแต่หมายถึงเฉพาะบุคคลที่ได้รับเกียรติจากสาธารณะ²²

ในสมัยยุคกลางของยุโรป ซึ่งแนวคิดทั้งหลายถูกรวบงำ โดยความเชื่อทางศาสนา นักบุญโธมัส อไควนัส ซึ่งเป็นนักปราชญ์ที่มีชื่อเสียงในสมัยนั้น ได้เริ่มใช้คำว่า *dignitas humana* ซึ่งความหมายก็คือศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์นั่นเอง ในช่วงปลายยุคกลาง ได้มีนักมนุษยนิยมชาวอิตาลีชื่อ Giovanni Pico Count of Mirandora and Concordia ที่ให้ความสนใจกับแนวความคิดทางด้านนี้ โดยเริ่มต้นจากคำถามที่ว่ามนุษย์ต่างจากสัตว์อย่างไร หลังจากที่ได้พิจารณาในแง่มุมมองต่างๆ แล้ว จึงได้ข้อสรุปเป็นแนวความคิดที่ว่า มนุษย์ต่างจากสัตว์ตรงที่มนุษย์มีความสามารถในการใคร่ครวญเกี่ยวกับเหตุและผลได้ และจากจุดนี้เองที่ Pico ได้

¹⁹บรรเจิด สิงคะเนติ, หลักพื้นฐานเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2552), หน้า 85-86.

²⁰บุญศรี มีวงศ์อุโฆษ, หลักการใช้อำนาจขององค์กรที่ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ, (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ, 2549), หน้า 29-30.

²¹เรื่องเดียวกัน, หน้า 23.

²²บรรเจิด สิงคะเนติ, หลักพื้นฐานเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2552), หน้า 86.

พัฒนาความคิดต่อไปว่า ความสามารถในการใคร่ครวญเกี่ยวกับเหตุและผลนี้ได้เป็นลักษณะเฉพาะของมนุษย์โดยแท้ และทำให้มนุษย์สามารถสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ ขึ้นมาได้ด้วยตนเอง สามารถพัฒนาตนเองขึ้นมา ในบริบทที่เปี่ยมไปด้วยเสรีภาพ บนพื้นฐานของความเป็นตัวของตัวเองจนสำเร็จได้ ความสามารถเหล่านี้เองที่ประกอบกันขึ้นมาเป็นศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์²³

ตามความเชื่อทางศาสนาคริสต์ มีคำสอนทางเทววิทยา ที่ว่าพระเจ้าเป็นเจ้าของทรงสร้างมนุษย์ขึ้นมาให้มีรูปลักษณะที่เหมือนกับพระองค์เอง จากพื้นฐานความเชื่อดังกล่าวนี้ ทำให้ความเป็นมนุษย์มีคุณค่าในตัวเองที่เหนือกว่าสิ่งอื่นใดที่พระเจ้าเป็นเจ้าของทรงสร้างขึ้นมา มนุษย์จึงเป็นเสมือนสิ่งมีชีวิตจากสรรพสัตว์ที่ก่อปรด้วยจิตวิญญาณอันเปี่ยมด้วยเหตุผลและมีเจตจำนงอันเป็นเสรี ซึ่งทำให้มนุษย์กลายเป็นนายแห่งสิ่งสร้างสรรค์ทั้งหลายของพระเจ้าอันมองเห็นด้วยตาได้ และจากพื้นฐานดังกล่าวนี้เองที่ทำให้นำมาสู่ข้อสรุปที่เป็นที่มาของการยอมรับในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และสิทธิตามธรรมชาติของสิทธิมนุษยชน²⁴ “ศักดิ์ศรี” ในความเข้าใจของศาสนาคริสต์ จึงหมายถึง ความเมตตาของพระเจ้า ที่ได้สร้างมนุษย์ขึ้นมาตามความประสงค์ของพระองค์ ศักดิ์ศรีของมนุษย์มิอาจถูกทำลายหรือถูกพรากไปได้โดยการกระทำของบุคคลอื่น หากแต่ถูกทำลายได้โดยบาปของตนเอง²⁵ มนุษย์ทุกคนจึงเสมอเหมือนกันในสายตาของพระเจ้า เพราะต่างเป็นบุตรของพระเจ้าทุกคน ความเป็นมนุษย์จึงเป็นสิ่งสูงส่ง เป็นศูนย์กลางของสรรพสิ่ง มนุษย์จึงไม่อาจปฏิบัติต่อมนุษย์เหมือนไม่ใช่มนุษย์ หรือไม่มองมนุษย์ด้วยกันเหมือนเป็นสัตว์ตรงกันข้ามมนุษย์จักต้องมีความเคารพต่อกันหรือรู้จักรับใช้กันและกัน²⁶

ในแง่แนวคิดของศาสนาคริสต์ที่เกี่ยวข้องกับคนพิการนั้น สามารถศึกษาได้จากพระคัมภีร์ไบเบิล โดยในพระคัมภีร์ไบเบิลภาคพันธสัญญาเดิมนั้น ให้ความเข้าใจว่าความพิการเป็นการลงโทษของพระเจ้า ความพิการนั้นมาจากผลของบาปหรือการมีมลทินที่มนุษย์ไม่นับนอบเพื่อฟังพระเป็นเจ้า ความพิการเป็นเรื่องของเวรกรรมที่ตามมา ส่วนในพระคัมภีร์ภาคพันธสัญญาใหม่ นั้น แม้ยังได้รับอิทธิพลว่าความพิการเป็นผลของบาปที่พระเจ้าทรงลงโทษเพราะละเมิดกฎบัญญัติ แต่พระองค์ก็ได้ทรงชี้ให้เห็นเกี่ยวกับมุมมองใหม่ของคนพิการ โดยพระเยซูเจ้า

²³บุญศรี มีวงศ์อุโฆษ, หลักการใช้อำนาจขององค์การที่ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ, (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ, 2549), หน้า 23-24.

²⁴เรื่องเดียวกัน, หน้า 28.

²⁵บรรเจิด สิงคะเนติ, หลักพื้นฐานเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2552), หน้า 86.

²⁶จรัญ โฆษณานันท์, สิทธิมนุษยชนไร้พรหมแดน: ปรัชญา กฎหมาย และความเป็นจริงทางสังคม, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2545), หน้า 99 อ้างถึงในบรรเจิด สิงคะเนติ, หลักพื้นฐานเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2552), หน้า 86.

ทรงมีความเมตตากรุณาต่อคนพิการเป็นพิเศษ คนพิการเป็นบุคคลที่ต้องการให้ความช่วยเหลือ โดยพระองค์ทรงเน้นถึงความรัก ความเอื้ออาทรของพระเป็นเจ้าที่ทรงมีต่อมนุษย์ทุกคน²⁷ ในสมัยของพระองค์พระเยซูคริสต์เจ้าทรงสนพระทัยที่จะรักษาคนพิการให้หายมากกว่าที่จะตอบคำถามถึงสาเหตุของความพิการ ทรงนำคนพิการมาเป็นศูนย์กลางแห่งความรักของสังคม ทรงให้ความสำคัญแก่คนพิการเป็นพิเศษ ทำให้คนพิการเป็นจุดศูนย์กลางแห่งความสนใจ ทรงตระหนักว่าคนพิการเป็นผู้ที่มีศักดิ์ศรีและมีคุณค่าในฐานะที่เป็นบุคคล ที่ไม่สามารถละเมิดหรือละเลยได้²⁸

นอกจากแนวคิดเกี่ยวกับคนพิการตามพระคัมภีร์ไบเบิลภาคพันธสัญญาเดิม และภาคพันธสัญญาใหม่แล้ว เมื่อเราได้ศึกษาถึงคำสอนของศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก ก็ได้ให้ความสนใจศึกษาเกี่ยวกับผู้พิการในการแลกเปลี่ยนความคิดและมุมมอง เพื่อที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้พิการให้ดีขึ้น โดยให้ความสำคัญต่อศักดิ์ศรีและคุณค่าของผู้พิการที่ไม่สามารถละเมิดได้ ซึ่งคำสอนของศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก สามารถสรุปได้เป็น 5 ประเด็น ดังนี้ 1) ผู้พิการเป็นบุคคลที่มีสิทธิไม่สามารถถูกละเมิดได้ 2) สิทธิของมนุษย์มิได้มีอยู่ในเฉพาะผู้ที่มีร่างกายสมบูรณ์เท่านั้น 3) การให้ความสนใจต่อมิติด้านอารมณ์ และเรื่องเพศของคนพิการว่าคนพิการต้องการความรัก ความผูกพัน และความใกล้ชิด 4) ชีวิตของคนพิการแสดงให้เห็นว่าชีวิตมนุษย์มีพื้นฐานอยู่ในพระเยซูคริสต์เจ้า และ 5) ความทุกข์ทรมานจากความพิการ ในมุมมองของคริสตศาสนา เป็นโอกาสที่ทำให้เรารู้จักชีวิตของตนเองมากยิ่งขึ้น ความทุกข์ทรมานเป็นคุณค่าและหนทางนำความรอดมาให้ได้²⁹

พระพุทธศาสนา ได้ชื่อว่าเป็นศาสนาที่เน้นความสำคัญของการพัฒนาตนของมนุษย์ มนุษย์สามารถเป็นผู้พัฒนาระดับความดีงามทางศีลธรรม จนกระทั่งถึงระดับการเข้าสู่จุดหมายสูงสุด มนุษย์เป็นนายของชีวิตตนเอง ไม่มีสิ่งหรืออำนาจภายนอกมากำหนดชะตาชีวิตของมนุษย์ได้ นอกจากนั้น ศาสนาพุทธยังมีคำสอน มีวิธีคิด และมีท่าทีต่างๆ ในการสนับสนุนส่งเสริม ให้มนุษย์แต่ละคนเห็นว่าคุณค่าชีวิตของผู้อื่นมีความสำคัญเท่ากับคุณค่า และศักดิ์ศรีชีวิตของตนเอง³⁰ ถึงแม้ศาสนาพุทธจะมีได้มีการพูดถึงคำว่า “ศักดิ์ศรี” ไว้โดยตรง แต่พระพุทธองค์เคย

²⁷ปรับปรุงจากบาทหลวงเชิดชัย เดิศจิตรเลขาและคนอื่นๆ, รายงานการวิจัย เรื่อง ศักดิ์ศรีและความต้องการด้านศาสนาของคนพิการจากมุมมองคริสตศาสนาในสังคมไทย, (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุขและศูนย์สิทธิรเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์แห่งชาติ, 2549), หน้า 13-14.

²⁸ปรับปรุงจากเรื่องเดียวกัน, หน้า 19.

²⁹ปรับปรุงจากเรื่องเดียวกัน, หน้า 19-25.

³⁰ปาริชาติ สุวรรณบุบผา และคนอื่นๆ, รายงานการวิจัย เรื่อง พระพุทธศาสนากับการเสริมสร้างพลังในการดำรงชีวิต และทัศนคติที่เหมาะสมของคนพิการ กรณีคนพิการในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล,

ตรัสไว้ในอัครคัมภีร์ว่า วรณะทั้งสี่อันประกอบด้วย กษัตริย์ พราหมณ์ แพศย์ และศูทรนั้น สามารถประพจน์ได้ทั้งในทาง “กรรม” ที่ดำและขาว ดังนั้น วรณะหรือชนชั้นจึงไม่ใช่เครื่องวัดความผิดถูกดีชั่วของบุคคล และได้ตรัสว่าทั้งพราหมณ์ แพศย์ ศูทร ย่อมเกิดจากพวกนั้นมีชีพวกอื่น เกิดจากคนเสมอกัน มีชีพเกิดจากคนที่ไม่เสมอกัน เกิดขึ้นโดยธรรม มีชีพเกิดขึ้นโดยอธรรม³¹ นอกจากนั้นพระพุทธองค์ยังได้ตรัสไว้ในอัมพพัญญูสูตรว่า ใครก็ตามยังถือชาติ ถือโคตร ถือตัว ถืออาวาหะ(การสมรส) คนเหล่านั้นย่อมอยู่ห่างไกลจากความรู้และความประพจน์อันยอดเยี่ยม ต่อเมื่อละความถือชาติ ถือโคตร ถือตัว คืออาวาหะได้ จึงจะนำไปแจ้งได้ซึ่งความรู้และความประพจน์อันยอดเยี่ยม ดังนั้น ตามหลักพระพุทธศาสนาคุณค่าของบุคคลขึ้นอยู่กับความรู้(วิชา) และความประพจน์(จรณะ) บุคคลไม่ว่าวรรณะใดที่ถึงพร้อมด้วยความรู้ และความประพจน์และเป็นผู้ปราศจากอวิชาแล้ว บุคคลนั้นย่อมเป็นผู้ประเสริฐสุด³²

จากข้างต้น จะเห็นได้ว่าพุทธศาสนามีแนวคิดในเรื่องการไม่แบ่งชั้นวรรณะอันเป็นการสนับสนุนส่งเสริมให้มนุษย์เห็นว่าแต่ละคนมีคุณค่า ชีวิตผู้อื่นมีความสำคัญเท่ากับคุณค่าและศักดิ์ศรีชีวิตของตนเอง แต่ทว่าปัญหาและอุปสรรคอย่างหนึ่งของสังคมชาวพุทธคือทัศนคติของคนในสังคมเกี่ยวกับคนพิการ โดยเฉพาะความเข้าใจเรื่องกรรมไม่ถูกต้อง ส่วนใหญ่ยังมีความเชื่อว่า ความพิการเกิดจากเวรกรรมที่เคยก่อ ซึ่งเป็นการเข้าใจกรรมในลักษณะที่เป็นลัทธิกรรมเก่า ไม่ได้มองกรรมว่ามีทั้งกรรมในอดีต ปัจจุบันและอนาคต เนื่องจากกรรมปัจจุบันสามารถส่งผลต่ออนาคตเช่นกัน ความเข้าใจผิดทำให้คนพิการต้องก้มหน้ารับชะตากรรม และเผชิญหน้ากับอุปสรรคที่เกิดขึ้น นอกจากความเชื่อในเวรกรรมแล้ว การที่สังคมไทยเป็นสังคมฐานกุศลคนพิการจึงตกเป็นกลุ่มเป้าหมายใหญ่ของการทำการกุศล โดยให้ทำเพื่อหวังบุญหรือด้วยความสงสาร คนพิการที่สามารถพึ่งตนเองได้จึงรู้สึกไม่ดีต่อการให้หรือการสงเคราะห์ เพราะทำให้คุณค่าของเขาด้อยกว่าคนทั่วไป ขณะเดียวกันก็ทำให้คนพิการอีกส่วนหนึ่งไม่คิดจะพึ่งตนเอง เพราะคิดว่าตนขาดความสามารถและเห็นว่าสังคมให้ความช่วยเหลืออยู่แล้ว³³

(กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข และศูนย์สิทธิรเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์แห่งชาติ, 2549), หน้า 2.

³¹“อัครคัมภีร์,” พระไตรปิฎกสำหรับประชาชน, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2539), หน้า 352 อ้างถึงใน บรรเจิด สิงคะเนติ, หลักพื้นฐานเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2552), หน้า 86-87.

³²“อัมพพัญญูสูตร,” พระไตรปิฎกสำหรับประชาชน, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2539), หน้า 352 อ้างถึงใน บรรเจิด สิงคะเนติ, หลักพื้นฐานเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2552), หน้า 87.

³³ปรับปรุงจากเจนจิรา เทชทิ, รายงานผลการสังเคราะห์องค์ความรู้ ชุดโครงการวิจัย เรื่อง ศาสนากับคนพิการในประเทศไทย, (นครปฐม: วิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล, 2549), หน้า 61 หน้า 61.

แนวความคิดในเรื่องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ในทางกฎหมายนั้น มีนักกฎหมายในกลุ่มประเทศเสรีนิยมประชาธิปไตยที่ให้ความเห็นไว้ ดังเช่นความเห็น Klaus Stern นักกฎหมายชาวเยอรมัน ได้สรุปสาระสำคัญของ “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์” ว่าหมายถึงคุณค่าอันมีลักษณะเฉพาะ และเป็นคุณค่าที่มีความผูกพันอยู่กับความเป็นมนุษย์ ซึ่งบุคคลในฐานะที่เป็นมนุษย์ทุกคนได้รับคุณค่าดังกล่าวโดยไม่จำกัดคำนึงถึงเพศ เชื้อชาติ ศาสนา วัย หรือคุณสมบัติอื่นๆ ของบุคคล ในความหมายนี้ “ศักดิ์ศรี” จึงหมายถึงลักษณะบางประการที่สร้างออกมาเป็นคุณค่าเฉพาะตัวของมนุษย์ อันเป็นสาระัตถะในการกำหนดความรับผิดชอบของตนเอง และเป็นสาระัตถะที่มนุษย์แต่ละคนได้รับเพื่อแก่ความเป็นมนุษย์ของบุคคลนั้น ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ W. Maihofer และ R.F. Behrendt ที่เห็นว่า ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์นั้นเป็นการแสดงออกถึงการสร้างปริมาณของความเป็นอิสระของปัจเจกบุคคลให้กว้างที่สุดเท่าที่จะทำได้ และใช้ประโยชน์จากปริมาณดังกล่าวเพื่อการดำรงชีวิตไว้ซึ่งชีวิตมนุษย์ และเพื่อปรับปรุงชีวิตมนุษย์ให้ดีขึ้น โดยวิธีการพัฒนาขีดความสามารถของมนุษย์ไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้³⁴

จากการให้ความหมายของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของนักกฎหมายในกลุ่มประเทศเสรีนิยมประชาธิปไตย จึงอาจสรุปได้ว่า ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์นั้นเป็นคุณค่าที่มีลักษณะเฉพาะอันสืบเนื่องมาจากความเป็นมนุษย์ และเป็นคุณค่าที่ผูกพันอยู่เฉพาะกับความเป็นมนุษย์เท่านั้น โดยไม่ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขอื่นใดทั้งสิ้น คุณค่าของมนุษย์ดังกล่าวนี้มีความมุ่งหมายเพื่อให้มนุษย์มีความอิสระในการที่จะพัฒนาบุคลิกภาพส่วนตัวของบุคคลนั้นๆ ภายใต้ความรับผิดชอบของตนเอง โดยถือว่า “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์” เป็นคุณค่าที่มีอาจจะล่วงละเมิดได้³⁵ ดังนั้น เพื่อเห็นแก่ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และเพื่อให้เกิดความมั่นคงแก่บุคคลในการพัฒนาลักษณะส่วนบุคคลให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ จึงได้มีการบัญญัติรับรองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ไว้ในรัฐธรรมนูญ เพื่อเป็นการรับรองถึงคุณค่าความเป็นมนุษย์ที่ไม่ขึ้นอยู่กับกาลเวลา สถานที่ และควรจะต้องทำให้คุณค่าดังกล่าวมีผลในทางกฎหมายอย่างแท้จริง “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์” ตามนัยของนักกฎหมายกลุ่มเสรีนิยมประชาธิปไตยจึงถือว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่าสูงสุดอันมีอาจก้าวล่วงได้ และเป็นสิ่งที่จะต้องได้รับความเคารพและความคุ้มครองจากรัฐ³⁶

³⁴บรรเจิด สิงคะเนติ, หลักพื้นฐานเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2552), หน้า 87.

³⁵เรื่องเดียวกัน, หน้า 88.

³⁶บรรเจิด สิงคะเนติ, “หลักพื้นฐานของสิทธิ เสรีภาพ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์,” สารานุกรมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 (2544): 36-37.

จากแนวความคิดข้างต้น การที่มนุษย์จะมีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ได้นั้น จะต้องประกอบด้วยรากฐานอันเป็นสาระสำคัญของหลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ 2 ประการ กล่าวคือ **สิทธิในชีวิตและร่างกาย** เป็นสิทธิที่ติดตัวปัจเจกบุคคลมาตั้งแต่เกิด เป็นสิทธิของปัจเจกบุคคลที่มีอยู่ในสภาวะธรรมชาติ ไม่อาจจะถูกพรากไปจากบุคคลได้ และเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่แสดงให้เห็นว่ามนุษย์มีอิสระที่จะกำหนดตนเองได้ตามเจตจำนงที่ตนประสงค์ในอันจะสร้างสภาพแวดล้อมของตนเองหรือพัฒนาบุคลิกภาพของตนเอง ดังนั้น เพื่อเป็นการเคารพในสิทธิในชีวิตและร่างกายของปัจเจกบุคคล บุคคลแต่ละคนจึงต้องเคารพในขอบเขตปริมณฑลส่วนบุคคลของแต่ละคน และ**สิทธิในความเสมอภาค** เป็นการแสดงว่ามนุษย์ทุกคนมีสิทธิและเสรีภาพอย่างเท่าเทียมกัน เป็นการแสดงถึงความสัมพันธ์ของปัจเจกบุคคลต่อกันและต่อบุคคลและต่อสังคม ดังนั้น ถึงแม้มนุษย์จะมีสิทธิในชีวิตและร่างกายของตนก็ตาม แต่หากขาดหลักประกันในเรื่องความเสมอภาคแล้ว บุคคลนั้นอาจได้รับการปฏิบัติอย่างไม่เท่าเทียมกับบุคคลอื่นๆ ในสังคม หรืออาจถูกเลือกปฏิบัติจากใช้อำนาจรัฐ³⁷

จากที่กล่าวมาข้างต้น มนุษย์ทุกคนที่เกิดมาจึงมีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ซึ่งเป็นคุณค่าลักษณะเฉพาะที่ผูกพันอยู่กับความเป็นมนุษย์ โดยไม่ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขอื่นใด ดังนั้น ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน แม้จะมีสภาพร่างกายที่พิการ แต่ก็ถือว่าในทางกฎหมายแล้ว บุคคลกลุ่มนี้ก็มีคุณสมบัติที่จะกำหนดตนเอง มีอิสระในการพัฒนาและรับผิดชอบตนเอง และมีสิทธิที่จะใช้เสรีภาพอย่างเท่าเทียมกับบุคคลอื่น ซึ่งย่อมมีผลว่าศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ยังคงอยู่กับบุคคลนั้นอย่างสมบูรณ์ ทั้งนี้ ไม่จำเป็นต้องพิจารณาความจริงว่าผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินสามารถใช้เสรีภาพนั้นได้หรือไม่³⁸

2.2.1.2 แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน

คำว่าสิทธิมนุษยชนนั้นเริ่มมีการใช้อย่างแพร่หลายเมื่อมีการก่อตั้งองค์การสหประชาชาติ อย่างไรก็ตาม แม้ในกฎบัตรสหประชาชาติจะได้กล่าวถึงสิทธิมนุษยชนไว้ในที่ต่างๆ หลายแห่ง แต่ก็มิได้ให้คำจำกัดความของคำว่าสิทธิมนุษยชนไว้แต่อย่างใด³⁹ แกนกลางที่เป็นแนวความคิดที่ชัดเจน ในเรื่องสิทธิมนุษยชนก็คือ **การคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์** อันเป็น

³⁷บรรเจิด สิงคะเนติ, หลักพื้นฐานเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2552), หน้า 89.

³⁸ปรับปรุงจากไพโรจน์ พลเพชร และคนอื่นๆ, รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ชุดโครงการวิจัยการติดตามและประเมินผลการบังคับใช้รัฐธรรมนูญ เรื่อง สิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์, (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย และสถาบันพระปกเกล้า, 2547), หน้า 15-16.

³⁹อุดมศักดิ์ สินธิพงษ์, สิทธิมนุษยชน, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2550), หน้า 15.

หลักการสำคัญที่มีลักษณะเป็นสากล เป็นหลักการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อนำมาซึ่งความสุข และความสงบสันติสุขของสังคมมนุษย์โดยรวมในท้ายที่สุด ดังนั้น แนวคิดหรือหลักการเรื่องสิทธิมนุษยชนเป็นเพียงเครื่องมือหรือวิถีในการปฏิบัติที่เป็นมาตรฐานของการประกันและมาตรการคุ้มครองศักดิ์ศรีของมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพ ในการจะศึกษาความหมายของสิทธิมนุษยชนเพื่อให้เข้าใจชัดเจนมากยิ่งขึ้นนั้น จะต้องย้อนกลับไปศึกษาแนวความคิดเกี่ยวกับสิทธิธรรมชาติ เนื่องจากแนวความคิดดังกล่าวได้มีบทบาทสำคัญที่ทำให้เกิดความคิดที่จะคุ้มครองสิทธิของบุคคล และเป็นที่มาของคำว่าสิทธิมนุษยชนในเวลาต่อมา

สิทธิตามธรรมชาติ หมายถึง สิ่งที่มีอยู่ในธรรมชาติ เป็นความชอบธรรมที่มนุษย์พึงมี สิทธินี้มีหลักการอยู่บนความต้องการพื้นฐานของมนุษย์⁴⁰ และสิทธิธรรมชาติก็เป็นความเชื่อหนึ่ง ที่เชื่อในสิ่งที่เป็นความชอบธรรมขั้นพื้นฐานที่มีอยู่ตามธรรมชาติพร้อมกับการเกิดของมนุษย์ กล่าวคือ มนุษย์ทั้งหลายเกิดมาเท่าเทียมกัน มนุษย์มีสิทธิบางประการที่ติดตัวมนุษย์มาแต่กำเนิดจนกระทั่งถึงแก่ความตาย ได้แก่ สิทธิในชีวิต เสรีภาพในร่างกาย และความเสมอภาค ซึ่งเป็นสิทธิที่ไม่อาจโอนให้แก่กันได้ และใครจะล่วงละเมิดมิได้ หากมีการล่วงละเมิดก็อาจจะก่อให้เกิดอันตราย หรือกระทบกระเทือนเสื่อมเสียต่อสภาพของความเป็นมนุษย์ได้⁴¹ ตลอดจนมีความเชื่อว่ามนุษย์เป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติและจักรวาลซึ่งมีกฎเกณฑ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นเองโดยไม่มีผู้ใดบงการซึ่งเรียกว่า “เหตุผลของเรื่อง” (Nature of Thing) และสิ่งเดียวกันนี้ก็มิได้อยู่ในตัวมนุษย์ด้วยเช่นกัน ตามแนวทางนี้ มนุษย์ก็สามารถที่จะเรียนรู้และเข้าใจถึงคำว่า “สิทธิ” และ “เสรีภาพ” ว่าเป็นสิ่งที่มีมาพร้อมกับการเกิดขึ้นและมีอยู่ของมนุษย์ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าเป็นสิทธิตามธรรมชาติของมนุษย์นั่นเอง⁴² ดังนั้น แนวความคิดเกี่ยวกับสิทธิตามธรรมชาติ จึงนำมาซึ่งมุมมองเกี่ยวกับกฎหมายธรรมชาติของสำนักกฎหมายธรรมชาติ ที่เชื่อว่านอกจากกฎหมายที่รัฐบัญญัติขึ้น ยังมีกฎหมายอีกประเภทหนึ่งซึ่งมีอยู่ตามธรรมชาติ มนุษย์มิได้เป็นผู้สร้างขึ้น เป็นกฎหมายที่ใช้บังคับได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ ดังนั้น รัฐต้องเคารพกฎหมายธรรมชาติ กฎหมายที่รัฐบัญญัติขึ้นจะมีสภาพบังคับก็ต่อเมื่อสอดคล้องกับกฎหมายธรรมชาติ และไร้สภาพบังคับหากขัดแย้งกับกฎหมายนี้⁴³ จากอิทธิพลความคิดของปรัชญากฎหมายธรรมชาติที่มีจุดยืนดั้งเดิมที่เน้นความมีอยู่และการดำรงอยู่ของกฎหมายที่เชื่อมโยงอย่างแยกไม่ได้จากศีลธรรมหรือหลักความยุติธรรมและเชื่อมั่นศรัทธาในเหตุผล ความมีมโนธรรมของมนุษย์ หรือศักดิ์ศรีแห่งความเป็น

⁴⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า 16 -17.

⁴¹ วีระ โฉมฉาย, กฎหมายสิทธิมนุษยชน, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2531), หน้า 1.

⁴² อุดม รัฐอมฤต และคนอื่นๆ, การอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือใช้สิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามมาตรา 28, (กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิคอนราด อาเดนาวร์, 2544), หน้า 34.

⁴³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 16.

มนุษย์⁴⁴ ทำให้พื้นฐานความคิดที่ตั้งอยู่บนการเคารพนับถือในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์นี้เองเป็นที่มาของสิทธิมนุษยชนในปัจจุบัน

ในเวลาต่อมา แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิตามธรรมชาติ ก็ได้แปรจากสิทธิตามธรรมชาติของบุคคลมาเป็นสิทธิของบุคคลที่ได้รับการรับรองโดยกฎหมาย โดยได้รับอิทธิพลมาจากสำนักกฎหมายบ้านเมือง ซึ่งตระหนักว่า การที่จะให้สิทธิดังกล่าวมีผลเป็นจริงเป็นจังนั้น จำต้องทำให้ปรากฏออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร กฎหมายตามธรรมชาติที่ยังผูกติดอยู่กับความเป็นมนุษย์ ยังไม่ได้รับการเคารพจากองค์กรของรัฐหรือแม้แต่วางปัจเจกบุคคลด้วยกันเอง เว้นเสียแต่ภายใต้เงื่อนไขที่จะต้องได้รับการตราเป็นกฎหมายลายลักษณ์อักษรโดยการให้หลักประกันแก่สิทธิดังกล่าวนั่นเอง และการให้หลักประกันดังกล่าวที่จะเกิดมรรคเกิดผลได้มากที่สุดก็คือการให้หลักประกันโดยรัฐธรรมนูญในฐานะที่เป็นตัวกำหนดกรอบของการใช้อำนาจอรัฐ⁴⁵ ดังนั้น การรับรองและสิทธิเสรีภาพของมนุษย์ ตลอดจนความเสมอภาคและความเท่าเทียมกันตามกฎหมาย เพื่อเป็นการแสดงออกถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์นั้น สำนักกฎหมายบ้านเมืองมองว่าจะมีได้ก็ต่อเมื่อมีการบัญญัติรับรองและคุ้มครองเอาไว้ในกฎหมายเท่านั้น

จากแนวความคิดข้างต้น จึงนำมาสู่การอธิบายถึงความแตกต่างของสิทธิมนุษยชน กับสิทธิที่กฎหมายรับรองหรือสิทธิพลเมือง กล่าวคือ **สิทธิมนุษยชน** เป็นสิทธิและเสรีภาพที่ถือกันว่าติดตัวมนุษย์มาตั้งแต่กำเนิด และไม่อาจถูกพรากไปจากราษฎรได้โดยไม่เป็นการทำลายความเป็นมนุษย์ของราษฎร⁴⁶ สิทธิและเสรีภาพนี้ จึงมุ่งที่จะให้ความคุ้มครองแก่ทุกคน มนุษย์ทุกคนมีสิทธิและเสรีภาพเหล่านี้อยู่แล้วตั้งแต่ก่อนที่จะมีรัฐเกิดขึ้น⁴⁷ ยกตัวอย่างเช่น สิทธิในชีวิต ร่างกาย เสรีภาพในการเดินทางและเลือกถิ่นที่อยู่ เสรีภาพในการถือศาสนา เป็นต้น ส่วน**สิทธิพลเมือง** เป็นสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญที่มุ่งที่จะให้ความคุ้มครองเฉพาะบุคคลที่เป็น

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

⁴⁴จรัญ โฆษณานันท์, รัฐธรรมนูญ 2540: จาก "ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์" สู่ "ธัมมิกสิทธิมนุษยชน" (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2544), หน้า 21-22.

⁴⁵เกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์, หลักพื้นฐานกฎหมายมหาชนว่าด้วยรัฐ รัฐธรรมนูญและกฎหมาย, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2550), หน้า 143-144.

⁴⁶วรวจน์ วิศรุตพิชญ์, รายงานการวิจัย สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ(ศึกษารูปแบบการจำกัดสิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญให้ได้อย่างเหมาะสม), (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2538), หน้า 24.

⁴⁷บรรเจ็ด สิงคะเนติ, หลักพื้นฐานเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2552), หน้า 53.

พลเมืองของรัฐเท่านั้น⁴⁸ กล่าวคือต้องเป็นผู้มีสัญชาติของรัฐเท่านั้น *ความคิดเรื่องสิทธิของพลเมืองนี้ก็เป็นสิทธิและเสรีภาพที่สืบเนื่องมาจากสิทธิมนุษยชนนั่นเอง*⁴⁹

2.2.1.3 แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพ

ในการศึกษาความหมายของคำว่า “สิทธิและเสรีภาพ” นั้น เราจะต้องทำการศึกษาถึงคำว่า “สิทธิ” และ “เสรีภาพ” แยกออกจากกัน เนื่องจากคำทั้งสองคำนี้มีความหมายเฉพาะที่มีความแตกต่างกันในตัวของมันเอง

รองศาสตราจารย์ ดร.วราภรณ์ วิศรุตพิชญ์ ได้อธิบายไว้ว่า “สิทธิ คืออำนาจที่กฎหมายรับรองให้แก่บุคคลในอันที่จะกระทำการเกี่ยวข้องกับทรัพย์สินหรือบุคคลอื่น (เช่น สิทธิทางหนี้ กรรมสิทธิ์ ฯลฯ) เป็นต้นว่าอำนาจที่กฎหมายรับรองให้แก่บุคคลคนหนึ่ง ในอันที่จะเรียกร้องให้ผู้อื่นอีกคนหนึ่งหรือหลายคนกระทำการบางอย่างบางประการ ให้เกิดประโยชน์แก่ตนหรือให้ละเว้นกระทำการอย่างใดอย่างใดอย่างหนึ่ง”⁵⁰

ดร.บรรเจิด สิงคะเนติ ได้ให้ความหมายของคำว่า “สิทธิตามรัฐธรรมนูญ” ซึ่งถือว่าเป็นสิทธิตามกฎหมายมหาชน ว่าหมายถึง “อำนาจตามรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายสูงสุดได้บัญญัติให้การรับรองคุ้มครองแก่ปัจเจกบุคคลในอันที่จะกระทำการใดหรือไม่กระทำการใด การให้อำนาจแก่ปัจเจกบุคคลดังกล่าวได้ก่อให้เกิดสิทธิเรียกร้องที่จะไม่ให้บุคคลใดแทรกแซงในสิทธิตามรัฐธรรมนูญของตนโดยเฉพาะอย่างยิ่งเรียกร้องต่อองค์กรของรัฐมิให้แทรกแซงในขอบเขตสิทธิของตน ในบางกรณีการรับรองดังกล่าวได้ก่อให้เกิดสิทธิเรียกร้องให้รัฐดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง สิทธิตามรัฐธรรมนูญ ยังหมายรวมถึง การให้ประกันทางหลักการ ซึ่งหมายถึงการมุ่งคุ้มครองต่อสถาบันในทางกฎหมายเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เช่น มุ่งคุ้มครอง “กรรมสิทธิ์” หรือ “เสรีภาพทางวิชาการ” เป็นต้น ดังนั้น สิทธิตามรัฐธรรมนูญจึงเป็นความสัมพันธ์ระหว่างปัจเจกบุคคลกับรัฐ และสิทธิตามรัฐธรรมนูญเป็นสิทธิที่ผูกพันองค์กรผู้ใช้อำนาจรัฐทั้งหลายที่จะต้องให้ความเคารพ ปกป้อง และคุ้มครองสิทธิตามรัฐธรรมนูญดังกล่าว เพื่อให้สิทธิตามรัฐธรรมนูญมีผลในทางปฏิบัติ”⁵¹

ในส่วนของคำว่า “เสรีภาพ” นั้น ในวงการนักวิชาการกฎหมายไทย มีการให้ความหมายของคำว่า “เสรีภาพ” ไว้ ดังต่อไปนี้

⁴⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 53.

⁴⁹ วราภรณ์ วิศรุตพิชญ์, รายงานการวิจัย สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ (ศึกษารูปแบบการจำกัดสิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญให้ไว้เหมาะสม), (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2538), หน้า 28.

⁵⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า 16.

⁵¹ บรรเจิด สิงคะเนติ, หลักพื้นฐานเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2552), หน้า 48-49.

รองศาสตราจารย์ ดร.วรพจน์ วิศรุตพิชญ์⁵² ได้อธิบายว่า เสรีภาพ หมายถึง “ภาวะของมนุษย์ที่ไม่อยู่ภายใต้การครอบงำของผู้อื่น เป็นภาวะที่ปราศจากการถูกหน่วงเหนี่ยวขัดขวาง บุคคลใดบุคคลหนึ่งย่อมมีเสรีภาพอยู่ตราบเท่าที่เขาไม่ถูกบังคับให้กระทำในสิ่งที่เขาไม่ประสงค์จะกระทำ กล่าวโดยสรุป เสรีภาพ คืออำนาจของบุคคลในอันที่จะกำหนดตนเองโดยอำนาจนี้บุคคลย่อมเลือกวิถีชีวิตของตนได้ด้วยตนเอง เสรีภาพจึงเป็นอำนาจที่บุคคลมีอยู่เหนือตนเอง”⁵² และมีอิสระในการที่จะกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งตามความประสงค์ของตน

ศาสตราจารย์ ดร.สมคิด เลิศไพฑูรย์⁵³ ได้ให้ความหมายของคำว่า เสรีภาพ หมายถึง “การที่บุคคลจะกระทำการใด หรือไม่กระทำการใด โดยใจสมัครอันปราศจากการบังคับหรืออยู่ภายใต้อาณัติของบุคคลอื่นหรือรัฐ”⁵³

ในแง่ของความแตกต่างของคำว่า “สิทธิ” และ “เสรีภาพ” นั้น รองศาสตราจารย์ ดร.วรพจน์ วิศรุตพิชญ์ ได้ให้ความเห็นไว้ว่า “สิทธิเป็นอำนาจที่บุคคลใช้ในความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับผู้อื่น โดยการเรียกร้องให้ผู้อื่นกระทำการหรือละเว้นกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งให้เป็นประโยชน์แก่ตน จริงอยู่การที่กฎหมายรับรองเสรีภาพอย่างใดอย่างหนึ่งให้แก่บุคคล ย่อมมีผลก่อให้เกิดหน้าที่แก่ผู้อื่นด้วยเหมือนกัน แต่หน้าที่ที่เกิดขึ้นแก่ผู้อื่นอันเนื่องมาจากการที่กฎหมายรับรองเสรีภาพให้แก่บุคคลคนหนึ่งนี้เป็นแต่เพียงหน้าที่ที่จะต้องเคารพเสรีภาพของเขา ผู้ทรงเสรีภาพคงมีอำนาจตามกฎหมายแต่เพียงที่จะเรียกร้องให้ผู้อื่นละเว้นจากการรบกวนขัดขวางการใช้เสรีภาพของตนเท่านั้น หากได้มีอำนาจตามกฎหมายในอันจะเรียกร้องให้ผู้อื่นกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งมีลักษณะเป็นการส่งเสริมการใช้เสรีภาพของตน หรือเอื้ออำนวยให้ตนใช้เสรีภาพได้สะดวกขึ้นไม่”⁵⁴ อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันมีการใช้คำว่าสิทธิและเสรีภาพปนๆ กันไปและเรียกบรรดาสิทธิและเสรีภาพที่มนุษย์แต่ละคนพึงมีว่าเป็น สิทธิมนุษยชน หรือในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันเรียกบรรดาสิทธิเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญได้รับรองไว้ว่า สิทธิขั้นพื้นฐาน กระนั้นก็ตามสิ่งที่ต้องระลึกไว้เสมอก็คือ ไม่ว่าจะเป็สิทธิมนุษยชน หรือสิทธิขั้นพื้นฐาน

⁵²วรพจน์ วิศรุตพิชญ์, รายงานการวิจัย สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ(ศึกษารูปแบบการจำกัดสิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญให้ไว้อย่างเหมาะสม), (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2538), หน้า 17.

⁵³สมคิด เลิศไพฑูรย์, กฎหมายรัฐธรรมนูญ หลักการใหม่ตามรัฐธรรมนูญแห่งอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2548), หน้า 47.

⁵⁴วรพจน์ วิศรุตพิชญ์, รายงานการวิจัย สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ(ศึกษารูปแบบการจำกัดสิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญให้ไว้อย่างเหมาะสม), (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2538), หน้า 17.

โดยส่วนใหญ่แล้วจะเป็นสิทธิในเสรีภาพ กล่าวคือ เป็นอำนาจตามกฎหมายในอันที่จะกระทำการต่างๆ โดยปราศจากการรบกวนขัดขวางของรัฐนั่นเอง⁵⁵

การจำแนกประเภทของสิทธิและเสรีภาพนั้น อาจแบ่งแยกได้หลายลักษณะ ขึ้นอยู่กับเกณฑ์ที่ใช้พิจารณาในการจำแนก ในที่นี้ผู้วิจัยให้ความสนใจในเกณฑ์การพิจารณาจากวิธีการใช้สิทธิและเสรีภาพ* ซึ่งเป็นเกณฑ์ที่พิจารณาโดยอาศัยลักษณะหรือวิธีการใช้สิทธิและเสรีภาพของประชาชนกับหน้าที่ของรัฐเป็นข้อพิจารณาในการแบ่งสิทธิและเสรีภาพดังกล่าว ทำให้เข้าใจพื้นฐานของสิทธิและเสรีภาพแต่ละประเภทว่ามีจุดมุ่งหมายอย่างไร และการที่ทำให้บรรลุความมุ่งหมายสิทธิและเสรีภาพแต่ละประเภทจะต้องดำเนินการอย่างไร โดยแบ่งแยกสิทธิและเสรีภาพออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่⁵⁶ **สิทธิและเสรีภาพที่ปลอดจากการแทรกแซงของรัฐ(status negatives)** คือ กลุ่มของสิทธิและเสรีภาพที่การใช้สิทธิและเสรีภาพของปัจเจกบุคคลจะต้องปราศจากการเข้ามาแทรกแซงใดๆ ของรัฐ การใช้สิทธิและเสรีภาพประเภทนี้เป็นเรื่องที่ปัจเจกบุคคลสามารถดำเนินการไปได้เอง เป็นสิทธิและเสรีภาพที่ปฏิเสธอำนาจรัฐ สิทธิและเสรีภาพในกลุ่มนี้แสดงออกมาในรูปของสิทธิในการป้องกัน อันเป็นการคุ้มครองสิทธิของปัจเจกบุคคลต่อการแทรกแซงของรัฐหรือการละเมิดของรัฐ ปัจเจกบุคคลอาจเรียกร้องให้มีการแก้ไขเยียวยาจากรัฐได้ ในกรณีที่มีการแทรกแซงหรือมีการละเมิดจากรัฐ หรืออาจเรียกร้องให้รัฐละเว้นจากการกระทำได้ ดังกล่าวได้ ตัวอย่างของสิทธิและเสรีภาพในกลุ่มนี้ เช่น **สิทธิในการที่รัฐจะต้องไม่เลือกปฏิบัติต่อประชาชน** เสรีภาพในการถือศาสนา เสรีภาพในเคหสถาน สิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย เสรีภาพในทางวิชาการ เป็นต้น **สิทธิและเสรีภาพที่ประชาชนสามารถเรียกร้องเอจากรัฐ(status positives)** คือ กลุ่มของสิทธิและเสรีภาพของปัจเจกบุคคลที่มีอาจจะบรรลุความมุ่งหมายได้หากปราศจากการเข้ามาดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งจากฝ่ายรัฐ สิทธิและเสรีภาพประเภทนี้แสดงออกมารูปของสิทธิประเภทสิทธิเรียกร้องที่จะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายจากรัฐ หรือรัฐจะต้องดำเนินการเพื่อให้สมแก่สิทธิอันนั้นของประชาชน สิทธิและเสรีภาพนี้มิได้จำกัดอำนาจรัฐเพียงประการเดียว แต่เป็นการสร้างหน้าที่ให้แก่รัฐด้วย เช่น **สิทธิในการได้รับ**

⁵⁵อุดม รัฐอมฤต และคนอื่นๆ, การอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือใช้สิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามมาตรา 28. (กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิคอนราด อาเดนาวร์, 2544), หน้า 87.

* รองศาสตราจารย์ ดร.บรรเจิด สิงคะเนติ เรียกเกณฑ์นี้ในอีกชื่อหนึ่งว่า “เกณฑ์ตามแนวคิดลัทธิของเยอรมัน” เนื่องจากเป็นเกณฑ์ที่เสนอโดย Georg Jellinek นักกฎหมายชาวเยอรมัน

⁵⁶ปรับปรุงจากบรรเจิด สิงคะเนติ, หลักพื้นฐานเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2552), หน้า 52-53 และสมคิด เลิศไพฑูรย์, กฎหมายรัฐธรรมนูญ หลักการใหม่ตามรัฐธรรมนูญแห่งอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2548), หน้า 49-50.

การศึกษาขั้นพื้นฐาน สิทธิได้รับการเลี้ยงดูและการศึกษาอบรมจากรัฐของเด็กและเยาวชน สิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะและความช่วยเหลือจากรัฐของผู้พิการ เป็นต้น **สิทธิและเสรีภาพในการแสดงเจตจำนงทางการเมือง(status actives)** คือ กลุ่มของสิทธิที่ปัจเจกบุคคลใช้สิทธิของตนในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการสร้างเจตจำนงทางการเมือง หรือเข้าไปมีส่วนร่วมกับองค์กรของรัฐ สิทธิและเสรีภาพประเภทนี้ได้มีการบัญญัติรับรองออกมาในรูปของสิทธิของพลเมือง ซึ่งจำกัดให้เฉพาะพลเมืองของชาตินั้น อันได้แก่ สิทธิของผู้เลือกตั้ง สิทธิในการลงสมัครรับเลือกตั้ง สิทธิในการสมัครเข้ารับราชการ สิทธิในการจัดตั้งพรรคการเมือง เป็นต้น

จากข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่า สิทธิและเสรีภาพที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคนพิการนั้น เป็นสิทธิและเสรีภาพประเภทที่ประชาชนสามารถเรียกร้องเอาจากรัฐ โดยสิทธิและเสรีภาพนี้ไม่สามารถบรรลุความมุ่งหมายได้ หากปราศจากการเข้ามาดำเนินการของรัฐ ดังนั้น รัฐจึงมีหน้าที่ต้องดำเนินการเพื่อให้เกิดสิทธิและเสรีภาพดังกล่าวขึ้นตามที่กฎหมายได้ให้การรับรองและคุ้มครองต่อคนพิการไว้แน่นอน อย่างไรก็ตาม ในอีกแง่หนึ่ง เนื่องจากคนพิการก็มีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เช่นเดียวกับคนทั่วไป และรากฐานอันเป็นสาระสำคัญของหลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์อย่างหนึ่งก็คือ สิทธิในความเสมอภาค ดังที่ได้กล่าวไปแล้ว และสิทธิในความเสมอภาคนี้เองก็พัฒนามาเป็นสิทธิในการที่รัฐจะต้องไม่เลือกปฏิบัติต่อประชาชนในเวลาต่อมา ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า สิทธิและเสรีภาพที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคนพิการ ก็มีนัยยะของสิทธิและเสรีภาพที่ต้องปลอดจากการแทรกแซงของรัฐด้วย กล่าวคือ รัฐต้องไม่เลือกปฏิบัติในการจัดการศึกษาโดยไม่เป็นธรรมเพราะเหตุแห่งความพิการของบุคคลนั่นเอง

2.2.2 ทฤษฎีกฎหมายเกี่ยวกับหลักความเสมอภาคทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

หลักความเสมอภาคเป็นพื้นฐานสำคัญในการรับรองและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของมนุษย์ ตลอดจนเป็นรากฐานสำคัญประการหนึ่งของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ นอกจากนั้นแล้ว หลักความเสมอภาคยังเป็นหลักการพื้นฐานสำคัญในการจัดทำบริการสาธารณะของรัฐ กล่าวคือ ในการจัดทำบริการสาธารณะของรัฐนั้น มิได้มีจุดมุ่งหมายที่จะจัดทำบริการสาธารณะขึ้นเพื่อประโยชน์ของผู้ใดผู้หนึ่งโดยเฉพาะ แต่การจัดทำบริการสาธารณะเป็นการจัดทำเพื่อประโยชน์ของประชาชนทุกคน ประชาชนทุกคนย่อมมีสิทธิได้รับการปฏิบัติหรือได้รับผลประโยชน์จากการบริการสาธารณะอย่างเสมอภาคกัน ดังนั้น การจัดบริการสาธารณะของรัฐจึงต้องคำนึงถึงหลักความเสมอภาค ซึ่งก็หมายรวมถึงการจัดทำบริการสาธารณะทางการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินด้วย

เพื่อให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับหลักความเสมอภาคมากยิ่งขึ้น ในส่วนนี้ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาถึงหลักความเสมอภาคในรายละเอียด ทั้งในแง่ของวิวัฒนาการ ความเป็นมา ความหมาย ประเภท ตลอดจนการเลือกปฏิบัติต่อผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่ไม่ขัดกับหลักความเสมอภาค

2.2.2.1 วิวัฒนาการ และความเป็นมาของหลักความเสมอภาค

หลักความเสมอภาคเป็นหลักการที่สัมพันธ์อย่างไม่อาจแยกได้จากหลักเสรีภาพ เพราะเป็นหนึ่งในสามของเสรีภาพพื้นฐานของประชาชน (อันได้แก่ เสรีภาพ เสมอภาค และภราดรภาพ) หลักการนี้เป็นหลักการพื้นฐานของระบอบประชาธิปไตย และในบางครั้งถือว่าเป็นหลักการพื้นฐานที่สุดพื้นฐานหนึ่งยิ่งเสียกว่าเสรีภาพ ทั้งนี้เพราะความเสมอภาคก็คือมนุษย์นั่นเอง ความเสมอภาคทำให้การใช้เสรีภาพเป็นไปอย่างทั่วถึง ถ้าเสรีภาพเป็นเสรีภาพที่คนบางกลุ่มบางคนเข้าถึงได้ ในขณะที่คนบางกลุ่มบางคนเข้าถึงไม่ได้ ในกรณีดังกล่าวไม่ถือว่ามีเสรีภาพแต่ประการใด⁵⁷ หลักความเสมอภาคภายใต้กฎหมายจึงเป็นหลักการที่ทำให้มีการปฏิบัติต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้นๆ อย่างเท่าเทียมกันหรือไม่เลือกปฏิบัติ ทั้งนี้ การปฏิบัติตามหลักความเสมอภาคนั้นจะต้องปฏิบัติต่อสิ่งที่มีสาระสำคัญเหมือนกันอย่างเท่าเทียมกัน และจะต้องปฏิบัติต่อสิ่งที่มีสาระสำคัญแตกต่างกันให้แตกต่างกันไปตามลักษณะของเรื่องนั้นๆ ซึ่งจะได้กล่าวในรายละเอียดต่อไป

การศึกษาวิวัฒนาการและความเป็นมาของหลักความเสมอภาคนั้นพบว่าหลักการในสมัยดั้งเดิมนั้นเกิดจากคำสอนของศาสนาคริสต์ที่ได้ส่งผลกระทบต่อโครงสร้างทางเศรษฐกิจและระบบทาสที่มีอยู่ในยุคของอาณาจักรโรมัน ต่อมาในสมัยกลางระบบศักดินาได้ยกเลิกแนวความคิดเรื่องความเสมอภาคและสร้างลำดับชั้นของสังคมขึ้น มีการแบ่งแยกชนชั้นแปรผันตามสภาพของที่ดินและบุคคล ในทางศาสนา ศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกเป็นศาสนาเดียวที่ได้รับการยอมรับในทางกฎหมาย ทั้งกฎหมายแพ่งและกฎหมายมหาชนไม่มีลักษณะเป็นเอกภาพจะแปรผันไปตามมณฑล เมืองหรือกลุ่มคน อย่างไรก็ตาม ความเสมอภาคในสมัยกลางดังกล่าว ค่อยๆ เปลี่ยนแปลงไปเมื่อเกิดชนชั้นกลางที่สะสมความเข้มแข็งขึ้นจนนำไปสู่การเรียกร้องให้เปลี่ยนแปลงความไม่เสมอภาคดังกล่าว ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองรวมตลอดถึงแนวความคิดกฎหมายธรรมชาติ แนวความคิดปัจเจกชนนิยมของนักคิดนักปรัชญาสมัยนั้น ได้นำไปสู่การปฏิวัติใหญ่ในประเทศฝรั่งเศสในปี 1789 และมีการออกปฏิญญาว่าด้วย

⁵⁷ สมคิด เลิศไพฑูรย์, กฎหมายรัฐธรรมนูญ หลักการใหม่ตามรัฐธรรมนูญแห่งอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2548), หน้า 74.

สิทธิของมนุษย์และพลเมือง ซึ่งได้มีการบัญญัติรับรองหลักความเสมอภาคไว้ด้วย จนกระทั่งในภายหลังหลักความเสมอภาคก็ได้แพร่หลายไปในรัฐธรรมนูญของแต่ละประเทศ เช่น ฝรั่งเศส เยอรมนี อิตาลี ออสเตรเลีย เป็นต้น⁵⁸ ทั้งนี้ ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างบทบัญญัติของสองประเทศ คือ ฝรั่งเศส และเยอรมนี ที่มีการบัญญัติหลักความเสมอภาคไว้ในรัฐธรรมนูญ กล่าวคือ

รัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐฝรั่งเศส ค.ศ. 1958 ได้บัญญัติถึงหลักความเสมอภาคในมาตราแรกว่า “ฝรั่งเศสเป็นสาธารณรัฐที่มีอำนาจอ้างแยกได้ เป็นกลางทางศาสนา เป็นประชาธิปไตย และเป็นของสังคม สาธารณรัฐรับรองความเสมอภาคตามกฎหมายของพลเมือง โดยไม่แบ่งแยกแหล่งกำเนิด เชื้อชาติ หรือศาสนา สาธารณรัฐเคารพต่อความเชื่อของทุกนิกาย...”⁵⁹

รัฐธรรมนูญของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ค.ศ. 1949 ได้บัญญัติหลักความเสมอภาคเบื้องต้นกฎหมายไว้ในมาตรา 3 ความว่า

“(1) บุคคลย่อมเสมอภาคกันต่อหน้ากฎหมาย
(2) ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน ให้รัฐดำเนินการสนับสนุนเพื่อบรรลุเป้าหมายแห่งความมีสิทธิเท่าเทียมกันของหญิงและชาย และก่อให้เกิดผลในการขจัดความไม่เท่าเทียมกันที่มีอยู่

(3) บุคคลไม่อาจจะถูกเลือกปฏิบัติได้เพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องเพศ เชื้อชาติ สัญชาติ ภาษา ถิ่นกำเนิด และเผ่าพันธุ์ ความเชื่อ ความคิดในทางศาสนาหรือการเมือง บุคคลไม่อาจได้รับการปฏิบัติอย่างเสียเปรียบเพราะเหตุแห่งความพิการของบุคคลนั้น”⁶⁰

จากบทบัญญัติของทั้งสองประเทศข้างต้น จะเห็นได้ว่ารัฐธรรมนูญในฐานะกฎหมายสูงสุดของประเทศ ก็ยอมรับหลักความเสมอภาค โดยเฉพาะในรัฐธรรมนูญของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ในมาตรา 3(3) ได้บัญญัติเกี่ยวกับหลักข้อห้ามมิให้เลือกปฏิบัติซึ่งได้ยกตัวอย่างความแตกต่างในเรื่องเชื้อชาติ ภาษา ความเชื่อ เป็นต้น มิให้ถือเป็นเหตุของการปฏิบัติที่แตกต่างกัน บุคคลจึงไม่อาจได้รับการปฏิบัติอย่างได้เปรียบหรือเสียเปรียบอันเนื่องมาจากเหตุในรัฐธรรมนูญดังกล่าวได้ และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การมิให้ปฏิบัติเพื่อก่อให้เกิดความ

⁵⁸ปรับปรุงจากสมคิด เลิศไพฑูรย์, กฎหมายรัฐธรรมนูญ หลักการใหม่ตามรัฐธรรมนูญแห่งอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2548), หน้า 71.

⁵⁹นันทวัฒน์ บรมานันท์, คำแปลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐฝรั่งเศส, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2549), หน้า 20.

⁶⁰บรรเจิด สิงคะเนติ, หลักพื้นฐานเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2552), หน้า 127.

เสียเปรียบแก่ผู้ที่มีความพิการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการรับรองสถานะของบุคคลผู้พิการ ให้ได้รับสิทธิในทางกฎหมายมากขึ้น บทบัญญัติดังกล่าวนี้ได้บัญญัติสิทธิในความเสมอภาคที่ก่อให้เกิดการคุ้มครองต่อผู้พิการ และในขณะเดียวกันก่อให้เกิดความผูกพันต่อรัฐในการที่จะทำให้บุคคลผู้พิการได้เข้าไปมีส่วนร่วมในเรื่องต่างๆ เท่าเทียมกับบุคคลอื่น การบัญญัติคุ้มครองบุคคลผู้พิการในกรณีนี้จึงเป็นการเน้นย้ำถึงหลักรัฐสังคม ที่ให้ความคุ้มครองแก่บุคคลผู้พิการ หรือผู้ที่เสียเปรียบในสังคม⁶¹ ซึ่งประเทศไทยก็ได้นำหลักการนี้มาบัญญัติไว้ในมาตรา 30 ของรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันเช่นกัน

2.2.2.2 ประเภทของหลักความเสมอภาค

การแบ่งประเภทของหลักความเสมอภาค อาจแบ่งออกได้ 2 ประเภท คือ หลักความเสมอภาคทั่วไป และหลักความเสมอภาคเฉพาะเรื่อง

หลักความเสมอภาคทั่วไป ถือเป็นสิทธิพื้นฐานของบุคคล อันมีลักษณะเป็นสิทธิเรียกร้องของบุคคล โดยถือว่าหลักความเสมอภาคนั้นเป็นพื้นฐานของหลักความยุติธรรม หลักความเสมอภาคมีชื่อเรียกร้องว่า บุคคลจะได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกันจากการกระทำของรัฐ เป็นหลักที่บุคคลอาจเรียกร้องเอาจากรัฐเพื่อให้ปฏิบัติต่อตนเช่นเดียวกับรัฐที่ปฏิบัติต่อบุคคลอื่นอย่างเท่าเทียม ในขณะเดียวกันความเสมอภาคยังมีชื่อเรียกร้องในทางปฏิเสธ เพื่อมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติต่อบุคคลตามอำเภอใจ แต่อย่างไรก็ตาม หลักความเสมอภาคหรือหลักของการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกันมิได้เรียกร้องให้ปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกันอย่างสิ้นเชิง กล่าวคือ มิได้หมายความว่า บุคคลทุกคนจะได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกันโดยมิได้คำนึงถึงข้อแตกต่างใดๆ เลย เฉพาะกรณีสิ่งสองสิ่งมีสาระสำคัญเหมือนกัน จึงควรจะได้รับปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน และกรณีสิ่งสองสิ่งมีสาระสำคัญต่างกันจะต้องได้รับการปฏิบัติที่แตกต่างกัน⁶² เพราะหากทุกคนจะต้องได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกันโดยมิได้คำนึงถึงข้อแตกต่างใดๆ ในที่สุดจะนำไปสู่การปฏิบัติอย่างไม่เท่าเทียมกันอันก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมกับบุคคลบางกลุ่ม⁶³

⁶¹เรื่องเดียวกัน, หน้า 142-143.

⁶²ไพโรจน์ พลเพชร และคนอื่นๆ, รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ชุดโครงการวิจัยการติดตามและประเมินผลการบังคับใช้รัฐธรรมนูญ เรื่อง สิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์. (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย และสถาบันพระปกเกล้า, 2547), หน้า 62.

⁶³บรรเจิด สิงคะเนติ และคนอื่นๆ, รายงานวิจัย เรื่อง สิทธิและโอกาสทางการศึกษาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542, (กรุงเทพมหานคร: 21 เซ็นจูรี่, 2545), หน้า 16.

หลักความเสมอภาคเฉพาะเรื่อง เป็นการที่กฎหมายบัญญัติถึงความเสมอภาคเอาไว้เฉพาะภายในขอบเขตของเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เช่น ความเสมอภาคเกี่ยวกับชายและหญิง ความเสมอภาคในการเลือกตั้ง ความเสมอภาคในการเข้าทำงานในภาครัฐ *ความเสมอภาคในการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน* ความเสมอภาคในการได้รับบริการทางสาธารณสุขที่มีมาตรฐาน *ความเสมอภาคต่อผู้พิการหรือทุพพลภาพที่จะได้รับความช่วยเหลือจากรัฐ* เป็นต้น

ความสัมพันธ์ระหว่างหลักความเสมอภาคทั่วไปกับความเสมอภาคเฉพาะเรื่องนั้น อาจกล่าวได้ว่า หลักความเสมอภาคทั่วไปเป็นพื้นฐานของหลักความเสมอภาคเฉพาะเรื่อง แต่หลักความเสมอภาคทั่วไปนั้นสามารถนำไปใช้ได้กับทุกๆ โดยไม่จำกัดขอบเขตเรื่องใดเรื่องหนึ่ง และบุคคลทุกๆ คนย่อมอ้างหลักความเสมอภาคทั่วไปได้ แต่ในส่วนของหลักความเสมอภาคเฉพาะเรื่องนั้น อาจถูกจำกัดเฉพาะโดยใช้เฉพาะเรื่อง หรือเฉพาะกลุ่มบุคคลที่รัฐธรรมนูญมุ่งคุ้มครองเท่านั้น⁶⁴ นอกจากนั้นแล้ว โดยหลักทั่วไปแล้ว หลักความเสมอภาคเฉพาะเรื่องถือว่าเป็นหลักกฎหมายพิเศษซึ่งย่อมมาก่อนหลักความเสมอภาคทั่วไป ถ้ากฎหมายฉบับใดฉบับหนึ่งได้รับการวินิจฉัยว่าเป็นโมฆะเนื่องจากการละเมิดต่อหลักความเสมอภาคเฉพาะเรื่องในกรณีนี้ก็ไม่จำเป็นที่จะต้องนำหลักความเสมอภาคทั่วไปมาพิจารณา ในทำนองเดียวกัน ถ้ากฎหมายฉบับใดฉบับหนึ่งโดยเนื้อหาของกฎหมายแล้วเกี่ยวข้องกับหลักความเสมอภาคเฉพาะเรื่องในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เมื่อพิจารณาตามหลักความเสมอภาคในเรื่องนั้นแล้ว กรณีไม่ขัดกับความเสมอภาคเฉพาะเรื่องในเรื่องนั้น กรณีนี้ก็จะไม่ย้อนกลับมาพิจารณาตามหลักความเสมอภาคทั่วไปอีก⁶⁵

2.2.2.3 การเลือกปฏิบัติต่อผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่ไม่ขัดกับหลักความเสมอภาค

การพิจารณาหลักความเสมอภาคนั้น ย่อมต้องพิจารณาควบคู่กันกับหลักการเลือกปฏิบัติ ดังจะเห็นได้จากในรัฐธรรมนูญของประเทศเยอรมัน ซึ่งได้มีการกำหนดหลักการเกี่ยวกับข้อห้ามมิให้เลือกปฏิบัติไว้ในมาตรา 3(3) กล่าวคือ “บุคคลไม่อาจจะถูกเลือกปฏิบัติได้ เพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องเพศ เชื้อชาติ สัญชาติ ภาษา ถิ่นกำเนิด และเผ่าพันธุ์ ความเชื่อความคิดในทางศาสนาหรือทางการเมือง บุคคลไม่อาจได้รับการปฏิบัติอย่างเสียเปรียบเพราะเหตุแห่งความพิการของบุคคลนั้น” ซึ่งในทางข้อเท็จจริงหลักข้อห้าม

⁶⁴ เกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์, **หลักความเสมอภาค**[ออนไลน์], 17 พฤศจิกายน 2553. แหล่งที่มา: <http://www.pub-law.net>

⁶⁵ บรรเจิด สิงคะเนติ, **หลักพื้นฐานเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์**, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2552), หน้า 139.

มิให้เลือกปฏิบัตินี้แสดงให้เห็นว่า บุคคลไม่อาจจะได้รับการปฏิบัติอย่างได้เปรียบหรือเสียเปรียบ อันเนื่องมาจากเหตุดังกล่าว ดังนั้น มาตราดังกล่าว จึงเป็นขอบเขตของการคุ้มครองในกรณีที่มีการปฏิบัติอย่างไม่เท่าเทียมในกรณีใดกรณีหนึ่งนั้น มีผลมาจากคุณสมบัติตามที่ได้บัญญัติไว้⁶⁶ การเลือกปฏิบัติจากเหตุดังกล่าว จึงเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าหลักความเสมอภาคจะห้ามมิให้มีการเลือกปฏิบัติ แต่นักวิชาการทางกฎหมายหลายท่าน อาทิ *ดร.บรรเจิด สิงคะเนติ* และ*ศาสตราจารย์ ดร.สมคิด เลิศไพฑูรย์* ก็ให้ความเห็นสอดคล้องกันว่า การเลือกปฏิบัติก็ก่อให้เกิดความเสมอภาคได้ กล่าวคือ หลักความเสมอภาคไม่ได้มีความหมายว่าฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหารจะตรากฎหมายหรือดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งในลักษณะที่แตกต่างกันไม่ได้ หากในกรณีที่เกิดจากสภาพของเรื่องที่แตกต่างกัน * ในกรณีที่มุ่งคุ้มครองผลประโยชน์ส่วนรวม ** หรือในกรณีที่มุ่งขจัดความเหลื่อมล้ำ แตกต่างที่กำลังดำรงอยู่*** ก็ไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติ และไม่ขัดแย้งกับหลักความเสมอภาค ยกตัวอย่างเช่น กรณีที่กำหนดให้บุคคลซึ่งพิการหรือทุพพลภาพมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก อันเป็นสาธารณะและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐตามที่กฎหมาย ก็เป็นการดำเนินการตามกฎหมายที่รัฐจัดทำขึ้น เพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำหรือส่งเสริมให้คนพิการซึ่งมีข้อจำกัดกว่าบุคคลอื่นสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพของตนได้เช่นเดียวหรือใกล้เคียงกับคนทั่วไป

นอกจากกรณีข้างต้นที่ไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมแล้ว หากพิจารณาบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ก็พบว่ามีการกำหนดกรณีที่ไม่ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมไว้ในมาตรา 30 วรรคสี่ ซึ่งบัญญัติว่า “มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคล

⁶⁶เรื่องเดียวกัน, หน้า 142.

* *การเลือกปฏิบัติอันอาจเกิดจากสภาพของเรื่องที่แตกต่างกัน* กล่าวคือ มิได้มีความหมายว่าทุกๆ คนจะได้รับการปฏิบัติอย่างเดียวกันในทุกๆ เรื่อง แต่มีความหมายแต่เพียงว่าในเรื่องเดียวกัน ในสถานการณ์ หรือในสภาพอย่างเดียวกัน บุคคลจะต้องได้รับการปฏิบัติอย่างเดียวกัน

** *การเลือกปฏิบัติอันเกิดจากความจำเป็นเพื่อประโยชน์ส่วนรวม* อันเป็นหลักการสำคัญหลักการหนึ่งในกฎหมายมหาชน กล่าวคือ ประโยชน์ของส่วนรวมย่อมอยู่เหนือประโยชน์ของปัจเจกชน เมื่อประโยชน์ของส่วนรวมขัดแย้งกับประโยชน์ของปัจเจกชนประโยชน์ของส่วนรวมย่อมอยู่เหนือกว่าประโยชน์ของปัจเจกชน หลักการนี้นำมาปรับใช้กับการพิจารณาในเรื่องความเสมอภาคด้วยความจำเป็นเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

*** *การเลือกปฏิบัติเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำที่กำลังอยู่ หรือการปฏิบัติในทางบวก* คือ การดำเนินการตามกฎหมายที่แตกต่างกันในลักษณะชั่วคราวที่ผู้มีอำนาจ (รัฐหรือองค์กรผู้ใช้อำนาจรัฐ) กำหนดขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมและยกระดับบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลที่มีสถานะด้อยกว่าบุคคลอื่น เพื่อทดแทนความไม่เท่าเทียมกันที่กำลังอยู่ และเพื่อเป็นการขจัดอุปสรรคหรือเป็นการส่งเสริมให้บุคคลใช้สิทธิและเสรีภาพของตนได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น

อื่น ย่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม” ดังนั้น หากมาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นนั้น เป็นไปเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพของตนได้เช่นเดียวกับคนทั่วไปแล้ว รัฐธรรมนูญก็ไม่ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม ซึ่งกรณีนี้ผู้วิจัยมีความเห็นสอดคล้องกับกรณีการเลือกปฏิบัติเพื่อมุ่งขจัดความเหลื่อมล้ำแตกต่างที่กำลังดำรงอยู่ดังที่กล่าวไปแล้วข้างต้น และนอกจากบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแล้ว ผู้วิจัยยังพบว่าหลักการเลือกปฏิบัตินั้น ยังได้มีการบัญญัติไว้ในกฎหมายระดับพระราชบัญญัติ กล่าวคือพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 และพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 ซึ่งผู้วิจัยจะได้กล่าวในรายละเอียดต่อไปในบทที่ 4

2.2.2.4 ความสัมพันธ์ระหว่างหลักความเสมอภาค และแนวคิดเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพ

จากที่ได้ศึกษาทฤษฎีเกี่ยวกับหลักความเสมอภาค และแนวคิดเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพข้างต้นไปแล้วนั้น จะเห็นได้ว่า แท้จริงแล้วหลักความเสมอภาค และแนวคิดเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพนั้นมีความสัมพันธ์กันอย่างแนบแน่น กล่าวคือ

ประการที่หนึ่ง จากที่ได้ศึกษาไปแล้วว่าหลักความเสมอภาคถือว่าเป็นรากฐานสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ นอกจากนั้นศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ก็ถือเป็นรากฐานสำคัญของหลักสิทธิมนุษยชน เนื่องจากแนวคิดสำคัญของสิทธิมนุษยชน ก็คือการคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า หลักความเสมอภาคและหลักการเลือกปฏิบัติก็เป็นแนวคิดพื้นฐานสำคัญของสิทธิมนุษยชนด้วย ซึ่งหมายรวมถึงสิทธิมนุษยชนที่พัฒนามาเป็นแนวคิดเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพในเวลาต่อมาด้วย

ประการที่สอง มนุษย์ตามธรรมชาติแล้วนั้นมีสิทธิเสรีภาพมาก อย่งไรก็ดี ก็ต้องยอมรับว่า ในสภาพความเป็นจริงแล้ว คนพิการนั้นมีความแตกต่างจากคนทั่วไป แม้คนพิการจะได้รับการรับรองสิทธิเสรีภาพในด้านต่างๆ เฉกเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป แต่ในแง่ของการได้รับการคุ้มครองเพื่อให้สามารถใช้สิทธิเสรีภาพอย่างเต็มที่ได้นั้น ก็ยังมีข้อจำกัดอันเนื่องมาจากความพิการ ดังนั้นหลักความเสมอภาค และหลักการเลือกปฏิบัติจึงเข้ามามีบทบาทสำคัญในการช่วยสนับสนุนให้คนพิการได้รับสิทธิเสรีภาพอย่างทั่วถึงทัดเทียมกับคนทั่วไป ตลอดจนเป็นหลักการควบคุมไม่ให้รัฐใช้อำนาจตามอำเภอใจ

ประการที่สาม หากพิจารณาจากการแบ่งประเภทของสิทธิเสรีภาพตามที่ผู้วิจัยได้กล่าวไปแล้วข้างต้น จะพบว่าหลักความเสมอภาคและหลักการเลือกปฏิบัติก็เป็นสิทธิและเสรีภาพประเภทหนึ่งที่ปลอดจากการแทรกแซงของรัฐ ซึ่งรัฐต้องรับรองว่าจะไม่เข้ามาก้าวร้าวหรือ

บังคับเอาแก่ประชาชน นอกจากนั้นแล้ว หากพิจารณาจากบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบัน ก็จะพบว่า หลักความเสมอภาคและหลักการเลือกปฏิบัติที่กำหนดไว้ในมาตรา 30 นั้น เป็นบทบัญญัติที่อยู่ในหมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า หลักความเสมอภาคและหลักการเลือกปฏิบัติก็เป็นสิทธิและเสรีภาพประเภทหนึ่งนั่นเอง

2.3 การรับรองและคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

จากที่ได้ศึกษามาข้างต้นนั้น จะเห็นได้ว่าผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน แม้ว่าจะเป็นผู้ที่มีความบกพร่องทางร่างกาย แต่ก็มิได้หมายความว่า พวกเขาจะไม่มีศักดิ์ศรีในความเป็นมนุษย์แต่อย่างใด ดังนั้น รัฐจึงต้องดำเนินการเพื่อให้บุคคลกลุ่มนี้สามารถพัฒนาตนเองได้ เพื่อส่งเสริมคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของพวกเขา ซึ่งแนวทางที่สามารถกระทำได้แนวทางหนึ่ง คือ การรับรองและคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพของบุคคลกลุ่มนี้ให้มีความชัดเจนในรัฐธรรมนูญ เพื่อเป็นการรับรองถึงคุณค่าความเป็นมนุษย์ที่ไม่ขึ้นอยู่กับกาลเวลา สถานที่ และทำให้คุณค่าดังกล่าวมีความชัดเจนในทางกฎหมาย การรับรองและคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพในรัฐธรรมนูญ จะส่งผลให้รัฐต้องให้ความสำคัญ และมีภารกิจที่จะต้องทำให้สิทธิและเสรีภาพเกิดขึ้นจริงตามความมุ่งหมายของสิทธิและเสรีภาพในแต่ละเรื่อง โดยเฉพาะสิทธิและเสรีภาพบางอย่างที่เป็นลักษณะของสิทธิมนุษยชนที่ติดตัวมนุษย์มาตั้งแต่กำเนิด

นับตั้งแต่ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขนั้น ประเทศไทยได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ รวมทั้งสิ้น 18 ฉบับ โดยรัฐธรรมนูญแต่ละฉบับนั้นก็มิได้มีการเนื้อหาสาระ และความมุ่งหมายที่แตกต่างกัน ตามสภาพการณ์ในแต่ละยุคแต่ละสมัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งอย่างแนวคิดและพัฒนาการทางด้านสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของประชาชนชาวไทย

สำหรับการศึกษาในส่วนนี้นั้น ผู้วิจัยจะศึกษาทั้งในส่วนของการรับรองและคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของประชาชนที่กำหนดเป็นหลักการทั่วไปในรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการกำหนดสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคในด้านอื่นๆ ของประชาชน ตลอดจนศึกษาถึงสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาให้กับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ทั้งนี้ การศึกษาจะแบ่งออกเป็น 2 ส่วน โดยส่วนแรกจะเป็นการศึกษาสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคข้างต้นก่อนการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่ง

ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และส่วนที่สองจะเป็นการศึกษาหลังจากมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 แล้ว

2.3.1 สิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคก่อนการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550

รัฐธรรมนูญถือเป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศ ที่จะมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในสร้างหลักประกันทางด้านสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคของประชาชน เพราะหากรัฐธรรมนูญได้กำหนดหลักประกันดังกล่าวไว้อย่างชัดเจนแล้ว นั้นหมายถึงรัฐ และองค์การของรัฐก็จะต้องดำเนินการรับรองและคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของประชาชนให้เกิดขึ้นอย่างแท้จริง รัฐธรรมนูญฉบับแรกนั้นได้มีการประกาศใช้เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475 คือ พระราชบัญญัติธรรมนูญปกครองแผ่นดินสยามชั่วคราว พุทธศักราช 2475

จากที่ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและพัฒนาการความเป็นมาเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของประชาชน ตลอดจนสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาให้กับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินตั้งแต่รัฐธรรมนูญฉบับแรกจนถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2549 ซึ่งมีทั้งหมด 17 ฉบับ ผู้วิจัยสามารถสรุป โดยจำแนกรัฐธรรมนูญออกเป็นกลุ่ม ได้ดังนี้

กลุ่มที่หนึ่ง รัฐธรรมนูญที่มีได้มีการบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคของประชาชนไว้เลย ซึ่งทั้งหมดเป็นรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว มีจำนวน 5 ฉบับ ได้แก่ พระราชบัญญัติธรรมนูญปกครองแผ่นดินสยามชั่วคราว พุทธศักราช 2475 (รัฐธรรมนูญ ฉบับที่ 1) ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช 2502 (รัฐธรรมนูญ ฉบับที่ 7) ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช 2515 (รัฐธรรมนูญ ฉบับที่ 9) ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช 2520 (รัฐธรรมนูญ ฉบับที่ 12) และธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2534 (รัฐธรรมนูญ ฉบับที่ 14)

กลุ่มที่สอง รัฐธรรมนูญที่มีการบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคของประชาชนอย่างกว้างๆ มีจำนวน 2 ฉบับ ได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2519 (รัฐธรรมนูญ ฉบับที่ 11) และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2549 (รัฐธรรมนูญ ฉบับที่ 17) โดยมีการบัญญัติไว้ ยกตัวอย่างเช่น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2519 มาตรา 8 กำหนดให้บุคคลมีสิทธิและเสรีภาพภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2549 มาตรา 3 กำหนดให้ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์สิทธิเสรีภาพ และความเสมอภาค บรรดาที่ชนชาวไทยเคยได้รับการคุ้มครองตามประเพณีการปกครองประเทศไทย ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและตามพันธกรณีระหว่างประเทศที่ ประเทศไทยมีอยู่แล้ว ย่อมได้รับการคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญนี้

กลุ่มที่สาม รัฐธรรมนูญที่มีการบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของประชาชนอย่างชัดเจน และมีการบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาค ทางด้านศึกษาอย่างกว้างๆ มีจำนวน 4 ฉบับ ได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช 2475 (รัฐธรรมนูญฉบับที่ 2) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2489 (รัฐธรรมนูญฉบับที่ 3) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2490 (รัฐธรรมนูญฉบับที่ 4) และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2475 แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2495 (รัฐธรรมนูญฉบับที่ 6) โดยมีการบัญญัติไว้ ยกตัวอย่างเช่น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช 2475 มาตรา 14 กำหนดให้ บุคคลย่อมมีเสรีภาพบริบูรณ์ในการศึกษาอบรม

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2475 แก้ไขเพิ่มเติมพุทธศักราช 2495 มาตรา 26 กำหนดให้บุคคลมีเสรีภาพบริบูรณ์ในการศึกษาอบรม ทั้งนี้ภายใต้บังคับแห่งบท กฎหมาย

กลุ่มที่สี่ รัฐธรรมนูญที่มีการบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาค ของประชาชนอย่างชัดเจน และมีการบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคทางด้าน ศึกษาอย่างชัดเจน มีจำนวน 6 ฉบับ ได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2492 (รัฐธรรมนูญฉบับที่ 5) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2511 (รัฐธรรมนูญ ฉบับที่ 8) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2517 (รัฐธรรมนูญ ฉบับที่ 10) รัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2521 (รัฐธรรมนูญ ฉบับที่ 13) และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร ไทย พุทธศักราช 2534 (รัฐธรรมนูญ ฉบับที่ 15) โดยมีการบัญญัติไว้ ยกตัวอย่างเช่น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2492 มาตรา 36 กำหนดให้บุคคล ย่อมมีเสรีภาพบริบูรณ์ในการศึกษาอบรม เมื่อการศึกษาอบรมนั้นไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อหน้าที่ของ พลเมืองตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาอบรมและไม่ขัดต่อกฎหมายว่าด้วยการจัดสรรสถานศึกษา และสถานศึกษาของรัฐและของเทศบาล ต้องให้ความเสมอภาคแก่บุคคลในการเข้ารับการศึกษา อบรมตามความสามารถของบุคคลนั้นๆ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2517 มาตรา 41 บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นมูลฐาน ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาภาคบังคับ และบุคคลย่อมมีเสรีภาพในการศึกษาอบรม เมื่อไม่ขัดต่อหน้าที่ของพลเมืองตามรัฐธรรมนูญ และไม่ขัดต่อกฎหมายว่าด้วยการศึกษาภาคบังคับ และกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษา

กลุ่มที่ห้า รัฐธรรมนูญที่มีการบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของประชาชนอย่างชัดเจน และมีการบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคทางด้านศึกษาและด้านคนพิการอย่างชัดเจน มีฉบับเดียว คือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 (รัฐธรรมนูญฉบับที่ 16) ซึ่งถือว่าเป็นรัฐธรรมนูญที่มีเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคของประชาชนชาวไทยอย่างกว้างขวางถึง 53 มาตรา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพในฐานะที่เป็นมนุษย์ หรือสิทธิมนุษยชน ยกตัวอย่างเช่น การรับรองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ กำหนดให้องค์กรของรัฐทุกองค์กรต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์จะปฏิบัติการอันเป็นการกระทบต่อสาระสำคัญของสิทธิหรือขัดกับสิทธิมนุษยชนไม่ได้ อันเป็นหลักการสำคัญที่ต่อเนื่องมาจนถึงรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน

นอกจากนั้นแล้ว ในแง่ของสิทธิและเสรีภาพในฐานะที่เป็นพลเมือง ก็มีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับสิทธิ และเสรีภาพทั้งทางด้านการศึกษาและด้านคนพิการ ยกตัวอย่างเช่น การคุ้มครองเสรีภาพในการศึกษาอบรม การขยายสิทธิทางการศึกษาโดยกำหนดให้รัฐต้องจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานแบบให้เปล่าอย่างน้อยสิบสองปี ดังนั้น ไม่ว่าจะเป็นคนทั่วไปหรือคนพิการก็ย่อมมีสิทธิเสมอกันในการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานแบบให้เปล่าอย่างน้อยสิบสองปี ตลอดจนการเพิ่มสิทธิผู้พิการหรือทุพพลภาพที่จะได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐ ก็เป็นแนวคิดที่รัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้บัญญัติเพิ่มเติมจากรัฐธรรมนูญฉบับก่อนๆ ซึ่งสอดคล้องกับมุมมองตามโมเดลหรือรูปแบบระบบทางสังคม (Social Model) ที่มองว่าความพิการเกิดขึ้นจากปัจจัยภายนอกและสภาพแวดล้อมที่เป็นอุปสรรค ดังนั้นหากรัฐจัดสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะและความช่วยเหลืออื่นให้กับคนพิการแล้ว ความพิการก็จะหมดสิ้นไป และคนพิการก็สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างปกติทัดเทียมกับคนทั่วไป

ในส่วนของหลักความเสมอภาคนั้น รัฐธรรมนูญฉบับนี้ก็ได้มีการบัญญัติรับรองไว้หลายประการเช่นกัน ยกตัวอย่างเช่น การให้ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน การให้ความคุ้มครองบุคคลตามรัฐธรรมนูญเสมอกัน ตลอดจนมีการบัญญัติหลักการใหม่ที่สำคัญ คือ การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ซึ่งรวมถึงการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมด้วยเหตุแห่งความพิการด้วย

2.3.2 สิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคหลังการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 เป็นรัฐธรรมนูญที่จัดทำขึ้นโดยสภาร่างรัฐธรรมนูญและคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญซึ่งตั้งขึ้นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2549 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับนี้นับได้ว่าเป็นรัฐธรรมนูญที่มีการรับรองและคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคของประชาชนชาวไทยไว้อย่างกว้างขวาง ดังจะเห็นได้จากอารัมภบทของรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ที่กำหนดสาระสำคัญของรัฐธรรมนูญฉบับนี้ในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน นอกจากนี้แล้วหากเปรียบเทียบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ กับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 จะเห็นได้ว่า รัฐธรรมนูญฉบับนี้มีได้ตัดทอนสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคที่รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 รับรองเอาไว้ หากแต่ได้มีการบัญญัติให้หลักการที่มีอยู่เดิมมีความกระจ่างชัดเจนมากขึ้น และจัดประเภทของสิทธิและเสรีภาพเอาไว้เป็นหมวดหมู่เพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจ⁶⁷

การกำหนดสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของประชาชนในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ มีการกำหนดไว้ตั้งแต่ในมาตรา 4 ที่บัญญัติหลักการในการให้ความคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคของบุคคล ตลอดจนหลักการคุ้มครองประชาชนไม่ว่าเหล่ากำเนิด เพศหรือศาสนาใต้อาณาเขตของรัฐธรรมนูญเสมอกันดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา 5 นอกจากนี้แล้วรัฐธรรมนูญปัจจุบัน ยังได้บัญญัติเนื้อหาเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคด้านต่างๆ ประชาชนไว้ ในหมวดที่ 3 ของรัฐธรรมนูญเป็นการเฉพาะอันมาสู่การกำหนดสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของคณาพิการ ดังที่ผู้วิจัยจะได้กล่าวในรายละเอียด ดังต่อไปนี้

2.3.2.1 แนวคิดเกี่ยวกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามรัฐธรรมนูญ

ดังที่ได้ศึกษาไปแล้วว่าศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เป็นคุณค่าที่มีลักษณะเฉพาะอันสืบเนื่องมาจากความเป็นมนุษย์ และเป็นคุณค่าที่ผูกพันอยู่เฉพาะกับความเป็นมนุษย์เท่านั้น ซึ่งรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันก็ได้มีการบัญญัติหลักการคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา 4 การที่รัฐธรรมนูญให้ความคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ นั้นหมายถึงรัฐจะต้องปฏิบัติต่อประชาชน โดยถือว่าประชาชนเป็นมนุษย์คนหนึ่ง รัฐจะปฏิบัติต่อประชาชน

⁶⁷ มานิตย์ จุมปา, ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย(พ.ศ.2550), (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553), หน้า 106.

ไม่ใช่มนุษย์ไม่ได้ จะปฏิบัติต่อคนเสมือนหนึ่งคนเป็นสัตว์หรือสิ่งของไม่ได้⁶⁸ ถือได้ว่ารัฐธรรมนูญได้วางหลักการทั่วไปอันเป็นการประกาศเจตนารมณ์ของรัฐที่จะให้ความรับรองคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคล จากการวางหลักการทั่วไปดังกล่าวนี้เองก่อให้เกิดความผูกพันต่ออำนาจรัฐทั้งหลาย โดยถือว่าศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เป็นตัวกำหนดและเป็นตัวจำกัดวัตถุประสงค์และภาระหน้าที่ของรัฐ นอกจากนี้ ในแง่ของการตีความสิทธิขั้นพื้นฐานทั้งหลายจะต้องตีความว่า สิทธิขั้นพื้นฐานทั้งหลายล้วนแต่มีผลมาจากศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ทั้งสิ้น ดังนั้น จะต้องถือว่าเนื้อหาของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์จะต้องนำมาประกอบการตีความสิทธิขั้นพื้นฐานอื่นๆ ด้วย⁶⁹

นอกจากการกำหนดหลักการเกี่ยวกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ในมาตรา 4 แล้ว รัฐธรรมนูญยังได้กำหนดให้การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กร ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพ ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ (มาตรา 26) กล่าวคือศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์มีสถานะเช่นเดียวกับสิทธิและเสรีภาพ อันเป็นสถานะที่ผูกพันองค์กรของรัฐทุกองค์กรที่จะต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ซึ่งหมายถึงองค์กรของรัฐจะต้องเว้นการกระทำใดๆ ที่จะเป็นการละเมิดต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพ ตลอดจนรัฐมีภาระหน้าที่ที่จะต้องส่งเสริมให้ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพของปัจเจกบุคคลเอื้อต่อการบรรลุเป้าหมายในการดำรงอยู่ของบุคคลอย่างมีศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ เอื้อต่อการใช้สิทธิและเสรีภาพของปัจเจกบุคคลตามที่รัฐธรรมนูญได้บัญญัติรับรองและคุ้มครองไว้ ตลอดจนหากบุคคลใดถูกละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ก็สามารถใช้สิทธิทางศาลหรือยกเป็นข้อต่อสู้ในคดีได้ และการใช้ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์นั้นจะใช้ได้เท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่นไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน⁷⁰ (มาตรา 28)

จากข้างต้น จะเห็นได้ว่าศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์จึงเป็นทั้งรากฐานของสิทธิและเสรีภาพที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ ตลอดจนเป็นสิ่งที่รัฐธรรมนูญให้ความคุ้มครองเช่นเดียวกันกับสิทธิและเสรีภาพอื่นๆ ที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ดังนั้น ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในฐานะมนุษย์คนหนึ่ง ซึ่งมีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ รัฐก็ต้องให้ความรับรองคุ้มครองบุคคลเหล่านี้ การที่รัฐจะกำหนดสิทธิขั้นพื้นฐานใดๆ เพื่อรับรองและคุ้มครองบุคคลเหล่านี้ โดยเฉพาะสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคที่เกี่ยวข้องกับการจัดศึกษาในระดับอุดมศึกษาให้กับ

⁶⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 81.

⁶⁹ บรรเจิด สิงคะเนติ, หลักพื้นฐานเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2552), หน้า 120.

⁷⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า 121.

ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ก็ต้องสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เช่นเดียวกัน

2.3.2.2 แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิ และเสรีภาพทางการศึกษาในระดับ อุดมศึกษาของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินตามรัฐธรรมนูญ

จากแนวคิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่ได้กล่าวถึงข้างต้น จึงเห็นได้ว่า คนพิการ ซึ่งรวมถึงผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจึงถือเป็นมนุษย์คนหนึ่งที่ไม่อาจถูกลดคุณค่า ความเป็นมนุษย์ลงได้ และการที่จะทำให้เกิดการเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลกลุ่มนี้ ก็มีความจำเป็นที่จะต้องมีการมีเครื่องมือหรือวิธีการในการปฏิบัติในการคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ อันนำมาซึ่งแนวคิดเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนนั่นเอง และในเวลาต่อมาแนวคิดสิทธิมนุษยชน ก็ได้พัฒนามาเป็นแนวคิดเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพของพลเมืองที่กฎหมายได้บัญญัติรับรองและคุ้มครองไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกฎหมายสูงสุด คือ รัฐธรรมนูญ อันเป็นการสร้างหลักประกันแก่สิทธิเสรีภาพของประชาชนและเป็นการกำหนดกรอบการใช้อำนาจของรัฐ

ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบัน ก็มีการรับรองและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนไว้อย่างกว้างขวาง ดังจะเห็นได้จากการกำหนดในบทบัญญัติต่างๆ ยกตัวอย่างเช่น การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามมาตรา 4 การใช้อำนาจขององค์กรของรัฐทุกองค์กรต้องคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพ ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญตามมาตรา 26 การกำหนดให้สิทธิ และเสรีภาพผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาลในการออกกฎหมาย ใช้กฎหมายและตีความกฎหมาย ตามมาตรา 27 บุคคลสามารถอ้างหรือใช้สิทธิ เสรีภาพของตนได้ เท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิ และเสรีภาพของบุคคลอื่น ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน ตลอดจนบุคคลที่ถูกละเมิดสิทธิ และเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ สามารถใช้สิทธิฟ้องศาล หรือยกเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้ตามมาตรา 28 และการจำกัดสิทธิ และเสรีภาพต้องเป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายที่รัฐสภาตราขึ้น โดยต้องทำเฉพาะที่รัฐธรรมนูญอนุญาต และเท่าที่จำเป็น โดยจะกระทบสาระสำคัญของสิทธิเสรีภาพไม่ได้ตามมาตรา 29 เป็นต้น

จากข้างต้น จึงสรุปได้ว่า การที่รัฐธรรมนูญได้บัญญัติรับรองและคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลไว้ในรัฐธรรมนูญ จะทำให้บุคคลอยู่ในฐานะผู้ทรงสิทธิ กล่าวคือ บุคคลมีอำนาจในทางกฎหมาย และก่อให้เกิดความผูกพันต่อบุคคลอื่น ผู้ทรงสิทธิจึงมีสิทธิเรียกร้องให้รัฐ หรือผู้อื่นกระทำการ ละเว้นกระทำการ หรือให้อยอมรับการกระทำของตนเอง มีสิทธิในการป้องกันตนเองจากการแทรกแซงของรัฐ ตลอดจนมีหลักประกันในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ซึ่งจะมีผลผูกพันต่อองค์กรผู้ใช้อำนาจรัฐอีกด้วย

นอกจากหลักการทั่วไปเกี่ยวกับสิทธิ และเสรีภาพข้างต้นแล้ว รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันได้มีการกำหนดสิทธิที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินไว้ในมาตรา 49 กล่าวคือ

“มาตรา 49 บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษา ไม่น้อยกว่าสิบสองปี¹ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้อยู่ในสภาวะยากลำบาก ต้องได้รับสิทธิตามวรรคหนึ่งและการสนับสนุนจากรัฐเพื่อให้ได้รับการศึกษาโดยทัดเทียมกับบุคคลอื่น

การจัดการศึกษาอบรมขององค์การวิชาชีพหรือเอกชน การศึกษาทางเลือกของประชาชน การเรียนรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้ตลอดชีวิต ย่อมได้รับความคุ้มครองและส่งเสริมที่เหมาะสมจากรัฐ”

จากบทบัญญัติข้างต้น ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจึงมีสิทธิ และรัฐจึงมีหน้าที่ต้องจัดการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่จะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย นอกจากนั้นแล้ว เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีคุณภาพและทั่วถึงครอบคลุมถึงทุกภาคส่วน รัฐต้องให้ความคุ้มครองและส่งเสริมการจัดการศึกษาอบรมขององค์การวิชาชีพหรือเอกชน การศึกษาทางเลือกของประชาชน การเรียนรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ในแง่ของแนวคิดทางด้านเสรีภาพที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินแล้ว รัฐธรรมนูญในมาตรา 50* ก็ได้กำหนดให้บุคคลมีเสรีภาพในการศึกษาอบรม ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ขัดต่อหน้าที่ของพลเมืองหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ดังนั้น ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจึงมีเสรีภาพในการเข้ารับการศึกษอบรมในสถาบันอุดมศึกษาต่างๆ ไม่ว่าจะคณะใด หรือสถาบันใด เท่าที่ไม่ขัดต่อหน้าที่ของพลเมืองหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนนั่นเอง

นอกจากนั้นแล้ว รัฐธรรมนูญฉบับนี้ยังได้กำหนดสิทธิเกี่ยวข้องกับผู้พิการเป็นการเฉพาะในมาตรา 54 ที่กำหนดให้บุคคลซึ่งพิการหรือทุพพลภาพ มีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสวัสดิการ สิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะ และความช่วยเหลือ

* มาตรา 50 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในทางวิชาการ

การศึกษอบรม การเรียนการสอน การวิจัย และการเผยแพร่งานวิจัยตามหลักวิชาการย่อมได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ขัดต่อหน้าที่ของพลเมืองหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

ที่เหมาะสมจากรัฐ ดังนั้น รัฐจึงมีหน้าที่ที่จะต้องจัดสวัสดิการ สิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะ และความช่วยเหลือที่เหมาะสมให้กับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เพื่อให้บุคคลกลุ่มนี้มีสิทธิในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ โดยเฉพาะสวัสดิการ สิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะ และความช่วยเหลือทางด้านการจัดการศึกษา ยกตัวอย่างเช่น การจัดล่ามภาษามือให้กับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน การจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดการศึกษาให้ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเป็นการเฉพาะ การจัดสภาพอาคารของสถาบันอุดมศึกษาต่างๆ ที่เอื้อต่อการใช้ชีวิตอย่างปลอดภัยของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เป็นต้น

นอกจากการกำหนดสิทธิและเสรีภาพทางที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินแล้ว รัฐธรรมนูญยังได้กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ในการรับการศึกษาอบรม ตามที่กฎหมายบัญญัติ (มาตรา 73*) ดังนั้น แม้ว่าผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจะมีเหตุแห่งความพิการที่ทำให้บุคคลเหล่านี้มีความแตกต่างจากบุคคลทั่วไป แต่คนกลุ่มนี้ก็ยังมีหน้าที่ที่ต้องเข้ารับการศึกษาอบรม ตามที่กฎหมายได้บัญญัติไว้

2.3.2.3 แนวคิดเกี่ยวกับความเสมอภาคทางด้านการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินตามรัฐธรรมนูญ

ดังที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้นว่า หลักความเสมอภาคเป็นหลักการพื้นฐานที่สำคัญประการหนึ่งของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ แม้รัฐธรรมนูญจะให้การรับรองและคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ไว้ในรัฐธรรมนูญ แต่ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ย่อมไร้ความหมายถ้ารัฐธรรมนูญไม่ได้บัญญัติรับรองหลักความเสมอภาคไว้ด้วย มนุษย์จะดำรงอยู่อย่างมีศักดิ์ศรีหากมนุษย์มีสิทธิและเสรีภาพเท่าเทียมกับมนุษย์คนอื่นๆ ในสังคม หลักความเสมอภาคจึงหมายถึงหลักความเสมอภาคในกฎหมาย กล่าวคือบุคคลย่อมมีสิทธิและหน้าที่ในทางกฎหมายเช่นเดียวกับบุคคลอื่นๆ⁷¹ ดังนั้น เมื่อหลักความเสมอภาคมีการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแล้ว รัฐจึงต้องปฏิบัติต่อประชาชนทุกคนโดยเท่าเทียมกัน โดยต้องปฏิบัติต่อบุคคลที่เหมือนกันในสาระสำคัญอย่างเดียวกัน และปฏิบัติต่อบุคคลที่แตกต่างกันในสาระสำคัญที่แตกต่างกันออกไป ดังนั้น เรื่องของความเสมอภาคจึงต้องเป็นกรณีที่มีการเปรียบเทียบกันระหว่างข้อเท็จจริง 2 ข้อเท็จจริง หรือบุคคล 2 คน หรือ

* มาตรา 73 บุคคลมีหน้าที่รับราชการทหาร ช่วยเหลือในการป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติสาธารณะ เสียภาษีอากร ช่วยเหลือราชการ รับการศึกษาอบรม พักผ่อน ปกป้อง และสืบสานศิลปวัฒนธรรมของชาติและภูมิปัญญาท้องถิ่น และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ

⁷¹ บรรเจิด สิงคะเนติ, หลักพื้นฐานเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2552), หน้า 154-155.

กลุ่มบุคคล 2 กลุ่ม โดยจะต้องคำนึงว่าไม่มีข้อเท็จจริงใดๆ หรือบุคคลใด หรือกลุ่มบุคคลใด จะเหมือนกันทุกประการกับอีกข้อเท็จจริงหนึ่ง หรืออีกบุคคลหนึ่ง หรืออีกกลุ่มบุคคลหนึ่ง⁷²

หลักความเสมอภาคได้มีการกล่าวถึงในประเทศไทยครั้งแรก โดยคำประกาศหลัก 6 ประการของคณะราษฎร และหลังจากนั้นก็ได้มีการนำมาบัญญัติเป็นหลักการสำคัญในรัฐธรรมนูญฉบับต่างๆ ในเวลาต่อมา จนกระทั่งถึงรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ที่มีการบัญญัติไว้ในมาตรา 30 กล่าวคือ

“มาตรา 30 บุคคลย่อมเสมอภาคกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน

ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้

มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ย่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม”

จากบทบัญญัติในมาตรา 30 ข้างต้น วรรคแรกเป็นการรับรองหลักความเสมอภาคทั่วไป วรรคที่สองเป็นหลักความเสมอภาคระหว่างเพศ วรรคสามเป็นการกำหนดห้ามมิให้เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม และวรรคสุดท้ายเป็นการรับรองให้รัฐสามารถเลือกปฏิบัติได้ในกรณีที่เป็นการมุ่งลดความเหลื่อมล้ำที่ดำรงอยู่⁷³ อันเป็นการขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ดังนั้น ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในฐานะประชาชนชาวไทย จึงได้รับความรับรองและคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกับประชาชนทั่วไป นอกจากนั้นแล้วการที่รัฐธรรมนูญได้บัญญัติหลักการห้ามมิให้เลือกปฏิบัติต่อรัฐธรรมนูญ จึงเป็นกำหนดให้รัฐต้องไม่เลือกปฏิบัติต่อผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โดยอาศัยเหตุที่บุคคล

⁷² บรรเจิด สิงคะเนติ และคนอื่นๆ, รายงานวิจัย เรื่อง สิทธิและโอกาสทางการศึกษาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542, (กรุงเทพมหานคร: 21 เซ็นจูรี่, 2545), หน้า 16.

⁷³ บรรเจิด สิงคะเนติ, หลักพื้นฐานเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2552), หน้า 155.

เหล่านี้เป็นผู้พิการ อย่างไรก็ตาม หากการเลือกปฏิบัติต่อผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินนั้น เป็นไปเพื่อจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลกลุ่มนี้สามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้เช่นเดียวกับคนทั่วไป รัฐก็สามารถกระทำได้โดยไม่ถือว่าขัดกับหลักความเสมอภาค ยกตัวอย่างเช่น กรณีที่ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โดยเฉพาะคนหูหนวก ไม่สามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารผ่านทางเสียง จากจอโทรทัศน์ได้ รัฐก็อาจกำหนดให้สถานีโทรทัศน์จัดให้มีล่ามภาษามือหรือข้อความบรรยาย เป็นตัวอักษรด้านล่างของจอโทรทัศน์ เพื่อให้ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเข้าถึงสิทธิในข้อมูล ข่าวสารต่างๆ ได้เช่นเดียวกับคนทั่วไป แม้ว่าจะต้องใช้งบประมาณเพิ่มขึ้นเพื่อการดังกล่าว แต่ไม่ถือว่าเป็นการใช้งบประมาณในทางที่เป็นการเลือกปฏิบัติอันไม่เป็นธรรม เป็นต้น

นอกจากการกำหนดหลักความเสมอภาคทั่วไปตามมาตรา 30 ของ รัฐธรรมนูญแล้ว รัฐธรรมนูญฉบับนี้ยังได้กำหนดหลักความเสมอภาคเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน กล่าวคือ ในมาตรา 49 ได้กำหนดให้บุคคลได้รับความเสมอภาคในสิทธิทางการศึกษาไม่น้อยกว่า 12 ปีที่รัฐต้องจัดให้ อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ดังนั้น ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินก็ได้รับ สิทธิดังกล่าว และได้รับการสนับสนุนจากรัฐเพื่อให้ได้รับการศึกษาทัดเทียมกับบุคคลอื่น เช่นเดียวกัน

2.3.2.4 แนวคิดเกี่ยวกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ได้มีการกำหนดแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ เช่นเดียวกับรัฐธรรมนูญหลายฉบับก่อนๆ ซึ่งเป็นการกำหนดเพื่อให้รัฐดำเนินการตรากฎหมายและ กำหนดนโยบายในการบริหารราชการแผ่นดิน ตลอดจนในการแถลงนโยบายต่อรัฐสภา คณะรัฐมนตรี จะต้องชี้แจงว่าจะดำเนินการใด ในระยะเวลาใด เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ และจะต้องทำรายงานแสดงผลการดำเนินการ รวมทั้งปัญหาและอุปสรรค เสนอต่อรัฐสภา ตลอดจนต้องจัดทำแผนการบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งจะต้องสอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐด้วย(มาตรา 75 และมาตรา 76)

โดยแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในระดับ อุดมศึกษาของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินนั้น มีการกำหนดไว้ในมาตรา 80(1)(3) และ (4) กล่าวคือ

“มาตรา 80 รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านสังคม การสาธารณสุข การศึกษา และวัฒนธรรม ดังต่อไปนี้

(1) คุ้มครองและพัฒนาเด็กและเยาวชน สนับสนุนการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาปฐมวัย ส่งเสริมความเสมอภาคของหญิงและชาย เสริมสร้างและพัฒนาความเป็นปึกแผ่นของสถาบันครอบครัวและชุมชน รวมทั้งต้องสงเคราะห์และจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุ ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ และผู้อยู่ในสภาวะยากลำบากให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและพึ่งพาตนเองได้

...

(3) พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม จัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติ กฎหมายเพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติ จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้ก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก รวมทั้งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกของความเป็นไทย มีระเบียบวินัย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

(4) ส่งเสริมและสนับสนุนการกระจายอำนาจเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน องค์กรทางศาสนา และเอกชน จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนา มาตรฐานคุณภาพการศึกษาให้เท่าเทียมและสอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ส่งเสริม และสนับสนุนการศึกษาวิจัยในศิลปวิทยาการแขนงต่างๆ และเผยแพร่ข้อมูลผลการศึกษาวิจัยที่ได้รับทุนสนับสนุนการศึกษาวิจัยจากรัฐ...”

จากการกำหนดแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐข้างต้น รัฐจึงมีหน้าที่ต้องดำเนินการตรากฎหมายและกำหนดนโยบายในการบริหารราชการแผ่นดินที่สอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ โดยเฉพาะการออกกฎหมายหรือกำหนดนโยบายในการจัดบริการ สาธารณะทางการศึกษาให้กับผู้พิการ ซึ่งรวมถึงผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับอุดมศึกษา การที่รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายแห่งรัฐดังกล่าว ก็เป็นไปเพื่อขจัด ปัจเจกหรือสภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นอุปสรรคต่อการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการตามแนวคิด โมเดลหรือรูปแบบระบบทางสังคม (Social Model)

2.3.2.5 แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ ความเสมอภาคด้านอื่นๆ ตามรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

นอกจากการที่รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันจะได้มีการบัญญัติหลักการเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคทางด้านการศึกษาด้านคนพิการอย่างชัดเจนแล้ว ในทางปฏิบัติแล้ว การจัดการศึกษาให้กับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในระดับอุดมศึกษานั้น

มีความจำเป็นที่บุคคลเหล่านี้ต้องได้รับรองและคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคด้านอื่นๆ เกียวข้อง เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีคุณภาพและทั่วถึง และขจัดปัจจัยหรือสภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นอุปสรรคต่อการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ตามแนวคิดโมเดลหรือรูปแบบระบบทางสังคม (Social Model) ได้แก่

1) เสรีภาพในการเดินทางตามมาตรา 34 กล่าวคือ ในการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา สถาบันอุดมศึกษาจะต้องจัดบริการสาธารณะทางด้านการขนส่งและยานพาหนะภายในสถาบัน ตลอดจนการจัดอาคารสถานที่เรียนให้เหมาะสม ไม่เป็นอุปสรรคหรือไม่เกิดอันตรายต่อการเดินทางของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เพื่อให้ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมีเสรีภาพในการเดินทางภายในสถาบัน ยกตัวอย่างเช่น การใช้ป้ายประกาศหรืออักษรวิ้งบนรถโดยสารภายในสถาบัน เป็นต้น

2) เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีใดตามมาตรา 45 กล่าวคือ ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เป็นบุคคลที่มีอุปสรรคในการสื่อสารกับบุคคลทั่วไป ดังนั้น ในการที่จะให้ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจะมีเสรีภาพข้างต้นได้นั้น จำเป็นที่ต้องมีล่ามภาษามือเพื่อช่วยเป็นสื่อกลางในการสื่อสาร โดยเฉพาะในการจัดการศึกษาที่ต้องมีการสื่อสารระหว่างผู้สอนและผู้เรียน

3) สิทธิในการอยู่รอดและได้รับการพัฒนาของเด็กและเยาวชน ตลอดจนเด็กและเยาวชนซึ่งไม่มีผู้ดูแลมีสิทธิได้รับการเลี้ยงดูและการศึกษาอบรมที่เหมาะสมจากรัฐตามมาตรา 52 กล่าวคือ เด็กและเยาวชนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมีสิทธิในการอยู่รอดและได้รับการพัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา ตามศักยภาพในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม และหากบุคคลกลุ่มนี้ไม่มีผู้ดูแล รัฐก็มีหน้าที่ในการเลี้ยงดูและให้การศึกษารวมที่เหมาะสม

4) สิทธิได้รับทราบและเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะตามมาตรา 56 กล่าวคือ ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมีสิทธิที่จะได้รับทราบและเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะของสถาบันอุดมศึกษา อย่างไรก็ตาม เนื่องด้วยผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมีปัญหาในการสื่อสารกับบุคคลทั่วไป หน่วยงานต่างๆ ในสถาบันอุดมศึกษาจึงต้องจัดช่องทางในการสื่อสารอย่างเหมาะสม เพื่อให้ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินสามารถติดต่อสอบถามรับทราบและเข้าถึงข้อมูลข่าวสารต่างๆ ของสถาบันได้ ยกตัวอย่างเช่น การจัดบริการล่ามภาษามือในการให้ข้อมูล การจัดทำสื่อข้อมูลที่เป็นข้อความหรือรูปภาพ เป็นต้น

บทที่ 3

สิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินตามหลักสากลและกฎหมายต่างประเทศ

การศึกษาในบทนี้จะเป็นการศึกษาถึงสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินตามหลักสากลและกฎหมายต่างประเทศ เพื่อให้ทราบถึงความเป็นมา และแนวคิดตามหลักสากล และกฎหมายของประเทศต่างๆ ที่ให้การรับรองและคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคในเรื่องดังกล่าว อันเป็นข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญเพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์เปรียบเทียบกับให้การรับรองและคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษาในประเทศไทยต่อไป

การศึกษานี้จะแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนแรก เป็นการศึกษาสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินตามหลักสากล ส่วนที่สอง เป็นการศึกษาสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคทางการศึกษาในระดับ อุดมศึกษาของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินตามกฎหมายประเทศต่างๆ ได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศออสเตรเลีย และประเทศสวีเดน และส่วนที่สามเป็นการวิเคราะห์ถึงสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินตามหลักสากลและกฎหมายต่างประเทศ

3.1 สิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินภายใต้หลักสากล

แต่เดิมนั้น แนวคิดการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน เป็นเรื่องภายในรัฐใดรัฐหนึ่งโดยมีการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญลายลักษณ์อักษรของแต่ละประเทศ ในเวลาต่อมาภายหลังการสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ 2 แนวคิดดังกล่าวได้เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงมาเป็นการร่วมมือระหว่างประเทศ เพื่อให้การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนดีขึ้น ทำให้คนจำนวนไม่น้อยเชื่อว่าการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นเงื่อนไขสำคัญประการหนึ่ง ที่จะก่อให้เกิดสันติภาพ และความเจริญก้าวหน้าขึ้นในสังคมระหว่างประเทศ อย่างไรก็ตาม การที่รัฐมีพันธะในการดูแลและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพของพลเมืองตนแต่เพียงส่วนเดียวย่อมไม่เป็นการเพียงพอ จำต้องมีองค์กระหว่างประเทศเพื่อคอยให้การคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน ควรมีมาตรฐานร่วมกันต่อการ

ให้การส่งเสริมและเคารพในสิทธิมนุษยชน และอิสรภาพสำหรับบุคคลโดยไม่เลือกปฏิบัติ แม้จะมีความแตกต่างในเรื่องเชื้อชาติ เพศ ภาษาหรือศาสนา¹ ดังนั้น องค์การสหประชาชาติจึงได้ถือกำเนิดขึ้น

องค์การสหประชาชาติได้ถือกำเนิดขึ้น เมื่อวันที่ 26 มิถุนายน ค.ศ.1945 และประเทศต่างๆ ก็ได้ร่วมลงนามในกฎบัตรสหประชาชาติ โดยมีความมุ่งหมายเพื่อการส่งเสริมความเคารพและรักษาไว้ซึ่งสิทธิมนุษยชนโดยสากล และเพื่อเป็นการประกันความมั่นคงและสันติภาพของโลก และมวลมนุษยชาติ กฎบัตรสหประชาชาติจึงมีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชนอย่างชัดเจนอยู่หลายข้อ รวมทั้งการจัดตั้งกลไกต่างๆ เพื่อดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชน โดยกลไกเหล่านี้ได้มีการพัฒนามาโดยตลอด และได้รับรองกฎหมายระหว่างประเทศเกี่ยวกับด้านสิทธิมนุษยชนในรูปแบบต่างๆ อาทิ กติการะหว่างประเทศ อนุสัญญา รวมทั้งแนวปฏิบัติต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชน ซึ่งรัฐสมาชิกมีพันธกรณีตามกฎหมาย และหรือทางจริยธรรมที่จะต้องปฏิบัติตาม ดังนั้น องค์การสหประชาชาติจึงถือเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญของการพัฒนากฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ แนวทางปฏิบัติและมาตรฐานสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ²

หลังการเกิดขึ้นขององค์การสหประชาชาติ แนวคิดเกี่ยวกับคนพิการก็เริ่มเปลี่ยนแปลงไป จากเดิมที่คนพิการถูกมองว่ามีใช้ส่วนหนึ่งของสังคม และมีได้มีสิทธิมนุษยชนเหมือนบุคคลทั่วไป ก็เริ่มมีแนวคิดที่จะให้คนพิการอยู่ร่วมกับบุคคลทั่วไปและเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ส่งผลต่อการสร้างความเข้าใจในเรื่องความสามารถของคนพิการให้แก่บุคคลทั่วไปได้มากยิ่งขึ้น³ ในเวลาต่อมา การรับรองและคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานของคนพิการก็เริ่มมีความชัดเจนขึ้น เมื่อได้มีการผลักดันให้มีปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights) เมื่อวันที่ 10 มีนาคม ค.ศ.1948 ซึ่งถือเป็นจุดกำเนิดของกฎหมายสิทธิมนุษยชนในหลายๆ เรื่อง อันรวมถึงสิทธิเสรีภาพและความเสมอภาคที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในระดับอุดมศึกษาด้วย ต่อจากนั้นก็ได้มีการศึกษาจากหลายๆ ที่ที่เกี่ยวข้องกับการรับรองและคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคข้างต้น ดังที่ผู้วิจัยจะได้กล่าวต่อไป

¹ ัญญา สุขสบาย, “วิวัฒนาการของแนวคิดเกี่ยวกับสิทธิทางการศึกษาในประเทศไทย,” (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต สาขาวิชาพื้นฐานการศึกษา ภาควิชาสารัตถศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542), หน้า 26.

² สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ, **แนวทางปฏิบัติและมาตรฐานสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ** [ออนไลน์], 17 มกราคม 2554. แหล่งที่มา: http://www.nhrc.or.th/menu_content.php?doc_id=32&lang=EN

³ วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์ และคนอื่นๆ, **รายงานการวิจัย เรื่อง การแก้ไขกฎหมายที่กีดกันคนพิการในการเข้าไปมีส่วนร่วมในสังคม: ศึกษากรณีกฎหมายและระเบียบที่จำกัดสิทธิคนพิการในการประกอบอาชีพ** [ออนไลน์], 17 พฤศจิกายน 2553. แหล่งที่มา: <http://www.lawreform.go.th/>, หน้า 108.

3.1.1 สนธิสัญญาระหว่างประเทศที่ประเทศไทยมิได้เป็นภาคี และเอกสารระหว่างประเทศที่ไม่มีผลผูกพันทางกฎหมาย

ในส่วนนี้ผู้วิจัยจะได้ศึกษาถึงสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินภายใต้หลักสากลในสนธิสัญญาระหว่างประเทศที่ประเทศไทยมิได้เป็นภาคี คือ อนุสัญญาการจัดการเลือกปฏิบัติในการศึกษา ค.ศ.1960 และเอกสารระหว่างประเทศที่ไม่มีผลผูกพันทางกฎหมาย ได้แก่ ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ.1948 ปฏิญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ ค.ศ.1975 และกฎมาตรฐานว่าด้วยการสร้างความเสมอภาคทางโอกาสให้แก่คนพิการ ค.ศ. 1993 โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

3.1.1.1 ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ. 1948 (Universal Declaration of Human Rights)

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน เป็นจารีตประเพณีระหว่างประเทศ* ที่เป็นเพียงบรรทัดฐานร่วมกันในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ไม่มีข้อความใดปรากฏถึงการบังคับให้รัฐสมาชิกต้องถือปฏิบัติตามแต่อย่างใด⁴ ดังข้อความในอารัมภบทที่กล่าวว่า “สมัชชาจึงประกาศปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนนี้ ให้เป็นมาตรฐานร่วมกันแห่งความสำเร็จสำหรับประชาชนทั้งหมด และประชาชาติทั้งหลาย เพื่อจุดมุ่งหมายที่ว่า บังคับบุคคลทุกคนและทุกส่วนของสังคม โดยการคำนึงถึงปฏิญญานี้เป็นเงื่อนไข จะมุ่งมั่นส่งเสริมการเคารพสิทธิและอิสรภาพเหล่านี้ ด้วยการสอนและศึกษา และให้มีการยอมรับและยึดถือโดยสากลอย่างมีประสิทธิภาพมาตรฐานแห่งชาติและระหว่างประเทศอันก้าวหน้าตามลำดับ ทั้งในบรรดาประชาชนของรัฐสมาชิกด้วยตนเอง และในบรรดาประชาชนของดินแดนที่อยู่ใต้เขตอำนาจแห่งรัฐนั้น”⁵

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนจะไม่มีผลบังคับในฐานะกฎหมายลายลักษณ์อักษรระหว่างประเทศเหมือนอนุสัญญาหรือสนธิสัญญา

* กฎเกณฑ์ใดที่ถือว่าเป็นจารีตประเพณีระหว่างประเทศได้นั้น ต้องประกอบด้วยองค์ประกอบ 2 ประการ คือ การถือปฏิบัติเป็นการทั่วไป และความเชื่อว่าการถือปฏิบัติเป็นการทั่วไปนั้น เป็นสิ่งที่ถูกต้องอันควรได้รับการยอมรับเป็นกฎหมาย โดยการพิจารณาว่าครบองค์ประกอบทั้งสองหรือไม่ อาจจะได้จากการที่รัฐต่างๆ ได้นำเอากฎเกณฑ์นั้นไปบัญญัติเป็นกฎหมายภายในของตน

⁴ อัครินทร์ อัครินทัต, “การให้ความคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลไร้ที่อยู่อาศัยภายใต้กฎหมายไทย: ศึกษาวิเคราะห์จากปัญหาของสังคมไทย,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551), หน้า 92.

⁵ การต่างประเทศ, กระทรวง, ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน[ออนไลน์], 23 พฤศจิกายน 2553. แหล่งที่มา: [http://www.mfa.go.th/humanrights/doc/UDHR\(T\).pdf](http://www.mfa.go.th/humanrights/doc/UDHR(T).pdf)

ประเทศ แต่นั่นก็ทำให้รัฐต่างๆ ไม่ปฏิเสธข้อกำหนดในปฏิญญานี้ และใช้ปฏิญญานี้เป็นเครื่องมือในการตีความเกี่ยวกับหลักสิทธิมนุษยชนตามกฎหมายรัฐธรรมนูญประเทศไทย นอกจากนั้นแล้ว อาจกล่าวได้ว่าปฏิญญานี้ได้กลายมาเป็นส่วนหนึ่งของหลักกฎหมายทั่วไปภายในรัฐ ดังจะเห็นได้จากการที่รัฐธรรมนูญของแต่ละประเทศนั้นมักจะต้องกำหนดให้มีการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและสิทธิต่างๆ ที่กำหนดไว้ในปฏิญญานี้⁶

สาระสำคัญของปฏิญญานี้ได้บัญญัติรับรองหลักการของสิทธิมนุษยชนที่ว่า มนุษย์มีสิทธิติดตัวมาตั้งแต่กำเนิด มนุษย์มีศักดิ์ศรี มีความเสมอภาคกัน โดยปราศจากความแตกต่างไม่ว่าทางเชื้อชาติ ผิว เพศ ภาษา ศาสนา การคิดเห็นทางการเมืองหรือทางอื่น เผ่าพันธุ์แห่งชาติ หรือสังคม ทรัพย์สิน กำเนิด หรือสถานะอื่น ๆ และห้ามเลือกปฏิบัติต่อมนุษย์ไม่ว่าด้วยเหตุใดๆ นอกจากนั้น ยังได้บัญญัติคุ้มครองและรับรองสิทธิเสรีภาพต่างๆ เช่น สิทธิในชีวิต เสรีภาพและความมั่นคงแห่งชีวิต สิทธิในทรัพย์สิน สิทธิในการทำงานและการศึกษา เป็นต้น และหากพิจารณาในเนื้อหาของสาระของปฏิญญานี้ พบว่าได้มีกล่าวถึงการรับรองและคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของคณาธิการ ซึ่งรวมถึงผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินไว้หลายประการ ได้แก่⁷

“ข้อ 1 มนุษย์ทั้งปวงเกิดมามีอิสระและเสมอภาคกันในศักดิ์ศรีและสิทธิต่างในตนมีเหตุผลและมโนธรรม และควรปฏิบัติต่อกันด้วยจิตวิญญาณแห่งภราดรภาพ

ข้อ 2 ทุกคนย่อมมีสิทธิและเสรีภาพอิสระทั้งปวงตามที่กำหนดไว้ในปฏิญญานี้ โดยปราศจากการแบ่งแยกไม่ว่าชนิดใด อาทิ เชื้อชาติ ผิว เพศ ภาษา ศาสนา ความคิดเห็นทางการเมืองหรือทางอื่น พื้นเพทางเชื้อชาติ หรือสังคม ทรัพย์สิน การเกิด หรือสถานะอื่น นอกเหนือจากนี้ จะไม่มีการแบ่งแยกใด บนพื้นฐานของสถานะทางการเมือง ทางกฎหมาย หรือทางการระหว่างประเทศของประเทศ หรือดินแดนที่บุคคลสังกัด ไม่ว่าดินแดนนี้จะเป็นเอกราช อยู่ในความพิทักษ์ มิได้ปกครองตนเอง หรืออยู่ภายใต้การจำกัดอธิปไตยอื่นใด

ข้อ 6 บุคคลมีสิทธิได้รับการยอมรับทุกแห่งหนว่าเป็นบุคคลตามกฎหมาย

⁶ อธิป จันทน์โรจน์, “การเลือกปฏิบัติเพราะเหตุความพิการกับกฎหมายระหว่างประเทศ: ศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายไทย,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2549), หน้า 33.

⁷ การต่างประเทศ, กระทรวง, ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน[ออนไลน์], 23 พฤศจิกายน 2553. แหล่งที่มา: [http://www.mfa.go.th/humanrights/doc/UDHR\(T\).pdf](http://www.mfa.go.th/humanrights/doc/UDHR(T).pdf)

ข้อ 7 วรรคหนึ่ง ทุกคนเสมอภาคกันตามกฎหมายและมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองของกฎหมายเท่าเทียมกัน โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติใด ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองเท่าเทียมกันจากการเลือกปฏิบัติใด อันเป็นการล่วงละเมิดปฏิญญานี้ และจากการยุยงให้มีการเลือกปฏิบัติดังกล่าว

ข้อ 21(2) ทุกคนมีสิทธิที่เข้าถึงบริการสาธารณสุขในประเทศของตนโดยเสมอภาค

ข้อ 26(1) ทุกคนมีสิทธิในศึกษา การศึกษาจะต้องให้เปล่าอย่างน้อยในขั้นประถม ศึกษาและการศึกษาขั้นหลักรวม การประถมศึกษาจะต้องเป็นการบังคับ การศึกษาทางเทคนิคและวิชาชีพ จะต้องเป็นอันเปิดโดยทั่วไป และการศึกษาขั้นสูงสุดขึ้นไป จะต้องเป็นอันเปิดสำหรับทุกคน เข้าได้ถึงโดยเสมอภาคตามมาตรฐานแห่งคุณวุฒิ

(2) การศึกษาจะได้จัดไปในทางพัฒนาบุคลิกภาพของมนุษย์อย่างเต็มที่ และยังความเคารพต่อสิทธิมนุษยชน และอิสรภาพหลักรวมให้มั่นคงแข็งแรง จะต้องส่งเสริมความเข้าใจ ชันติธรรม และมีศรัทธาแห่งบรรดาประชาชาติ กลุ่มเชื้อชาติ หรือศาสนา และจะต้องส่งเสริมกิจกรรมของสหประชาชาติ เพื่อธำรงไว้ซึ่งสันติภาพ

(3) บิดามารดา มีสิทธิเบื้องต้นที่จะเลือกชนิดของการศึกษาอันจะให้แก่บุตรหลานของตน”

จากที่กล่าวไปแล้วว่า แม้ปฏิญญานี้จะได้มีการรับรองและคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของคณาพิการ ซึ่งหมายรวมถึงผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินไว้ แต่ก็ยังมีลักษณะที่กว้างและไม่เป็นรูปธรรมเท่าที่ควร ตลอดจนมิได้มีผลผูกพันทางกฎหมายและไม่มีเครื่องมือที่จะใช้ในการตรวจสอบการปฏิบัติตามปฏิญญาแต่อย่างใด ในเวลาต่อมาจึงมีแนวคิดที่จะบัญญัติหลักการของปฏิญญานั้นไว้ในกติกาสากลและสนธิสัญญาต่างๆ ตามมา

3.1.1.2 อนุสัญญาจัดการเลือกปฏิบัติทางการศึกษา ค.ศ. 1960 (Convention Against Discrimination in Education)

อนุสัญญานี้เป็นกฎหมายระหว่างประเทศฉบับที่ประเทศไทยมิได้ลงนามเป็นภาคี โดยจัดทำขึ้นตามหลักการเกี่ยวกับการไม่เลือกปฏิบัติต่อบุคคลตามที่บัญญัติไว้ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ตลอดจนกำหนดหลักการยอมรับว่าบุคคลมีสิทธิในการศึกษา โดยในข้อ 1 ของอนุสัญญานี้กำหนดว่า การเลือกปฏิบัติ หมายถึง การกีดกัน การจำกัด ด้วย

เหตุผลทางเชื้อชาติ สีผิว เพศ ภาษา ศาสนา ความคิดเห็นทางการเมือง ชชาติหรือเผ่าพันธุ์กำเนิด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้การดำเนินการด้านการศึกษาต้องยุติลง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เพื่อตัดสิทธิของบุคคลบางคนหรือกลุ่มบุคคลบางกลุ่มในการเข้าถึงการศึกษาไม่ว่าประเภทใดๆ หรือระดับใดๆ หรือเพื่อให้บุคคลบางกลุ่มหรือกลุ่มบุคคลบางกลุ่มได้รับการศึกษาที่ต่ำกว่ามาตรฐาน^๘

นอกจากนั้นแล้วในข้อ 3(a) ยังได้กำหนดว่า เพื่อที่จะยุติและป้องกันกาเลือกปฏิบัติตามความหมายที่กำหนดในอนุสัญญาฉบับนี้ รัฐภาคีจะต้องยกเลิกบทบัญญัติ หรือคำสั่งทางปกครอง หรือทางปฏิบัติต่างๆ ที่เป็นการเลือกปฏิบัติในการศึกษา นอกจากนั้น รัฐภาคีต้องให้ประกันว่า กฎหมายของรัฐไม่มีการเลือกปฏิบัติในการเข้าศึกษาของนักเรียนในสถาบันการศึกษา^๙

ดังนั้น อนุสัญญาจึงเป็นการกำหนดให้รัฐภาคีต้องไม่กระทำการใดเป็นการเลือกปฏิบัติในการศึกษา ซึ่งหมายรวมถึงการเลือกปฏิบัติต่อผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในการได้รับการศึกษา โดยเนื้อหาของสาระของการคุ้มครองสิทธิในการศึกษาของสนธิสัญญาฉบับนี้ ไม่แตกต่างจากที่ปรากฏในสนธิสัญญาที่ประเทศไทยเป็นภาคี ดังนั้น ถึงแม้ประเทศไทยจะมีได้ลงนามเป็นภาคีในอนุสัญญาฉบับนี้ประเทศไทยก็ยังคงมีหน้าที่ในการรับรองและคุ้มครองสิทธิทางการศึกษาของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

3.1.1.3 ปฏิญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ ค.ศ. 1975 (Declaration on the Rights of Disabled Persons)

นอกจากการประกาศรับรองสิทธิมนุษยชนของบุคคลตามที่กำหนดไว้ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนแล้ว องค์การสหประชาชาติยังได้ประกาศรับรองสิทธิของคนพิการทุกประเภท ผ่านทางปฏิญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ เพื่อเป็นการประกาศให้ทราบกันอย่างชัดเจน และเป็นการเน้นย้ำถึงสิทธิและเสรีภาพของคนพิการทุกประเภท ทั้งสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง และเป็นการกำหนดมาตรฐานสำหรับวิธีการปฏิบัติต่อคนพิการและความสามารถในการเข้าถึงบริการต่างๆ ของคนพิการ อย่างไรก็ตาม มิได้มีผลผูกพันประเทศต่างๆ

^๘สุวรรณณี เข้มเจริญ, “สิทธิในการศึกษาของคนไร้สัญชาติในประเทศไทย,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2547), หน้า 18.

^๙เรื่องเดียวกัน, หน้า 18.

ในทางกฎหมายระหว่างประเทศแต่อย่างใด แต่ถือเป็นกรอบมาตรฐานให้แก่ประเทศนำไปกำหนดเป็นกฎหมายภายในของตน โดยในปฏิญญานี้มีสาระสำคัญ ดังนี้¹⁰

1) การส่งเสริมความเสมอภาคและการเข้าไปมีส่วนร่วม

คนพิการมีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป ดังนั้น สิทธิขั้นพื้นฐานที่บุคคลทั่วไปได้รับ คนพิการก็ต้องได้รับสิทธินั้นด้วย ปฏิญญานี้รับรองให้คนพิการมีสิทธิพลเมือง สิทธิทางการเมือง เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ๆ คนพิการมีสิทธิที่จะได้รับหลักประกันทางเศรษฐกิจและสังคม มีสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการในทุกระดับของการวางแผนด้านเศรษฐกิจ และสังคม คนพิการมีสิทธิในการดำรงชีวิตกับครอบครัว และการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมและสันตนาการต่าง ๆ

2) การบำบัดฟื้นฟู

คนพิการมีสิทธิได้รับการบำบัดรักษาโดยการแพทย์ จิตวิทยา และกายภาพ บำบัด รวมทั้งการใช้วิธีเวชเทียม ได้รับการบำบัดฟื้นฟูทางการแพทย์ สังคม การศึกษา และบริการอื่นๆ ซึ่งทำให้สามารถพัฒนาความสามารถเพื่อการเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

3) การมีงานทำ

ปฏิญญานี้นอกจากรับรองให้มีการฝึกอบรมวิชาชีพแก่คนพิการแล้วยังรับรองให้คนพิการมีสิทธิหลายประการ เช่น มีสิทธิที่จะได้รับหลักประกันการแสวงหา และการคงไว้ซึ่งการจ้างงานหรือการประกอบอาชีพ อันก่อให้เกิดผลประโยชน์ ผลผลิต รายได้ นอกจากนี้ยังรับรองให้คนพิการสามารถเป็นสมาชิกของสหภาพแรงงานได้ เป็นต้น

หลังจากได้มีการประกาศปฏิญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการแล้ว ถัดมาในปี ค.ศ.1976 องค์การสหประชาชาติได้ประกาศให้ปีค.ศ.1981 เป็นปีคนพิการสากล เพื่อให้รัฐสมาชิกทั่วโลกได้ตระหนักถึงสิทธิของคนพิการ โดยได้เน้นเรื่องความเสมอภาคแห่งสิทธิและโอกาส หมายถึง การที่คนพิการจะต้องสามารถใช้ชีวิตในสังคมได้เช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป และเป็นหน้าที่ของสังคมหรือรัฐที่จะต้องขจัดกฎหมายที่จำกัดสิทธิหรืออุปสรรคต่างๆ เพื่อที่จะทำให้คนพิการมีส่วนร่วมในสังคมอย่างเต็มที่ และในเวลาต่อมาในช่วงปีค.ศ.1983 - 1992 องค์การสหประชาชาติก็ได้ประกาศในช่วงเวลาดังกล่าวเป็นทศวรรษสากลเพื่อคนพิการ และได้มีการประกาศใช้แผนปฏิบัติการระดับโลกว่าด้วยคนพิการ (World Program of Action Concerning Disabled

¹⁰ วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์ และคนอื่นๆ, รายงานการวิจัย เรื่อง การแก้ไขกฎหมายที่กีดกันคนพิการในการเข้าไปมีส่วนร่วมในสังคม: ศึกษากรณีกฎหมายและระเบียบที่จำกัดสิทธิคนพิการในการประกอบอาชีพ[ออนไลน์], 17 พฤศจิกายน 2553. แหล่งที่มา: <http://www.lawreform.go.th/>, หน้า 109.

Persons) โดยมีเนื้อหาสาระสำคัญเกี่ยวกับการป้องกันความพิการ การฟื้นฟูสมรรถภาพ และการสร้างความเสมอภาคในการมีโอกาสที่เท่าเทียม โดยเฉพาะการสร้างความเสมอภาคในการมีโอกาสที่เท่าเทียม ได้มีการกำหนดวิธีการอันจะทำให้คนพิการได้รับประโยชน์จากสังคมได้เท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป ไม่ว่าจะในด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ทางวัฒนธรรม การมีที่อยู่อาศัย การเดินทางโดยใช้ยานพาหนะ การบริการด้านสังคมและอนามัย การศึกษา การทำงาน และชีวิตความเป็นอยู่ในสังคม อย่างไรก็ตาม มาตรการต่างๆ ที่แผนปฏิบัติการระดับโลกว่าด้วยคนพิการได้จัดทำขึ้น ไม่ได้มีค่าบังคับเป็นกฎหมาย แต่เป็นเพียงแนวทางให้ประเทศต่างๆ นำไปปฏิบัติเท่านั้น¹¹

3.1.1.4 กฎมาตรฐานว่าด้วยการสร้างความเสมอภาคทางโอกาสให้แก่คนพิการ ค.ศ. 1993 (The Standard Rules on the Equalization of Opportunities for Persons with Disabilities)

หลังจากองค์การสหประชาชาติได้มีการประกาศปฏิญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ และแผนปฏิบัติการระดับโลกว่าด้วยคนพิการขึ้น ซึ่งหลายๆ ประเทศรวมทั้งประเทศไทยก็ได้นำหลักการในปฏิญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ และแผนปฏิบัติการระดับโลกว่าด้วยคนพิการไปกำหนดไว้ในกฎหมายคนพิการของแต่ละประเทศ และในเวลาต่อมาในปี ค.ศ. 1993 องค์การสหประชาชาติก็ได้มีการกำหนดกฎมาตรฐานว่าด้วยการสร้างความเสมอภาคทางโอกาสให้แก่คนพิการ (The Standard Rules on the Equalization of Opportunities for Persons with Disabilities) ขึ้น อย่างไรก็ตาม กฎมาตรฐานนี้มีใช้บังคับให้ปฏิบัติ แต่เป็นมาตรฐานสากลที่นานาอารยประเทศถือเป็นแนวทางปฏิบัติเพื่อให้คนพิการไม่แพ้ใคร ภัยใด ได้รับความเสมอภาคและโอกาสอย่างเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไปในสังคม อุปสรรคใดๆ ที่กีดขวางทางแห่งโอกาสอย่างเสมอภาคนี้เป็นภารกิจและความรับผิดชอบของรัฐที่จะขจัดออกไปให้หมดสิ้น การขจัดปัญหาเหล่านี้ คนพิการและองค์กรคนพิการจะต้องมีส่วนร่วมอย่างสำคัญในการดำเนินงานให้บรรลุผล¹²

กฎมาตรฐานว่าด้วยการสร้างความเสมอภาคทางโอกาสให้แก่คนพิการ เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นโดยมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคของคนพิการ ตลอดจนการให้คนพิการได้เข้าไปมีส่วนร่วมในสังคม โดยจากเดิมที่เราจะมองว่าจะต้องคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคของคนพิการโดยเน้นทางด้านการรักษาความพิการเป็นหลัก ก็ได้เปลี่ยนมาเป็นการให้ความสนใจในการปรับสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมสำหรับคนพิการแทน เพื่อให้บุคคลเหล่านี้สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในสังคมได้อย่างเท่าเทียม ซึ่งนอกจาก

¹¹ปรับปรุงจากเรื่องเดียวกัน, หน้า 110.

¹²ปรับปรุงจากเรื่องเดียวกัน, หน้า 111.

ข้อกำหนดเพื่อส่งเสริมความเสมอภาคเท่าเทียมกันสำหรับคนพิการทุกประเภทแล้ว ยังได้มีการวางหลักการเกี่ยวกับเงื่อนไขพื้นฐานในการมีส่วนร่วมที่เท่าเทียมกัน เช่น การสร้างความสำนึก การรักษาพยาบาล การฟื้นฟูสมรรถภาพ เป็นต้น ตลอดจนการกำหนดเป้าหมายต่างๆ เพื่อการมีส่วนร่วมที่เท่าเทียมกัน เช่น การเข้าถึงสิ่งต่างๆ ทั้งสิ่งแวดลอมทางกายภาพและข้อมูลข่าวสาร การศึกษา การจ้างงาน การประกันรายได้และการประกันสังคม ชีวิตครอบครัวและเกียรติภูมิของบุคคล นันทนาการและกีฬา ศาสนา เป็นต้น ในส่วนของเป้าหมายทางการศึกษานั้น ได้มีการกำหนดไว้ในกฎข้อที่ 6 โดยได้วางหลักการในการกำหนดให้รัฐต้องตระหนักถึงหลักการที่จะให้โอกาสทางการศึกษาที่เสมอภาคในระดับประถม ศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษาแก่เด็ก เยาวชน และผู้ใหญ่ที่พิการสถานศึกษาแบบเรียนร่วม (Integrated Settings) รวมทั้งการประกันว่าการศึกษสำหรับคนพิการจะเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของระบบการศึกษา กล่าวคือ¹³

“กฎข้อที่ 6 เรื่องการศึกษา รัฐต้องตระหนักถึงหลักการที่จะให้โอกาสทางการศึกษาที่เสมอภาคในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษาแก่เด็ก เยาวชน และผู้ใหญ่ที่พิการในสถานศึกษาแบบเรียนร่วม (Integrated Settings) รวมทั้งประกันว่า การศึกษาสำหรับคนพิการจะเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของระบบการศึกษา

(1) ให้หน่วยงานที่จัดการศึกษาแบบสามัญศึกษารับผิดชอบต่อเรื่องจัดการศึกษาให้แก่คนพิการในสถานศึกษาแบบเรียนร่วม (Integrated Settings) โดยถือว่าการให้ศึกษาแก่คนพิการเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของกรวางแผนการศึกษาระดับชาติ รวมทั้งการพัฒนาหลักสูตรและการจัดระบบโรงเรียน

(2) การจัดการศึกษาในโรงเรียนแบบเรียนร่วม (Integrated Settings) ต้องอยู่บนเงื่อนไขสำคัญที่ว่าทางโรงเรียนจะจัดให้มีล่ามและบริการสนับสนุนต่างๆ ที่เหมาะสมแก่นักเรียน และควรจัดให้นักเรียนได้เข้าถึงสิ่งต่างๆ ได้และจัดบริการสนับสนุนให้แก่นักเรียนอย่างเพียงพอด้วย เพื่อตอบสนองความต้องการจำเป็นของเด็กที่มีความพิการแตกต่างกัน

(3) กลุ่มผู้ปกครอง และองค์กรของคนพิการ ควรมีส่วนร่วมในกระบวนการให้การศึกษานทุกระดับ

(4) ในรัฐที่ให้การศึกษาแบบบังคับ ควรจัดให้เด็กหญิงเด็กชายที่มีความพิการในทุกประเภทและทุกระดับ รวมทั้งผู้ที่มีความพิการขั้นรุนแรง ได้รับการศึกษาด้วย

(5) รัฐต้องได้ให้ความสนใจเป็นพิเศษแก่บุคคลกลุ่มต่อไปนี้ คือ

(ก) เด็กเล็กมากที่พิการ

¹³ปรับปรุงจากจิวาลักษณ์ จงสถิตมันน์(ผู้แปล), กฎมาตรฐานว่าด้วยการสร้างความเสมอภาคทางโอกาสให้แก่คนพิการองค์การสหประชาชาติ พ.ศ. 2537[ออนไลน์], 23 พฤศจิกายน 2553. แหล่งที่มา: <http://www.tddf.or.th/>

(ข) เด็กวัยก่อนเรียนที่พิการ

(ค) ผู้ใหญ่พิการ โดยเฉพาะสตรี

(6) เพื่อที่จะบูรณาการการศึกษาสำหรับคนพิการในโรงเรียนแบบเรียนร่วม(Mainstream) รัฐต้อง

(ก) มีนโยบายที่ระบุไว้ชัดเจนเป็นที่เข้าใจและยอมรับของโรงเรียนและชุมชนในวงกว้าง

(ข) ให้หลักสูตรมีความยืดหยุ่น สามารถเพิ่มเติมและปรับได้

(ค) จัดหาวัสดุการศึกษาที่มีคุณภาพ มีการอบรมครูผู้สอนและให้ความสนับสนุนแก่ครูอย่างต่อเนื่อง

(7) การศึกษาแบบเรียนร่วม (Integrated Settings) และโครงการการศึกษาที่ใช้ชุมชนเป็นฐานควรเป็นแนวทางที่สอดคล้องกันในการให้การศึกษานี้ที่เน้นประสิทธิผลและจัดการฝึกอบรมให้แก่คนพิการ ทั้งนี้ โครงการระดับชาติที่ใช้ชุมชนเป็นฐาน ควรส่งเสริมให้ชุมชนใช้และพัฒนาทรัพยากรตนเอง เพื่อให้การศึกษาของชุมชนแก่คนพิการ

(8) ในกรณีที่ระบบโรงเรียนสามัญยังไม่ตอบสนองความต้องการจำเป็นของคนพิการทุกคนได้อย่างเพียงพอ อาจพิจารณาจัดการศึกษาพิเศษเฉพาะความพิการให้แก่คนพิการโดยมุ่งเป้าหมายไปยังการเตรียมนักเรียนให้ได้รับการศึกษาในระบบโรงเรียนสามัญ มีมาตรฐานและจุดหมายปลายทางเดียวกันกับการศึกษาสามัญ ตลอดจนมีความเชื่อมโยงกับการศึกษาสามัญอย่างใกล้ชิดด้วย โดยอย่างน้อยที่สุด ควรให้นักเรียนพิการได้รับทรัพยากรทางการศึกษาเท่าเทียมกับนักเรียนที่ไม่พิการ ทั้งนี้ รัฐต้องมีเป้าหมายที่จะบูรณาการบริการการศึกษาพิเศษเฉพาะความพิการให้เข้ากับการศึกษาแบบเรียนร่วม (Mainstream) อย่างค่อยเป็นค่อยไป อย่างไรก็ตามในบางกรณีเป็นที่ทราบกันว่า การศึกษาพิเศษเฉพาะความพิการเป็นรูปแบบการศึกษาที่เหมาะสมที่สุดสำหรับนักเรียนพิการบางคนในปัจจุบัน

(9) โดยที่คนหูหนวกและคนตาบอดต่างมีความต้องการจำเป็นพิเศษด้านการติดต่อสื่อสาร หากจัดการศึกษาให้แก่บุคคลเหล่านี้ในโรงเรียนเฉพาะ หรือจัดชั้นเรียนและห้องพิเศษในโรงเรียนแบบเรียนร่วม (Mainstream) น่าจะเหมาะสมกว่ารูปแบบอื่น ทั้งนี้ ในระยะเริ่มต้นควรให้ความสนใจเป็นพิเศษต่อความต้องการจำเป็นที่เน้นในการเรียนการสอนในด้านความรู้สึทางวัฒนธรรม ซึ่งจะยังผลให้คนหูหนวกหรือทั้งหูหนวกและตาบอด มีทักษะในการสื่อสารที่มีประสิทธิผล และมีความเป็นอิสระมากที่สุดด้วย”

จากข้างต้น จะเห็นได้ว่ากฎหมายมาตรฐานฉบับนี้ได้เริ่มมีการปรับเปลี่ยนแนวคิดในการคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคของคนพิการให้ชัดเจนขึ้น ต่อเนื่องจาก

ปฏิญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ จากแต่เดิมที่เน้นทางด้าน การดูแลช่วยเหลือ การรักษาและฟื้นฟู ความพิการเป็นหลัก ก็ได้ปรับเปลี่ยนมาให้ความสนใจในการขจัดอุปสรรคข้อจำกัดและปรับ สภาพแวดล้อมให้เหมาะสมสำหรับคนพิการแทน เพื่อให้คนพิการสามารถเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์กับ สังคมได้เช่นเดียวกับคนทั่วไป โดยในด้านการศึกษานั้น จะเน้นในการให้คนพิการได้เข้าศึกษาใน สถานศึกษาแบบเรียนร่วมกับคนทั่วไป

นอกจากกฎข้อที่ 6 ที่ว่าด้วยเรื่องการศึกษาแล้ว กฎมาตรฐานนี้ยังได้ กำหนดมาตรฐานด้านอื่นๆ ที่ผู้วิจัยเห็นว่ามีความเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เช่น กฎข้อที่ 4 บริการสนับสนุนด้านต่างๆ* กฎข้อที่ 5 การเข้าถึงสิ่งต่างๆ** เป็นต้น นอกจากนั้นแล้วยังได้กำหนด มาตรการการดำเนินงานโดยเฉพาะในด้านการกำหนดนโยบายและการวางแผน และด้านกฎหมาย *** ตลอดจนกำหนดกลไกการติดตามผลการดำเนินงาน เพื่อให้การดำเนินการเกิดเป็นรูปธรรม อย่างแท้จริงอีกด้วย

3.1.2 สนธิสัญญาระหว่างประเทศที่มีผลต่อประเทศไทย และก่อให้เกิดพันธกรณี ทางกฎหมายต่อประเทศไทย

ในส่วนนี้ผู้วิจัยจะได้ศึกษาถึงสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคที่เกี่ยวข้องกับการ จัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินภายใต้หลักสากล ในสนธิสัญญาระหว่างประเทศที่มีผลต่อประเทศไทย และก่อให้เกิดพันธกรณีทางกฎหมายต่อ ประเทศไทย ซึ่งได้แก่ กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ค.ศ. 1966 อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ. 1989 และอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิคนพิการ ค.ศ.2006

* กฎข้อที่ 4 บริการสนับสนุนด้านต่างๆ รัฐต้องประกันการพัฒนาและการจัดหาวัดสิ่งของเพื่อสนับสนุนคนพิการ ในด้านต่างๆ รวมทั้งจัดหาเครื่องช่วยให้แก่คนพิการ เพื่อช่วยให้คนพิการมีความเป็นตัวเองในการดำรงชีวิตประจำวันมากขึ้น และสามารถใช้สิทธิของตนเองได้

** กฎข้อที่ 5 การเข้าถึงสิ่งต่างๆ รัฐต้องตระหนักถึงการให้คนพิการได้เข้าถึงสิ่งต่างๆ นั้น มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อ กระบวนการสร้างความเสมอภาคทางโอกาสให้แก่คนพิการในทุกด้านของสังคมระหว่างคนพิการกับบุคคลอื่น รัฐต้อง ดำเนินงานดังต่อไปนี้ให้แก่คนพิการ คือ (ก) แนะนำโครงการของกิจกรรมที่ให้คนพิการสามารถเข้าถึงสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ได้ และ (ข) ดำเนินมาตรการต่างๆ ที่ให้คนพิการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและติดต่อสื่อสารได้

*** มาตรการดำเนินงานในด้านกำหนดนโยบายและการวางแผน รัฐต้องประกันว่า ประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวกับความ พิการได้รับการบรรจุไว้ใน การกำหนดนโยบายและการวางแผนระดับชาติที่เกี่ยวข้อง ส่วนมาตรการดำเนินงานในด้านกฎหมาย รัฐ มีความรับผิดชอบในการสร้างพื้นฐานทางกฎหมายเพื่อเป็นมาตรการที่จะนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ของการมีส่วนร่วม และความเสมอภาคอย่างเต็มที่สำหรับคนพิการ

3.1.2.1 กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ค.ศ. 1966 (International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights)

กติการะหว่างประเทศฉบับนี้ จัดทำขึ้นเมื่อปีค.ศ. 1966 โดยประเทศไทยเข้าเป็นภาคี โดยการภาคยานุวัติ เมื่อวันที่ 5 กันยายน 2542 และมีผลใช้บังคับกับประเทศไทยเมื่อวันที่ 5 ธันวาคม 2542 กติกาฉบับนี้ทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรับรองสิทธิของบุคคล ตามที่กำหนดหลักการไว้ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน การให้บุคคลมีสิทธิกำหนดเจตจำนงของตนเอง และกำหนดพันธกรณีที่รัฐจะต้องดำเนินการให้สิทธิที่บัญญัติไว้ในนี้เกิดผลขึ้นจริงในทางปฏิบัติ โดยต้องประกันว่าสิทธิตามที่กำหนดไว้ในกติกาฉบับนี้จะสามารถใช้ได้โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติใดๆ ที่เกี่ยวกับเชื้อชาติ สีผิว เพศ ภาษา ศาสนา ความเห็นทางการเมืองหรือทางอื่น ชาติ หรือสังคมอันเป็นที่มาดั้งเดิม ทรัพย์สิน กำเนิด หรือสถานะอื่นๆ โดยเฉพาะสิทธิทางการศึกษาของบุคคล ก็เป็นสิทธิประการหนึ่งที่กติการะหว่างประเทศฉบับนี้ได้บัญญัติไว้ในข้อ 13 และข้อ 14 กล่าวคือ¹⁴

“ข้อ 13 (1) รัฐภาคีแห่งกติกานี้รับรองสิทธิของทุกคนในการศึกษา รัฐภาคีเห็นพ้องกันว่าการศึกษาจะต้องมุ่งให้เกิดการพัฒนาบุคลิกภาพของมนุษย์และความสำนึกในศักดิ์ศรีของตนอย่างบริบูรณ์ และจะต้องเพิ่มพูนการเคารพในสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน รัฐภาคีเห็นพ้องกันอีกว่า การศึกษาจะต้องทำให้ทุกคนสามารถมีส่วนร่วมในสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ จะต้องส่งเสริมความเข้าใจ ความอดกลั้นและมิตรภาพระหว่างชาติ และกลุ่มเชื้อชาติ ชนกลุ่มน้อยหรือกลุ่มศาสนาทั้งปวง และสานต่อไปถึงกิจกรรมของสหประชาชาติในการธำรงไว้ซึ่งสันติภาพ

(2) รัฐภาคีแห่งกติกานี้รับรองว่า เพื่อที่จะทำให้สิทธินี้เป็นจริงโดยบริบูรณ์

(ก) การศึกษาขั้นประถมจะต้องเป็นการศึกษาภาคบังคับและจัดให้ทุกคนแบบให้เปล่า

(ข) จะต้องจัดการศึกษาขั้นมัธยมในรูปแบบต่างๆ รวมทั้งการศึกษามัธยมทางเทคนิคศึกษาและอาชีวศึกษาให้มีขึ้นโดยทั่วไป และให้ทุกคนมีสิทธิได้รับโดยวิธีการที่เหมาะสมทุกทาง และโดยเฉพาะอย่างยิ่งโดยการนำการศึกษาแบบให้เปล่ามาใช้้อย่างค่อยเป็นค่อยไป

¹⁴การต่างประเทศ, กระทรวง, กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม [ออนไลน์], 23 พฤศจิกายน 2553. แหล่งที่มา: [http://www.mfa.go.th/humanrights/doc/ICESCR\(T\).pdf](http://www.mfa.go.th/humanrights/doc/ICESCR(T).pdf)

(ค) ทุกคนจะต้องสามารถได้รับการศึกษาขั้นอุดมศึกษาอย่างเท่าเทียมกันบนพื้นฐานของความสามารถ โดยวิธีการที่เหมาะสมทุกทาง และโดยเฉพาะอย่างยิ่งโดยการนำการศึกษาแบบให้เปล่ามาใช้อย่างค่อยเป็นค่อยไป

(ง) การศึกษาขั้นพื้นฐานจะต้องได้รับการสนับสนุนหรือส่งเสริมให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้สำหรับผู้ที่ไม่ได้รับหรือเรียนไม่ครบตามช่วงระยะเวลาทั้งหมดของการศึกษาขั้นประถม

(จ) จะต้องดำเนินการพัฒนาระบบโรงเรียนทุกระดับอย่างแข็งขันให้มีระบบทุนการศึกษาที่เพียงพอ และปรับปรุงสภาพของวัสดุประกอบการสอนของครูอย่างต่อเนื่อง

(3) รัฐภาคีทั้งหลายแห่งกติกาฉบับนี้จะเคารพเสรีภาพของบิดามารดาและผู้ปกครองตามกฎหมายในกรณีที่มี ในการเลือกโรงเรียนสำหรับเด็กของตน นอกจากที่จัดตั้งโดยเจ้าหน้าที่รัฐ เช่นที่เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาขั้นต่ำที่รัฐกำหนดไว้หรือให้ความเห็นชอบเพื่อประกันให้การศึกษาทางศาสนาและศีลธรรมของเด็กเป็นไปโดยสอดคล้องกับความเชื่อถือของตน

(4) ไม่มีส่วนใดของข้อนี้จะแปลไปในทางก้าวท้าวเสรีภาพของปัจเจกชนและองค์กรในการจัดตั้งและดำเนินการสถาบันการศึกษา ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับการปฏิบัติตามหลักการที่ระบุไว้ในวรรค 1 ของข้อนี้ และข้อกำหนดที่ว่าการศึกษาในสถาบันเช่นว่าจะต้องสอดคล้องกับมาตรฐาน ขั้นต่ำตามที่รัฐได้กำหนดไว้

ข้อ 14 รัฐภาคีแต่ละรัฐแห่งกติกาฉบับนี้ ซึ่งในเวลาเข้าเป็นภาคียังไม่สามารถจัดให้มีการประถมศึกษาภาคบังคับแบบให้เปล่าในเขตเมืองและเขตอื่นๆ ภายใต้เขตอำนาจของตนรับที่จะหาทางและจัดทำแผนปฏิบัติการ โดยละเอียดเพื่อทำให้เกิดความคืบหน้าในการปฏิบัติตามกติกาฉบับนี้ ภายในเวลา 2 ปี และกำหนดไว้ในแผนภายในระยะเวลาที่สมเหตุสมผลซึ่งหลักการในการจัดการศึกษาภาคบังคับแบบให้เปล่าสำหรับทุกคน”

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า คนพิการในฐานะที่เป็นมนุษย์คนหนึ่งในสังคม จึงได้รับการรับรองและคุ้มครองสิทธิทางการศึกษาเช่นเดียวกับคนทั่วไป ประเทศไทยในฐานะที่เป็นภาคี ก็มีพันธกรณีและมีผลผูกพันที่ต้องดำเนินการให้เป็นไปตามกติการะหว่างประเทศฉบับนี้เช่นเดียวกัน

3.1.2.2 อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ.1989 (Convention on the Rights of the Child)

เป็นอนุสัญญาที่ประเทศไทยเข้าเป็นภาคีเมื่อวันที่ 26 เมษายน พ.ศ. 2535 โดยจัดทำขึ้น เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ของกฎบัตรสหประชาชาติที่ว่าด้วยศักดิ์ศรีและคุณค่า

ของมนุษย์ที่เท่าเทียมกัน โดยการไม่เลือกปฏิบัติ โดยถือว่าเด็กมีสิทธิพิเศษที่จะได้รับการดูแลช่วยเหลือในสิ่งแวดล้อมของครอบครัวที่ได้รับการช่วยเหลือคุ้มครองบนรากฐานของประเพณีและค่านิยมทางวัฒนธรรม อย่างไรก็ตาม *เด็กในความมุงประสงค์แห่งอนุสัญญา* นี้ หมายถึง *มนุษย์ทุกคนที่อายุต่ำกว่าสิบแปดปี เว้นแต่จะบรรลุนิติภาวะก่อนหน้านั้นตามกฎหมายที่ใช้บังคับแก่เด็กนั้น* ดังนั้น อนุสัญญาฉบับนี้จึงครอบคลุมถึงเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่มีอายุต่ำกว่าสิบแปดปี ซึ่งโดยปกติแล้วจะอยู่ในระหว่างกำลังจะเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ทั้งนี้ สิทธิของเด็กพิการ และสิทธิทางการศึกษาของเด็ก ได้มีการกำหนดไว้ในข้อ 23 ข้อ 28 และข้อ 29 กล่าวคือ¹⁵

“ข้อ 23 (1) รัฐภาคียอมรับว่าเด็กที่พิการทางร่างกายหรือจิต ควรมีชีวิตที่สมบูรณ์ และปกติสุขในสถานะที่ประกันในศักดิ์ศรี ส่งเสริมการพึ่งพาตนเองและเอื้ออำนวยให้เด็กมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในชุมชน

(2) รัฐภาคียอมรับในสิทธิของเด็กพิการที่จะได้รับการดูแลเป็นพิเศษ และจะสนับสนุนและประกันที่จะขยายเท่าที่กำลังทรัพยากรจะอำนวย ความช่วยเหลือซึ่งมีการร้องขอและซึ่งเหมาะสมกับสภาพของเด็ก และสภาพการณ์ของบิดา มารดา หรือบุคคลอื่นที่ดูแลเด็ก ไปยังเด็กที่อยู่ในเกณฑ์และผู้ที่ได้รับผิดชอบในการดูแลเด็ก

(3) โดยยอมรับความจำเป็นพิเศษของเด็กพิการ ความช่วยเหลือที่ให้ตาม (2) ของข้อนี้ เป็นการให้เปล่าเท่าที่จะเป็นไปได้ ทั้งนี้ โดยพิจารณาถึงกำลังทรัพย์ของบิดามารดาหรือบุคคลอื่นที่ดูแลเด็ก และความช่วยเหลือเช่นว่าจะถูกกำหนดขึ้นเพื่อที่จะประกันว่า เด็กพิการจะสามารถที่จะเข้าถึงอย่างมีประสิทธิภาพ และได้รับการศึกษา การฝึกอบรม การบริการดูแลสุขภาพ การบริการด้านการฟื้นฟูสภาพ การเตรียมสำหรับการจ้างงาน และโอกาสทางด้านสันติภาพในลักษณะที่ส่งเสริมให้เด็กสามารถบรรลุผลสำเร็จอย่างเต็มที่เท่าที่เป็นไปได้ในการเข้าถึงกับสังคมและการพัฒนาตนเอง ซึ่งรวมถึงการพัฒนาทางวัฒนธรรมและจิตใจด้วย

(4) ภายใต้บรรยากาศความร่วมมือระหว่างประเทศ รัฐภาคีจะส่งเสริมการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารที่เหมาะสม ในด้านการดูแลสุขภาพเชิงป้องกัน และด้านการรักษาเด็กพิการทางการแพทย์ ทางจิตวิทยา และทางการฟื้นฟูสมรรถภาพ รวมทั้งการเผยแพร่ และการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับวิธีการฟื้นฟูการศึกษา และการบริการด้านการฝึกอาชีพโดยมีจุดมุ่งหมายที่จะช่วยให้รัฐภาคีสามารถปรับปรุงความสามารถและทักษะ และเพิ่มพูนประสบการณ์ในด้านนี้ โดยในเรื่องนี้ความต้องการของประเทศกำลังพัฒนาควรได้รับการคำนึงถึงเป็นพิเศษ

¹⁵การต่างประเทศ, กระทรวง, *อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก* [ออนไลน์], 23 พฤศจิกายน 2553. แหล่งที่มา: [http://www.mfa.go.th/humanrights/doc/CRC\(T\).pdf](http://www.mfa.go.th/humanrights/doc/CRC(T).pdf)

ข้อ 28 (1) รัฐภาคียอมรับสิทธิของเด็กที่จะได้รับการศึกษา และเพื่อที่จะให้สิทธินี้บังเกิดผลตามลำดับ และบนพื้นฐานของโอกาสที่เท่าเทียมกัน รัฐภาคีจะ

(ก) จัดการศึกษาในระดับประถมเป็นภาคบังคับที่เด็กทุกคนสามารถเรียนได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

(ข) สนับสนุนการพัฒนาของการศึกษาระดับมัธยมในรูปแบบต่างๆ รวมถึงการศึกษาสายสามัญและสายอาชีพ จัดการศึกษาให้แพร่หลายและเปิดกว้างแก่เด็กทุกคน และดำเนินมาตรการที่เหมาะสม เช่น การนำมาใช้ซึ่งการศึกษาแบบให้เปล่า และการเสนอให้ความช่วยเหลือทางการเงินในกรณีที่เหมาะสม

(ค) ทำให้การศึกษาในระดับสูงเปิดกว้างแก่ทุกคนบนพื้นฐานของความสามารถ โดยทุกวิธีการที่เหมาะสม

(ง) ทำให้ข้อมูลข่าวสาร และการแนะแนวทางการศึกษาและอาชีพ เป็นที่แพร่หลาย และเปิดกว้างแก่เด็กทุกคน

(จ) ดำเนินมาตรการเพื่อสนับสนุนการเข้าเรียนอย่างสม่ำเสมอ และลดอัตราการออกจากโรงเรียนกลางคัน

(2) รัฐภาคีจะดำเนินมาตรการที่เหมาะสมที่จะประกันว่า ระเบียบวินัยของโรงเรียนได้กำหนดขึ้นในลักษณะที่สอดคล้องกับศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ของเด็กและสอดคล้องกับอนุสัญญานี้

(3) รัฐภาคีจะส่งเสริมและสนับสนุนความร่วมมือระหว่างประเทศ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เพื่อที่จะเกื้อกูลต่อการขจัดความเหลื่อมล้ำและการไม่รู้หนังสือทั่วโลกและเชื้ออำนาจให้ได้รับความรู้ทางวิชาการและทางเทคนิค และวิธีการสอนสมัยใหม่เกี่ยวกับเรื่องนี้ ความต้องการของประเทศกำลังพัฒนาจะได้รับการพิจารณาเป็นพิเศษ

ข้อ 29(1) รัฐภาคีตกลงว่า การศึกษาของเด็กจะมุ่งไปสู่

(ก) การพัฒนาบุคลิกภาพ ความสามารถพิเศษ และความสามารถทางด้านร่างกายและจิตใจของเด็กให้เต็มศักยภาพของเด็กแต่ละคน

(ข) การพัฒนาความเคารพต่อสิทธิมนุษยชน และเสรีภาพขั้นพื้นฐานและต่อหลักการที่วางไว้ในกฎบัตรสหประชาชาติ

(ค) การพัฒนาความเคารพต่อบิดามารดาของเด็ก เอกลักษณะทางวัฒนธรรม ภาษา และค่านิยมของเด็กนั่นเอง และต่อค่านิยมของชาติที่เด็กนั้นอาศัยอยู่ และต่อค่านิยมของชาติถิ่นกำเนิดของเขาและต่ออารยธรรมอื่นๆ ที่แตกต่างไปจากของเขาเอง

(ง) การเตรียมเด็กให้มีชีวิตที่มีความรับผิดชอบในสังคมที่เสรี ด้วยจิตสำนึกแห่งความเข้าใจกัน สันติภาพความอดกลั้น ความเสมอภาคทางเพศ และมิตรภาพใน หมู่มวลชนมนุษย์ทุกกลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มคนชาติ กลุ่มศาสนา ตลอดจนในหมู่คนพื้นเมืองดั้งเดิม

(จ) การพัฒนาความเคารพต่อสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ

(2) ไม่มีความตอนใดในข้อนี้หรือในข้อ 28 ที่จะได้รับการตีความให้เป็นการก้าวท้าวเสรีภาพของบุคคลและขององค์กรในการจัดตั้งและอำนวยความสะดวกสถาบันทางการศึกษา แต่ทั้งนี้จะต้องเคารพต่อหลักการที่ระบุไว้ในวรรค 1 ของข้อนี้เสมอ และต่อเงื่อนไขที่ว่าการศึกษา ที่ให้ในสถาบันเหล่านั้นต้องเป็นไปตามมาตรฐานขั้นต่ำที่รัฐได้วางไว้”

3.1.2.3 อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ ค.ศ. 2006 (International Convention on the Rights of Persons with Disabilities)

เป็นอนุสัญญาที่ทำให้สิทธิมนุษยชนสำหรับคนพิการมีผลเป็นรูปธรรม และชัดเจนมากยิ่งขึ้น เนื่องจากแต่เดิมยังไม่มีเอกสารในทางระหว่างประเทศด้านคนพิการใดเลยที่มีผลผูกพันประเทศสมาชิกอย่างแท้จริง ซึ่งประเทศไทยได้ให้สัตยาบันเมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม พ.ศ. 2551 และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 28 สิงหาคม พ.ศ. 2551 โดยอนุสัญญาฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริม คุ้มครองและประกันให้คนพิการทั้งปวง ได้อุปโภคสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานทั้งปวงอย่างเต็มที่และเท่าเทียมกัน และส่งเสริมการเคารพในศักดิ์ศรีที่มีมาแต่กำเนิด นอกจากนั้นแล้ว อนุสัญญาฉบับนี้ยังได้มีการกำหนดนิยามที่น่าสนใจของคำว่า คนพิการ การเลือกปฏิบัติเพราะเหตุแห่งความพิการ การช่วยเหลือที่สมเหตุสมผล และการออกแบบที่เป็นสากล กล่าวคือ¹⁶

“คนพิการ หมายความว่ารวมถึง บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา หรือทางประสาทสัมผัสในระยะยาว ซึ่งเมื่อมีปฏิสัมพันธ์กับอุปสรรคนานัปการ จะกีดขวางการมีส่วนร่วมในสังคมอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพบนพื้นฐานที่เท่าเทียมกับบุคคลอื่น

การเลือกปฏิบัติเพราะเหตุแห่งความพิการ หมายถึง ความแตกต่าง การกีดกัน หรือการจำกัดบนพื้นฐานของความพิการซึ่งมีความมุ่งประสงค์หรือส่งผลให้เป็นการ เสื่อมเสียหรือทำให้ไร้ผลซึ่งการยอมรับ การอุปโภคหรือการใช้สิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้น พื้นฐานทั้งปวงบนพื้นฐานที่เท่าเทียมกับบุคคลอื่นในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม

¹⁶ ปรับปรุงจากสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ, อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ (กรุงเทพมหานคร: โอเดีย สแควร์, 2552), หน้า 23-25.

ความเป็นพลเมืองหรือด้านอื่น รวมถึงการเลือกปฏิบัติในทุกรูปแบบ รวมทั้งการปฏิเสธการช่วยเหลือที่สมเหตุสมผล

การช่วยเหลือที่สมเหตุสมผล หมายถึง การเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงที่จำเป็นและเหมาะสมโดยไม่ก่อให้เกิดภาระอันเกินควรหรือเกินสัดส่วน เฉพาะในกรณีที่เป็นไปเพื่อประกันว่าคนพิการได้อุปโภคและใช้สิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานทั้งปวงที่เท่าเทียมกับบุคคลอื่น

การออกแบบที่เป็นสากล หมายถึง การออกแบบผลิตภัณฑ์ สภาพแวดล้อม โปรแกรม และบริการที่ทุกคนสามารถใช้ได้ ในขอบเขตมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ โดยไม่จำเป็นต้องดัดแปลง หรือออกแบบเป็นพิเศษ ทั้งนี้ ในกรณีที่มีความต้องการจำเป็น “การออกแบบที่เป็นสากล” จะต้องไม่ถูกกันออกไปซึ่งอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการเฉพาะกลุ่ม”

ทั้งนี้ อนุสัญญาฉบับนี้ได้กำหนดหลักการพื้นฐานทั่วไปของอนุสัญญา 8 ประการ ได้แก่

- 1) การเคารพในศักดิ์ศรีที่มีมาแต่กำเนิด การอยู่ได้ด้วยตนเอง รวมถึงเสรีภาพในการตัดสินใจเลือกด้วยตนเอง และความเป็นอิสระของบุคคล
- 2) การไม่เลือกปฏิบัติ
- 3) การเข้ามีส่วนร่วมและเข้าร่วมได้อย่างเต็มที่และมีประสิทธิผลในสังคม
- 4) การเคารพความแตกต่างและการยอมรับว่าคนพิการเป็นส่วนหนึ่งของความหลากหลายของมนุษย์และมนุษยชาติ
- 5) ความเท่าเทียมกันของโอกาส
- 6) ความสามารถในการเข้าถึง
- 7) ความเท่าเทียมกันระหว่างชายกับหญิง
- 8) การเคารพขีดความสามารถของเด็กพิการที่มีพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง และการเคารพสิทธิของเด็กพิการเพื่อสงวนรักษาอัตลักษณ์แห่งตน

ส่วนของหลักการพื้นฐาน 8 ประการข้างต้น ได้ปรากฏอยู่ในข้อต่างๆ แห่งอนุสัญญา รวมทั้งสิ้น 50 ข้อ โดยบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคในการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาให้กับคนพิการ ซึ่งรวมถึงผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินนั้น ได้แก่¹⁷

¹⁷ ปรับปรุงจากเรื่องเดียวกัน, หน้า 33 – 83.

“ข้อ 5 ความเท่าเทียมกันและการไม่เลือกปฏิบัติ

(1) รัฐภาคียอมรับว่าทุกคนมีความเท่าเทียมกันเบื้องหน้าและภายใต้กฎหมาย และมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองและสิทธิประโยชน์ที่เท่าเทียมกันตามกฎหมายโดยปราศจากการเลือกปฏิบัติใดๆ

(2) ให้รัฐภาคีห้ามการเลือกปฏิบัติทั้งปวงเพราะเหตุแห่งความพิการ และประกันให้คนพิการได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายอย่างเท่าเทียมและมีประสิทธิภาพจากการเลือกปฏิบัติด้วยเหตุทั้งปวง

(3) เพื่อเป็นการส่งเสริมความเท่าเทียมกันและจัดการเลือกปฏิบัติ ให้รัฐภาคีดำเนินขั้นตอนที่เหมาะสมทั้งปวงเพื่อประกันว่าจะจัดให้มีการช่วยเหลือที่สมเหตุสมผล

(4) มาตรการเฉพาะซึ่งจำเป็นในการเร่งหรือเพื่อให้บรรลุถึงความเท่าเทียมกันในทางปฏิบัติแก่คนพิการต้องไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติภายใต้เงื่อนไขของอนุสัญญานี้

ข้อ 7 เด็กพิการ

(1) ให้รัฐภาคีดำเนินมาตรการที่จำเป็นทั้งปวงเพื่อประกันว่า เด็กพิการได้อุปโภคสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานทั้งปวงอย่างเต็มที่บนพื้นฐานที่เท่าเทียมกับเด็กอื่น

(2) ในการดำเนินการทั้งปวงที่เกี่ยวกับเด็กพิการ ผลประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสิ่งที่จะต้องคำนึงถึงเป็นลำดับแรก

(3) ให้รัฐภาคีประกันว่าเด็กพิการมีสิทธิในการแสดงความคิดเห็นโดยเสรีในทุกเรื่องที่มีผลกระทบต่อตน ทั้งนี้ความคิดเห็นดังกล่าวของเด็กจะได้รับการพิจารณาตามสมควรแก่อายุและวุฒิภาวะของเด็กนั้น บนพื้นฐานที่เท่าเทียมกับเด็กอื่น และได้รับความช่วยเหลือที่เหมาะสมกับวัยและความพิการ เพื่อให้ดำเนินการให้ใช้สิทธิดังกล่าวบังเกิดผล

ข้อ 9 การสามารถในการเข้าถึง

(1) เพื่อให้คนพิการดำรงชีวิตอยู่ได้โดยอิสระและมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในทุกด้านของการดำเนินชีวิต รัฐภาคีจะดำเนินมาตรการที่เหมาะสมที่จะให้คนพิการสามารถเข้าถึงสภาพแวดล้อมทางกายภาพ การขนส่ง สารสนเทศและการสื่อสาร รวมทั้งเทคโนโลยีและระบบสารสนเทศและการสื่อสาร และสิ่งอำนวยความสะดวก รวมถึงบริการอื่นที่เปิดหรือที่จัดให้แก่สาธารณะ ทั้งในเมืองและในชนบท ทั้งนี้บนพื้นฐานที่เท่าเทียมกับบุคคลอื่น มาตรการเหล่านี้ซึ่งรวมถึงการบ่งชี้ และการขจัดอุปสรรคและข้อกีดกันต่อความสามารถในการเข้าถึง ซึ่งจะใช้บังคับกับ

(ก) อาคาร ถนน การขนส่งและสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ ทั้งภายในและภายนอกสถานที่ รวมถึงโรงเรียน บ้าน สถานบริการทางการแพทย์ และสถานที่ทำงาน

(ข) บริการสารสนเทศ การสื่อสาร และบริการอื่นๆ รวมถึงบริการอิเล็กทรอนิกส์และบริการในกรณีฉุกเฉิน...

ข้อ 12 การยอมรับอย่างเท่าเทียมกันเบื้องต้นตามกฎหมาย

(1) รัฐภาคียืนยันว่าคนพิการมีสิทธิที่จะได้รับการยอมรับว่าเป็นบุคคลเบื้องต้นตามกฎหมายในทุกแห่งหน

(2) ให้รัฐภาคียอมรับว่าคนพิการอุปโภคความสามารถทางกฎหมายในทุกด้านของการดำเนินชีวิต บนพื้นฐานที่เท่าเทียมกับบุคคลอื่น

(3) ให้รัฐภาคีดำเนินมาตรการที่เหมาะสมในการจัดให้คนพิการเข้าถึงการสนับสนุนที่ตนต้องการในการใช้ความสามารถทางกฎหมาย..

ข้อ 21 เสรีภาพในการแสดงออกและแสดงความคิดเห็น และการเข้าถึงสารสนเทศ

ให้รัฐภาคีดำเนินมาตรการที่เหมาะสมทั้งปวงเพื่อประกันให้คนพิการสามารถใช้สิทธิในการมีเสรีภาพในการแสดงออกและแสดงความคิดเห็น รวมถึงเสรีภาพในการแสวงหา ได้รับและเผยแพร่สารสนเทศและความคิดบนพื้นฐานที่เท่าเทียมกับบุคคลอื่น และโดยผ่านรูปแบบการสื่อสารทั้งปวงที่คนพิการเลือก ตามที่ได้นิยามไว้ในข้อ 2 ของอนุสัญญาฯ โดยรวมถึง

(ก) การจัดให้มีสารสนเทศที่มีไว้สำหรับประชาชนทั่วไปแก่คนพิการในรูปแบบและเทคโนโลยีที่สามารถเข้าถึงได้และเหมาะสมต่อความพิการในรูปแบบต่างๆ ภายในเวลาที่เหมาะสมและไม่มีค่าใช้จ่ายเพิ่ม

(ข) การยอมรับและอำนวยความสะดวกการใช้ภาษามือ อักษรเบรลล์ การสื่อสารทางเลือกและการสื่อสารเสริม และช่องทาง วิธีการและรูปแบบการสื่อสารทั้งปวงที่สามารถเข้าถึงได้ ที่คนพิการเลือกในการมีปฏิสัมพันธ์กับหน่วยงานภาครัฐ

(ค) การเร่งรัดองค์กรภาคเอกชนซึ่งให้บริการประชาชนโดยทั่วไป รวมถึงบริการผ่านอินเทอร์เน็ต เพื่อให้สารสนเทศและบริการในรูปแบบที่คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้

(ง) การสนับสนุนให้สื่อมวลชน รวมทั้งผู้ให้สารสนเทศทางอินเทอร์เน็ต จัดทำบริการของตนให้คนพิการสามารถเข้าถึงได้

(จ) การยอมรับและส่งเสริมการใช้ภาษามือ

ข้อ 24 การศึกษา

(1) รัฐภาคียอมรับสิทธิของคณพิการด้านการศึกษา และเพื่อให้สามารถใช้สิทธิเหล่านี้ได้จริงโดยปราศจากการเลือกปฏิบัติและบนพื้นฐานของโอกาสที่เท่าเทียมกัน ให้รัฐภาคีประกันการมีระบบการศึกษาแบบเรียนร่วมในทุกระดับและการเรียนรู้ตลอดชีวิตโดยมุ่งเพื่อ

(ก) การพัฒนาศักยภาพของมนุษย์และการสำนึกในศักดิ์ศรีและคุณค่าของตนอย่างเต็มที่ และการเสริมสร้างการเคารพในสิทธิมนุษยชน เสรีภาพขั้นพื้นฐานและความหลากหลายของมนุษย์

(ข) การให้คณพิการได้พัฒนาบุคลิกภาพ พรสวรรค์ และความคิดสร้างสรรค์ของตน รวมทั้งความสามารถด้านจิตใจและร่างกาย ให้ถึงศักยภาพสูงสุด

(ค) การให้คณพิการสามารถเข้ามีส่วนร่วมในสังคมเสรีได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(2) เพื่อให้สามารถใช้สิทธินี้ได้จริง ให้รัฐภาคีประกันว่า

(ก) คณพิการจะไม่ถูกกีดกันออกจากระบบการศึกษาทั่วไป เพราะเหตุแห่งความพิการ และเด็กพิการนั้นจะไม่ถูกกีดกันจากการศึกษาภาคบังคับระดับประถมศึกษาและโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย หรือการศึกษาระดับมัธยมศึกษา เพราะเหตุแห่งความพิการ

(ข) คณพิการสามารถเข้าถึงการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาแบบเรียนร่วมที่มีคุณภาพและโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย บนพื้นฐานที่เท่าเทียมกับบุคคลอื่นในชุมชนที่ตนอาศัยอยู่

(ค) คณพิการจะได้รับความช่วยเหลือที่สมเหตุสมผลกับความต้องการของแต่ละบุคคล

(ง) คณพิการได้รับการสนับสนุนตามที่ต้องการในระบบการศึกษาทั่วไปเพื่ออำนวยความสะดวกในการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพแก่คณพิการนั้น

(จ) มีการจัดมาตรการสนับสนุนเฉพาะบุคคลที่มีประสิทธิภาพแก่คณพิการในสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการพัฒนาทางวิชาการและการพัฒนาทางสังคมอย่างสูงสุด และสอดคล้องกับเป้าหมายการเป็นส่วนหนึ่งของสังคมอย่างเต็มที่

(3) ให้รัฐภาคีดำเนินการให้คณพิการสามารถเรียนรู้ทักษะในการพัฒนาชีวิตและทักษะทางสังคมเพื่อให้สามารถเข้าร่วมในการศึกษาได้อย่างเต็มที่และเท่าเทียมและในฐานะเป็นสมาชิกของชุมชน เพื่อกำหนดให้รัฐภาคีดำเนินการที่เหมาะสม อันรวมถึง

(ก) การส่งเสริมการเรียนรู้อักษรเบรลล์ ตัวอักษรทางเลือกอื่น ช่องทาง วิธีการและรูปแบบการสื่อสารทางเลือกและการสื่อสารเสริม และทักษะการทำความเข้าใจ

คุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมและเคลื่อนไหว และการส่งเสริมการสนับสนุนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน และระบบพี่เลี้ยง

(ข) การส่งเสริมให้มีการเรียนภาษามือและการสนับสนุนเอกลักษณ์ทางภาษาของชุมชนคนหูหนวก

(ค) การประกันว่าการให้การศึกษาแก่บุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กตาบอด หูหนวก หรือตาบอดหูหนวกจะมีภาษาและวิธีสื่อสารที่เหมาะสมที่สุดสำหรับแต่ละบุคคล และในสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาทางวิชาการและการพัฒนาทางสังคมได้อย่างสูงสุด

(4) เพื่อเป็นการช่วยประกันการใช้สิทธินี้ได้จริงในประการดังกล่าว ให้รัฐภาคีดำเนินมาตรการที่เหมาะสมเพื่อจูงใจ รวมทั้งครูพิการที่มีความชำนาญในการใช้ภาษามือและ/หรืออักษรเบรลล์ และจะฝึกอบรมผู้ประกอบวิชาชีพและเจ้าหน้าที่ที่ทำงานในทุกระดับการศึกษา การฝึกอบรมดังกล่าวจะบรรจุการตระหนักเรื่องความพิการไว้และการใช้ ช่องทางวิธีการ และรูปแบบการสื่อสารทางเลือกและการสื่อสารเสริมที่เหมาะสม เทคนิคสื่อและวิธีการเรียนการสอนเพื่อสนับสนุนคนพิการ

(5) ให้รัฐภาคีประกันว่าคนพิการสามารถเข้าถึงการศึกษาทั่วไปในระดับอุดมศึกษา การฝึกอบรมวิชาชีพ การศึกษาผู้ใหญ่และการเรียนรู้ตลอดชีวิตปราศจากการเลือกปฏิบัติและบนพื้นฐานที่เท่าเทียมกับบุคคลอื่น เพื่อการนี้ ให้รัฐภาคีประกันว่าจะจัดให้มีความช่วยเหลือที่สมเหตุสมผลแก่คนพิการ”

จากที่ได้ศึกษาทั้งหมดข้างต้น จะได้เห็นถึงแนวคิดของกฎหมายระหว่างประเทศที่ให้การรับรองและคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของคนพิการ โดยเฉพาะอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ ค.ศ. 2006 ซึ่งได้มีการนำแนวคิดเกี่ยวกับโมเดลหรือรูปแบบระบบทางสังคม (Social Model) มาใช้ในการกำหนดนิยามของคำว่า “คนพิการ” ที่แสดงให้เห็นว่าความพิการไม่ได้เกิดจากความบกพร่องจากปัจจัยภายในของคนพิการเท่านั้น แต่ความพิการเกิดจากการที่คนพิการไม่สามารถมีปฏิสัมพันธ์หรือมีอุปสรรคกับสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นปัจจัยภายนอก ทำให้พวกเขาไม่ได้มีส่วนร่วมในสังคมอย่างเต็มที่ หรือดำเนินชีวิตได้เท่าเทียมเช่นเดียวกับคนทั่วไป

อนุสัญญาฉบับดังกล่าว ยังได้นิยามเกี่ยวกับการเลือกปฏิบัติ การช่วยเหลือที่สมเหตุสมผล และการออกแบบที่เป็นสากลซึ่งเป็นนิยามที่ถือเป็นหลักการสำคัญในการนำไปกำหนดเป็นกฎหมาย มาตรการ และแนวทางในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการของประเทศไทยต่อไป นอกจากนี้แล้ว ผู้วิจัยมีข้อสังเกตว่า หากพิจารณาในข้อที่ 21 ของอนุสัญญา

จะพบว่า มีการกำหนดที่เกี่ยวข้องกับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินโดยเฉพาะ กล่าวคือ รัฐต้องยอมรับและส่งเสริมการใช้ภาษามือตลอดจนอำนวยความสะดวกในการใช้ภาษามือ และรัฐต้องมีช่องทาง วิธีการ และรูปแบบการสื่อสารอื่นๆ ที่ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินสามารถเลือก เพื่อจะมีปฏิสัมพันธ์กับหน่วยงานภาครัฐได้ ดังนั้น จะเห็นได้ว่าอนุสัญญาฉบับนี้ได้ให้ความสำคัญกับภาษามือซึ่งถือเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการสื่อสารของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โดยเฉพาะคนหูหนวก

ในข้อ 24 ของอนุสัญญาฉบับนี้ ยังได้กำหนดหลักการในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาสำหรับคนพิการซึ่งต้องปราศจากการเลือกปฏิบัติและอยู่บนพื้นฐานที่เท่าเทียมกับบุคคลอื่น โดยมีความช่วยเหลือที่สมเหตุสมผลแก่คนพิการ ตลอดจนถึงส่งเสริมให้มีการเรียนภาษามือและการสนับสนุนเอกลักษณ์ทางภาษาของชุมชนคนหูหนวก โดยเฉพาะอย่างยิ่งรัฐต้องประกันว่าการให้การศึกษาแก่บุคคลที่เป็นเด็กตาบอด หูหนวก หรือตาบอดหูหนวกนั้นจะต้องจัดให้มีภาษาและวิธีสื่อสารที่เหมาะสมที่สุดสำหรับแต่ละบุคคล และในสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาทางวิชาการและการพัฒนาทางสังคมได้อย่างสูงสุดด้วย ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า ภารกิจของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินประเภทหูหนวก หรือตาบอดหูหนวก รัฐภาคีจะต้องจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับแต่ละบุคคลเป็นการเฉพาะ ซึ่งถือเป็นทางเลือกนอกเหนือการจัดการศึกษาในลักษณะของการเรียนรวม และในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในระดับอุดมศึกษาต้องอยู่บนพื้นฐานของหลักความเสมอภาคและหลักการเลือกปฏิบัติ โดยต้องจัดให้มีการให้ความช่วยเหลือที่สมเหตุสมผลแก่คนพิการ

3.2 สิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของคนพิการ ตามกฎหมายประเทศต่างๆ

จากที่ได้ศึกษาถึงกฎหมายระหว่างประเทศฉบับต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการรับรองและคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของคนพิการ โดยเฉพาะผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินไปแล้ว จะเห็นได้ว่าแนวความคิดทางด้านสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคทางการศึกษาของคนพิการนั้น มีพัฒนาการและความชัดเจนมากขึ้นเป็นลำดับ ในส่วนนี้ ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษากฎหมายของประเทศต่างๆ ที่มีการรับรองและคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคดังกล่าวขึ้น โดยมีกรณีศึกษาทั้งหมด 3 ประเทศ ได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศออสเตรเลีย และประเทศสวีเดน ตามลำดับ

3.2.1 ประเทศสหรัฐอเมริกา

ประเทศสหรัฐอเมริกานับเป็นประเทศที่ส่งเสริมแนวความคิดทางด้านสิทธิมนุษยชน และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เป็นอย่างมาก ดังจะเห็นได้จากในคำประกาศอิสรภาพ ค.ศ. 1776 และการบัญญัติรับรองและคุ้มครองหลักการข้างต้นไว้ในรัฐธรรมนูญของประเทศสหรัฐอเมริกา ในด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคนพิการนั้น ประเทศสหรัฐอเมริกาได้มีการออกกฎหมายหลายฉบับ โดยฉบับที่สำคัญ คือ

กฎหมายคนพิการอเมริกัน (*The Americans with disability Act: ADA*) ซึ่งได้รับแก้ไขเพิ่มเติมล่าสุดเมื่อปี ค.ศ. 2008 ถือเป็นกฎหมายภาคพลเมืองที่ดีฉบับหนึ่งที่เคยมีมา กฎหมายฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อจัดการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการและต้องการให้คนพิการเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจและสังคมกระแสหลักของวิถีชีวิตคนอเมริกัน โดย ADA เป็นพันธสัญญาที่จะทำให้คนพิการมีโอกาสเท่าเทียมกันใน 4 ประเด็นใหญ่ๆ คือ 1) สิทธิการถูกจ้างงาน 2) สิทธิการเดินทาง/คมนาคมและบริการสาธารณะ 3) สิทธิในการเข้าถึงที่พักอาศัยและสินค้า และ 4) สิทธิในการติดต่อทางโทรคมนาคม หรือซึ่งอาจจะเรียกได้ว่าเป็นกฎหมายพิทักษ์สิทธิในความเท่าเทียมของคนพิการ โดยเป็นกฎหมายที่มีวิวัฒนาการมาจากกฎหมายที่เกี่ยวข้อง 2 ฉบับ คือ กฎหมายสิทธิพลเมือง ค.ศ. 1964 (*The Civil Right Act of 1964*) และกฎหมายการฟื้นฟูสมรรถภาพ ค.ศ. 1973 (*The Rehabilitation Act 1973*)¹⁸ โดยในส่วนของ 2 ของกฎหมายคนพิการอเมริกัน ค.ศ. 1990 (*The Americans with disability Act 1990: ADA*) ได้กล่าวถึงการห้ามเลือกปฏิบัติในการจัดบริการสาธารณะ ซึ่งรวมถึงบริการทางการศึกษาด้วย

ในด้านการศึกษาของคนพิการแล้ว ประเทศสหรัฐอเมริกาแต่เดิมนั้น ไม่ได้มีการเรียกร้องให้รัฐจัดการศึกษาสำหรับคนพิการให้กับเด็กและเยาวชนที่พิการ จนกระทั่งในปี ค.ศ. 1975 จึงได้มีการออกกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับพิการ คือ

กฎหมายว่าด้วยการศึกษาสำหรับคนพิการ ค.ศ. 1975 (*Education for All Handicapped Children Act 1975* หรือ *EAHCA* หรือ *Public Law (PL) 94-142*) โดยบังคับให้โรงเรียนทุกโรงเรียนห้ามปฏิเสธการรับนักเรียนเข้าเรียน อันเนื่องมาจากความพิการ หรือความ

¹⁸ ทวี เชื้อสุวรรณทวี, “การเปรียบเทียบกฎหมายด้านคนพิการของประเทศไทย อังกฤษ และสหรัฐอเมริกา”, *วารสารวิทยาลัยราชสุดา* (กรกฎาคม - ธันวาคม 2548): 5.

บกพร่อง และกำหนดให้ทุกโรงเรียนจัดการศึกษาให้กับนักเรียนพิการเป็นการเฉพาะบุคคล รวมทั้ง ออกกฎหมายเพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษา โดยมีรายละเอียด ดังนี้¹⁹

1) กฎหมายระบุไว้ว่านักเรียนทุกคนที่มีอายุระหว่าง 6-21 ปี ที่ยังเรียนไม่จบชั้น มัธยมศึกษาจะต้องได้รับการศึกษาโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย แม้จะเป็นบุคคลที่มีความบกพร่อง ทางจิตก็ได้รับสิทธิเท่าเทียม ทั้งนี้ เพราะกฎหมายกำหนดให้รัฐสนับสนุนค่าเล่าเรียนจนจบ การศึกษา

2) ให้ครอบครัวของนักเรียนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนให้นักเรียนได้รับสิทธิและ โอกาสทางการศึกษาเท่าเทียมกับบุคคลอื่นตามกฎหมายกำหนด

3) นักเรียนพิการจะได้รับการศึกษาพิเศษ และบริการที่เหมาะสมโดยจัดให้เข้า เรียนในสภาพแวดล้อมที่มีขีดจำกัดน้อยที่สุด

4) นโยบายทางการศึกษาสำหรับนักเรียนพิการ คือ การจัดการเรียนร่วม โดยให้ ความสำคัญกับการลดข้อจำกัดทางสภาพแวดล้อม เจตคติเชิงลบของผู้บริหารหรือครูใหญ่ และครูประจำชั้นซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาศักยภาพของนักเรียนพิการเรียนร่วม

ต่อมากฎหมายว่าด้วยการศึกษาสำหรับคนพิการ ค.ศ. 1975 (Education for All Handicapped Children Act of 1975) ได้มีการเปลี่ยนชื่อเป็น

กฎหมายว่าด้วยการศึกษาเฉพาะสำหรับบุคคลที่มีความพิการ (Individuals with Disabilities Education Act: IDEA) โดยกำหนดให้มีแผนการศึกษาที่มีความแตกต่างตาม ลักษณะของความพิการและความต้องการของแต่ละบุคคล โดยกำหนดให้โรงเรียนของรัฐจะต้อง จัดให้มีบริการการศึกษาเป็นการทั่วไป โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และมีความเหมาะสมสำหรับเด็กพิการ ทุกๆ คน²⁰ ในเวลาต่อมาได้มีการปรับปรุงกฎหมายดังกล่าวอีก โดยใช้ชื่อว่า

กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความพิการ (The Individuals with Disabilities Education Improvement Act: IDEA 2004) ซึ่งเป็นกฎหมายฉบับ สำคัญที่ให้หลักประกันทางการศึกษาสำหรับผู้พิการทางการได้ยิน เพื่อให้ได้รับการศึกษาและ สื่อการเรียนการสอนในรูปแบบที่เหมาะสมกับความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย โดยได้มีการ

¹⁹วริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์ และคนอื่นๆ, สิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคของคนพิการทางการศึกษาตาม บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550. (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, 2552), หน้า 92.

²⁰ธิดา โสมะนันท์, "สิทธิและเสรีภาพของคนพิการทางการมองเห็นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย(พ.ศ. 2540)," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549), หน้า 126-127.

กำหนดให้มีการจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับความพิการของเด็กแต่ละคน ซึ่งหลักสูตรการศึกษาเฉพาะบุคคลจะต้องแสดงถึงสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสมสำหรับความพิการของแต่ละบุคคลและระบุถึงความต้องการทั้งหมดของเด็กและวิธีการที่โรงเรียนจะดำเนินการให้เป็นไปตามความต้องการดังกล่าวนั้น ตลอดจนวิธีในการวัดความก้าวหน้าของเด็กตามวัตถุประสงค์ หากไม่มีการกำหนดเป้าหมายของหลักสูตรการศึกษาเฉพาะบุคคลไว้โดยเฉพาะเจาะจง ไม่สามารถวัดผลหรือไม่มีการกำหนดเป้าหมายในการศึกษาและการดำเนินงานได้ แสดงว่าหลักสูตรการศึกษาเฉพาะบุคคลนั้นยังมีความบกพร่องและไม่เป็นไปตามหลักการจัดให้มีการศึกษาอันเป็นสาธารณะที่เหมาะสมกับความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย นอกจากนี้แล้ว กฎหมายยังได้กำหนดให้มลรัฐมีความรับผิดชอบที่จะทำให้มั่นใจได้ว่าเด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับบริการการศึกษาพิเศษตามกฎหมาย มีสิทธิที่จะได้รับการศึกษาอันเป็นสาธารณะที่เหมาะสมกับความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย²¹

นอกจากนั้นแล้ว ประเทศสหรัฐอเมริกายังมีกฎหมายเฉพาะสำหรับการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในระดับอุดมศึกษา คือ

กฎหมายการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน (Education of The Deaf Act: EDA) ซึ่งออกในปี ค.ศ. 1986 โดยได้กำหนดให้มีการสถาปนาสถาบันอุดมศึกษาเฉพาะสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินซึ่งมีชื่อว่า มหาวิทยาลัยแกลลอคเดท (Gallaudet University) ซึ่งเดิมเป็นวิทยาลัยแกลลอคเดท (Gallaudet College)* อันเป็นการสนับสนุนให้ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินได้รับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น โดยปัจจุบันในระดับปริญญาตรีมีการเปิดการเรียนการสอนใน 6 กลุ่มสาขาวิชาหลัก คือ กลุ่มสาขาวิชาด้านสื่อและศิลปะ กลุ่มสาขาวิชาด้านบริหารธุรกิจและเทคโนโลยี กลุ่มสาขาวิชาด้านมนุษยศาสตร์ กลุ่มสาขาวิชาด้านภาษาและวัฒนธรรม กลุ่มสาขาวิชาด้านวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ และกลุ่มสาขาวิชาด้านการให้บริการแก่มนุษย์²² นอกจากนั้นแล้ว กฎหมายดังกล่าว ยังได้มีการจัดตั้งสถาบันเทคโนโลยี

²¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 126-127.

* ก่อนที่จะมีการสถาปนาเป็นวิทยาลัยแกลลอคเดท และมหาวิทยาลัยแกลลอคเดทนั้น เดิมที่แห่งนี้ได้ก่อตั้งเป็นโรงเรียนที่มีชื่อว่า สถาบันโคลัมเบียเพื่อการเรียนการสอนสำหรับคนหูหนวกเป็นใบ้และคนตาบอด (Columbia Institution for the Instruction of the Deaf and Dumb and Blind) ในเวลาต่อมาในปี ค.ศ. 1864 สมัยประธานาธิบดีลินคอล์นจึงได้ออกกฎหมายให้สถาบันแห่งนี้เปิดสอนในหลักสูตรระดับวิทยาลัย และในปี ค.ศ. 1954 จึงได้เปลี่ยนชื่อเป็น วิทยาลัยแกลลอคเดท และได้ขยายเป็นสถานศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยในปี ค.ศ. 1986

²² Gallaudet University, Undergraduate Majors[online], 30 January 2011. Available from: <http://admissions.gallaudet.edu/academics/majors/index.htm>

แห่งชาติสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน หรือ National Technical Institute for the Deaf อีกด้วย

3.2.2 ประเทศออสเตรเลีย

ประเทศออสเตรเลีย เป็นประเทศที่มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา มีรูปแบบรัฐบาลเป็นสหพันธรัฐ และระบอบราชาธิปไตยภายใต้รัฐธรรมนูญ โดยมีรัฐธรรมนูญ 2 ระดับ คือ รัฐธรรมนูญแห่งเครือรัฐ (Commonwealth Constitution) กับรัฐธรรมนูญของแต่ละรัฐ (State Constitution) นอกจากนี้แล้วในแต่ละรัฐยังมีรัฐสภาเป็นของตนเอง เพื่อทำหน้าที่ตรากฎหมายที่รัฐธรรมนูญแห่งเครือรัฐมิได้กำหนดให้เป็นอำนาจของรัฐสภาแห่งเครือรัฐขึ้นใช้บังคับภายในอาณาเขตของรัฐ ได้แก่ การศึกษา การคมนาคมขนส่ง การสาธารณสุขการเกษตร เป็นต้น ดังนั้น แต่ละรัฐจึงมีหลักเกณฑ์ วิธีการ และแนวปฏิบัติในการตรากฎหมายขึ้นใช้บังคับแตกต่างกัน นอกจากนี้ บทบัญญัติของกฎหมายในเรื่องที่อยู่ภายในของอำนาจของแต่ละรัฐก็มีเนื้อหาสาระที่แตกต่างกันไปด้วยตามสภาพสังคมของแต่ละรัฐ²³

จากการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ประเทศออสเตรียจึงเป็นประเทศหนึ่ง ที่ให้ความเคารพต่อสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐาน และความเสมอภาคของประชาชนเป็นอย่างมาก ดังจะเห็นได้จากการมีกฎหมายแห่งเครือรัฐห้ามการเลือกปฏิบัติเพราะว่าเผ่าพันธุ์ เพศ ความพิการ และอายุอยู่หลายฉบับ ยกตัวอย่างเช่น กฎหมายว่าด้วยการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติ ค.ศ.1975 (Racial Discrimination Act 1975) กฎหมายว่าด้วยการเลือกปฏิบัติทางเพศ ค.ศ.1984 (Sex Discrimination Act 1984) กฎหมายว่าด้วยการเลือกปฏิบัติเนื่องจากความพิการ ค.ศ.1992 (Disability Discrimination Act 1992) กฎหมายว่าด้วยการเลือกปฏิบัติเนื่องจากอายุ ค.ศ.2004 (Age Discrimination Act 2004) เป็นต้น²⁴

สำหรับกฎหมายหลักที่เกี่ยวข้องกับคนพิการของประเทศออสเตรเลีย คือ

กฎหมายว่าด้วยการเลือกปฏิบัติเนื่องจากความพิการ ค.ศ.1992 (*Disability Discrimination Act 1992: DDA*) ซึ่งเป็นกฎหมายที่กำหนดเกี่ยวกับการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการ เพื่อคุ้มครองบุคคลพิการจากการเลือกปฏิบัติไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมในหลายเรื่องเกี่ยวกับการ

²³ศูนย์ออสเตรเลียศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ภูมิหลังการเมืองการปกครองออสเตรเลีย[ออนไลน์], 13 ธันวาคม 2553. แหล่งที่มา: <http://www.aussiecenter.org/th/detail.php?topic=aus&id=30>

²⁴Department of Immigration and Citizenship, ชีวิตในออสเตรเลีย[ออนไลน์], 18 December 2010. แหล่งที่มา: <http://www.immi.gov.au/living-in-australia/values/book/translation/thai.pdf>

ดำรงชีวิต โดยมีคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนของออสเตรเลียเป็นแกนหลักสำคัญในการผลักดัน และดำเนินการต่างๆ มีการจัดทำคู่มือและมาตรฐานของคนพิการเพื่อให้ได้รับสิทธิและโอกาสที่ดีขึ้น และช่วยเหลือหน่วยงานต่างๆ ในการพัฒนาแผนการดำเนินงานในความรับผิดชอบ²⁵

กฎหมายฉบับนี้ให้การคุ้มครองทุกคนในออสเตรเลียที่ได้รับผลกระทบจากการเลือกปฏิบัติอันเนื่องมาจากความพิการ การเลือกปฏิบัติเกิดขึ้นเมื่อคนพิการได้รับการปฏิบัติอย่างเสมอภาคน้อยกว่าบุคคลทั่วไป²⁶ โดยคุ้มครองการเลือกปฏิบัติที่บุคคลที่ได้รับผลกระทบจากการเลือกปฏิบัติอันเนื่องมาจากความพิการในด้านต่างๆ ได้แก่ การจ้างงาน การศึกษา การเข้าถึงสถานที่ต่างๆ การจัดเตรียมสินค้า บริการและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่อยู่อาศัย การซื้อบ้านและที่ดิน กิจกรรมของกลุ่มหรือสมาคมต่างๆ การกีฬา และการบริหารงานด้านกฎหมายและแผนงานของรัฐบาลแห่ง²⁷ โดยในด้านการศึกษานั้น คนพิการมีสิทธิทางการศึกษาในสถานศึกษาตามวิธีการเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป กฎหมายฉบับนี้ได้ให้การคุ้มครองจากการเลือกปฏิบัติของผู้มีอำนาจในสถานศึกษาที่ปฏิบัติต่อคนพิการ ทั้งสถานศึกษาของรัฐและเอกชน ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และสถาบันเทคนิคและการศึกษาต่อเนื่องของรัฐ วิทยาลัยของเอกชน และสถาบันอุดมศึกษา โดยกฎหมายได้กำหนดให้คนพิการได้รับโอกาสทางการศึกษาเช่นเดียวกับทุกคนทั่วไป นั่นหมายถึงถ้าคนพิการต้องการเข้าถึงสิ่งที่จำเป็นของสถานศึกษา พวกเขาก็ควรมีโอกาสทางการศึกษา และต้องไม่ได้รับการเลือกปฏิบัติในประเด็นต่างๆ เช่น²⁸

1) การสอบเข้าศึกษาต่อ โดยที่สถานศึกษาปฏิเสธไม่รับคนพิการเข้าศึกษาหรือการตอบรับคนพิการเข้าศึกษาโดยให้มีข้อกำหนดหรือเงื่อนไขว่าจะช่วยเหลือสนับสนุนน้อยกว่าคนอื่น เช่น ขอให้คนพิการจ่ายค่าธรรมเนียมที่สูงกว่า เป็นต้น

2) การเข้าถึงการศึกษา โดยที่สถานศึกษาปฏิเสธหรือจำกัดการเข้าถึงการศึกษาของคนพิการ ยกตัวอย่างเช่น ไม่อนุญาตให้คนพิการเข้าร่วมกิจกรรมการเดินทาง หรือการเล่นกีฬาในสถานศึกษา หรือการนำเสนอการบรรยายที่ทำให้คนพิการไม่เข้าถึงข้อมูลในห้องเรียน หรือการขับไล่คนพิการ หรือทำให้คนพิการตกอยู่ในอันตรายใดๆ นอกจากนั้นแล้วยังรวมถึงการทำให้

²⁵ Australian Human Rights Commission, **About Disability Rights** [online], 18 December 2010. Available from: http://www.humanrights.gov.au/disability_rights/about_disability.html

²⁶ Australian Human Rights Commission, **D.D.A. guide: What's it all about** [online], 18 December 2010. Available from: http://www.humanrights.gov.au/disability_rights/dda_guide/about/about.html

²⁷ Australian Human Rights Commission, **D.D.A. guide: What areas of life does the D.D.A. cover?** [online], 18 December 2010. Available from: http://www.humanrights.gov.au/disability_rights/dda_guide/areas/areas.html

²⁸ Australian Human Rights Commission, **D.D.A. guide: Getting an education**[online], 18 December 2010. Available from: http://www.humanrights.gov.au/disability_rights/dda_guide/getting_/getting_.html

คนพิการอึดอัดใจ โดยให้ความเห็นหรือกระทำทำให้คนพิการขายหน้า เช่น การดูถูก หรือการให้ความเห็นหรือกระทำทำให้เกิดสภาพแวดล้อมที่ไม่เป็นมิตร

3) การปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนการสอน หากคนพิการมีความต้องการจำเป็น นักการศึกษาต้องทำการปรับเปลี่ยน หรือเป็นการปรับเปลี่ยนอย่างมีเหตุผล ยกตัวอย่างเช่น ในวิชาชีววิทยา นักเรียนไม่สามารถปฏิบัติการชำแหละหรือผ่าพิสูจน์ได้ เนื่องจากโต๊ะแล็บสูงมาก ซึ่งแน่นอนว่าความสูงมิได้เป็นองค์ประกอบสำคัญของการเรียนการสอนชำแหละหรือผ่าพิสูจน์ และหากมีโต๊ะแล็บที่เตี้ยกว่านี้ นักเรียนพิการคนนี้ก็ใช้ความสามารถได้อย่างดีตามวัตถุประสงค์ เป็นต้น ซึ่งสถานการณ์โดยส่วนใหญ่แล้ว คนพิการจะเป็นผู้ให้ข้อมูลแก่นักการศึกษาว่าพวกเขามีความต้องการจำเป็นสิ่งใดในการเรียน และหากเป็นสิ่งจำเป็น นักการศึกษาควรขอคำปรึกษาจากหน่วยงานหรือองค์กรของรัฐซึ่งมีหน้าที่หรือให้บริการแก่คนพิการ

4) การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพื้นที่และสิ่งปลูกสร้าง เช่น ทางลาด ห้องน้ำ ตลอดจนห้องเรียนว่าคนพิการสามารถเข้าถึงได้ และการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือจัดหาอุปกรณ์ต่างๆ เช่น โต๊ะแล็บขนาดเตี้ย จอคอมพิวเตอร์ขนาดใหญ่ โปรแกรมคอมพิวเตอร์หรือระบบเสียง โดยเฉพาะ

นอกจากนั้นแล้ว ยังรวมถึงเปลี่ยนแปลงการประเมินกระบวนการหรือขั้นตอนการจัดการเรียนสอน เช่น การเตรียมหรือการพิจารณาเปลี่ยนแปลงวิธีการทดสอบ ในการสอบปากเปล่า หรือการเพิ่มเวลาในการทดสอบข้อเขียนแก่คนพิการ ตลอดจนการปรับปรุงการนำเสนอการบรรยาย เช่น การให้นักเรียนบันทึกหรือให้วัสดุทางการศึกษาวิจัยในรูปแบบที่ต่างกัน การให้มีล่ามภาษามือสำหรับคนหูหนวก เป็นต้น อย่างไรก็ตาม หากการปรับเปลี่ยนนั้นจะทำให้เกิดปัญหาใหญ่หรือค่าใช้จ่ายที่ไม่สมควร ก่อนที่จะพิจารณาถึงการปรับเปลี่ยน นักการศึกษาต้องพิจารณาวิธีการปรับเปลี่ยนนั้นอย่างละเอียด และมีการหารือเรื่องนี้หรือขอคำปรึกษาโดยตรงกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง

นอกจากกฎหมายว่าด้วยการเลือกปฏิบัติเนื่องจากความพิการ ค.ศ.1992 (Disability Discrimination Act 1992: DDA) ประเทศออสเตรเลียยังได้มีการจัดทำมาตรฐานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ คือ

มาตรฐานทางด้านศึกษาของคนพิการ ค.ศ. 2005 (*Disability Standards for Education 2005*) ขึ้น ซึ่งอยู่ภายใต้กฎหมายว่าด้วยการเลือกปฏิบัติเนื่องจากความพิการ ค.ศ.1992 ตามมาตรา 22 ที่กำหนดว่าการที่ผู้มีอำนาจทางการศึกษาเลือกปฏิบัติต่อคนพิการหรือต่อบุคคลใกล้เคียงคนพิการเป็นเรื่องที่ผิดกฎหมาย ประกอบกับมาตรา 31 ที่กำหนดให้มีการสร้างมาตรฐานความพิการที่เกี่ยวข้องกับทางการศึกษาของคนพิการ

มาตรฐานนี้ถือเป็นกฎหมายลำดับรองเพื่อตอบสนองจุดมุ่งหมายของกฎหมายว่าด้วยการเลือกปฏิบัติเนื่องจากความพิการ ค.ศ.1992 โดยเป็นการอธิบายเพิ่มเติมทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา (ของคนพิการ) และภายใต้มาตรา 32 ของกฎหมายว่าด้วยการเลือกปฏิบัติเนื่องจากความพิการ ค.ศ.1992 การฝ่าฝืนมาตรฐานนี้ถือเป็นสิ่งผิดกฎหมาย และสามารถร้องเรียนไปยังคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนและโอกาสที่เท่าเทียม (Human Rights and Equal Opportunity Commission) ได้

เนื้อหาของมาตรฐานนี้ ในส่วนที่ 4 ถึง 8 ได้มีการกำหนดให้คนพิการจะต้องสามารถเข้าถึงการศึกษาและการอบรมได้ รวมถึงกำหนดตัวชี้วัดโดยครอบคลุมส่วนต่างๆ ได้แก่ การลงทะเบียนเข้ารับการศึกษา การมีส่วนร่วมของนักศึกษาพิการ การพัฒนาหลักสูตร การจัดบริการเสริมแก่นักศึกษา และการล่งละเมิดและตกเป็นเหยื่ออันเนื่องมาจากความพิการ ซึ่งส่วนต่างๆ เหล่านี้ได้ครอบคลุมถึงการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาด้วย โดยมีสาระสำคัญดังนี้²⁹

1) มาตรฐานเกี่ยวกับการลงทะเบียนเข้ารับการศึกษา (Standards for Enrolment) โดยมีการกำหนดให้ผู้ให้บริการการศึกษา ต้องดำเนินการดังนี้

1.1) ต้องจัดหาวิธีการที่สมเหตุสมผลเพื่อให้นักศึกษาพิการสามารถเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับระบบการคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัย หรือการสมัครเพื่อลงทะเบียนเรียนในสถาบัน ภายใต้มาตรฐานเดียวกับนักศึกษาปกติ และโดยปราศจากการแบ่งแยกหรือเลือกปฏิบัติ

1.2) ระบบการคัดเลือกเพื่อรับเข้าศึกษาเพื่อจัดสรรที่นั่งในสถาบันการศึกษาสำหรับนักศึกษาพิการจะต้องเป็นไปภายใต้มาตรฐานที่เท่าเทียมกับนักศึกษาปกติ

1.3) ต้องถามความต้องการของนักศึกษา หรือบุคคลใกล้ชิดนักศึกษาพิการ เกี่ยวกับเงื่อนไขอันเนื่องมาจากความพิการซึ่งมีผลกระทบต่อเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับระบบการคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัยของนักศึกษาพิการ รวมถึงทั้งรับสมัครเพื่อลงทะเบียนร่วมด้วย โดยภายใต้การหรือดังกล่าว อาจให้ความสำคัญในเรื่องการปรับเปลี่ยนบางประการเพื่อให้เกิดความเท่าเทียมระหว่างนักศึกษาพิการกับนักศึกษาปกติ ในความสามารถเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับระบบการคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัย รวมถึงการรับสมัครเพื่อลงทะเบียนเรียนร่วมด้วย

ทั้งนี้ ได้กำหนดตัวชี้วัดมาตรฐานเกี่ยวกับการลงทะเบียนเข้ารับการศึกษา ไว้สามประการ ได้แก่

²⁹Disability Standards for Education 2005[online], 18 December 2010. Available from: <http://www.comlaw.gov.au/Series/F2005L00767>

ประการที่หนึ่ง ข้อมูลเกี่ยวกับขั้นตอนการลงทะเบียน มีการนำเสนอความต้องการของนักศึกษาพิการ ความสามารถในการเข้าถึงได้ของนักศึกษาและบุคคลใกล้ชิดนักศึกษาพิการ และสามารถจัดการได้ตามรูปแบบที่กำหนด ภายใต้ทรัพยากร วัตถุประสงค์ และกรอบเวลาที่กำหนดไว้

ประการที่สอง ขั้นตอนการลงทะเบียนเรียนได้รับการออกแบบเพื่อให้นักศึกษาและบุคคลใกล้ชิดนักศึกษาพิการสามารถดำเนินการได้โดยไม่ยากเกินควร

ประการที่สาม ข้อมูลเกี่ยวกับคุณสมบัติการสมัครเรียน หลักสูตรต่าง ๆ อันเป็นทางเลือก ความก้าวหน้าของหลักสูตร และการจัดการศึกษาในหลักสูตรนั้น ๆ ผ่านช่องทางที่นักศึกษาพิการและบุคคลใกล้ชิดนักศึกษาพิการสามารถเข้าถึงได้เพื่อสร้างทางเลือกในการเผยแพร่ข้อมูลไปสู่นักศึกษาพิการ

2) มาตรฐานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของนักศึกษาพิการ (Standard for Participation) โดยมีการกำหนดให้ผู้ให้บริการการศึกษา ต้องดำเนินการดังนี้

2.1) ผู้ให้บริการการศึกษาต้องดำเนินการอย่างเหมาะสมเพื่อให้นักศึกษาพิการสามารถมีส่วนร่วมในหลักสูตรซึ่งการดำเนินการดังกล่าวนี้ ได้มาจากการถามความต้องการกับนักศึกษาพิการและบุคคลรอบข้างที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษา รวมถึงมีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและให้บริการนักศึกษาพิการ เพื่อให้ได้รับความเท่าเทียมโดยปราศจากการแบ่งแยกหรือเลือกปฏิบัติ

2.2) ต้องถามความต้องการของนักศึกษาพิการ รวมถึงบุคคลใกล้ชิดถึงผลของความพิการที่มีผลต่อความสามารถของนักศึกษาพิการ เพื่อการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อประโยชน์ต่อนักศึกษาอย่างแท้จริง ภายใต้การหรือดังกล่าว อาจให้ความสำคัญในเรื่องการปรับเปลี่ยนบางประการเพื่อให้เกิดความเท่าเทียมระหว่างนักศึกษาพิการกับนักศึกษาปกติ ในเรื่องสิ่งอำนวยความสะดวกและการให้บริการ

2.3) ในการปรับเปลี่ยนบางประการเพื่อให้เกิดความเท่าเทียมระหว่างนักศึกษาพิการกับนักศึกษาปกตินั้น สถาบันการศึกษาจะต้องย้อนกลับไปทำตามกระบวนการในข้อ 2.2) ใหม่อีกครั้งเสมอไปก่อนดำเนินการปรับเปลี่ยน

ทั้งนี้ ได้กำหนดตัวชี้วัดมาตรฐานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของนักศึกษาพิการ ไว้หกประการ ได้แก่

ประการที่หนึ่ง หลักสูตรหรือกิจกรรมในหลักสูตรมีความยืดหยุ่นเพื่อรองรับนักศึกษาพิการให้มีโอกาสเข้าร่วม

ประการที่สอง มีการทบทวนหลักสูตรโดยนำข้อมูลที่ได้จากนักศึกษา พิจารณาหรือบุคคลใกล้ชิดกับนักศึกษาพิจารณาไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงกรรมในหลักสูตรเพื่อให้ นักศึกษาพิจารณาสามารถเข้าร่วมได้

ประการที่สาม หลักสูตรสามารถเปิดโอกาสให้นักศึกษาต่อตรง แสดง ความคิดเห็น และมีส่วนร่วมในการทำให้หลักสูตรสำเร็จ

ประการที่สี่ มีการสนับสนุนสิ่งจำเป็นต่าง ๆ ให้กับนักศึกษาพิจารณา เพื่อช่วยเหลือให้การเรียนรู้สัมฤทธิ์ผล

ประการที่ห้า กรณีที่หลักสูตรมีบางส่วนที่นักศึกษาพิจารณาไม่สามารถเข้าร่วมได้ นักศึกษาต้องได้รับการชดเชยหรือทดแทนที่สมเหตุสมผล เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของ หลักสูตรนั้นๆ

ประการที่หก กิจกรรมนอกชั้นเรียน กิจกรรมเสริมหลักสูตร หรือหลักสูตร ที่ขยายประสบการณ์การเรียนรู้ให้กว้างขึ้น มีการออกแบบมาเพื่อให้ นักศึกษาพิจารณามีส่วนร่วมด้วย

3) มาตรฐานเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร (Standard for Curriculum Development, Accreditation and Delivery) โดยมีการกำหนดให้ผู้ให้บริการการศึกษา ต้องดำเนินการดังนี้

3.1) ต้องดำเนินการอย่างเหมาะสมเพื่อให้มั่นใจว่าหลักสูตรที่จัดการ เรียนการสอนขึ้นนั้นได้รับการออกแบบเพื่อรองรับลักษณะเฉพาะของนักศึกษาพิจารณา นักศึกษา พิจารณาสามารถมีส่วนร่วมในการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ของหลักสูตรได้ และรวมถึงส่วนอื่นๆ ที่เป็นกิจกรรมเสริมนอกหลักสูตรด้วย เพื่อให้ได้รับความเท่าเทียมโดยปราศจากการแบ่งแยกหรือ เลือปฏิบัติ

3.2) ต้องถามความต้องการของนักศึกษาพิจารณา หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับ นักศึกษาพิจารณา ถึงผลของความพิจารณาที่มีผลต่อความสามารถในการเข้าร่วมประสบการณ์ การ เรียนรู้ในหลักสูตร รวมถึงส่วนอื่นๆ ที่เป็นกิจกรรมเสริมนอกหลักสูตรด้วย ภายใต้การหาหรือดังกล่าว อาจให้ความสำคัญในเรื่องการปรับเปลี่ยนบางประการเพื่อให้มั่นใจได้ว่านักศึกษาสามารถเข้าร่วม ประสบการณ์การเรียนรู้ของหลักสูตรได้ ภายใต้มาตรฐานที่เท่าเทียมระหว่างนักศึกษาพิจารณา กับ นักศึกษาปกติ

3.3) ในการปรับเปลี่ยนบางประการเพื่อให้เกิดความเท่าเทียมระหว่าง นักศึกษาพิจารณา กับนักศึกษาปกติ นั้น สถาบันการศึกษาจะต้องย้อนกลับไปทำตามกระบวนการใน ข้อ 3.2) ใหม่อีกครั้งเสมอไปก่อนดำเนินการปรับเปลี่ยน

ทั้งนี้ ได้กำหนดตัวชี้วัดมาตรฐานเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร ไว้หกประการ ได้แก่

ประการที่หนึ่ง หลักสูตร อุปกรณ์การเรียนการสอน การประเมินผล การสอบมีความเหมาะสม สอดรับกับความต้องการจำเป็นของนักศึกษาพิการ เพื่อให้นักศึกษาพิการเข้าถึงได้

ประการที่สอง หลักสูตรมีความทันสมัย และกิจกรรมการเรียนรู้อิ่วัดอุปสงค์เพื่อสร้างผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ความสามารถในการรับนักศึกษา และรองรับความต้องการจำเป็นของนักศึกษา

ประการที่สาม อุปกรณ์การเรียนการสอนของหลักสูตรถูกสร้างมาภายใต้รูปแบบที่เหมาะสมกับนักศึกษาพิการ และอุปกรณ์ดังกล่าวต้องสามารถปรับเปลี่ยนได้ เพื่อให้ นักศึกษาพิการสามารถเข้าถึง ทั้งนี้ นักศึกษาพิการจะต้องไม่เสียประโยชน์จากการเสียเวลาในการปรับเปลี่ยนอุปกรณ์ดังกล่าวด้วย

ประการที่สี่ กลยุทธ์การเรียนการสอนสามารถปรับเปลี่ยนเพื่อรองรับ ความต้องการจำเป็นในการเรียนรู้ของนักศึกษาพิการได้ และแก้ปัญหาจากการเสียผลประโยชน์ทางการเรียนรู้ของนักศึกษาพิการ รวมถึงการจัดหาความสนับสนุนเพิ่มเติมในหลักสูตร การแก้ไข และการเปิดใช้หลักสูตร ตลอดจนการพัฒนาเพื่อรองรับทักษะเฉพาะทางความพิการ

ประการที่ห้า การดูงานนอกสถานที่ต่าง ๆ การออกภาคสนาม การดูงาน ในแหล่งอุตสาหกรรม การดูงานและกิจกรรมนอกสถานที่ต่าง ๆ ของหลักสูตรได้รับการออกแบบ ให้นักศึกษาพิการเข้าร่วมด้วย

ประการที่หก กระบวนการและวิธีการประเมินผลของหลักสูตร มีการประยุกต์เพื่อให้นักศึกษาพิการได้แสดงออกซึ่งความรู้ ทักษะและความสามารถที่มีอยู่ อย่างแท้จริง เพื่อใช้ในการประเมินผลการเรียน

4) มาตรฐานเกี่ยวกับบริการเสริม (Standard for Student Support Service) โดยมีการกำหนดให้ผู้ให้บริการการศึกษา ต้องดำเนินการดังนี้

4.1) ต้องดำเนินการอย่างเหมาะสมเพื่อให้มั่นใจว่า นักศึกษาพิการ สามารถใช้งานบริการเสริมต่างๆ ที่นักศึกษาทั่วไปใช้ ด้วยมาตรฐานที่เท่าเทียมโดยปราศจากการ แบ่งแยกหรือเลือกปฏิบัติ

4.2) หากการสนับสนุนบริการพิเศษมีความจำเป็นสำหรับนักศึกษาพิการ ที่สมัครเข้าร่วมกิจกรรมใดๆ ก็ตาม ผู้ให้บริการการศึกษาต้องจัดหาบริการดังกล่าวมารองรับ (ซึ่งอาจเป็นการจัดโดยบุคคลหรือองค์กรตัวแทนก็ได้)

4.3) หากการสนับสนุนบริการพิเศษมีความจำเป็นสำหรับนักศึกษาพิการที่สมัครเข้าร่วมกิจกรรมใดๆ นั้น สถาบันการศึกษาไม่สามารถจัดหาได้ สถาบันการศึกษาต้องจัดหาบุคคลหรือองค์กรตัวแทนมาจัดให้บริการ

4.4) ต้องถามความต้องการของนักศึกษาพิการ รวมถึงบุคคลใกล้ชิดถึงผลของความพิการที่มีผลต่อการเข้าถึงบริการพิเศษที่ใช้กันอยู่ทั่วไปโดยนักศึกษาคนอื่นๆ ภายใต้การหารือดังกล่าว อาจให้ความสำคัญในเรื่องการปรับเปลี่ยนบางประการเพื่อให้มั่นใจได้ว่านักศึกษาสามารถเข้าถึงบริการพิเศษภายใต้มาตรฐานที่เท่าเทียมระหว่างนักศึกษาพิการกับนักศึกษาปกติ

4.5) ต้องถามความต้องการของนักศึกษาพิการ รวมถึงบุคคลใกล้ชิดถึงความต้องการจำเป็นของนักศึกษาพิการเพื่อการเข้าถึงบริการพิเศษต่างๆ ที่จัดขึ้นสำหรับนักศึกษาพิการโดยเฉพาะ ทั้งจากผู้ให้บริการการศึกษาเอง บุคคลหรือองค์กรที่เป็นตัวแทนในการจัดบริการพิเศษนั้น ภายใต้การหารือดังกล่าว อาจให้ความสำคัญในเรื่องการปรับเปลี่ยนบางประการ เรื่องบริการพิเศษต่าง ๆ ที่จัดขึ้นสำหรับนักศึกษาพิการโดยเฉพาะ เพื่อให้มั่นใจได้ว่านักศึกษาสามารถเข้าถึงกิจกรรมต่าง ๆ ที่ตนได้สมัครเข้าร่วม

ทั้งนี้ ได้กำหนดตัวชี้วัดมาตรฐานเกี่ยวกับบริการเสริม ไว้สี่ประการ ได้แก่

ประการที่หนึ่ง เจ้าหน้าที่ของสถานศึกษาตระหนักถึงบริการพิเศษต่างๆ ที่จัดขึ้นสำหรับนักศึกษาพิการโดยเฉพาะว่าสามารถรองรับนักศึกษาพิการได้หรือไม่ และมีการให้ข้อมูลเกี่ยวกับบริการนั้นเพื่อให้นักศึกษาพิการเข้าถึงบริการที่นักศึกษามีความต้องการจำเป็น

ประการที่สอง การจัดหาบริการพิเศษต่าง ๆ ที่จัดขึ้นสำหรับนักศึกษาพิการโดยเฉพาะ รวมถึงการจัดหาสถานที่ที่จำเป็นต่อการใช้งาน มีความสะดวก และการเตรียมงานร่วมกันกับผู้จัดหาบริการพิเศษต่างๆ ที่จัดขึ้นสำหรับนักศึกษาพิการโดยเฉพาะ

ประการที่สาม อุปกรณ์เฉพาะต่างๆ ที่จำเป็น ถูกจัดหาเพื่อรองรับนักศึกษาพิการที่เข้าร่วมในหลักสูตร

ประการที่สี่ มีการจัดพนักงานที่ถูกฝึกอบรมมาแล้วอย่างเหมาะสม เช่น ครูเฉพาะทาง, ล่าม, ผู้จดคำบรรยาย (note-taker) และครูผู้ช่วย เพื่อรองรับนักศึกษาพิการ

5) มาตรฐานเกี่ยวกับการล่วงละเมิดและการตกเป็นเหยื่ออันเนื่องมาจากความพิการ (Standards for Harassment and Victimization) โดยมีการกำหนดให้ผู้ให้บริการการศึกษาต้องดำเนินการดังนี้

5.1) ต้องมีการพัฒนาและบังคับใช้กลยุทธ์เพื่อป้องกันการล่วงละเมิด และการตกเป็นเหยื่อของนักศึกษาพิการ รวมไปถึงบุคคลผู้เกี่ยวข้องใกล้ชิด หรือเกี่ยวเนื่องกับความพิการของนักศึกษา

5.2) ต้องมีมาตรการที่เหมาะสมเพื่อให้มั่นใจได้ว่า เจ้าหน้าที่และนักศึกษาได้รับข้อมูลเกี่ยวกับข้อปฏิบัติเพื่อการไม่ทำให้นักศึกษาพิการตกเป็นเหยื่อของการล่วงละเมิด รวมไปถึงบุคคลผู้เกี่ยวข้องใกล้ชิด หรือเกี่ยวเนื่องกับความพิการของนักศึกษาด้วย

5.3) มีการแสดงออกที่เหมาะสมถึงการจัดการปัญหา เมื่อเกิดเหตุการณ์นักศึกษาถูกล่วงละเมิด กลไกการร้องเรียน สามารถใช้งานได้จริงสำหรับนักศึกษาพิการผู้ถูกล่วงละเมิด รวมไปถึงบุคคลผู้เกี่ยวข้องใกล้ชิด หรือเกี่ยวเนื่องกับความพิการของนักศึกษาด้วย

ทั้งนี้ ได้กำหนดตัวชี้วัดมาตรฐานเกี่ยวกับการล่วงละเมิดและการตกเป็นเหยื่อ อันเนื่องมาจากความพิการ ไว้ห้าประการ ได้แก่

ประการที่หนึ่ง นโยบาย กระบวนการ และหลักเกณฑ์ในการควบคุม เจ้าหน้าที่ และนักศึกษามีข้อห้ามอย่างชัดเจน เพื่อป้องกันการตกเป็นเหยื่อการล่วงละเมิดของนักศึกษาพิการ อันเนื่องมาจากความต้องการพื้นฐานเพื่อรองรับความพิการ อันได้แก่ ความต้องการเฉพาะบุคคลอันเนื่องมาจากความพิการ ความต้องการในการใช้เก้าอี้มีล้อสำหรับคนพิการ (Wheelchair), เครื่องช่วยฟัง, เครื่องสนับสนุนเกี่ยวกับระบบการหายใจ, ถ้าม, ผู้อ่านหนังสือให้ฟัง, ผู้ช่วย ผู้ดูแล ผู้นำทาง หรือสุนัขนำทางหรือสัตว์ชนิดอื่นที่ได้รับการฝึกฝนมาอย่างเหมาะสม

ประการที่สอง กระบวนการเพื่อรองรับกรณีการร้องเรียนเกี่ยวกับการถูกล่วงละเมิดอันเนื่องมาจากความพิการ มีความยุติธรรม โปร่งใส และตรวจสอบได้

ประการที่สาม นักศึกษาทั่วไปและเจ้าหน้าที่ได้รับข้อมูลและการย้ำเตือน ในช่วงเวลาที่เหมาะสม เกี่ยวกับสิทธิและความรับผิดชอบของตน ในการรักษาบรรยากาศที่ปราศจากการล่วงละเมิดผู้พิการ

ประการที่สี่ มีการพัฒนาหลักสูตรอย่างมืออาชีพให้แก่เจ้าหน้าที่ เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ นโยบาย กระบวนการ และหลักเกณฑ์ในการควบคุม รวมไปถึงคุณลักษณะของการล่วงละเมิด เพื่อการค้นพบและจัดการกับการล่วงละเมิดอันเนื่องมาจากการจัดการเรียนการสอน

ประการที่ห้า การร้องเรียนเกี่ยวกับการถูกล่วงละเมิดอันเนื่องมาจากความพิการ ได้รับการดูแลอย่างทันท่วงที และเหมาะสมกับความรุนแรงของแต่ละกรณี

3.2.3 ประเทศสวีเดน

ประเทศสวีเดนได้มีการออกกฎหมายเกี่ยวกับคนพิการหลายฉบับด้วยกัน เช่น *the Act Concerning Support and Service for Persons with Certain Functional Impairments (LSS)* เป็นกฎหมายที่กำหนดมาตรฐานขั้นพื้นฐานด้านสิทธิของคนพิการ ในกรณีที่มีกฎหมายอื่นๆ ไม่ได้กำหนดไว้หรือกำหนดไว้แต่ไม่เพียงพอ *The Social Services Act* เป็นกฎหมายที่กำหนดหน้าที่ของรัฐในการจัดบริการกิจกรรมทางสังคมให้กับผู้ที่มีความพิการหรือบกพร่องทางด้านจิตใจ *The Health Care* เป็นกฎหมายที่กำหนดระเบียบเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลบุคคลที่ต้องการรักษาพยาบาลทางยาหรือทางจิตใจ เป็นต้น

นอกจากกฎหมายข้างต้นแล้ว กฎหมายที่มีความสำคัญฉบับหนึ่งของสวีเดนที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ โดยเฉพาะการกำหนดหลักการห้ามเลือกปฏิบัติต่อคนพิการก็คือ

กฎหมายว่าด้วยการเลือกปฏิบัติ (Discrimination Act) ซึ่งมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 2009 กฎหมายฉบับนี้ เป็นกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์ในการต่อต้านการเลือกปฏิบัติไม่ว่ารูปแบบใดๆ ตลอดจนส่งเสริมสิทธิและโอกาสเท่าเทียมกันโดยไม่คำนึงถึงเพศ หรือการแสดงออกถึงความเป็นตัวตนของผู้ผ่านการแปลงเพศ เชื้อชาติศาสนาหรือความเชื่อ ความพิการ รสนิยมทางเพศหรือแม้กระทั่งอายุ โดยเนื้อหาของสาระของกฎหมายฉบับนี้แบ่งออกเป็น 6 ส่วนด้วยกัน กล่าวคือ³⁰

ส่วนที่ 1 เป็นส่วนที่อธิบายความหมายและบทบัญญัติเบื้องต้นอื่น ๆ

ส่วนที่ 2 เป็นบทบัญญัติในลักษณะต้องห้ามจากการเลือกปฏิบัติ

ส่วนที่ 3 เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับมาตรการที่ใช้งานอยู่

ส่วนที่ 4 เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับการกำกับดูแล

ส่วนที่ 5 เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับค่าตอบแทนอันเนื่องมาจากความทุพพลภาพ

ส่วนที่ 6 เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับกระบวนการทางกฎหมาย

โดยเนื้อหาของสาระทั้ง 6 ส่วนนี้ ได้มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการให้สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคแก่บุคคลที่มีความจำเป็นในแง่มุมต่างๆ รวมไปถึงความพิการ ทั้งนี้ ผู้วิจัยขอยกเฉพาะสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการศึกษา ดังต่อไปนี้

³⁰Discrimination Act [online], 23 December 2010. Available from: http://www.do.se/Documents/pdf/new_discrimination_law.pdf

ในกฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดนิยามความหมายของคำว่า การเลือกปฏิบัติ ซึ่งแบ่งได้เป็นสองกรณี คือ *การเลือกปฏิบัติโดยตรง (Direct discrimination)* ซึ่งหมายถึง การปฏิบัติที่ไม่เท่าเทียม เมื่อเปรียบเทียบระหว่างบุคคลหนึ่งและบุคคลหนึ่ง อันมีเหตุผลสืบเนื่องมาจากการแบ่งแยกเพศ เชื้อชาติ ศาสนา ความเชื่อ ความพิการ รสนิยมทางเพศ หรืออายุ เป็นเหตุให้บุคคลเสียสิทธิ หรือไม่ได้รับประโยชน์และ *การเลือกปฏิบัติทางอ้อม (Indirect discrimination)* ซึ่งหมายถึง การปฏิบัติที่เท่าเทียม เสมอเหมือนและเป็นกลาง แต่กลับทำให้บุคคลที่มีความเฉพาะเจาะจงทางเพศ เชื้อชาติ ศาสนา ความเชื่อ ความพิการ รสนิยมทางเพศ หรืออายุ เสียสิทธิ หรือไม่ได้รับผลประโยชน์ นอกจากการกำหนดนิยามของการเลือกปฏิบัติแล้ว กฎหมายฉบับนี้ยังได้กำหนดนิยามของการถูกรบกวนหรือเหยียดหยาม (*Harassment*) อันเป็นการควบคุมดูแลการละเมิดศักดิ์ศรีของบุคคล อันมีเหตุผลสืบเนื่องมาจากการแบ่งแยกเพศ เชื้อชาติ ศาสนา ความเชื่อ ความพิการ รสนิยมทางเพศ หรืออายุ

ดังนั้น จากวัตถุประสงค์และการกำหนดนิยามข้างต้น จะเห็นได้ว่า กฎหมายได้กำหนดหลักการในการต่อต้านการเลือกปฏิบัติ ไม่ว่าจะเป็นการเลือกปฏิบัติโดยตรง การเลือกปฏิบัติโดยอ้อม หรือถูกรบกวนหรือเหยียดหยามบุคคล โดยมีสาเหตุมาจากประเด็นต่างๆ ซึ่งหนึ่งในสาเหตุนั้นคือ อันเนื่องมาจากความพิการ

เนื้อหาของสาระของกฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดเงื่อนไขในการคุ้มครองบุคคลมิให้เกิดการเลือกปฏิบัติในด้านต่างๆ ซึ่งรวมถึงด้านการศึกษา กฎหมายฉบับนี้ได้ระบุเงื่อนไขต่างๆ ดังมีสาระสำคัญต่อไปนี้

- 1) ห้ามการเลือกปฏิบัติหากบุคคลต้องการสมัครเข้าร่วมกิจกรรมที่ทางสถาบันการศึกษาจัด รวมถึงกิจกรรมต่างๆ ต้องให้ความเท่าเทียม ข้อห้ามการเลือกปฏิบัติในที่นี้ ยังหมายรวมถึง การให้มีการใช้มาตรการที่เหมาะสมเกี่ยวกับการเข้าถึงและการทำงานสถานที่ซึ่งสถาบันการศึกษาจะต้องจัดเตรียมไว้
- 2) การกำหนดภาระหน้าที่ในการตรวจสอบและใช้มาตรการต่อต้านการล่วงละเมิด โดยกฎหมายระบุให้สถาบันการศึกษามีภาระหน้าที่ในการตรวจสอบและใช้มาตรการต่อต้านการล่วงละเมิด โดยให้สถาบันการศึกษามีมาตรการระวังนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมของผู้จัด มิให้ตกเป็นเหยื่อของการถูกรบกวนหรือเหยียดหยาม หรือละเมิดศักดิ์ศรีใดๆ อันเนื่องมาจากการแบ่งแยกเพศ เชื้อชาติ ศาสนา ความเชื่อ ความพิการ รสนิยมทางเพศ หรืออายุ รวมถึงการตรวจสอบสภาพแวดล้อมโดยรอบ มิให้เกิดการละเมิดด้วยคำพูดกล่าวหา นอกจากนั้นแล้ว ต้องระบุให้มีมาตรการที่เหมาะสมเพื่อป้องกันการละเมิดที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตด้วย

3) ในการรับบุคคลเข้าศึกษา กฎหมายได้ระบุให้สถานศึกษากระจายข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับระบบการคัดเลือกเข้าเรียนในหลักสูตรต่างๆ ให้กับนักศึกษา ทั้งคุณสมบัติที่จะได้รับคัดเลือก และคุณสมบัติที่จะไม่ได้รับคัดเลือกให้เข้าเรียน โดยให้ระบุเป็นลายลักษณ์อักษรออกจากสถาบันศึกษานั้นๆ

4) กฎหมายฉบับนี้ได้มีการระบุเกี่ยวกับมาตรการต้องห้ามเกี่ยวกับการเลือกปฏิบัติ โดยมีให้มีการเลือกปฏิบัติเกี่ยวกับการช่วยเหลือทางการเงินเพื่อการศึกษา ซึ่งนั่นหมายถึงบุคคลผู้มีสิทธิทุกคนไม่ว่าจะเพศ เชื้อชาติ ศาสนา ความเชื่อ ความพิการ รสนิยมทางเพศ หรืออายุใดๆ ล้วนแล้วแต่มีสิทธิที่จะได้รับสิทธินั้น โดยต้องไม่มีการเลือกปฏิบัติเกิดขึ้น

5) กฎหมายได้กำหนดให้สถาบันการศึกษาต้องจัดทำแผนต่อปีเพื่อส่งเสริมสิทธิเท่าเทียมกันและเปิดโอกาสให้เด็กนักเรียนหรือนักศึกษาที่เข้าร่วมในกิจกรรมโดยไม่คำนึงถึง เพศ เชื้อชาติ ศาสนาหรือความเชื่ออื่นๆ รวมถึงความพิการ และรสนิยมทางเพศ โดยระบุมาตรการที่จะดำเนินการในปีต่อไปที่กำลังจะมาถึงเพื่อป้องกันการล่วงละเมิด

6) นอกจากนั้นแล้ว กรณีการตัดสินใจใดๆ ก็ตามของมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาอื่นๆ ในระดับรัฐ ระดับเทศบาล หรือ สภาท้องถิ่น หรือหน่วยงานนิติบุคคลที่มีหน้าที่รับผิดชอบ หากเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการศึกษาในระดับอุดมศึกษา จะต้องยื่นอุทธรณ์ต่อ “Board of Appeals for Higher Education” หากเรื่องที่ตัดสินใจนั้นขัดแย้งกับการห้ามมิให้มีการเลือกปฏิบัติในประเด็นต่างๆ เช่น ระบบการคัดเลือกเพื่อรับเข้าศึกษา สิ้นเชื้อเพื่อการศึกษา การผัดผ่อนและการขอเริ่มต้นใหม่ของการศึกษาหลังจากการศึกษานั้นๆ ได้ยุติลง การเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร การถอนตัวของผู้บริหารและทรัพยากรอื่นๆ ในระดับบัณฑิตศึกษา เงินอุดหนุนสำหรับวิจัยนักเรียน และมาตรการทางวินัยกับนิสิตนักศึกษา เป็นต้น ตลอดจนอาจมีการร้องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน(the Equality Ombudsman) ในการเลือกปฏิบัติที่เกิดขึ้นได้

จากข้างต้นจะเห็นได้ว่ากฎหมายว่าด้วยการเลือกปฏิบัติ(Discrimination Act) ได้กำหนดหลักการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลทางด้านการศึกษา ซึ่งรวมถึงการเลือกปฏิบัติต่อผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินด้วย ดังนั้น สถานศึกษาจึงต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายได้กำหนดไว้ อย่างไรก็ตาม ก่อนที่กฎหมายฉบับนี้จะมีผลบังคับใช้นั้น แต่เดิมสถาบันอุดมศึกษาจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายฉบับหนึ่งที่มีชื่อว่า

กฎหมายว่าด้วยการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมต่อนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัย(the Equal Treatment of Students at Universities Act) ซึ่งเป็นกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมสิทธิเท่าเทียมกันสำหรับนิสิตนักศึกษาและผู้สมัครในระดับอุดมศึกษา และต่อด้านการ

เลือกปฏิบัติในระดับอุดมศึกษาอันมีเหตุผลสืบเนื่องมาจาก การแบ่งแยกเพศ เชื้อชาติ ศาสนา ความเชื่อ ความพิการ รสนิยมทางเพศ และอื่น ๆ

จุดเด่นของกฎหมายฉบับนี้ คือ มีการกำหนด *มาตรการเชิงรุก* ที่ระบุให้มหาวิทยาลัยมีการดำเนินงานภายใต้กรอบของกิจกรรมที่มุ่งเน้นเป้าหมายเพื่อส่งเสริมสิทธิความเท่าเทียมกันของนิสิตนักศึกษาโดยไม่คำนึงถึงเพศ เชื้อชาติ ศาสนา ความเชื่อ ความพิการ รสนิยมทางเพศ และอื่น ๆ ได้แก่

- 1) ในแต่ละปีมหาวิทยาลัยจะต้องจัดทำแผน และมีการทบทวนมาตรการที่จำเป็นในการส่งเสริมสิทธิความเท่าเทียมกันของนักเรียน
- 2) มหาวิทยาลัยจะต้องมีภาระหน้าที่ในการตรวจสอบและจะใช้มาตรการต่อต้านการล่วงละเมิด
- 3) การตรวจสอบสภาพแวดล้อมโดยรอบมิให้เกิดการละเมิด
- 4) มหาวิทยาลัยจะต้องหลีกเลี่ยงทั้งการเลือกปฏิบัติโดยตรง ซึ่งคือการปฏิบัติที่ไม่เท่าเทียมระหว่างบุคคลหนึ่งและบุคคลหนึ่ง และการเลือกปฏิบัติทางอ้อม ซึ่งคือการปฏิบัติที่เท่าเทียมเสมอเหมือน แต่กลับทำให้บุคคลที่มีความเฉพาะเจาะจงทางเพศ เชื้อชาติ ศาสนา ความเชื่อ ความพิการ รสนิยมทางเพศ หรืออายุ เสียสิทธิหรือไม่ได้รับผลประโยชน์
- 5) การใช้มาตรการที่เหมาะสมเกี่ยวกับการเข้าถึงและการใช้งานสถานที่ซึ่งสถาบันอุดมศึกษาจะต้องจัดเตรียมไว้

จากข้างต้นจะเห็นได้ว่าเนื้อหาของกฎหมายว่าด้วยการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมต่อนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัย (*the Equal Treatment of Students at Universities Act*) ที่กำหนดไว้มีความคล้ายคลึงกันกับกฎหมายว่าด้วยการเลือกปฏิบัติ (*Discrimination Act*) ดังนั้นในเวลาต่อมาจึงได้มีการบัญญัติเนื้อหาของสาระของกฎหมายว่าด้วยการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมต่อนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัย (*the Equal Treatment of Students at Universities Act*) ไว้ในกฎหมายว่าด้วยการเลือกปฏิบัติ (*Discrimination Act*) โดยกำหนดเป็นกฎหมายกลางที่ครอบคลุมการจัดการศึกษาในทุกระดับ และได้ยกเลิกกฎหมายว่าด้วยการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมต่อนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัย (*the Equal Treatment of Students at Universities Act*) ต่อมา

3.3 การวิเคราะห์สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินตามหลักสากลและกฎหมายต่างประเทศ

จากการศึกษาหลักสากล และกฎหมายของประเทศต่างๆ อันได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศออสเตรเลีย และประเทศสวีเดนข้างต้น ผู้วิจัยพบว่า

ประการที่หนึ่ง หากพิจารณาถึงสนธิสัญญาระหว่างประเทศ และเอกสารระหว่างประเทศ ผู้วิจัยพบว่า *ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ.1948* ถือเป็นจุดกำเนิดสำคัญในการบัญญัติแนวคิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และสิทธิมนุษยชนอันเป็นรากฐานในการรับรองและคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคไว้ในกฎหมาย สนธิสัญญาหรือเอกสารระหว่างประเทศ อื่นๆ ตามมา ดังเช่น *อนุสัญญาการจัดการเลือกปฏิบัติทางการศึกษา ค.ศ.1960* เป็นต้น อย่างไรก็ตาม แม้ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนจะมีการบัญญัติสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของคนพิการ ซึ่งรวมถึงผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินไว้ แต่ก็ยังมีลักษณะที่กว้างและไม่เป็นรูปธรรมนัก กล่าวคือ กำหนดแต่เพียงหลักการให้การศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็นการศึกษาชั้นสูง และถือเป็นเรื่องของความสามารถแต่ละบุคคลในการเข้าถึง ซึ่งก็สอดคล้องกับหลักการที่กำหนดไว้ใน *กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ค.ศ. 1966* และ *อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ. 1989*

นอกจากการประกาศรับรองสิทธิมนุษยชนของบุคคลตามที่กำหนดไว้ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ.1948 แล้ว การรับรองสิทธิของคนพิการทุกประเภทก็เกิดขึ้น เมื่อมีการประกาศ *ปฏิญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ ค.ศ.1975* อันเป็นการเน้นย้ำถึงสิทธิและเสรีภาพของคนพิการทุกประเภท และเป็นการกำหนดมาตรฐานสำหรับวิธีการปฏิบัติต่อคนพิการและความสามารถในการเข้าถึงบริการต่างๆ ของคนพิการ โดยเริ่มปรากฏแนวคิดมุมมองเชิงโมเดลหรือรูปแบบระบบทางสังคม (Social Model) ขึ้น อย่างไรก็ตาม *ปฏิญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ ค.ศ. 1975* ก็มิได้มีผลผูกพันประเทศต่างๆ ในทางกฎหมายระหว่างประเทศแต่อย่างใด แต่ถือเป็นกรอบมาตรฐานให้แต่ละประเทศนำไปกำหนดเป็นกฎหมายภายในของตน

แนวคิดทางด้านกฎหมายของคนพิการก็เริ่มมีพัฒนาการขึ้น ใน *กฎหมายว่าด้วยการสร้างความเสมอภาคทางโอกาสให้แก่คนพิการ ค.ศ. 1993* โดยการนำมุมมองเชิงโมเดลหรือรูปแบบระบบทางสังคม (Social Model) มากำหนดเป็นมาตรฐานในด้านต่างๆ ในการดำรงชีวิตของคนพิการให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น จากแต่เดิมที่เราจะมองว่าจะต้องคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคของคนพิการโดยเน้นทางด้านการรักษาความพิการเป็นหลัก ก็ได้เปลี่ยนมาเป็นการให้ความสนใจในการปรับสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมสำหรับคนพิการแทน เพื่อให้บุคคลเหล่านี้สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมและมีปฏิสัมพันธ์ในสังคมได้อย่างเท่าเทียมเช่นเดียวกับคนทั่วไป อันเป็นการส่งเสริมสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคของคนพิการ โดยในด้านการศึกษานั้น จะเน้นในการให้คนพิการได้เข้าศึกษาในสถานศึกษาแบบเรียนร่วมกับคนทั่วไป อย่างไรก็ตาม กฎหมายฐานนี้มิใช่ข้อบังคับให้ปฏิบัติ แต่เป็นมาตรฐานสากลที่นานาอารยประเทศถือเป็นแนวทางปฏิบัติเท่านั้น

ในเวลาต่อมา การรับรองและคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคสำหรับคนพิการ ก็มีผลเป็นรูปธรรมและชัดเจนมากยิ่งขึ้นในทางระหว่างประเทศ เมื่อมีการออกอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ ค.ศ. 2006 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริม คุ้มครองและประกันให้คนพิการทั้งปวง ได้อุปโภคสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานทั้งปวงอย่างเต็มที่และเท่าเทียมกัน และส่งเสริม การเคารพในศักดิ์ศรีที่มีมาแต่กำเนิด ตลอดจนการกำหนดนิยามความหมายของคำว่า “คนพิการ” ก็ได้เน้นย้ำมุมมองเชิงโมเดลหรือรูปแบบระบบทางสังคม (Social Model) นอกจากนั้นแล้ว การ กำหนดนิยามความหมายของการเลือกปฏิบัติเพราะเหตุแห่งความพิการ การช่วยเหลือที่สมเหตุสมผล และการออกแบบที่เป็นสากล ก็เป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้รัฐภาคีดำเนินการในการขจัด สภาพแวดล้อมและปัจจัยภายนอกที่เป็นอุปสรรคในการดำรงชีวิตของคนพิการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในด้านการศึกษาที่เกี่ยวข้องของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน กล่าวคือ รัฐภาคีต้องยอมรับและ ส่งเสริมการใช้ภาษามือตลอดจนอำนวยความสะดวกในการใช้ภาษามือ นอกจากนั้นแล้วรัฐต้องมี ช่องทาง วิธีการ และรูปแบบการสื่อสารอื่นๆ ที่ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินสามารถเลือก เพื่อจะมีปฏิสัมพันธ์กับหน่วยงานภาครัฐได้ ตลอดจนกรณีของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ประเภทหูหนวก หรือตาบอดหูหนวก รัฐภาคีจะต้องจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับแต่ละบุคคลเป็น การเฉพาะ ซึ่งถือเป็นทางเลือกนอกเหนือการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในลักษณะของการ เรียนรวม (Inclusive Education) ทั้งนี้ การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในระดับอุดมศึกษาต้อง อยู่บนพื้นฐานของหลักความเสมอภาคและหลักการเลือกปฏิบัติ โดยต้องจัดให้มีการให้ความ ช่วยเหลือที่สมเหตุสมผลแก่คนพิการ

ประการที่สอง ในแง่หนึ่งของการพิจารณาถึงสนธิสัญญาระหว่างประเทศ และเอกสาร ระหว่างประเทศแล้ว ผู้วิจัยมีความเห็นว่า นอกจากจะมีพัฒนามุมมองเชิงโมเดลหรือรูปแบบระบบ ทางสังคม (Social Model) แล้ว แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพ และความเสมอภาคก็ได้มีการ พัฒนาไปพร้อมๆ กัน โดยเมื่อพิจารณาจากปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ. 1948 ก็ จะพบว่ามีการบัญญัติหลักการเกี่ยวกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิมนุษยชน สิทธิเสรีภาพ และ หลักความเสมอภาคของมนุษย์ทุกคน ซึ่งก็รวมถึงคนพิการด้วย การที่คนพิการมีสิทธิเสรีภาพในด้าน ต่างๆ นั้นก็หมายถึง สังคมเล็งเห็นว่าต้องมีการขจัดปัจจัยและอุปสรรคภายนอกต่างๆ ที่เกิดขึ้นใน การดำรงชีวิตของคนพิการ โดยการบัญญัติหลักการให้คนมีสิทธิเสรีภาพในด้านต่างๆ ที่จำเป็นต่อ การดำรงชีวิตในสังคมซึ่งสอดคล้องกับมุมมองเชิงโมเดลหรือรูปแบบระบบทางสังคม (Social Model) อย่างไรก็ตาม ก็ต้องยอมรับว่า ในสภาพความเป็นจริงแล้ว คนพิการนั้นมีความแตกต่างจาก คนทั่วไป แม้คนพิการจะได้รับการรับรองสิทธิเสรีภาพในด้านต่างๆ เฉกเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป แต่ในแง่ของการได้รับการคุ้มครองเพื่อให้สามารถใช้สิทธิเสรีภาพอย่างเต็มที่ได้นั้น ก็ยังมีข้อจำกัด อันเนื่องมาจากความพิการ ดังนั้นหลักความเสมอภาค และหลักการเลือกปฏิบัติจึงเข้ามามี

บทบาทสำคัญในการช่วยสนับสนุนให้คนพิการได้รับสิทธิเสรีภาพอย่างทั่วถึงทัดเทียมกับคนทั่วไป ซึ่งในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ. 1948 ปฏิญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ ค.ศ. 1948 และกฎมาตรฐานว่าด้วยการสร้างความเสมอภาคทางโอกาสให้แก่คนพิการ ค.ศ. 1993 ก็ได้มีการกล่าวถึงหลักความเสมอภาคและหลักการเลือกปฏิบัติไว้เช่นเดียวกัน

อย่างไรก็ดี ผู้วิจัยมีข้อสังเกตว่าสนธิสัญญาระหว่างประเทศ และเอกสารระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับคนพิการในระยะหลัง ได้มีพัฒนาการในการกล่าวถึงหลักความเสมอภาค และหลักการเลือกปฏิบัติเพราะเหตุแห่งความพิการชัดเจนขึ้นกว่าเดิม จากแต่ก่อนที่จะกล่าวถึงการรับรองและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของคนพิการ ควบคู่ไปกับหลักความเสมอภาคและหลักการเลือกปฏิบัติ แต่หากพิจารณาถึงอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ ค.ศ. 2006 พบว่า ได้มีการนิยามโดยเน้นถึงหลักการเลือกปฏิบัติเพราะเหตุแห่งความพิการไว้อย่างชัดเจน ตลอดจนหลักความเสมอภาคและหลักการเลือกปฏิบัติก็ได้มีการกำหนดไว้เป็นหลักการพื้นฐานทั่วไปในอนุสัญญาฉบับนี้ นั้นแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการแนวคิดเกี่ยวกับกฎหมายคนพิการตามหลักสากลที่จะให้ความสำคัญต่อหลักความเสมอภาค และหลักการเลือกปฏิบัติเพราะเหตุแห่งความพิการมากกว่าการบัญญัติในแง่ของสิทธิเสรีภาพของคนพิการ

ประการที่สาม ในการศึกษากฎหมายของประเทศต่างๆ อันได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศออสเตรเลีย และประเทศสวีเดน ผู้วิจัยพบว่าทั้งสามประเทศมีกฎหมายที่กำหนดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ และเนื้อหาสาระของกฎหมายทั้งสามประเทศก็ได้รับแนวคิดจากมุมมองเชิงโมเดลหรือรูปแบบระบบทางสังคม (Social Model) ในการมุ่งเน้นที่จะกำหนดแนวทางและมาตรการในการดำเนินการ เพื่อขจัดสภาพแวดล้อมและปัจจัยภายนอกที่เป็นอุปสรรคต่อการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ซึ่งก็มีความสอดคล้องกับหลักสากลในปัจจุบัน

โดยหากพิจารณาจากสนธิสัญญาระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันทางกฎหมาย อันได้แก่ กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ค.ศ. 1966 อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ. 1989 และอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิคนพิการ ค.ศ. 2006 ผู้วิจัยพบว่า ประเทศออสเตรเลีย และประเทศสวีเดนได้ลงนาม และให้สัตยาบันต่อสนธิสัญญาระหว่างประเทศทั้งสามฉบับนี้แล้ว อันทำให้มีผลผูกพันและมีพันธกรณีต่อสนธิสัญญาทั้งสามฉบับ ส่วนประเทศสหรัฐอเมริกานั้น ก็ได้มีการลงนามแล้ว แต่ยังมีได้มีการให้สัตยาบันกับสนธิสัญญาระหว่างประเทศทั้งสามฉบับ อย่างไรก็ตาม แม้จะส่งผลให้ประเทศสหรัฐอเมริกาไม่มีผลผูกพันตามสนธิสัญญาระหว่างประเทศทั้งสามฉบับข้างต้นก็ตาม แต่ก็ยังมีพันธกรณีที่จะต้องละเว้นการกระทำการใดๆ ที่ขัดขวางหรือทำให้ความมุ่งประสงค์ของสนธิสัญญานั้นๆ เสื่อมเสียไป

ในแง่ของการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพ และความเสมอภาคในด้านการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในกฎหมายของทั้งสามประเทศนั้น ผู้วิจัยพบว่า กฎหมายของทั้งสามประเทศในปัจจุบัน ก็ได้ให้ความสำคัญกับหลักความเสมอภาคและหลักการเลือกปฏิบัติเพราะเหตุแห่งความพิการมากกว่าการบัญญัติในแง่ของสิทธิเสรีภาพของคนพิการเช่นเดียวกับหลักสากล กล่าวคือ กฎหมายว่าด้วยการเลือกปฏิบัติเนื่องจากความพิการ ค.ศ.1992 (*Disability Discrimination Act 1992: DDA*) ของประเทศออสเตรเลีย และกฎหมายว่าด้วยการเลือกปฏิบัติ (*Discrimination Act*) ของประเทศสวีเดน จะมีจุดเด่นในการกำหนดมาตรฐานในการจัดการศึกษาให้กับคนพิการไม่ให้ขัดกับหลักการเลือกปฏิบัติ โดยบัญญัติหลักการในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการให้ครอบคลุมถึงการลงทะเบียนเข้ารับการศึกษ การมีส่วนร่วมของนักศึกษาพิการ การพัฒนาหลักสูตร การจัดบริการเสริมแก่นักศึกษา และการล่วงละเมิดและตกเป็นเหยื่ออันเนื่องมาจากความพิการ รวมถึงมีการกำหนดตัวชี้วัดในแต่ละมาตรฐานอย่างชัดเจนในกฎหมาย ทำให้การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในสถานศึกษา ซึ่งรวมถึงสถาบันอุดมศึกษานั้น มีแนวทางการดำเนินการที่เป็นรูปธรรมในแต่ละขั้นตอนของการจัดการศึกษา เพื่อมิให้เกิดการเลือกปฏิบัติ

นอกจากนั้นแล้ว ในส่วนของกฎหมายประเทศสวีเดนยังมีจุดเด่นในการกำหนดให้สถานศึกษา ซึ่งรวมถึงสถาบันอุดมศึกษาต้องจัดทำแผนต่อปีเพื่อส่งเสริมสิทธิเท่าเทียมกันและเปิดโอกาสให้เด็กนักเรียนหรือนักศึกษาที่เข้าร่วมในกิจกรรมโดยไม่คำนึงถึงความพิการ โดยระบุมาตรการที่จะดำเนินการในปีต่อไปที่กำลังจะมาถึงเพื่อป้องกันการล่วงละเมิดด้วย ตลอดจนมีคณะกรรมการที่รับเรื่องอุทธรณ์เกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในระดับอุดมศึกษาที่มีการเลือกปฏิบัติ และมีหน่วยงานผู้ตรวจการแผ่นดินที่รับเรื่องร้องเรียนในประเด็นดังกล่าวด้วย

ในส่วนของกฎหมายประเทศสหรัฐอเมริกา นั้น ก็ให้ความสำคัญในหลักความเสมอภาคและหลักการเลือกปฏิบัติเช่นเดียวกัน โดยมีการออกกฎหมายคนพิการอเมริกัน (*The Americans with disability Act: ADA*) ซึ่งถือเป็นกฎหมายกลางที่กำหนดหลักการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการคนพิการ ซึ่งรวมถึงการจัดบริการสาธารณะทางด้านการศึกษาดูด้วย และยังมีกำหนดสิทธิเสรีภาพทางด้านการศึกษาสำหรับคนพิการ ซึ่งรวมถึงผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินไว้ในกฎหมายอื่นๆ อันได้แก่ กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความพิการ (*The Individuals with Disabilities Education Improvement Act: IDEA 2004*) และกฎหมายการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน (*Education of The Deaf Act: EDA*) อีกด้วย

บทที่ 4

สิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินตามกฎหมาย แนวนโยบาย และแผนงานของประเทศไทย

จากที่ได้ศึกษาถึงสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินตามหลักสากลและกฎหมายของต่างประเทศในบทที่ 3 ไปแล้วนั้น สำหรับการศึกษาในบทนี้ จะเป็นการศึกษาถึงสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินตามกฎหมายแนวนโยบาย และแผนงานของประเทศไทย โดยจะแบ่งการศึกษาออกเป็น 3 ส่วน กล่าวคือ

ส่วนที่หนึ่ง จะทำการศึกษาถึงสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

ส่วนที่สอง จะทำการศึกษาถึงแนวนโยบายและแผนงานของภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

ส่วนที่สาม จะเป็นการวิเคราะห์กฎหมาย แนวนโยบายและแผนงานของประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

การศึกษาทั้งสามส่วนข้างต้น จะทำให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของทั้งกฎหมายไทย แนวนโยบาย และแผนงานของภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการรับรองและคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เพื่อเป็นข้อมูลในการนำไปสู่การวิเคราะห์ถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นของการรับรองและคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคดังกล่าวในทางปฏิบัติในบทต่อไป

4.1 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

ในการที่รัฐจะดำเนินการให้เกิดการรับรองและคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินได้อย่างเป็นรูปธรรมนั้น มีความจำเป็นที่จะต้องตรากฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดแนวทางปฏิบัติ และมีผลบังคับที่มีความชัดเจนขึ้น การศึกษาในส่วนี้ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการรับรองและคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โดยเฉพาะพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 ซึ่งเป็นกฎหมายหลักของการศึกษาวิจัยในการกำหนดสาระสำคัญเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาสำหรับคนพิการ ซึ่งหมายรวมถึงผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินด้วย

นอกจากนั้นแล้ว ยังมีกฎหมายประกอบอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัย ได้แก่ พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 ซึ่งเป็นกฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในด้านต่างๆ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็นกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับชาติของครอบคลุมทั้งคนทั่วไปและคนพิการ พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 และพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553 ซึ่งเป็นกฎหมายที่กำหนดสิทธิของประชาชนทุกคนในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร อันมีส่วนในการสนับสนุนให้คนพิการเข้าถึงการจัดการศึกษาได้ดียิ่งขึ้น และเสมอภาคทัดเทียมกันกับบุคคลทั่วไป ทั้งนี้ โดยมีความสัมพันธ์ของกฎหมาย ดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1: ภาพแสดงความสัมพันธ์ของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

4.1.1 พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551

พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 เป็นกฎหมายที่กำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการโดยเฉพาะซึ่งมีความแตกต่างจากการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลทั่วไป ตลอดจนการจัดให้คนพิการมีสิทธิและโอกาสได้รับการบริการและความช่วยเหลือทางการศึกษาเป็นพิเศษตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการ เพื่อให้การบริการและการให้ความช่วยเหลือแก่คนพิการในด้านการศึกษาเป็นไปอย่างทั่วถึงทุกระบบและทุกระดับการศึกษา ทั้งนี้ ได้มีการนำมุมมองตามโมเดลหรือรูปแบบระบบทางสังคม (Social Model) ซึ่งถือเป็นพัฒนาการของกฎหมายคนพิการสมัยใหม่มาใช้ ดังจะเห็นได้จากการกำหนดคำนิยามของ “คนพิการ” ที่มีการนำสภาพแวดล้อมและปัจจัยภายนอกมาใช้ในการพิจารณาด้วยว่าบุคคลคนหนึ่งจะเป็นคนพิการหรือไม่ ดังที่ได้กล่าวไปแล้วในบทที่ 2 ตลอดจนการกำหนดสาระสำคัญในด้านต่างๆ อันเป็นการจัดสภาพแวดล้อมหรือปัจจัยภายนอกที่เป็นอุปสรรคต่อการได้รับบริการสาธารณะทางการศึกษาของคนพิการ

พระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดสาระสำคัญ อันเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของคนพิการ อันหมายรวมถึงผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินไว้หลายประการด้วยกัน ยกตัวอย่างเช่น

4.1.1.1 การกำหนดสิทธิทางการศึกษาของคนพิการ

มาตรา 5 ของพระราชบัญญัตินี้ได้บัญญัติรับรองและคุ้มครองให้คนพิการมีสิทธิทางการศึกษาในสามประเด็นด้วยกัน กล่าวคือ

- 1) ให้คนพิการได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการจนตลอดชีวิต พร้อมทั้งได้รับเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา
- 2) ให้คนพิการสามารถเลือกบริการทางการศึกษา สถานศึกษา ระบบและรูปแบบการศึกษา โดยคำนึงถึงความสามารถ ความสนใจ ความถนัดและความต้องการจำเป็นพิเศษของบุคคลนั้น
- 3) ให้คนพิการได้รับการศึกษาที่มีมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษารวมทั้งการจัดหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้ การทดสอบทางการศึกษา ที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละประเภทและบุคคล

การบัญญัติสิทธิทางการศึกษาของคนพิการในกฎหมายข้างต้น ถือเป็น การกำหนดสิทธิทางการศึกษาของคนพิการให้เกิดความชัดเจนมากยิ่งขึ้นกว่าในรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบัน และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไข เพิ่มเติม อันถือเป็นการกำหนดหลักการสำคัญในการรับรองและคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ และความ เสมอภาคที่เกี่ยวข้องกับการจัดศึกษาในระดับอุดมศึกษาให้กับคนพิการ ซึ่งหมายรวมถึงผู้ที่มีความ บกพร่องทางการได้ยินเพื่อเป็นแนวทางให้กับหน่วยงานทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องนำไปปฏิบัติ

4.1.1.2 การกำหนดสิทธิและหน้าที่ของสถานศึกษา

กฎหมายฉบับนี้ นอกจากจะมีการกำหนดสิทธิทางการศึกษาของคน พิการไว้แล้ว ยังได้กำหนดสิทธิและหน้าที่ของสถานศึกษาไว้ในมาตรา 7 และ 8 กล่าวคือ

- 1) ให้สถานศึกษาของรัฐและเอกชนที่จัดการเรียนร่วม สถานศึกษา เอกชนการกุศลที่จัดการการศึกษาสำหรับคนพิการโดยเฉพาะ และศูนย์การเรียนเฉพาะความพิการ ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานได้รับเงินอุดหนุนและความช่วยเหลือเป็นพิเศษจากรัฐ
- 2) ให้สถานศึกษาในทุกสังกัดจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล โดยให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการ และต้องมีการปรับปรุงแผนการจัด การศึกษาเฉพาะบุคคลอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในประกาศ กระทรวงศึกษาธิการ
- 3) สถานศึกษาในทุกสังกัดและศูนย์การเรียนเฉพาะความพิการอาจจัด การศึกษาสำหรับคนพิการทั้งในระบบ นอก ระบบ และตามอัธยาศัย ในรูปแบบที่หลากหลายทั้ง การเรียนร่วม การจัดการศึกษาเฉพาะความพิการ รวมถึงการให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพ การ พัฒนาศักยภาพในการดำรงชีวิตอิสระการพัฒนาทักษะพื้นฐานที่จำเป็น การฝึกอาชีพ หรือการ บริการอื่นใด
- 4) ให้สถานศึกษาในทุกสังกัดจัดสภาพแวดล้อม ระบบสนับสนุนการ เรียนการสอน ตลอดจนบริการเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลือ อื่นใดทางการศึกษา ที่คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้
- 5) ให้สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาในทุกสังกัด มีหน้าที่รับคนพิการเข้า ศึกษาในสัดส่วนหรือจำนวนที่เหมาะสม ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการ ส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการกำหนด

6) สถานศึกษาใดปฏิเสธไม่รับคนพิการเข้าศึกษา ให้ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามกฎหมาย

7) ให้สถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสนับสนุนผู้ดูแลคนพิการและประสานความร่วมมือจากชุมชนหรือนักวิชาชีพเพื่อให้คนพิการได้รับการศึกษาทุกระดับ หรือบริการทางการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการ

การกำหนดสิทธิและหน้าที่ของสถานศึกษาข้างต้น จึงเป็นการกำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาในฐานะที่เป็นสถานศึกษามีสิทธิและหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าว เพื่อให้คนพิการ ซึ่งหมายรวมถึงผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินได้รับการรับรองและคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคดังกล่าวอย่างแท้จริง

4.1.1.3 การกำหนดหน้าที่ของรัฐในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

มาตรา 9 ของกฎหมายว่าด้วยการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการได้กำหนดให้รัฐต้องจัดเงินอุดหนุนเพื่อส่งเสริมการวิจัยพัฒนาองค์ความรู้และเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องและการพัฒนาครู บุคลากรทางการศึกษา ให้มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและความสามารถในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ตลอดจนรัฐจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษาอื่นเป็นพิเศษให้เหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการและสถานศึกษาที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการ การกำหนดหน้าที่ของรัฐข้างต้น จึงเป็นการผูกพันรัฐที่จะต้องส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในด้านต่างๆ ในฐานะเป็นผู้ที่มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย แผนงาน และงบประมาณในการจัดการศึกษาของประเทศ

4.1.1.4 การกำหนดให้มีคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

ในหมวด 2 ของพระราชบัญญัติฉบับนี้ ได้บัญญัติให้มีคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ โดยคณะกรรมการชุดนี้มีบทบาทและเป็นกลไกสำคัญในการผลักดันให้คนพิการได้รับสิทธิทางการศึกษาตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย ซึ่งผู้วิจัยจะได้กล่าวโดยละเอียดต่อไปในบทที่ 5

4.1.1.5 การกำหนดให้มีกองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ

ในหมวด 3 ของพระราชบัญญัติฉบับนี้ ได้กำหนดให้มีการจัดตั้งกองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการส่งเสริมสนับสนุน และพัฒนาการศึกษาอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง โดยกองทุนนี้มีคณะกรรมการบริหารกองทุน ประกอบด้วย เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นประธานกรรมการ รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมอบหมายเป็นรองประธานกรรมการคนที่หนึ่ง ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้แทนองค์การคนพิการหนึ่งคนเป็นรองประธานกรรมการคนที่สอง ผู้แทนสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผู้แทนกระทรวงการคลัง ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข ผู้แทนสำนักงานงบประมาณ ผู้แทนสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งจำนวนสิบเอ็ดคน ในจำนวนนี้ต้องเป็นผู้แทนองค์การคนพิการแต่ละประเภทอย่างน้อยเจ็ดคนเป็นกรรมการ และให้ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษเป็นกรรมการและเลขานุการ โดยคณะกรรมการบริหารกองทุนนี้ มีอำนาจหน้าที่สำคัญในการบริหารกองทุน การลงทุน การหาประโยชน์และการจัดการกองทุนตามระเบียบที่คณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการกำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง ตลอดจนมีอำนาจในการพิจารณาอนุมัติจ่ายเงิน เพื่อการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการตามระเบียบที่คณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการกำหนด

การกำหนดให้มีกองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ ทำให้เห็นถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาของคนพิการ ที่ต้องมีการจัดสรรงบประมาณเป็นการเฉพาะในรูปแบบของกองทุน แยกออกจากเงินงบประมาณแผ่นดินปกติ และมีคณะกรรมการบริหารกองทุนฯ โดยเฉพาะ เพื่อให้การจัดสรรค่าใช้จ่ายในการส่งเสริมสนับสนุน และพัฒนาการศึกษาคนพิการ เป็นไปอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง

จากสาระสำคัญที่พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 ได้กำหนดตั้งที่ผู้วิจัยได้กล่าวมาทั้งหมดข้างต้น เพื่อให้การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในระดับอุดมศึกษามีความชัดเจนและเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้นอันเป็นการรับรองและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ และความเสมอภาคที่เกี่ยวข้อง จึงได้มีการออกกฎหมายลำดับรองเพื่อกำหนดหลักการและแนวทางในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในระดับอุดมศึกษา กล่าวคือ

ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการว่าด้วยการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ.2552 เป็นระเบียบที่ออกตามความในมาตรา 8 วรรคสี่ มาตรา 12(4) และ (8) แห่งพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 โดยมีการกำหนดหน้าที่ของสถาบันอุดมศึกษาในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ กล่าวคือ ให้สถาบันอุดมศึกษาในทุกสังกัดมีหน้าที่รับคนพิการเข้าศึกษาในสัดส่วนหรือจำนวนที่

เหมาะสมโดยให้คำนึงถึงประเภทของความพิการด้วย ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่สภาสถาบันอุดมศึกษากำหนด และแจ้งคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการเพื่อทราบไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยยี่สิบวันก่อนเริ่มปีการศึกษา โดยเริ่มตั้งแต่ปีการศึกษา 2553 เป็นต้น และให้สถาบันอุดมศึกษามีหน้าที่จัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวก เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับคนพิการ การจัดทำหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล ให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของนิสิตนักศึกษาพิการแต่ละบุคคล รวมถึงการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ โดยให้นิสิตนักศึกษาพิการสามารถเข้าถึง และใช้ประโยชน์ได้ตามความเหมาะสม

นอกจากนั้นแล้วยังมีการกำหนดให้สถาบันอุดมศึกษามีสิทธิได้รับงบประมาณสนับสนุนในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ โดยให้สถาบันอุดมศึกษาที่รับคนพิการเข้าศึกษา มีสิทธิได้รับค่าเล่าเรียน ค่าบำรุง ค่าธรรมเนียม และค่าใช้จ่ายอื่นจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาตามจำนวนเงินที่ต้องเรียกเก็บจากนิสิตนักศึกษาพิการ และหากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาไม่สามารถดำเนินการได้ ให้ส่งเรื่องขอรับการสนับสนุนจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนากิจการศึกษาระดับอุดมศึกษาสำหรับคนพิการต่อไป ทั้งนี้ ไม่เกินอัตราและรายการที่คณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการกำหนด และในการดำเนินการนี้ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา หรือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับพื้นฐานซึ่งรับผิดชอบกองทุนส่งเสริมและพัฒนากิจการศึกษาระดับอุดมศึกษาสำหรับคนพิการ หรือสถาบันอุดมศึกษาอาจทำข้อตกลงขอรับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็ได้

ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ เรื่อง กำหนดอัตราและรายการที่ให้การอุดหนุนทางการศึกษาสำหรับคนพิการในระดับอุดมศึกษา เป็นประกาศที่ออกตามความในข้อ 6 ของระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการว่าด้วยการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2552 เพื่อกำหนดอัตราและรายการที่ให้การอุดหนุนทางการศึกษาสำหรับคนพิการในระดับอุดมศึกษา ตลอดจนหลักเกณฑ์ให้สถาบันอุดมศึกษาที่มีสิทธิได้รับการอุดหนุนทางการศึกษานั้น ต้องเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับคนพิการซึ่งมีบัตรประจำตัวคนพิการตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการเข้าศึกษาในหลักสูตรไม่สูงกว่าระดับปริญญาตรี และผู้นั้นต้องไม่เคยได้รับการอุดหนุนทางการศึกษาตามประกาศฉบับนี้ ในหลักสูตรปริญญาตรีมาก่อน ทั้งนี้ รายการที่ให้การอุดหนุนประกอบด้วย ค่าเล่าเรียน ค่าบำรุง ค่าธรรมเนียม และค่าใช้จ่ายอื่นในทำนองเดียวกันกับค่าเล่าเรียน ค่าบำรุง ค่าธรรมเนียม ตามรายการที่ปรากฏในระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศของสถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งในทุกหลักสูตร ทั้งนี้ ไม่เกินอัตราตามตารางที่ 1 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1: กลุ่มสาขาวิชา และอัตราค่าใช้จ่ายที่ให้การอุดหนุน

กลุ่มสาขา	อัตราค่าใช้จ่าย บาท/รายปี
1. สังคมศาสตร์ ศิลปศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ศึกษาศาสตร์	60,000
2. ศิลปกรรมศาสตร์ สถาปัตยกรรมศาสตร์	60,000
3. วิศวกรรมศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	70,000
4. เกษตรศาสตร์	70,000
5. สาธารณสุขศาสตร์ พยาบาลศาสตร์ เภสัชศาสตร์	80,000
6. แพทยศาสตร์ สัตวแพทยศาสตร์ ทันตแพทยศาสตร์	150,000

โดยวิธีการในการยื่นคำขอรับเงินอุดหนุนทางการศึกษานั้น ประกาศฉบับนี้ได้กำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาต้องดำเนินการประมาณการจำนวนเงินและจำนวนนิสิตนักศึกษา พิจารณาที่คาดว่าจะรับเข้าศึกษาในแต่ละปี เพื่อประกอบการจัดทำค่าของงบประมาณประจำปี โดยรายงานต่อสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาภายในเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี จากนั้นจะต้องรายงานจำนวนเงินที่ต้องเรียกเก็บและรายชื่อ นิสิตนักศึกษาที่รับเข้าศึกษาในแต่ละภาค การศึกษาตามแบบที่เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด พร้อมด้วยระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศของสถาบันอุดมศึกษาที่ใช้บังคับในภาคการศึกษานั้น โดยรายงานต่อสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเพื่อประกอบการเบิกจ่ายงบประมาณภายในเดือนมิถุนายนและ พฤศจิกายนของทุกปี

นอกจากนี้แล้ว สถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งต้องรายงานข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาของนิสิตนักศึกษา พิจารณาต่อสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา อย่างน้อยปีละครั้ง ภายในเดือนกันยายนของทุกปี เพื่อรายงานต่อคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการต่อไป โดยสถาบันอุดมศึกษาที่รับนิสิตนักศึกษาซึ่งมีบัตรประจำตัวคนพิการเข้าศึกษาก่อนประกาศนี้ใช้บังคับ ให้ได้รับการอุดหนุนทางการศึกษาตามประกาศนี้ตั้งแต่ปีการศึกษา 2553 เป็นต้นไป

4.1.2 พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550

แต่เดิมประเทศไทยนั้น มีกฎหมายพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 ซึ่งเป็นกฎหมายที่มีสาระสำคัญและรายละเอียดเกี่ยวกับการสงเคราะห์และการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ อย่างไรก็ตาม กฎหมายดังกล่าวมีการใช้บังคับมาเป็นเวลานาน ทำให้มีสาระสำคัญและรายละเอียดบางประการไม่เหมาะสมกับสภาพสังคมปัจจุบัน จึงได้มีการพัฒนาและ

ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายดังกล่าวจนเสร็จสิ้น และออกมาเป็นพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 ที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน

พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 ได้มีการนำหลักการเลือกปฏิบัติในรัฐธรรมนูญมาบัญญัติรับรองไว้ ตลอดจนการนำมุมมองตามโมเดลหรือรูปแบบระบบทางสังคม (Social Model) มาใช้ในการกำหนดคำนิยามของ “คนพิการ” ซึ่งคล้ายคลึงกับพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 ดังนั้น สาระสำคัญของพระราชบัญญัติจึงมิได้มุ่งให้ความสำคัญในการแก้ไขปัจจัยภายในซึ่งเป็นความบกพร่องของบุคคลผู้พิการเป็นหลัก แต่จะมุ่งให้ความสำคัญถึงปัจจัยภายนอกด้วย

พระราชบัญญัตินี้ได้มีการกำหนดแนวทางและปรับปรุงวิธีการในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น มีการกำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์และความคุ้มครองคนพิการเพื่อมิให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมเพราะเหตุสภาพทางกายหรือสุขภาพ รวมทั้งให้คนพิการมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐ ตลอดจนให้รัฐต้องสงเคราะห์คนพิการให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้ ทั้งนี้ ผู้วิจัยขอยกประเด็นต่างๆ ในกฎหมายฉบับนี้ที่เกี่ยวข้องกับสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคในการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาให้กับคนพิการ ซึ่งหมายรวมถึงผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินไม่ว่าในทางตรงหรือทางอ้อม ดังนี้

4.1.2.1 การกำหนดนิยามความหมายของคำว่า การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ และคำว่า การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต

กฎหมายฉบับนี้ได้มีการปรับปรุงแก้ไขนิยามความหมายของคำว่า การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ จากที่พระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 ได้กำหนดไว้ว่า การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ หมายถึง การเสริมสร้างสมรรถภาพหรือการเสริมสร้างความสามารถของคนพิการให้มีสภาพที่ดีขึ้นโดยอาศัยวิธีการทางการแพทย์ทางการศึกษา ทางสังคม และการฝึกอาชีพเพื่อให้คนพิการได้มีโอกาสทำงาน หรือดำรงชีวิตในสังคมทัดเทียมคนปกติ

พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 ได้มีการปรับปรุงแก้ไขนิยามความหมายข้างต้น โดยการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ มิใช่เป็นการเสริมสร้างสมรรถภาพหรือความสามารถของคนพิการให้มีสภาพที่ดีขึ้นแต่เพียงอย่างเดียว แต่หมายความรวมถึงการดำรงสมรรถภาพหรือความสามารถที่มีอยู่เดิมไว้ด้วย กล่าวคือการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ หมายความว่า การเสริมสร้างสมรรถภาพหรือความสามารถของคนพิการให้มีสภาพที่ดีขึ้น หรือดำรงสมรรถภาพหรือความสามารถที่มีอยู่เดิมไว้ โดยอาศัยกระบวนการทาง

การแพทย์ การศาสนา การศึกษา สังคม อาชีพ หรือกระบวนการอื่นใด เพื่อให้คนพิการได้มีโอกาสทำงานหรือดำรงชีวิตในสังคมอย่างเต็มศักยภาพ

นอกจากนั้นแล้ว พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550 ยังได้กำหนดนิยามความหมายเพิ่มเติมของคำว่า การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต ซึ่งหมายถึง การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ การจัดสวัสดิการ การส่งเสริมและพิทักษ์สิทธิ การสนับสนุนให้คนพิการสามารถดำรงชีวิตอิสระ มีศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ และเสมอภาคกับบุคคลทั่วไป มีส่วนร่วมทางสังคมอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ ภายใต้สภาพแวดล้อมที่คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้

จากการกำหนดนิยามข้างต้น จะทำให้เห็นถึงพัฒนาการของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ ในการที่จะส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการให้กว้างขวางมากกว่าการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการแต่เพียงอย่างเดียว โดยอาศัยมุมมองตามโมเดลหรือรูปแบบระบบทางสังคม (Social Model) ดังนั้น ในการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาซึ่งเป็นบริการสาธารณะของรัฐให้กับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินนั้น ผู้วิจัยจึงมองว่าเป็นทั้งเรื่องของการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เพื่อให้บุคคลกลุ่มนี้สามารถที่จะนำความรู้ที่ได้รับนั้นไปใช้ในการประกอบอาชีพหรือดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างเต็มศักยภาพของตนเอง ตลอดจนการทำให้ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมีสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคในการได้รับการศึกษาในระดับ อุดมศึกษาทัดเทียมกับบุคคลทั่วไปนั้น ก็เป็นการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลกลุ่มนี้ให้ดียิ่งขึ้น อันเป็นการคำนึงถึงหลักศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์และความเสมอภาคตามเจตนารมณ์ของกฎหมายฉบับนี้

4.1.2.2 การกำหนดหลักจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความพิการ

หลักการจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความพิการนั้น ถือเป็นจุดเด่นของกฎหมายฉบับนี้ที่มีการบัญญัติไว้สอดคล้องกับหลักการในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบัน ซึ่งมีสาระสำคัญอยู่ในมาตรา 15 มาตรา 16 และมาตรา 17 โดยกฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดให้หน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือบุคคลใด จะกำหนดนโยบาย กฎระเบียบ มาตรการ โครงการ หรือวิธีปฏิบัติใดๆ อันเป็นลักษณะที่เป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม จะกระทำไม่ได้ ไม่ว่าจะเป็นการกระทำหรืองดเว้นกระทำที่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการโดยตรง หรือมิได้มุ่งหมายให้เป็นการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการโดยตรง แต่ผลของการกระทำนั้นทำให้คนพิการต้องเสียสิทธิประโยชน์ที่ควรจะได้รับเพราะเหตุแห่งความพิการ อันเป็นเลือกปฏิบัติต่อคนพิการโดยอ้อมก็ตาม

อย่างไรก็ดี การเลือกปฏิบัติที่มีเหตุผลทางวิชาการ จารีตประเพณี หรือ ประโยชน์สาธารณะสนับสนุนนั้น สามารถกระทำได้ตามความจำเป็นและสมควรแก่กรณี ไม่ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม ทว่าถึงแม้จะมีข้อยกเว้นโดยอาศัยเหตุข้างต้นได้ แต่ผู้กระทำการเลือกปฏิบัตินั้นก็จะต้องจัดให้มีมาตรการช่วยเหลือหรือเยียวยาหรือรักษาซึ่งสิทธิหรือประโยชน์แก่คนพิการตามความจำเป็นเท่าที่จะกระทำได้

นอกจากการกำหนดหลักการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความพิการแล้ว กฎหมายฉบับนี้ยังได้กำหนดแนวทางและวิธีการในการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความพิการให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม โดยคนพิการที่ได้รับหรือจะได้รับความเสียหายจากการกระทำในลักษณะที่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม มีสิทธิร้องขอต่อคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติให้มีคำสั่งเพิกถอนการกระทำหรือห้ามมิให้กระทำการนั้นได้ และคำสั่งของคณะกรรมการชุดนี้ถือเป็นที่สุด ทั้งนี้ การร้องขอข้างต้นไม่ตัดสิทธิที่คนพิการผู้นั้นจะฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายฐานละเมิดต่อศาล โดยศาลมีอำนาจกำหนดค่าเสียหายอย่างอื่น ซึ่งมีใช้ตัวเงิน ตลอดจนจนค่าเสียหายในเชิงลงโทษให้แก่คนพิการไม่เกินสี่เท่าของค่าเสียหายที่แท้จริงได้ หากการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมนั้นเป็นการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

ท้ายที่สุด การใช้สิทธิร้องขอให้คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติเพิกถอนการกระทำหรือการห้ามการกระทำที่เป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมต่อคนพิการ หรือการฟ้องเรียกค่าเสียหายนั้น คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการอาจขอให้องค์กรด้านคนพิการที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ร้องขอหรือฟ้องคดีแทนก็ได้ อันเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับคนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการ โดยในการฟ้องคดีนั้นยังได้รับการยกเว้นค่าธรรมเนียมด้วย

จากหลักการที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาไม่ว่าจะเป็นของรัฐ หรือเอกชนจึงมีหน้าที่ที่ต้องคำนึงถึงหลักการจัดการศึกษาโดยต้องไม่เป็นการเลือกปฏิบัติต่อผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินอย่างที่ไม่เป็นธรรม อย่างไรก็ตาม การพิจารณาว่าการกระทำใดหรือไม่กระทำใดของสถาบันอุดมศึกษาจะเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการนั้น คงต้องพิจารณาสถานการณ์เป็นรายกรณีไป ตลอดจนต้องพิจารณาถึงขอบเขตของกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาให้กับคนพิการประกอบกันด้วย

4.1.2.3 การกำหนดให้คนพิการมีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะ ตลอดจนสวัสดิการและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐ

มาตรา 20 ของกฎหมายฉบับนี้ ได้กำหนดให้คนพิการมีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะ ตลอดจนสวัสดิการและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐหลายประการ ซึ่งถือเป็นการกำหนดแนวทางเพื่อขจัดสภาพแวดล้อมหรือปัจจัยภายนอกที่ทำให้คนพิการไม่สามารถเข้าถึงบริการสาธารณะทางการศึกษาได้ อันเป็นแนวทางตามโมเดลหรือรูปแบบระบบทางสังคม (Social Model) ยกตัวอย่างเช่น ให้มีหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา สำหรับคนพิการให้การสนับสนุนตามความเหมาะสม การช่วยเหลือคนพิการให้เข้าถึงนโยบาย แผนงาน โครงการ กิจกรรม การพัฒนาและบริการอันเป็นสาธารณะ ผลิตภัณฑ์ที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต การให้คนพิการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร การสื่อสาร บริการโทรคมนาคม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารและเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการสื่อสารสำหรับคนพิการทุกประเภท ตลอดจนบริการสื่อสารสาธารณะจากหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากรัฐ เป็นต้น

นอกจากการกำหนดสิทธิของคนพิการในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ข้างต้นแล้ว ในมาตรา 20 ยังได้กำหนดสิทธิที่เกี่ยวข้องกับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินไว้ โดยเฉพาะ กล่าวคือ การจัดบริการล่ามภาษามือตามระเบียบที่คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติกำหนด ซึ่งในปัจจุบันได้มีการออกระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ว่าด้วยบริการล่ามภาษามือ พ.ศ. 2552 และประกาศสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์และอัตราค่าตอบแทนการให้บริการล่ามภาษามือ อันเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โดยเฉพาะคนหูหนวก มีสิทธิในการขอรับบริการล่ามภาษามือจากภาครัฐได้ ในกรณีของการใช้บริการทางการแพทย์และการสาธารณสุข การสมัครงานหรือการติดต่อประสานงานด้านการประกอบอาชีพ การร้องทุกข์ การกล่าวโทษ หรือเป็นพยานในชั้นพนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายอื่น และการเข้าร่วมประชุม สัมมนา หรือฝึกอบรม รวมทั้งเป็นผู้บรรยาย โดยหน่วยงานภาครัฐหรือองค์กรภาคเอกชนเป็นผู้จัดซึ่งมีคนพิการทางการได้ยินเข้าร่วมด้วย

จากการที่กฎหมายได้กำหนดให้คนพิการมีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะ ตลอดจนสวัสดิการและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐหลายประการ ดังที่ผู้วิจัยได้กล่าวข้างต้นนั้น ผู้วิจัยเห็นว่า จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาที่จะต้องจัดสิ่งอำนวยความสะดวก บริการ หรือความช่วยเหลือ

อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ยกตัวอย่างเช่น การจัดบริการล่ามภาษามือเพื่อช่วยเหลือ นิสิตนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยินทั้งในห้องเรียน และในการติดต่อหรือใช้บริการต่างๆ ในสถาบันอุดมศึกษา การจัดกิจกรรมในสถาบันอุดมศึกษาโดยให้ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเข้าไปมีส่วนร่วม การจัดอาคารและสถานที่เรียนในสถาบันอุดมศึกษาให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน การให้บริการข้อมูลข่าวสารหรือการจัดเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ตลอดจนเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการสื่อสารอื่นๆ ที่เหมาะสมกับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ซึ่งโดยปกติจะไม่สามารถสื่อสารโดยใช้ภาษาพูดได้ เป็นต้น ซึ่งการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก บริการ หรือความช่วยเหลืออื่นๆ เหล่านี้ เป็นสิ่งที่สถาบันอุดมศึกษาต้องคำนึงถึง เพื่อให้การจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินนั้นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลอย่างแท้จริง

นอกจากคนพิการจะมีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะ ตลอดจนสวัสดิการและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550 แล้ว ผู้วิจัยยังพบว่า ในการสร้างอาคารที่มีการเปิดให้บริการแก่บุคคลทั่วไปนั้น ยังต้องปฏิบัติตามกฎกระทรวงกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกในอาคารสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชรา พ.ศ. 2548 ซึ่งออกตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 และที่แก้ไขเพิ่มเติมด้วย ดังนั้น สถาบันอุดมศึกษาใดที่มีอาคารที่อยู่ภายใต้เงื่อนไขของกฎกระทรวงดังกล่าว* จึงต้องดำเนินการจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพในอาคาร ให้เป็นไปตามกฎกระทรวงข้างต้นอีกด้วย

4.1.3 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เป็นกฎหมายฉบับหนึ่งที่ได้เปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาไทยทั้งระบบ ภายใต้แนวคิดในการปฏิรูปการศึกษา โดยเป็นกฎหมายที่ครอบคลุมการจัดการศึกษาของทั้งคนทั่วไปและคนพิการ โดยมีการกำหนดแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการไว้ อันเป็นการสนับสนุนแนวความคิดของโมเดลหรือรูปแบบระบบทางสังคม (Social Model) ใดๆ ก็ดี หากพิจารณาถึงนิยามความหมายของคำว่า “คนพิการ” ดังที่พระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดไว้ตามที่ผู้วิจัยได้กล่าวไปแล้วในบทที่ 2 จะพบว่า พระราชบัญญัติฉบับนี้ยังคงได้รับอิทธิพลจาก

* ตามข้อ 3(1) ของกฎกระทรวงกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกในอาคารสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชรา พ.ศ. 2548 ได้กำหนดให้สถานศึกษาที่มีพื้นที่ส่วนใดของอาคารที่เปิดให้บริการแก่บุคคลทั่วไปเกิน 300 ตารางเมตร ต้องจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชราตามที่กำหนดในกฎกระทรวงนี้

แนวคิดเกี่ยวกับโมเดลหรือรูปแบบทางการแพทย์ (Medical Model) ที่มองว่าความพิการเกิดขึ้นจากปัจจัยภายในซึ่งเป็นความบกพร่องจากตัวบุคคลเป็นหลัก

สาระสำคัญของกฎหมายฉบับนี้ได้มีการกำหนดบทบัญญัติไว้ในหมวดต่างๆ ทั้งในเรื่องของความมุ่งหมายและหลักการ สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา ระบบการศึกษา การบริหาร และจัดการศึกษา มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการ ศึกษา และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษ

ความมุ่งหมายและหลักการในการจัดการศึกษา ได้บัญญัติไว้ในหมวด 1 ของกฎหมายฉบับนี้ ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญในการจัดการศึกษาของประเทศ กล่าวคือ การจัดการศึกษานั้น ต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยในการจัดการศึกษานั้น ต้องยึดหลัก 3 ประการ ได้แก่ ต้องเป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน ต้องให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และต้องมีการพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง โดยกระบวนการเรียนรู้ นั้น ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้ อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

หากพิจารณาคำนิยามของคำว่า “สถานศึกษา” ตามมาตรา 3 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติม พบว่าสถานศึกษานั้นหมายรวมถึงสถาบัน มหาวิทยาลัย หน่วยงานอื่นของรัฐหรือเอกชนที่มีอำนาจหน้าที่หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา ดังนั้น สถาบันอุดมศึกษาจึงอยู่ในนิยามความหมายของคำว่าสถานศึกษาตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ที่มีอำนาจหน้าที่ต้องจัดการศึกษาให้เป็นไปตามความมุ่งหมายและหลักการในการจัดการศึกษาข้างต้น ซึ่งรวมถึงการจัดการศึกษาให้กับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินด้วย ที่ต้องเป็นการจัดการศึกษา โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาให้ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต และสามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

ในการที่บรรลุเป้าหมายในการจัดการศึกษาข้างต้น ก็มีความจำเป็นที่รัฐต้องออกกฎหมาย หรือแนวนโยบายต่างๆ เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาดำเนินการ โดยเฉพาะใน

พระราชบัญญัติฉบับนี้ ก็ได้มีการกำหนดให้บุคคล และหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับจัดการศึกษามีสิทธิและหน้าที่ทางการศึกษาหลายประการ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาให้กับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ยกตัวอย่างเช่น 1) การจัดการศึกษา ต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ซึ่งหมายถึงไม่ว่าจะเป็นเด็กปกติ หรือเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินก็ต้องได้รับการจัดการศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายเหมือนกัน 2) การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพหรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ และสำหรับการศึกษาสำหรับคนพิการนั้น ให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวงศึกษาธิการ ดังนั้น จะเห็นได้ว่ากฎหมายได้กำหนดให้คนพิการ ซึ่งรวมถึงผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษมากกว่าบุคคลทั่วไป อันเป็นหลักการของหลักความเสมอภาค นอกจากนั้นแล้ว คนพิการก็มีสิทธิได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการ และให้ยังมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาด้วย

จากที่พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ให้อำนาจในการออกกฎกระทรวง เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการให้คนพิการมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการจึงได้มีการออกกฎกระทรวงข้างต้นขึ้น คือ

กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการให้คนพิการมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา พ.ศ. 2550 ซึ่งออกตามความในมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และมาตรา 10 วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยกฎกระทรวงฉบับนี้ได้กำหนดให้คนพิการที่ได้จดทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการหรือบุคคลที่สถานศึกษารับรองว่าเป็นคนพิการ ตลอดจนเป็นคนพิการที่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย มีความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษา ตามที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล และได้ลงทะเบียนและเข้าศึกษาในสถานศึกษาแล้ว มีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตามบัญชีท้าย

กฎกระทรวง ได้แก่ การขอยืมสิ่งอำนวยความสะดวกและสื่อทางการศึกษา การขอยืมเงินเพื่อจัดซื้อสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ และบริการทางการศึกษา และการขอรับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา โดยมีหลักเกณฑ์และวิธีการในการดำเนินการที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง ทั้งนี้ เนื่องจากกฎกระทรวงฉบับนี้ได้นิยามคำว่าสถานศึกษา หมายรวมถึงสถานศึกษาที่จัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาด้วย ดังนั้น การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาจึงถือว่าเป็นหน้าที่หนึ่งของสถาบันอุดมศึกษาที่จำเป็นต้องตระหนักถึงรูปแบบ และวิธีการจัดสิ่งเหล่านี้ให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นลักษณะเฉพาะ และข้อจำกัดของผู้มารับบริการเป็นเฉพาะบุคคล รวมถึงคำนึงถึงความสมเหตุสมผลในการจัดการตามบริบทและศักยภาพของหน่วยงาน¹ โดยในส่วนของสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ และบริการทางการศึกษาที่กำหนดในบัญชีท้ายกฎกระทรวงฉบับนี้และจำเป็นต่อผู้ที่มีความบกพร่องทางการยิน ยกตัวอย่างเช่น เครื่องช่วยฟัง ล่ามภาษามือ เป็นต้น

นอกจากการกำหนดสิทธิและหน้าที่ทางการศึกษาข้างต้นแล้ว พระราชบัญญัติฉบับนี้ ยังได้กำหนด**แนวการจัดการศึกษา**ไว้ในหมวด 4 ซึ่งได้บัญญัติ ให้การจัดการศึกษานั้นต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ โดยการจัดกระบวนการเรียนรู้นั้น ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการในเรื่องต่างๆ ยกตัวอย่างเช่น การจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล การจัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา การส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ เป็นต้น

นอกจากนั้นแล้ว สถานศึกษาต้องจัดการประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา และให้สถานศึกษาใช้วิธีการที่หลากหลายในการจัดสรรโอกาสการเข้าศึกษาต่อ และให้นำผลการประเมินผู้เรียนข้างต้น มาใช้ประกอบการพิจารณาด้วย ตลอดจนหลักสูตรการศึกษา

¹สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, การช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกอย่างสมเหตุสมผลและเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักศึกษาพิการ, (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2553), หน้า 3.

ระดับต่าง ๆ อันรวมถึงหลักสูตรการศึกษาสำหรับคนพิการ ต้องมีลักษณะหลากหลาย ทั้งนี้ ให้จัดตามความเหมาะสมของแต่ละระดับโดยมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลให้เหมาะสมแก่วัยและศักยภาพ โดยสาระของหลักสูตร ทั้งที่เป็นวิชาการ และวิชาชีพ ต้องมุ่งพัฒนาคนให้มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคม และในส่วนของหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา นอกจากคุณลักษณะข้างต้นแล้ว ยังมีความมุ่งหมายเฉพาะที่จะพัฒนาวิชาการ วิชาชีพขั้นสูงและการค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาองค์ความรู้และพัฒนาสังคม

นอกจากการกำหนดแนวการจัดการศึกษาแล้ว พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้กำหนดหลักการเกี่ยวกับการระดมทรัพยากร และการลงทุนทางการศึกษา ตลอดจนและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาจากภาคส่วนต่างๆ ในสังคมไว้ในหมวด 8 และหมวด 9 ซึ่งมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ยกตัวอย่างเช่น รัฐต้องจัดสรรงบประมาณแผ่นดินให้กับการศึกษา โดยจัดสรรเป็นเงินงบประมาณเพื่อการศึกษา โดยการจัดสรรทุนการศึกษาในรูปของกองทุนกู้ยืมให้แก่ผู้เรียนที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้น้อยตามความเหมาะสมและความจำเป็น การจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษาอื่นเป็นพิเศษให้เหมาะสม และสอดคล้องกับความจำเป็นในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการเป็นพิเศษ อันรวมถึงผู้ที่มีความพิการ โดยคำนึงถึงความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษาและความเป็นธรรม รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิต และพัฒนาแบบเรียน ตำรา หนังสือทางวิชาการ สื่อสิ่งพิมพ์อื่น วัสดุ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอื่น โดยเร่งรัดพัฒนาขีดความสามารถในการผลิต จัดให้มีเงินสนับสนุนการผลิตและมีการให้แรงจูงใจแก่ผู้ผลิต และพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ทั้งนี้ โดยเปิดให้มีการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม และผู้เรียนมีสิทธิได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในโอกาสแรกที่ทำได้ เพื่อให้มีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

4.1.4 พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 และพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553

เหตุที่ผู้วิจัยได้นำพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับข้างต้นมาศึกษานั้น เนื่องจากพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับดังกล่าวได้มีการบัญญัติรับรองและคุ้มครองสิทธิของคนพิการในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้อย่างเสมอภาคทัดเทียมกันกับบุคคลทั่วไป สอดคล้องกับแนวคิดของพัฒนาการทางด้านกฎหมายคนพิการสมัยใหม่ในมุมมองโมเดลหรือรูปแบบระบบทางสังคม (Social Model) เช่นเดียวกับกับพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.

2550 และพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 โดยเล็งเห็นถึงการขจัดสภาพแวดล้อมและปัจจัยภายนอกที่เป็นอุปสรรคต่อการศึกษาที่คนพิการจะได้รับข้อมูลข่าวสาร สาธารณะ ตลอดจนสิทธิการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ก็ถือเป็นสิทธิที่สำคัญในการส่งเสริมและสนับสนุนในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 ได้มีการกำหนดหลักการในการส่งเสริมให้คนพิการเข้าถึงหรือรับรู้และใช้ประโยชน์จากรายการ กิจการกระจายเสียง และกิจการโทรทัศน์ได้อย่างเสมอภาคกับบุคคลทั่วไปในมาตรา 36 โดยกำหนดให้ผู้ที่ได้รับใบอนุญาตในการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ต้องจัดบริการที่เหมาะสมกับคนพิการ โดยอาจหมายถึงรวมถึง บริการกระจายเสียงที่ออกอากาศรายการ อ่านหนังสือเต็มเวลา หรือบริการโทรทัศน์ที่จัดให้มีล่ามภาษามือ บริการคำบรรยายเป็นอักษรวิ่ง หรือบริการคำบรรยายเป็นเสียง สำหรับรายการที่นำเสนอข้อมูลข่าวสารสาธารณะ

จากพระราชบัญญัติข้างต้น จึงเห็นได้ว่าผู้ที่ประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์นั้น ต้องคำนึงถึงการจัดบริการที่เหมาะสมกับคนพิการ โดยเฉพาะกรณีบริการโทรทัศน์นั้น ต้องจัดให้มีล่ามภาษามือ และมีคำบรรยายเป็นอักษรวิ่ง อันเป็นการขจัดอุปสรรคในการรับข้อมูลทางเสียงของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ดังจะเห็นได้จากในปัจจุบันจะมีรายการโทรทัศน์หลายรายการที่มีบริการล่ามภาษามือ หรือคำบรรยายข้างล่างจอภาพ อันเป็นการส่งเสริมให้ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินสามารถเข้าถึงหรือรับรู้และใช้ประโยชน์จากรายการที่นำเสนอข้อมูลข่าวสารสาธารณะได้ และเป็นการสนับสนุนให้ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โดยเฉพาะนิสิตนักศึกษาที่มีช่องทางของสื่อที่เพิ่มขึ้นในการศึกษาหาความรู้ในห้องเรียน

พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553 ได้กำหนดให้มีการจัดตั้งกองทุนในสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม แห่งชาติ เรียกว่า “กองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม เพื่อประโยชน์สาธารณะ” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินการให้ประชาชนได้รับบริการ ด้านกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมอย่างทั่วถึง ตลอดจนส่งเสริม ชุมชนและสนับสนุนผู้ประกอบการ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาทรัพยากร สื่อสาร การวิจัยและพัฒนาด้านกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม รวมทั้งความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อเทคโนโลยีด้านการใช้คลื่นความถี่ เทคโนโลยีสารสนเทศ เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการ ผู้สูงอายุ หรือผู้ด้อยโอกาส ตลอดจนอุตสาหกรรม โทรคมนาคม และอุตสาหกรรมต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรด้านกิจการ

กระจายเสียง กิจกรรมโทรทัศน์ กิจกรรมโทรคมนาคม และเทคโนโลยีสารสนเทศ ตลอดจนการดำเนินการของการขององค์กรซึ่งทำหน้าที่จัดทำมาตรฐานทางจริยธรรมของการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ เพื่อสนับสนุน ส่งเสริม และคุ้มครองผู้บริโภคด้านกิจการกระจายเสียง กิจกรรมโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคม และเพื่อสนับสนุนการดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์โดยจัดสรรเงินให้แก่กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์

จากพระราชบัญญัติข้างต้น การกำหนดให้มีกองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจกรรมโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม เพื่อประโยชน์สาธารณะ จึงถือเป็นจุดเริ่มต้นในการที่จะส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการวิจัยและพัฒนาการจัดบริการกิจการกระจายเสียง กิจกรรมโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม เพื่อเอื้ออำนวยต่อการเข้าถึงของคนพิการ โดยเฉพาะกรณีของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่มีอุปสรรคในการรับข้อมูลทางเสียง ก็อาจจัดให้มีการวิจัยและพัฒนาบริการต่างๆ เช่น การให้บริการล่ามภาษามือทางไกล การให้บริการโทรศัพท์ที่มีภาพสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เป็นต้น ซึ่งบริการเหล่านี้สามารถนำมาใช้ในการจัดการศึกษาได้อย่างกรณีการให้บริการล่ามภาษามือทางไกลนั้นก็อาจนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนทางไกลหรือในการทดสอบระดับชาติ สำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่ไม่สะดวกในการเดินทางหรือในพื้นที่ที่ขาดแคลนล่ามภาษามือ เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นมาตรฐานเดียวกัน

4.2 แนวนโยบายและแผนงานที่เกี่ยวข้องกับสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคทางด้านการศึกษาระดับอุดมศึกษาของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

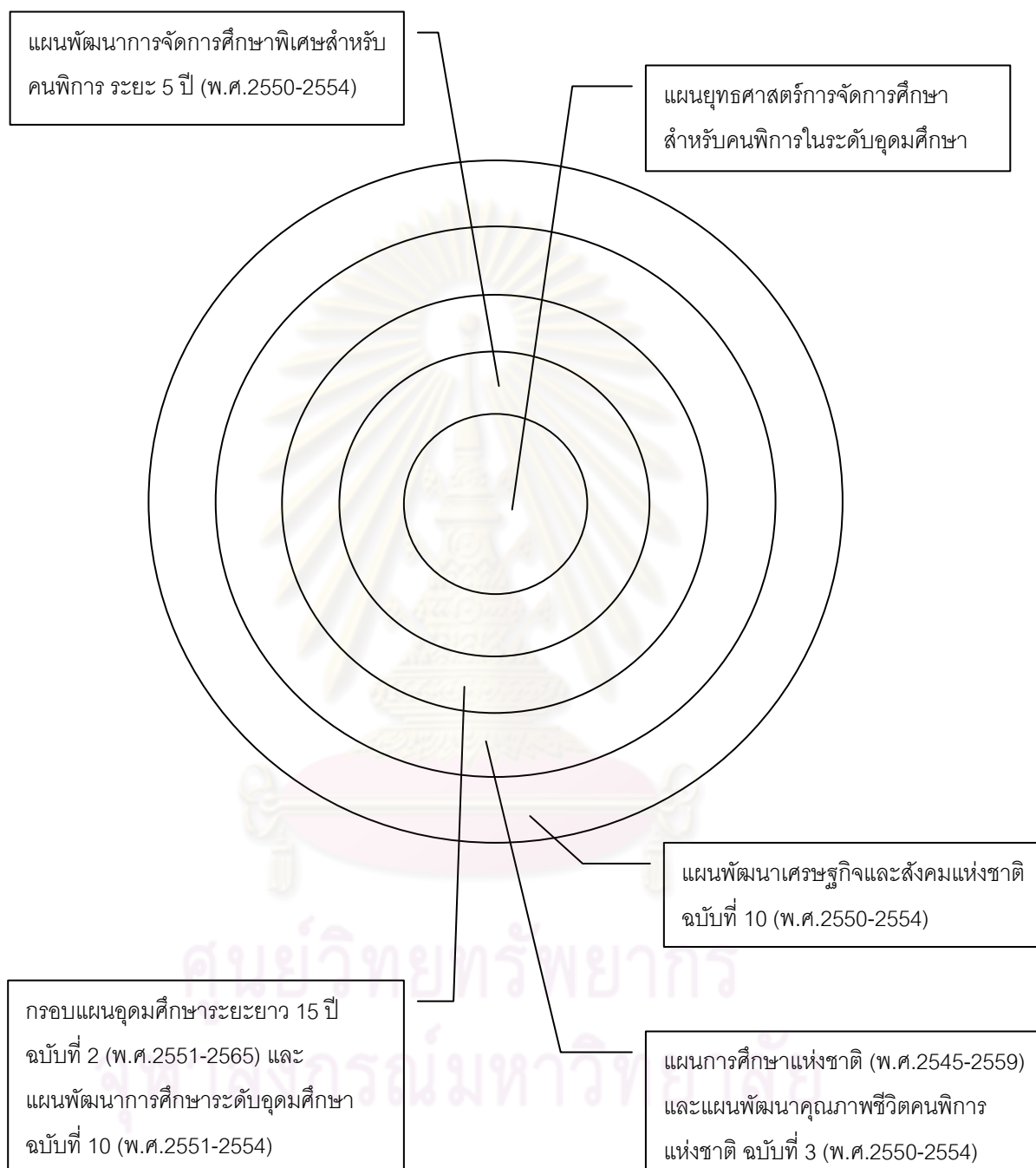
ในการศึกษาสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคทางด้านการศึกษาระดับอุดมศึกษาของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินนั้น นอกจากจะศึกษาถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องแล้ว ยังมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาถึงนโยบาย และแผนงานต่างๆ ที่มีความเกี่ยวข้องในการกำหนดแนวทางการปฏิบัติในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ เพื่อให้การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการนั้นมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคดังกล่าวอย่างแท้จริง

จากนโยบายของรัฐบาลปัจจุบัน (นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ) ที่ได้มีการแถลงนโยบายต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 29 ธันวาคม 2551 นั้น พบว่า ได้มีการกำหนดนโยบายของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาหลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ กล่าวคือ การจัดให้ทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาฟรี 15 ปี ตั้งแต่ระดับอนุบาลไปจนถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย พร้อมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการให้เกิดความเสมอภาคและความเป็นธรรมในโอกาสทางการศึกษาแก่ประชากร ซึ่งรวมถึงผู้พิการหรือทุพพลภาพ ดังนั้น จากแนว

นโยบายดังกล่าว จึงเป็นการเน้นย้ำว่าแนวนโยบายของรัฐบาลปัจจุบันนั้นได้ให้การรับรองและคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคที่เกี่ยวข้องกับการจัดศึกษาในระดับอุดมศึกษาให้กับคนพิการ ซึ่งรวมถึงผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินด้วย ประกอบกับหากพิจารณาปฏิญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการไทย ที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน 2541 ก็พบว่าคนพิการมีศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ มีสิทธิ และเสรีภาพแห่งบุคคล ย่อมได้รับความคุ้มครองในฐานะพลเมืองไทยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และมีสิทธิต่างๆ ตามที่ระบุไว้ในภายใต้ปฏิญญานี้ โดยไม่มีข้อยกเว้นใดๆ และโดยปราศจากการแบ่งแยกเชื้อชาติ ศาสนา การเมือง ภาษา ถิ่นกำเนิด เพศ อายุ หรือสถานะอื่นใด ทั้งนี้ ปฏิญญานี้ได้กำหนดสิทธิต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาให้กับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ยกตัวอย่างเช่น 1) สิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพในทุกระดับ ทุกรูปแบบของการจัดการศึกษาตามความต้องการของคนพิการอย่างเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป ทั้งการศึกษาในระบบ นอกระบบ และการศึกษาต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยไม่มีการจำกัด กีดกัน เลือปฏิบัติ หรือข้อยกเว้นใดๆ 2) สิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก บริการ และความช่วยเหลือจากรัฐ เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้เช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป และ 3) สิทธิได้รับและเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร โดยเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสิทธิของคนพิการ ทั้งนี้ ต้องได้รับการสนับสนุนให้มีสื่อทุกประเภทที่เหมาะสมกับความพิการ รวมทั้งต้องจัดให้มีล่ามภาษามือ อักษรเบรลล์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรืออุปกรณ์พิเศษอื่นๆ ที่ใช้ในการสื่อสาร เป็นต้น

จากแนวนโยบายของรัฐบาลปัจจุบัน และปฏิญญาด้วยสิทธิคนพิการไทย จึงเป็นรากฐานสำหรับรัฐบาลในการนำมากำหนดเป็นแนวนโยบาย และแผนงานต่างๆ เพื่อให้การบริหารจัดการศึกษาของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน สอดรับกับรัฐธรรมนูญ และกฎหมายต่างๆ ของประเทศ โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาถึงแนวนโยบาย และแผนงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของคนพิการ ซึ่งรวมถึงผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ได้แก่ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554) แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2545-2559) แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ.2550-2554) แผนพัฒนาการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับคนพิการ ระยะ 5 ปี (พ.ศ.2550-2554) กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2551-2565) แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2551-2554) และแผนยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในระดับอุดมศึกษา ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้จัดทำแผนภาพแสดงความสัมพันธ์ของแนวนโยบาย และแผนงานที่เกี่ยวข้องข้างต้น โดยวงกลมที่มีขนาดใหญ่กว่า หมายถึงนโยบาย และแผนงานที่ครอบคลุมนโยบาย และแผนงานอื่นๆ ตามลำดับขนาดของวงกลม ดังแผนภาพที่ 2

แผนภาพที่ 2: ภาพแสดงความสัมพันธ์ของแนวนโยบาย และแผนงานที่เกี่ยวข้อง
กับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

4.2.1 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554) ได้กำหนดวิสัยทัศน์ประเทศไทยให้มุ่งพัฒนาสู่สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน คนไทยมีคุณธรรมนำความรู้ รอบรู้เท่าทันโลก ครอบครัวยุคใหม่ ชุมชนเข้มแข็ง สังคมสันติสุข เศรษฐกิจมีคุณภาพ เสถียรภาพ และเป็นธรรม สิ่งแวดล้อมมีคุณภาพและทรัพยากรธรรมชาติที่ยั่งยืน อยู่ภายใต้ระบบบริหารจัดการประเทศที่มีธรรมาภิบาลดำรงไว้ซึ่งระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และอยู่ในประชาคมโลกอย่างมีศักดิ์ศรี โดยมีเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพคน ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานั้น ได้กำหนดให้คนไทยทุกคนได้รับการพัฒนาทั้งทางร่างกาย จิตใจ ความรู้ ความสามารถ ทักษะการประกอบอาชีพ และมีความมั่นคงในการดำรงชีวิตครอบครัวทุกกลุ่มเป้าหมายเพื่อเสริมสร้างศักยภาพให้ตนเองที่จะนำไปสู่ความเข้มแข็งของครอบครัว ชุมชน และสังคมไทย โดยเพิ่ม 1) จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของคนไทยเป็น 10 ปี 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหลักของทุกระดับสูงกว่าร้อยละ 55 3) เพิ่มกำลังแรงงานระดับกลางที่มีคุณภาพเป็นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 60 ของกำลังแรงงานทั่วประเทศ และ 4) จำนวนบุคลากรด้านการวิจัย 10 คนต่อประชากร 10,000 คน ทั้งนี้ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนที่มีคุณธรรมนำความรู้ ส่งเสริมให้คนไทยเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และสามารถจัดการองค์ความรู้ทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่น และองค์ความรู้สมัยใหม่² นอกจากนั้นแล้ว แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554) ยังได้มีการกำหนดแนวทางการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ กล่าวคือ การเร่งขยายโอกาสการเข้าถึงบริการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ด้อยโอกาสให้ทั่วถึง โดยสนับสนุนให้สามารถเข้าถึงบริการต่างๆ ทั้งการพัฒนาศักยภาพในการประกอบอาชีพ การเสริมสร้างสุขภาพ และการเรียนรู้ตลอดชีวิตได้หลากหลายวิธีอย่างเท่าเทียมกัน

4.2.2 แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2545-2559) ของกระทรวงศึกษาธิการ

4.2.2.1 ความเป็นมา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 33 เดิม(ก่อนที่จะมีการแก้ไขปรับปรุงตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545) ได้บัญญัติให้มีการจัดทำแผนการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมแห่งชาติ ซึ่งเปลี่ยนชื่อใหม่เป็น “แผนการ

²สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, กรอบทิศทางการพัฒนาการศึกษาในช่วงแผนเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 – 2554) ที่สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545 – 2559), (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551), หน้า 2.

ศึกษาแห่งชาติ” โดยเป็นแผนยุทธศาสตร์ ระยะยาว 15 ปี (พ.ศ. 2545 – พ.ศ. 2559) อันเป็นการนำสาระของการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและนโยบายของรัฐบาลในขณะนั้นมาสู่การปฏิบัติ และเป็นกรอบแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน แผนพัฒนาการอาชีวศึกษา แผนพัฒนาการอุดมศึกษา และแผนพัฒนาด้านศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม รวมทั้งเป็นแนวทางในการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อพัฒนาทางการศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม ในระดับเขตพื้นที่การศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถานศึกษา เพื่อนำไปสู่การดำเนินงานอย่างต่อเนื่องเสร็จสมบูรณ์ทั้งกระบวนการปฏิรูปการศึกษา การดำเนินการด้านศาสนา ศิลปะที่สอดคล้องต่อเนื่องกันทั้งประเทศ โดยได้เสนอแผนดังกล่าวต่อคณะรัฐมนตรี และเห็นชอบให้ประกาศใช้แล้ว ตั้งแต่วันที่ 17 มิถุนายน 2545

อย่างไรก็ตาม ในเวลาต่อมาได้มีการแก้ไขปรับปรุงแผนการศึกษาแห่งชาติข้างต้น อันเนื่องมาจากได้มีการเปลี่ยนแปลงหลายประการเกิดขึ้น นับตั้งแต่มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดินกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 แผนบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2552 – พ.ศ. 2554 และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 – 2554) รวมทั้งนโยบายรัฐบาลปัจจุบัน ประกอบกับสถานการณ์ต่างๆ ได้เปลี่ยนแปลงไปทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม ประชากร วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งส่งผลกระทบต่อการศึกษา รวมทั้งจากการติดตามประเมินผลการพัฒนาการศึกษาประมาณเกือบหนึ่งทศวรรษที่ผ่านมา พบว่าการดำเนินงานบางเรื่องได้ดำเนินการประสบผลสำเร็จแล้ว และมีหลายเรื่องที่ยังเป็นปัญหาต้องเร่งพัฒนาปรับปรุง หลายเรื่องยังไม่ประสบผลสำเร็จ ตลอดจนมีประเด็นใหม่ที่ต้องเร่งพัฒนา จึงได้มีการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552 - 2559) ขึ้น โดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติให้ความเห็นชอบเมื่อวันที่ 5 มกราคม 2553 เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการศึกษาในช่วงระยะเวลาดังกล่าวต่อไป³

³ปรับปรุงจากสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552 – 2559), (กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค, 2553), หน้า (ก)-(ค).

4.2.2.2 ปรัชญาหลัก กรอบแนวคิด เจตนารมณ์และวัตถุประสงค์ของ แผนการศึกษาแห่งชาติ

การจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552 - 2559) นั้น ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นปรัชญาพื้นฐานเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดมาตรการ ด้านต่างๆ ของแผน โดยปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วยคุณลักษณะ 3 ประการ ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ทั้งนี้ โดยมีเงื่อนไขสำคัญ 2 ประการ ได้แก่ 1) มีความรู้ คือ มีความรู้ รอบคอบ และระมัดระวังในการนำความรู้ วิทยาการ และ เทคโนโลยีต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการปฏิบัติ และ 2) มีคุณธรรม คือ มีความตระหนัก มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความอดทน มีความเพียร และใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต⁴

กรอบแนวคิดของแผนการศึกษาแห่งชาติ คือ เป็นแผนที่บูรณาการ ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และการกีฬา กับการศึกษาทุกระดับ เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการ พัฒนาการศึกษาของหน่วยงานต่างๆ ของประเทศ และเชื่อมโยงการพัฒนาศึกษากับการ พัฒนาด้านต่างๆ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี เป็นต้น โดยคำนึงถึงพัฒนาศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และ ให้ความสำคัญทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้คน ไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ⁵

จากปรัชญาพื้นฐานและกรอบแนวคิดดังกล่าวข้างต้น เจตนารมณ์ของ แผนการศึกษาแห่งชาตินี้จึงมุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับ ผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมที่มีความเข้มแข็ง มีการพัฒนาที่ยั่งยืน และมีดุลยภาพใน 3 ด้าน คือ เป็นสังคมคุณภาพ สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ และสังคม สมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน นอกจากนั้นแล้ว ยังมีจุดมุ่งหมายที่ต้องการพัฒนาคนไทยให้เป็น คนดี คนเก่ง และมีความสุข⁶

แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552 - 2559) ได้กำหนด วัตถุประสงค์ของแผนไว้ 3 ประการ ได้แก่ เพื่อพัฒนาคนอย่างรอบด้าน และสมดุล เพื่อเป็นฐาน หลักของการพัฒนา เพื่อสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมคุณธรรม ภูมิปัญญาและการเรียนรู้ และ

⁴ปรับปรุงจากเรื่องเดียวกัน, หน้า 13-14.

⁵ปรับปรุงจากเรื่องเดียวกัน, หน้า 14.

⁶ปรับปรุงจากเรื่องเดียวกัน, หน้า 14-15.

เพื่อพัฒนาสภาพแวดล้อมของสังคมเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาคน และสร้างสังคม คุณธรรม ภูมิปัญญาและการเรียนรู้

4.2.2.3 การกำหนดแนวนโยบาย เป้าหมาย และกรอบการดำเนินงาน ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

จากปรัชญา กรอบแนวคิด เจตนารมณ์ และวัตถุประสงค์ของแผนการศึกษาแห่งชาติข้างต้น เพื่อให้การนำไปสู่การปฏิบัติเกิดความชัดเจนมากยิ่งขึ้น แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับนี้ จึงได้มีการกำหนดละเอียดเกี่ยวกับแนวนโยบาย เป้าหมาย และกรอบการดำเนินงานตามแผน เพื่อให้บรรลุปรัชญา กรอบแนวคิด เจตนารมณ์ และวัตถุประสงค์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งผู้วิจัยศึกษาแล้วพบว่า มีเพียงกรอบการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการอย่างชัดเจน กล่าวคือ กรอบการดำเนินงานที่ 1.3.1 การให้จัดประชาชนทุกคนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพไม่น้อยกว่า 12 ปี โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย เพื่อให้เกิดความเสมอภาคและเป็นธรรม โดยเฉพาะกลุ่มผู้ด้อยโอกาส ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ ผู้อยู่ในสภาวะความลำบาก ผู้บกพร่องทางร่างกายและสติปัญญา และชนต่างวัฒนธรรม และหญิงและชาย โดยกรอบการดำเนินงานนี้กำหนดไว้อยู่ในแนวนโยบาย 1.3* และในวัตถุประสงค์ที่หนึ่งของแผน (เพื่อพัฒนาคนอย่างรอบด้าน และสมดุล เพื่อเป็นฐานหลักของการพัฒนา)

จากกรอบการดำเนินงานข้างต้น จะเห็นได้ว่า แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับนี้ ได้กำหนดให้ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในฐานะประชาชนคนหนึ่ง มีสิทธิได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพไม่น้อยกว่า 12 ปี โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย กล่าวคือ ได้รับการศึกษาอย่างน้อยในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6) โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย เพื่อให้เกิดความเสมอภาคและเป็นธรรมกับบุคคลกลุ่มนี้

4.2.2.4 ความสอดคล้องของแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552 - 2559) กับการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง

เนื่องด้วยนโยบายของรัฐบาลปัจจุบัน(นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ) ดังที่กล่าวไปแล้วข้างต้นว่ามีการมุ่งเน้นในการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ ดังนั้น สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา จึงได้ดำเนินการจัดทำข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 -

*แนวนโยบาย 1.3 การเพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้ประชาชนทุกคนตั้งแต่แรกเกิดจนตลอดชีวิตได้มีโอกาสเข้าถึงบริการการศึกษาและการเรียนรู้ โดยเฉพาะผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการหรือทุพพลภาพ ยากจน หรืออยู่ในท้องถิ่นห่างไกล ทุกกันดาร โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ประชาชนทุกคนตั้งแต่แรกเกิดจนตลอดชีวิตมีโอกาสเข้าถึงบริการการศึกษาและการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และให้สังคมไทยเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้

2561) ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบเมื่อวันที่ 18 สิงหาคม 2552 โดยการปฏิรูปการศึกษา ในทศวรรษที่สองนี้ รัฐบาลจะมุ่งเน้นให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ โดยมีเป้าหมาย สามประการ คือ พัฒนาคูณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเรียนรู้คนไทย เพิ่มโอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของ สังคมในการบริหารและจัดการศึกษา และมีกรอบแนวทางการปฏิรูปการศึกษา 4 ประการ คือ พัฒนาคูณภาพคนไทยยุคใหม่ พัฒนาคูณภาพครูยุคใหม่ พัฒนาคูณภาพสถานศึกษาและแหล่ง เรียนรู้ยุคใหม่ และพัฒนาคูณภาพการบริการจัดการใหม่⁷

จากการศึกษาข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 - 2561) ผู้วิจัยพบว่า ได้มีการกำหนดแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มโอกาส ทางการศึกษาอย่างมีคุณภาพ เพื่อให้ประชาชนทุกคนตั้งแต่แรกเกิดจนตลอดชีวิต ประชาชนทุกคน ทุกเพศ ทุกวัย ผู้ด้อยโอกาส ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ ผู้อยู่ในสภาวะลำบาก ผู้บกพร่องทาง ร่างกายและสติปัญญา และชนต่างวัฒนธรรม กำลังแรงงานและผู้สูงอายุมีโอกาสเข้าถึงการศึกษา และการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ซึ่งจะเห็นได้ว่ามีความคล้ายคลึงกันกับ แนวนโยบาย 1.3 ในแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552 - 2559) อย่างไรก็ตาม ก็ยังมีข้อแตกต่างระหว่างข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง กับแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง ในการกำหนดมาตรการในการดำเนินการ* กล่าวคือ ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษา ในทศวรรษที่สอง ได้กำหนดให้ประชาชนทุกคนได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยมีเป้าหมายไม่ต่ำกว่า 15 ปี ซึ่งแตกต่างจากในแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง ที่กำหนดไว้ไม่น้อยกว่า 12 ปี นอกจากนั้นแล้ว มีข้อสังเกตว่าในข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ สอง มิได้มีการกำหนดว่าการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานของประชาชนนั้นจะไม่เก็บค่าใช้จ่าย ซึ่งแตกต่างจากที่แผนการศึกษาแห่งชาติ(ฉบับปรับปรุง) ที่มีการกำหนดไว้

⁷สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561), (กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค, 2552), หน้าคำนำ.

* มาตรการหลักการดำเนินการของข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองในเรื่องนี้ กำหนดไว้ว่า ต้องจัดให้ ประชาชนทุกคนได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยมีเป้าหมายไม่ต่ำกว่า 15 ปี ในสถานศึกษา เพื่อให้ เกิดความเสมอภาคและเป็นธรรมโดยเฉพาะกลุ่มประชาชนกลุ่มผู้ด้อยโอกาส ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ ผู้อยู่ในสภาวะ ยากลำบาก ผู้บกพร่องทางการร่างกายและสติปัญญา ชนต่างวัฒนธรรม และระหว่างหญิงและชาย

4.2.3 แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ.2550-2554) ของ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติเป็นการดำเนินงานที่เกิดขึ้นภายใต้พระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 (ปัจจุบันได้ยกเลิกไปแล้ว โดยพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550) ที่กำหนดให้มีคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ ทำหน้าที่เสนอแนะนโยบายการดำเนินงานและแผนบริหารงานเกี่ยวกับการสงเคราะห์ การพัฒนาและการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการต่อรัฐมนตรีเพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบและมอบหมายให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องรับผิดชอบดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป จากอำนาจหน้าที่ดังกล่าว จึงได้ถือกำเนิดแผนฉบับแรก คือ แผนการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการแห่งชาติ พ.ศ. 2540 – 2544 ซึ่งนับว่าเป็นจุดเริ่มต้นในการกำหนดแผนระดับชาติด้านคนพิการ โดยได้จัดทำให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8^๑

แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ.2550-2554) ซึ่งเป็นฉบับปัจจุบัน เป็นแผนยุทธศาสตร์ที่จัดทำขึ้นเพื่อเป็นกรอบและแนวทางในการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 พ.ศ.2550-2554 โดยมีเป้าหมายสูงสุด คือคนพิการได้รับการคุ้มครองสิทธิ มีคุณภาพชีวิตที่ดีเต็มศักยภาพ มีส่วนร่วมในสังคมอย่างเต็มที่และเสมอภาค ภายใต้สภาพแวดล้อมที่ปราศจากอุปสรรค อันเป็นแนวทางที่เคารพคุณค่า สิทธิ ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ โดยแผนฉบับนี้ได้เน้นให้มีกลไกประสานงานด้านคนพิการระดับชาติ การส่งเสริมความเข้มแข็งขององค์กรด้านคนพิการและเครือข่ายเพื่อให้มีส่วนร่วมและมีบทบาทในการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ การส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อคนพิการทั้งทางด้านกายภาพ และการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร รวมทั้งการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ร่วมกำหนดแผนงานโครงการที่จะดำเนินการในเบื้องต้น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน ซึ่งจะทำการนำแผนไปสู่การปฏิบัติ และการติดตามประเมินผล มีความชัดเจนยิ่งขึ้น^๒ โดยแผนฉบับนี้ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ เมื่อวันที่ 14 กันยายน 2549 และคณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติในหลักการ เมื่อวันที่ 24 เมษายน 2550 ซึ่งนอกจากจะเป็นแนวทางให้หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนนำไปจัดทำแผนปฏิบัติงานด้านคนพิการได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลแล้ว ยังจะเป็นแนวทางในการติดตาม

^๑การพัฒนาระดับสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, กระทรวง. คณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ, แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2550 – 2554, (กรุงเทพมหานคร: ศรีเมืองการพิมพ์, 2550), หน้า 1.

^๒เรื่องเดียวกัน, หน้า 2.

ประเมินผลการปฏิบัติงานให้เกิดผลสัมฤทธิ์บรรลุตามวิสัยทัศน์ที่กำหนด เพื่อให้คนพิการได้รับการคุ้มครองพิทักษ์สิทธิ และมีคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้นต่อไป¹⁰ ทั้งนี้ เพื่อบรรลุเป้าหมายสูงสุดข้างต้น แผนฉบับนี้ได้กำหนดองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการที่มีความสัมพันธ์ต่อกัน คือ คนพิการได้รับการคุ้มครองสิทธิ การมีส่วนร่วมในสังคมอย่างเต็มที่ด้วยความเสมอภาค และสภาพแวดล้อมที่ปราศจากอุปสรรค ด้วยการปฏิรูประบบบริหารจัดการในการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ การสร้างความเข้มแข็งให้คนพิการ องค์กรด้านคนพิการ และเครือข่าย ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ในบริบทที่คนพิการ ครอบครัวคนพิการ ชุมชน สังคม ได้ปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์จากแนวทางเวทนานิยม ที่เมตตาสงสารให้คนพิการเป็นผู้รับการสงเคราะห์ สู่มิติที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของสิทธิคนพิการ¹¹

แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ 3(พ.ศ.2550-2554) ได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ และจำแนกออกเป็น 3 พันธกิจ 5 เป้าประสงค์ และ 4 ยุทธศาสตร์ที่มีความสอดคล้องกัน โดยมีรายละเอียดตามตารางที่ 2 ดังนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹⁰เรื่องเดียวกัน, หน้า (ก).

¹¹เรื่องเดียวกัน, หน้า 16.

ตารางที่ 2: การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และยุทธศาสตร์
ของแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ.2550-2554)

<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-bottom: 10px;"> วิสัยทัศน์ คนพิการได้รับการคุ้มครองสิทธิ มีคุณภาพชีวิตที่ดีเต็มตามศักยภาพ มีส่วนร่วมในสังคมอย่างเต็มที่ ภายใต้สภาพแวดล้อมที่ปราศจากอุปสรรค </div> <div style="text-align: center; margin-bottom: 10px;">↓</div>		
พันธกิจ	เป้าประสงค์	ยุทธศาสตร์
1. ปฏิรูประบบบริหารจัดการในการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการให้เต็มศักยภาพสามารถดำรงชีวิตอย่างอิสระ	1. เพื่อให้มีระบบบริหารจัดการในการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถทำหน้าที่กำหนดและกำกับนโยบาย แผนงาน งบประมาณ ด้านคนพิการอย่างบูรณาการ 2. เพื่อให้คนพิการเข้าถึงสิทธิและโอกาสในการพัฒนาตนเองในทุกมิติของสังคม สามารถเลือกรูปแบบการบริการที่เหมาะสมตามความต้องการจำเป็นของแต่ละบุคคล และสามารถดำรงชีวิตอิสระ	1. ยุทธศาสตร์ด้านการบริหารจัดการระบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ
2. ส่งเสริมให้คนพิการ องค์กรด้านคนพิการ ได้รับการยอมรับ และมีส่วนร่วมในสังคมเต็มที่และเสมอภาค	3. เพื่อให้องค์กรด้านคนพิการและเครือข่ายมีความเข้มแข็ง ยั่งยืน สามารถส่งเสริมศักยภาพ คุ้มครอง และพิทักษ์สิทธิคนพิการ 4. เพื่อให้สังคมยอมรับ และเปิดโอกาสให้คนพิการและองค์กรด้านคนพิการมีส่วนร่วมในทุกกิจกรรมทางสังคมอย่างเต็มที่ มีประสิทธิภาพ และเสมอภาคกับคนทั่วไป	2. ยุทธศาสตร์ด้านการส่งเสริม สนับสนุนความเข้มแข็งขององค์กรด้านคนพิการ และเครือข่ายในการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ 3. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างเสริมเจตคติที่ดีของคนพิการ ครอบครัว และสังคมที่มีต่อความพิการและคนพิการ
3. ส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่ปราศจากอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของคนพิการในสังคม	5. เพื่อให้คนพิการสามารถเข้าถึง และใช้บริการในอาคาร สถานที่ ยานพาหนะ ข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก และบริการสาธารณะอื่นๆ	4. ยุทธศาสตร์ด้านการส่งเสริมการจัดสภาพแวดล้อมที่ปราศจากอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของคนพิการ

นอกจากการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และยุทธศาสตร์ในแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ.2550-2554) แล้ว แผนฉบับนี้ยังได้มีการกำหนดตัวชี้วัด เป้าหมาย แนวทางและมาตรการในการดำเนินงาน เพื่อให้การดำเนินการในทางปฏิบัติบรรลุผลตามแผนที่ได้วางเอาไว้ ทั้งนี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอตัวชี้วัด เป้าหมาย แนวทาง

และมาตรการในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในระดับอุดมศึกษาเท่านั้น โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 3: การกำหนดตัวชี้วัด เป้าหมาย แนวทางและมาตรการในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์
ของแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ 3(พ.ศ.2550-2554)
ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในระดับอุดมศึกษา

ยุทธศาสตร์	ตัวชี้วัด/เป้าหมาย	แนวทางและมาตรการดำเนินงาน และตัวอย่างแผนงาน/โครงการ/ กิจกรรม
1. ยุทธศาสตร์ด้านการบริหารจัดการระบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ	คนพิการได้รับบริการที่มีคุณภาพและทั่วถึงตามเป้าหมายขององค์กรภาครัฐและเอกชน	พัฒนาระบบบริการคนพิการทุกด้าน ทั้งทางด้านการแพทย์ การศึกษา อาชีพ และสังคมให้ครอบคลุมทั่วถึง เช่น โครงการขยายโอกาสและพัฒนาคุณภาพการศึกษาสำหรับคนพิการในระดับอุดมศึกษา โดยการนำร่องรับนักศึกษาพิการเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา การให้สถาบันอุดมศึกษาจัดสรรโควตาให้กับคนพิการเข้าศึกษาในสถาบันตามประเภทความพิการ การจัดการเรียนการสอนนักศึกษาพิการในระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต และระดับปริญญาตรี เป็นต้น
	คนพิการรายใหม่ที่ได้รับบริการในรูปแบบต่างๆ ขององค์กรภาครัฐและเอกชนร้อยละ 20 ของแต่ละปี	ส่งเสริมให้หน่วยงานภาครัฐและองค์กรเอกชนมีการจัดซื้อสิ่งอำนวยความสะดวกและความช่วยเหลืออื่นใด ล่ามภาษามือ เอกสารอักษรเบรลล์ เครื่องช่วยคนพิการที่เกี่ยวข้องกับการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ และการดำรงชีวิต เช่น โครงการพัฒนาการบริการล่ามภาษามือโครงการจัดให้สถาบันการศึกษา จัดให้บริการยืมสิ่ง สิ่งอำนวยความสะดวก ตามสภาพความพิการ เป็นต้น
	บุคลากรที่แต่ละหน่วยงานกำหนดได้รับการพัฒนาอย่างน้อยร้อยละ 20 ต่อปี โดยบุคลากรดังกล่าวต้องปฏิบัติหน้าที่ให้บริการคนพิการโดยตรงไม่น้อยกว่าระยะเวลาที่ใช้ในการพัฒนา	ส่งเสริมการผลิตและพัฒนาบุคลากรด้านคนพิการให้มีจำนวนเพียงพอ และมีความรู้ความสามารถที่จะเป็นผู้ให้บริการทุกด้านรองรับทันความต้องการจำเป็น ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการและกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก เช่น โครงการส่งเสริมการผลิตและพัฒนาบุคลากรด้านการศึกษาสำหรับคนพิการทั้งภาครัฐและเอกชนในทุกระดับ และทุกระบบการศึกษา ให้มีสมรรถนะและมาตรฐานตามที่หน่วยงานกำหนด โดยคำนึงถึงประเภทความพิการ เป็นต้น

ยุทธศาสตร์	ตัวชี้วัด/เป้าหมาย	แนวทางและมาตรการดำเนินงาน และตัวอย่างแผนงานโครงการ/ กิจกรรม
	ภายในปี 2554 ได้รับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายของประเทศด้านคนพิการเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 1 ของงบประมาณแผ่นดิน	ผลักดันให้เกิดระบบการจัดสรรงบประมาณเงินอุดหนุนและเพิ่มรายรับของกองทุนเพื่อให้หน่วยงานภาครัฐ และองค์กรเอกชนสามารถให้บริการทุกด้านแก่คนพิการอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ เช่น โครงการขยายและพัฒนากองทุนการศึกษาเพื่อคนพิการทุกประเภทให้เข้มแข็งและยั่งยืน เป็นต้น
	มีการวิจัยและนวัตกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการอย่างน้อย 10 เรื่องต่อปี	ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการทุกด้านและนำผลงานวิจัยไปปรับใช้ เพื่อพัฒนางานด้านคนพิการ และสนับสนุนทุนการวิจัย และการเผยแพร่ผลงาน เช่น โครงการวิจัยและพัฒนา นวัตกรรมการสอนสำหรับคนพิการ โครงการศูนย์วิจัยและบริการการศึกษามหาวิทยาลัย เชียงใหม่ เป็นต้น
	ภายในปี 2554 เกิดการเชื่อมโยงระบบฐานข้อมูลด้านคนพิการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างมีประสิทธิภาพ	สนับสนุนให้องค์กรที่เกี่ยวข้องมีการจัดทำระบบฐานข้อมูลด้านคนพิการให้เป็นระบบบูรณาการที่มีประสิทธิภาพเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เช่น โครงการพัฒนาระบบฐานข้อมูลคนพิการด้านการศึกษาอย่างบูรณาการ โดยการจัดทำฐานข้อมูลนักศึกษาพิการในระดับอุดมศึกษา ตามประเภทคนพิการ เป็นต้น
3. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างเสริมเจตคติที่ดีของคนพิการ ครอบครัว และสังคม ที่มีต่อความพิการและคนพิการ	จำนวนสื่อเชิงสร้างสรรค์ด้านคนพิการที่มีการเผยแพร่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง	สนับสนุนการจัดทำสื่อที่มีคุณภาพ เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมศักยภาพ การมีส่วนร่วมและความเสมอภาคของคนพิการ เช่น โครงการจัดทำและพัฒนาองค์ความรู้ด้านคนพิการ โครงการเผยแพร่ผลงานวิจัยพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ และโครงการส่งเสริมและพัฒนาสื่อที่คนพิการสามารถเข้าถึงได้ ทั้งการเขียนหนังสือ ตำรา คู่มือ สื่อความรู้เกี่ยวกับคนพิการ และ E-Learning เป็นต้น
4. ยุทธศาสตร์ด้านการส่งเสริมการจัดสภาพแวดล้อมที่ปราศจากอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของคนพิการ	ภายในปี 2552 มีนโยบายหรือวาระแห่งชาติเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมที่ปราศจากอุปสรรค และเกิดความต่อเนื่องในการดำเนินงานด้านคนพิการ	ผลักดันให้มีนโยบายและวาระแห่งชาติในการจัดสภาพแวดล้อมที่ปราศจากอุปสรรค และส่งเสริมการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเพื่อก้าวสู่สังคมที่ปราศจากอุปสรรคเพื่อคนทั้งมวล และผลักดันให้มีการนโยบายนโยบายไปสู่การปฏิบัติ เช่น โครงการจัดสร้าง พัฒนา และปรับปรุงภูมิสถาปัตยกรรมของสถานศึกษาให้มีสภาพแวดล้อมที่ปราศจากอุปสรรคสำหรับคนพิการ

ยุทธศาสตร์	ตัวชี้วัด/เป้าหมาย	แนวทางและมาตรการดำเนินงาน และตัวอย่างแผนงาน/โครงการ/ กิจกรรม
		และเป็นไปตามกฎกระทรวงว่าด้วยการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ และกฎกระทรวงกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกในอาคารสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชรา พ.ศ. 2548 เป็นต้น
	ให้มีกฎหมายว่าด้วยการจัดสภาพแวดล้อม การติดต่อสื่อสารและการเดินทางที่ปราศจากอุปสรรค ภายในปี 2554	ยกร่าง/ปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ต่างๆ ที่เกี่ยวกับอาคารสถานที่ การขนส่ง บริการสาธารณะ โทรคมนาคม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร รวมทั้งเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวกที่ส่งเสริมการเข้าถึง ข้อมูลข่าวสาร เพื่อให้มีสภาพแวดล้อมที่ปราศจากอุปสรรค และบริการทุกด้านแก่คนพิการ เช่น โครงการทบทวน ปรับปรุงกฎกระทรวงว่าด้วยสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ โครงการผลักดันการปฏิบัติตามกฎกระทรวงกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกในอาคารสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชรา พ.ศ. 2548 โดยการปรับแบบมาตรฐาน อาคารสถานที่ของราชการให้มีสภาพแวดล้อมอย่างถูกต้องตามกฎหมาย เป็นต้น
	จำนวนหลักสูตร ตำราเอกสารงานวิจัย นวัตกรรมด้านการออกแบบที่เป็นสากลเพิ่มขึ้นทุกปี เพื่อการจัดสภาพแวดล้อม และการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่ปราศจากอุปสรรค	ส่งเสริมการจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนด้านการออกแบบที่เป็นสากลและเป็นธรรม(Universal Design) เช่น โครงการพัฒนาองค์ความรู้เพื่อการออกแบบที่เป็นสากลและเป็นธรรม โดยการปรับปรุงหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมสอดคล้องกับศักยภาพของผู้พิการในสถาบันอุดมศึกษา โครงการส่งเสริมให้คนหูหนวกเข้าถึงการเรียนรู้ด้านวิทยาศาสตร์ เป็นต้น
	ภายในปี 2554 มีสถานศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอนด้านการออกแบบที่เป็นสากลและเป็นธรรม จำนวน 5 สถาบันการศึกษา	ส่งเสริมและสนับสนุนสถานศึกษาให้มีการจัดการเรียนการสอนด้านการออกแบบที่เป็นสากลและเป็นธรรม เช่น โครงการสนับสนุนการเรียนการสอนด้านการออกแบบที่เป็นสากลและเป็นธรรมและเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก โครงการสนับสนุนการเรียนการสอนเรื่องการพัฒนาเว็บไซต์ที่ทุกคนเข้าถึง เป็นต้น

4.2.4 แผนพัฒนาการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับคนพิการ ระยะ 5 ปี(พ.ศ.2550-2554) ของกระทรวงศึกษาธิการ

แผนพัฒนาการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับคนพิการ ระยะ 5 ปี (พ.ศ.2550-2554) ฉบับนี้ เป็นแผนที่คณะรัฐมนตรีในสมัยรัฐบาลนายสุรยุทธ์ จุลานนท์ ได้ให้ความเห็นชอบในหลักการไว้ โดยแผนดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อให้คนพิการได้รับโอกาสและการบริการทางการศึกษาในทุกระบบและรูปแบบที่หลากหลายอย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ และได้รับการพัฒนาการศึกษาและทักษะการดำรงชีวิตจนสามารถประกอบอาชีพพึ่งตนเองได้ โดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติให้ส่วนราชการต่างๆ ที่ระบุในแผนรับไปดำเนินการตามแผนปฏิบัติการที่จะต้องดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ.2551 ส่วนแผนปฏิบัติการที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ.2552-2554 ให้พิจารณาปรับแผนให้สอดคล้องกับแผนบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาลชุดต่อไปด้วย¹²

แผนพัฒนาการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับคนพิการ ระยะ 5 ปี (พ.ศ.2550-2554) ได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ และจำแนกออกเป็น 4 พันธกิจ 4 วัตถุประสงค์ และ 4 ยุทธศาสตร์ที่มีความสอดคล้องกัน โดยมีรายละเอียดตามตารางที่ 4 ดังนี้

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹²สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, มติคณะรัฐมนตรี เรื่องแผนพัฒนาการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับคนพิการ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2550–2554) ของกระทรวงศึกษาธิการ[ออนไลน์], 22 พฤศจิกายน 2553, แหล่งที่มา: <http://www.cabinet.thaigov.go.th>

ตารางที่ 4: การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และยุทธศาสตร์
ของแผนพัฒนาการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับคนพิการ ระยะ 5 ปี (พ.ศ.2550-2554)

วิสัยทัศน์

ให้คนพิการได้รับการศึกษาทุกระบบ ทุกระดับการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ ด้วยรูปแบบวิธีการที่หลากหลาย เหมาะสมและพัฒนาเต็มศักยภาพ โดยได้เรียนรู้วิชาการ พัฒนาทักษะชีวิต และประกอบอาชีพตามความสามารถ พึ่งตนเองได้ มีคุณธรรม ใช้ชีวิตอย่างพอเพียง อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ภายใต้สภาพแวดล้อมที่ปราศจากอุปสรรค

พันธกิจ	เป้าประสงค์	ยุทธศาสตร์
1. ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนากิจการศึกษาระดับมัธยมศึกษาของสถานศึกษาที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้สามารถจัดการศึกษาได้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ	1. คนพิการได้รับโอกาสและการบริการทางการศึกษา ในทุกระบบและรูปแบบที่หลากหลายอย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ ตามสมรรถภาพสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของแต่ละบุคคล	1. ยุทธศาสตร์การขยายโอกาสและบริการทางการศึกษาให้แก่คนพิการอย่างทั่วถึง
2. ปรับปรุง พัฒนา ระบบการบริหารจัดการศึกษาพิเศษ ภายใต้สภาพแวดล้อมที่ปราศจากอุปสรรค พร้อมทั้งขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ	2. สถานศึกษามีการบริหารจัดการ ด้านหลักสูตร ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านบุคลากรอย่างมีประสิทธิภาพ มีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษามีสภาพแวดล้อมที่ปราศจากอุปสรรค	2. ยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งด้านการบริหารจัดการให้แก่หน่วยงานที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการอย่างมีคุณภาพ
3. ส่งเสริมการสร้างองค์ความรู้ใหม่ เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาและส่งเสริมทักษะด้านอาชีพ โดยการวิจัย พัฒนา และถ่ายทอดเทคโนโลยี เพื่อสนับสนุนให้คนพิการประกอบอาชีพพึ่งตนเองได้ มีคุณธรรม และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข	3. คนพิการได้รับการพัฒนาการศึกษา และทักษะการดำรงชีวิต จนสามารถประกอบอาชีพพึ่งตนเองได้ มีคุณธรรม และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล	3. ยุทธศาสตร์ส่งเสริมการศึกษาวิชาชีพ เพื่อสร้างองค์ความรู้ด้านคนพิการ
4. ส่งเสริม สนับสนุนให้คนพิการ ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรร่วมกันพัฒนาและสร้างองค์ความรู้ในการจัดการศึกษา	4. สถานศึกษา คนพิการ ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์กรเอกชนร่วมกันพัฒนาและสร้างองค์ความรู้ในการจัดการศึกษา	4. ยุทธศาสตร์ส่งเสริม สนับสนุนให้คนพิการ ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์กรเอกชนร่วมกันพัฒนาและสร้างองค์ความรู้ในการจัดการศึกษา

นอกจากการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และยุทธศาสตร์ในแผนพัฒนาการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับคนพิการ ระยะ 5 ปี (พ.ศ.2550-2554) แล้ว แผนฉบับนี้ยังได้มีการกำหนดตัวชี้วัด เป้าหมาย แนวทางและมาตรการในการดำเนินงาน เพื่อให้การดำเนินการในทางปฏิบัติบรรลุผลตามแผนที่ได้วางเอาไว้ ทั้งนี้ ผู้วิจัยจะขอยกตัวอย่างตัวชี้วัด เป้าหมาย แนวทางและมาตรการในการดำเนินงานที่สำคัญ เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในระดับอุดมศึกษาเท่านั้น โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 5 ดังนี้

ตารางที่ 5: การกำหนดตัวชี้วัด เป้าหมาย แนวทางและมาตรการในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับคนพิการ ระยะ 5 ปี (พ.ศ.2550-2554) ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในระดับอุดมศึกษา

ยุทธศาสตร์	ตัวชี้วัด/เป้าหมาย	แนวทางและมาตรการ
1. ยุทธศาสตร์การขยายโอกาสและ บริการทางการศึกษาให้แก่คนพิการ อย่างทั่วถึง	คนพิการได้รับบริการทางการศึกษา พิเศษที่มีคุณภาพและทั่วถึงตาม เป้าหมายของสถานศึกษาที่จัดการ ศึกษาพิเศษสำหรับคนพิการ	ส่งเสริม สนับสนุนและกำหนดแนวทางการ ร่วมมือระหว่างสถานศึกษาในการจัดการ ศึกษาสำหรับคนพิการทุกประเภทอย่างครอบคลุม พัฒนาระบบบริการทางการศึกษา สำหรับคนพิการ
	ทุกสถานศึกษามีการพัฒนากระบวนการ เตรียมความพร้อม และส่งต่อที่มี ประสิทธิภาพ	พัฒนาระบบการเตรียมความพร้อม และส่ง ต่อนักเรียนนิสิตนักศึกษาพิการอย่างมี ประสิทธิภาพ
	มีจำนวนหน่วยงานภาคเอกชนที่จัดการ ศึกษาสำหรับคนพิการที่ได้มาตรฐาน เพิ่มขึ้น	ส่งเสริม สนับสนุนให้ภาคเอกชนจัดการศึกษา สำหรับคนพิการ
	มีเงินกองทุนฯ สนับสนุนการศึกษา สำหรับคนพิการที่พอเพียงและใช้จ่าย ตรงตามวัตถุประสงค์	ระดมและใช้ทรัพยากรร่วมกัน เพื่อสนับสนุน กองทุนการศึกษาสำหรับคนพิการให้ต่อเนื่อง
2. ยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็ง ด้านการบริหารจัดการให้แก่หน่วย งานที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการ อย่างมีคุณภาพ	มีหลักสูตรและการประเมินผลการจัด การศึกษาพิเศษที่สอดคล้องเหมาะสม กับคนพิการแต่ละประเภทพร้อม เอกสารประกอบการสอน	ส่งเสริม สนับสนุน การพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษาที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการ และการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้มีประสิทธิ ภาพ
	คนพิการได้รับและใช้สิ่งอำนวยความสะดวก สะดวก สื่อ บริการ และความช่วย เหลืออื่นใดทางการศึกษาในรูปแบบ ต่างๆ จากสถานศึกษาที่จัดการศึกษา พิเศษเพิ่มขึ้น มีงบประมาณเพื่อ การศึกษาเพิ่มขึ้น และหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ	สนับสนุนสถานศึกษาหรือหน่วยจัดการศึกษา ทุกระบบในการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทาง การศึกษาตลอดจนจัดสภาพแวดล้อมที่ ปราศจากอุปสรรค

ยุทธศาสตร์	ตัวชี้วัด/เป้าหมาย	แนวทางและมาตรการ
	ข้อบังคับต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับอาคารสถานที่ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่กำหนดในกฎ กระทรวงฯ	
	ภายในปี 2554 มีระบบฐานข้อมูลคนพิการแต่ละประเภทอย่างเป็นระบบ และสามารถเชื่อมโยงกับหน่วยงานทางการศึกษาทุกหน่วยงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ	จัดทำฐานข้อมูลคนพิการแต่ละประเภทอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ สามารถบูรณาการให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน
3. ยุทธศาสตร์ส่งเสริมการศึกษาวិชาชีพ เพื่อสร้างองค์ความรู้ด้านคนพิการ	สถานศึกษามีงานวิจัยและพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีที่สามารถประยุกต์ให้ใช้เหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้สำหรับคนพิการอย่างน้อย 2 เรื่องต่อปี มีการนำเสนอเผยแพร่ งานวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง และสถานศึกษาทุกระดับมีการพัฒนาการจัดการศึกษาด้านอาชีพที่มีความหลากหลายตาม ความต้องการจำเป็นของความต้องการคนพิการแต่ละประเภท	ส่งเสริมการวิจัย พัฒนาองค์ความรู้ นวัตกรรม การเรียนรู้ในทุกด้านที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ
4. ยุทธศาสตร์ส่งเสริม สนับสนุนให้คนพิการ ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรเอกชนร่วมกันพัฒนาและสร้างองค์ความรู้ในการจัดการศึกษา	มีสถานศึกษาได้รับการพัฒนารูปแบบ การจัดการเรียนร่วมในสถานศึกษา ทั่วไปให้มากขึ้น โดยให้องค์กรภาครัฐ และ เอกชน มีส่วนร่วม ส่งเสริม สนับสนุนอย่างจริงจัง	ส่งเสริมสนับสนุนพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนร่วมในทุกระดับและทุกระบบการศึกษา ให้มีประสิทธิภาพ โดยความร่วมมือจากทุกหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้อง

4.2.5 กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2551-2565) ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

แต่เดิมนั้น การพัฒนาระบบอุดมศึกษาในระยะที่ผ่านมา ได้อาศัยแผนพัฒนา การศึกษาระดับอุดมศึกษา ระยะ 5 ปีเป็นหลัก แต่เนื่องจากมีข้อจำกัดที่สำคัญ คือ ช่วงระยะเวลา ของแผน 5 ปีนั้น ไม่สอดคล้องกับธรรมชาติของพัฒนาการและการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ดังนั้น ในปี พ.ศ. 2530 จึงได้ริเริ่มให้มีการจัดทำแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับแรก (พ.ศ. 2533 – 2547) ขึ้น โดยมีเจตนาสำคัญที่จะให้เป็นแผนรุกไปสู่อนาคต เพื่อให้อุดมศึกษามีบทบาท สำคัญในการสร้างเสริมสภาพสังคมที่พึงประสงค์ และสอดคล้องทันต่อแนวโน้มความเปลี่ยนแปลง ด้านต่างๆ ของประเทศ และให้เป็นแผนแม่บทกำกับแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ระยะ

5 ปี รวม 3 แผน คือ แผนพัฒนาฯ ระยะที่ 7(พ.ศ.2535 - 2539) ถึงแผนพัฒนาฯ ระยะที่ 9 (พ.ศ.2545 - 2549) แผนอุดมศึกษาระยะยาวฉบับแรก ได้สิ้นสุดลง เมื่อปี พ.ศ. 2547 ซึ่งในช่วงเวลานั้นได้มีการปรับปรุงระบบราชการและเร่งรัดการปฏิรูปการศึกษาและการจัดโครงสร้างของกระทรวงศึกษาธิการใหม่ การจัดทำแผนอุดมศึกษาระยะยาว ฉบับที่ 2 จึงขาดช่วงไป อย่างไรก็ตาม กระทรวงศึกษาธิการเห็นความสำคัญของการจัดทำแผนอุดมศึกษาระยะยาวฉบับใหม่ จึงได้มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาดำเนินการจัดทำแผนกรอบแผนอุดมศึกษา ระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2551 - 2565) ฉบับนี้ขึ้น¹³

กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว ฉบับที่ 2 ได้กำหนดเป้าหมายของแผนไว้ว่า เมื่อสิ้นสุดแผนในปี พ.ศ. 2565 แล้ว จะต้องมีการยกระดับคุณภาพอุดมศึกษาไทย เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนที่มีคุณภาพ สามารถปรับตัวสำหรับงานที่เกิดขึ้นตลอดชีวิต พัฒนาศักยภาพ อุดมศึกษาในการสร้างความรู้และนวัตกรรม เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ในโลกาภิวัตน์ สนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืนของท้องถิ่นไทย โดยใช้กลไกของธรรมาภิบาล การเงิน การกำกับมาตรฐาน และเครือข่ายอุดมศึกษาบนพื้นฐานของเสรีภาพทางวิชาการ ความหลากหลาย และเอกภาพเชิงระบบ¹⁴

กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาวฉบับที่สองนี้ ออกแบบโดยคำนึงถึงมิติบูรณาการ และองค์รวมของการพัฒนาอุดมศึกษาเพื่อกำหนดทิศทางยุทธศาสตร์ สาระหลักมีสองส่วน ส่วนแรก เป็นการวิเคราะห์ภาพฉายและนัยยะสำคัญที่เป็นปัจจัยแวดล้อมรุมเร้าที่ส่งผลกระทบต่อ มนุษย์และโลก ประเทศไทยจนถึงอุดมศึกษา ส่วนที่สองเป็นการวิเคราะห์ปัจจัยภายในอุดมศึกษา¹⁵

ภาพฉายปัจจุบันและอนาคต มี 7 ประเด็น คือ ความเปลี่ยนแปลงด้านประชากร พลังงานและสิ่งแวดล้อม การมีงานทำและตลาดแรงงานในอนาคต การจัดการความขัดแย้งและความรุนแรง การกระจายอำนาจการปกครองเยาวชนไทย นักศึกษาไทยและบัณฑิตในอนาคต และเศรษฐกิจพอเพียง ปัจจัยภายในระบบอุดมศึกษาได้พิจารณา 9 ประเด็น ได้แก่ รอยต่อกับการศึกษาระดับอื่น การแก้ปัญหาอุดมศึกษาในปัจจุบัน ธรรมาภิบาลและการบริหารจัดการ การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ การเงินอุดมศึกษา การพัฒนากำลังคนใน

¹³ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2565), (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551), หน้าคำนำ.

¹⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า ก.

¹⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า ก.

อุดมศึกษา เครือข่ายอุดมศึกษา การพัฒนาอุดมศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ และโครงสร้างพื้นฐานการเรียนรู้¹⁶

จากการวิเคราะห์ภาพฉายปัจจุบันและอนาคต กับปัจจัยภายในระบบอุดมศึกษาข้างต้น กรอบแผนอุดมศึกษาฉบับนี้ ได้นำผลของการวิเคราะห์ มาเป็นแนวทางในการกำหนดประเด็นในการพัฒนา และแนวทางในการพัฒนาอุดมศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาแล้ว พบว่ามีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับในส่วนของกรอบแผนอุดมศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในระดับอุดมศึกษา อยู่เพียงสองประเด็น กล่าวคือ ในประเด็นของการพัฒนาเกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐานการเรียนรู้ ได้กำหนดให้รัฐต้องคำนึงถึงการสนับสนุนการศึกษาพิเศษในรูปแบบต่างๆ และการจัดตั้งกองทุนพัฒนาโครงสร้างทางกายภาพ เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาได้ลงทุนในการพัฒนาสภาพแวดล้อมของสถาบันอุดมศึกษา อันรวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวกของผู้พิการ*

4.2.6 แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2551-2554) ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2551-2554) เป็นแผนที่จัดทำขึ้นโดยอยู่ภายใต้กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2551-2565) ดังที่ได้กล่าวไปข้างต้น แผนฉบับนี้ได้มีการฉายถึงภาพอนาคตในประเด็นต่างๆ ที่จะมีผลกระทบต่อโลก ประเทศ รวมถึงอุดมศึกษาไทยทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งสอดคล้องกับกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2551-2565) นอกจากนั้นแล้วยังมีข้อมูลพื้นฐานและแนวโน้มเกี่ยวกับอุดมศึกษา รวมถึงการนำเสนอข้อมูลวิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศในระยะ 20 ปีที่จัดทำขึ้นโดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในด้านที่เกี่ยวข้องของอุดมศึกษา ตลอดจนนำเสนอผลการดำเนินงานในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 – 2549)

¹⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า ก.

* กล่าวคือ ต้องจัดตั้งกองทุนพัฒนาโครงสร้างทางกายภาพสำหรับสถาบันของรัฐและสนับสนุนสิทธิประโยชน์ทางการเงินสำหรับสถาบันของเอกชน สำหรับการลงทุนในการพัฒนาสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัย เพื่อเอื้อต่อการเรียนรู้และพัฒนาการทางปัญญาของผู้เรียน โดยเน้นความร่มรื่นของภูมิทัศน์ แหล่งเรียนรู้ แหล่งปฏิสัมพันธ์ของนักศึกษาและอาจารย์ เจ้าหน้าที่ แหล่งสันตนาการต่างๆ ที่ครอบคลุมกีฬา ดนตรี ศิลปะ นอกเหนือจากโครงสร้างพื้นฐานการเรียนรู้ในห้องเรียนและห้องปฏิบัติการมาตรฐาน รวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการ

จากข้อมูลที่แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2551-2554) ได้นำเสนอ นำมาซึ่งการกำหนดวิสัยทัศน์สำหรับการพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ในแผนฉบับนี้ ซึ่งกำหนดไว้ 2 ประการ คือ¹⁷

ประการที่หนึ่ง สถาบันอุดมศึกษาผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ มุ่งตอบสนองของผู้เรียนในวัยเรียน วัยทำงาน และวัยสูงอายุเพื่อรองรับเปลี่ยนแปลงรูปแบบต่างๆ รวมทั้งการเรียนรู้ตลอดชีวิต และสามารถปรับตัวสำหรับงานที่เกิดขึ้นตลอดชีวิต มีคุณธรรม มีความรับผิดชอบ นำไปสู่การพัฒนาประเทศในกระแสโลกาภิวัตน์ได้

ประการที่สอง อุดมศึกษาไทยมีศักยภาพในการสร้างความรู้และนวัตกรรม และมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจของประเทศ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และมุ่งสู่การเป็นศูนย์กลางทางการศึกษา (Education Hub) และการวิจัยและพัฒนาในภูมิภาค บนพื้นฐานของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและการแข่งขันในระดับสากลสนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชน โดยใช้กลไกธรรมชาติมาภิบาล เครือข่ายอุดมศึกษา บนพื้นฐานของเสรีภาพทางวิชาการ ความหลากหลาย และเอกภาพเชิงระบบ

จากวิสัยทัศน์ข้างต้น ได้มีการนำมากำหนดเป็นเป้าหมายหลักของการพัฒนาอุดมศึกษาที่สอดคล้องกับกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2551-2565) ไว้ 4 ประการ และกำหนดเป็นเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ไว้ 11 ประการ ซึ่งผู้วิจัยพบว่าไม่มีเป้าหมายใดที่กำหนดในประเด็นที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในสถาบันอุดมศึกษาไว้โดยตรง

อย่างไรก็ตาม เพื่อให้การดำเนินการแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2551-2554) มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น แผนดังกล่าวจึงได้กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การพัฒนาอุดมศึกษาไทยไว้ 5 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ การพัฒนาอุดมศึกษาไทยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ การเชื่อมต่อการศึกษาระดับพื้นฐานและอาชีวศึกษา บทบาทของอุดมศึกษาไทยในการพัฒนาขีดความสามารถของประเทศ การเงินอุดมศึกษา และโครงสร้างพื้นฐานการเรียนรู้ โดยในแต่ละยุทธศาสตร์นั้นได้มีการกำหนดเป้าหมาย และมาตรการในการดำเนินการ ซึ่งผู้วิจัยศึกษาแล้วพบว่า มีการกำหนดมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการที่ชัดเจนเพียงมาตรการเดียว คือกำหนดไว้ในยุทธศาสตร์การพัฒนาอุดมศึกษาไทยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ที่กำหนดให้มีการสนับสนุนให้ผู้พิการได้มีโอกาสเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา และให้สถาบันอุดมศึกษาจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับนักศึกษาพิการ

¹⁷ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2551-2554)[ออนไลน์], 16 ธันวาคม 2553. แหล่งที่มา: <http://www.mua.go.th>

4.2.7 แผนยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในระดับอุดมศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา¹⁸

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้กำหนดแผนยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการขึ้น เพื่อให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และสถาบันอุดมศึกษาใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในระดับอุดมศึกษา โดยแผนยุทธศาสตร์นี้ได้กำหนดวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการว่าต้องคำนึงถึง ความเท่าเทียมและคุณภาพในการรับเข้าศึกษา โดยให้การช่วยเหลือให้นักศึกษาได้ศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เต็มศักยภาพและมุ่งมั่นทำ

แผนยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการฉบับนี้ ได้แบ่งยุทธศาสตร์ออกเป็น 4 ประการ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 1 สร้างโอกาสทางการศึกษา ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาการจัดการการเรียนรู้ของผู้พิการ ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาองค์ความรู้ ยุทธศาสตร์ที่ 4 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบัณฑิตผู้พิการ ทั้งนี้ ในแต่ละยุทธศาสตร์ได้มีการกำหนดกลยุทธ์ มาตรการ แผนงานและโครงการ โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 6 ดังนี้

ตารางที่ 6: การกำหนดยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ มาตรการ แผนงานและโครงการ ตามแผนยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในระดับอุดมศึกษา

ยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	มาตรการ	แผนงาน/โครงการ
ยุทธศาสตร์ที่ 1 สร้างโอกาสทางการศึกษา	จัดสรรโอกาสทางการศึกษาให้นักศึกษาพิการที่มีศักยภาพได้เข้าเรียนในสถาบันอุดมศึกษา	1. จัดสถาบันอุดมศึกษานำร่องรับนักศึกษาพิการเข้าศึกษาในหลักสูตรต่างๆ 2. สถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งจัดสรรโควตาให้กับนักศึกษาพิการ 3. ร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการจัดทำฐานข้อมูลสำหรับแนะแนวการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา 4. ให้ความร่วมมือกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพของนักเรียนให้มีความพร้อมด้านต่างๆ เพื่อ	1. โครงการนำร่องรับนักศึกษาพิการเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา 2. สถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งจัดสรรโควตาให้กับนักศึกษาพิการเข้าศึกษาในสถาบันตามประเภทของความพิการ 3. โครงการจัดทำฐานข้อมูลนักศึกษาพิการในระดับอุดมศึกษาตามประเภทความพิการ 4. สถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งร่วมมือกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน เพื่อการศึกษาต่อใน

¹⁸สรุปความจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, เอกสารแผนยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในระดับอุดมศึกษา, (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2553)(อติสำเนา), หน้า 1.

ยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	มาตรการ	แผนงาน/โครงการ
		<p>การศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา</p> <p>5. ให้ความร่วมมือกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาบุคลากรด้านการศึกษาพิเศษ และนักวิชาชีพอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>ระดับอุดมศึกษา</p> <p>5. จัดการเรียนการสอน นักศึกษาระดับปริญญาโท</p> <p>6. จัดการเรียนการสอน นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต</p>
<p>ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาการจัดการการเรียนรู้ของผู้พิการ</p>	<p>1. พัฒนาระบบบริการสนับสนุนคนพิการ(DSS) ในสถาบันอุดมศึกษาที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษาพิการ</p> <p>2. พัฒนาคณาจารย์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาพิเศษและการพัฒนาศักยภาพนักศึกษาพิการ</p>	<p>1. เสริมสถาบันอุดมศึกษาที่มีนักศึกษาพิการเข้าศึกษา โดยจัดทำระบบนำร่องงาน DSS (Disability Support Service) ภายในสถาบัน โดยให้การสนับสนุนงบประมาณและอัตรากำลัง โดยมีวิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล และมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต เป็นพี่เลี้ยง</p> <p>2. ให้สถาบันอุดมศึกษาจัดหาและปรับปรุงเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สิ่งจำเป็นต่างๆ และความช่วยเหลืออื่นใดที่เอื้อต่อการเรียนของนักศึกษาพิการ</p> <p>1. ให้มีการฝึกอบรมบุคลากรที่ปฏิบัติงาน DSS ในสถาบันอุดมศึกษา</p> <p>2. เสริมสร้างความเข้าใจเทคนิคและทักษะของบุคลากรในการปฏิบัติงานเพื่อช่วยเหลือนักศึกษาพิการอย่างบูรณาการ</p>	<p>1. จัดให้มีหน่วยงานให้คำปรึกษาแนะนำในการจัดบริการระบบ DSS</p> <p>2. จัดให้มีเจ้าหน้าที่บริการให้คำปรึกษา</p> <p>3. จัดให้มีแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลในระดับอุดมศึกษา(ISP) ในสถาบันอุดมศึกษา</p> <p>4. จัดให้สถาบันอุดมศึกษาจัดให้บริการยืมสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวกตามสภาพความพิการ</p> <p>5. ให้สถาบันอุดมศึกษาจัดคู่มือบริการสื่อตามแผนการจัดการเฉพาะบุคคล(ISP) (บริการ/สื่อและสิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษา)</p> <p>6. สถาบันอุดมศึกษาปรับปรุงเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกเชิงสถาปัตยกรรม อาทิ การจัดทำทางลาด การปรับห้องน้ำสำหรับคนพิการ การติดตั้งสัญญาณแสงสำหรับคนหูหนวก</p> <p>1. จัดอบรมบุคลากรประจำศูนย์ DSS Center</p> <p>2. ให้สถาบันอุดมศึกษาสร้างความเข้าใจแก่บุคลากรในการปฏิบัติงานช่วยเหลือนักศึกษาพิการ</p> <p>3. สถาบันอุดมศึกษาให้การสนับสนุนการผลิตและพัฒนา</p>

ยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	มาตรการ	แผนงาน/โครงการ
		<p>3. สนับสนุนการผลิตและพัฒนานุคลากรเฉพาะทางสำหรับการจัดการศึกษาและส่งเสริมศักยภาพผู้พิการ โดยเฉพาะในสาขาที่ขาดแคลนในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท ประกาศนียบัตรวิชาชีพ อาชีวการศึกษาศาพิเศษ สาขาบุคคลออทิสติก นักแก้ไขการพูด นักกิจกรรมบำบัด จิตแพทย์ และประสาทอายุรแพทย์ เป็นต้น รวมทั้งการพัฒนาบุคลากรสำหรับดูแลผู้พิการทั้งในระบบและนอกระบบ</p> <p>4. จัดสรรทุนการศึกษาให้กับบุคลากรในสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาสำหรับผู้พิการเพื่อไปศึกษาต่อในระดับหลังปริญญาเอก(Post-Doctoral) เป็นเวลา 1 ปี</p> <p>5. จัดสรรอัตรากำลังในการจัดการศึกษาสำหรับผู้พิการให้เพียงพอ</p>	<p>บุคลากรเฉพาะทาง ในการส่งเสริมศักยภาพผู้พิการทั้งในระบบและนอกระบบ</p> <p>4. สถาบันอุดมศึกษาจัดสรรทุนการศึกษาให้บุคลากรไปศึกษาต่อระดับหลังปริญญาเอกเป็นเวลา 1 ปี</p> <p>5. สถาบันอุดมศึกษาจัดสรรบุคลากรในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการอย่างเพียงพอ</p>
	<p>3. พัฒนาลักษณะและกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับผู้พิการ</p>	<p>1. ให้สถาบันอุดมศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานเพื่อพัฒนา ปรับปรุงหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมให้สอดคล้องกับศักยภาพของผู้พิการ</p> <p>2. กำหนดมาตรฐานหลักสูตรการเรียนการสอนการศึกษาพิเศษและกำหนดตำแหน่งคำตอบแทนบุคลากรเฉพาะทางที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับผู้พิการที่เหมาะสม</p>	<p>1. สถาบันอุดมศึกษาปรับปรุงหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมสอดคล้องกับศักยภาพของผู้พิการ</p> <p>2. สถาบันอุดมศึกษากำหนดมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาพิเศษและกำหนดคำตอบแทนบุคลากรเฉพาะทางที่เหมาะสม</p>
<p>ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนางานความรู้</p>	<p>ผลิตงานวิจัยและสร้างองค์ความรู้ใหม่ด้านคนพิการ</p>	<p>ส่งเสริมการศึกษาวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ด้านคนพิการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการและการประกอบอาชีพของคนพิการ</p>	<p>1. ส่งเสริมการเขียนหนังสือ ตำรา คู่มือ สื่อความรู้เกี่ยวกับคนพิการ และ E-Learning</p> <p>2. ส่งเสริมการจัดกิจกรรมทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ</p>

ยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	มาตรการ	แผนงาน/โครงการ
			<p>อาทิ การจัดเสวนาวิชาการ การนิเทศ ติดตามประเมินผล การประชุมวิชาการ การแสดงผลงานวิชาการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านคนพิการ</p> <p>3. ส่งเสริมการวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา</p> <p>4. โครงการจัดตั้งสถาบันศึกษาและวิจัยระดับชาติในเรื่องคนพิการ โดยความร่วมมือกับสถาบันในเครือข่าย</p> <p>5. สนับสนุนการวิจัยสำหรับคนพิการ ทั้งการวิจัยเชิงวิชาการและการวิจัยประยุกต์</p>
ยุทธศาสตร์ที่ 4 ส่งเสริมการมีงานทำของบัณฑิตผู้พิการ	ส่งเสริมความร่วมมือในการสนับสนุนการประกอบอาชีพของบัณฑิตพิการ	<p>1. ส่งเสริมให้นักศึกษาพิการมีงานทำในระหว่างศึกษา ทั้งในสถาบันอุดมศึกษาและนอกสถาบันอุดมศึกษา อาทิ ระบบเพื่อนช่วยเพื่อน ระบบสหกิจศึกษา</p> <p>2. ร่วมมือกับกระทรวงแรงงาน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และองค์กรคนพิการในการจัดหาทุนสนับสนุนการจัดทำโครงการเพื่อการประกอบอาชีพของบัณฑิตพิการ</p>	<p>1. สถาบันอุดมศึกษานำร่องโครงการทดลองให้บัณฑิตพิการทำงานในสถาบันอุดมศึกษา และสถานประกอบการ</p> <p>2. จัดประชุมเสวนาวิชาการกับกระทรวง ทบวงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมอาชีพคนพิการ</p>

จากแนวนโยบาย และแผนงานที่เกี่ยวข้องทั้งหมดข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปความสัมพันธ์ของแนวนโยบาย และแผนงานที่เกี่ยวข้อง โดยพิจารณาตามระดับ และมิติของแนวนโยบาย และแผนงาน ดังตารางที่ 7

**ตารางที่ 7: ความสัมพันธ์ของแนวนโยบาย และแผนงานที่เกี่ยวข้อง
กับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ**

แนวนโยบาย และแผนงาน	ระดับ			มิติครอบคลุมในด้าน	
	ชาติ	กระทรวง	หน่วยงาน	การศึกษา	คนพิการ
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554)	✓	✗	✗	เป็นการกำหนดในภาพรวมครอบคลุม ด้านการศึกษา คนพิการ และด้านอื่นๆ	
แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2545-2559)	✗	✓ (พม.)	✗	✓	✗*
แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ.2550-2554)	✗	✓ (ศธ.)	✗	✓	✓
กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2551-2565) และแผนพัฒนาการศึกษา ระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2551-2554)	✗	✗	✓ (สกอ.)	✓	✗*
แผนพัฒนาการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับคน พิการ ระยะ 5 ปี (พ.ศ.2550-2554)	✗	✓ (ศธ.)	✗	✓	✓
แผนยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาสำหรับคน พิการในระดับอุดมศึกษา	✗	✗	✓ (สกอ.)	✓	✓

หมายเหตุ *กรณีแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2545-2559) กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2551-2565) และ
แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2551-2554) แม้จะมีการกำหนดด้านการศึกษาสำหรับคนพิการไว้ แต่ผู้วิจัย
เห็นว่าเป็นการกำหนดไว้อย่างกว้างๆ เท่านั้น ยังไม่มีความชัดเจนและครอบคลุมดังที่มีการกำหนดไว้ในกฎหมาย

4.3 การวิเคราะห์กฎหมาย นโยบายและแผนงานของประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของผู้ที่มีความ บกพร่องทางการได้ยิน

จากการศึกษากฎหมาย นโยบาย และแผนงานของไทยในการจัดการศึกษาในระดับอุดม
ศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินข้างต้นนั้น ในเบื้องต้น หากพิจารณาจาก
สาระสำคัญเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาใน
ระดับอุดมศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินตามรัฐธรรมนูญดังที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ 2
ผู้วิจัยพบว่ารัฐธรรมนูญแต่ละฉบับนั้นก็มีการกำหนดแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับสิทธิ เสรีภาพและความ
เสมอภาคดังกล่าวแตกต่างกันออกไปตามสภาพการณ์ในแต่ละยุคแต่ละสมัย

รัฐธรรมนูญฉบับแรกที่มีการบัญญัติสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของประชาชน ทางด้านการศึกษาอย่างชัดเจน คือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2492 โดยกำหนดให้บุคคลย่อมมีเสรีภาพบริบูรณ์ในการศึกษาอบรม เมื่อการศึกษาอบรมนั้นไม่เป็นปฏิปักษ์ ต่อหน้าที่ของพลเมืองตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาอบรม และไม่ขัดต่อกฎหมายว่าด้วยการ จัดสรรสถานศึกษา ตลอดจนสถานศึกษาของรัฐและของเทศบาลต้องให้ความเสมอภาคแก่บุคคล ในการเข้ารับการศึกษาอบรมตามความสามารถของบุคคลนั้นๆ ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า บทบัญญัติ ในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ กำหนดให้บุคคลทุกคนซึ่งรวมถึงผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน มีเสรีภาพ ในการเข้ารับการศึกษาอบรม ตลอดจนในแง่ของความเสมอภาคแล้ว สถานศึกษาของรัฐ ซึ่งรวมถึง สถาบันอุดมศึกษาต้องให้ความเสมอภาคแก่ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในการเข้ารับ การศึกษาอบรมตามความสามารถของบุคคลนั้นๆ

สำหรับการกำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคของคนพิการ อย่างชัดเจนในรัฐธรรมนูญนั้น จากการศึกษาค้นคว้าของผู้วิจัยพบว่า ไม่มีรัฐธรรมนูญใดที่กำหนดสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคของคนพิการไว้โดยเฉพาะ จนกระทั่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร ไทย พุทธศักราช 2540 จึงได้มีการบัญญัติรับรองและคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาค ของคนพิการโดยเฉพาะ ทำให้มีความชัดเจนมากขึ้นกว่าเดิม

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ถือเป็นรัฐธรรมนูญที่ได้สร้างความ เปลี่ยนแปลงทางด้านสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคของประชาชนให้เกิดขึ้นในสังคมไทย ซึ่งหลักการต่างๆ ในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ก็สืบต่อเนืองมาจนถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ไม่ว่าจะเป็นแนวคิดเกี่ยวกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ซึ่งถือเป็นหลักการ สำคัญในการคุ้มครองความเป็นมนุษย์และของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ทำให้รัฐต้อง กำหนดสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานเพื่อรับรองและคุ้มครองบุคคลกลุ่มนี้ แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิ และ เสรีภาพทางการศึกษาของคนพิการ ซึ่งครอบคลุมถึงผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ก็มี การกำหนดหลักการให้ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมีสิทธิได้รับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสอง ปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไปโดยการ สนับสนุนจากรัฐ ดังนั้น โดยเบื้องต้นแล้ว ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจะได้รับการศึกษา อย่างน้อยในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานนั่นเอง ในแง่ของเสรีภาพ ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ ยินก็มีเสรีภาพในการเข้ารับการศึกษาอบรมในสถาบันอุดมศึกษาต่างๆ นอกจากนั้นแล้ว รัฐธรรมนูญฉบับนี้ยังได้กำหนดสิทธิคนพิการไว้โดยเฉพาะ ในการมีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์จาก สวัสดิการ สิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะ และความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ ดังนั้น รัฐจึงมีหน้าที่ที่จะต้องจัดสวัสดิการ สิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะ และความช่วยเหลือ

ที่เหมาะสมให้กับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เพื่อให้บุคคลกลุ่มนี้มีสิทธิในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ โดยเฉพาะสวัสดิการ สิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะ และความช่วยเหลือทางด้านการจัดการศึกษา

จากแนวคิดข้างต้น จะเห็นได้ว่ารัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันก็ให้ความสำคัญกับแนวคิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และสิทธิมนุษยชน อันเป็นแนวคิดสำคัญในการทำให้เกิดการรับรองสิทธิและเสรีภาพทางด้านการศึกษาของคนพิการไว้ในรัฐธรรมนูญ ตลอดจนหากพิจารณาจากมุมมองสมัยใหม่ของนิยามความหมายของคำว่า “ความพิการ” ก็จะได้เห็นว่า การที่รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันได้มีการบัญญัติรับรองและคุ้มครองให้คนพิการ อันรวมถึงผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ให้มีสิทธิได้รับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ ไม่เก็บค่าใช้จ่าย มีเสรีภาพในการเข้ารับการอบรม ตลอดจนมีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสวัสดิการ สิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะ และความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐนั้น สิ่งเหล่านี้ถือว่าเป็นการบัญญัติรับรองและคุ้มครองที่สอดคล้องกับ **แนวความคิดในการให้นิยามความหมายของ “ความพิการ” สมัยใหม่** ที่มองว่าความพิการเกิดจากสภาพแวดล้อมหรือปัจจัยภายนอก อันเป็นไปตามโมเดลหรือรูปแบบระบบทางสังคม (Social Model) ดังนั้น การที่รัฐธรรมนูญได้รับรองและคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของคนพิการ จึงเป็นการขจัดสภาพแวดล้อมหรือปัจจัยภายนอกที่เป็นอุปสรรคต่อการได้รับบริการสาธารณะทางด้านการศึกษาของคนพิการ

ในด้านความเสมอภาคทางด้านการศึกษาของคนพิการ รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันก็ได้กำหนดหลักการสำคัญเกี่ยวกับหลักความเสมอภาคและหลักการเลือกปฏิบัติ อันเป็นการเน้นย้ำว่าทุกคนรวมทั้งคนพิการก็มีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ดังนั้น รัฐจึงต้องปฏิบัติต่อประชาชนทุกคนโดยเท่าเทียมกัน โดยต้องปฏิบัติต่อบุคคลที่เหมือนกันในสาระสำคัญอย่างเดียวกัน และปฏิบัติต่อบุคคลที่แตกต่างกันในสาระสำคัญที่แตกต่างกันออกไป และรัฐจะเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมโดยอ้างเหตุแห่งความพิการไม่ได้ อย่างไรก็ตาม กรณีที่รัฐจะจัดสวัสดิการ สิ่งอำนวยความสะดวก หรือความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาให้กับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินโดยเฉพาะ รัฐก็สามารถดำเนินการได้ เนื่องจากผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินนั้นมีความเสียเปรียบกว่าบุคคลปกติทั่วไป การดำเนินการลักษณะนี้ไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติ

จากหลักการในรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันข้างต้น นำมาซึ่งการบัญญัติรับรองและคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคที่เกี่ยวข้องกับการจัดศึกษาในระดับอุดมศึกษาของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินไว้ในกฎหมายระดับพระราชบัญญัติ ซึ่งนับว่าเป็นการบัญญัติที่กว้างขวางกว่าในรัฐธรรมนูญ ดังจะเห็นได้จาก

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ได้กำหนดให้การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ซึ่งหมายถึงไม่ว่าจะเป็นเด็กปกติ หรือเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินก็ต้องได้รับการจัดการศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายเช่นกัน นอกจากนั้นแล้ว การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพหรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ และสำหรับการศึกษาสำหรับคนพิการนั้น ให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา

อย่างไรก็ดี แม้ว่าพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จะได้บัญญัติรับรองสิทธิเสรีภาพ และความเสมอภาคข้างต้นไว้ อันเป็นการสนับสนุนแนวความคิดของ โมเดลหรือรูปแบบระบบทางสังคม (Social Model) แต่พระราชบัญญัติฉบับนี้ก็ยังมีมุมมองต่อคนพิการในเชิงของ โมเดลหรือรูปแบบทางการแพทย์ (Medical Model) ดังจะเห็นได้จากการให้นิยามความหมายของคนพิการ ที่มองว่า คนพิการคือบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพหรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส อันเป็นมุมมองที่พิจารณาจากความบกพร่องหรือความพิการของบุคคลซึ่งเป็นปัจจัยภายในเป็นหลัก

ในเวลาต่อมา พัฒนาทางด้านกฎหมายคนพิการสมัยใหม่ก็มีความชัดเจนขึ้น เมื่อมีการออกพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 และพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 โดยมีการนำแนวความคิดของ โมเดลหรือรูปแบบระบบทางสังคม (Social Model) ในการให้ความหมายของ “ความพิการ” ดังจะเห็นได้จากการให้นิยามความหมายของคนพิการในพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับ ที่มีการนำสภาพแวดล้อมหรือปัจจัยภายนอกมาพิจารณาประกอบกับความบกพร่องทางสภาพร่างกายของแต่ละบุคคลในการให้ความหมายความพิการ โดยมองว่าความพิการไม่ได้เกิดขึ้นจากความบกพร่องจากอวัยวะ หากแต่เกิดขึ้นเพราะเงื่อนไขปัจจัยภายนอกอื่นๆ

จากพัฒนาการของกฎหมายคนพิการทั้งสองฉบับข้างต้น นำมาซึ่งการบัญญัติรับรองและคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของคนพิการ โดยกฎหมายได้เน้นการแก้ไข ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและขจัดสภาพแวดล้อมหรือปัจจัย

ภายนอกที่เป็นอุปสรรคต่อการเข้าถึงบริการสาธารณะทางการศึกษาของคนพิการ ยกตัวอย่าง เช่น

พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 ได้บัญญัติรับรองและคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคไว้หลายประการ ได้แก่ 1) ให้คนพิการได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการจนตลอดชีวิต พร้อมทั้งได้รับเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา 2) ให้คนพิการสามารถเลือกบริการทางการศึกษา สถานศึกษา ระบบและรูปแบบการศึกษา โดยคำนึงถึงความสามารถ ความสนใจ ความถนัดและความต้องการจำเป็นพิเศษของบุคคลนั้น และ 3) ให้คนพิการได้รับการศึกษาที่มีมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งการจัดหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้ การทดสอบทางการศึกษา ที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละประเภทและบุคคล ตลอดจนยังกำหนดหน้าที่ของสถานศึกษา ซึ่งรวมถึงสถาบันอุดมศึกษาให้ต้องดำเนินการ เช่น การจัดสภาพแวดล้อม ระบบสนับสนุนการเรียนการสอน ตลอดจนบริการเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาที่คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ การให้สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาในทุกสังกัด มีหน้าที่รับคนพิการเข้าศึกษาในสัดส่วนหรือจำนวนที่เหมาะสม การที่สถานศึกษาใดปฏิเสธไม่รับคนพิการเข้าศึกษา ให้ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามกฎหมาย เป็นต้น

นอกจากสาระสำคัญในพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 แล้วพระราชบัญญัติฉบับนี้ ยังได้มีการกำหนดแนวปฏิบัติในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในระดับอุดมศึกษา โดยออกระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการว่าด้วยการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ.2552 เพื่อกำหนดหน้าที่ของสถาบันอุดมศึกษาทั้งในประเด็นของการรับคนพิการเข้าศึกษาในสัดส่วนหรือจำนวนที่เหมาะสมโดยให้คำนึงถึงประเภทของความพิการ การจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวก เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับคนพิการ การจัดทำหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล ให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของนิสิตนักศึกษาพิการแต่ละบุคคล รวมถึงการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ โดยให้นิสิตนักศึกษาพิการสามารถเข้าถึง และใช้ประโยชน์ได้ตามความเหมาะสม การกำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาที่รับคนพิการเข้าศึกษา มีสิทธิได้รับค่าเล่าเรียน ค่าบำรุง ค่าธรรมเนียม และค่าใช้จ่ายอื่นที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 ก็เป็นกฎหมายอีกฉบับหนึ่งที่ได้กำหนดหลักการต่างๆ เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์และความคุ้มครองคนพิการ โดยเฉพาะมิให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมเพราะเหตุสภาพทางกายหรือสุขภาพ รวมทั้งให้คนพิการมี

สิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐ ตลอดจนจรรยาบรรณให้รัฐต้องสงเคราะห์คนพิการให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการด้านการศึกษา ซึ่งก็สอดคล้องกับหลักการจัดบริการสาธารณะทางการศึกษาของพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 โดยเฉพาะการสนับสนุนให้ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมีสิทธิในการขอรับบริการล่ามภาษามือจากภาครัฐได้ ตามระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ว่าด้วยบริการล่ามภาษามือ พ.ศ. 2552 อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยมีข้อสังเกตว่า การขอรับบริการล่ามภาษามือดังกล่าวยังไม่ครอบคลุมถึงกรณีการบริการล่ามภาษามือเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการรับบริการทางการศึกษา ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าอาจจะมีสาเหตุจากการที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้มีการออกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการให้คนพิการมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา พ.ศ. 2550 เพื่อกำหนดสิทธิของคนพิการในการได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตามบัญชีท้ายกฎกระทรวง ซึ่งรวมถึงล่ามภาษามือไว้เรียบร้อยแล้ว

อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยมีความเห็นว่า แม้ว่ากฎกระทรวงดังกล่าวจะครอบคลุมถึงการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษา แต่เมื่อพิจารณาสาระสำคัญของกฎกระทรวงฉบับนี้แล้ว ผู้วิจัยพบว่า จะเอื้ออำนวยต่อการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมากกว่าการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในระดับอุดมศึกษา ดังจะเห็นได้จากหลักเกณฑ์และวิธีการในการขอรับสิทธิที่ต้องดำเนินการผ่านศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดหรือศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลาง ตลอดจนหน่วยงานกลางที่เป็นผู้พิจารณา คือ สำนักบริหารการศึกษาพิเศษ ในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่าในทางปฏิบัติแล้ว กฎกระทรวงฉบับนี้ไม่เหมาะสมกับการนำไปใช้ในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในระดับอุดมศึกษา ซึ่งเป็นประเด็นที่ผู้วิจัยจะได้นำไปพิจารณาเพื่อนำไปสู่ข้อเสนอแนะต่อไป

จากข้างต้น จะทำให้เห็นถึงภาพรวมทางด้านกฎหมายของประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ซึ่งรวมถึงผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่มีความสอดคล้องกันตั้งแต่ระดับรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติ และกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะยังพัฒนาการของกฎหมายคนพิการสมัยใหม่ที่นำโมเดลหรือรูปแบบระบบทางสังคม (Social Model) และหลักการเลือกปฏิบัติมาใช้เป็นแนวคิดพื้นฐานในการจัดทำกฎหมาย อย่างไรก็ตาม การที่กฎหมายจะบังคับใช้ได้ต้องมีประสิทธิภาพนั้น ก็ต้องมีแนวนโยบาย และแผนงานในการดำเนินการที่ชัดเจน ซึ่งจากที่ผู้วิจัยศึกษาแล้วพบว่า แนวนโยบายของรัฐบาลปัจจุบันก็สนับสนุนให้เกิดความเสมอภาคและความเป็นธรรมในโอกาสทางการศึกษาของประชาชน ซึ่งรวมถึงผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

ยีน ตลอดจนเมื่อพิจารณาถึงเป้าหมายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554) ก็พบว่าเน้นการพัฒนาที่คน โดยในด้านคนพิการ ได้เน้นมีการขยายโอกาส การเข้าถึงบริการสังคมสำหรับคนพิการ เพื่อให้สามารถเข้าถึงบริการต่างๆ และพัฒนาศักยภาพ ของตนได้ ซึ่งรวมถึงบริการทางการศึกษา

หากพิจารณาถึงแผนงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการแล้ว ผู้วิจัย พบว่าสามารถแยกได้เป็นสองกลุ่ม กลุ่มแรก คือ กลุ่มของแผนที่กำหนดหลักการเกี่ยวกับการจัดการ การศึกษาสำหรับคนพิการไว้เพียงกว้างๆ ได้แก่ แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545 - 2559) กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2551-2565) และแผนพัฒนาการศึกษา ระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2551-2554) กล่าวคือ แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545 - 2559) กำหนดเฉพาะประเด็นเกี่ยวกับการให้ประชาชนทุกคน ซึ่งรวมถึงผู้ที่มีความบกพร่องทาง การได้ยินได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพไม่น้อยกว่า 12 ปี กรอบแผนอุดมศึกษาระยะ ยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2551-2565) ได้กำหนดให้รัฐต้องคำนึงถึงการสนับสนุนการศึกษาพิเศษ ในรูปแบบต่างๆ และการจัดตั้งกองทุนพัฒนาโครงสร้างทางกายภาพ เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาได้ ลงทุนในการพัฒนาสภาพแวดล้อมของสถาบันอุดมศึกษา อันรวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวกของผู้ พิการ และแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2551-2554) กำหนดให้มีการ สนับสนุนให้ผู้พิการได้มีโอกาสเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา และให้สถาบันอุดมศึกษาจัดสิ่ง อำนวยความสะดวกให้กับนักศึกษาพิการ

กลุ่มที่สอง คือ กลุ่มของแผนที่มีการกำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ซึ่งครอบคลุมถึงการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาไว้อย่างละเอียดครบถ้วนและชัดเจน ได้แก่ แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ.2550-2554) แผนพัฒนาการจัดการ การศึกษาพิเศษสำหรับคนพิการ ระยะ 5 ปี (พ.ศ.2550-2554) และแผนยุทธศาสตร์การจัดการศึกษา สำหรับคนพิการในระดับอุดมศึกษา ซึ่งผู้วิจัยพบว่าทั้งสามแผน มีการกำหนดแนวทางในการจัด การศึกษาสำหรับคนพิการไว้สอดคล้องกัน และเป็นไปในแนวทางเดียวกันกับพระราชบัญญัติการ จัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551

จากข้างต้นจึงสรุปได้ว่า รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันได้กำหนดหลักการรับรองและคุ้มครอง สิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาสำหรับผู้ที่มี ความบกพร่องทางการได้ยินไว้ในเบื้องต้น ซึ่งพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และกฎหมายลำดับรองที่เกี่ยวข้อง ก็ได้บัญญัติหลักการในการ รับรองและคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคดังกล่าวไว้อย่างละเอียดและกว้างขวางขึ้น

สอดคล้องกับแนวคิดของพัฒนาการของกฎหมายคนพิการสมัยใหม่ที่เน้นมุมมองโมเดลหรือรูปแบบระบบทางสังคม (Socail Model) ตลอดจนการคำนึงถึงหลักความเสมอภาคและหลักการเลือกปฏิบัติ

ในแง่ของแผนงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาสำหรับคนพิการ ซึ่งรวมถึงผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินแล้ว พบว่า มีบางแผนงานที่มีการกำหนดแนวทางการดำเนินการไว้อย่างครบถ้วนและชัดเจนสอดคล้องกับกฎหมาย และบางแผนงานที่กำหนดไว้เป็นหลักการกว้างๆ ยังไม่ครอบคลุมกระบวนการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการดังที่กฎหมายได้กำหนดไว้ ได้แก่ แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545 – 2559) กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2551-2565) และแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2551-2554)

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

แนวคิด องค์กร การรับเข้าศึกษาต่อ

การจัดระบบบริการสนับสนุน งบประมาณ และการจัดการเรียนการสอน ในการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในระดับอุดมศึกษา

จากที่ได้ทำการศึกษาสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินตามหลักสากลและกฎหมายต่างประเทศในบทที่ 3 และการศึกษาถึงสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินตามกฎหมาย นโยบาย และแผนงานของประเทศไทยในบทที่ 4 ไปแล้วนั้น ในบทนี้จะได้ทำการศึกษาถึงแนวคิด และองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในระดับอุดมศึกษา ตลอดจนกระบวนการจัดการศึกษาของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในระดับอุดมศึกษา นับตั้งแต่การรับเข้าศึกษาต่อ การจัดระบบบริการสนับสนุน งบประมาณ และการจัดการเรียนการสอน อันจะนำไปสู่การวิเคราะห์สภาพปัญหาที่ทำให้เกิดผลกระทบต่อการรับรองและคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในบทต่อไป โดยในบทนี้จะแบ่งการศึกษาออกเป็น 6 ส่วน กล่าวคือ

ส่วนที่หนึ่ง จะทำการศึกษาแนวคิดในการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในระดับอุดมศึกษา

ส่วนที่สอง จะทำการศึกษาองค์กรที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในระดับอุดมศึกษา

ส่วนที่สาม จะทำการศึกษาการรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา

ส่วนที่สี่ จะทำการศึกษาการจัดระบบบริการสนับสนุนคนพิการ (Disability Support Services/DSS) และการจัดสรรงบประมาณในการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในระดับอุดมศึกษา

ส่วนที่ห้า จะทำการศึกษาการจัดการเรียนการสอน การจัดทำหลักสูตร การวัดและการประเมินผล และการเข้าร่วมกิจกรรมในการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในระดับอุดมศึกษา

ส่วนที่หก จะทำการศึกษากรณีตัวอย่างของสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาให้สำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

5.1 แนวคิดในการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในระดับอุดมศึกษา

การศึกษาในส่วนี้ จะเป็นการศึกษาแนวคิดในการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในระดับอุดมศึกษา เพื่อให้เห็นถึงแนวคิด และความเป็นมาในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในระดับอุดมศึกษา โดยเฉพาะผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ซึ่งจะมีการจัดการศึกษาที่แตกต่างไปจากบุคคลปกติทั่วไป และแตกต่างไปจากผู้พิการประเภทอื่นๆ โดยในส่วนี้ จะแบ่งการศึกษาออกเป็นสามส่ว ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา และความเป็นมาของการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในระดับอุดมศึกษา

5.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

ในการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการนั้น ในเบื้องต้น ต้องทำการศึกษาถึงความหมายของคำว่า “การศึกษาสำหรับคนพิการ” ก่อน อย่างไรก็ตาม ในการศึกษาความหมายดังกล่าวนี้ เรามักจะพบคำว่า “การศึกษาพิเศษ” ควบคู่กันไปด้วย ซึ่งคำทั้งสองคำนี้มีความแตกต่างกันในบางประการ ในที่นี้ ผู้วิจัยจึงขอยกตัวอย่างความหมายของคำทั้งสองคำ เพื่อให้เห็นความแตกต่างและทำให้เข้าใจในความหมายของการศึกษาสำหรับคนพิการมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ ได้มีนักวิชาการการศึกษาที่ให้ความหมายของคำว่า “การศึกษาพิเศษ” และ “การศึกษาสำหรับคนพิการ” ไว้หลายท่านด้วยกัน ยกตัวอย่างเช่น

ผดุง อารยะวิญญู ได้ให้ความหมายของการศึกษาพิเศษ ว่าหมายถึง การศึกษาที่จัดสำหรับเด็กปัญญาเลิศ เด็กปัญญาอ่อน เด็กที่มีความบกพร่องทางสายตา เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย และสุขภาพ เด็กที่มีปัญหาทางอารมณ์/พฤติกรรมเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ และเด็กพิการซ้อน ซึ่งเด็กเหล่านี้ไม่อาจได้รับประโยชน์เต็มที่จากการศึกษาที่จัดให้กับเด็กปกติ ดังนั้นการศึกษาพิเศษจึงแตกต่างไปจากการศึกษาสำหรับเด็กปกติในด้านที่เกี่ยวกับวิธีสอน ขบวนการ เนื้อหาวิชา (หลักสูตร) เครื่องมือ และอุปกรณ์การสอนที่จำเป็น การศึกษาพิเศษควรจัดให้สนองความต้องการและความสามารถของแต่ละบุคคล เด็กที่มีความต้องการพิเศษ มีความแตกต่างกันมาก ดังนั้น การจัดการศึกษาสำหรับเด็กประเภทนี้จึงควรสนองความต้องการและความสามารถของเด็กเป็นรายบุคคล¹

¹ผดุง อารยะวิญญู, การเรียนร่วมระหว่างเด็กปกติกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ, (กรุงเทพมหานคร: ไร่ไทยเพลส, 2542), หน้า 13.

ศิริวิมล ใจงาม ได้สรุปความหมายของคำว่า การศึกษาพิเศษ ว่าหมายถึง การจัดการศึกษาให้แก่ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ ด้วยวิธีการพิเศษ โดยมีการปรับทั้งวิธีการสอน การจัดดำเนินการ สื่อ และการให้บริการ ทั้งนี้ เพราะบุคคลดังกล่าวไม่อาจรับประโยชน์ได้อย่างเต็มที่จากการศึกษาที่จัดตามปกติทั่วไป เนื่องจากสาเหตุแห่งความบกพร่องทางร่างกาย อารมณ์ และสติปัญญา²

นงลักษณ์ วิรัชชัย อธิบายว่า การศึกษาสำหรับเด็กพิการ หมายถึง การศึกษาพิเศษ (Special Education) รูปแบบหนึ่งที่เป็นกระบวนการพัฒนานักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เฉพาะกลุ่มเด็กนักเรียนที่มีความผิดปกติ หรือความบกพร่องทางกาย ทางสติปัญญา หรือทางจิตใจ ซึ่งรวมเรียกว่า เด็กพิการ ไม่รวมนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษกลุ่มที่เป็นเด็กด้อยโอกาส และเด็กที่มีความสามารถพิเศษ โดยที่ในกระบวนการพัฒนานักเรียนนั้นต้องใช้ครูหรือบุคลากรที่ได้รับศึกษาหรือได้รับการอบรมมาเป็นพิเศษ และมีความสามารถที่จะใช้ยุทธวิธีการสอนและอุปกรณ์การสอนแบบพิเศษเพื่อช่วยกระตุ้นให้นักเรียนมีพัฒนาการทางปัญญา อารมณ์ สังคม และจิตใจ สามารถประกอบอาชีพและพึ่งตนเองได้ตามศักยภาพเป็นสมาชิกที่ทำประโยชน์ต่อสังคมได้ดี³

จากการให้ความหมายข้างต้น จะเห็นได้ว่า การจัดการศึกษาพิเศษจึงมีความหมายที่กว้างกว่าการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ กล่าวคือ การจัดการศึกษาพิเศษนั้นจะหมายรวมถึงการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เป็นกลุ่มเด็กด้อยโอกาส และเด็กที่มีความสามารถพิเศษด้วย แต่การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการนั้น จะหมายรวมเฉพาะการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความพิการเท่านั้น โดยประเภทของความพิการนั้น ก็อาจพิจารณาได้จากการจัดแบ่งประเภทของคนพิการของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งได้จำแนกประเภทของคนพิการไว้ 9 ประเภท ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ของคนพิการทางการศึกษา พ.ศ. 2552 ดังที่ได้กล่าวไปแล้วในบทที่ 2

²ศิริวิมล ใจงาม, “การนำเสนอนโยบายและแนวปฏิบัติการจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันอุดมศึกษา,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาอุดมศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547), หน้า 86.

³นงลักษณ์ วิรัชชัย, สรุปรายงานการวิจัย เรื่อง รูปแบบการจัดการเรียนร่วมแบบรวมพลัง: การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการโดยครอบครัวและชุมชนมีส่วนร่วม, (กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค, 2544), หน้า 12.

ดังนั้น การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ จึงเป็นการจัดการศึกษาที่มีความแตกต่างจากเด็กปกติ ซึ่งต้องการการดูแลเป็นพิเศษ เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม และได้รับประโยชน์จากการศึกษาอย่างเต็มที่ การจัดการศึกษาให้แก่เด็กกลุ่มนี้ จึงต้องดำเนินการสอนโดยครูที่ได้รับการฝึกฝนมาเป็นพิเศษ มีเทคนิควิธีการสอนที่แตกต่างจากเด็กปกติ การจัดเนื้อหาของหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน อุปกรณ์การสอนและวิธีการประเมินผลที่เหมาะสมกับสภาพและความสามารถของแต่ละบุคคล เพื่อพัฒนาให้เกิดศักยภาพสูงสุด⁴

นอกจากการให้ความหมายของคำว่า “การศึกษาสำหรับคนพิการ” และ “การศึกษาพิเศษ” ได้มีนักวิชาการศึกษาหลายท่าน ได้เสนอแนวคิดพื้นฐาน และปรัชญาในการจัดการศึกษาพิเศษแล้ว ซึ่งรวมถึงการศึกษาสำหรับคนพิการ ไว้ดังนี้

ผดุง อารยะวิญญู กล่าวว่า การจัดการศึกษาพิเศษควรตั้งอยู่บนพื้นฐาน 5 ประการ ดังนี้⁵ 1) ผู้เรียนทุกคนมีความแตกต่างกัน ทั้งในด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม 2) ผู้เรียนทุกคนมีพื้นฐานต่างกัน แต่ละคนจะต้องเรียนรู้เพื่อปรับตัวเข้าหากัน และให้ทันโลกที่กำลังเปลี่ยนแปลงไป 3) ผู้เรียนทุกคนย่อมมีความสามารถอยู่ในตัว มากบ้างน้อยบ้าง การศึกษาจะช่วยให้ความสามารถของทุกคนปรากฏเด่นชัดขึ้น 4) ในสังคมมนุษย์นั้นย่อมมีทั้งคนปกติและคนพิการ ในเมื่อเราไม่สามารถแยกคนพิการออกจากสังคมของคนปกติได้ เราก็ไม่ควรแยกให้การศึกษาแก่คนพิการ ดังนั้นหากเป็นไปได้ควรให้คนพิการได้มีโอกาสเรียนร่วมกับคนปกติเท่าที่สามารถจะทำได้ และ 5) เนื่องจากคนพิการมีความต้องการจำเป็นและความสามารถทางการศึกษาที่แตกต่างไปจากคนปกติ แม้ว่าความต้องการพื้นฐานแตกต่างกัน ดังนั้นการให้การศึกษาควรมีรูปแบบและวิธีการที่แตกต่างไปจากรูปแบบและวิธีการสำหรับคนปกติ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนได้มีศักยภาพในการเรียนรู้ได้เต็มที่

ศรียา นิยมธรรม และคนอื่นๆ ได้กล่าวถึง แนวคิดและหลักการจัดการศึกษาพิเศษ ไว้ 8 ประการ⁶ กล่าวคือ

⁴สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, รายงานการวิจัยการติดตามผลการดำเนินงานตามนโยบายการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ, (กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์, 2545), หน้า 9.

⁵ผดุง อารยะวิญญู, การเรียนร่วมระหว่างเด็กปกติกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ, (กรุงเทพมหานคร: จำไทยเพลส, 2542), หน้า 17.

⁶ศรียา นิยมธรรม และคนอื่นๆ, การศึกษาพิเศษ ในโครงการสารานุกรมศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (กรุงเทพมหานคร : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2546), หน้า 163.

1) ทุกคนมีโอกาสเท่าเทียมกันในการที่จะรับบริการทางการศึกษาไม่ว่าจะเป็นคนพิการหรือคนปกติ เมื่อรัฐจัดการศึกษาให้แก่เด็กปกติแล้วก็ควรจัดการศึกษาให้แก่เด็กพิเศษด้วย หากเด็กพิเศษไม่สามารถเรียนในโปรแกรมการศึกษาที่รัฐจัดให้เด็กปกติได้ ก็เป็นหน้าที่ของรัฐที่จะจัดการศึกษาให้สนองต่อความต้องการของเด็กพิเศษ

2) เด็กพิเศษควรได้รับการศึกษาควบคู่ไปกับการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพทุกด้าน โดยเร็วที่สุด ในทันทีที่ทราบว่าเด็กมีความต้องการพิเศษ ทั้งนี้เพื่อเป็นการเตรียมเด็กให้พร้อมที่จะเรียนต่อไป และมีพัฒนาการทุกด้านถึงขีดสุด

3) การจัดการศึกษาพิเศษควรคำนึงถึงการอยู่ร่วมสังคมกับคนปกติได้อย่างมีประสิทธิภาพการเรียน การสอนเด็กเหล่านี้จึงควรได้เรียนร่วมกับเด็กปกติให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เว้นแต่เด็กพิเศษผู้นั้นมีสภาพความพิการหรือความบกพร่องในขั้นรุนแรง จนไม่อาจเรียนร่วมได้ อย่างไรก็ตาม ควรให้เด็กพิเศษได้สัมผัสกับสังคมปกติ

4) การจัดการศึกษาพิเศษต้องปรับให้เหมาะสมกับสภาพความเสียเปรียบของเด็กพิเศษแต่ละประเภท โดยใช้แนวทางการศึกษาของเด็กปกติ

5) การศึกษาพิเศษ และการฟื้นฟูบำบัดทุกด้าน ควรจัดเป็นโปรแกรมให้เป็นรายบุคคลในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนบางอย่าง อาจจัดเป็นกลุ่มเล็กสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องหรือมีความต้องการคล้ายคลึงกัน และอยู่ในระดับความสามารถที่ใกล้เคียงกัน

6) การจัดโปรแกรมการสอนเด็กพิเศษ ควรเน้นที่ความสามารถของเด็กและให้เด็กมีโอกาส ประสบความสำเร็จมากกว่าที่จะคำนึงถึงความพิการ หรือความบกพร่อง เพื่อให้เด็กมีความสนใจว่าแม้ตนจะมีความบกพร่องก็ยังสามารถทำอะไรอย่างเท่าเทียมหรือดีกว่าเด็กปกติ ซึ่งช่วยให้เด็กสามารถปรับตัวได้ดีขึ้น

7) การศึกษาพิเศษควรให้เด็กมีความเข้าใจยอมรับตนเองมีความเชื่อมั่นมีศักดิ์ศรีแห่งตนและมุ่งให้ช่วยตนเองได้ ตลอดจนมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

8) การศึกษาพิเศษควรจัดทำอย่างต่อเนื่อง เริ่มตั้งแต่แรกเกิดเรื่อยไปขาดตอนไม่ได้และควรเน้นถึงเรื่องอาชีพด้วย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดนโยบายที่จะเร่งรัด ปรับปรุงและขยายการบริการทางการศึกษาสำหรับผู้พิการอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยมีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้⁷

⁷สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, การสังเคราะห์งานด้านการจัดการเรียนร่วมสู่ภาคปฏิบัติเพื่อนำสู่นโยบายการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ สำหรับเด็กและเยาวชนพิการ, (กรุงเทพมหานคร: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2548), หน้า 1-2 อ้างถึงในสุวิมล อุดมพิริยะศักดิ์, “การพัฒนารูปแบบการบริหารศูนย์บริการสนับสนุนนักศึกษามีพิการ

1) การจัดการศึกษาแบบให้เปล่า (Availability) ต้องจัดการศึกษาภาคบังคับ และการศึกษาแบบให้เปล่าแก่เด็กและเยาวชนในทุกช่วงอายุ (อย่างน้อยก่อนวัยทำงาน) นอกจากนี้ยังต้องให้อิสรระแก่พ่อแม่ในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชน

2) การศึกษาที่ทุกคนเข้าถึงได้ (Accessibility) ต้องขจัดการแบ่งแยก และการเลือกปฏิบัติอันเนื่องมาจากเชื้อชาติ สีผิว ภาษา เพศ ศาสนา อายุ ความด้อยโอกาส ความยากโอกาส ความพิการ เป็นต้น รวมถึงการสร้างความเท่าเทียมกันระหว่างเพศ เชื้อชาติ โดยการประกันการเข้าถึงสิทธิในทุกๆ ด้าน

3) การศึกษาที่มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับ (Acceptability) ต้องกำหนดมาตรฐานการศึกษา รวมถึงการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ โดยนำมาตราฐานสิทธิมนุษยชนไปใช้ในกระบวนการเรียนการสอน รวมทั้งวัดมาตรฐานการศึกษาด้วยสิทธิมนุษยชน

4) การศึกษาที่สามารถปรับให้เหมาะสมกับผู้เรียน (Adaptability) ต้องจัดการศึกษาที่หลากหลายตามความถนัดและความสนใจของเด็กและเยาวชน มีการปรับการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพความพิการของเด็กและเยาวชน รวมถึงการให้ความรู้ด้านสิทธิผ่านระบบการศึกษา ประเทศไทยได้ขานรับและสนับสนุนการพัฒนาการศึกษาพิเศษอย่างจริงจังโดยคำนึงถึงสิทธิมนุษยชนและเงื่อนไขสำคัญที่จะทำให้เกิดการศึกษาเพื่อปวงชน (Education for All) สำหรับการศึกษานี้ของเยาวชนในระดับอุดมศึกษานั้น คณะกรรมการการอุดมศึกษาก็มีนโยบายเพื่อให้สอดคล้องกับปรัชญาการจัดการศึกษาในระดับสากลเช่นกัน

ศิริยุภา พูลสุวรรณ ได้สรุปแนวคิดพื้นฐานและปรัชญาในการจัดการศึกษาพิเศษในรายงานวิจัยที่เสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ไว้ที่น่าสนใจ กล่าวคือ⁸

1) การให้การศึกษแก่คนพิการเป็นหน้าที่ของรัฐ โดยรัฐต้องจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษให้กับเด็กพิการ โดยให้จัดตั้งแต่แรกเกิด หรือพบความพิการในรูปแบบที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงความสามารถพิเศษ

2) พื้นฐานแนวคิดในเรื่องความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษา โดยเน้นความเท่าเทียมกันในการที่จะได้รับบริการทางการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นคนพิการ หรือคนปกติ หากเด็กไม่

เรียนร่วมระดับอุดมศึกษา," (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการจัดการการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, 2553), หน้า 38.

⁸สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, รายงานการวิจัยการติดตามผลการดำเนินงานตามนโยบายการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ, (กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์, 2545), หน้า 9 – 10.

สามารถจะเข้าเรียนในระบบโรงเรียนปกติได้ ถือเป็นหน้าที่ที่รัฐจะต้องจัดการศึกษาให้ตอบสนองต่อความต้องการของเด็กพิเศษ

3) พื้นฐานการยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล เนื่องจากเด็กพิการมีลักษณะที่แตกต่างไปจากเด็กปกติในด้านร่างกาย อารมณ์ หรือจิตใจ แต่เด็กพิการเหล่านี้ก็มีสิทธิที่จะได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งเป็นบริการจากภาครัฐเท่าเทียมกับเด็กปกติ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 10) ดังนั้น การจัดการศึกษาให้เด็กกลุ่มนี้ จึงต้องพัฒนาและหารูปแบบที่เหมาะสมคำนึงถึงความสามารถของเด็ก โดยการจัดโปรแกรมการศึกษารายบุคคล (Individual Educational Program: IEP) โดยมีเป้าหมายเพื่อให้เด็กพิการได้รับประโยชน์สูงสุดจากการศึกษา

4) พื้นฐานการพึ่งตนเอง การจัดการศึกษาพิเศษควรมุ่งเน้นที่ให้การศึกษาคบคู่ไปกับการบำบัดและฟื้นฟูสมรรถภาพ เพื่อให้มีความพร้อมที่จะเรียนต่อไป และดำเนินการจัดการศึกษาพิเศษอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาผู้พิการให้ช่วยเหลือตนเองได้ โดยการฝึกอบรบวิชาชีพ เพื่อให้สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ยอมรับตนเอง มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

5) พื้นฐานแนวคิดที่ว่าผู้พิการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม เพราะในสังคมมีทั้งคนปกติและคนพิการ ซึ่งต้องอยู่ร่วมกัน ในการจัดการศึกษาพิเศษในปัจจุบันจึงเน้นให้เด็กพิการเรียนร่วมกับเด็กปกติให้มากที่สุดเท่าที่เป็นไปได้ เว้นแต่กรณีที่มีความพิการในขั้นรุนแรงหรือพิการซ้ำซ้อนไม่สามารถเรียนร่วมกับเด็กปกติได้ จึงจะศึกษาแยกเฉพาะ แต่อย่างไรก็ตาม ควรให้เด็กเหล่านี้ได้ร่วมกิจกรรมในสังคมกับคนปกติ เพื่อเป็นการเตรียมพื้นฐานการอยู่ร่วมในสังคมต่อไป

จากหลักการข้างต้น จะเห็นได้ว่าแนวคิดพื้นฐานและปรัชญาของการจัดการศึกษาพิเศษ ซึ่งรวมถึงการศึกษาสำหรับคนพิการข้างต้นมีความสอดคล้องกับหลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิมนุษยชน ตลอดจนสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคในการที่จะให้คนพิการ โดยเฉพาะผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินก็มีสิทธิเสรีภาพในการได้รับบริการสาธารณะทางการศึกษาอย่างเสมอภาคทัดเทียมกับบุคคลทั่วไปในฐานะมนุษย์คนหนึ่ง ในสังคม โดยรัฐต้องจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ จัดให้มีความเหมาะสมกับสภาพของความบกพร่องทางการได้ยินของแต่ละบุคคล เน้นการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมควบคู่กับการบำบัดและฟื้นฟูสมรรถภาพ เพื่อให้บุคคลกลุ่มนี้สามารถพัฒนาศักยภาพของตนได้อย่างเต็มที่ และอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างปกติสุข

5.1.2 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา

การที่ต้องศึกษาถึงแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา เนื่องจากการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษานั้น มีภารกิจและความมุ่งหมายในการจัดการศึกษาที่แตกต่างไปจากการศึกษาปฐมวัย การศึกษาขั้นพื้นฐาน และการอาชีวศึกษา กล่าวคือ การศึกษาปฐมวัย เป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาเด็กเล็ก การศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาพลเมืองของชาติ การอาชีวศึกษา เป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาช่างระดับต่างๆ ส่วนการอุดมศึกษานั้น เป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นนักวิชาการ และนักวิชาชีพ⁹

องค์การยูเนสโก กล่าวถึงสถาบันอุดมศึกษาว่ามีภารกิจที่ต้องดำเนินการ 4 ประการ¹⁰ ดังนี้

- 1) ด้านการค้นคว้าและวิจัย คือการสร้างความรู้ใหม่ การถ่ายทอด และวิเคราะห์องค์ความรู้เพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมต่อไป
- 2) ด้านการเรียนการสอน คือ การฝึกอบรมเพื่อพัฒนาตัวบุคคล เพื่อผลิตกำลังคนให้มีความรู้ ความชำนาญพัฒนาอย่างไฝ่รู้ สามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพ สามารถดำรงชีวิตรอดภายใต้กระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก และการแข่งขันอย่างสูง
- 3) ด้านการพัฒนาสังคม คือ การผลิตบัณฑิตที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมมีความเป็นประชาธิปไตย มีจริยธรรมระดับสูง มีความตระหนักในปัญหาสังคม มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลในการแก้ปัญหาสังคม และใฝ่สันติ
- 4) ด้านการธำรงรักษาและส่งเสริมวัฒนธรรมเพื่อความเป็นเอกลักษณ์แห่งตนและประเทศชาติ การสร้างและเผยแพร่วัฒนธรรมของชาติ และภูมิภาค

พรชูลี อ้าวออรุง กล่าวถึงการอุดมศึกษาว่าเป็นการศึกษาระดับสูงที่มุ่งพัฒนาศักยภาพของคนไทยให้เป็นผู้ใหญ่ พร้อมที่จะรับผิดชอบต่อการดำเนินชีวิตในสังคมสมัยใหม่อย่างมีคุณภาพ และก่อให้เกิดการเรียนรู้ในชุมชน มีบทบาทในการแก้ปัญหาของสังคม ประเทศ

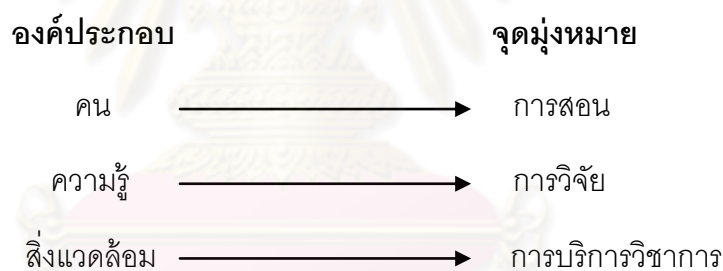
⁹ ปรับปรุงจากศิริวิมล ใจงาม, “การนำเสนอนโยบายและแนวปฏิบัติการจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันอุดมศึกษา,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาอุดมศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547), หน้า 21.

¹⁰ UNESCO, From Special needs education to education for all : a discussion paper, Paris, อ้างถึงใน สุวิมล อุดมพิริยะศักดิ์, “การพัฒนารูปแบบการบริหารศูนย์บริการสนับสนุนนักศึกษาพิการเรียนร่วมระดับอุดมศึกษา,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการจัดการการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, 2553), หน้า 38.

ภูมิภาค และโลก ตลอดจนช่วยพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ปัญญา และจริยธรรมของบุคคลและสังคมเพื่อนำไปสู่สันติสุข เสรีภาพ การยอมรับนับถือสิทธิมนุษยชน และประชาธิปไตย¹¹

ไพฑูรย์ สิ้นลารัตน์ ได้อธิบายถึงจุดมุ่งหมายของการอุดมศึกษาว่า เป็นการจัดการศึกษาให้กับคนที่กำลังจะเป็นผู้ใหญ่ หรือผู้ใหญ่แล้ว คนวัยนี้ย่อมมีความสนใจหลายๆ อย่างแตกต่างกันออกไป มีการเตรียมตัวหลายๆ อย่างในสังคม โดยเหตุนี้สถาบันที่จะต้องสร้างและอบรมคนเช่นนี้ จึงต้องเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบหลายประการด้วยกัน สรุปแล้วมีอย่างน้อย 3 ประการ คือ คน ความรู้ และสิ่งแวดล้อม เพราะคนนั้นเป็นเรื่องการให้การศึกษาอบรม เป็นหน้าที่ทางสังคมของสถาบันอุดมศึกษา ความรู้เป็นเรื่องของการสะสม รวบรวมและค้นคว้าความก้าวหน้าทางสติปัญญาของมนุษย์ ส่วนสิ่งแวดล้อมนั้นเป็นเรื่องของการนำความรู้มาใช้เพื่อประโยชน์สุขของตนเอง และจากองค์ประกอบหลัก 3 ประการ จึงสามารถพิจารณาจุดมุ่งหมายของสถาบันอุดมศึกษา โดยแยกออกเป็น 3 ประการใหญ่เช่นกัน คือ การสอน การวิจัย และการบริการวิชาการแก่สังคม¹² ดังภาพความสัมพันธ์ ในแผนภาพที่ 3 ต่อไปนี้

**แผนภาพที่ 3: ภาพแสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ
และจุดมุ่งหมายของสถาบันอุดมศึกษา**

จากข้างต้น จึงสรุปได้ว่า การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษานั้นมีจุดมุ่งหมายในการสอน การวิจัย และการบริการวิชาการแก่สังคม เพื่อการพัฒนาคนให้มีศักยภาพ อันนำไปสู่การดำเนินชีวิตในสังคมอย่างมีคุณภาพ และมีส่วนช่วยในการพัฒนาสังคมต่อไป

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹¹พรชูลี อาชวอำรุง, การบริหารอุดมศึกษา, (กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546) อ้างถึงในศิริวิมล ใจงาม, “การนำเสนอนโยบายและแนวปฏิบัติการจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันอุดมศึกษา,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาอุดมศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547), หน้า 22.

¹²ไพฑูรย์ สิ้นลารัตน์, หลักและพื้นฐานการอุดมศึกษา, (กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542) อ้างถึงในศิริวิมล ใจงาม, “การนำเสนอนโยบายและแนวปฏิบัติการจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันอุดมศึกษา,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาอุดมศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547), หน้า 24.

5.1.3 ความเป็นมาของการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ในระดับอุดมศึกษา

การศึกษาในส่วนนี้จะเป็นการศึกษาถึงความเป็นมาในการจัดการศึกษาสำหรับผู้พิการในระดับอุดมศึกษา โดยเฉพาะกรณีของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โดยจะแบ่งการศึกษาออกเป็นสองส่วน ดังนี้

5.1.3.1 การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการและการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

จากการศึกษาความเป็นมาของการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในต่างประเทศนั้น พบว่า การจัดตั้งโรงเรียนพิเศษแบบเฉพาะความพิการอย่างเป็นทางการเริ่มต้นเป็นครั้งแรกในประเทศฝรั่งเศส โดยในช่วงกลางศตวรรษที่ 16 มีการจัดตั้งโรงเรียนสำหรับสอนคนหูหนวก และต่อมาในปี ค.ศ. 1785 มีการจัดตั้งโรงเรียนสอนคนตาบอดขึ้นครั้งแรก หลังจากนั้นจึงได้มีการขยายการดำเนินงานการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการขึ้นในประเทศอื่นๆ และได้มีการขยายการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการมากขึ้น ในช่วงต้นศตวรรษที่ 19 โดยในช่วงทศวรรษที่ 1960 กระแสการปฏิรูปการศึกษาให้ความสำคัญกับนโยบายความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษา เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการปฏิรูปการศึกษาสำหรับเด็กพิการ จากการจัดการศึกษาพิเศษเฉพาะทางเป็นการศึกษาพิเศษแบบมีการเรียนร่วม¹³

สำหรับการศึกษาสำหรับคนพิการในประเทศไทย ในระยะแรกมีการยกเว้นให้เด็กพิการไม่ต้องเข้าเรียน อันเป็นไปตามพระราชบัญญัติประถมศึกษาภาคบังคับในปี พ.ศ.2478 ต่อมาจึงได้รับอิทธิพลและแนวคิดในการจัดการศึกษาให้คนพิการในลักษณะของการจัดการศึกษาพิเศษจากต่างประเทศเช่นกัน โดยเริ่มอย่างเป็นทางการครั้งแรกไม่เกิน 70 ปี ในระยะเริ่มแรกของการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการนั้น เป็นการจัดการศึกษาพิเศษแบบเฉพาะความพิการ โดยมีการจัดการศึกษาและจัดตั้งโรงเรียนสอนคนตาบอดครั้งแรกในปี พ.ศ. 2482 โดยสตรีตาบอดชาวอเมริกัน ชื่อ นางสาวเจนวีฟ คอลฟิลด์ หลังจากนั้นได้มีการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในแต่ละประเภทเพิ่มขึ้นอีก และต่อมาจนถึงปัจจุบัน ได้มีการพัฒนา

¹³ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, รายงานการวิจัยการติดตามผลการดำเนินงานตามนโยบายการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ, (กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์, 2545), หน้า 11.

รูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ เป็นการจัดการศึกษาพิเศษแบบเรียนร่วมในโรงเรียนปกติ เช่นเดียวกับพัฒนาการการจัดการศึกษาพิเศษในต่างประเทศ¹⁴

สำหรับการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในประเทศไทยได้ดำเนินการครั้งแรก โดยกระทรวงศึกษาธิการ แผนกการศึกษาสงเคราะห์ กรมสามัญศึกษา ซึ่งมอบหมายให้ ม.ร.ว.เสริมศรี เกษมศรี ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโททางการสอนคนหูหนวก จากประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นครูใหญ่และผู้สอนคนแรกของโรงเรียนหูหนวก เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม พ.ศ. 2494 ในโอกาสฉลองครบรอบแห่งปริญญาสาภกกว่าด้วยสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ โดยเริ่มที่ห้องเรียนห้องหนึ่งของโรงเรียนเทศบาล 17 (วัดโสมนัสวิหาร) จังหวัดพระนคร¹⁵

ต่อมาในปี พ.ศ. 2496 เนื่องจากมีจำนวนนักเรียนเพิ่มมากขึ้น ทำให้จำนวนห้องเรียนซึ่งมีเพียงห้องเดียวสำหรับเด็กหูหนวกในโรงเรียนวัดโสมนัสวิหารนี้คับแคบลง คุณหญิงโต๊ะ นรเนติบัญญัติ จึงได้มีจิตศรัทธาบริจาคที่ดิน จำนวน 5 ไร่ 1 งาน 53 ตารางวา ณ ถนนพระราม 5 อำเภอดุสิต จังหวัดพระนคร รวมทั้งตัวอาคารให้เป็นที่ตั้งของโรงเรียนสอนคนหูหนวกแห่งแรกของประเทศไทย เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม 2496 โรงเรียนใหม่นี้มีนักเรียน 43 คน และครู 7 คน โดยใช้ชื่อโรงเรียนว่า “โรงเรียนสอนคนหูหนวกดุสิต” ต่อมาจึงได้เปลี่ยนชื่อโรงเรียนเป็นเศรษฐเสถียร ในปี พ.ศ. 2518¹⁶

ในปีพ.ศ. 2504 กระทรวงศึกษาธิการได้ก่อตั้งโรงเรียนสอนคนหูหนวกเพิ่มขึ้นอีก 1 แห่ง คือ โรงเรียนสอนคนหูหนวกทุ่งมหาเมฆ และได้มีการขยายการจัดการเรียนการสอนสำหรับคนหูหนวกไปยังภูมิภาคต่างๆ ได้แก่ จังหวัดตาก ขอนแก่น สงขลา เชียงใหม่และชลบุรี ต่อมาในปี พ.ศ.2521 ได้เปลี่ยนชื่อโรงเรียนสอนคนหูหนวกทุ่งมหาเมฆ เป็นโรงเรียนโสตศึกษา

¹⁴สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, รายงานการวิจัยการติดตามผลการดำเนินงานตามนโยบายการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ, (กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์, 2545), หน้า 11-12.

¹⁵ปรับปรุงจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, รายงานการวิจัยการติดตามผลการดำเนินงานตามนโยบายการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ, (กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์, 2545), หน้า 13 และชนะ โนนทวงษ์, “ศึกษาปัญหาการบริหารงานโรงเรียนสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน สังกัดกองการศึกษาพิเศษในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ,” (รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2541), หน้า 56.

¹⁶ชนะ โนนทวงษ์, “ศึกษาปัญหาการบริหารงานโรงเรียนสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน สังกัดกองการศึกษาพิเศษในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ,” (รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2541), หน้า 56.

ทุ่งมหาเมฆ ส่วนโรงเรียนสอนคนหูหนวกในจังหวัดอื่นๆ ได้เปลี่ยนชื่อเป็นโรงเรียนโสตศึกษาและต่อท้ายด้วยชื่อจังหวัด¹⁷

ในปีพ.ศ. 2512 เริ่มจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กหูตึงที่โรงเรียนอนุบาลละอออุทิศ วิทยาลัยครูสวนดุสิต (ปัจจุบันเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต) และในปีพ.ศ. 2517 เริ่มจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กหูตึงแบบเรียนร่วมกับเด็กปกติในโรงเรียนพญาไท ซึ่งเป็นชั้นเรียนร่วมพิเศษคู่ขนานกับชั้นเรียนร่วมปกติ มีครูการศึกษาพิเศษเป็นผู้สอนและฝึกการแก้ไขการพูดให้นักเรียนชั้นเรียนร่วมในลักษณะนี้ยังคงดำเนินการอยู่จนกระทั่งปัจจุบันนี้¹⁸

ในปีพ.ศ. 2522 กระทรวงศึกษาธิการได้เปิดโรงเรียนสอนเด็กหูหนวกที่มีอาการซ้ำซ้อนอย่างอื่นๆ ด้วย โดยเปิดที่บริเวณวัดจำปา เขตตลิ่งชัน ใช้ชื่อว่า โรงเรียนโสตศึกษาวัดจำปา ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็นโรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดนนทบุรี และในปีพ.ศ. 2524 เริ่มจัดการศึกษาสำหรับเด็กหูตึงแบบเรียนร่วมระดับมัธยมศึกษาที่โรงเรียนพิบูลย์ประชาสรรค์¹⁹

ในปีพ.ศ.2529 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ดำเนินงานจัดการเรียนร่วมภายใต้ชื่อ โครงการพัฒนารูปแบบการจัดการประถมศึกษาสำหรับเด็กพิการเรียนร่วมสำหรับเด็กพิการ 2 ประเภท คือเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินและเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่โรงเรียนพญาไท โรงเรียนราชวินิตและโรงเรียนวัดเวตวันธรรมาวาส รวมทั้งศึกษาวิจัย สร้างเครื่องมือ และสื่อต่างๆ และในปี พ.ศ. 2533 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้ขยายงานการจัดการเรียนร่วมไปยังสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

¹⁷ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, รายงานการวิจัยการติดตามผลการดำเนินงานตามนโยบายการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ, (กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์, 2545), หน้า 13.

¹⁸ ปรับปรุงจากศิริวิมล ใจงาม, “การนำเสนอนโยบายและแนวปฏิบัติการจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันอุดมศึกษา,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาอุดมศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547), หน้า 91 และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, รายงานการวิจัยการติดตามผลการดำเนินงานตามนโยบายการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ, (กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์, 2545), หน้า 13.

¹⁹ ปรับปรุงจากชนะ โนนทวงศ์, “ศึกษาปัญหาการบริหารงานโรงเรียนสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินสังกัดกองการศึกษาพิเศษในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ,” (รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2541), หน้า 57 และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, รายงานการวิจัยการติดตามผลการดำเนินงานตามนโยบายการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ, (กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์, 2545), หน้า 13.

ต่างๆ และในปีพ.ศ. 2538 เป็นต้นมาได้ขยายผลการจัดการเรียนร่วมได้ครบ 76 จังหวัด²⁰ จนถึงปัจจุบัน

5.1.3.2 การจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในระดับอุดมศึกษา

สำหรับการจัดสำหรับคนพิการในระดับอุดมศึกษา เริ่มขึ้นอย่างไม่เป็นทางการมานานแล้ว โดยสมัยก่อนคนพิการที่มีความสามารถจริงๆ ก็จะเข้าเรียนในสถาบันอุดมศึกษาได้ และต้องอดทนช่วยเหลือตนเองอย่างมาก เพราะสถาบันอุดมศึกษาไม่ได้จัดบริการพิเศษให้นักศึกษาดังเช่นที่มีอยู่ในปัจจุบัน²¹

ศาสตราจารย์ วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์ ได้กล่าวถึงการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาสำหรับคนพิการในอดีตไว้อย่างน่าสนใจว่า ถ้าเป็นสถาบันราชภัฏ(ในปัจจุบันเรียกชื่อใหม่ว่ามหาวิทยาลัยราชภัฏ) ซึ่งโดยทั่วไปยกฐานะมาจากวิทยาลัยครูเดิม มักใช้ระเบียบเดิมซึ่งมีข้อห้ามไม่รับคนพิการเข้าศึกษา แม้ในเวลาต่อมากกระทรวงศึกษาธิการจะมีนโยบายให้สถาบันราชภัฏทุกแห่ง เปิดโอกาสให้คนพิการเข้าศึกษาก็ตาม แต่ในทางปฏิบัติแล้วยังมีสถาบันราชภัฏอีกเป็นจำนวนมาก ที่ปฏิเสธไม่รับคนพิการโดยอ้างระเบียบที่มีมาแต่เดิมนั้น ประกอบกับระบบการสอบคัดเลือกเข้าสถาบันอุดมศึกษาในขณะนั้น ถ้าคนพิการคนใดสามารถสอบคัดเลือกได้โดยวิธีปกติทั่วไป ก็ใช้วิธีนั้น แต่คนพิการใดไม่อาจใช้วิธีสอบคัดเลือกแบบนักศึกษาทั่วไปได้ เช่นกรณีของคนตาบอด ทบวงมหาวิทยาลัย (ซึ่งเปลี่ยนมาเป็นสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาในปัจจุบัน) ก็จะจัดสอบโดยใช้ข้อสอบเดียวกับบุคคลทั่วไปและในเวลาที่เหมาะสม เพียงแต่มีบุคคลมาช่วยอ่านข้อสอบให้ฟัง หรือจัดทำข้อสอบเป็นเบรลล์ให้ ในกรณีคนตาบอดพิมพ์ดีดเองไม่ชำนาญ ผู้คุมสอบก็จะช่วยเขียนคำตอบให้ แต่คนตาบอดมักจะประสบปัญหาสอบไม่ทันในกรณีของการสอบภาษาอังกฤษ เนื่องจากคนตาบอดต้องใช้วิธีฟังซึ่งใช้เวลามากกว่าการใช้สายตาอ่าน²²

²⁰ ปรับปรุงจากศิริวิมล ใจงาม, “การนำเสนอนโยบายและแนวปฏิบัติการจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันอุดมศึกษา,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาอุดมศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547), หน้า 91.

²¹ วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์, ผู้ชีวิต: เควาะให้สร้างโอกาส, (กรุงเทพมหานคร: เดือนตุลา, 2541) อ้างถึงในศิริวิมล ใจงาม, “การนำเสนอโยบายและแนวปฏิบัติการจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันอุดมศึกษา,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาอุดมศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547), หน้า 91.

²² ปรับปรุงจากวิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์, กฎหมายและนโยบายของรัฐเกี่ยวกับคนพิการ, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2539), หน้า 71 – 72.

จากข้างต้น จึงเห็นได้ว่าในอดีตคนพิการมีโอกาที่จะสอบผ่านการคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัยของรัฐได้น้อยมาก ในบางปีเด็กนักเรียนพิการไม่สามารถสอบผ่านคัดเลือกเข้าไปเรียนในมหาวิทยาลัยได้เลย คนพิการจึงเรียกร้องให้ทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐกำหนดนโยบายให้มหาวิทยาลัยต่างๆ ของรัฐได้จัดสรรโควตาสำหรับเด็กพิการเข้าเรียนบ้าง ททบวงมหาวิทยาลัยของรัฐก็ได้ตอบสนองความต้องการของคนพิการ โดยได้กำหนดนโยบายดังกล่าวให้มหาวิทยาลัยของรัฐปฏิบัติ แต่ในขณะนั้นก็ยังไม่มีมหาวิทยาลัยใดเลยที่ได้ออกระเบียบจัดสรรโควตาให้กับเด็กนักเรียนพิการอย่างจริงจัง นอกจากนั้นแล้ว นิสิตนักศึกษาพิการที่ศึกษาในระดับอุดมศึกษาก็ประสบปัญหาอุปสรรคต่างๆ ในการศึกษาที่ไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ขาดทางลาด ห้องน้ำไม่ได้ดัดแปลงให้คนพิการใช้ได้ ไม่มีครูผู้ช่วยในการดูแลให้คำปรึกษา การขาดสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับความต้องการของคนพิการแต่ละประเภท เป็นต้น²³

อย่างไรก็ดี ก็ได้มีความพยายามที่จะผลักดันให้เด็กนักเรียนที่พิการที่จบในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาให้มากขึ้น โดยเฉพาะผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โดยสถาบันอุดมศึกษาที่ได้ดำเนินการอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรมแห่งแรก คือ วิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต (มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตในปัจจุบัน) ซึ่งเป็นสถาบันระดับอุดมศึกษาแห่งแรกที่เปิดสอนวิชาการศึกษาพิเศษในระดับปริญญาตรีให้กับคนทั่วไปในสาขาที่เกี่ยวกับคนพิการแต่ละประเภท และในเวลาต่อมามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตก็ได้เปิดโอกาสให้คนหูหนวกที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 เข้าเรียนระดับปริญญาตรีในโปรแกรมการศึกษาพิเศษ²⁴

ในเวลาต่อมา เพื่อให้เด็กนักเรียนพิการได้มีโอกาสรับการศึกษาในชั้นอุดมศึกษามากขึ้น สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ทรงพระกรุณาจัดตั้งมูลนิธิราชสุดาขึ้น และมหาวิทยาลัยมหิดลได้ให้ความร่วมมือกับพระองค์ท่านจัดตั้งวิทยาลัยราชสุดาขึ้น ที่มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตศาลายา²⁵ โดยมีการประกาศออกมาเป็นพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งวิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ. 2536 โดยมีเหตุผลในการจัดตั้งว่า เนื่องจากในขณะนั้นกระทรวงศึกษาธิการได้จัดการศึกษาพิเศษให้แก่ผู้พิการทางกายภาพได้เรียนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย แต่การส่งเสริมการศึกษาแก่ผู้พิการทางกายภาพนี้ยังขาดหน่วยงานที่จะให้การศึกษา

²³ ปรับปรุงจากเรื่องเดียวกัน, หน้า 72 - 74.

²⁴ พวงแก้ว กิจธรรม, ความก้าวหน้าในการดำเนินงานด้านคนพิการ เรื่องการศึกษาสำหรับคนพิการ. [ออนไลน์], 15 ธันวาคม 2553. แหล่งที่มา: <http://www.tddf.or.th>

²⁵ ปรับปรุงจากวิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์, กฎหมายและนโยบายของรัฐเกี่ยวกับคนพิการ, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ปัญญาชน, 2539), หน้า 73.

ต่อในระดับอุดมศึกษา เพื่อจัดการศึกษาในระดับปริญญาและฝึกอบรมวิชาชีพให้แก่ผู้พิการ ภายภาพ ตลอดจนทำการวิจัยเพื่อนำผลมาประยุกต์ในการพัฒนาช่วยเหลือแก่คนพิการ การเกิดขึ้นของวิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล จึงมีส่วนสำคัญในการผลักดันการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการให้เกิดขึ้นอย่างจริงจัง โดยเฉพาะการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

5.2 องค์ประกอบในการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ในระดับอุดมศึกษา

จากที่ได้ศึกษาแนวคิดในการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ในระดับอุดมศึกษาไปข้างต้นแล้วนั้น ในส่วนนี้จะเป็นการศึกษาถึงองค์ประกอบในการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในระดับอุดมศึกษา เพื่อให้ทราบถึงบทบาทและอำนาจหน้าที่ของแต่ละองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง ที่เป็นกลไกสำคัญในการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาสำหรับคนพิการ ซึ่งรวมถึงผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินด้วย โดยในที่นี้ผู้วิจัยได้ศึกษาทั้งสิ้นสามองค์ประกอบด้วยกัน ได้แก่ คณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และสถาบันอุดมศึกษา โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

5.2.1 คณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

คณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการเป็นคณะกรรมการที่จัดตั้งขึ้นตามมาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 โดยมีองค์ประกอบของคณะกรรมการ และอำนาจหน้าที่ดังนี้

5.2.1.1 องค์ประกอบของคณะกรรมการ

มาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 ได้กำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ไว้ดังนี้

- 1) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานกรรมการ
- 2) รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นรองประธานกรรมการคนหนึ่ง และผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นคนพิการซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการแต่งตั้งเป็นรองประธานกรรมการคนที่สอง
- 3) กรรมการโดยตำแหน่ง จำนวนสิบคน ได้แก่ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เลขาธิการสภาการศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อธิบดีกรมสุขภาพจิต

อธิบดีกรมการแพทย์ อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และ เลขาธิการสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

4) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนสิบสามคน ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้ง จากผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์สูงในด้านการบริหารการศึกษา ด้านการศึกษาสำหรับคนพิการ ด้านกฎหมาย ด้านการแพทย์และสาธารณสุข ด้านเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการและด้านสังคมสงเคราะห์ ด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้าน รวมกัน ทั้งนี้ อย่างน้อยเจ็ดคนต้องมาจากองค์กรคนพิการแต่ละประเภท

5) ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษเป็นเลขาธิการ และให้แต่งตั้งข้าราชการในสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษเป็นผู้ช่วยเลขาธิการ

จากองค์ประกอบของคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคน พิการข้างต้น จะเห็นได้ว่าคณะกรรมการมีองค์ประกอบมาจากหลายภาคส่วน ทั้งกรรมการ โดยตำแหน่งที่มาจากหน่วยงานภาครัฐต่างๆ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่มาจากสาขาวิชาชีพ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการซึ่งมิได้มาจากภาคการศึกษาอย่างเดียว ตลอดจน มีตัวแทนจากองค์กรคนพิการแต่ละประเภท ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินการจัดการศึกษาสำหรับคน พิการเกิดการประสานงานร่วมมือกับจากหลายภาคส่วนที่เกี่ยวข้องอย่างแท้จริง

5.2.1.2 อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ

พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 ได้กำหนด อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการไว้ในมาตรา 12 โดยมี อำนาจหน้าที่ที่สำคัญ ดังนี้

1) เสนอนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนการจัดการศึกษาสำหรับคน พิการ แผนการจัดสรรทรัพยากรและแนวทางการพัฒนาการบริหารและการจัดการ ศึกษาสำหรับ คนพิการทุกระบบและทุกระดับต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบและมอบหมาย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามอำนาจหน้าที่

2) เสนอความเห็นและให้คำปรึกษาต่อรัฐมนตรีผู้รับผิดชอบ เกี่ยวกับการกำหนดหลักสูตร การกำหนดมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา การประเมิน และการทดสอบทางการศึกษาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคน พิการ รวมทั้งหลักเกณฑ์ วิธีการ การได้มาและจำนวนเงินค่าตอบแทนพิเศษของครูการศึกษา พิเศษ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปปฏิบัติ

3) พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนการใช้จ่ายเงินกองทุนเพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการของหน่วยงานในทุกสังกัดที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการ รวมทั้งอนุมัติโครงการหรือแผนงานที่จะใช้เงินกองทุนในส่วนที่เกินกว่าอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารกองทุน

4) วางระเบียบ ข้อกำหนด ประกาศ คำสั่ง แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ การอุดหนุนทางการศึกษา การจัดสรรเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการของสถานศึกษาทั้งภาครัฐและภาคเอกชน รวมทั้งศูนย์การเรียนเฉพาะความพิการ

5) ส่งเสริมสนับสนุนและช่วยเหลือกิจกรรมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดบริการการศึกษาสำหรับคนพิการ รวมทั้งสนับสนุนโครงการเพื่อสิทธิทางการศึกษาของคนพิการ

6) ส่งเสริมสนับสนุนให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดการศึกษาสำหรับคนพิการอย่างบูรณาการ รวมทั้งส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพครูการศึกษาพิเศษ ครู และคณาจารย์ให้มีองค์ความรู้ การศึกษาต่อเนื่อง และทักษะในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

7) วางระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุน การรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงินกองทุน การตัดหนี้เป็นสูญ โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

8) วางระเบียบเกี่ยวกับการพิจารณาอนุมัติการจ่ายเงิน เพื่อการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ และการจัดทำรายงานสถานะการเงินและการบริหารกองทุน

9) วางระเบียบเกี่ยวกับการกำหนดมาตรฐาน ให้การรับรอง หรือเพิกถอนการรับรองแก่สถานศึกษาของรัฐและเอกชนที่จัดการเรียนร่วม สถานศึกษาเอกชนการกุศลที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการ และศูนย์การเรียนเฉพาะความพิการ

ทั้งนี้ กฎหมายได้กำหนดให้สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทำหน้าที่เกี่ยวกับงานเลขานุการของคณะกรรมการชุดดังกล่าว รวมทั้งให้มีหน้าที่อื่นๆ อันได้แก่ การส่งเสริม สนับสนุน และประสานความร่วมมือในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในสถานศึกษา รวมทั้งประเมินและรายงานผลต่อคณะกรรมการ การสนับสนุนให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดการเรียนร่วมแก่คนพิการในเขตพื้นที่รับผิดชอบอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ การวิจัย และพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและการเรียนรู้ของคนพิการ การผลิต วิจัย และพัฒนาเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการจัด

การศึกษาสำหรับคนพิการ การดำเนินการเกี่ยวกับการจัดสรรเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก การดำเนินการเกี่ยวกับงานธุรการของกองทุน การส่งเสริมสนับสนุนให้หน่วยงานทางการศึกษา สามารถผลิต และพัฒนาเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ การประสาน ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งบุคคล ครอบครัวยุวมชน องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการ การประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สามารถจัดการศึกษาสำหรับคนพิการให้สอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานการศึกษา โดยให้ผู้อำนวยความสะดวกสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษให้เป็นไปตามนโยบาย แนวทาง และแผนปฏิบัติราชการของกระทรวงและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

จากอำนาจหน้าที่ข้างต้น จึงเห็นได้ว่าคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ เป็นคณะกรรมการที่มีบทบาทและอำนาจหน้าที่ที่สำคัญอย่างยิ่ง ในการกำหนดนโยบาย แนวทาง และหลักเกณฑ์วิธีการดำเนินการในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 และกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

5.2.2 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเป็นส่วนราชการหนึ่งในส่วนกลางของกระทรวงศึกษาธิการที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล และเป็นกรมตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารราชการแผ่นดิน จัดตั้งขึ้นตามมาตรา 10* แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยแบ่งโครงสร้างการบริหารงานออกเป็น 9 สำนัก

* มาตรา 10 การแบ่งส่วนราชการในส่วนกลางของกระทรวงศึกษาธิการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ โดยให้มีหัวหน้าส่วนราชการขึ้นตรงต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ดังนี้

- (1) สำนักงานรัฐมนตรี
- (2) สำนักงานปลัดกระทรวง
- (3) สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
- (4) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- (5) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
- (6) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ส่วนราชการตาม (2) (3) (4) (5) และ (6) มีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นกรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน

ตามข้อ 2* ของกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 อันได้แก่ สำนักอำนวยการ สำนักทดสอบกลาง (ยุบเมื่อวันที่ 2 กันยายน 2548 ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2548) สำนักนโยบายและแผนการอุดมศึกษา สำนักบริหารงานวิทยาลัยชุมชน สำนักประสานและส่งเสริมกิจการอุดมศึกษา สำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา สำนักยุทธศาสตร์อุดมศึกษา ต่างประเทศ สำนักส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักศึกษา และสำนักส่งเสริมและพัฒนาสมรรถนะบุคลากร และมีสถาบันอุดมศึกษาในสังกัด จำนวน 169 แห่ง (ข้อมูล ณ เดือนกันยายน 2553) ทั่วประเทศ ได้แก่ สถาบันอุดมศึกษาในกำกับหรือในสังกัดของรัฐ 79 แห่ง สถาบันอุดมศึกษาเอกชน 71 แห่ง และวิทยาลัยชุมชน 19 แห่ง²⁶

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษามีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบตามข้อ 1** ของกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวง

* ข้อ 2 ให้แบ่งส่วนราชการสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ดังต่อไปนี้

- (1) สำนักอำนวยการ
- (2) สำนักทดสอบกลาง
- (3) สำนักนโยบายและแผนการอุดมศึกษา
- (4) สำนักบริหารงานวิทยาลัยชุมชน
- (5) สำนักประสานและส่งเสริมกิจการอุดมศึกษา
- (6) สำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา
- (7) สำนักยุทธศาสตร์อุดมศึกษาต่างประเทศ
- (8) สำนักส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักศึกษา
- (9) สำนักส่งเสริมและพัฒนาสมรรถนะบุคลากร

²⁶ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, รายงานประจำปี 2553 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2553), หน้า 21.

** ข้อ 1 ให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา มีภารกิจเกี่ยวกับการจัดและส่งเสริมการศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยคำนึงถึงความเป็นอิสระและความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษาระดับปริญญา โดยให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (1) จัดทำข้อเสนอนโยบายและมาตรฐานการอุดมศึกษา และแผนพัฒนาการอุดมศึกษา รวมทั้งดำเนินงานด้านความสัมพันธ์ระดับอุดมศึกษากับต่างประเทศ
- (2) จัดทำหลักเกณฑ์ และแนวทางการสนับสนุนทรัพยากร และการจัดตั้ง จัดสรรงบประมาณอุดหนุนสถาบันอุดมศึกษาและวิทยาลัยชุมชน
- (3) ประสานและส่งเสริมการดำเนินงานพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และศักยภาพนักศึกษา รวมทั้งผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีความสามารถพิเศษ ในระบบอุดมศึกษา และประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่และสนับสนุนการพัฒนาประเทศ
- (4) เสนอแนะเกี่ยวกับการจัดตั้ง ยุบ รวม ปรับปรุงและยกเลิกสถาบันอุดมศึกษาและวิทยาลัยชุมชน

ศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 โดยในส่วนของอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการนั้น กำหนดไว้ในข้อ 1(3) ที่กำหนดให้สำนักงานฯ มีอำนาจหน้าที่ในการประสานและส่งเสริมการดำเนินงานพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และศักยภาพนักศึกษา รวมทั้งผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีความสามารถพิเศษในระบบอุดมศึกษา และประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่และสนับสนุนการพัฒนาประเทศ โดยมีเลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักงาน (ตามมาตรา 29 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546) และทำหน้าที่เป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการการอุดมศึกษา

ในส่วนของงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคนพิการในระดับอุดมศึกษานั้น ได้กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักศึกษา โดยมีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการตามข้อ 3(8)(ง) ของกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ที่กำหนดให้มีอำนาจหน้าที่ในการส่งเสริมการพัฒนาระบบสวัสดิการ บริการนักศึกษา การศึกษาของคนพิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีความสามารถพิเศษในสถาบันอุดมศึกษา ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าหน่วยงานที่เป็นองค์กรปฏิบัติการในการดำเนินงานเกี่ยวกับในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ก็คือ สำนักส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพศึกษานั้นเอง

5.2.3 สถาบันอุดมศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้กำหนดให้การศึกษาระบบมีสองระดับ คือ 1) การศึกษาขั้นพื้นฐาน อันเป็นการศึกษาซึ่งจัดไม่น้อยกว่าสิบสองปีก่อนระดับอุดมศึกษา และ 2) การศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยการศึกษาระดับอุดมศึกษานั้นแบ่งเป็นสองระดับ คือ ระดับต่ำกว่าปริญญา และระดับปริญญา

ในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษานั้น ตามมาตรา 19 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้กำหนดให้จัดในมหาวิทยาลัย สถาบัน

(5) ดำเนินการเกี่ยวกับการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการอุดมศึกษาตามที่คณะกรรมการการอุดมศึกษามอบหมาย รวมทั้งการรวบรวมข้อมูลและจัดทำสารสนเทศด้านการอุดมศึกษา

(6) ดำเนินการเกี่ยวกับงานเลขานุการของคณะกรรมการการอุดมศึกษา

(7) ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาหรือตามที่รัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

วิทยาลัย หรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่น ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมายเกี่ยวกับสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษานั้นๆ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยให้สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาระดับปริญญาเป็นนิติบุคคล และอาจจัดเป็นส่วนราชการหรือหน่วยงานในกำกับของรัฐก็ได้ โดยการดำเนินงานของสถานศึกษาเหล่านี้ ให้ดำเนินกิจการได้โดยอิสระ สามารถพัฒนาระบบบริหารและการจัดการที่เป็นของตนเอง มีความคล่องตัว มีเสรีภาพทางวิชาการ และอยู่ภายใต้กำกับดูแลของสภาสถานศึกษา ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษานั้นๆ อันเป็นไปตามมาตรา 36 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

สำหรับการกำหนดระเบียบปฏิบัติราชการหรือระเบียบปฏิบัติงานของสถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับปริญญาที่เป็นนิติบุคคลทั้งที่เป็นสถานศึกษาในสังกัดและที่เป็นสถานศึกษาในกำกับนั้น มาตรา 40 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้กำหนดว่าให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นๆ ส่วนการแบ่งส่วนราชการภายในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับปริญญาที่เป็นส่วนราชการและเป็นนิติบุคคลในสายการบังคับบัญชาของสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาก็ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษานั้นๆ

ในกรณีของสถานศึกษาของเอกชนที่จัดการศึกษาระดับปริญญานั้น กฎหมายได้กำหนดให้มีสถานภาพเป็นนิติบุคคลเช่นกัน และให้ดำเนินกิจการได้โดยอิสระ สามารถพัฒนาระบบบริหารและการจัดการที่เป็นของตนเอง มีความคล่องตัว มีเสรีภาพทางวิชาการ และอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสภาสถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษาเอกชน อันเป็นไปตามมาตรา 44 และมาตรา 45 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

จากข้างต้น จะเห็นได้ว่าแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม จึงถือเป็นกฎหมายกลางในการกำหนดรูปแบบและหน่วยงานผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ซึ่งก็คือสถาบันอุดมศึกษา โดยจะต้องพิจารณาประกอบกับกฎหมายในการจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษานั้นๆ ยกตัวอย่างเช่น พระราชบัญญัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ.2551 พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. 2531 พระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. 2546 พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ.2547 พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล พ.ศ. 2548 เป็นต้น

นอกจากกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ และกฎหมายจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาแห่งนั้นๆ แล้ว ในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในระดับอุดมศึกษานั้น สถาบันอุดมศึกษานั้นแต่ละแห่งก็มีหน้าที่ต้องจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ให้เป็นไปตามแนวทางและหลักการที่กำหนดไว้พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ.2551 และระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการว่าด้วยการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2552 ซึ่งได้ครอบคลุมถึงสถานศึกษาของรัฐและเอกชนในทุกสังกัดตามกฎหมายเกี่ยวกับการจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษานั้น

5.3 การรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา

ตามที่พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 ได้กำหนดให้คนพิการซึ่งรวมถึงผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมีเสรีภาพในการเลือกบริการทางการศึกษา สถานศึกษา ระบบและรูปแบบการศึกษา โดยต้องคำนึงถึงความสามารถ ความสนใจ ความถนัด และความต้องการจำเป็นพิเศษของบุคคลนั้น ตลอดจนให้สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาในทุกสังกัดมีหน้าที่รับคนพิการเข้าศึกษาในสัดส่วนหรือจำนวนที่เหมาะสม ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการกำหนด ซึ่งคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการกำหนดก็ได้ออกหลักเกณฑ์และวิธีการไว้ในระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการว่าด้วยการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ.2552 โดยกำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาในทุกสังกัดมีหน้าที่รับคนพิการเข้าศึกษาในสัดส่วนหรือจำนวนที่เหมาะสมโดยให้คำนึงถึงประเภทของความพิการด้วย ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่สภาสถาบันอุดมศึกษากำหนด และแจ้งคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการเพื่อทราบไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยยี่สิบวันก่อนเริ่มปีการศึกษา โดยเริ่มตั้งแต่ปีการศึกษา 2553 เป็นต้นไป

จากกฎหมายข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาถึงวิธีการ นโยบาย แนวทาง และมาตรการการรับบุคคลเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาในปัจจุบัน เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาและวิเคราะห์ในบทต่อไปว่าระบบการรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาในปัจจุบัน ได้สนับสนุนให้เกิดการรับรองและคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคทางด้านการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินหรือไม่ และมีผลกระทบต่อ การรับรองและคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคดังกล่าวหรือไม่ ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งการศึกษาออกเป็นสองส่วน โดยส่วนแรกจะศึกษาถึงวิธีการรับเข้าศึกษาต่อในระดับ

อุดมศึกษา และในส่วนของสองจะศึกษาถึงนโยบาย แนวทาง และมาตรการการรับเข้าศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในปัจจุบัน

5.3.1 วิธีการรับเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา

การรับบุคคลเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา เป็นกระบวนการที่รับสมัครผู้ต้องการเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษา ในระหว่างที่บุคคลนั้นกำลังศึกษาในปีสุดท้ายของการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า การรับสมัครบุคคลเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษานั้นมีความสำคัญต่อผู้สมัครทุกคน เนื่องจากการได้รับการศึกษาระดับอุดมศึกษาส่งผลต่อเงินเดือน ความมั่นคงในงาน และบทบาทอำนาจหน้าที่ในสังคมของบุคคล การที่การศึกษาระดับอุดมศึกษาส่งผลต่ออนาคตของผู้ที่มีโอกาสเข้ารับการศึกษารวมกับจำนวนผู้ต้องการศึกษาต่อมีเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะความต้องการเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาประเภทจำกัดรับ จึงทำให้เกิดการแข่งขันกันสูง²⁷

การรับบุคคลเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา ถือเป็นเสรีภาพที่สำคัญของสถาบันอุดมศึกษา และในหลักปฏิบัติถือว่าการรับนิสิตนักศึกษาเป็นความรับผิดชอบของสถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งที่จะกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการที่เหมาะสม ซึ่งโดยปกติมักจะถือเอาความเสมอภาคและความเหมาะสมทางด้านวิชาการเป็นหลักในการกำหนดเกณฑ์การรับนักศึกษา หลักเกณฑ์และวิธีการนั้นๆ จะต้องให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ประสงค์จะรับโอกาสทางการศึกษาระดับอุดมศึกษาอย่างเสมอภาค ถึงแม้ว่าการดำเนินการรับสมัครและสอบคัดเลือกนั้นจะดำเนินการโดยหน่วยงานกลาง แต่เสรีภาพในการรับบุคคลเข้าศึกษาก็ยังอยู่ที่สถาบัน²⁸

ในปัจจุบันสถานศึกษาที่เปิดสอนในระดับอุดมศึกษามีเป็นจำนวนมากซึ่งสามารถจำแนกได้ออกเป็นหลายกลุ่ม ทั้งกลุ่มมหาวิทยาลัยของรัฐ กลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล กลุ่มมหาวิทยาลัยเอกชน เป็นต้น ซึ่งแต่ละสถาบันอุดมศึกษาก็มีเสรีภาพในการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการรับบุคคลเข้าศึกษาที่แตกต่างกันออกไป ดังนั้นวิธีการรับบุคคลเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา จึงมีความหลากหลาย ในที่นี้ ผู้วิจัยจึงจะศึกษาเฉพาะระบบการรับบุคคลเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาเฉพาะประเภทที่มีการจำกัดรับ ซึ่งโดยทั่วไปจะใช้วิธีการคัดเลือก 2 วิธีด้วยกัน กล่าวคือ

²⁷ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, รายงานการวิจัยประเมินผลการรับบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา คัดเลือก, (กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ดีการพิมพ์, 2550), หน้า 12.

²⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 12 – 13.

5.3.1.1 การรับบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาระบบรับตรง

หมายถึง การรับบุคคลเข้าศึกษาโดยสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ซึ่งสถาบันดำเนินการคัดเลือกเองทั้งหมด กำหนดองค์ประกอบในการพิจารณาคัดเลือก การดำเนินการจัดสอบ การประกาศผลสอบ และอื่นๆ นอกจากนี้ยังรวมถึงการรับนิสิตนักศึกษาตามโควตาของสถาบันอุดมศึกษาส่วนภูมิภาค เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนในเขตจังหวัดและอำเภอรอบนอกเข้าสู่ระบบอุดมศึกษาได้มากขึ้น และเป็น การรับนิสิตนักศึกษาตามโครงการพิเศษต่างๆ ที่สถาบันอุดมศึกษากำหนดขึ้น²⁹ เช่น โครงการสำหรับผู้ที่มีความสามารถทางด้านกีฬา ด้านวิชาการ โครงการสำหรับผู้ที่มีความพิการ เป็นต้น

5.3.1.2 การรับบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาระบบกลาง³⁰

หมายถึง การรับบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา โดยที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทยและสถาบันอุดมศึกษาต่างๆ เป็นผู้กำหนดองค์ประกอบในการพิจารณาคัดเลือก และให้สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ(องค์การมหาชน) เป็นผู้จัดสอบ ตรวจข้อสอบ และประกาศผลคะแนนสอบ จากนั้นจึงส่งผลคะแนนสอบให้กับสมาคมอธิการบดีแห่งประเทศไทย เพื่อนำไปประมวลผลตามองค์ประกอบในการพิจารณาคัดเลือกของแต่ละคณะ และแต่ละสถาบันอุดมศึกษาที่ผู้สมัครได้แสดงความจำนงเลือกไว้ แล้วจึงประกาศผลผู้ผ่านการคัดเลือกเพื่อเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาต่อไป

ทั้งนี้ องค์ประกอบของคะแนนในการพิจารณาคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาระบบกลางในปัจจุบันนั้น ประกอบไปด้วย

- 1) ผลการเรียนเฉลี่ยสะสมตลอดหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า (GPAX) ให้ค่าน้ำหนักร้อยละ 20
- 2) ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน (O-NET) ให้ค่าน้ำหนักร้อยละ 30 ซึ่งเป็นการทดสอบวัดความรู้รอบยอดในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6 โดยมีการสอบทั้งหมด 8 กลุ่มสาระเรียนรู้ ได้แก่ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ กลุ่มสาระการเรียนรู้

²⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 6.

³⁰ ปรับปรุงจากมณฑล สงวนเสริมศรี, เอกสารประกอบการบรรยายการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา 2504-2552 และการสอบระบบ Admission ใหม่ ปี 2553, หน้า 9 – 24 และสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน), The answer sheet คำตอบเคลียร์ๆ จากสทศ., (กรุงเทพมหานคร: ออฟเซท ครีเอชัน, 2553), หน้า 10 - 14.

คณิตศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี และกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

3) ผลการทดสอบความถนัดทั่วไป (GAT) ให้ค่าน้ำหนักร้อยละ 10 – 50 ซึ่งเป็นการทดสอบเพื่อวัดศักยภาพในการเรียนมหาวิทยาลัยให้ประสบความสำเร็จ โดยข้อสอบจะแบ่งออกเป็นสองส่วน คือ การวัดความสามารถในการอ่าน เขียน คิดวิเคราะห์ และแก้ปัญหา และการวัดความสามารถในการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษ

4) ผลการทดสอบความถนัดทางวิชาการและวิชาชีพ (PAT) ให้ค่าน้ำหนักร้อยละ 0 – 40 ซึ่งเป็นการทดสอบเพื่อวัดความรู้ที่เป็นพื้นฐานกับศักยภาพที่จะเรียนในวิชาชีพนั้นๆ ให้ประสบความสำเร็จ มีทั้งหมด 12 วิชา ได้แก่

PAT 1 ความถนัดทางคณิตศาสตร์

PAT 2 ความถนัดทางวิทยาศาสตร์

PAT 3 ความถนัดทางวิศวกรรมศาสตร์

PAT 4 ความถนัดทางสถาปัตยกรรมศาสตร์

PAT 5 ความถนัดทางวิชาชีพครู

PAT 6 ความถนัดทางศิลปกรรมศาสตร์

PAT 7 ความถนัดทางภาษาต่างประเทศ ซึ่งแยกออกเป็น 6 วิชา ได้แก่ ความถนัดทางภาษาฝรั่งเศส ความถนัดทางภาษาเยอรมัน ความถนัดทางภาษาจีน ความถนัดทางภาษาญี่ปุ่น ความถนัดทางภาษาอาหรับ และความถนัดทางภาษาบาลี

โดยการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน (O-NET) และการทดสอบความถนัดทั่วไป (GAT) และการทดสอบความถนัดทางวิชาการและวิชาชีพ (PAT) ดำเนินการโดยสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) สำหรับคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเข้าทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน (O-NET) ต้องเป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือเทียบเท่าเท่านั้น โดยสามารถสอบได้คนละหนึ่งครั้ง ผลคะแนนสามารถใช้ได้ตลอดไป และสอบได้ฟรีไม่เสียค่าใช้จ่าย ส่วนคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเข้าทดสอบความถนัดทั่วไป (GAT) และความถนัดทางวิชาการและวิชาชีพ (PAT) ต้องเป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือเทียบเท่าขึ้นไป ณ วันสอบ โดยมีการจัดสอบปีละ 3 ครั้ง คะแนนสามารถเก็บได้ 2 ปี โดยเลือกใช้คะแนนครั้งที่ดีที่สุดของแต่ละวิชา และเสียค่าสมัครสอบวิชาละ 150 บาท

จากข้างต้น เด็กนักเรียนที่จะเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา ในระบบกลาง จึงต้องมีองค์ประกอบของคะแนนให้ครบถ้วน โดยในส่วนของผลการเรียนเฉลี่ยสะสมตลอด

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า (GPAX) และผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน (O-NET) ทุกคณะและทุกสถาบันอุดมศึกษาจะให้นำหนักคะแนนเท่ากันดังกล่าวข้างต้น ส่วนการทดสอบความถนัดทั่วไป (GAT) และการทดสอบความถนัดทางวิชาการและวิชาชีพ (PAT) นั้น ขึ้นอยู่กับคณะและสถาบันนั้นๆ จะกำหนดว่านักเรียนต้องสอบวิชาใดบ้าง และจะใช้ผลคะแนนเป็นสัดส่วนร้อยละเท่าใด ยกตัวอย่างเช่น หากนักเรียนจะเข้าคณะทางด้านสถาปัตยกรรมศาสตร์ จะกำหนดว่าใช้ผลคะแนนการทดสอบความถนัดทั่วไป (GAT) ร้อยละ 10 และผลคะแนนการทดสอบความถนัดทางสถาปัตยกรรมศาสตร์ (PAT 4) ร้อยละ 40 เป็นต้น

5.3.2 นโยบาย แนวทาง และมาตรการการรับเข้าศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา

จากการศึกษาวิธีการรับบุคคลเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาข้างต้น จะเห็นได้ว่า หากคนพิการประสงค์ที่จะเข้ารับการศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาในระบบรับกลาง ก็ต้องแข่งขันกับนักเรียนทั่วไปภายใต้หลักเกณฑ์กลางเดียวกัน ซึ่งในสภาพความเป็นจริงแล้ว บุคคลเหล่านี้ไม่สามารถที่จะแข่งขันได้อย่างเต็มที่ด้วยข้อจำกัดทางด้านความพิการ ซึ่งสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) เอง ก็ได้ตระหนักถึงประเด็นดังกล่าว จึงได้จัดสภาพแวดล้อมและช่วยเหลืออำนวยความสะดวกให้กับคนพิการบางประเภท ยกตัวอย่างเช่น การจัดทำข้อสอบเป็นอักษรเบรลล์สำหรับผู้ตาบอด ทำข้อสอบขยายตัวอักษรสำหรับผู้ตาเลือนราง หรือหาผู้ช่วยในการอ่านข้อสอบให้นักเรียนกลุ่มนี้ ในกรณีของผู้ที่มีความบกพร่องทางร่างกายที่ไม่สามารถเดินทางขึ้นอาคารสอบได้ ก็จัดห้องสอบให้อยู่ในบริเวณชั้นหนึ่งของอาคารนั้นๆ เป็นต้น แต่ทว่าในกรณีของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินนั้น ยังมิได้มีการช่วยเหลืออำนวยความสะดวกใดๆ ดังนั้น ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน จึงต้องสอบภายใต้เงื่อนไขสภาพแวดล้อมเดียวกับนักเรียนปกติทุกประการ

จากประเด็นข้างต้นในเวลาต่อมา จึงได้มีการจัดทำร่างระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ว่าด้วยการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษาพิการ พ.ศ. ขึ้น เพื่อกำหนดหลักการให้สถาบันอุดมศึกษารับนิสิตนักศึกษาพิการเข้าเรียนในระดับปริญญาตรีร้อยละ 0.1 ของจำนวนนิสิตนักศึกษาที่รับเข้าทั้งหมดในแต่ละปี โดยจัดให้มีการสอบแข่งขันกันเองตามประเภทความพิการ ซึ่งร่างระเบียบนี้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้นำเข้าที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 3/2552 เมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2552 เพื่อสอบถามความคิดเห็นจากอธิการบดีของสถาบันอุดมศึกษาต่างๆ เนื่องจากอำนาจในการรับบุคคลเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษานั้น เป็นอำนาจของสภามหาวิทยาลัยแต่ละสถาบัน โดยที่ประชุมได้อภิปรายกัน และเห็นด้วยกับการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้กับผู้พิการ แต่การให้

สถาบันอุดมศึกษาทุกสังกัดพิจารณากำหนดสัดส่วนการรับนิสิตนักศึกษาพิการเข้าเรียนชัดเจน อาจจะมีปัญหาในเชิงปฏิบัติ จึงเสนอแนะว่าอาจจะกำหนดเป็นจำนวนรับอย่างน้อยได้ อย่างไรก็ตาม ทำยที่สุด ระเบียบดังกล่าวได้มีการแก้ไขปรับปรุงและออกเป็นระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการว่าด้วยการจัดการศึกษาอุดมศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2552 โดยกำหนดให้สถาบัน อุดมศึกษาในทุกสังกัดมีหน้าที่รับคนพิการเข้าศึกษาในสัดส่วนหรือจำนวนที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงประเภทของความพิการด้วย ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่สภาสถาบันอุดมศึกษากำหนด ดังที่ได้กล่าวไปแล้วในบทที่ 4

นอกจากนั้นแล้วเพื่อให้มีแนวทางปฏิบัติอย่างชัดเจน สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา จึงได้ออกประกาศสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง แนวทางการส่งเสริมการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาสำหรับคนพิการ ลงวันที่ 13 มกราคม พ.ศ. 2553 เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินการให้แก่สถาบันอุดมศึกษาเกี่ยวกับการรับบุคคลเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา โดยกำหนดขั้นตอนและรายละเอียดที่สถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งต้องดำเนินการ³¹ ดังนี้

1) ให้สถาบันอุดมศึกษามีหน้าที่รับคนพิการเข้าศึกษาต่อในสถาบันในสัดส่วนหรือจำนวนที่เหมาะสม โดยให้คำนึงถึงความพร้อมของสถาบันในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานคุณภาพของการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา

2) ให้สภาสถาบันอุดมศึกษามีหน้าที่ออกข้อกำหนดนโยบายของสถาบันเกี่ยวกับการรับคนพิการเข้าศึกษาต่อในสถาบันให้สอดคล้องกับแนวทางการส่งเสริมการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาสำหรับคนพิการของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา เพื่อใช้เป็นแผนแม่บทในการดำเนินการตามระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการว่าด้วยการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2552

3) ให้สภาสถาบันอุดมศึกษามีหน้าที่กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการรับนิสิตนักศึกษาพิการเข้าเรียนของสถาบัน เพื่อประกาศใช้ในแต่ละปีการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย เป้าหมายจำนวนรับ หลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการรับคนพิการเข้าศึกษาในสถาบัน ประเภทความพิการที่จะรับเข้าศึกษา คณะ/สาขาวิชาที่จะเปิดรับ วิธีการคัดเลือก หลักเกณฑ์เงื่อนไขและรายการค่าใช้จ่ายต่างๆ เป็นต้น และแจ้งประกาศรับคนพิการเข้าศึกษาต่อในแต่ละปีการศึกษาดังกล่าวให้

³¹ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, คู่มือ หลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติในการขอรับการสนับสนุนเงินอุดหนุนทางการศึกษาสำหรับคนพิการในระดับอุดมศึกษา, (กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์, 2553), หน้า 30 – 31.

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษารวบรวมส่งคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ เพื่อทราบไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยยี่สิบวันก่อนเริ่มปีการศึกษา โดยเริ่มตั้งแต่ปีการศึกษา 2553 เป็นต้นไป

4) ให้สถาบันอุดมศึกษาจัดทำแผนการรับนิสิตนักศึกษาพิการในระดับอนุปริญญาและระดับปริญญาตรีของสถาบัน ส่งไปยังสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ภายในเดือนมกราคมของทุกปี

การกำหนดแนวทางข้างต้น จึงถือเป็นจุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญที่จะทำให้สถาบันอุดมศึกษากำหนดแนวปฏิบัติในการรับนิสิตนักศึกษาพิการเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาอย่างชัดเจน อย่างไรก็ตาม ก่อนหน้าที่จะมีการกำหนดแนวทางข้างต้นนั้นสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้มีการจัดทำแบบสำรวจเพื่อสอบถามสถาบันอุดมศึกษาเกี่ยวกับนโยบาย แนวทาง และมาตรการการรับผู้ที่มีความพิการเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ในปีการศึกษา 2551- 2552 ซึ่งเป็นข้อมูลที่น่าสนใจอย่างยิ่ง โดยมีรายละเอียดดังนี้

5.3.1.2.1 การกำหนดนโยบายการรับผู้ที่มีความพิการเข้าศึกษา

ในการสำรวจการกำหนดนโยบายการรับผู้ที่มีความพิการเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ในปีการศึกษา 2551 – 2552 พบว่า ในปีการศึกษา 2551 สถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่เปิดโอกาสทางการศึกษาแก่ผู้พิการทุกคนสามารถสมัครเข้าศึกษาได้ตามความสามารถอย่างเท่าเทียมกัน (ร้อยละ 36) และในปีการศึกษา 2552 สถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ไม่ได้กำหนดนโยบายที่ชัดเจนแต่ไม่ปิดกั้นสำหรับผู้พิการที่สามารถสอบผ่านได้ (ร้อยละ 31) นอกจากนั้นแล้วมีข้อสังเกตว่า หากเทียบปีการศึกษา 2551 กับปีการศึกษา 2552 แล้ว พบว่าร้อยละของสถาบันอุดมศึกษาที่มีนโยบายเพิ่มจำนวนรับ หรือส่งเสริมให้นักเรียน นิสิตนักศึกษาพิการเข้าศึกษาได้มากขึ้นมีจำนวนลดลง คือ จากเดิมร้อยละ 10 เหลือร้อยละ 6 และสถาบันอุดมศึกษาที่สามารถรับนักเรียน นิสิตนักศึกษาพิการได้บางประเภท เนื่องจากยังไม่มีความพร้อม และสถาบันอุดมศึกษาที่ยังไม่มีนโยบายรับนักเรียน นิสิตนักศึกษาพิการ มีจำนวนร้อยละเพิ่มขึ้น โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8: การสำรวจสถาบันอุดมศึกษาเกี่ยวกับนโยบายการรับผู้ที่มีความพิการ

นโยบายการรับผู้ที่มีความพิการ	ปีการศึกษา 2551		ปีการศึกษา 2552	
	จำนวนสถาบัน ที่ตอบข้อมูล	คิดเป็น ร้อยละ	จำนวนสถาบัน ที่ตอบข้อมูล	คิดเป็น ร้อยละ
1. มีนโยบายเพิ่มจำนวนรับ/ส่งเสริมให้นักเรียน นิสิต นักศึกษาพิการเข้าศึกษาได้มากขึ้น	19	10%	13	6%
2. เปิดโอกาสทางการศึกษาแก่ผู้พิการทุกคน สามารถสมัครเข้าศึกษาได้ตามความสามารถ อย่างเท่าเทียมกัน	66	36%	65	30%
3. ไม่ได้กำหนดนโยบายที่ชัดเจนแต่ไม่ปิดกั้น สำหรับผู้พิการที่สามารถสอบผ่านได้	59	33%	67	31%
4. สามารถรับนักเรียน นิสิต นักศึกษาพิการได้ บางประเภทเท่านั้น เนื่องจากสถาบันยังไม่มี ความพร้อม	30	17%	44	21%
5. ยังไม่มีนโยบายรับนักเรียน นิสิต นักศึกษาพิการ	6	3%	12	6%
6. อื่นๆ เช่น พิจารณาเป็นกรณี, สาขาวิชาเป็นผู้ กำหนด, ไม่มีนโยบายเข้าศึกษาต่อ	1	1%	12	6%
รวม	181	100%	213	100%

5.3.1.2.2 แนวทางการรับผู้ที่มีความพิการเข้าศึกษา

ในการสำรวจสถาบันอุดมศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการรับผู้ที่มีความพิการเข้าศึกษาในปีการศึกษา 2551 – 2552 พบว่า สถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่มีแนวทางการรับผู้ที่มีความพิการโดยเหมือนกับนักศึกษาปกติทั่วไป กล่าวคือ ในปีการศึกษา 2551 คิดเป็นร้อยละ 70 และปีการศึกษา 2552 คิดเป็นร้อยละ 69 ซึ่งถือว่าสูงมาก และหากรวมกับกรณีของสถาบันอุดมศึกษาที่ไม่มีแนวทางการรับนักเรียน นิสิต นักศึกษาพิการเลย ก็พบว่ามีจำนวนประมาณร้อยละ 80 ของสถาบันอุดมศึกษาทั้งหมดที่ตอบแบบสอบถาม โดยมีรายละเอียด ดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9: การสำรวจสถาบันอุดมศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการรับผู้ที่มีความพิการ

แนวทางการรับผู้ที่มีความพิการ	ปีการศึกษา 2551		ปีการศึกษา 2552	
	จำนวนสถาบัน ที่ตอบข้อมูล	คิดเป็น ร้อยละ	จำนวนสถาบัน ที่ตอบข้อมูล	คิดเป็น ร้อยละ
1. เหมือนนักศึกษาปกติทั่วไป	93	70%	117	69%
2. โดยการคัดเลือกและพิจารณาเป็นกรณีพิเศษ (สอบตรง)	18	14%	20	12%
3. มีโควตาพิเศษ	8	6%	6	3%
4. ไม่มีแนวทางในการรับนักเรียน นิสิต นักศึกษา พิการ	11	8%	19	11%
5. อื่นๆ ได้แก่ เปิดรับผู้พิการบางประเภทที่ไม่เป็น อุปสรรคต่อการศึกษาเล่าเรียน, พิจารณาเป็นราย บุคคล	3	2%	8	5%
รวม	133	100%	170	100%

5.3.1.2.3 มาตรการการรับผู้ที่มีความพิการเข้าศึกษา

ในการสำรวจสถาบันอุดมศึกษาเกี่ยวกับมาตรการการรับผู้ที่มีความพิการเข้าศึกษาในปีการศึกษา 2551 – 2552 พบว่า สถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ไม่ระบุมาตรการการรับนักเรียน นิสิตนักศึกษาพิการที่ชัดเจน โดยจะรับนิสิตนักศึกษาพิการเช่นเดียวกับคนปกติทั่วไป กล่าวคือ ในปีการศึกษา 2551 คิดเป็นร้อยละ 70 และปีการศึกษา 2552 คิดเป็นร้อยละ 67 ซึ่งถือว่าสูงมาก และหากรวมกับกรณีของสถาบันอุดมศึกษาที่ไม่มีมาตรการการรับนักเรียน นิสิต นักศึกษาพิการเลย ก็พบว่ามียุทธศาสตร์ร้อยละ 80 ของสถาบันอุดมศึกษาทั้งหมดที่ตอบแบบสอบถาม โดยมีรายละเอียด ดังตารางที่ 10

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 10: การสำรวจสถาบันอุดมศึกษาเกี่ยวกับมาตรการการรับผู้ที่มีความพิการ

มาตรการการรับผู้ที่มีความพิการ	ปีการศึกษา 2551		ปีการศึกษา 2552	
	จำนวนสถาบัน ที่ตอบข้อมูล	คิดเป็น ร้อยละ	จำนวนสถาบัน ที่ตอบข้อมูล	คิดเป็น ร้อยละ
1. รับนักเรียน นิสิต นักศึกษาพิการโดยพิจารณาเป็นกรณีพิเศษเป็นรายๆ หรือตั้งคณะกรรมการพิจารณา	20	15%	26	16%
2. มีการจัดสรรโควตาพิเศษสำหรับนักเรียน นิสิต นักศึกษาพิการ หรือจัดเข้าเรียนโปรแกรมวิชาที่เหมาะสม	9	6%	15	9%
3. ไม่ระบุมาตรการการรับนักเรียน นิสิต นักศึกษา พิการที่ชัดเจน โดยจะรับนักเรียน นิสิตนักศึกษา พิการเช่นเดียวกับคนปกติทั่วไป	95	70%	111	67%
4. ไม่มีมาตรการรับนักเรียน นิสิต นักศึกษาพิการ	11	8%	9	5%
5. อื่นๆ ได้แก่ ไม่ระบุมาตรการที่ชัดเจน	1	1%	5	3%
รวม	136	100%	166	100%

5.4 การจัดระบบบริการสนับสนุนนิสิตนักศึกษาพิการ (Disability Support Services/DSS) และการจัดสรรงบประมาณในการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ในระดับอุดมศึกษา

ในส่วนนี้จะทำการศึกษาถึงการจัดระบบบริการสนับสนุนคนพิการ(Disability Support Services/DSS) และการจัดสรรงบประมาณในการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โดยแบ่งการศึกษาออกเป็นสองส่วนคือ ส่วนที่หนึ่ง ศึกษาถึงจัดระบบบริการสนับสนุนคนพิการ (Disability Support Services/DSS) ที่จำเป็นในการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในระดับอุดมศึกษา และส่วนที่สอง ศึกษาถึงการจัดสรรงบประมาณในการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในระดับอุดมศึกษา

5.4.1 การจัดระบบบริการสนับสนุนนิสิตนักศึกษาพิการ (Disability Support Services/DSS) ในการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในระดับอุดมศึกษา

ตามข้อ 5 ของระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ว่าด้วยการจัดการศึกษาอุดมศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2552 ได้กำหนดให้สถาบันอุดมศึกษา มีหน้าที่จัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวก เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความ

ช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับคนพิการนั้น สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาจึงได้ออกประกาศสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่องแนวทางการส่งเสริมการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาสำหรับคนพิการ ลงวันที่ 13 มกราคม พ.ศ. 2553 โดยกำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาที่รับคนพิการเข้าศึกษาต้องจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวก เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับคนพิการอย่างเหมาะสมเพียงพอและสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของนิสิตนักศึกษาพิการแต่ละประเภท โดยสถาบันอุดมศึกษาอาจตั้งหน่วยงานเฉพาะขึ้นอย่างเป็นทางการ เพื่อเป็นศูนย์กลางในการให้บริการทางการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษาพิการ พร้อมทั้งจัดสรรบุคลากรปฏิบัติงานที่มีทักษะพื้นฐานในการบริการสนับสนุนคนพิการในสัดส่วนที่เหมาะสมกับจำนวนนิสิตนักศึกษาพิการของสถาบัน ทั้งนี้ ให้สถาบันอุดมศึกษาขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการดังกล่าวจากสำนักงานงบประมาณโดยตรงหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น³² ดังนั้น จึงถือเป็นหน้าที่ของสถาบันอุดมศึกษาทุกสถาบันที่ต้องดำเนินการข้างต้น หากมีนิสิตนักศึกษาพิการศึกษาอยู่ ซึ่งรวมถึงผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

การจัดตั้งระบบบริการสนับสนุนนิสิตนักศึกษาพิการ (Disability Support Services/DSS) ถือเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาสำหรับคนพิการ ซึ่งก็มี นักวิชาการและหน่วยงานที่ได้ให้นิยามความหมายของระบบบริการดังกล่าวไว้อย่างน่าสนใจ ยกตัวอย่างเช่น

โทมัส เอส³³ อธิบายว่า การบริการสนับสนุนนักศึกษาพิการเป็นหน่วยงานที่สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาต้องรับผิดชอบโดยตรงในการจัดบริการต่างๆ ให้นักศึกษาในเรื่องสื่อ อุปกรณ์การเรียน รวมทั้งการประสานงานกับนักศึกษาและฝ่ายต่างๆ ในสถานศึกษาทั้งด้านวิชาการ และด้านกิจกรรม ในการจัดสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ อย่างสมเหตุสมผลเป็นไปตามความประสงค์ของนักศึกษาที่ต้องการจะจัดอุปสรรคอันเกิดจากความพิการ โดยใช้การบริการสนับสนุนมาช่วยในการปรับเปลี่ยนและเป็นทางเลือกเพื่อนำมาเสริมศักยภาพความบกพร่องในส่วนที่ขาดหายไปมิใช่สิ่งที่นำมาทดแทนความพิการ แต่ทั้งนี้จะต้องคำนึงถึงมาตรฐานและคุณภาพของแต่ละหลักสูตรของสถานศึกษาด้วย

³²สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, คู่มือ หลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติในการขอรับการสนับสนุนเงินอุดหนุนทางการศึกษาสำหรับคนพิการในระดับอุดมศึกษา, (กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์, 2553), หน้า 31.

³³Thomas, S., Collage students and disability law. *Journal of Special Education*. 33 (4)(2000), pp. 248-249. อ้างถึงในสุวิมล อุดมพิริยะศักดิ์, "การพัฒนารูปแบบการบริหารศูนย์บริการสนับสนุนนักศึกษาพิการเรียนร่วมระดับอุดมศึกษา," (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการจัดการการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, 2553), หน้า 48.

ทิงคลิน และคณะ³⁴ กล่าวว่า การให้บริการสนับสนุนนักศึกษาพิการ คือ การจัดบริการสนับสนุนนักศึกษาพิการเป็นรายบุคคลให้เข้าถึงระบบการช่วยเหลือที่สถานศึกษาจัดไว้ให้เพื่อให้ให้นักศึกษาพิการแต่ละคนหลีกเลี่ยงหรือก้าวข้ามอุปสรรคที่พบในสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา หรือในอีกมุมมองหนึ่งในเรื่องสังคมของคนพิการ อาจกล่าวได้ว่าต้องมีการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมเพื่อแก้ปัญหา และจัดอุปสรรคให้กับนักศึกษาพิการ และการบริการสนับสนุนนี้มีไม่เพียงแต่จัดตั้งขึ้นมาเฉพาะกิจ ซึ่งต้องเป็นการให้บริการที่เป็นแผนยุทธศาสตร์หนึ่งของสถานศึกษานั้นๆ

สุวิมล อุดมพิริยะศักดิ์³⁵ ได้สรุปความหมายของการบริการสนับสนุนนักศึกษาพิการ (Disability Support Services : DSS)³⁵ ว่าหมายถึง การบริการที่สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาจัดขึ้นเพื่อช่วยให้นักศึกษาพิการสามารถเข้าถึงระบบการเรียนการสอนของสถานศึกษาได้อย่างเท่าเทียมกับนักศึกษาทั่วไป โดยสถานศึกษาต้องจัดบริการสนับสนุนเพื่อลดอุปสรรคซึ่งเป็นข้อจำกัดที่เกิดจากความพิการ โดยบริการที่จัดให้มันต้องสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของนักศึกษา เพื่อให้ นักศึกษาบรรลุเป้าหมายทางการศึกษาโดยคำนึงถึงคุณภาพของนักศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐาน ทั้งนี้ การบริการที่จัดให้ต้องได้รับการออกแบบให้มีความเป็นสากล (Universal Design : UD) เพื่อให้คนพิการสามารถเข้าถึงและเป็นธรรมต่อทุกคน

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้ให้ความหมายของงานบริการสนับสนุนสำหรับนิสิตนักศึกษาพิการ คือ งานบริการสนับสนุนทางการศึกษาที่ช่วยให้นิสิตนักศึกษาพิการสามารถเข้าถึงระบบการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยได้อย่างเท่าเทียมกับนิสิตนักศึกษาทั่วไป โดยลดอุปสรรคซึ่งจำกัดโอกาสของนิสิตนักศึกษาพิการ และจัดหาบริการสนับสนุนเพื่อช่วยให้นิสิตนักศึกษาพิการสามารถบรรลุเป้าหมายทางการศึกษาได้³⁶

³⁴Tinklin, T., and others. Policy and provision for disabled students in higher education in Scotland and England: the current state of play. *Studies in Higher Education*, 29 (5)(2004), pp. 645. อ้างถึงในสุวิมล อุดมพิริยะศักดิ์, “การพัฒนาแบบการบริหารศูนย์บริการสนับสนุนนักศึกษาพิการเรียนร่วมระดับอุดมศึกษา,” (วิทยานิพนธ์ปริญญา ดุษฎีบัณฑิต สาขาการจัดการการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, 2553), หน้า 48.

³⁵สุวิมล อุดมพิริยะศักดิ์, “การพัฒนาแบบการบริหารศูนย์บริการสนับสนุนนักศึกษาพิการเรียนร่วมระดับอุดมศึกษา,” (วิทยานิพนธ์ปริญญา ดุษฎีบัณฑิต สาขาการจัดการการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, 2553), หน้า 49.

³⁶สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, สิทธิในการขอรับบริการสนับสนุนและความรับผิดชอบของนักศึกษาพิการ, (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2553), หน้า 4.

จากข้างต้น จึงผู้วิจัยจึงสรุปลักษณะของระบบบริการสนับสนุนนิสิตนักศึกษาพิการ (Disability Support Services/DSS) ในระดับอุดมศึกษา ได้ 4 ประการ ได้แก่ 1) เป็นการ จัดบริการสนับสนุนของสถาบันอุดมศึกษาที่จัดให้แก่ นิสิตนักศึกษาพิการ 2) เป็นการ จัดบริการ เพื่อให้นิสิตนักศึกษาได้เข้าถึงระบบการเรียนการสอนทัดเทียมกับนิสิตนักศึกษาทั่วไป และลด อุปสรรคซึ่งเป็นข้อจำกัดที่เกิดจากความพิการ 3) การจัดบริการนั้นต้องสอดคล้องกับความต้องการ จำเป็นของนิสิตนักศึกษา และ 4) การจัดบริการนั้นต้องทำให้นิสิตนักศึกษาบรรลุเป้าหมายทาง การศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานและคุณภาพของแต่ละหลักสูตรของสถานศึกษา

การดำเนินการจัดตั้งระบบบริการสนับสนุนนิสิตนักศึกษาพิการ (Disability Support Services/DSS) จึงเป็นการจัดการศึกษาที่ตระหนักถึงสิทธิและความเท่าเทียมของนิสิต นักศึกษาพิการที่จะได้รับโอกาสในการศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัย และคำนึงถึงการพัฒนานให้ นิสิตนักศึกษาพิการมีคุณสมบัติของบัณฑิตที่พึงประสงค์ และเป็นบุคคลที่มีคุณภาพเช่นเดียวกับ นิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัย³⁷ นอกจากนั้นแล้ว ยังเป็นการขจัดปัจจัยภายนอกและสภาพ แวดล้อมที่เป็นอุปสรรคต่อการจัดการศึกษาให้กับนิสิตนักศึกษาพิการ อันสอดคล้องกับแนวคิด รูปแบบหรือโมเดลระบบทางสังคม (Social Model)

อย่างไรก็ดี จากข้อมูลการสำรวจสถาบันอุดมศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการ การอุดมศึกษาเกี่ยวกับหน่วยงานที่รับผิดชอบการให้บริการสวัสดิการนักเรียน นิสิตนักศึกษาพิการ ในปีการศึกษา 2551-2552 พบว่า สถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ไม่มีหน่วยงานรับผิดชอบโดยตรง (คิดเป็นร้อยละ 61 ในทั้งสองปีการศึกษา) และมีสถาบันอุดมศึกษาเพียงร้อยละ 12 ในปีการศึกษา 2551 และร้อยละ 14 ในปีการศึกษา 2552 ที่มีหน่วยงานเฉพาะ ได้แก่ ศูนย์บริการนักศึกษาพิการ (DSS)/ศูนย์การศึกษาพิเศษที่รับผิดชอบการให้บริการนิสิตนักศึกษาพิการ ดังตารางที่ 11

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

³⁷ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, สิทธิในการขอรับบริการสนับสนุนและความรับผิดชอบของนักศึกษา พิการ, (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2553), หน้า 3.

ตารางที่ 11: การสำรวจหน่วยงานกลางที่รับผิดชอบการให้บริการนิสิตนักศึกษาพิการ

หน่วยงานกลางที่รับผิดชอบ การให้บริการนิสิตนักศึกษาพิการ	ปีการศึกษา 2551		ปีการศึกษา 2552	
	จำนวนสถาบัน ที่ตอบข้อมูล	คิดเป็น ร้อยละ	จำนวนสถาบัน ที่ตอบข้อมูล	คิดเป็น ร้อยละ
1. ไม่มีหน่วยงานรับผิดชอบโดยตรง	75	61%	105	61%
2. มีหน่วยงานเฉพาะ ได้แก่ ศูนย์บริการนักศึกษา พิการ(DSS)/ศูนย์การศึกษาพิเศษ	15	12%	25	14%
3. สำนัก/กอง/ฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษา	21	17%	20	12%
4. คณะต่างๆ ที่มีนักศึกษาพิการและบัณฑิตวิทยาลัย	4	3%	17	10%
5. หน่วยงานอื่นๆ ได้แก่ ฝ่ายแนะแนวและทุนการศึกษา สำนักส่งเสริมงานวิชาการฯ กองบริการการศึกษา	8	7%	5	3%
รวม	123	100%	172	100%

สำหรับหน้าที่ความรับผิดชอบของหน่วยงานที่รับผิดชอบระบบบริการสนับสนุนนิสิตนักศึกษาพิการ (Disability Support Services/DSS) หรือที่เรียกว่าศูนย์บริการนักศึกษาพิการ เรียนร่วมระดับอุดมศึกษานั้น โดยหลักก็มีหน้าที่ในการจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวก เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับคนพิการอย่างเหมาะสม เพียงพอและสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของนิสิตนักศึกษาพิการแต่ละประเภท สำหรับกรณีนิสิตนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ก็พบว่ามีการที่นิสิตนักศึกษามีความต้องการจำเป็น ได้แก่ บริการล่ามภาษามือ บริการผู้ช่วยจดคำบรรยาย สื่อ อุปกรณ์เพื่อช่วยการเรียนรู้ บันทึกลงและสำเนาเทป วีดิทัศน์ การเรียนการสอน นอกจากนั้นแล้วยังมีบริการอื่นๆ อีก เช่น การจัดสื่อสิ่งอำนวยความสะดวกในการสอบ การให้คำปรึกษารายบุคคลหรือกลุ่ม การจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Services Plan/ISP) เป็นต้น³⁸

ในการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาในประเทศไทย สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ได้กล่าวไว้ในความตอนหนึ่ง ในคู่มือกฎหมายการปฏิบัติงานเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ในหัวข้อ “สิทธิคนพิการในการเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวก”

³⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 3 – 4.

ว่าความสามารถในการเข้าถึงการใช้ประโยชน์ได้จากสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ ประกอบด้วย 3 มิติ ได้แก่³⁹

มิติที่หนึ่ง การออกแบบที่เป็นสากลและเป็นธรรมชาติ หรือ *Universal Design (UD)*

หลักการนี้เป็นหลักใหญ่ใช้ครอบคลุมทั้งหมดและเป็นอุดมคติ โดยเป็นหลักการที่ประยุกต์มาจากการออกแบบผลิตภัณฑ์และสิ่งแวดล้อมที่มองว่าควรออกแบบให้ทุกคนสามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด โดยไม่ต้องมีการปรับปรุงเพิ่มเติมใดๆ อีก * ซึ่งหลักการนี้ได้นำมาปรับใช้ในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ เพื่อลดอุปสรรคต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน สร้างความยืดหยุ่นในการจัดการศึกษา และทำให้ผู้เรียนที่มีความแตกต่างสามารถเรียนรู้ได้อย่างเท่าเทียมกันได้มากที่สุด โดยนำมาใช้ในสองลักษณะ ได้แก่ Universal Design for Learning (UDL) และ Universal Design for Instruction (UDI)

Universal Design for Learning (UDL) เป็นการออกแบบการสภาพการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน กล่าวคือ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนที่มีความต้องการหลากหลาย โดยมีหลักอยู่บนพื้นฐานความเข้าใจว่า ผู้เรียนแต่ละคนมีลักษณะเฉพาะตัวที่แตกต่างกัน และมีความต้องการที่แตกต่างกันด้วย การนำหลักการนี้ไปใช้ ก็เพื่อสร้างสรรคสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ให้เหมาะสมต่อความต้องการของผู้เรียนในแต่ละคน และส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเองได้ตามศักยภาพ⁴⁰

Universal Design for Instruction (UDI) เป็นการออกแบบการสอนสำหรับการเรียนรู้ร่วมสำหรับผู้เรียนที่มีความหลากหลาย รวมไปถึงผู้ที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งการออกแบบ

³⁹ปรับปรุงจากสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ, คู่มือกฎหมายการปฏิบัติงานเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ, (กรุงเทพมหานคร: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2552) อ้างถึงในสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, การช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกอย่างสมเหตุสมผลและเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักศึกษาพิการ, (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2553), หน้า 4.

* หลักการออกแบบที่เป็นสากลและเป็นธรรมชาติ หรือ Universal Design (UD) คิดค้นขึ้นโดยมหาวิทยาลัยแห่งรัฐนอร์ทแคโรไลนา (North Carolina State : UNC) ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยกำหนดหลักการออกแบบสากลและเป็นธรรมชาติไว้ 7 ประการ ได้แก่ การออกแบบที่สามารถใช้ประโยชน์ได้ทุกคนอย่างเสมอภาค การออกแบบที่ยืดหยุ่นเพื่อประโยชน์ให้เหมาะสมกับศักยภาพของแต่ละบุคคล การออกแบบที่สามารถใช้งานได้ง่าย การออกแบบโดยมีข้อมูลที่จำเป็นที่เข้าใจง่าย การออกแบบที่คำนึงถึงความปลอดภัยในการใช้ การออกแบบที่ไม่ทำให้ผู้ใช้ต้องออกแรงจนเมื่อยล้า และการออกแบบเพื่อผู้ใช้ที่มีขนาดร่างกายที่แตกต่างกัน

⁴⁰สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, การออกแบบการเรียนรู้ที่เป็นสากล, (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2553), หน้า 4.

ต้องสอดคล้องหรือคำนึงถึงลีลาการเรียนรู้ของผู้เรียน และมีความเหมาะสมกับผู้เรียนที่มีความแตกต่างกันในห้องเรียน⁴¹

มิตที่สอง การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกหรือเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก หรือเรียกว่า *Assistive Technology*

ตามพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 ได้ให้คำจำกัดความของเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก ไว้ว่าหมายถึง เครื่องมือ อุปกรณ์ ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ หรือบริการที่ใช้สำหรับคนพิการโดยเฉพาะ หรือที่มีการดัดแปลงหรือปรับใช้ให้ตรงกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละบุคคล เพื่อเพิ่ม รักษา คงไว้ หรือพัฒนาความสามารถและศักยภาพที่จะเข้าถึงข้อมูล ข่าวสาร การสื่อสาร รวมถึงกิจกรรมอื่นใดในชีวิตประจำวันเพื่อการดำรงชีวิตอิสระ

จากความหมายข้างต้น จึงเห็นได้ว่าการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกหรือเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกหรือเรียกว่า *Assistive Technology* จึงมีความแตกต่างจากหลักการออกแบบที่เป็นสากลและเป็นธรรม หรือ *Universal Design (UD)* กล่าวคือ หลัก *Universal Design (UD)* เป็นการออกแบบที่มองว่าทุกคนสามารถใช้ได้ ส่วนหลัก *Assistive Technology* เป็นหลักเฉพาะที่มาตอบโจทย์เฉพาะกิจ เฉพาะบุคคล หรือเฉพาะกลุ่มคน ยกตัวอย่างเช่น กรณีของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ก็ต้องการเทคโนโลยีต่างๆ ได้แก่ ภาษามือ การใช้สัญญาณผ่านการเห็นและระบบการสั่นเตือน การใช้สื่อโสตทัศน (เช่น การเขียนบทคำบรรยาย เป็นต้น) ระบบการใช้สัญญาณ FM (เป็นอุปกรณ์ที่ช่วยในการได้ยิน โดยผู้ฟังจะมีตัวรับสัญญาณแบบพกพา และผู้พูดจะมีไมโครโฟนเป็นเครื่องส่งสัญญาณแบบพกพาติดตัว) เครื่องโทรสาร เครื่องช่วยฟัง โทรศัพท์สำหรับคนหูหนวก โทรศัพท์ขยายเสียง เป็นต้น อย่างไรก็ตาม การจัดเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ต้องคำนึงถึงประเภทของการสื่อสารและการได้ยินที่หลงเหลืออยู่ของคนๆ นั้น กล่าวคือ สำหรับคนหูหนวก เนื่องจากเป็นบุคคลที่ไม่สามารถรับข้อมูลผ่านทางกรได้ยิน เราจึงต้องคำนึงถึงว่าจะใช้วิธีใดทดแทนการได้ยินที่จะช่วยสามารถเข้าถึงข้อมูล แต่สำหรับคนหูตึงเราอาจจะช่วยในเรื่องของการเพิ่มการได้ยินของเขา แต่ในปัจจุบันทั้งหูหนวกและหูตึงใช้เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีอยู่ร่วมกัน ซึ่งอยู่กับสถานการณ์และความพึงพอใจของแต่ละบุคคล⁴²

มิตที่สาม การช่วยเหลืออย่างสมเหตุสมผล หรือ *Reasonable Accommodation*

⁴¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 5.

⁴² สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, การช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกอย่างสมเหตุสมผลและเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักศึกษาพิการ, (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2553), หน้า 21.

การช่วยเหลืออย่างสมเหตุสมผล เป็นการช่วยเหลือเพื่อให้นิสิตนักศึกษาพิการสามารถเข้าถึงการจัดการศึกษาและเรียนรู้ได้ตามศักยภาพของตนเอง โดยสถาบันอุดมศึกษาจะต้องจัดการช่วยเหลือและจัดสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของนิสิตนักศึกษา ถือเป็นเรื่องมนุษยต่อมนุษย เป็นการช่วยเหลืออย่างมีเหตุมีผล ผู้ให้ก็เต็มใจ ผู้รับก็ยินดี เป็นการช่วยเหลืออย่างพอเพียงไม่ว่าจะอยู่ในสถานการณ์ใด โดยหลักในการพิจารณาให้การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกเป็นไปอย่างสมเหตุสมผล มี 4 ประการ ดังนี้⁴³

- 1) การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกจะต้องช่วยลดอุปสรรคหรือข้อจำกัดดังกล่าว
- 2) การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกจะต้องไม่กระทบกับสาระสำคัญของวิชา โปรแกรมบริการหรือการอำนวยความสะดวกอื่นๆ
- 3) การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกจะต้องไม่เป็นภาระเกินควรกับมหาวิทยาลัย
- 4) อุปสรรคหรือข้อจำกัดที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างความพิการของนักศึกษา กับสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัย

แผนภาพที่ 2: การแสดงความสัมพันธ์ของระดับในการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการในแต่ละมิติ

⁴³ สุวิมล อุดมพิริยะศักดิ์, "การพัฒนา รูปแบบการบริหารศูนย์บริการสนับสนุนนักศึกษาพิการเรียนร่วมระดับอุดมศึกษา," (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการจัดการการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, 2553), หน้า 90 – 91.

จากหลักการข้างต้น ศูนย์บริการนักศึกษาพิการเรียนร่วมระดับอุดมศึกษาจึงมีหน้าที่ดำเนินการตั้งแต่สำรวจว่ามีนิสิตนักศึกษาพิการเข้ารับการศึกษหรือไม่ จากนั้นจึงทำการสำรวจและรวบรวมข้อมูลจากบุคลากรของสถาบันอุดมศึกษาเกี่ยวกับมาตรฐานและข้อกำหนดต่างๆ ของวิชา โปรแกรม บริการและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ข้อมูลเกี่ยวกับสิทธิและความต้องการจำเป็นของนิสิตนักศึกษาเพื่อประเมินการช่วยเหลือทางการศึกษาตามเหตุผลอันสมควรที่จะสนับสนุนให้นักศึกษาเข้าถึงการจัดการศึกษาได้อย่างเท่าเทียมกับนิสิตนักศึกษาทั่วไป⁴⁴

นอกจากงานบริการข้างต้นแล้ว หน้าที่สำคัญอย่างหนึ่งของศูนย์บริการนักศึกษาพิการเรียนร่วมระดับอุดมศึกษา คือ การประสานงานกับคณะต่างๆ ในการช่วยเหลือนิสิตนักศึกษาในด้านการเรียน โดยต้องมีการให้ข้อมูลกับคณะต่างๆ ที่มีนิสิตนักศึกษาพิการเข้าไปเรียน กล่าวคือ ต้องแจ้งให้คณะทราบว่านิสิตนักศึกษาพิการชื่ออะไร พิกัดประเภทไหน เรียนวิชาใด เพื่อแจ้งให้อาจารย์ประจำวิชาทราบ ตลอดจนนิสิตนักศึกษาพิการแต่ละคนต้องการความช่วยเหลือสนับสนุนอะไรบ้างซึ่งทางคณะควรจัดให้ เช่น การจัดล่ามภาษามือและการจัดเจ้าหน้าที่จดคำบรรยายสำหรับนิสิตนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เป็นต้น แต่ถ้าทางคณะไม่สามารถจัดหาความสนับสนุนช่วยเหลือนิสิตนักศึกษาพิการได้ ทางหน่วยงานที่รับผิดชอบระบบบริการสนับสนุนนิสิตนักศึกษาพิการ (Disability Support Services/DSS) อาจจะจัดสิ่งทีขาดแคลนนี้ให้แทน⁴⁵

5.4.2 การจัดสรรงบประมาณในการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในระดับอุดมศึกษา

ในปีการศึกษา 2551 – 2552 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้ทำการสำรวจข้อมูลสถาบันอุดมศึกษาเกี่ยวกับแหล่งที่มาของงบประมาณในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พบว่า ในปีการศึกษา 2551 สถาบันอุดมศึกษาที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ใช้เงินรายได้สถาบัน ส่วนปีการศึกษา 2552 พบว่าสถาบันอุดมศึกษาไม่ตอบข้อมูล และลำดับรองลงมาคือใช้เงินรายได้ของสถาบัน โดยมีรายละเอียด ดังตารางที่ 12

⁴⁴ปรับปรุงจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, การช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกอย่างสมเหตุสมผลและเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักศึกษาพิการ, (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2553), หน้า 5.

⁴⁵ปรับปรุงจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, การช่วยเหลือคณาจารย์ในคณะต่างๆ ในการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักศึกษาพิการ, (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2553), หน้า 2.

ตารางที่ 12: การสำรวจสถาบันอุดมศึกษาเกี่ยวกับแหล่งที่มาของงบประมาณ

แหล่งที่มาของงบประมาณ	ปีการศึกษา 2551		ปีการศึกษา 2552	
	จำนวนสถาบัน ที่ตอบข้อมูล	คิดเป็น ร้อยละ	จำนวนสถาบัน ที่ตอบข้อมูล	คิดเป็น ร้อยละ
1. ได้รับการจัดสรรปกติ	17	26%	21	11%
2. รายได้สถาบัน	25	39%	43	22%
3. งบประมาณอุดหนุนจากสำนักงานคณะกรรมการ การอุดมศึกษา	19	29%	26	13%
4. อื่นๆ ได้แก่ เงินทุน, มูลนิธิ, ผู้ปกครอง ฯลฯ	4	6%	4	2%
5. ไม่ได้รับจัดสรรงบประมาณ	-	-	39	20%
6. ไม่ตอบข้อมูล	-	-	62	32%
รวม	65	100%	195	100%

ในเวลาต่อมา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้ออกประกาศสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่องแนวทางการส่งเสริมการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาสำหรับคนพิการ ลงวันที่ 13 มกราคม พ.ศ. 2553 โดยแยกการจัดสรรงบประมาณออกเป็นสองกรณี กล่าวคือ กรณีแรก กรณีที่สถาบันอุดมศึกษาจะใช้งบประมาณสำหรับการจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับคนพิการนั้น ให้สถาบันอุดมศึกษาขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการดังกล่าวจากสำนักงบประมาณ โดยตรงหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ส่วนกรณีที่สอง เป็นกรณีที่สถาบันอุดมศึกษาจะขอรับเงินอุดหนุนทางการศึกษา ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้จัดทำ “คู่มือหลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติในการขอรับการสนับสนุนเงินอุดหนุนทางการศึกษาสำหรับคนพิการในระดับอุดมศึกษา” เพื่อให้สอดคล้องกับระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการว่าด้วยการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ.2552 และประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ เรื่อง กำหนดอัตราและรายการที่ให้การอุดหนุนทางการศึกษาสำหรับคนพิการในระดับอุดมศึกษา

อย่างไรก็ดี คู่มือหลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติในการขอรับการสนับสนุนเงินอุดหนุนทางการศึกษาสำหรับคนพิการในระดับอุดมศึกษาดังกล่าว ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเพิ่มเติมจากระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการว่าด้วยการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ.2552 และประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการจัด

การศึกษาสำหรับคนพิการ เรื่อง กำหนดอัตราและรายการที่ให้การอุดหนุนทางการศึกษาสำหรับคนพิการในระดับอุดมศึกษาข้างต้น ตลอดจนประกาศสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่องแนวทางการส่งเสริมการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาสำหรับคนพิการ ลงวันที่ 13 มกราคม พ.ศ. 2553 ดังที่กล่าวไปแล้วข้างต้น ในบางประการ ยกตัวอย่างเช่น⁴⁶

1) กรณีที่นิสิตนักศึกษาที่มีค่าใช้จ่ายในทางการศึกษาเกินขอบเขตของอัตรา ค่าใช้จ่ายที่ได้รับการอุดหนุนในแต่ละสาขา นิสิตนักศึกษาพิการจะต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายที่เกินกว่าขอบเขตที่กำหนดไว้ดังกล่าวเอง

2) ให้สถาบันอุดมศึกษาจัดทำแผนงบประมาณเงินอุดหนุนการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษาพิการในระดับอนุปริญญา และระดับปริญญาตรีของสถาบัน ส่งไปยังสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาภายในเดือนมกราคมของทุกปี

3) ให้สถาบันอุดมศึกษาแจ้งประกาศรับสมัครนิสิตนักศึกษาพิการที่ประสงค์ขอรับเงินอุดหนุนทางการศึกษา โดยให้นิสิตนักศึกษากรอกแบบแสดงความจำนงขอรับเงินอุดหนุนทางการศึกษาตามแบบฟอร์มที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด และสถาบันอุดมศึกษาดำเนินการตรวจสอบคุณสมบัตินิสิตนักศึกษาพิการและจำนวนเงินที่ได้รับอุดหนุนทางการศึกษาตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ สถาบันอุดมศึกษาจะต้องตรวจสอบและปรับปรุงข้อมูลรายบุคคลของนิสิตนักศึกษาพิการในสถาบัน ทั้งในส่วนของข้อมูลส่วนบุคคลของนิสิตนักศึกษาพิการและข้อมูลหลักสูตรที่นักศึกษาพิการเข้าศึกษาให้ครบถ้วนและถูกต้อง พร้อมทั้งนำเสนอข้อมูลเข้าคลังข้อมูลอุดมศึกษาของกลุ่มสารนิเทศ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา เพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

4) กรณีสถานศึกษาที่ไม่ได้อยู่ในสังกัดและกำกับของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาให้ใช้หลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติในการขอรับการสนับสนุนเงินอุดหนุนทางการศึกษาสำหรับคนพิการในระดับอุดมศึกษาเช่นเดียวกันกับสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดและในกำกับของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา โดยให้สถานศึกษาดำเนินการจัดเก็บข้อมูลรายบุคคลของนิสิตนักศึกษาพิการของสถาบัน ได้แก่ ชื่อ-สกุล คณะ/ชั้นปี ประเภทความพิการ ผลการศึกษา ฯลฯ อย่างถูกต้องครบถ้วนตามรูปแบบระบบฐานข้อมูลคนพิการในระดับอุดมศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา เพื่อให้สามารถนำข้อมูลสารสนเทศดังกล่าวไปใช้ให้เป็นประโยชน์ใน

⁴⁶ปรับปรุงจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, คู่มือ หลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติในการขอรับการสนับสนุนเงินอุดหนุนทางการศึกษาสำหรับคนพิการในระดับอุดมศึกษา, (กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์, 2553), หน้า 13 - 18.

การดำเนินงานตามนโยบายสนับสนุนเงินอุดหนุนการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษาพิการในระดับอุดมศึกษา

5) ให้สถาบันอุดมศึกษาจัดส่งข้อมูลรายชื่อ นิสิตนักศึกษาพิการพร้อมค่าใช้จ่ายเงินอุดหนุนทางการศึกษาไปยังสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเพื่อพิจารณาอนุมัติและดำเนินการเบิกจ่าย/โอนเงินต่อไป

6) การสนับสนุนเงินอุดหนุนทางการศึกษาสำหรับคนพิการในระดับอุดมศึกษา จะยี่ดวงเงินอัตราค่าใช้จ่ายที่ นิสิตนักศึกษาพิการแต่ละคนได้รับการอุดหนุนตามกลุ่มสาขาวิชา ต่อปีการศึกษาเป็นหลักเกณฑ์ในการพิจารณา โดยให้นิสิตนักศึกษาพิการสามารถเลือกหลักสูตร และลงทะเบียนเรียนได้โดยอิสระ เช่น การลงทะเบียนสอบซ่อม การเพิ่ม/ถอนวิชา การเรียนภาคฤดูร้อน ภาคพิเศษ เป็นต้น ทั้งนี้ ต้องไม่เกินภายในขอบเขตอัตราค่าใช้จ่ายที่กำหนดไว้ตามกลุ่มสาขา ต่อปีการศึกษา และหากนิสิตนักศึกษามีค่าใช้จ่ายในทางการศึกษาเกินขอบเขตของอัตราค่าใช้จ่ายที่ได้รับการอุดหนุน นิสิตนักศึกษาพิการจะต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายที่เกินกว่าขอบเขตที่กำหนดไว้ดังกล่าวเอง

7) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาจะดำเนินการเบิกจ่ายและโอนเงินอุดหนุนทางการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษาพิการโดยตรงไปยังสถาบันอุดมศึกษา โดยขอความร่วมมือให้นิสิตนักศึกษาพิการที่ได้รับอนุมัติ ให้ได้รับเงินอุดหนุนการศึกษาลงทะเบียนเรียนโดยผ่านผัณฑ์ค่าลงทะเบียนไว้ก่อน

8) นิสิตนักศึกษาพิการที่มีคุณสมบัติตรงตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ จะได้รับการสนับสนุนเงินอุดหนุนทางการศึกษาจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาทุกภาคการศึกษา จนจบการศึกษาภายในระยะเวลาปกติตามที่หลักสูตรกำหนด ในกรณีที่ นิสิตนักศึกษาพิการไม่จบการศึกษาภายในระยะเวลาตามปกติที่หลักสูตรกำหนด ให้รายงานชี้แจงเหตุผลและความจำเป็นผ่านทางสถาบันอุดมศึกษาเพื่อเสนอเรื่องมายังสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ซึ่งสำนักงานจะพิจารณาตามเกณฑ์มาตรฐานการจัดการศึกษาที่กำหนดไว้

9) นิสิตนักศึกษาที่มีความประสงค์จะขอเปลี่ยนแปลงสาขาวิชาหรือขอย้ายสถานศึกษาเนื่องจากประสบปัญหาในการศึกษา หรือปัญหาอื่นๆ ให้แจ้งความประสงค์พร้อมเหตุผลและความจำเป็นผ่านทางสถาบันอุดมศึกษา เพื่อรายงานมายังสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาจะพิจารณาตามเกณฑ์มาตรฐานการจัดการศึกษาที่กำหนดไว้

10) นิสิตนักศึกษาจะต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบต่างๆ ตามที่แต่ละสถาบันอุดมศึกษากำหนด และจะหมดสิทธิ์การรับเงินอุดหนุนการศึกษาหากพ้นสภาพการเป็นนิสิตนักศึกษาพิการ

11) สถาบันอุดมศึกษาและนิสิตนักศึกษาพิการที่ได้รับเงินอุดหนุนทางการศึกษา จะต้องรายงานผลการศึกษาไปยังสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา เป็นประจำทุกสิ้นปี การศึกษาจนกว่าจะสำเร็จการศึกษา โดยนิสิตนักศึกษาพิการจะต้องตั้งใจศึกษาเล่าเรียนและผลการศึกษาผ่านเกณฑ์ที่สถาบันอุดมศึกษากำหนด กรณีนิสิตนักศึกษามีผลการเรียนต่ำ ให้สถาบันอุดมศึกษาให้การบริการปรึกษาแนะนำและช่วยเหลือนิสิตนักศึกษาพิการให้มีพัฒนาการทางการเรียนเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน ทั้งนี้ หากนิสิตนักศึกษาพิการมีผลการเรียนต่ำอีก ให้อยู่ในดุลยพินิจของสถาบันอุดมศึกษาในการปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของสถาบัน

12) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาจะตรวจสอบผลการศึกษาของนิสิตนักศึกษาพิการที่ได้รับเงินอุดหนุนทางการศึกษาและประสานหาแนวทางแก้ไขปัญหากับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยนำเสนอรายงานให้คณะทำงานบริหารการอุดหนุนทางการศึกษาสำหรับคนพิการในระดับอุดมศึกษาพิจารณาต่อไป และให้สถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งรายงานข้อมูลเกี่ยวกับผลการศึกษาของนิสิตนักศึกษาพิการต่อสำนักงานตามแบบที่เลขาธิการกำหนดอย่างน้อยปีละครั้ง ทั้งนี้ ภายในเดือนกันยายนของทุกปี เพื่อสำนักงานจะได้รายงานต่อคณะกรรมการต่อไป

ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปขั้นตอนการดำเนินงานสำหรับสถาบันอุดมศึกษาที่ขอรับการอุดหนุนทางการศึกษาสำหรับคนพิการในระดับอุดมศึกษา ดังแผนภาพที่ 5

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**แผนภาพที่ 5: สรุปขั้นตอนการดำเนินงานสำหรับสถาบันอุดมศึกษา
ที่ขอรับการอุดหนุนทางการศึกษาสำหรับคนพิการในระดับอุดมศึกษา***

* ที่มาจากสำนักส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักศึกษานักศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

5.5 การจัดการเรียนการสอน การจัดทำหลักสูตร การวัดและประเมินผล และการเข้าร่วมกิจกรรมในการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในระดับอุดมศึกษา

ในปัจจุบันอาจกล่าวได้ว่า สถาบันอุดมศึกษาที่มีการรับนิสิตนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเข้าเรียนอย่างเป็นทางการและเป็นที่ยอมรับได้แก่ วิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล และมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต อย่างไรก็ตาม สถาบันอุดมศึกษาอื่นๆ หลายสถาบันก็ได้มีการรับนิสิตนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเข้าศึกษาต่อเพิ่มมากขึ้น แต่ก็อาจพบปัญหาและอุปสรรคในการจัดการศึกษา โดยเฉพาะปัญหาในการจัดการเรียนการสอน การจัดทำหลักสูตร และการวัดและประเมินผลทางการศึกษา ทั้งนี้ การจัดการเรียนการสอนสำหรับนิสิตนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในประเทศไทย ยังคงใช้หลักสูตรทั่วไปสำหรับคนปกติ ถึงแม้จะมีความบกพร่องทางการได้ยินก็ตาม⁴⁷

ตามพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 ได้กำหนดให้คนพิการซึ่งรวมถึงผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ได้รับการศึกษาที่มีมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งการจัดหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้ การทดสอบทางการศึกษา ที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละประเภทและบุคคล ตลอดจนให้สถานศึกษาในทุกสังกัด ซึ่งรวมถึงสถาบันอุดมศึกษาจัดสภาพแวดล้อม ระบบสนับสนุนการเรียนการสอนที่คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ ประกอบกับระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการว่าด้วยการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2552 ก็ได้กำหนดให้สถาบันอุดมศึกษามีหน้าที่การจัดการเรียนการสอน การจัดทำหลักสูตร การวัดและการประเมินผล ให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของนิสิตนักศึกษาพิการแต่ละบุคคล รวมถึงการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ โดยให้นิสิตนักศึกษาพิการสามารถเข้าถึง และใช้ประโยชน์ได้ตามความเหมาะสม

จากข้างต้น สถาบันอุดมศึกษาจึงต้องศึกษาและดำเนินการสำรวจความต้องการจำเป็นพิเศษของนิสิตนักศึกษาพิการแต่ละบุคคล โดยคำนึงถึงความแตกต่างของนิสิตนักศึกษาแต่ละประเภทความพิการ ซึ่งก็มีความต้องการจำเป็นพิเศษแตกต่างกันออกไป โดยสามารถนำหลักการออกแบบที่เป็นสากลและเป็นธรรม หรือ Universal Design (UD) หลักการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก หรือ Assisitive Technology และหลักการช่วยเหลือ

⁴⁷ ปรับปรุงจากศิริวิมล ใจงาม, “การนำเสนอนโยบายและแนวปฏิบัติการจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันอุดมศึกษา,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาอุดมศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547), หน้า 107.

อย่างสมเหตุสมผล หรือ Reasonable Accommodation ดังที่กล่าวไปแล้ว มาประยุกต์ใช้กับการจัดการเรียนการสอน การจัดทำหลักสูตร การวัดและประเมินผล และการเข้าร่วมกิจกรรมในการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาสำหรับคนพิการ โดยเฉพาะผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในระดับอุดมศึกษาด้วย เพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าถึงเนื้อหาที่เรียน และแสดงศักยภาพของตนได้อย่างเต็มที่ ยกตัวอย่างเช่น⁴⁸

1) ต้องจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียน ทั้งในห้องเรียน ห้องสอบ หรือสถานที่ที่นิสิตนักศึกษาหนึ่งทำงานเป็นกลุ่ม ให้เหมาะสมกับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เช่น การจัดให้นิสิตนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยินนั่งใกล้กับผู้สอน ตลอดจนการสร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้เป็นบรรยากาศที่เคารพในความเป็นอัตบุคคลของผู้เรียน โดยอาจจะบรูว์ในแนวการสอนที่ให้ นิสิตนักศึกษาพิการได้บอกความต้องการของตนเองในการเรียนเรื่องนั้นๆ ด้วย หรือให้นิสิตนักศึกษาพิการได้มีโอกาสบอกข้อจำกัดในการเรียนรู้ของตนด้วย

2) ผู้สอนต้องทำความรู้จักนิสิตนักศึกษาที่จะสอนให้ทั่วถึงว่ามีนิสิตนักศึกษาคนใดที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษาได้บ้าง เช่น ทำงานช้า เรียนรู้ช้า มีความสนใจสั้น เป็นต้น และที่สำคัญ ต้องสังเกตลีลาการเรียนรู้นิสิตนักศึกษา คือ นิสิตนักศึกษาบางคนสามารถเรียนรู้ได้ดีจากการฟังบรรยาย บางคนจะเข้าใจได้ดีต้องมีรูปภาพประกอบหรือใช้สื่อตัวอย่างแสดงให้เห็น หรือบางคนต้องลงมือปฏิบัติ เป็นต้น เพื่อให้สามารถออกแบบการจัดการเรียนการสอนได้หลากหลายแบบเพื่อให้เหมาะสมกับนิสิตนักศึกษา

3) มีการใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายรูปแบบ ออกแบบกิจกรรมหรืองานที่ให้ผู้เรียนเลือกได้ตามความถนัดและความสามารถ และทุกคนสามารถเข้าถึงได้ เช่น การอธิบายและการใช้คำสั่งเป็นขั้นตอนประกอบสื่อการนำเสนอที่เห็นภาพชัดเจนและเอื้อต่อนิสิตนักศึกษาพิการที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เนื่องจากบุคคลกลุ่มนี้มักมีปัญหาในการอ่านและการฟัง การใช้คำที่เข้าใจง่ายในเอกสารประกอบการเรียนการสอน การจัดเอกสารประกอบการเรียนการสอนให้นิสิตนักศึกษาทุกคนได้มีโอกาสศึกษามาก่อนล่วงหน้า การปรับเปลี่ยนรูปแบบและวิธีการมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนโดยการให้ทางเลือกแก่นิสิตนักศึกษาในการทำงานที่ผู้สอนมอบหมาย รวมทั้งในการสอบของนิสิตนักศึกษา การให้นิสิตนักศึกษาได้ลงไปเก็บข้อมูลตามแหล่ง

⁴⁸ปรับปรุงจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, การช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกอย่างสมเหตุสมผล และเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักศึกษาพิการ, (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2553), หน้า 5 - 9 และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, การออกแบบการเรียนรู้ที่เป็นสากล, (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2553), หน้า 5 - 10.

เรียนรู้ต่างๆ แล้วนำมาเสนอแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรืออภิปรายร่วมกัน การเขียนคำอธิบายรายวิชาควรมีความชัดเจนว่าผู้สอนต้องการให้ผู้เรียนได้อะไร โดยวิธีใดและคาดหวังอย่างไร และควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเสนอแนะในสิ่งที่ต้องการอยากรู้เพิ่มเติม หรือปรับกิจกรรมบางส่วนในรายวิชานั้นๆ ได้ด้วย

4) ในการจัดการเรียนการสอนสำหรับนิสิตนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน หากต้องมีการจัดล่ามภาษามือ ผู้สอนและล่ามภาษามือมีข้อควรปฏิบัติหลายประการ เช่น ผู้สอนควรพูดกับนิสิตนักศึกษาโดยตรงมากกว่าพูดกับล่ามภาษามือ ผู้สอนควรมีการสรุปคำบรรยายหรือเขียนเนื้อหาให้แก่นิสิตนักศึกษาและล่ามภาษามือล่วงหน้า ล่ามภาษามือไม่ควรตอบคำถามในบทเรียนแทนนิสิตนักศึกษาหรือแทนผู้สอน แต่ควรให้นักศึกษาและผู้สอนสื่อสารกันโดยตรงผ่านการล่าม ล่ามภาษามือควรยืนในตำแหน่งที่ไม่บดบังต่อการมองเห็นสื่อที่ผู้สอนใช้ประกอบการเรียนการสอน เป็นต้น

ส่วนกรณีที่นิสิตนักศึกษาที่ใช้เครื่องช่วยฟังและสามารถอ่านริมฝีปากได้ ก็ควรจัดให้นักศึกษานั่งใกล้กับผู้บรรยาย โดยจัดให้นักศึกษานั่งในตำแหน่งที่ผู้สอนสามารถมองเห็นหรือสบตากับนิสิตนักศึกษาได้ ผู้สอนควรพูดให้เป็นธรรมชาติและชัดเจน โดยหลีกเลี่ยงการเน้นรูปปากเกินความจำเป็นหรือตะโกนเสียงดัง และอาจลดความเร็วในการพูด โดยพูดให้ช้าลงในการบรรยายหรือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามความเหมาะสม

5) ควรมีการอำนวยความสะดวกในด้านเวลา โดยการปรับเพิ่มเวลาเพื่อให้นักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยินทำข้อสอบหรือทำงานที่ได้รับมอบหมายได้ โดยปราศจากข้อจำกัดจากสภาพความบกพร่องหรือพิการ หรือมีข้อจำกัดน้อยที่สุด ทั้งนี้โดยพิจารณาจากความต้องการจำเป็นพิเศษเป็นเฉพาะบุคคล เช่น การเพิ่มเวลาในการอ่านสำหรับนิสิตนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เนื่องจากในการสอบอ่านนิสิตนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจะใช้ระยะเวลามากกว่าคนปกติ โดยอาจจัดให้นักศึกษาเริ่มสอบก่อนหรือขยายเวลาสิ้นสุดการสอบออกไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับระดับความบกพร่องหรือพิการและธรรมชาติของวิชาที่สอบ นอกจากนั้นแล้ว อาจพิจารณาจัดให้มีล่ามภาษามือในการสอบด้วยก็ได้

6) การวัดและประเมินผลนิสิตนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ควรใช้วิธีการและเครื่องมือที่มีความหลากหลาย และมีความเหมาะสมกับนิสิตนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เพื่อให้ได้ผลการวัดที่มีความน่าเชื่อถือ และสามารถนำผลการวัดการวัดที่เชื่อถือได้มาตัดสินตาม

เกณฑ์ที่ได้มาตรฐาน โปร่งใส และยุติธรรม⁴⁹ และสามารถนำไปใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียน การสอนและพัฒนานิสิตนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยินได้ เช่น การทำกิจกรรมและ ผลงานเป็นกลุ่ม การทำกิจกรรมและผลงานเป็นรายบุคคล การทดสอบข้อเขียน การทดสอบปฏิบัติ การสังเกตการเข้าร่วมกิจกรรมและความประพฤติ เป็นต้น โดยควรมีการสะท้อนผลการวัดและ ประเมินผลนิสิตนักศึกษาเป็นระยะๆ เพื่อให้นิสิตนักศึกษาได้ปรับปรุงและพัฒนาตนเองก่อนจบ การเรียนการสอนในแต่ละวิชา

7) กรณีผู้สอนที่ทำหน้าที่สอนพร้อมกันกับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในขณะเดียวกัน อาจารย์ ที่ปรึกษาก็มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาคุณลักษณะของนิสิตนักศึกษา เพื่อให้นิสิตนักศึกษาจบ การศึกษาไปพร้อมกับเป็นคนดีของสังคม กิจกรรมการให้การปรึกษาต้องคำนึงถึงความหลากหลาย แดกต่างกันของนิสิตนักศึกษาในที่ปรึกษาเสมอ บางคนอาจต้องการการปรึกษาเป็นส่วนตัว หลังจากทำกิจกรรมร่วมกันกับเพื่อนทั้งห้อง จึงเป็นความท้าทายของอาจารย์ที่ปรึกษาที่จะช่วยเหลือ นิสิตนักศึกษาได้ใกล้ชิดเป็นรายบุคคล

5.6 กรณีตัวอย่างของสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาให้สำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

จากที่ได้ศึกษาแนวคิด องค์กร ตลอดจนกระบวนการต่างๆ ในการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในระดับอุดมศึกษาไปแล้วนั้น ในส่วนนี้ผู้วิจัยขอยกตัวอย่าง สถาบันอุดมศึกษาที่มีการจัดการศึกษาให้กับนิสิตนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เพื่อเป็นกรณีตัวอย่าง จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ วิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

5.6.1 วิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล⁵⁰

วิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล จัดตั้งขึ้นตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้ง วิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ. 2536 เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกา ฉบับนี้ คือ เนื่องมาจากในขณะนั้นกระทรวงศึกษาธิการได้จัดการศึกษาพิเศษให้แก่ผู้พิการ ทางกายภาพได้เรียนถึงระดับมัธยมปลาย แต่การส่งเสริมการศึกษาแก่ผู้พิการทางกายภาพนี้

⁴⁹ปรับปรุงจากสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน), คู่มือครูสำหรับการสอบวิชาความรู้วัด-ประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน, (กรุงเทพมหานคร: พานานูมา, 2553), หน้า 5-6.

⁵⁰ปรับปรุงจากวิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล, คู่มือเจ้าหน้าที่บริการสนับสนุนสำหรับนักศึกษาพิการ, (นครปฐม: สายสีการ์พิมพ์, 2549), หน้า 2 – 14 และวิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล, ประวัติความเป็นมา[ออนไลน์], 28 ธันวาคม 2553. แหล่งที่มา: <http://www.rs.mahidol.ac.th>

ยังขาดหน่วยงานที่จะให้การศึกษาคือในระดับอุดมศึกษา ในกรณีนี้ จึงเห็นสมควรจัดตั้งวิทยาลัยราชสุดาขึ้นในมหาวิทยาลัยมหิดล เพื่อจัดการศึกษาในระดับปริญญาและฝึกอบรมวิชาชีพให้แก่ผู้พิการทางกายภาพ ตลอดจนทำการวิจัยเพื่อนำผลมาประยุกต์ในการพัฒนาช่วยเหลือแก่คนพิการ

การจัดตั้งวิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล โดยแนวคิดเริ่มต้นนั้นมาจากแนวพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในปี พ.ศ. 2534 ที่ได้พระราชทานเกี่ยวกับการจัดตั้งสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่จะให้การสนับสนุนทั้งโดยทางตรงและทางอ้อมในการพัฒนาศักยภาพความพร้อมทางการศึกษา โอกาสในด้านการประกอบวิชาชีพ ตลอดจนคุณภาพชีวิตของคนพิการ

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2535 วิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล ได้เริ่มดำเนินงานจากโครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาและวิจัยผู้พิการทางกายภาพ และต่อมาเมื่อได้รับการจัดตั้งอย่างเป็นทางการจึงได้รับงบประมาณสนับสนุนการก่อสร้างอาคาร สถานที่ จัดเตรียมบุคลากร หลักสูตร การวิจัย และการจัดบริการทางวิชาการต่างๆ เพื่อให้บริการแก่ผู้พิการ จนกระทั่งปีพ.ศ.2540 จึงดำเนินการเปิดหลักสูตรแรก และขยายบริการวิชาการอย่างกว้างขวางขึ้นเป็นลำดับ

ในปัจจุบัน วิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล เปิดสอนทั้งในระดับปริญญาตรี และระดับปริญญาโท สำหรับระดับปริญญาตรี เปิดสอนในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต ในสองสาขา คือ สาขาวิชาล่ามมือภาษาไทย ซึ่งเป็นหลักสูตร 4 ปี รับเฉพาะนักเรียนปกติ และสาขาวิชามนุษยศาสตร์ ซึ่งเป็นหลักสูตร 5 ปี โดยรับทั้งนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน และนักเรียนปกติ ส่วนระดับปริญญาโท เปิดสอนในหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ ปัจจุบันมีนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยินกำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี จำนวน 85 คน

นอกจากการจัดการศึกษาให้กับนักศึกษาแล้ว วิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล ยังได้จัดให้มีงานบริการวิชาการสำหรับคนพิการและบุคคลทั่วไปขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้คนพิการมีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยในปี พ.ศ. 2547 วิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล ได้เริ่มจัดทำโครงการพัฒนาระบบเครือข่ายการจัดบริการสนับสนุนสำหรับนักศึกษาพิการระดับอุดมศึกษาขึ้น โดยการจัดอบรมให้กับมหาวิทยาลัยต่างๆ ที่มีนักศึกษาพิการอยู่ หรือสนใจที่จะรับนักศึกษาพิการเข้าศึกษา โดยเน้นการสร้างความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายด้านการสนับสนุนนักศึกษาพิการของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา เพื่อให้เกิดความรู้

ความเข้าใจในเรื่องความพิการและคนพิการ กฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก และประเด็นทางด้านจิตวิทยาสังคม นอกจากนั้นแล้ว วิทยาลัยยังได้พัฒนาระบบสนับสนุนสำหรับนักศึกษาพิการขึ้น เพื่อเป็นต้นแบบงานบริการสนับสนุนสำหรับนักศึกษาพิการ (DSS) ให้กับมหาวิทยาลัยอื่นๆ

สำหรับงานบริการสนับสนุนสำหรับนักศึกษาพิการ (DSS) ของวิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดลนั้น จะเป็นการประสานความร่วมมือระหว่างงานต่างๆ 6 ส่วนงานด้วยกัน ได้แก่ งานบริการให้คำปรึกษาเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ งานเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ งานบริการทางวิชาการสำหรับคนตาบอดและสายตาลีอนราง งานบริการวิชาการสำหรับคนหูหนวก งานหลักสูตรปริญญาตรีและปริญญาโท และงานกิจการนักศึกษา ซึ่งทั้ง 6 ส่วนงานนั้นจะต้องทำงานประสานความร่วมมือกันในการให้บริการสนับสนุนสำหรับนักศึกษาพิการ โดยมีพันธกิจหลักเพื่อช่วยให้นักศึกษาที่มีความพิการสามารถเข้าถึงระบบการเรียนการสอนของวิทยาลัยได้อย่างเท่าเทียมกับนักศึกษาทั่วไป โดยลดอุปสรรคซึ่งจำกัดโอกาสของนักศึกษาพิการ และจัดหาบริการสนับสนุนเพื่อช่วยให้นักศึกษาพิการสามารถบรรลุเป้าหมายทางการศึกษาได้ ซึ่งบริการที่จัดให้ นั้นจะพิจารณาจากลักษณะเฉพาะของแต่ละความพิการและความต้องการจำเป็นของนักศึกษา โดยบริการที่จัดให้กับนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เช่น ล่ามภาษามือ ผู้ช่วยจดคำบรรยาย ผู้ช่วยสอนเสริม สื่ออุปกรณ์เพื่อช่วยในการเรียนรู้ การบันทึก และสำเนาเทปวีดิทัศน์การเรียนการสอน เป็นต้น

5.6.2 มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต⁵¹

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต เริ่มรับนักศึกษาที่มีความบกพร่องหรือพิการทางการเห็นเข้าเรียนร่วมครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2529 ซึ่งในขณะนั้นมหาวิทยาลัยแห่งนี้ยังเป็นวิทยาลัยครู นักศึกษาที่มีความบกพร่องหรือพิการรายแรกเป็นนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการเห็น โดยขณะนั้น มูลนิธิช่วยคนตาบอดแห่งประเทศไทยในพระบรมราชินูปถัมภ์ เป็นผู้ให้การสนับสนุนด้วยการส่งครูสอนเสริมมาเป็นผู้บริการนักศึกษากลุ่มดังกล่าว อาจกล่าวได้ว่าเป็นโครงการนำร่องในการให้บริการสนับสนุนนักศึกษาพิการเรียนร่วมของมหาวิทยาลัยแห่งนี้

⁵¹ปรับปรุงจากฝ่ายบริการสนับสนุนนักศึกษาพิการเรียนร่วม หลักสูตรการศึกษาพิเศษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, คู่มือการขอรับบริการฝ่ายบริการสนับสนุนนักศึกษาพิการเรียนร่วม มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, (กรุงเทพมหานคร : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, 2553), หน้า 4-8.

ในขณะนั้น สำหรับการเรียนร่วมของนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ในมหาวิทยาลัย ยังมีระบบสนับสนุนทางการศึกษาที่ไม่ชัดเจน โดยส่วนใหญ่ นักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจะใช้ความสามารถและการช่วยเหลือตนเองในการเรียน

ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538 ได้รับนักศึกษาที่มีความบกพร่องหรือพิการเข้าเรียนร่วมใน โปรแกรมวิชาการศึกษาพิเศษ และได้รับนักศึกษากลุ่มดังกล่าวเข้าเรียนร่วมในปีต่อๆ มา โดยให้บริการสนับสนุนนักศึกษากลุ่มดังกล่าว เช่น หนังสือเสียง หนังสืออักษรเบรลล์ ล่ามภาษา มือ เป็นต้น

ในปี พ.ศ. 2541 หลักสูตรการศึกษาพิเศษ (ศูนย์การศึกษาพิเศษในขณะนั้น) ได้จัดจ้างล่ามภาษามือและเริ่มมีการให้บริการนักศึกษาที่มีความบกพร่องหรือพิการอย่างเป็นทางการเป็นรูปแบบ โดยบริการอย่างต่อเนื่องมาจนถึงทุกวันนี้

สำหรับฝ่ายบริการสนับสนุนนักศึกษาพิการเรียนร่วม หรือในนามศูนย์ DSS (Disability Support Services Center) ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตนั้น ได้เปิดตัวอย่างเป็นทางการในวันที่ 9 สิงหาคม พ.ศ. 2549 ด้วยงบประมาณสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) โดยมีโครงการนำร่องนักศึกษาออทิสติกเรียนร่วมในระดับอุดมศึกษาที่เริ่มดำเนินการในปีนั้น และดำเนินการอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน ทั้งนี้ โครงสร้างของฝ่ายบริการสนับสนุนนักศึกษาพิการเรียนร่วม ได้แบ่งงานออกเป็น 3 งานหลักด้วยกัน คือ งานบริการสนับสนุนนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการเห็น งานบริการสนับสนุนนักศึกษาออทิสติกและนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ (แอลดี) และงานบริการสนับสนุนนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

สำหรับงานบริการสนับสนุนนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยินนั้น ได้มีการบริการนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเรียนร่วมกับนักศึกษาปกติตั้งแต่ปีการศึกษา 2541 จนถึงปัจจุบัน โดยงานบริการที่ดำเนินการนั้น มีทั้งภายในสถาบัน เช่น การล่ามภาษามือในชั้นเรียน การล่ามภาษามือในการประชุม อบรม สัมมนานอกชั้นเรียน การสอนเสริมในรายวิชาที่เรียน การให้คำปรึกษาแนะนำแก่นักศึกษา การประสานงานระหว่างหน่วยงานในสถาบัน เป็นต้น ตลอดจนงานบริการที่ดำเนินการภายนอกสถาบัน เช่น การล่ามภาษามือแก่ชุมชนหรือหน่วยงานภายนอก การให้ความรู้แก่ชุมชนและหน่วยงานต่างๆ การประสานงานระหว่างหน่วยงานภายนอก มหาวิทยาลัย การเป็นแหล่งข้อมูลให้กับผู้ที่สนใจ เป็นต้น ปัจจุบันนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ศึกษาอยู่ในหลักสูตรต่างๆ เช่น หลักสูตรการศึกษาพิเศษ หลักสูตรเทคโนโลยีและ

สารสนเทศ หลักสูตรคหกรรมศาสตร์ หลักสูตรคอมพิวเตอร์ธุรกิจ เป็นต้น ในปัจจุบัน มีล่ามภาษา
มือให้บริการ จำนวน 6 คน

5.6.3 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์⁵²

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีแนวคิดในการเป็นมหาวิทยาลัยของประชาชน ที่ยึด
มั่นในความเสมอภาคทางการศึกษา เปิดโอกาสให้ประชาชนทั้งที่มีฐานะดีและยากจน ไม่ว่าจะอยู่ใน
ในเมืองหรือชนบท ไม่ว่าจะมีโอกาสหรือด้อยโอกาส ได้ศึกษาเรียนรู้ในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ได้
อย่างเต็มที่และทั่วถึง

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จึงได้มีการจัดตั้งศูนย์บริการนักศึกษาพิการ ตาม
นโยบายของอดีตอธิการบดี ศาสตราจารย์ ดร.สุรพล นิติไกรพจน์ เมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม 2548
และดำเนินงานจนกระทั่งปัจจุบัน โดยกลุ่มเป้าหมายของนักศึกษาพิการที่มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์ รับเข้าศึกษานั้นมี 3 กลุ่ม ได้แก่ ผู้พิการทางการได้ยินที่ใช้เครื่องช่วยฟังได้ ผู้พิการทาง
ร่างกายหรือการเคลื่อนไหวที่สามารถช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน และผู้พิการทางการ
มองเห็น โดยการจัดตั้งศูนย์บริการนักศึกษาพิการ มีวัตถุประสงค์เพื่อขยายโอกาสทางการศึกษา
ระดับอุดมศึกษาไปยังกลุ่มผู้พิการที่มีศักยภาพในการศึกษา เพื่อให้ผู้พิการได้รับโอกาสทาง
การศึกษาชั้นอุดมศึกษา และเพื่อให้ผู้พิการได้มีโอกาสศึกษาร่วมกับนักศึกษาปกติในชั้นเรียน
เดียวกันบนพื้นฐานของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

บทบาทและหน้าที่ของศูนย์บริการนักศึกษาพิการ โครงการนักศึกษาพิการ
มีอยู่หลายประการ ได้แก่ การรวบรวมความต้องการรับนักศึกษาของทั้งมหาวิทยาลัย การรับสมัคร
และจัดสอบคัดเลือกนักศึกษาพิการ การฟื้นฟูสุขภาพให้แก่นักศึกษาพิการ การสนับสนุนและ
ช่วยเหลือให้นักศึกษาพิการสามารถพัฒนาทักษะที่จะช่วยเหลือตนเองได้ การจัดสภาพแวดล้อม
ทางกายภาพด้านสถาปัตยกรรม การดำเนินการให้นักศึกษาพิการสามารถเข้าถึงที่เรียน การ
ดำเนินการให้นักศึกษาพิการสามารถเข้าถึงการเรียน การจัดสอบให้นักศึกษาพิการทางการเห็น
ทุกภาคการศึกษา การอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงการเดินทาง และที่พักอาศัย การจัดเงิน
ทุนการศึกษา การดูแลสุขภาพจิต และเป็นที่ปรึกษาทางการศึกษา การอำนวยความสะดวกในการ
เข้าถึงสถานที่ต่างๆ ในมหาวิทยาลัย การสร้างงานวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้การจัดการศึกษา

⁵² ปรับปรุงจากศูนย์บริการนักศึกษาพิการ โครงการนักศึกษาผู้พิการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, เอกสาร
ประชาสัมพันธ์ศูนย์บริการนักศึกษาพิการ โครงการนักศึกษาผู้พิการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, (ปทุมธานี:
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2553), หน้า 1-2.

ให้แก่นักศึกษาพิการ การพัฒนานักศึกษาพิการให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถเป็นที่ต้องการของตลาดงาน การจัดหางานให้แก่นักศึกษาพิการ และบัณฑิตพิการ

ในปัจจุบันมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีที่เป็นผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ประเภทที่ใช้เครื่องช่วยฟังได้ จำนวน 10 คน โดยศึกษาอยู่ในคณะเศรษฐศาสตร์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ และคณะวิศวกรรมศาสตร์ โดยศูนย์บริการนักศึกษาพิการ ได้จัดบริการให้กับนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เช่น ผู้ช่วยจดคำบรรยาย การสอนเสริม การจัดเครื่องช่วยฟังระบบ FM เป็นต้น

ศูนย์วิทย์ทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 6

ความคิดเห็น สภาพปัญหา และการวิเคราะห์ทางกฎหมาย ในการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ในระดับอุดมศึกษา

จากที่ได้ศึกษาถึงแนวคิดพื้นฐานทางกฎหมาย บทบัญญัติทางกฎหมายทั้งในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ตลอดจนนโยบาย แผนงาน และแนวคิดต่างที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาให้กับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินไปแล้วนั้น

เพื่อให้เห็นถึงการบังคับใช้กฎหมายให้เกิดผลในทางปฏิบัติ อันนำไปสู่การวิเคราะห์ทางกฎหมายในการจัดการศึกษาข้างต้นที่ส่งผลกระทบต่อสิทธิ เสรีภาพและและความเสมอภาคทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ในบทนี้ผู้วิจัยจึงได้ทำการสัมภาษณ์ผู้บริหาร คณาจารย์ เจ้าหน้าที่และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ตลอดจนสำรวจความคิดเห็นและความพึงพอใจของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เพื่อทำการรวบรวมและสรุปผลข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่เป็นการกระทบต่อสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน และจะนำข้อมูลที่ได้นั้นไปใช้ในการวิเคราะห์เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมาย นโยบาย และแผนงานในการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินต่อไป โดยบทนี้จะแบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ส่วน กล่าวคือ

ส่วนที่หนึ่ง ความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในระดับอุดมศึกษา

ส่วนที่สอง สภาพปัญหาของการบังคับใช้กฎหมายในการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในระดับอุดมศึกษาที่กระทบต่อสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาค

6.1 ความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในระดับอุดมศึกษา

การสำรวจความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในระดับอุดมศึกษาในส่วนนี้ นั้น เป็นการสำรวจความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้อง ทั้งฝ่ายที่เป็นผู้จัดการศึกษา กล่าวคือ ผู้บริหาร คณาจารย์ เจ้าหน้าที่และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน และฝ่ายผู้รับ การศึกษา ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โดยฝ่ายแรกนั้นผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ ส่วนฝ่าย หลังนั้น ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยใช้การแจกแบบสอบถาม

6.1.1 ความคิดเห็นจากการสัมภาษณ์

ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้บริหาร คณาจารย์ เจ้าหน้าที่และบุคลากร ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน จำนวน 9 ท่าน ได้แก่

- 1) ศาสตราจารย์ ดร.อุทุมพร จามรมาน อดีตผู้อำนวยการสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) และอดีตประธานแอดมิชชันฟอรัม
- 2) คุณบรรลือ วิเศษภูอนุพงษ์ รักษาการในตำแหน่งนักวิชาการศึกษาชำนาญการ พิเศษ และรักษาการผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมประสบการณ์การเรียนรู้กับชุมชน สำนักส่งเสริม และพัฒนาศักยภาพนักศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
- 3) อาจารย์อรอนงค์ สงเจริญ รองคณบดีฝ่ายบริการวิชาการและกิจการนักศึกษา วิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล
- 4) อาจารย์ ดร.สุขศิริ ด้านธนวนินิช อาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาอนุหนวกศึกษา วิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล
- 5) คุณธิดารัตน์ นงศ์ทอง เจ้าหน้าที่ประสานงานบริการสนับสนุนสำหรับนักศึกษา พิการ วิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล

6) รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล อุดมพิริยะศักดิ์ ประธานโครงการวิจัยและพัฒนา งานการศึกษาพิเศษ และอาจารย์ประจำบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ สอนดุสิต

7) อาจารย์ทรรศนัย โกวิทยากร รองประธานหลักสูตรการศึกษาพิเศษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสอนดุสิต

8) คุณฉลอรรัตน์ บุญวงศ์ เจ้าหน้าที่ล่ามภาษามือ ฝ่ายบริการสนับสนุนนักศึกษา พิการเรียนร่วม หลักสูตรการศึกษาพิเศษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสอนดุสิต

9) คุณวิไลวรรณ ซึ่งปรีดา หัวหน้าศูนย์บริการนักศึกษาพิการ มหาวิทยาลัยธรรม- ศาสตร์

ในการสัมภาษณ์นั้น ผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นในการสัมภาษณ์ที่เกี่ยวข้องกับ อำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบในการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินของผู้ให้ข้อมูลแต่ละท่าน ตามแนวคำถามในการสัมภาษณ์ในภาคผนวก ซึ่งในที่นี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอข้อมูลโดยแบ่งออกเป็นสามส่วน ได้แก่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดระบบบริการ สนับสนุนคนพิการ (Disability Support Services/ DSS) และการจัดสรรงบประมาณในการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน และความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน การจัดทำหลักสูตร การวัดและประเมินผล และการเข้าร่วมกิจกรรมในการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

6.1.1.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา

จากที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับวิธีการรับบุคคลเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ต่อในระดับอุดมศึกษาในบทที่ 5 ไปแล้วนั้น พบว่าระบบการรับบุคคลเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาเฉพาะประเภทที่มีการจำกัดรับในปัจจุบัน มีสองวิธีด้วยกัน กล่าวคือ การรับบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาระบบกลาง และการรับบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาระบบรับตรง ซึ่งในที่นี้ ผู้วิจัยจะขอเสนอความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับระบบการรับบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาระบบกลางก่อน และจะนำเสนอความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการรับบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาระบบรับตรง ตามลำดับต่อไป

1) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาในระบบกลาง

สำหรับระบบการรับบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาระบบกลางนั้น ผู้วิจัยได้ศึกษาไปแล้วว่า ผู้สมัครทุกคนต้องใช้องค์ประกอบของคะแนนในการพิจารณาคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาระบบกลางเป็นเกณฑ์มาตรฐานเดียวกัน ไม่ว่าจะป็นนักเรียนทั่วไป นักเรียนที่มีความพิการประเภทต่างๆ อันรวมถึงนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ก็จะต้องใช้หลักเกณฑ์เดียวกันนี้ อย่างไรก็ตาม เพื่อให้ทราบถึงรายละเอียดในประเด็นดังกล่าวเพิ่มเติม ผู้วิจัยจึงได้ทำการสัมภาษณ์ **ศาสตราจารย์ ดร.อุทุมพร จามรมาน** อดีตผู้อำนวยการสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ(องค์การมหาชน)(สทศ.) และอดีตประธานแอดมิชชั่นฟอรัม โดยขอเสนอเป็นประเด็นต่างๆ มีรายละเอียดดังตารางที่ 13

**ตารางที่ 13: สรุปประเด็นคำถาม ความเห็น และข้อเสนอแนะจากการสัมภาษณ์
ในประเด็นการรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเข้าศึกษาต่อ
ในสถาบันอุดมศึกษาในระบบกลาง**

ประเด็นคำถาม	ความเห็น	ข้อเสนอแนะ
1. ภาพรวมขององค์ประกอบของคะแนนตามเกณฑ์มาตรฐานในระบบกลางนั้น ส่งผลกระทบต่อนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในการเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาหรือไม่ อย่างไร	การรับบุคคลเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาในระบบกลางนั้น ควรใช้เกณฑ์มาตรฐานเดียวกัน เพื่อให้สามารถเทียบเคียงกันได้ ดังนั้น นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน จึงได้รับผลกระทบ เนื่องจากต้องใช้ข้อสอบเดียวกันกับนักเรียนทั่วไป และต้องใช้องค์ประกอบของคะแนนเหมือนกัน ทั้งๆ ที่การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนมีความแตกต่างจากนักเรียนทั่วไป และประสบปัญหาอุปสรรคมากกว่า	1. การทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขึ้นพื้นฐาน(O-NET) มีวัตถุประสงค์สะท้อนผลการจัดการศึกษาของโรงเรียนแต่ละแห่งตามมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนั้น การนำผลการทดสอบมาใช้ในระบบการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาในระบบกลางนั้น จึงเป็นการนำไปใช้ที่ผิดวัตถุประสงค์ ซึ่งตามหลักทางวิชาการแล้ว ข้อสอบที่ใช้ในการคัดเลือกบุคคล จะต้องมีความยากกว่าข้อสอบที่ใช้วัดมาตรฐานในการจัดการศึกษา 2. กรณีของการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขึ้นพื้นฐานนั้น หากไม่ไปผูกติดกับการคัดเลือก

ประเด็นคำถาม	ความเห็น	ข้อเสนอแนะ
		<p>บุคคลเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาในระบบกลาง ก็มีความเป็นไปได้ที่จะใช้ข้อสอบที่ยากง่ายแตกต่างกัน หรือกำหนดเกณฑ์มาตรฐานในการประเมินผลที่แตกต่างกัน</p> <p>3. หากผลการเรียนเฉลี่ยสะสมตลอดหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า (GPAX) มีความน่าเชื่อถือ ในการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาในระบบกลาง ก็ไม่จำเป็นต้องใช้ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐานก็ได้</p>
<p>2. การจัดการทดสอบเพื่อนำผลคะแนนไปใช้รับบุคคลเข้าศึกษาต่อในระบบกลางนั้น ได้เอื้ออำนวยต่อผู้พิการประเภทต่างๆ ตลอดจนผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเพียงใด</p>	<p>มีการเอื้ออำนวยต่อนักเรียนพิการบางประเภท เช่น บกพร่องทางการเห็นหรือบกพร่องทางร่างกาย เป็นต้น ส่วนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ยังมีได้มีการเอื้ออำนวยต่อนักเรียนกลุ่มนี้ นอกจากนั้นแล้วนักเรียนพิการทุกประเภทยังใช้เวลาในการสอบเท่ากับนักเรียนทั่วไป</p>	<p>-</p>
<p>3. คำสั่ง วิธีการตอบ และเนื้อหาของข้อสอบที่ใช้ในการรับบุคคลเข้าศึกษาต่อในระบบกลางในปัจจุบัน เป็นอุปสรรคต่อความเข้าใจของนักเรียนที่พิการ ซึ่งรวมถึงผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินหรือไม่ อย่างไร</p>	<p>อาจเป็นปัญหาอุปสรรคต่อนักเรียนที่มีความพิการ เนื่องจากลักษณะของคำบางอย่างที่ใช้ในข้อสอบ ก็อาจเป็นข้อจำกัดกับเด็กพิการบางประเภท หรือกรณีที่ข้อสอบให้อ่านบทความยาวๆ ก็อาจทำให้นักเรียนที่พิการมีความเสียเปรียบบ้าง</p>	<p>1. อาจแก้ปัญหาโดยทำข้อสอบในลักษณะคูขานาน ยกตัวอย่างเช่น คำบางคำในข้อสอบที่เป็นนามธรรมก็ปรับให้เป็นรูปธรรมขึ้น หรือกรณีที่ข้อสอบยาวมากก็จัดรูปแบบให้อ่านทีละวรรคเป็นต้น รวมถึงการให้เวลาในการทำข้อสอบที่เพิ่มขึ้นด้วย แต่ทั้งนี้ข้อสอบต้องอยู่ภายใต้เนื้อหาเดียวกัน และวัดในเรื่องเดียวกัน</p>

ประเด็นคำถาม	ความเห็น	ข้อเสนอแนะ
		<p>2. เคยมีแนวคิดที่จะจัดล่ามภาษามือในการจัดสอบ แต่ดำเนินการได้ยาก เนื่องจากต้องได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แต่หน่วยงานที่ดำเนินการจัดสอบในปัจจุบันเป็นหน่วยงานเล็ก ดังนั้น การดำเนินการที่จะประสบผลสำเร็จได้ จึงต้องมาจากนโยบายของภาครัฐที่มีความชัดเจน รวมถึงได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆ การมีผู้เชี่ยวชาญในสาขาความพิการต่างๆ และมีผู้ประสานงานกลางที่ชัดเจน</p> <p>3. การรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา ควรจะให้เป็นเรื่องของระบบโควตาโดยตรงของแต่ละมหาวิทยาลัยมากกว่า ดังนั้น ต้องย้อนกลับไปที่สถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งว่า มีการเปิดระบบโควตาโดยตรงให้กับนักเรียนที่มีความพิการแต่ละประเภทมากน้อยเพียงใด ตลอดจนบางสถาบันก็ยังให้นักเรียนที่มีความพิการสอบ แข่งขันกับนักเรียนทั่วไป โดยมีความเชื่อว่าหากนักเรียนพิการมีความสามารถก็จะสามารถสอบเข้าได้ ซึ่งควรจะต้องปรับความเชื่อในเรื่องดังกล่าว</p>

2) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาในระบบรับตรง

สำหรับการรับบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาระบบรับตรงนั้น เป็นอำนาจของสถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งที่จะกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการรับ ซึ่งในที่นี่ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องในประเด็นเกี่ยวกับการรับนิสิตนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในระบบรับตรง โดยขอแนะนำเสนอเป็นประเด็นต่างๆ มีรายละเอียดดังตารางที่ 14

ตารางที่ 14: สรุปประเด็นคำถาม ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะจากการสัมภาษณ์
ในประเด็นการรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเข้าศึกษาต่อ
ในสถาบันอุดมศึกษาในระบบรับตรง

ประเด็นคำถาม	ความเห็น	ข้อเสนอแนะ
1. ระบบการรับบุคคลผู้พิการ ซึ่งรวมถึงผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา โดยเฉพาะในระบบรับตรงของแต่ละสถาบัน มีหลักเกณฑ์และวิธีการอย่างไรบ้าง	<p><u>ความเห็นที่หนึ่ง</u> อาจารย์อรอนงค์ สงเจริญ ภาควิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี</p> <p>มีการเปิดโอกาสให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเข้าศึกษาต่อในระบบรับตรง โดยสอบแข่งขันกันเอง ในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพยาบาลศึกษา ทั้งนี้ วิทยาลัยได้มีการอำนวยความสะดวกให้โดยการเปิดสอบตามจังหวัดต่างๆ</p>	<p>การรับนักศึกษาที่มีความพิการในระบบรับตรง เป็นการเปิดโอกาสให้กับนักเรียนที่พิการได้เข้าศึกษา เนื่องจากนักเรียนที่มีความพิการไปแข่งขันกับนักเรียนทั่วไปนั้นเป็นไปได้ยาก สถาบันต้องมีการระดมความคิดเห็นจากนักเรียนว่ามีความพร้อมหรือไม่ในการจะเข้าศึกษาต่อด้วย มิฉะนั้นอาจมีปัญหายุ่งยากหลังรับเข้าศึกษาไปแล้ว ทั้งนี้ การรับนักศึกษาในระบบรับตรง มีข้อดีคือ ทำให้มีการกำหนดแผนการรับนักศึกษาที่ชัดเจน สถาบันสามารถเตรียมแผนการและงบประมาณในการจัดการศึกษาได้</p>

ประเด็นคำถาม	ความเห็น	ข้อเสนอแนะ
	ความเห็นที่สอง อาจารย์ทรงศนัย โกวิทยากร กรณีสหวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต	
	<p>นักเรียนที่มีความบกพร่องทางได้ยินส่วนใหญ่จะเข้ามาโดยระบบรับตรง เนื่องจากไม่สามารถแข่งขันกับนักเรียนทั่วไปในระบบกลางได้ โดยทุกคณะของสถาบันมีการเปิดโอกาสให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินสามารถเข้าสมัครสอบคัดเลือกได้ ซึ่งนักเรียนต้องสอบโดยใช้หลักเกณฑ์เดียวกับนักเรียนทั่วไป ไม่มีกำหนดหลักเกณฑ์ใดเป็นพิเศษ ไม่มีการกำหนดจำนวนรับเฉพาะว่าต้องรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเท่าใด</p>	<p>การกำหนดจำนวนรับจะเป็นการจำกัดมากเกินไป ซึ่งโดยปกติสถาบันก็รับนักเรียนกลุ่มนี้เป็นจำนวนมากอยู่แล้ว หากเทียบกับสถาบันอุดมศึกษาอื่นๆ ดังนั้นหากผู้สมัครมีจำนวนไม่มากนักเรียนกลุ่มนี้ก็มีโอกาสสูงที่จะได้รับคัดเลือก ขึ้นอยู่กับศักยภาพของนักเรียนเอง</p>
	ความเห็นที่สาม คุณวิไลวรรณ ชิ่งปริดา กรณีสหวิทยาลัยธรรมศาสตร์	
	<p>สถาบันมีการกำหนดสัดส่วนรับนักเรียนที่มีความพิการ ซึ่งรวมถึงนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเข้าศึกษาต่อในระบบรับตรงอย่างเป็นทางการเมื่อปีพ.ศ. 2548 โดยกระบวนการรับสมัครและสอบคัดเลือกนั้น แต่ละคณะจะแจ้งประเภทและจำนวนของนักเรียนที่มีความพิการที่จะรับในแต่ละปี การศึกษามาให้ทางศูนย์บริการนักศึกษาพิการ จากนั้นทางศูนย์บริการนักศึกษาพิการ จะดำเนินการประกาศรับสมัคร จัดสอบข้อเขียน จัดส่งผลคะแนนให้คณะพิจารณา แล้วจึงประกาศผู้มีสิทธิสอบสัมภาษณ์ และให้แต่ละคณะเป็นผู้สัมภาษณ์ แล้วจึงประกาศผลผู้ที่ผ่านการคัดเลือก</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. หากเทียบนักเรียนที่มีความพิการที่ผ่านระบบรับตรงกับระบบกลางแล้ว พบว่านักเรียนที่ผ่านระบบรับตรงจะมีความรู้ที่อ่อนกว่าระบบกลาง เนื่องจากการสอบในระบบตรงจะเน้นข้อสอบในลักษณะวัดความถนัดมากกว่าในระบบกลางที่จะเน้นข้อสอบวัดความรู้ 2. สถาบันเคยประสบปัญหาจากระบบการคัดกรองผู้สมัคร กล่าวคือ ปกติแล้วสถาบันจะรับเฉพาะนักเรียนที่หูตึงที่ยังพอมีการได้ยินและใช้เครื่องช่วยฟังได้ แต่มีนักเรียนผู้สมัครรายหนึ่งที่หูหนวก แต่สามารถอ่านริมฝีปากของผู้พูดได้ ดังนั้น ในการสอบ

ประเด็นคำถาม	ความเห็น	ข้อเสนอแนะ
		สัมภาษณ์ ผู้สัมภาษณ์จึงไม่ทราบว่ามีนักเรียนหูหนวก นักเรียนรายนี้จึงผ่านการคัดเลือก ทำให้นักเรียนมีปัญหาในการเรียนตามมา อันเนื่องจากสถาบันไม่มีล่ามภาษามือ
2. การที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้มีการกำหนดแนวทางการส่งเสริมการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาสำหรับคนพิการ* ในประเด็นเกี่ยวกับการรับผู้พิการ ซึ่งรวมถึงผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษานั้น ในทางปฏิบัติแล้วสถาบันอุดมศึกษาได้มีการดำเนินการหรือไม่อย่างไร	<p style="text-align: center;">ความเห็นที่หนึ่ง คุณบรรลือ วิศิษฎ์อนุพงษ์ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา</p> <p>ไม่มีสถาบันอุดมศึกษาใดจัดส่งแผนการรับนิสิตนักศึกษาพิการในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2553 ตามแนวปฏิบัติดังกล่าวมายังสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเลย</p>	สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ไม่สามารถบังคับให้สถาบันอุดมศึกษาปฏิบัติตามแนวปฏิบัติได้ เนื่องจากอำนาจในการรับนิสิตนักศึกษาพิการเป็นอำนาจของสภามหาวิทยาลัยของแต่ละสถาบัน การดำเนินการของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา จึงเป็นเรื่องของการขอความอนุเคราะห์และขอความร่วมมือเท่านั้น อย่างไรก็ตาม ยังไม่มีการร้องเรียนมายังสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาว่ามีสถาบันอุดมศึกษาใดที่มีการเลือกปฏิบัติในการรับนักเรียนที่มีความพิการเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาแต่อย่างใด

* กำหนดให้สภาสถาบันอุดมศึกษามีหน้าที่กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการรับนิสิตนักศึกษาพิการเข้าเรียนของสถาบัน เพื่อประกาศใช้ในแต่ละปีการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย เป้าหมายจำนวนรับ หลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการรับคนพิการเข้าศึกษาในสถาบัน ประเภทความพิการที่จะรับเข้าศึกษา คณะ/สาขาวิชาที่จะเปิดรับ วิธีการคัดเลือก หลักเกณฑ์เงื่อนไขและรายการค่าใช้จ่ายต่างๆ เป็นต้น และแจ้งประกาศรับคนพิการเข้าศึกษาต่อในแต่ละปีการศึกษาดังกล่าวให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษารวบรวมส่งคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ เพื่อทราบไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยยี่สิบวันก่อนเริ่มปีการศึกษา โดยเริ่มตั้งแต่ปีการศึกษา 2553 เป็นต้นไป

ประเด็นคำถาม	ความเห็น	ข้อเสนอแนะ
	ความเห็นที่สอง รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล อุดมพิริยะศักดิ์ อาจารย์ประจำบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต	
	การเปิดโอกาสแก่นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินโดยกำหนดแนวทางปฏิบัติให้แก่สถาบันอุดมศึกษาเป็นเรื่องที่ดี แต่ในทางปฏิบัติเป็นไปได้ยาก ในปัจจุบันพบว่ายังมีบางสถาบันอุดมศึกษาที่มีการปฏิเสธการรับนักเรียนที่มีความพิการเข้าศึกษาต่อในสถาบัน โดยอ้างว่าสถาบันไม่มีงบประมาณและบริการในการสนับสนุน	สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาควรกระตุ้นให้สถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งให้ความสำคัญกับเรื่องนี้ มีข้อเสนอแนะเฉพาะสถาบันที่มีการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรมอยู่แล้ว ตลอดจนอาจช่วยประสานความร่วมมือให้เกิดขึ้นระหว่างมหาวิทยาลัยในการจัดการศึกษา

6.1.1.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดระบบบริการสนับสนุนนิสิตนักศึกษาพิการ (Disability Support Services/DSS) และการจัดสรรงบประมาณในการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

การจัดระบบบริการสนับสนุนคนพิการ (Disability Support Services/DSS) และการจัดสรรงบประมาณในการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ถือเป็นสิ่งสำคัญในการสนับสนุนให้การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาให้กับบุคคลกลุ่มนี้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ในที่นี้ ผู้วิจัยจะขอเสนอความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดระบบบริการสนับสนุนคนพิการ (Disability Support Services/DSS) ก่อน และจะนำเสนอความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณในการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินต่อไป

1) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดระบบบริการสนับสนุนคนพิการ (Disability Support Services/DSS) ในสถาบันอุดมศึกษา

การจัดระบบบริการสนับสนุนคนพิการ (Disability Support Services/DSS) ให้กับนิสิตนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ถือเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้กำหนดแนวทางการส่งเสริมการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาสำหรับคนพิการ ให้สถาบันอุดมศึกษาที่รับคนพิการเข้าศึกษาต้องจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวก เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลือ

อื่นใดทางการศึกษาสำหรับคนพิการอย่างเหมาะสม เพียงพอและสอดคล้องกับความต้องการ
 จำเป็นพิเศษของนิสิตนักศึกษาพิการแต่ละประเภท โดยสถาบันอุดมศึกษาอาจตั้งหน่วยงานเฉพาะ
 ขึ้นอย่างเป็นทางการ เพื่อเป็นศูนย์กลางในการให้บริการทางการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษาพิการ
 พร้อมทั้งจัดสรรบุคลากรปฏิบัติงานที่มีทักษะพื้นฐานในการบริการสนับสนุนคนพิการในสัดส่วนที่
 เหมาะสมกับจำนวนนิสิตนักศึกษาพิการของสถาบัน ซึ่งในที่นี่ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องใน
 ประเด็นดังกล่าว โดยขอเสนอเป็นประเด็นต่างๆ มีรายละเอียดดังตารางที่ 15

**ตารางที่ 15: สรุปประเด็นคำถาม ความเห็น และข้อเสนอแนะจากการสัมภาษณ์
 ในประเด็นการจัดระบบบริการสนับสนุนคนพิการ (Disability Support Services/DSS)
 ในสถาบันอุดมศึกษา**

ประเด็นคำถาม	ความเห็น	ข้อเสนอแนะ
1. ภาพรวมของการจัดระบบบริการสนับสนุนคนพิการ (Disability Support Services/DSS) ของสถาบันอุดมศึกษาในปัจจุบันเป็นอย่างไรบ้าง	<p>ความเห็น คุณบรรลือ วิศิษฎ์อนุพงษ์ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา</p>	
	<p>1. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้มีการเสนอแนะต่อสถาบันอุดมศึกษาว่า หากสถาบันอุดมศึกษาใดมีการรับนิสิตนักศึกษาพิการตั้งแต่สามคนขึ้นไป ควรจัดตั้งหน่วยงานกลางอย่างเป็นทางการในการบริการนิสิตนักศึกษา</p> <p>2. การจัดระบบบริการสนับสนุนคนพิการ (Disability Support Services/DSS) มิได้มีโครงสร้างการบริหารงานที่ชัดเจน และขึ้นอยู่กับทำให้ความสำคัญของสถาบันอุดมศึกษา</p> <p>3. ในปีพ.ศ. 2553 มีสถาบันอุดมศึกษาที่มีการจัดระบบบริการสนับสนุนคนพิการ (Disability Support Services/DSS) จำนวน 26 แห่ง จากเดิมที่มีเพียง 12 แห่ง โดยส่วนใหญ่เป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏ</p>	<p>ควรมีการกำหนดตัวชี้วัดในการจัดระบบบริการสนับสนุนคนพิการ (Disability Support Services/DSS) ให้มีความชัดเจนด้วย</p>

ประเด็นคำถาม	ความเห็น	ข้อเสนอแนะ
<p>2. หน้าที่สำคัญของการจัดระบบบริการสนับสนุนคนพิการ (Disability Support Services/DSS) ของสถาบันอุดมศึกษาได้แก่อะไรบ้าง</p>	<p>ความเห็น รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล อุดมพิริยะศักดิ์ อาจารย์ประจำบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต</p> <p>ศูนย์บริการสนับสนุนคนพิการ มีหน้าที่สำคัญในการประสานงานกับคณะต่างๆ ที่นักศึกษาศึกษาอยู่ ตลอดจนประสานงานกับอาจารย์ผู้สอนในการจัดการเรียนการสอนเพื่อมิให้นักศึกษาเสียประโยชน์ นอกจากนั้นแล้ว ยังมีหน้าที่สำคัญในการจัดทำแผนให้บริการเฉพาะบุคคล (Individualized Service Plan: ISP) ในระดับอุดมศึกษา เพื่อสำรวจความต้องการจำเป็นของนักศึกษาแต่ละคน เพื่อจะได้จัดระบบการบริการทางการศึกษาต่างๆ ได้</p>	<p>การจัดระบบบริการ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ นั้น มีหลักการว่าต้องไม่เป็นการเปลี่ยนมาตรฐานการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา</p>
<p>3. การจัดระบบบริการสนับสนุนคนพิการ (Disability Support Services /DSS) ของแต่ละสถาบันอุดมศึกษานั้น มีการดำเนินการอย่างไรบ้าง</p>	<p>ความเห็นที่หนึ่ง คุณธิดารัตน์ นงค์ทอง กรณีวิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล</p> <p>สถาบันมีการจัดบริการสนับสนุนสำหรับนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเบ็ดเสร็จในตัวหลักสูตร โดยจะมีการจัดล่ามภาษามือ ผู้ช่วยจดคำบรรยาย (Notetaker) การจัดสอนเสริมโดยผู้ช่วยสอนในแต่ละวิชา การบันทึกเทปวีดิทัศน์การสอนในห้องเรียน ตลอดจนบริการให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ควบคู่กันกับระบบอาจารย์ที่ปรึกษาของวิทยาลัย ซึ่งการจัดบริการต่างๆ เหล่านี้ เจ้าหน้าที่ต้องมีความรู้ และประสบการณ์เนื่องจากมีแนวทาง และขั้นตอนวิธีการเป็นการเฉพาะ</p>	<p>ในปีการศึกษาหน้าทางวิทยาลัยจะเปิดรับนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเพิ่มในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาอนุวทศึกษา และจากแต่เดิมที่จะรับนักศึกษาทุกๆ 5 ปี เปลี่ยนมาเป็นรับนักศึกษาทุกๆ 2 ปี ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องจัดบริการสนับสนุนสำหรับนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะล่ามภาษามือจะมีชั่วโมงการทำงานเพิ่มขึ้น และอาจต้องหาล่ามภาษามือเพิ่มเติม</p>

ประเด็นคำถาม	ความเห็น	ข้อเสนอแนะ
	<p align="center">ความเห็นที่สอง คุณฉลองรัตน์ บุญวงศ์ กรณีนมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต</p> <p>1. สถาบันมีการจัดตั้งศูนย์บริการสนับสนุนนักศึกษาพิการเรียนร่วม โดยนักศึกษาคนใดต้องการใช้บริการ ต้องทำเรื่องร้องขอ และการให้บริการขึ้นอยู่กับความต้องการจำเป็นของนักศึกษา</p> <p>2. ศูนย์บริการสนับสนุนนักศึกษาพิการเรียนร่วม มีการจัดบริการหลักให้นักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน คือ ล่ามภาษามือในชั้นเรียน ในการประชุม อบรม สัมมนา นอกชั้นเรียน นอกจากนั้นแล้ว ยังมี การจัดสอนเสริม การให้คำปรึกษา การประสานงานระหว่างหน่วยงาน ภายในและภายนอกสถาบัน การช่วยหาผู้จดคำบรรยาย และอาสาสมัคร เพื่อนช่วยเพื่อน เป็นต้น และยังมีบริการให้แก่ประชาชนภายนอก โดยการล่ามภาษามือแก่ชุมชนหรือหน่วยงานภายนอก การให้ความรู้แก่ชุมชนและหน่วยงานต่างๆ และเป็นแหล่งข้อมูลให้กับผู้สนใจ</p>	<p>ปัจจุบันล่ามภาษามือของสถาบันค่อนข้างจะทำงานเต็มเวลา ดังนั้นหากล่ามภาษามือคนใดป่วย ก็จะมีประสบปัญหาล่ามภาษามือไม่เพียงพอ ตลอดจนขณะนี้ล่ามภาษามือที่มีคุณภาพขาดแคลน เนื่องจากการเป็นล่ามภาษามือต้องอาศัยทักษะและประสบการณ์ และความสามารถของล่ามภาษามือในแต่ละวิชาที่จัดการเรียนการสอนที่มีความแตกต่างกัน</p>
	<p align="center">ความเห็นที่สาม คุณวิไลวรรณ ชั่งปรีดา กรณีนมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์</p> <p>สถาบันได้จัดระบบบริการสนับสนุนคนพิการ ให้กับนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เช่น การจัดผู้ช่วยจดคำบรรยาย การจัดสอนเสริม การจัดสอบแยกให้กับนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่อาจมีความเครียดในการสอบ เป็นต้น</p>	<p>สถาบันยังไม่มี การจัดล่ามภาษามือ เนื่องจากนักศึกษาที่เรียนอยู่ขณะนี้ เป็นนักศึกษานูตติงที่ยังพอได้ยินเสียงบ้าง นอกจากนั้นแล้ว นักศึกษากลุ่มนี้มีการกระจายอยู่หลายคณะ การจัดล่ามภาษามือจึงทำได้ยาก และต้องใช้ค่าใช้จ่ายที่สูง</p>

2) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณในการจัดการศึกษาสำหรับผู้พิการ ซึ่งรวมถึงผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในสถาบันอุดมศึกษา

สำหรับการจัดสรรงบประมาณในการจัดการศึกษาให้กับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินนั้น ได้มีการออกระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการว่าด้วยการจัดการศึกษาอุดมศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2552 และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้กำหนดแนวทางในการดำเนินการด้านงบประมาณไว้สองประการ กล่าวคือ กรณีที่สถาบันอุดมศึกษาจะใช้งบประมาณสำหรับการจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับคนพิการนั้น ให้สถาบันอุดมศึกษาขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการดังกล่าวจากสำนักงานงบประมาณโดยตรงหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนกรณีที่สถาบันอุดมศึกษาจะขอรับเงินอุดหนุนทางการศึกษาที่เป็นค่าเล่าเรียน ค่าบำรุง ค่าธรรมเนียม และค่าใช้จ่ายอื่นที่เกี่ยวข้องนั้น ให้ดำเนินการขอจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่สำนักงานกำหนด ซึ่งในที่นี้ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องในประเด็นดังกล่าว โดยขอนำเสนอเป็นประเด็นต่างๆ มีรายละเอียดดังตารางที่ 16

**ตารางที่ 16: สรุปประเด็นคำถาม ความเห็น และข้อเสนอแนะจากการสัมภาษณ์
ในประเด็นการจัดสรรงบประมาณในการจัดการศึกษาสำหรับผู้พิการ
ซึ่งรวมถึงผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในสถาบันอุดมศึกษา**

ประเด็นคำถาม	ความเห็น	ข้อเสนอแนะ
1. ภาพรวมของการจัดสรรงบประมาณในการจัดการศึกษาสำหรับผู้พิการ ซึ่งรวมถึงผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินให้กับสถาบันอุดมศึกษาในปัจจุบันเป็นอย่างไรบ้าง	<p>ความเห็น คุณบรรลือ วิศิษฎ์อนุพงษ์ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา</p> <p>1. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้มีนโยบายให้งบประมาณสนับสนุนแก่สถาบันอุดมศึกษาในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการใน 5 ปีแรก ซึ่งจะครอบคลุมค่าใช้จ่ายในการจัดจ้างบุคลากรประจำศูนย์บริการศูนย์บริการสนับสนุนนักศึกษาพิการเรียนร่วม โดยในปีพ.ศ.2553 เป็นปีสุดท้ายที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาจะสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดจ้างบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ดังนั้น</p>	<p>1. สำหรับปัญหาอุปสรรคของการขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการนั้น ผู้ให้ข้อมูลให้ความเห็นว่า เกิดจากการที่กองทุนดังกล่าวอยู่ในความดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนั้น เงินงบประมาณส่วนใหญ่ของกองทุนจึงนำไปใช้กับผู้ที่มีความพิการในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานมากกว่าการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ดังนั้น จึงเสนอแนะว่า ควรให้มี</p>

ประเด็นคำถาม	ความเห็น	ข้อเสนอแนะ
	<p>สถาบันอุดมศึกษาต้องให้ความสำคัญและตั้งงบประมาณของตนเองมารองรับต่อไป</p> <p>2. ในปีงบประมาณปัจจุบัน (พ.ศ. 2554) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้รับงบประมาณจากสำนักงานงบประมาณเพียง 5 ล้านบาท ลดลงจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2553 ซึ่งได้ 20 ล้านบาท ทั้งๆ ที่สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ดังนั้น จึงต้องจัดสรรงบประมาณอย่างจำกัด โดยให้สถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งเสนอโครงการเข้ามา และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษามีคณะทำงานในการพิจารณาจัดสรรงบประมาณ ซึ่งมีผู้แทนสภาคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทย และผู้ทรงคุณวุฒิจากหลายภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง และมีเกณฑ์ในการพิจารณาโดยใช้แผนยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในระดับอุดมศึกษา และหลักเกณฑ์จากสภาคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทย เป็นแนวทางในการพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้แก่สถาบันอุดมศึกษา</p> <p>3. งบประมาณที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาจะได้รับจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ เพื่อสนับสนุนสถาบันอุดมศึกษาในส่วนของค่าเล่าเรียน ค่าบำรุงค่าธรรมเนียม และค่าใช้จ่ายอื่นที่เกี่ยวข้องนั้น ได้รับล่าช้า สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาจึงต้องนำเงินเหลือจ่ายมาสำรองจ่ายให้แก่</p>	<p>หน่วยงานกลาง เช่น สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นต้น มาเป็นผู้ดูแลกองทุน</p> <p>2. สถาบันอุดมศึกษาต้องเข้าใจว่า งบประมาณที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้รับจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการเพื่อนำมาสนับสนุนให้แก่สถาบันอุดมศึกษานั้น จะครอบคลุมเฉพาะค่าเล่าเรียน ค่าบำรุง ค่าธรรมเนียม และค่าใช้จ่ายอื่นที่เกี่ยวข้อง ซึ่งไม่รวมถึงค่าประกันความเสียหายที่นักศึกษาจะได้รับกลับคืนเมื่อสำเร็จการศึกษา ตลอดจนค่าที่พัก ค่าเดินทาง และค่าใช้จ่ายส่วนตัว</p>

ประเด็นคำถาม	ความเห็น	ข้อเสนอแนะ
	สถาบันอุดมศึกษาไปก่อน สำหรับค่าใช้จ่ายข้างต้นที่เกิดขึ้นในเทอมแรกของปีการศึกษา 2553	
2. การได้รับการจัดสรรงบประมาณในการจัดการศึกษาสำหรับผู้พิการ ซึ่งรวมถึงผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินของแต่ละสถาบันอุดมศึกษานั้น เป็นอย่างไรบ้าง	ความเห็นที่หนึ่ง อาจารย์อรอนงค์ สงเจริญ กรณีวิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล	
	<p>1. แต่เดิมสถาบันมีการจัดตั้งกองทุนของตนเอง เพื่อจัดสรรทุนให้กับนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ซึ่งครอบคลุมค่าเล่าเรียน ค่าหอพัก และค่าใช้จ่ายส่วนตัว ต่อมาจึงได้รับงบประมาณสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา แต่งบประมาณดังกล่าวไม่ครอบคลุมถึงค่าหอพัก และค่าใช้จ่ายส่วนตัว ดังนั้น กองทุนของสถาบัน จึงเข้ามาสนับสนุนในส่วนของค่าหอพัก และค่าใช้จ่ายส่วนตัว</p> <p>2. ปัญหาอุปสรรคที่พบ คือ การจัดสรรงบประมาณมีความล่าช้า โดยตอนแรกไม่ชัดเจนว่าจะได้รับเงินสนับสนุนหรือไม่ แต่ถึงช่วงเวลาที่นักศึกษาต้องลงทะเบียนเรียนแล้ว ดังนั้น ทางวิทยาลัยจึงต้องลงทะเบียนให้กับนักศึกษาไปก่อน แล้วทางสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาจึงโอนเงินมาให้สถาบันในภายหลัง</p>	สถาบันต้องมีการเตรียมแผนการและดำเนินการให้เร็วขึ้น ในการขอรับการจัดสรรงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา เพื่อไม่ให้เกิดความล่าช้า
	ความเห็นที่สอง อาจารย์ทรรศนัย โกวิทยากร กรณีมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต	
นักศึกษาบางคนยังต้องเสียค่าเล่าเรียน ค่าบำรุง ค่าธรรมเนียม และค่าใช้จ่ายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เนื่องจากงบประมาณที่ได้รับนั้นยังไม่เพียงพอสำหรับนักศึกษาทุกคน ทางสถาบันจึงต้องใช้ระบบที่ปรึกษาเป็นตัวคัดกรอง	-	

ประเด็นคำถาม	ความเห็น	ข้อเสนอแนะ
	ว่า นักศึกษาคนใดที่ขาดแคลนทุนทรัพย์และมีความจำเป็นก็จะจัดสรรเงินสนับสนุนให้	
	ความเห็นที่สาม คุณวิไลวรรณ ซึ่งปรีดา กรณิมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	
	สถาบันได้รับงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา โดยจะทำโครงการโดยตรงส่งไปยังสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ทั้งนี้ ค่าเล่าเรียน ค่าบำรุง ค่าธรรมเนียม และค่าใช้จ่ายอื่นที่เกี่ยวข้องที่ได้รับนั้น จะไม่รวมถึงค่าประกันความเสียหายกับค่าใช้จ่ายบางประเภทที่ไม่เข้าข่ายที่สามารถเบิกได้ ตลอดจนยังมีอุปสรรคที่การเบิกค่าใช้จ่ายได้นั้นต้องมีหลักฐานประกอบ และนักศึกษาบางคนมิได้จดทะเบียนเป็นคนพิการ จึงทำให้ไม่สามารถเบิกได้ มหาวิทยาลัยจึงต้องดำเนินการพานักศึกษาไปจดทะเบียน	สถาบันมีค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการที่นอกเหนือจากงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุน เช่น ค่าใช้จ่ายในการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ เป็นต้น ซึ่งสถาบันต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในส่วนนี้เอง ดังนั้น แม้กฎหมายจะกำหนดให้นักศึกษาได้รับเงินอุดหนุนทางการศึกษา แต่สถาบันก็ไม่อาจจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล หากขาดการสนับสนุนงบประมาณในด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

6.1.1.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน การจัดทำหลักสูตร การวัดและประเมินผล และการเข้าร่วมกิจกรรมในการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในระดับอุดมศึกษา

ตามที่ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการว่าด้วยการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ.2552 ได้กำหนดให้สถาบันอุดมศึกษามีหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอน การจัดทำหลักสูตร การวัดและการประเมินผล ให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของนิสิตนักศึกษาพิการแต่ละบุคคล รวมถึงการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ โดยให้นิสิตนักศึกษาพิการสามารถเข้าถึง และใช้ประโยชน์ได้ตามความเหมาะสม ซึ่งในที่นี้ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องในประเด็นดังกล่าว โดยขอเสนอเป็นประเด็นต่างๆ มีรายละเอียดดังตารางที่ 17

ตารางที่ 17: สรุปประเด็นคำถาม ความเห็น และข้อเสนอแนะจากการสัมภาษณ์
 ในประเด็นการจัดการเรียนการสอน การจัดทำหลักสูตร การวัดและประเมินผล
 และการเข้าร่วมกิจกรรมสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในระดับอุดมศึกษา

ประเด็นคำถาม	ความเห็น	ข้อเสนอแนะ
ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน การจัดทำหลักสูตร การวัดและประเมินผล		
1. ภาพรวมของการจัดการเรียนการสอน การจัดทำหลักสูตร การวัดและประเมินผลในการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในระดับอุดมศึกษานั้นต้องเป็นอย่างไร	ความเห็น รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล อุดมพิริยะศักดิ์ อาจารย์ประจำบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต	
	การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็นการจัดการศึกษาที่เน้นให้นักศึกษาต้องเรียนรู้และแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้ ดังนั้น ผู้สอนมีสิทธิที่จะกำหนดหลักเกณฑ์ในการวัดและประเมินผลทางการเรียนได้แตกต่างกัน อย่งไรก็ตาม อาจารย์ผู้สอนต้องมีความเข้าใจ รู้จักใช้เทคนิคและวิธีการสอนนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ตลอดจนยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยโครงสร้างและเนื้อหาหลักสูตรในการสอนต้องคงมาตรฐานเช่นเดิม แต่ต้องหาเทคนิคและวิธีการสอนให้นักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเข้าถึงเนื้อหาหลักสูตรได้	การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาให้กับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินให้ประสบความสำเร็จนั้น สถาบันอุดมศึกษาต้องมีการประสานงานเชื่อมต่อกับโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษาเพื่อประสานให้โรงเรียนมีการเตรียมความพร้อมด้านต่างๆ ให้กับนักเรียน ตลอดจนหากสถาบันอุดมศึกษาทราบว่าต้องรับนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน สถาบันอุดมศึกษาก็จะตื่นตัวและมีการเตรียมความพร้อม
2. การจัดการเรียนการสอน การจัดทำหลักสูตร การวัดและประเมินผลในการจัดการศึกษาของแต่ละสถาบันอุดมศึกษานั้นมีการดำเนินการอย่างไรบ้าง	ความเห็นที่หนึ่ง อาจารย์ ดร.สุขศิริ ด่านธนวนานิช กรณีย์วิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล	
	1. เนื่องจากนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่มาศึกษาต่อที่สถาบันมาจากทั่วประเทศ จึงมีโปรแกรมในการเตรียมความพร้อมเพื่อปรับพื้นฐานโดยมีระยะเวลาประมาณหนึ่งเดือนก่อนเปิดเทอมในช่วงชั้นปีที่ 1 2. การจัดทำหลักสูตรของสถาบันนั้นจะเน้นให้นักศึกษารู้จักตนเอง เน้นให้มี	-

ประเด็นคำถาม	ความเห็น	ข้อเสนอแนะ
	<p>การฝึกออกเสียงเพื่อฟื้นฟูการพูด การเรียนรู้เกี่ยวกับภาษามือและภาษาเขียน ตลอดจนการเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม การอยู่ร่วมกันและการทำงานร่วมกับ ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินและ คนทั่วไป เพื่อการดำรงชีวิตในสังคม และการประกอบอาชีพในอนาคต</p> <p>3. ในการจัดการเรียนการสอนนั้น ผู้สอนต้องเข้าใจความเป็นธรรมชาติ ของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ในขณะเดียวกันก็ต้องให้ได้รับความรู้ ด้วย กล่าวคือ นักศึกษามักเรียนรู้ผ่าน การกระทำมากกว่าการบรรยาย ในการ บรรยายต้องไม่พูดเร็วจนเกินไป ต้อง ยกตัวอย่างให้ละเอียด มีการกล่าวโดย ภาพรวม แล้วค่อยลงรายละเอียด ผู้สอนไม่ควรเดินไปเดินมาระหว่างการ สอน การทำสไลด์ประกอบคำบรรยาย ควรเน้นการทำเป็นแผน ภาพมากกว่า เป็นตัวอักษรอย่างเดียว</p>	
	<p>ความเห็นที่สอง อาจารย์ทรรศนัย โกวิทยากร กรณีมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต</p>	
	<p>1. การจัดการเรียนการสอนให้กับ นักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ ยินนั้น สถาบันจะใช้เนื้อหาหลักสูตร การสอนเช่นเดียวกับนักศึกษาทั่วไป ไม่มีการปรับหลักสูตรหรือมาตรฐาน การสอน แต่อาจารย์ผู้สอนต้องปรับ วิธีการบางอย่างให้เข้าถึงหลักสูตรและ เนื้อหาการบรรยาย ต้องไม่อธิบายสิ่งที่ เป็นนามธรรม การนำเสนอสไลด์คำ บรรยายต้องไม่มีตัวหนังสือมากจน เกินไป วิธีการสอนต้องผสมผสาน</p>	-

ประเด็นคำถาม	ความเห็น	ข้อเสนอแนะ
	<p>หลากหลายวิธี ตลอดจนผู้สอนต้องมีทักษะและความเข้าใจ มีเจตคติที่ดีกับนักศึกษาพิการยอมรับและเข้าใจธรรมชาติของนักศึกษาในกลุ่มนี้</p> <p>2. การวัดและประเมินผล ต้องกำหนดสัดส่วนให้มีความเหมาะสม โดยส่วนใหญ่จะเน้นการสอบปฏิบัติ และคะแนนเก็บต่างๆ ในระหว่างเรียน ในการออกข้อสอบผู้สอนต้องคำนึงถึงการใช้ภาษาด้วย สำหรับการสอบปฏิบัตินั้น ก็อาจมีปรับเปลี่ยนวิธีการสอบบางประการให้เหมาะสมกับนักศึกษาในกลุ่มนี้</p>	
	<p>ความเห็นที่สาม คุณวิไลวรรณ ซึ่งปรีดา กรณีมหาวิทาลัยธรรมศาสตร์</p>	
	<p>1.สถาบันไม่มีการลดมาตรฐานในการจัดการศึกษา โดยการจัดการเรียนการสอนเป็นเรื่องของแต่ละคณะ โดยศูนย์บริการนักศึกษาพิการจะช่วยสนับสนุนบริการด้านต่างๆ เพื่อจัดอุปสรรคต่อการเรียนของนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยินและช่วยประสานงานกับคณะและอาจารย์ในเบื้องต้น แต่ในห้องเรียนนั้นไม่อาจช่วยได้ทุกกรณี ดังนั้น อาจารย์ก็จะสอนนักศึกษาเช่นเดียวกับนักศึกษาทั่วไป</p> <p>2. สำหรับการสอบข้อเขียน หากนักศึกษาคนใดที่มีความเครียดในการสอบ ไม่สามารถสอบในห้องสอบทั่วไปได้ ทางศูนย์บริการนักศึกษาพิการก็จะประสานงานกับคณะในการจัดสอบแยกให้</p>	-

ประเด็นคำถาม	ความเห็น	ข้อเสนอแนะ
ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน		
1. ภาพรวมของการจัดกิจกรรมให้กับนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในสถาบันอุดมศึกษาต้องเป็นอย่างไรบ้าง	<p align="center">ความเห็น รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล อุดมพิริยะศักดิ์ อาจารย์ประจำบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต</p> <p>ในการจัดกิจกรรมให้กับนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยินนั้น ศูนย์บริการสนับสนุนนักศึกษาพิการเรียนร่วมมีบทบาทสำคัญในการประสานให้นักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยินได้เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ</p>	<p>การส่งเสริมให้นักศึกษาได้ทำกิจกรรมจะทำให้ให้นักศึกษารู้สึกว่าตนเองมีส่วนร่วมกับสถาบัน เป็นการเปิดโอกาสและลดช่องว่างระหว่างนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยินกับนักศึกษาทั่วไป</p>
2. การจัดกิจกรรมให้กับนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในแต่ละสถาบันอุดมศึกษา เป็นอย่างไรบ้าง	<p align="center">ความเห็นที่หนึ่ง คุณธิดารัตน์ นงศ์ทอง กรณีวิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล</p> <p>1. ทางสถาบันได้ส่งเสริมให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมกับทางมหาวิทยาลัย เช่น กิจกรรมรับน้องของมหาวิทยาลัย ซึ่งวิทยาลัยก็จัดล่ามภาษามือเข้าไปช่วยเหลือด้วย และกิจกรรมต่างๆ ของทางวิทยาลัยเอง เช่น การแห่เทียนเข้าพรรษา การทำการเกษตรและเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น</p> <p>2. สถาบันมีนโยบายให้ความสำคัญกับการทำกิจกรรมของนักศึกษา โดยในทุกวันพุธช่วงบ่าย จะเป็นช่วงเวลาของการจัดกิจกรรมนั้นหน้าการให้กับนักศึกษาโดยเฉพาะ</p>	
	<p align="center">ความเห็นที่สอง คุณฉลองรัตน์ บุญวงศ์ กรณีมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต</p> <p>นักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจะมีความสามารถในด้านกีฬา และด้านศิลปะ ซึ่งทางสถาบันก็ให้การสนับสนุน ตลอดจนถึงมีกิจกรรมนอกสถาบัน เช่น การแข่งขันกีฬาระหว่างสถาบันกับวิทยาลัยราชสุดา เป็นต้น</p>	

ประเด็นคำถาม	ความเห็น	ข้อเสนอแนะ
	ความเห็นที่สาม คุณวิไลวรรณ ซึ่งปรีดา กรณิมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	
	นักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยินของมหาวิทยาลัยนั้น จะมีการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ทั้งของมหาวิทยาลัย คณะ และชุมนุมชมรมต่างๆ ตามความสมัครใจ	-

6.1.2 ความคิดเห็นจากการแจกแบบสอบถามให้กับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

ผู้วิจัยได้ทำแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาขึ้น โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ชุด (รายละเอียดของแบบสอบถามตามเอกสารในภาคผนวก) ดังนี้

แบบสอบถามชุดที่ 1 เป็นการสอบถามนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน และได้เข้ารับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน (O-NET) โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 5 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน

ตอนที่ 2 สภาพการรับรู้เกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน (O-NET)

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการทดสอบความถนัดทั่วไป และความถนัดทางวิชาการและวิชาชีพ (GAT - PAT)

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับระบบการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา

ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลแบบสอบถามชุดที่ 1 โดยกลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 94 คน เป็นนักเรียนหญิงร้อยละ 51.06 และเป็นนักเรียนชายร้อยละ 48.94 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมดถนัดใช้ภาษามือเพื่อการสื่อสาร คิดเป็นร้อยละ 98.94 มีจำนวนน้อยมากที่ถนัดใช้ภาษาเขียน เมื่อพิจารณาถึงประเภทความพิการของนักเรียน พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 98.94 มีความพิการแบบหูตึง

หรือหุนหวกอย่างเดียว โดยมีนักเรียนจำนวนน้อยมากที่มีความพิการซ้ำซ้อนอื่นๆ ร่วมกับหูตึงหรือหุนหวก

แบบสอบถามชุดที่ 2 เป็นการสอบถามนิสิตนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 5 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน

ตอนที่ 2 สภาพการรับรู้เกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลือทางการศึกษาในมหาวิทยาลัยของนิสิตนักศึกษา

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลและการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ในมหาวิทยาลัยของนิสิตนักศึกษา

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการศึกษาในมหาวิทยาลัย

ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลแบบสอบถามชุดที่ 2 โดยกลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 159 คน เป็นนิสิตนักศึกษานิติศาสตร์ 59.12 และเป็นนิสิตนักศึกษาชายร้อยละ 40.88 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ร้อยละ 47.80 รองลงมาคือ นิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ร้อยละ 28.93 และเป็นนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ร้อยละ 10.06 ตามลำดับ นอกจากนี้นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่ถนัดใช้ภาษามือเพื่อการสื่อสาร คิดเป็นร้อยละ 88.05 มีนักศึกษาบางส่วนที่ถนัดใช้ภาษาเขียนและภาษาพูดเพื่อการสื่อสารด้วยสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน เมื่อพิจารณาถึงประเภทความพิการของนักเรียนพบว่า นักเรียนเกือบทั้งหมดส่วนใหญ่ร้อยละ 99.37 มีความพิการแบบหูตึงหรือหุนหวกอย่างเดียว โดยมีนักเรียนจำนวนเพียง 1 คนเท่านั้นที่มีความพิการซ้ำซ้อนอื่นๆ ร่วมกับหูตึงหรือหุนหวก

6.1.2.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการรับทราบถึงสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษา

จากการสำรวจเกี่ยวกับสภาพการรับรู้เกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการจากกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม พบว่า

กรณีกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจำนวน 94 คน พบว่า นักเรียนมากกว่าร้อยละ 50 รับรู้ประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายว่าด้วยการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ยกเว้นประเด็นเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาในทุกสังกัด มีหน้าที่ต้องกำหนดสัดส่วนหรือจำนวนของคนพิการประเภทต่างๆ ให้เหมาะสม ในการรับเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่ไม่ทราบ(ร้อยละ 51.06) เมื่อพิจารณาราย

ประเด็น พบว่า ประเด็นที่นักเรียนรับรู้มากที่สุด 3 ประเด็นแรกคือ อันดับที่ 1 นักเรียนร้อยละ 89.36 ทราบว่า ปัจจุบันมีกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการโดยเฉพาะ อันดับที่ 2 นักเรียนร้อยละ 84.04 ทราบว่า คนพิการมีสิทธิได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการจนตลอดชีวิต และอันดับที่ 3 นักเรียนร้อยละ 71.28 ทราบว่า คนพิการมีสิทธิได้รับเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา โดยรายละเอียดของผลวิเคราะห์อื่นๆ แสดงในตารางที่ 18

**ตารางที่ 18: ร้อยละของสภาพการรับรู้เกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการจัดการศึกษา
ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6**

ลำดับที่	ประเด็น	ทราบ (ร้อยละ)	ไม่ทราบ (ร้อยละ)
1	ปัจจุบันมีกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการโดยเฉพาะ	89.36	10.64
2	คนพิการมีสิทธิได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการจนตลอดชีวิต	84.04	15.96
3	คนพิการมีสิทธิได้รับเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา	71.28	28.72
4	กฎหมายได้กำหนดให้มีกองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการเพื่อใช้จ่ายในการส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ	63.83	36.17
5	คนพิการมีสิทธิเลือกบริการทางการศึกษา เลือกสถานศึกษา เลือกระบบและเลือกรูปแบบการศึกษา	55.32	44.68
6	คนพิการต้องได้รับการศึกษาที่มีมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งการจัดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การทดสอบทางการศึกษาที่เหมาะสมกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละประเภทและบุคคล	54.26	45.74
7	กฎหมายได้กำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาในทุกสังกัดมีหน้าที่ต้องกำหนดสัดส่วนหรือจำนวนของคนพิการประเภทต่างๆ ให้เหมาะสม ในการรับเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา	48.94	51.06

กรณีกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจำนวน 159 คน พบว่า นิสิตนักศึกษามากกว่าร้อยละ 50 รับรู้ประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายว่าด้วยการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ยกเว้นประเด็นเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษา ในทุกสังกัดมีหน้าที่ต้องกำหนดสัดส่วนหรือจำนวนของคนพิการประเภทต่างๆ ให้เหมาะสม ในการรับเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งนิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่ไม่ทราบ (ร้อยละ 50.94) เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า ประเด็นที่นิสิตนักศึกษารับรู้มากที่สุด 3 ประเด็นแรกคือ อันดับที่ 1

นิสิตนักศึกษาร้อยละ 83.65 ทราบว่า มีกองทุนส่งเสริมและพัฒนาศึกษาสำหรับคนพิการ เพื่อใช้จ่ายในการส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาศึกษาสำหรับคนพิการ อันดับที่ 2 นิสิตนักศึกษา ร้อยละ 77.36 ทราบว่า คนพิการมีสิทธิได้รับเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและ ความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา และอันดับที่ 3 นิสิตนักศึกษาร้อยละ 62.26 ทราบว่า คนพิการ มีสิทธิได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการจนตลอดชีวิต โดยรายละเอียดของผลวิเคราะห์อื่นๆ แสดงในตารางที่ 19

ตารางที่ 19: ร้อยละของสภาพการรับรู้เกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการจัดการศึกษา ของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา

ลำดับที่	ประเด็น	ทราบ (ร้อยละ)	ไม่ทราบ (ร้อยละ)
1	กฎหมายได้กำหนดให้มีกองทุนส่งเสริมและพัฒนาศึกษาสำหรับคนพิการ เพื่อใช้จ่ายในการส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาศึกษาสำหรับคนพิการ	83.65	16.35
2	คนพิการมีสิทธิได้รับเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา	77.36	22.64
3	คนพิการมีสิทธิได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความ พิการจนตลอดชีวิต	62.26	37.74
4	คนพิการต้องได้รับการศึกษาที่มีมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งการจัดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การทดสอบทางการศึกษาที่ เหมาะสมกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละประเภทและบุคคล	61.64	38.36
5	คนพิการมีสิทธิเลือกบริการทางการศึกษา เลือกสถานศึกษา เลือกระบบและ เลือกรูปแบบการศึกษา	58.49	41.51
6	ปัจจุบันมีกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการโดยเฉพาะ	50.31	49.69
7	กฎหมายได้กำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาในทุกสังกัดมีหน้าที่ต้องกำหนด สัดส่วนหรือจำนวนของคนพิการประเภทต่างๆ ให้เหมาะสม ในการรับเข้าศึกษา ต่อในสถาบันอุดมศึกษา	49.06	50.94

6.1.2.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการรับเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา

จากการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับรับการเข้าศึกษาต่อในสถาบัน อุดมศึกษา ซึ่งผู้วิจัยสำรวจเฉพาะกลุ่มนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยสำรวจความคิดเห็น ใน 3 ประเด็นหลัก พบว่า

ประเด็นที่หนึ่ง ความคิดเห็นเกี่ยวกับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินิยมขั้นพื้นฐาน (O-NET) โดยสอบถามนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินและเคยเข้าร่วมการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินิยมขั้นพื้นฐาน (O-NET) จำนวน 94 คน มีความคิดเห็นในประเด็นต่างๆ ดังนี้

1) คำสั่งและวิธีการทำข้อสอบ: โดยภาพรวม นักเรียนร้อยละ 82.97 มีความเข้าใจเพียงบางส่วนเกี่ยวกับคำสั่งและวิธีการทำข้อสอบ O-NET เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า นักเรียนเข้าใจคำสั่งและวิธีการทำข้อสอบเป็นดีมาก ร้อยละ 1.06 เข้าใจดีร้อยละ 7.45 เข้าใจบ้างร้อยละ 51.06 ไม่ค่อยเข้าใจร้อยละ 31.91 และไม่เข้าใจเลยร้อยละ 8.51

2) ความเหมาะสมของจำนวนข้อสอบกับระยะเวลาที่ใช้สอบ: นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 77.66 มีความเห็นว่าจำนวนข้อสอบมีมากเกินไปเมื่อเทียบกับระยะเวลาที่ใช้สอบ นักเรียนร้อยละ 12.77 มีความเห็นว่าเหมาะสมดีแล้ว และร้อยละ 9.57 มีความเห็นว่าจำนวนข้อสอบน้อยเกินไปเมื่อเปรียบเทียบกับระยะเวลาที่ใช้สอบ

3) ภาษาเขียนที่ใช้ในข้อสอบ: นักเรียนร้อยละ 92.55 มีความเห็นว่าภาษาเขียนที่ใช้ในข้อสอบ O-NET มีความสลับซับซ้อน นักเรียนไม่เข้าใจ ก่อให้เกิดปัญหาในการทำข้อสอบ มีเพียงร้อยละ 7.45 ที่มีความเห็นว่า ภาษาเขียนในข้อสอบ O-NET ไม่เป็นปัญหา เพราะเป็นภาษาที่ใช้ในข้อสอบทั่วไป

4) นักเรียนร้อยละ 88.30 มีความเห็นว่า ข้อสอบ O-NET ควรทำเป็นภาษามือ และร้อยละ 11.70 มีความเห็นว่า ข้อสอบ O-NET ไม่ควรทำเป็นภาษามือ นอกจากนี้ นักเรียนร้อยละ 58.51 มีความเห็นว่า ควรให้นักเรียนตอบข้อสอบ O-NET เป็นภาษามือ และร้อยละ 41.49 มีความเห็นว่าไม่ควรให้นักเรียนตอบข้อสอบเป็นภาษามือ

ประเด็นที่สอง ความคิดเห็นเกี่ยวกับการทดสอบความถนัดทั่วไป (GAT) และการทดสอบความถนัดทางวิชาการและวิชาชีพ (PAT) โดยสอบถามนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน จำนวน 94 คน มีความคิดเห็นในประเด็นต่างๆ ดังนี้

1) นักเรียนร้อยละ 51.06 ทราบว่า คนพิการมีสิทธิในการเข้ารับการทดสอบ GAT และ PAT โดยมีนักเรียนจำนวน 18 คนจากจำนวน 94 คนเคยเข้าร่วมการทดสอบ GAT และ PAT คิดเป็นร้อยละ 19.15

2) สำหรับนักเรียนที่เคยเข้าร่วมการทดสอบ GAT และ PAT

2.1) นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 55.56 เข้าใจคำสั่งและวิธีทำข้อสอบพอสมควร รองลงมาร้อยละ 27.78 เข้าใจคำสั่งและวิธีทำข้อสอบดี อย่างไรก็ตาม นักเรียนร้อยละ 11.11 ไม่เข้าใจคำสั่งและวิธีการทำข้อสอบเลย

2.2) เมื่อพิจารณาประเด็นความเหมาะสมของจำนวนข้อสอบกับระยะเวลาที่ใช้สอบ พบว่า นักเรียนร้อยละ 77.78 มีความเห็นว่า ข้อสอบมีจำนวนมากไปเมื่อเทียบกับระยะเวลา รองลงมาคือ ร้อยละ 16.67 ที่มีความเห็นว่า มีความเหมาะสมดีแล้ว

2.3) สำหรับประเด็นภาษาเขียนที่ใช้ในข้อสอบ นักเรียนร้อยละ 88.89 มีความเห็นว่า ตนเองไม่เข้าใจภาษาเขียนที่ใช้ในการข้อสอบ

2.4) นักเรียนร้อยละ 77.78 มีความเห็นว่า ข้อสอบ GAT และ PAT ควรทำเป็นภาษามือ และร้อยละ 22.22 มีความเห็นว่า ไม่ควรทำเป็นภาษามือ นอกจากนี้ นักเรียนร้อยละ 72.22 มีความเห็นว่า ควรให้นักเรียนตอบข้อสอบเป็นภาษามือ และร้อยละ 27.78 มีความเห็นว่าไม่ควรให้นักเรียนตอบข้อสอบเป็นภาษามือ

ประเด็นที่สาม ความคิดเห็นเกี่ยวกับระบบการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา โดยสอบถามนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน จำนวน 94 คน มีความคิดเห็นในประเด็นต่างๆ ดังนี้

1) นักเรียนร้อยละ 69.15 ทราบว่า คนพิการมีสิทธิเข้ารับการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาในระบบรับกลาง หรือแอดมิชชั่น (Admission) มีเพียงร้อยละ 30.85 ที่ไม่ทราบว่าคนพิการมีสิทธิ

2) นักเรียนร้อยละ 59.57 จะใช้ผลคะแนน O-NET และ GAT – PAT เพื่อสมัครเข้าเรียนต่อในระดับอุดมศึกษาในระบบรับกลาง หรือแอดมิชชั่น มีเพียงร้อยละ 40.43 ที่จะไม่ใช้

3) สถาบันอุดมศึกษาที่ผู้บกพร่องทางการได้ยินคิดว่าจะสมัครเข้าเรียนต่อ ประกอบด้วย

อันดับ 1 วิทยาลัยราชสุดา (ม.มหิดล) และมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

อันดับ 2 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

อันดับ 3 วิทยาลัยพลศึกษา เพชรบูรณ์

อันดับ 4 มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

อันดับ 5 มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลามาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม และวิทยาลัยพลศึกษาสุโขทัย

4) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกสถาบันอุดมศึกษาของนักเรียน พบว่า ปัจจัยด้านสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการและการมีล่ามภาษามือ มีความสำคัญที่สุดต่อการเลือกสถาบันอุดมศึกษาเพื่อศึกษาต่อ (ร้อยละ 62.77) และปัจจัยด้านชื่อเสียงของสถาบัน และคุณภาพอาจารย์ มีความสำคัญน้อยที่สุด (ร้อยละ 14.89) รายละเอียดในตารางที่ 20

**ตารางที่ 20: ร้อยละของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกสถาบันอุดมศึกษา
ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6**

ปัจจัย	ร้อยละ
การมีล่ามภาษามือ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ	62.77
มีคณะหรือสาขาวิชาที่ตนสนใจ	37.23
มีเพื่อนไปเรียนด้วย	32.98
มีความสะดวกในการเดินทาง	23.40
ชื่อเสียงของสถาบัน	14.89
คุณภาพของอาจารย์	14.89

6.1.2.3 ความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน การจัดทำ หลักสูตร การวัดและประเมินผล และการเข้าร่วมกิจกรรมในสถาบันอุดมศึกษา

จากการสำรวจความพึงพอใจของนิสิตนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน จำนวน 159 คน เกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล และการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ในสถาบันอุดมศึกษา พบว่า นิสิตนักศึกษามีความพึงพอใจต่อประเด็นดังกล่าว อยู่ในระดับดี* มีค่าเฉลี่ยคะแนนความพึงพอใจอยู่ระหว่าง 3.51 ถึง 3.92 จากคะแนนเต็ม 5 คะแนน โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรกคือ อันดับที่ 1 ผู้เรียนมีความเข้าใจและเข้าถึงเนื้อหาหลักสูตรที่เรียนในแต่ละรายวิชา อันดับที่ 2 ผู้สอนกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการวัดและประเมินผลรายวิชาอย่างเหมาะสม และอันดับที่ 3 การให้ระยะเวลาในการสอบแต่ละวิชา มีความเหมาะสม ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มหาวิทยาลัยมีการสอนซ่อม

* ผู้วิจัยได้กำหนดระดับคะแนนความพึงพอใจในการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง โดยระดับดีมากเท่ากับ 5 คะแนน ระดับดีเท่ากับ 4 คะแนน ระดับปานกลางเท่ากับ 3 คะแนน ระดับน้อยเท่ากับ 2 คะแนน และระดับน้อยที่สุดเท่ากับ 1 คะแนน นอกจากนี้แล้วผู้วิจัยได้กำหนดระดับคะแนนเฉลี่ยของความพึงพอใจ โดยระดับดีมากเท่ากับ 4.50 – 5.00 คะแนน ระดับดีเท่ากับ 3.51 – 4.50 คะแนน ระดับปานกลางเท่ากับ 2.51 – 3.50 คะแนน ระดับน้อยเท่ากับ 1.51 – 2.50 คะแนน และระดับน้อยที่สุดเท่ากับ 1.00 – 1.50 คะแนน

เสริมวิชาการหรือจัดตัวให้แก่บัณฑิตนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โดยรายละเอียดของผลวิเคราะห์อื่นๆ แสดงในตารางที่ 21

ตารางที่ 21 ค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจการจัดทำหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และการเข้าร่วมกิจกรรมในสถาบันอุดมศึกษา

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ผู้เรียนมีความเข้าใจและเข้าถึงเนื้อหาหลักสูตรที่เรียนในแต่ละรายวิชา	3.92	0.69
ผู้สอนกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการวัดและประเมินผลรายวิชา เช่น การสอบภาค ทฤษฎี การสอบภาคปฏิบัติ การทำรายงาน การนำเสนอหน้าชั้นเรียน เป็นต้น อย่างเหมาะสม	3.91	0.70
การให้ระยะเวลาในการสอบแต่ละวิชา มีความเหมาะสม	3.85	0.71
ผู้สอนมีการใช้สื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชา	3.83	0.79
ผู้สอนใช้เทคนิคและวิธีการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน	3.79	0.72
การให้ระยะเวลาในการเรียนแต่ละวิชา ในแต่ละครั้งมีความเหมาะสม	3.70	0.71
มีการจัดกิจกรรมต่างๆ ภายในมหาวิทยาลัยให้แก่บัณฑิตนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เช่น กีฬา ดนตรี ศิลป วัฒนธรรม เป็นต้น	3.63	1.09
มีการจัดกิจกรรมต่างๆ ให้บัณฑิตนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ได้มีโอกาสร่วมทำกับชุมชน หรือหน่วยงานอื่นนอกมหาวิทยาลัย	3.53	1.03
มหาวิทยาลัยมีการสอนซ่อมเสริมวิชาการหรือจัดตัวให้แก่บัณฑิตนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน	3.51	1.01

6.1.2.4 ความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดระบบบริการสนับสนุนคนพิการ (Disability Support Services/DSS) ในสถาบันอุดมศึกษา

จากการสำรวจความพึงพอใจของนิสิตนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน จำนวน 159 คน ที่มีต่อการจัดระบบบริการสนับสนุนคนพิการ(Disability Support Services/DSS) ซึ่งรวมถึงการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก เทคโนโลยี สื่อ บริการ และความช่วยอื่นใดทางการศึกษาในมหาวิทยาลัย พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อประเด็นต่างๆ อยู่ในระดับปานกลางถึงดี มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.21 ถึง 4.06 จากคะแนนเต็ม 5 คะแนน โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรกคือ อันดับที่ 1 คือ มหาวิทยาลัยจัดบริการล่ามภาษามือในชั้นเรียน ให้แก่นิสิตนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน อันดับที่ 2 มหาวิทยาลัยจัดสิ่งอำนวยความสะดวก

สะดวก เพื่อให้บัณฑิตนักศึกษามีได้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร ในสถานที่ชุมนุมสาธารณะหรือห้องประชุม และ
 อันดับที่ 3 มหาวิทยาลัยจัดสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นิสิตนักศึกษาในการติดต่อสอบถามบริการ
 สาธารณะภายในมหาวิทยาลัย ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มหาวิทยาลัยจัดสิ่งอำนวยความสะดวก
 เพื่อให้บัณฑิตนักศึกษามีสามารถใช้บริการยานพาหนะขนส่งภายในมหาวิทยาลัยได้เท่า
 เทียมกับคนทั่วไป โดยรายละเอียดของผลวิเคราะห์อื่นๆ แสดงในตารางที่ 22

ตารางที่ 22: ค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจการบริการจัดระบบบริการสนับสนุนคนพิการ
 (Disability Support Services/DSS) ในสถาบันอุดมศึกษา

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
มหาวิทยาลัยที่นิสิตนักศึกษากำลังศึกษาอยู่มีการจัดบริการล่ามภาษามือใน ชั้นเรียนให้แก่บัณฑิตนักศึกษามีความบกพร่องทางการได้ยิน	4.06	1.20
มหาวิทยาลัยที่นิสิตนักศึกษากำลังศึกษาอยู่มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อให้บัณฑิตนักศึกษามีได้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร ในสถานที่ชุมนุมสาธารณะหรือ ห้องประชุม เช่น ล่ามภาษามือ รวมถึงการจัดที่นั่งและแสงสว่างเพื่อให้เห็นสี หน้าและท่าทางของล่ามภาษามือได้อย่างชัดเจน เป็นต้น	3.91	.87
มหาวิทยาลัยที่นิสิตนักศึกษากำลังศึกษาอยู่มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก แก่นิสิตนักศึกษาในการติดต่อสอบถามบริการสาธารณะภายในมหาวิทยาลัย เช่น ล่ามภาษามือ สื่อที่ชี้แจงวิธีการขอรับบริการ และสื่อที่ให้ข้อมูล เป็นต้น	3.74	.89
มหาวิทยาลัยที่นิสิตนักศึกษากำลังศึกษาอยู่มีการจัดบริการให้คำปรึกษาแก่ นิสิตนักศึกษามีความบกพร่องทางการได้ยิน โดยอาจารย์หรือเจ้าหน้าที่ ล่ามภาษามือ	3.69	.96
มหาวิทยาลัยที่นิสิตนักศึกษากำลังศึกษาอยู่มีระบบบริการสนับสนุนนิสิต นักศึกษาพิการเรียนร่วม(DSS) โดยมีการประเมินความต้องการจำเป็น และมี แผนการให้บริการเฉพาะบุคคล(Individualized Service Plan: ISP)	3.65	1.07
มหาวิทยาลัยที่นิสิตนักศึกษากำลังศึกษาอยู่มีการจัดผู้จดคำบรรยายในชั้น เรียน(Notetaker) ให้แก่นิสิตนักศึกษามีความบกพร่องทางการได้ยิน	3.62	1.06
มหาวิทยาลัยที่นิสิตนักศึกษากำลังศึกษาอยู่มีการจัด สาธารณูปโภคและ บริการอื่นๆ ภายในมหาวิทยาลัยโดยมีสิ่งอำนวยความสะดวกเฉพาะทางเพื่อ รองรับนิสิตนักศึกษามีความบกพร่องทางการได้ยิน เช่น โทรสาร หรือ โทรศัพท์สำหรับนิสิตนักศึกษามีความบกพร่องทางการได้ยิน การใช้งาน ห้องสมุด การใช้งานโรงอาหาร, อักษรวิงไฟฟ้าสำหรับประชาสัมพันธ์ข้อมูล ต่าง ๆ ฯลฯ	3.45	1.09

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
มหาวิทยาลัยที่นิสิตนักศึกษากำลังศึกษาอยู่มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการติดต่อและป้องกันอันตรายที่อาจเกิดกับนิสิตนักศึกษา หากนิสิตนักศึกษาติดอยู่ในลิฟท์ หรือห้องซึ่งล๊อคประตู เช่น สัญญาณไฟสำหรับสื่อสารเสียงสัญญาณพร้อมไฟกระพริบ ลิฟท์ที่เป็นกระจกสามารถมองเห็นคนด้านนอกได้ และช่องว่างด้านล่างระหว่างประตูกับพื้นห้อง เพื่อให้บุคคลนอกห้องสามารถสอดเอกสารเพื่อการสื่อสาร เป็นต้น	3.39	.93
มหาวิทยาลัยที่นิสิตนักศึกษากำลังศึกษาอยู่มีการจัดบริการล่ามภาษามือนอกชั้นเรียนให้แก่นิสิตนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเมื่อนิสิตนักศึกษามีความต้องการจำเป็น เพื่อให้สามารถขอใช้บริการในการติดต่อหน่วยงานอื่นๆ เช่น โรงพยาบาล สถานีตำรวจ เป็นต้น	3.28	1.24
มหาวิทยาลัยที่นิสิตนักศึกษากำลังศึกษาอยู่มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อให้นิสิตนักศึกษาสามารถใช้บริการยานพาหนะขนส่งภายในมหาวิทยาลัยได้เท่าเทียมกับคนทั่วไป เช่น ป้ายประกาศที่เป็นตัวอักษร เสียงสัญญาณพร้อมไฟกระพริบ และอักษรวิ่งที่มีข้อความเหมือนการประกาศด้วยเสียงทุกประการ เป็นต้น	3.21	1.10

6.1.2.5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา

จากการสำรวจความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน จำนวน 159 คน เกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา พบว่า ในปัจจุบันนิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่ยังต้องเสียค่าใช้จ่ายต่างๆ ในการศึกษาให้กับมหาวิทยาลัย (ร้อยละ 51.57) โดยเสียค่าใช้จ่ายเป็นค่าลงทะเบียนเรียน (หรือค่าหน่วยกิต) มากที่สุด ร้อยละ 44.65 โดยรายละเอียดของผลวิเคราะห์อื่นๆ แสดงในตารางที่ 23

ตารางที่ 23: ร้อยละของค่าใช้จ่ายในการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา
ของนิสิตนักศึกษาที่ต้องเสีย

ค่าใช้จ่ายในการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา	ร้อยละ
ค่าลงทะเบียนเรียน (หรือค่าหน่วยกิต)	44.65
ค่าบำรุงการศึกษา	33.96
ค่าขึ้นทะเบียนนิสิตนักศึกษาใหม่	23.90
ค่าธรรมเนียม	20.75
ค่าประกันความเสียหาย	16.35
ไม่เสียค่าใช้จ่ายใดๆ เลย	48.43

นอกจากนั้นแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับการศึกษาของนิสิตนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน จำนวน 159 คน พบว่า นิสิตนักศึกษาร้อยละ 81.76 ต้องเสียค่าที่พัก โดยเฉลี่ยเดือนละ 1,525 บาทต่อคน นิสิตนักศึกษาร้อยละ 79.25 ต้องเสียค่าเดินทางระหว่างที่เรียนและที่พัก โดยเฉลี่ยเดือนละ 1,093 บาทต่อคน และนิสิตนักศึกษา ร้อยละ 37.11 ต้องเสียค่าหนังสือ ค่าเอกสารประกอบการสอน และอุปกรณ์การเรียน โดยเฉลี่ยเดือนละ 719 บาทต่อคน นอกจากนี้แล้ว ยังมีนิสิตนักศึกษาจำนวน 2 คนที่ต้องเสียค่าใช้จ่ายอื่นๆ เป็นค่าทัศนศึกษาให้กับสถาบัน

6.2 สภาพปัญหาของการบังคับใช้กฎหมายในการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในระดับอุดมศึกษาที่กระทบต่อสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาค

จากที่ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในบทที่ 5 และได้นำเสนอความคิดเห็นที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร คณาจารย์ เจ้าหน้าที่และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ตลอดจนตรวจสอบความคิดเห็นและความพึงพอใจของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยินไปข้างต้นแล้วนั้น ในส่วนนี้ผู้วิจัยจะนำข้อมูลทั้งหมดนั้นมาสรุปผลและวิเคราะห์ถึงสภาพปัญหาในการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในระดับอุดมศึกษาที่กระทบต่อสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลกลุ่มดังกล่าว โดยแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่หนึ่ง สภาพปัญหาของการรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาที่กระทบต่อสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาค

ส่วนที่สอง สภาพปัญหาของการจัดระบบบริการสนับสนุนคนพิการ (Disability Support Services/DSS) และการจัดสรรงบประมาณที่กระทบต่อสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาค

ส่วนที่สาม สภาพปัญหาของการจัดการเรียนการสอน การจัดทำหลักสูตร การวัดและประเมินผล และการเข้าร่วมกิจกรรมที่กระทบต่อสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาค

6.2.1 สภาพปัญหาของการรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาที่กระทบต่อสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาค

ตามที่พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 ได้กำหนดให้คนพิการ ซึ่งรวมถึงผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมีเสรีภาพในการเลือกบริการทางการศึกษา สถานศึกษา ระบบและรูปแบบการศึกษา โดยต้องคำนึงถึงความสามารถ ความสนใจ ความถนัด

และความต้องการจำเป็นพิเศษของบุคคลนั้น ตลอดจนให้สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาในทุกสังกัด มีหน้าที่รับคนพิการเข้าศึกษาในสัดส่วนหรือจำนวนที่เหมาะสม ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการกำหนด ซึ่งคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการกำหนดก็ได้ออกหลักเกณฑ์และวิธีการไว้ในระเบียบ คณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการว่าด้วยการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา สำหรับคนพิการ พ.ศ. 2552 โดยกำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาในทุกสังกัดมีหน้าที่รับคนพิการเข้าศึกษาในสัดส่วนหรือจำนวนที่เหมาะสมโดยให้คำนึงถึงประเภทของความพิการด้วย ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่สภาสถาบันอุดมศึกษากำหนด และแจ้งคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการเพื่อทราบไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยยี่สิบวันก่อนเริ่มปี การศึกษา โดยเริ่มตั้งแต่ปีการศึกษา 2553 เป็นต้นไปนั้น

ประเด็นที่หนึ่ง ที่ผู้วิจัยให้ความสนใจคือ นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน รับทราบหรือไม่ว่า กฎหมายได้กำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาในทุกสังกัดมีหน้าที่ต้องกำหนดสัดส่วนหรือจำนวนของคน พิการประเภทต่างๆ ให้เหมาะสมในการรับเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งจากการสำรวจ ข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่ทราบว่ากฎหมายได้กำหนดประเด็น ดังกล่าวไว้ กล่าวคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ส่วนใหญ่ไม่ทราบ คิดเป็นร้อยละ 51.06 และ นิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ไม่ทราบคิดเป็นร้อยละ 50.94 ดังนั้น การที่กลุ่มนี้ไม่ ทราบ ก็อาจกล่าวได้ว่า บุคคลกลุ่มนี้ไม่ทราบว่าตนเองมีสิทธิที่จะเรียกร้องให้สถาบันอุดมศึกษา ดำเนินการตามหน้าที่ที่กฎหมายได้กำหนดไว้

ประเด็นที่สอง หากพิจารณาการรับบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาระบบ กลาง หากนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจะเข้าศึกษาต่อโดยใช้ระบบนี้แล้ว จะเห็นได้ว่า นักเรียนกลุ่มนี้จะต้องแข่งขันกับนักเรียนทั่วไปภายใต้หลักเกณฑ์เดียวกัน ซึ่งจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ ข้อมูลแล้ว ก็เห็นสอดคล้องกันว่า โอกาสที่นักเรียนกลุ่มนี้จะผ่านการคัดเลือกนั้นเป็นไปได้น้อยมาก อันเนื่องมาจากข้อจำกัดทางด้านภาษาเขียนที่ใช้ในข้อสอบ การไม่เข้าใจคำสั่งและวิธีการทำ ข้อสอบ และเวลาที่ต้องใช้ในการทำข้อสอบที่เท่ากับนักเรียนทั่วไป ดังจะเห็นได้จากการสำรวจข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามซึ่งนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่าการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน(O-NET) นั้น นักเรียนส่วนใหญ่มีความเข้าใจเพียง บางส่วนเกี่ยวกับคำสั่งและวิธีการทำข้อสอบ จำนวนข้อสอบมีมากเกินไปเมื่อเทียบกับระยะเวลา ที่ใช้สอบ และภาษาเขียนที่ใช้ในข้อสอบ มีความสลับซับซ้อน นักเรียนไม่เข้าใจ ก่อให้เกิดปัญหาใน การทำข้อสอบ ตลอดจนเสนอแนะว่าข้อสอบควรทำเป็นภาษามือและให้ตอบเป็นภาษามือ

ซึ่งหากพิจารณาความเห็นจากการตอบแบบถามเกี่ยวกับข้อสอบความถนัดทั่วไป (GAT) และความถนัดทางวิชาการและวิชาชีพ (PAT) ก็เป็นไปในแนวทางเดียวกัน ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า การรับบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาระบบกลาง ไม่เอื้ออำนวยต่อนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า แม้ว่าจะระบบการคัดเลือกนี้ต้องอยู่ภายใต้เกณฑ์มาตรฐานเดียวกันก็ตาม แต่นักเรียนกลุ่มนี้ก็มีความแตกต่างจากนักเรียนทั่วไป ดังนั้น หากพิจารณาในแง่ของหลักความเสมอภาคแล้ว การเลือกปฏิบัติอย่างเป็นธรรมสามารถเกิดขึ้นได้ ดังเช่น การทำข้อสอบขยายหรือข้อสอบอักษรเบรลล์ เป็นต้น โดยสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน อาจพิจารณาเพิ่มเวลาในการทำข้อสอบ หรือการทำข้อสอบเป็นภาษามือโดยผ่านล่ามภาษามือหรืออัฒภาษามือเป็นวิธีดี เป็นต้น

ประเด็นที่สาม การรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเข้าศึกษาต่อในระบบรับตรง จะเห็นได้ว่า แม้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้กำหนดแนวทางให้สถาบันอุดมศึกษาต้องแจ้งประกาศรับคนพิการเข้าศึกษาต่อในแต่ละปีการศึกษาให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษารวบรวมส่งคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ อันสอดคล้องกับระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการว่าด้วยการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2552 ก็ตาม แต่กลับพบว่า ไม่มีสถาบันอุดมศึกษาใดเลยที่แจ้งมายังสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ประกอบกับหากพิจารณาข้อมูลที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้เคยสำรวจเกี่ยวกับนโยบาย แนวทาง และมาตรการการรับเข้าศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา ในปีการศึกษา 2551 – 2552 ดังที่ผู้วิจัยได้นำเสนอไปแล้วในบทที่ 5 ก็พบว่า นโยบายในการรับเข้าศึกษาต่อของสถาบันส่วนใหญ่เน้น เปิดโอกาสทางการศึกษาแก่ผู้พิการทุกคนสามารถสมัครเข้าศึกษาได้ตามความสามารถอย่างเท่าเทียมกัน หรือไม่ได้กำหนดนโยบายที่ชัดเจนแต่ไม่ปิดกั้นสำหรับผู้พิการที่สามารถสอบผ่านได้ ส่วนแนวทาง และมาตรการการรับนั้น จะใช้แนวทางและมาตรการการรับผู้ที่มีความพิการโดยเหมือนกับนักศึกษาทั่วไป ดังนั้น จะเห็นได้ว่าสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ยังคงให้ผู้พิการแข่งขันกับนักเรียนทั่วไป

อย่างไรก็ตาม จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลซึ่งมาจากสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน พบว่า วิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ก็มีการกำหนดจำนวนสัดส่วนในการรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัย อย่างไรก็ตาม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ก็ยังมีข้อจำกัดที่เปิดรับได้บางคณะ และจะรับเฉพาะนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ที่ใช้เครื่องช่วยฟังได้เท่านั้น ส่วนกรณีของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตนั้น แม้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการ

ได้ยีนจะมีสิทธิสมัครสอบในทุกคณะในระบบรับตรง แต่นักเรียนกลุ่มนี้ก็ต้องแข่งขันกับนักเรียนทั่วไป ซึ่งขึ้นอยู่กับศักยภาพของนักเรียนเอง

นอกจากนั้นแล้ว ผู้วิจัยมีข้อสังเกตว่า แม้นักเรียนจะมีเสรีภาพในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาตามความสามารถ ความสนใจ ความถนัดและความต้องการจำเป็นพิเศษแล้ว แต่ในทางปฏิบัติจากการสำรวจข้อมูลจากแบบสอบถาม พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ยังเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่มีความพร้อมในการจัดการศึกษาให้กับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โดยมีปัจจัยสนับสนุนจากการที่สถาบันนั้น มีล่ามภาษามือ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ให้กับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ดังนั้น จึงเป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินโดยปริยาย

6.2.2 สภาพปัญหาของการจัดระบบบริการสนับสนุน นิสิตนักศึกษาพิการ (Disability Support Services/DSS) และการจัดสรรงบประมาณที่กระทบต่อสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาค

ในการวิเคราะห์สภาพปัญหาของการจัดระบบบริการสนับสนุนคนพิการ (Disability Support Services/DSS) และการจัดสรรงบประมาณที่กระทบต่อสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคนั้น ผู้วิจัยขอแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็นสองส่วน โดยจะวิเคราะห์สภาพปัญหาของการจัดระบบบริการสนับสนุนคนพิการ (Disability Support Services/DSS) ที่กระทบต่อสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคก่อน และจะวิเคราะห์สภาพปัญหาของการจัดสรรงบประมาณที่กระทบต่อสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคตามลำดับต่อไป

สำหรับการจัดระบบบริการสนับสนุนคนพิการ (Disability Support Services/DSS) ในสถาบันอุดมศึกษานั้น เป็นหลักการที่อยู่ภายใต้แนวคิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิมนุษยชน และหลักความเสมอภาคที่ต้องการช่วยให้ นิสิตนักศึกษาที่มีความพิการได้เข้าถึงการจัดการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาได้อย่างเท่าเทียมกับนิสิตนักศึกษาทั่วไป เพื่อเป็นการลดอุปสรรคต่างๆ ที่จำกัดโอกาสทางการศึกษา ซึ่งจากการที่ได้ศึกษาแนวคิดดังกล่าวในบทที่ 5 ไปแล้วนั้น จะเห็นได้ว่าการจัดระบบบริการนี้ ผู้จัดต้องมีความเข้าใจในหลักการการออกแบบที่เป็นสากลและเป็นธรรม (Universal Design) หลักการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกหรือเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก (Assistive Technology) และหลักการช่วยเหลืออย่างสมเหตุสมผล (Reasonable Accommodation) ซึ่งหลักการเหล่านี้ก็มาจากรฐานความคิดเกี่ยวกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิมนุษยชน และหลักความเสมอภาคเช่นเดียวกัน โดยผู้จัดต้องใช้หลักการดังกล่าว

ควบคู่ไปกับการมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะความพิการในแต่ละประเภท และความต้องการจำเป็นของนิสิตนักศึกษาแต่ละคน

จากแนวคิดข้างต้น จึงได้มีการบัญญัติหลักการดังกล่าวไว้ในพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ.2551 และระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการว่าด้วยการจัดการศึกษาอุดมศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2552 โดยกำหนดให้คนพิการมีสิทธิ และสถาบันอุดมศึกษามีหน้าที่ในการจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวก เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับคนพิการ นอกจากนี้แล้วสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษายังได้กำหนดแนวทางให้สถาบันอุดมศึกษาที่รับคนพิการเข้าศึกษาต้องจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวก เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับคนพิการอย่างเหมาะสม เพียงพอและสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของนิสิตนักศึกษาพิการแต่ละประเภท โดยสถาบันอุดมศึกษาอาจตั้งหน่วยงานเฉพาะขึ้นอย่างเป็นทางการ เพื่อเป็นศูนย์กลางในการให้บริการทางการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษาพิการ พร้อมทั้งจัดสรรบุคลากรปฏิบัติงานที่มีทักษะพื้นฐานในการบริการสนับสนุนคนพิการในสัดส่วนที่เหมาะสมกับจำนวนนิสิตนักศึกษาพิการของสถาบัน ทั้งนี้ ให้สถาบันอุดมศึกษาขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการดังกล่าวจากสำนักงบประมาณโดยตรง หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แม้ว่าจะมีกฎหมายและการกำหนดแนวทางที่ชัดเจนแล้ว แต่ในทางปฏิบัติก็จำเป็นที่ต้องมีการบังคับใช้อย่างจริงจัง โดยหากพิจารณาจากข้อมูลที่สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาได้เคยสำรวจเกี่ยวกับหน่วยงานที่รับผิดชอบการให้บริการสวัสดิการนักเรียน นิสิต นักศึกษาพิการ ในปีการศึกษา 2551-2552 พบว่า สถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ไม่มีหน่วยงานรับผิดชอบโดยตรง นอกจากนี้แล้วผู้ให้ข้อมูลจากสำนักคณะกรรมการการอุดมศึกษายังให้ข้อมูลว่าในปัจจุบันมีสถาบันอุดมศึกษาที่มีการจัดระบบบริการสนับสนุนคนพิการ (Disability Support Services/DSS) จำนวน 26 แห่ง ซึ่งส่วนใหญ่ก็จะเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏ จากจำนวนดังกล่าวหากเทียบกับจำนวนสถาบันอุดมศึกษาทั้งหมดประมาณ 169 แห่งแล้ว ก็ถือว่าไม่มาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรณีนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่มองว่าล่ามภาษามือ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เป็นปัจจัยสำคัญในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาในการศึกษาต่อ

จากตัวเลขข้างต้น จึงอาจกล่าวได้สถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่ให้ความสำคัญในการจัดระบบบริการสนับสนุนคนพิการ (Disability Support Services/ DSS) ซึ่งรวมถึงผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โดยผู้วิจัยมีความเห็นว่า ปัญหาดังกล่าวเกิดจากสาเหตุหลาย

ประการ ดังที่ผู้ให้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์หลายท่านให้ความเห็นไว้ เช่น งบประมาณในการดำเนินการที่ค่อนข้างสูง ต้องมีบุคลากรที่เพียงพอ ต้องใช้องค์ความรู้และผู้เชี่ยวชาญเป็นการเฉพาะในการดำเนินการ ไม่ว่าจะเป็นการจัดล่ามภาษามือ การจัดผู้ช่วยจดคำบรรยาย การจัดสอนเสริมทางวิชาการ การบันทึกเทปวีดิทัศน์ในการสอน การบริการให้คำปรึกษา เป็นต้น ซึ่งแม้แต่สถาบันอุดมศึกษาที่มีประสบการณ์ในการจัดระบบบริการสนับสนุนคนพิการ (Disability Support Services/ DSS) ก็ยังประสบปัญหาและอุปสรรคในบางครั้ง และยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มที่ ดังที่ผู้ให้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์หลายท่านได้กล่าวไปแล้วข้างต้น

นอกจากนี้แล้ว หากพิจารณาจากการสำรวจข้อมูลนิสิตนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในสถาบันอุดมศึกษาจากแบบสอบถามในประเด็นเกี่ยวกับความพึงพอใจในการจัดระบบบริการสนับสนุนคนพิการ(Disability Support Services/DSS) และการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก เทคโนโลยี สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาในมหาวิทยาลัย พบว่าโดยส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี ยกเว้นใน 4 ประเด็นต่อไปนี้ที่อยู่ในระดับปานกลาง คือ 1) การจัดสาธารณูปโภคและบริการอื่นๆ ภายในมหาวิทยาลัยโดยมีสิ่งอำนวยความสะดวกเฉพาะทางเพื่อรองรับนิสิตนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน 2) การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อการติดต่อและป้องกันอันตรายที่อาจเกิดกับนิสิตนักศึกษา หากนิสิตนักศึกษาติดอยู่ในลิฟท์ หรือห้องซึ่งล็อกประตู 3) การจัดบริการล่ามภาษามือนอกชั้นเรียนให้แก่นิสิตนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเมื่อนิสิตนักศึกษามีความต้องการจำเป็น เพื่อให้สามารถขอใช้บริการในการติดต่อหน่วยงานอื่นๆ และ 4) การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อให้ให้นิสิตนักศึกษาสามารถใช้บริการยานพาหนะขนส่งภายในมหาวิทยาลัยได้เท่าเทียมกับคนทั่วไป โดยมีคะแนนความพึงพอใจเฉลี่ยเรียงจากมากไปน้อยตามลำดับ ซึ่งข้อมูลนี้เป็นสิ่งที่สถาบันอุดมศึกษาต้องดำเนินการแก้ไขปรับปรุงต่อไป

สำหรับการจัดสรรงบประมาณในการจัดการศึกษาให้กับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินนั้น ดังที่ได้กล่าวไปแล้วในบทที่ 5 ว่า ได้มีการออกระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการว่าด้วยการจัดการศึกษาอุดมศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2552 และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้กำหนดแนวทางในการดำเนินการด้านงบประมาณไว้สองประการ กล่าวคือ กรณีที่สถาบันอุดมศึกษาจะใช้งบประมาณสำหรับการจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับคนพิการนั้น ให้สถาบันอุดมศึกษาขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการดังกล่าวจากสำนักงานงบประมาณโดยตรงหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนกรณีที่สถาบันอุดมศึกษาจะขอรับเงินอุดหนุนทางการ

ศึกษาที่เป็นค่าเล่าเรียน ค่าบำรุง ค่าธรรมเนียม และค่าใช้จ่ายอื่นที่เกี่ยวข้องนั้น ให้ดำเนินการขอจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่สำนักงานกำหนด

จากกฎหมายและแนวทางข้างต้น หากพิจารณาจากข้อมูลที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้เคยสำรวจเกี่ยวกับหน่วยงานที่รับผิดชอบการให้บริการสวัสดิการนักเรียน นิสิตนักศึกษาพิการ ในปีการศึกษา 2551-2552 พบว่าสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ที่ตอบข้อมูลจะใช้จ่ายเงินรายได้สถาบัน นอกจากนั้นแล้ว หากพิจารณาจากข้อมูลให้ผู้ให้ข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้รับงบประมาณจากสำนักงบประมาณในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการลดลงในปีการศึกษา 2554 โดยได้เพียง 5 ล้านบาท นั้นหมายความว่า งบประมาณที่จัดสรรให้กับสถาบันอุดมศึกษานั้นไม่เพียงพอหากเทียบกับจำนวนสถาบันอุดมศึกษาในปัจจุบัน และสถาบันอุดมศึกษาจะต้องรับภาระในด้านงบประมาณในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการเองด้วย และนอกจากนั้นแล้วเงินงบประมาณในส่วน of ค่าเล่าเรียน ค่าบำรุง ค่าธรรมเนียม และค่าใช้จ่ายอื่นที่เกี่ยวข้องที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาขอจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนากิจการศึกษาคณะคนพิการ ก็มีขั้นตอนที่ดำเนินการไปด้วยความล่าช้า เนื่องจากยังไม่มีกรอบระเบียบเพื่อจัดสรรเงินจากกองทุน อันส่งผลกระทบต่อ นิสิตนักศึกษาและสถาบันอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาจึงต้องสำรองจ่ายเงินของตนไปก่อน ตลอดจนวงเงินที่ได้รับนั้นก็น้อยกว่าที่ได้เสนอขอไว้ เนื่องจากกองทุนดังกล่าวเน้นการจัดสรรงบประมาณไปที่การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน อันอาจมีสาเหตุมาจากกองทุนนี้อยู่ในความดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน

จากประเด็นปัญหาข้างต้น เมื่อสอบถามข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลจากสถาบันอุดมศึกษาต่างๆ ก็พบว่าโดยส่วนใหญ่ก็ทราบประเด็นปัญหาข้างต้น นอกจากนั้นแล้ว ผู้ให้ข้อมูลยังได้เสนอประเด็นปัญหาในการจัดสรรงบประมาณอีกหลายประการ ยกตัวอย่างเช่น การจัดสรรค่าเล่าเรียน ค่าบำรุง ค่าธรรมเนียม และค่าใช้จ่ายอื่นที่เกี่ยวข้องนั้น ไม่รวมถึงค่าประกันความเสียหาย และค่าใช้จ่ายบางประการที่สถาบันอุดมศึกษาเรียกเก็บ ตลอดจน นิสิตนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่มีค่าใช้จ่ายด้านที่พักในสถาบัน ก็ไม่สามารถเบิกได้ และผู้ให้ข้อมูลยังให้ความเห็นเพิ่มเติมว่าการที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาจะผลักดันให้มหาวิทยาลัยใช้เงินงบประมาณของมหาวิทยาลัยเอง ในการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับคนพิการ ก็เป็นไปได้ยาก เนื่องจากมหาวิทยาลัยก็มีภาระค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่สูงอยู่แล้ว แล้วการดำเนินการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการก็เป็นการดำเนินการที่ใช้งบประมาณสูงเช่นกัน เป็นต้น

สำหรับประเด็นที่พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ.2551 ได้กำหนดให้คนพิการมีสิทธิในการได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการจนตลอดชีวิตนั้น ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจข้อมูลนิสิตนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ในสถาบันอุดมศึกษาจากแบบสอบถามในประเด็นเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา พบว่า ในปัจจุบันนิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่ยังต้องเสียค่าใช้จ่ายต่างๆ ในการศึกษาให้กับมหาวิทยาลัย โดยเสียค่าใช้จ่ายเป็นค่าลงทะเบียนเรียน (หรือค่าหน่วยกิต) มากที่สุด นอกจากนั้นแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับการศึกษา พบว่า นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่ต้องเสียค่าที่พัก โดยเฉลี่ยเดือนละ 1,525 บาทต่อคน นอกจากนั้นแล้ว ยังต้องเสียค่าเดินทางระหว่างที่เรียนและที่พัก โดยเฉลี่ยเดือนละ 1,093 บาทต่อคน ตลอดจนเสียค่านั่งเรือ ค่าเอกสารประกอบการสอน และอุปกรณ์การเรียน โดยเฉลี่ยเดือนละ 719 บาทต่อคน

6.2.3 สภาพปัญหาของการจัดการเรียนการสอน การจัดทำหลักสูตร การวัดและประเมินผล และการเข้าร่วมกิจกรรมที่กระทบต่อสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาค

ตามที่พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 ได้กำหนดให้คนพิการซึ่งรวมถึงผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ได้รับการศึกษาที่มีมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งการจัดหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้ การทดสอบทางการศึกษาที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละประเภทและบุคคล ตลอดจนให้สถานศึกษาในทุกสังกัด ซึ่งรวมถึงสถาบันอุดมศึกษาจัดสภาพแวดล้อม ระบบสนับสนุนการเรียนการสอนที่คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ ประกอบกับระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการว่าด้วยการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ.2552 ก็ได้กำหนดให้สถาบันอุดมศึกษามีหน้าที่การจัดการเรียนการสอน การจัดทำหลักสูตร การวัดและการประเมินผล ให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของนิสิตนักศึกษาพิการแต่ละบุคคล รวมถึงการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ โดยให้นิสิตนักศึกษาพิการสามารถเข้าถึง และใช้ประโยชน์ได้ตามความเหมาะสม

จากที่ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลจากสถาบันอุดมศึกษาต่างๆ จะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนการสอน การจัดทำหลักสูตร และการวัดและประเมินผลในการจัดการศึกษาของนิสิตนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยินนั้น มีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างจากนิสิตนักศึกษาทั่วไปหลายประการ สำคัญที่สุดคือ อาจารย์ผู้สอนต้องมีความรู้และความเข้าใจถึงลักษณะและธรรมชาติของนิสิตนักศึกษากลุ่มนี้ ซึ่งหากมีความรู้และความเข้าใจแล้ว ก็จะทำให้กระบวนการในการจัดการเรียนการสอน การจัดทำหลักสูตร และการวัดและประเมินผลเป็นไปโดยสอดคล้องกับ

ความต้องการจำเป็นพิเศษของนิสิตนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยินแต่ละบุคคล อย่างไรก็ตาม สิ่งสำคัญที่สุดที่อาจารย์ผู้สอนควรคำนึงถึงคือ ต้องคงมาตรฐานของโครงสร้างหลักสูตร และเนื้อหาไว้เช่นเดิม

อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยก็พบว่า การดำเนินการจัดการเรียนการสอน การจัดทำหลักสูตร และการวัดและประเมินผลในการจัดการศึกษาของนิสิตนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยินให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของนิสิตนักศึกษาพิการแต่ละบุคคลนั้น อาจปฏิบัติได้ยากในบางสถาบันที่มีได้มีการรับนิสิตนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเป็นจำนวนมากๆ ดังเช่น กรณีผู้ให้ข้อมูลจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ที่ให้ข้อมูลว่า ไม่สามารถปรับให้อาจารย์ผู้สอนบางท่านจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนโดยคำนึงถึงว่ามีนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยินกำลังเรียนอยู่ได้ ดังนั้น อาจารย์ผู้สอนบางท่านก็ยังคงจัดการเรียนการสอนเช่นเดียวกับนิสิตนักศึกษาทั่วไป

สำหรับในด้านการเข้าถึงกิจกรรมต่าง ๆ โดยให้นิสิตนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยินสามารถเข้าถึง และใช้ประโยชน์ ได้ตามความเหมาะสมนั้น ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลพบว่า นิสิตนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยินได้เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของทางมหาวิทยาลัย ตลอดจนนอกมหาวิทยาลัย โดยนิสิตนักศึกษาในกลุ่มนี้จะมีความสามารถพิเศษทางด้านกีฬา และศิลปะ ซึ่งการเปิดโอกาสให้นิสิตนักศึกษาในกลุ่มนี้ได้ทำกิจกรรม ก็เป็นสิ่งที่ทำให้พวกเขาได้แสดงศักยภาพ และลดช่องว่างระหว่างนิสิตนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยินกับนิสิตนักศึกษาทั่วไป

จากการสำรวจข้อมูลนิสิตนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในสถาบันอุดมศึกษาโดยการแจกแบบสอบถามในประเด็นการจัดทำหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลและการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ในสถาบันอุดมศึกษา พบว่า นิสิตนักศึกษาที่มีความพึงพอใจต่อประเด็นดังกล่าว อยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยคะแนนความพึงพอใจอยู่ระหว่าง 3.51 ถึง 3.92 จากคะแนนเต็ม 5 คะแนน โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มหาวิทยาลัยมีการสอนซ่อมเสริมวิชาการหรือจัดติวให้แก่นิสิตนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า โดยภาพรวมของการจัดการเรียนการสอน การจัดทำหลักสูตร การวัดและประเมินผล และการเข้าร่วมกิจกรรมนั้น นิสิตนักศึกษามีความพึงพอใจ

บทที่ 7

บทวิเคราะห์

จากที่ผู้วิจัยได้ศึกษาถึงแนวคิดเกี่ยวกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิมนุษยชน สิทธิเสรีภาพและความเสมอภาคทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ศึกษากฎหมาย แผนนโยบายและแผนงานของประเทศไทย ตลอดจนกฎหมายระหว่างประเทศและกฎหมายต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาดังกล่าว นอกจากนั้นแล้วยังได้ศึกษาแนวคิดของการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาให้กับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ทำยที่สุดนำมาสู่การศึกษาถึงสภาพปัญหาที่เกิดจากการบังคับใช้กฎหมายที่ให้การรับรองและคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์ประเด็นต่างๆ ที่ได้จากศึกษา ดังต่อไปนี้

จากการศึกษาพบว่า สังคมในอดีตนั้นมักมองว่าคนพิการคือคนที่ผิดปกติ ไร้ความสามารถ หรือมีความสามารถอย่างจำกัด โดยเฉพาะในสังคมไทยที่คนส่วนใหญ่เข้าใจว่าความพิการเป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระทำบาป ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินก็ได้รับอิทธิพลจากมุมมองในสังคมดังกล่าวเช่นเดียวกัน ประกอบกับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินไม่อาจสื่อสารได้ดังเช่นปกติเหมือนคนทั่วไป พวกเขาต้องดำรงชีวิตอยู่ในโลกของตัวเอง ซึ่งเป็นโลกแห่งความเงียบ และการที่ไม่สามารถสื่อสารกับบุคคลทั่วไปได้ ก็เป็นปัญหาและอุปสรรคสำคัญในการช่วยเหลือและพัฒนาบุคคลเหล่านี้ อย่างไรก็ตาม บุคคลในสังคมบางกลุ่มอาจให้ความเวทนา และความสงสาร เห็นใจแก่ผู้พิการ แต่การช่วยเหลือกลับมุ่งประเด็นไปที่การสงเคราะห์มากกว่าการมองว่าบุคคลกลุ่มนี้มีคุณค่า สามารถพัฒนาและช่วยเหลือตนเองได้

ต่อมาเมื่อสังคมเริ่มมีแนวความคิดเกี่ยวกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ชัดเจนขึ้น โดยเฉพาะเมื่อนำแนวความคิดดังกล่าวมาบัญญัติในรัฐธรรมนูญ ทำให้มุมมองของสังคมที่มีต่อผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเริ่มเปลี่ยนไป กล่าวคือ แมื่บุคคลกลุ่มนี้จะมีสภาพร่างกายที่พิการ แต่ก็ถือว่าในทางกฎหมายแล้ว บุคคลกลุ่มนี้ก็มีความสามารถที่จะกำหนดตนเอง มีอิสระในการพัฒนา และรับผิดชอบตนเอง และมีสิทธิที่จะใช้เสรีภาพอย่างเท่าเทียมกับบุคคลอื่น ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ยังดำรงอยู่กับบุคคลนั้นอย่างสมบูรณ์ โดยไม่ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขความพิการ และเป็นคุณค่าที่มีอาจจะล่องละเมิดได้ ประกอบกับแนวความคิดเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน ก็ทำให้เกิดการสร้างเครื่องมือหรือวิธีในการปฏิบัติที่เป็นมาตรฐานของการประกันและมาตรการคุ้มครองศักดิ์ศรีของ

มนุษย์ สิทธิและเสรีภาพในด้านต่างๆ ซึ่งรวมถึงการรับรองและคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคทางด้านการศึกษาศึกษาของคนพิการ โดยเฉพาะผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

แนวคิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และสิทธิมนุษยชนนี้ก็สอดคล้องกับการให้ความหมายของคนพิการในสมัยใหม่ ในมุมมองเชิงโมเดลหรือรูปแบบระบบทางสังคม (Social Model) ที่เริ่มมีการนำปัจจัยภายนอกและสภาพแวดล้อมต่างๆ เข้ามาพิจารณาประกอบกับความบกพร่องทางสภาพร่างกายของแต่ละบุคคลในการให้ความหมายความพิการ โดยมองว่าความพิการไม่ได้เกิดขึ้นจากความบกพร่องจากอวัยวะ หากแต่เกิดขึ้นเพราะเงื่อนไขปัจจัยภายนอกอื่นๆ เช่น ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินยังไม่ถือว่าเป็นผู้พิการจนกว่าบุคคลนั้นจะอยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีแต่ข้อมูลข่าวสารที่เป็นข้อมูลเสียง ไม่มีล่าม ไม่มีสื่อสิ่งพิมพ์เป็นตัวอักษรหรือเป็นภาพ เป็นต้น ดังนั้น แม้ว่าคนพิการจะมีความบกพร่องใดๆ ก็ตาม แต่หากสังคมได้มีการจัดสภาพแวดล้อมและปัจจัยต่างๆ ในสังคมให้เอื้อต่อการดำเนินชีวิตของบุคคลผู้พิการแล้ว บุคคลกลุ่มนี้ก็จะอยู่ในสังคมได้อย่างเท่าเทียมและเสมอภาคเฉกเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป อันเป็นการคำนึงถึงแนวคิดเกี่ยวกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และสิทธิมนุษยชน

แนวคิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และสิทธิมนุษยชนถือเป็นรากฐานสำคัญที่ทำให้มีการบัญญัติรับรองและคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินไว้ในรัฐธรรมนูญของแต่ละประเทศ และเพื่อให้แนวคิดดังกล่าวเกิดการยอมรับอย่างจริงจัง จึงได้เกิดความร่วมมือระหว่างประเทศขึ้นในการประกาศปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน และก็มีสนธิสัญญาระหว่างประเทศ และเอกสารระหว่างประเทศหลายฉบับที่ได้กำหนดหลักการรับรองและคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ดังเช่น กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ปฏิญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ กฎมาตรฐานว่าด้วยการสร้างความเสมอภาคทางโอกาสแก่คนพิการ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม การรับรองและคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคดังกล่าว ก็ยังไม่มีผลชัดเจนหรือเป็นรูปธรรมมากนักอันเนื่องมาจากไม่มีเอกสารในทางระหว่างประเทศด้านคนพิการใดเลยที่มีผลผูกพันประเทศสมาชิกอย่างแท้จริง

การรับรองและคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคสำหรับคนพิการมีผลเป็นรูปธรรมและชัดเจนมากยิ่งขึ้นในทางระหว่างประเทศ เมื่อมีการออกอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ ค.ศ. 2006 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริม คุ้มครองและประกันให้คนพิการทั้งปวงได้อุปโภคสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานทั้งปวงอย่างเต็มที่และเท่าเทียมกัน และส่งเสริมการเคารพในศักดิ์ศรีที่มีมาแต่กำเนิด ตลอดจนการกำหนดนิยามความหมายของคำว่า “คนพิการ” ก็ได้เน้นย้ำ

มุมมองเชิงโมเดลหรือรูปแบบระบบทางสังคม (Social Model) อันเป็นมุมมองที่สืบเนื่องมาตั้งแต่ปฏิญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ และกฎมาตรฐานว่าด้วยการสร้างความเสมอภาคทางโอกาสแก่คนพิการ นอกจากนั้นแล้ว ผู้วิจัยมีข้อสังเกตว่าสนธิสัญญาระหว่างประเทศ และเอกสารระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับคนพิการในระยะหลัง ได้มีพัฒนาการในการกล่าวถึงหลักความเสมอภาคและหลักการเลือกปฏิบัติชัดเจนขึ้นกว่าเดิม จากแต่ก่อนที่จะกล่าวถึงการรับรองและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของคนพิการ ควบคู่ไปกับหลักความเสมอภาคและหลักการเลือกปฏิบัติ แต่หากพิจารณาถึงอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ ค.ศ.2006 พบว่า ได้มีการนิยามโดยเน้นถึงหลักการเลือกปฏิบัติ เพราะเหตุแห่งความพิการไว้อย่างชัดเจน ตลอดจนหลักความเสมอภาคและหลักการเลือกปฏิบัติ ก็ได้มีการกำหนดไว้เป็นหลักการพื้นฐานทั่วไปในอนุสัญญานี้ นั้นแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการแนวคิดเกี่ยวกับกฎหมายคนพิการตามหลักสากลที่จะให้ความสำคัญต่อหลักความเสมอภาค และหลักการเลือกปฏิบัติมากกว่าการบัญญัติในแง่ของสิทธิเสรีภาพของคนพิการ โดยหลักความเสมอภาค และหลักการเลือกปฏิบัติได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการช่วยสนับสนุนให้คนพิการได้รับสิทธิเสรีภาพอย่างทั่วถึงทัดเทียมกับคนทั่วไป

ในขณะเดียวกัน อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ ค.ศ.2006 ก็ยังได้มีการให้นิยามความหมายของคำว่าช่วยเหลือที่สมเหตุสมผล และการออกแบบที่เป็นสากล อันเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้รัฐภาคีดำเนินการในการขจัดสภาพแวดล้อมและปัจจัยภายนอกที่เป็นอุปสรรคในการดำรงชีวิตของคนพิการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน กล่าวคือ รัฐภาคีต้องยอมรับและส่งเสริมการใช้ภาษามือตลอดจนอำนวยความสะดวกในการใช้ภาษามือ นอกจากนั้นแล้วรัฐต้องมีช่องทาง วิธีการ และรูปแบบการสื่อสารอื่นๆ ที่ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินสามารถเลือก เพื่อจะมีปฏิสัมพันธ์กับหน่วยงานภาครัฐได้ ตลอดจนกรณีของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินประเภทหูหนวก หรือตาบอดหูหนวก รัฐภาคีจะต้องจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับแต่ละบุคคลเป็นการเฉพาะ ซึ่งถือเป็นทางเลือกนอกเหนือการจัดการศึกษาในลักษณะของการเรียนรวม และในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในระดับอุดมศึกษา ต้องอยู่บนพื้นฐานของหลักความเสมอภาคและหลักการเลือกปฏิบัติ โดยต้องจัดให้มีการให้ความช่วยเหลือที่สมเหตุสมผลแก่คนพิการ

ประเทศไทยนั้นก็ได้ลงนามและให้สัตยาบันในอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ ค.ศ. 2006 ข้างต้น ซึ่งหากพิจารณารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ตลอดจนกฎหมายหลักที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ อันได้แก่ พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 และพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 ผู้วิจัยพบว่า ก็มีความสอดคล้องกับอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ ค.ศ. 2006 หลายประการ

โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำมุมมองเชิงโมเดลหรือรูปแบบระบบทางสังคม (Social Model) มาใช้ในการกำหนดนิยามของคำว่า “คนพิการ” ในพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับ การกำหนดหลักการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมต่อคนพิการ ตลอดจนการขจัดสภาพแวดล้อมหรือปัจจัยภายนอกที่เป็นอุปสรรคในการเข้าถึงบริการสาธารณะ อันรวมถึงบริการสาธารณะทางการศึกษา โดยการกำหนดให้คนพิการมีสิทธิทางการศึกษาต่างๆ อันได้แก่ การได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการจนตลอดชีวิต พร้อมทั้งได้รับเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา การเลือกบริการทางการศึกษา สถานศึกษา ระบบและรูปแบบการศึกษา โดยคำนึงถึงความสามารถ ความสนใจ ความถนัดและความต้องการจำเป็นพิเศษของบุคคลนั้น และการได้รับการศึกษาที่มีมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งการจัดหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้ การทดสอบทางการศึกษา ที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละประเภทและบุคคล ซึ่งรัฐก็มีหน้าที่ในการดำเนินการให้เป็นไปตามสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคของคนพิการดังที่กฎหมายได้กำหนดไว้

การกำหนดสิทธิ และเสรีภาพที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในรัฐธรรมนูญ และกฎหมายต่างๆ ข้างต้น จึงเป็นการรับรองและคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในฐานะผู้ทรงสิทธิ ซึ่งบุคคลเหล่านี้ก็มีอำนาจในทางกฎหมาย และมีสิทธิเรียกร้องให้ผู้อื่นซึ่งหมายรวมถึงรัฐต้องกระทำการ ละเว้นกระทำการ หรือให้ยอมรับการกระทำของตนเอง ตลอดจนสิทธิและเสรีภาพดังกล่าวก็มีผลผูกพันต่อองค์กรผู้ใช้อำนาจรัฐตั้งนั้น หากองค์กรผู้ใช้อำนาจรัฐ โดยเฉพาะสถาบันอุดมศึกษาได้ละเมิดสิทธิและเสรีภาพดังกล่าวตามที่รัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกำหนดไว้ ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเองก็สามารถใช้สิทธิฟ้องศาล หรือยกเป็นข้อต่อสู้ในคดีได้ตามรัฐธรรมนูญ

นอกจากนั้นแล้ว ในการจัดบริการสาธารณะทางการศึกษาให้แก่ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ซึ่งเป็นหน้าที่หนึ่งของรัฐก็ต้องดำเนินการโดยอยู่ภายใต้หลักความเสมอภาค อันเป็นหลักการพื้นฐานสำคัญในการคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และรัฐธรรมนูญก็ได้บัญญัติให้การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กร ซึ่งรวมถึงสถาบันอุดมศึกษาก็ต้องคำนึงถึงหลักเสมอภาคดังกล่าวเช่นเดียวกัน ประกอบกับหลักความเสมอภาคที่พัฒนาควบคู่มากับหลักการเลือกปฏิบัติ นั้นก็เป็นสิทธิและเสรีภาพประเภทที่ต้องปลอดจากการแทรกแซงของรัฐ ดังนั้น รัฐจึงต้องไม่เลือกปฏิบัติในการจัดการศึกษาโดยไม่เป็นธรรมเพราะเหตุแห่งความพิการของบุคคลด้วย

การที่กฎหมายจะบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น จะต้องมีความนโยบาย และแผนงานในการดำเนินการที่ชัดเจน ซึ่งจากที่ผู้วิจัยศึกษาแล้วพบว่า นโยบายของรัฐบาลปัจจุบันก็สนับสนุนให้เกิดความเสมอภาคและความเป็นธรรมในโอกาสทางการศึกษาแก่ประชากร ซึ่งรวมถึง

ผู้พิการหรือทุพพลภาพ ตลอดจนเมื่อพิจารณาถึงเป้าหมายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554) ก็จะพบว่าเน้นการพัฒนาที่คน โดยในด้านคนพิการ ได้เน้นมีการขยายโอกาสการเข้าถึงบริการสังคมสำหรับคนพิการ เพื่อให้สามารถเข้าถึงบริการต่างๆ และพัฒนาศักยภาพของตนได้ ซึ่งรวมถึงบริการทางการศึกษา

นอกจากนั้นแล้ว ผู้วิจัยยังได้ศึกษาถึงแผนงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการแล้ว ได้แก่ แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545 – 2559) กรอบแผนอุดมศึกษา ระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2551-2565) แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2551-2554) แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ.2550-2554) แผนพัฒนาการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับคนพิการ ระยะ 5 ปี (พ.ศ.2550-2554) และแผนยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในระดับอุดมศึกษา ซึ่งผู้วิจัยพบว่า แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ.2550-2554) แผนพัฒนาการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับคนพิการ ระยะ 5 ปี (พ.ศ.2550-2554) และแผนยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในระดับอุดมศึกษา มีการกำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการไว้สอดคล้องกัน และเป็นไปในแนวทางเดียวกันกับพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 ส่วนแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545 – 2559) กรอบแผนอุดมศึกษา ระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2551-2565) แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2551-2554) มีกำหนดแนวทางไว้เป็นหลักการกว้างๆ ยังไม่ครอบคลุมกระบวนการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ดังที่กฎหมายได้กำหนดไว้

นอกจากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีพื้นฐาน กฎหมายระหว่างประเทศ ตลอดจนรัฐธรรมนูญ กฎหมาย แผนงานและแนวนโยบายของประเทศไทยแล้ว ผู้วิจัยยังได้มีการศึกษากฎหมายของต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาให้กับคนพิการ ซึ่งรวมถึงผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศออสเตรเลีย และประเทศสวีเดน ซึ่งผู้วิจัยพบว่าทั้งสามประเทศมีกฎหมายที่กำหนดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ โดยได้รับแนวคิดจากมุมมองเชิงโมเดลหรือรูปแบบระบบทางสังคม (Social Model) ในการมุ่งเน้นที่จะกำหนดแนวทางและมาตรการในการดำเนินการ เพื่อขจัดสภาพแวดล้อมและปัจจัยภายนอกที่เป็นอุปสรรคต่อการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ซึ่งก็มีความสอดคล้องกับอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ ค.ศ.2006 ตลอดจนกฎหมายของทั้งสามประเทศในปัจจุบัน ก็ได้ให้ความสำคัญกับหลักความเสมอภาคและหลักการเลือกปฏิบัติเพราะเหตุแห่งความพิการมากกว่าการบัญญัติในแง่ของสิทธิเสรีภาพของคนพิการเช่นเดียวกับหลักสากล ดังจะเห็นได้จาก *กฎหมายว่าด้วยการเลือกปฏิบัติเนื่องจากความพิการ ค.ศ.1992 (Disability Discrimination Act 1992: DDA)* ของประเทศ

ออสเตรเลีย และกฎหมายว่าด้วยการเลือกปฏิบัติ (*Discrimination Act*) ของประเทศสวีเดน ที่มีจุดเด่นในการกำหนดมาตรฐานในการจัดการศึกษาให้กับคนพิการไม่ให้ขัดกับหลักการเลือกปฏิบัติ ซึ่งจะครอบคลุมทั้งมาตรฐานเกี่ยวกับการลงทะเบียนเข้ารับการศึกษา มาตรฐานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของนักศึกษาพิการ มาตรฐานเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร มาตรฐานเกี่ยวกับบริการเสริม มาตรฐานเกี่ยวกับการล่งละเมิดและการตกเป็นเหยื่อ รวมถึงมีการกำหนดตัวชี้วัดในแต่ละมาตรฐานอย่างชัดเจนในกฎหมาย นอกจากนี้แล้ว กฎหมายประเทศสวีเดนยังกำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาจัดทำแผนต่อปีเพื่อส่งเสริมสิทธิเท่าเทียมกันและเปิดโอกาสให้เด็กนักเรียนหรือนักศึกษาที่เข้าร่วมในกิจกรรมโดยไม่คำนึงถึงความพิการ โดยระบุมาตรการที่จะดำเนินการในปีต่อไปที่กำลังจะมาถึงเพื่อป้องกันการล่งละเมิดด้วย ตลอดจนมีคณะกรรมการที่รับเรื่องอุทธรณ์เกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในระดับอุดมศึกษาที่มีการเลือกปฏิบัติ และมีหน่วยงานผู้ตรวจการแผ่นดินที่รับเรื่องร้องเรียนในประเด็นดังกล่าวด้วย

ในส่วนของกฎหมายประเทศสหรัฐอเมริกา นั้น ก็ให้ความสำคัญในหลักความเสมอภาค และหลักการเลือกปฏิบัติเช่นเดียวกัน โดยมีการออกกฎหมายคนพิการอเมริกัน (*The Americans with disability Act: ADA*) ซึ่งถือเป็นกฎหมายกลางที่กำหนดหลักการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการคนพิการ ซึ่งรวมถึงการจัดบริการสาธารณะทางด้านการศึกษาดังกล่าว และยังมีข้อกำหนดสิทธิเสรีภาพทางด้านการศึกษาสำหรับคนพิการ ซึ่งรวมถึงผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินไว้ในกฎหมายอื่นๆ อันได้แก่ กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความพิการ (*The Individuals with Disabilities Education Improvement Act: IDEA 2004*) และกฎหมายการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน (*Education of The Deaf Act: EDA*) อีกด้วย

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีพื้นฐาน และกฎหมายต่างประเทศข้างต้น จึงกล่าวได้ว่าประเทศไทยมีการบัญญัติรับรองและคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินไว้ในกฎหมาย แนวนโยบาย และแผนงานของประเทศสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีพื้นฐาน และกฎหมายระหว่างประเทศ อย่างไรก็ตาม การกำหนดหลักการดังกล่าวไว้ ก็มีได้หมายความว่า ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจะไม่ได้รับผลกระทบในสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคดังกล่าว เพื่อตอบสนองมติฐานของงานวิจัย ผู้วิจัยจึงได้ทำการเก็บข้อมูล โดยการสำรวจความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในระดับอุดมศึกษา ทั้งฝ่ายที่เป็นผู้จัดการศึกษา กล่าวคือ ผู้บริหาร คณาจารย์ เจ้าหน้าที่และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน และฝ่ายผู้รับการศึกษา อันได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โดยฝ่ายแรกนั้นผู้วิจัยเก็บ

ข้อมูลโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ ส่วนฝ่ายหลังนั้น ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยใช้การแจกแบบสอบถาม ซึ่งผลของการเก็บข้อมูล พบว่ามีสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้กฎหมายหลายประการ ได้แก่

ประการที่หนึ่ง การรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา แม้กฎหมายจะกำหนดให้ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมีเสรีภาพในการเลือกสถานศึกษา ตลอดจนให้สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาในทุกสังกัด มีหน้าที่รับคนพิการเข้าศึกษาในสัดส่วนหรือจำนวนที่เหมาะสม และต้องแจ้งประกาศรับคนพิการเข้าศึกษาต่อในแต่ละปีการศึกษา ให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาทราบ เพื่อรวบรวมส่งคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ และสถาบันอุดมศึกษาห้ามปฏิเสธการรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเข้าศึกษาต่อ แต่ในทางปฏิบัติแล้ว ผู้วิจัยพบว่า สถาบันอุดมศึกษามีได้มีการดำเนินการอย่างจริงจัง กล่าวคือ ไม่มีสถาบันอุดมศึกษาใดจัดส่งแผนการรับนิสิตนักศึกษาพิการในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2553 ตามแนวปฏิบัติดังกล่าวมายังสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเลย ตลอดจนสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเอง ก็ไม่สามารถบังคับให้สถาบันอุดมศึกษาปฏิบัติตามแนวปฏิบัติได้ เนื่องจากอำนาจในการรับนิสิตนักศึกษาพิการเป็นอำนาจของมหาวิทยาลัยของแต่ละสถาบัน นอกจากนั้นแล้วจากการสำรวจข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่ทราบว่ากฎหมายได้กำหนดให้สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาในทุกสังกัด มีหน้าที่รับคนพิการเข้าศึกษาในสัดส่วนหรือจำนวนที่เหมาะสม กล่าวคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ส่วนใหญ่ไม่ทราบ คิดเป็นร้อยละ 51.06 และนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ไม่ทราบคิดเป็นร้อยละ 50.94 ดังนั้น การที่นิสิตนักศึกษาในกลุ่มนี้ไม่ทราบ ก็อาจกล่าวได้ว่า บุคคลกลุ่มนี้ไม่ทราบว่าตนเองมีสิทธิที่จะเรียกร้องให้สถาบันอุดมศึกษาดำเนินการตามหน้าที่ที่กฎหมายได้กำหนดไว้ ประกอบกับหากพิจารณาข้อมูลที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้เคยสำรวจเกี่ยวกับนโยบาย แนวทาง และมาตรการการรับเข้าศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา ในปีการศึกษา 2551 - 2552 พบว่า นโยบายในการรับเข้าศึกษาต่อของสถาบันส่วนใหญ่เน้น เปิดโอกาสทางการศึกษาแก่ผู้พิการทุกคนสามารถสมัครเข้าศึกษาได้ตามความสามารถอย่างเท่าเทียมกัน หรือไม่ได้กำหนดนโยบายที่ชัดเจนแต่ไม่ปิดกั้นสำหรับผู้พิการที่สามารถสอบผ่านได้ ส่วนแนวทาง และมาตรการการรับนั้น จะใช้แนวทางและมาตรการการรับผู้ที่มีความพิการโดยเหมือนกับนักศึกษาปกติทั่วไป ดังนั้น จะเห็นได้ว่าสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ยังคงให้นักเรียนผู้พิการแข่งขันกับนักเรียนปกติทั่วไป ซึ่งก่อให้เกิดความเสียเปรียบ

อย่างไรก็ดี จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลซึ่งมาจากสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน พบว่า วิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล และ

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ก็มีการกำหนดจำนวนสัดส่วนในการรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัย อย่างไรก็ตาม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ก็ยังมีข้อจำกัดที่เปิดรับได้บางคณะ และจะรับเฉพาะนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่ใช้เครื่องช่วยฟังได้เท่านั้น ส่วนกรณีของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตนั้น แม้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจะมีสิทธิสมัครสอบในทุกคณะในระบบรับตรง แต่นักเรียนกลุ่มนี้ก็ต้องแข่งขันกับนักเรียนทั่วไป ซึ่งขึ้นอยู่กับศักยภาพของนักเรียนเอง

นอกจากนั้นแล้ว หากพิจารณาการรับบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาระบบกลาง หากนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจะเข้าศึกษาต่อโดยใช้ระบบนี้ นักเรียนกลุ่มนี้จะต้องแข่งขันกับนักเรียนปกติภายใต้หลักเกณฑ์เดียวกัน ซึ่งจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลแล้ว ก็เห็นสอดคล้องกันว่า โอกาสที่นักเรียนกลุ่มนี้จะผ่านการคัดเลือกนั้นเป็นไปได้น้อยมาก อันเนื่องมาจากข้อจำกัดทางด้านภาษาเขียนที่ใช้ในข้อสอบ การไม่เข้าใจคำสั่งและวิธีการทำข้อสอบ และเวลาที่ต้องใช้ในการทำข้อสอบที่เท่ากับนักเรียนปกติ ดังจะเห็นได้การสำรวจข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามซึ่งก็มีความเห็นในทำนองเดียวกัน

ท้ายที่สุด ผู้วิจัยมีข้อสังเกตว่า แม้นักเรียนจะมีเสรีภาพในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาตามความสามารถ ความสนใจ ความถนัดและความต้องการจำเป็นพิเศษแล้ว แต่ในทางปฏิบัติจากการสำรวจข้อมูลจากแบบสอบถาม พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ยังเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่มีความพร้อมในการจัดการศึกษาให้กับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โดยมีปัจจัยสนับสนุนจากการที่สถาบันนั้น มีล่ามภาษามือ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ให้กับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ดังนั้น หากสถาบันอุดมศึกษาใดไม่มีปัจจัยดังกล่าว ก็เป็นไปได้ว่าจะเป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพทางการศึกษาของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินโดยปริยาย

ประการที่สอง การจัดระบบบริการสนับสนุนคนพิการ (Disability Support Services/ DSS) ในสถาบันอุดมศึกษานั้น เป็นหลักการที่อยู่ภายใต้แนวคิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิมนุษยชน สิทธิเสรีภาพ และหลักความเสมอภาคที่ต้องการช่วยให้นิสิตนักศึกษาที่มีความพิการได้เข้าถึงการจัดการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาได้อย่างเท่าเทียมกับนิสิตนักศึกษาทั่วไป เพื่อเป็นการขจัดสภาพแวดล้อมหรือปัจจัยภายนอกต่างๆ ที่จำกัดโอกาสทางการศึกษา ทั้งนี้ โดยนำหลักการการออกแบบที่เป็นสากลและเป็นธรรม (Universal Design) หลักการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกหรือเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก (Assistive Technology) และหลักการช่วยเหลืออย่างสมเหตุสมผล (Reasonable Accommodation) มาปรับใช้กับการจัดระบบบริการสนับสนุนคนพิการ (Disability Support Services/ DSS) ในสถาบันอุดมศึกษา

จากแนวคิดข้างต้น พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ.2551 และระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการว่าด้วยการจัดการศึกษาอุดมศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2552 จึงได้กำหนดให้คนพิการมีสิทธิ และสถาบันอุดมศึกษามีหน้าที่ในการจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวก เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับคนพิการ นอกจากนี้แล้วสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษายังได้กำหนดแนวทางให้สถาบันอุดมศึกษาอาจตั้งหน่วยงานเฉพาะขึ้นอย่างเป็นทางการ เพื่อเป็นศูนย์กลางในการให้บริการทางการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษาพิการ

แม้จะมีการกำหนดแนวทางในการดำเนินการให้กับสถาบันอุดมศึกษาแล้ว แต่จากการเก็บข้อมูลของผู้วิจัยพบว่า หากพิจารณาจากข้อมูลที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้เคยสำรวจเกี่ยวกับหน่วยงานที่รับผิดชอบการให้บริการสวัสดิการนักเรียน นิสิตนักศึกษาพิการ ในปีการศึกษา 2551-2552 พบว่า สถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ไม่มีหน่วยงานรับผิดชอบโดยตรง นอกจากนี้ในปัจจุบันมีสถาบันอุดมศึกษาที่มีการจัดระบบบริการสนับสนุนคนพิการ (Disability Support Services/DSS) ประมาณ 26 แห่ง ซึ่งส่วนใหญ่ก็จะเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏ จากจำนวนดังกล่าว หากเทียบกับจำนวนสถาบันอุดมศึกษาทั้งหมดประมาณ 169 แห่งแล้ว ก็ถือว่าไม่มาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรณีนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่มองว่าล่ามภาษามือ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เป็นปัจจัยสำคัญในการเลือกสถาบันอุดมศึกษาในการศึกษาต่อ

จากตัวเลขข้างต้น จึงอาจกล่าวได้สถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่ให้ความสำคัญในการจัดระบบบริการสนับสนุนคนพิการ (Disability Support Services/ DSS) ซึ่งรวมถึงผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โดยผู้วิจัยมีความเห็นว่า ปัญหาดังกล่าวเกิดจากสาเหตุหลายประการ ดังที่ผู้ให้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์หลายท่านให้ความเห็นไว้ เช่น งบประมาณในการดำเนินการที่ค่อนข้างสูง ต้องมีบุคลากรที่เพียงพอ ต้องใช้องค์ความรู้และผู้เชี่ยวชาญเป็นการเฉพาะในการดำเนินการ ไม่ว่าจะเป็นการจัดล่ามภาษามือ การจัดผู้ช่วยจดคำบรรยาย การจัดสอนเสริมทางวิชาการ การบันทึกเทปวีดิทัศน์ในการสอน การบริการให้คำปรึกษา เป็นต้น

นอกจากนี้แล้ว หากพิจารณาจากการสำรวจข้อมูลนิสิตนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในสถาบันอุดมศึกษาจากแบบสอบถามในประเด็นเกี่ยวกับความพึงพอใจในการจัดระบบบริการสนับสนุนคนพิการ(Disability Support Services/DSS) และการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก เทคโนโลยี สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาในมหาวิทยาลัย พบว่าโดยส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี ยกเว้นใน 4 ประเด็นต่อไปนี้ที่อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ 1) การจัดสาธารณูปโภคและบริการอื่นๆ ภายในมหาวิทยาลัยโดยมีสิ่งอำนวยความสะดวกเฉพาะทางเพื่อรองรับนิสิตนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน 2) การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อการ

ติดต่อและป้องกันอันตรายที่อาจเกิดกับนิสิตนักศึกษา หากนิสิตนักศึกษาติดอยู่ในลิฟท์ หรือห้อง ซึ่งล๊อคประตู 3) การจัดบริการล่ามภาษาเมื่อนอกชั้นเรียนให้แก่นิสิตนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเมื่อนิสิตนักศึกษามีความต้องการจำเป็น เพื่อให้สามารถขอใช้บริการในการติดต่อหน่วยงานอื่นๆ และ 4) การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อให้ให้นิสิตนักศึกษาสามารถใช้บริการยานพาหนะขนส่งภายในมหาวิทยาลัยได้เท่าเทียมกับคนทั่วไป โดยมีคะแนนความพึงพอใจเฉลี่ยเรียงจากมากไปน้อยตามลำดับ ซึ่งข้อมูลนี้เป็นสิ่งที่สถาบันอุดมศึกษาต้องดำเนินการแก้ไขปรับปรุงต่อไป

ประการที่สาม การจัดสรรงบประมาณในการจัดการศึกษาให้กับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินนั้น ได้มีการออกระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการว่าด้วยการจัดการศึกษาอุดมศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2552 และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้กำหนดแนวทางในการดำเนินการด้านงบประมาณไว้สองประการ กล่าวคือ กรณีที่สถาบันอุดมศึกษาจะใช้งบประมาณสำหรับการจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับคนพิการนั้น ให้สถาบันอุดมศึกษาขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการดังกล่าวจากสำนักงานงบประมาณโดยตรงหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนกรณีที่สถาบันอุดมศึกษาจะขอรับเงินอุดหนุนทางการศึกษาที่เป็นค่าเล่าเรียน ค่าบำรุง ค่าธรรมเนียม และค่าใช้จ่ายอื่นที่เกี่ยวข้องนั้น ให้ดำเนินการขอจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่สำนักงานกำหนด

จากกฎหมายและแนวทางข้างต้น ในทางปฏิบัติแล้วผู้วิจัยพบว่า ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2554 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้รับงบประมาณจากสำนักงานงบประมาณเพียง 5 ล้านบาท ลดลงจากปีงบประมาณที่แล้วซึ่งได้ 20 ล้านบาท ทั้งๆ ที่สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ดังนั้น งบประมาณที่จัดสรรให้กับสถาบันอุดมศึกษานั้นจึงไม่เพียงพอ และสถาบันอุดมศึกษาจะต้องรับภาระในด้านงบประมาณในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการเอง นอกจากนั้นแล้วเงินงบประมาณในส่วนของค่าเล่าเรียน ค่าบำรุง ค่าธรรมเนียม และค่าใช้จ่ายอื่นที่เกี่ยวข้องที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาขอจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ ก็มีขั้นตอนที่ทำให้การดำเนินการเป็นไปด้วยความล่าช้า เนื่องจากยังไม่มีกรอบระเบียบเพื่อจัดสรรเงินจากกองทุน อันส่งผลกระทบต่อนิสิตนักศึกษาและสถาบันอุดมศึกษา ตลอดจนวงเงินที่ได้รับนั้นก็น้อยกว่าที่ได้เสนอขอไว้ เนื่องจากกองทุนดังกล่าวเน้นการจัดสรรงบประมาณไปที่การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน อันอาจมีสาเหตุมาจากกองทุนนี้อยู่ในความดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับพื้นฐาน

นอกจากนั้นแล้ว ยังมีประเด็นปัญหาในการจัดสรรงบประมาณอีกหลายประการ ยกตัวอย่างเช่น การจัดสรรค่าเล่าเรียน ค่าบำรุง ค่าธรรมเนียม และค่าใช้จ่ายอื่นที่เกี่ยวข้องนั้น ไม่รวมถึงค่าประกันความเสียหาย และค่าใช้จ่ายบางประการที่สถาบันอุดมศึกษาเรียกเก็บ ตลอดจนนิสิตนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่มีค่าใช้จ่ายด้านที่พักในสถาบัน ก็ไม่สามารถเบิกได้ ตลอดจนการที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาจะผลักดันให้มหาวิทยาลัย ใช้เงินงบประมาณของมหาวิทยาลัยเอง ในการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับคนพิการ ก็เป็นไปได้ยาก เนื่องจากมหาวิทยาลัยมีภาระค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่สูงอยู่แล้ว แล้วการดำเนินการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการก็เป็นกรดำเนินการ ที่ใช้งบประมาณสูงเช่นกัน เป็นต้น

ท้ายที่สุด ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจข้อมูลนิสิตนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยินใน สถาบันอุดมศึกษาจากแบบสอบถามในประเด็นเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา พบว่า แม้กฎหมายจะกำหนดให้นิสิตนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยินได้รับการศึกษาในระดับอุดมศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย แต่ในปัจจุบันนิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่ยังต้องเสียค่าใช้จ่ายต่างๆ ในการศึกษาให้กับมหาวิทยาลัย โดยเสียค่าใช้จ่ายเป็นค่าลงทะเบียนเรียน (หรือค่าหน่วยกิต) มากที่สุด ตลอดจนนิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่ก็มีค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับการศึกษา ทั้งค่าที่พัก ค่าเดินทางระหว่างที่เรียนและที่พัก และค่าหนังสือ ค่าเอกสารประกอบการสอน และอุปกรณ์การเรียน

ประการที่สี่ ในการจัดเรียนการสอน การจัดทำหลักสูตร การวัดและประเมินผล และการเข้าร่วมกิจกรรมนั้น กฎหมายได้กำหนดให้ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ได้รับการศึกษาที่มีมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งการจัดหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้ การทดสอบทางการศึกษา ที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละประเภท และบุคคล ตลอดจนให้สถานศึกษาในทุกสังกัด ซึ่งรวมถึงสถาบันอุดมศึกษาจัดสภาพแวดล้อม ระบบสนับสนุนการเรียนการสอนที่คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้

จากที่ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลจากสถาบันอุดมศึกษาต่างๆ จะเห็นได้ว่า การจัดการเรียนการสอน การจัดทำหลักสูตร และการวัดและประเมินผลในการจัดการศึกษาของนิสิตนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยินนั้น มีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างจากนิสิตนักศึกษาปกติหลายประการ สำคัญที่สุดคือ อาจารย์ผู้สอนต้องมีความรู้และความเข้าใจถึงลักษณะและธรรมชาติของนิสิตนักศึกษากลุ่มนี้ ซึ่งหากมีความรู้และความเข้าใจแล้ว ก็จะทำให้กระบวนการในการจัดการเรียนการสอน การจัดทำหลักสูตร และการวัดและประเมินผลเป็นไปโดยสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของนิสิตนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยินแต่ละบุคคล อย่างไรก็ตาม

สิ่งสำคัญที่สุดที่อาจารย์ผู้สอนควรคำนึงถึงคือ ต้องคงมาตรฐานของโครงสร้างหลักสูตรและเนื้อหาไว้เช่นเดิม

จากการศึกษา ผู้วิจัยพบว่า การดำเนินการจัดการเรียนการสอน การจัดทำหลักสูตร และการวัดและประเมินผลในการจัดการศึกษาของนิสิตนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยินให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของนิสิตนักศึกษาพิการแต่ละบุคคลนั้น อาจปฏิบัติได้ยากในบางสถาบันที่มีได้มีการรับนิสิตนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเป็นจำนวนมากๆ ดังเช่น กรณีผู้ให้ข้อมูลจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ที่ให้ข้อมูลว่า ไม่สามารถปรับให้อาจารย์ผู้สอนบางท่านจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนโดยคำนึงถึงว่ามีนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยินกำลังเรียนอยู่ได้ ดังนั้น อาจารย์ผู้สอนบางท่านก็ยังคงจัดการเรียนการสอนเช่นเดียวกับนิสิตนักศึกษาทั่วไป

สำหรับในด้านการเข้าถึงกิจกรรมต่างๆ โดยให้นิสิตนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยินสามารถเข้าถึง และใช้ประโยชน์ ได้ตามความเหมาะสมนั้น ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลพบว่า นิสิตนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยินได้เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของทางมหาวิทยาลัย และนอคมหาวิทยาลัย โดยนิสิตนักศึกษากลุ่มนี้จะมีความสามารถพิเศษทางด้านกีฬา และศิลปะซึ่งการเปิดโอกาสให้นิสิตนักศึกษากลุ่มนี้ได้ทำกิจกรรม ก็เป็นสิ่งที่ทำให้พวกเขาได้แสดงศักยภาพและลดช่องว่างระหว่างนิสิตนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยินกับนิสิตนักศึกษาทั่วไป

จากประเด็นต่างๆ ที่ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้างต้น จะเห็นได้ว่าแม้กฎหมายจะกำหนดให้ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินได้รับการรับรองและคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคทางด้านศึกษาในระดับอุดมศึกษาไว้ก็ตาม แต่ในการบังคับใช้กฎหมายแล้ว ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินยังไม่ได้รับการคุ้มครองในสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคที่ตนพึงได้รับ ดังสภาพปัญหาที่ผู้วิจัยได้นำเสนอข้างต้น ซึ่งเป็นประเด็นปัญหาที่ผู้วิจัยจะได้เสนอแนะแนวทางแก้ไขต่อไป

ศูนย์วิจัยทางภาษาศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 8

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาทั้งหมดข้างต้น ทั้งจากการศึกษาวิจัยเอกสาร อันได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กฎหมายในระดับพระราชบัญญัติและกฎหมายลำดับรองที่เกี่ยวข้อง แนวนโยบายและแผนงานของภาครัฐ หลักสากลและกฎหมายของประเทศต่างๆ และเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ตลอดจนจากการศึกษาวิจัยในภาคสนาม โดยการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องและการแจกแบบสอบถาม ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัย และมีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

8.1 บทสรุป

จากการศึกษาวิจัยพบว่า กฎหมายของคณพิการในปัจจุบันมีพัฒนาการที่ทันสมัยใหม่มากกว่าแต่ก่อน ซึ่งรวมถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน กล่าวคือ จากเดิมที่มองว่าความพิการเป็นเรื่องปัจเจกบุคคลซึ่งเกิดจากความบกพร่องหรือความผิดปกติทางร่างกาย และเป็นเรื่องของผลกรรม อันเป็นแนวคิดจากโมเดลหรือรูปแบบทางการแพทย์ (Medical Model) นำมาสู่แนวคิดที่มองว่าความพิการเกิดจากปัจจัยหรือสภาพแวดล้อมทางสังคมที่สร้างขึ้น ดังนั้น แม้ว่าคณพิการจะมีความบกพร่องใดๆ ก็ตาม แต่หากสังคมได้มีการจัดสภาพแวดล้อมและปัจจัยต่างๆ ในสังคมให้เอื้อต่อการดำเนินชีวิตของผู้พิการ อันเป็นการขจัดอุปสรรคภายนอกต่างๆ แล้ว ผู้พิการก็จะดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุข แนวคิดนี้เรียกว่า โมเดลหรือรูปแบบระบบทางสังคม (Social Model)

จากแนวความคิดโมเดลหรือรูปแบบระบบทางสังคม (Social Model) จะเห็นได้ว่าไม่ว่าจะเป็นกฎหมายระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ ค.ศ. 2006 ซึ่งประเทศไทยเข้าเป็นภาคี กฎหมายของประเทศต่างๆ ตลอดจนกฎหมายระดับพระราชบัญญัติของประเทศไทยเอง อันได้แก่ พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 และพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 ก็จะได้เห็นถึงพัฒนาการของการนำแนวความคิดโมเดลหรือรูปแบบระบบทางสังคม (Social Model) มาใช้ในการบัญญัติกฎหมาย ทั้งในแง่ของการกำหนดความหมายของคนพิการ การกำหนดสิทธิเสรีภาพต่างๆ ที่มุ่งเน้นการขจัดสภาพแวดล้อมหรือปัจจัยภายนอกที่เป็นอุปสรรค ตลอดจนการนำหลักความเสมอภาคและหลักการเลือกปฏิบัติมาปรับใช้เป็นประการสำคัญ

นอกจากนั้นแล้ว จากการศึกษาแนวคิดในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการแล้ว พบว่าการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการนั้นอยู่บนพื้นฐานของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ที่มองว่ามนุษย์สามารถพัฒนาตนเองได้ ดังนั้น ผู้พิการก็สามารถพัฒนาตนเองได้เช่นเดียวกันโดยการได้รับการศึกษา ประกอบกับในปัจจุบันการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ มีหลักที่ต้องคำนึงในการจัดการศึกษา อันได้แก่ หลักการการออกแบบที่เป็นสากลและเป็นธรรม (Universal Design) หลักการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกหรือเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก (Assistive Technology) และหลักการช่วยเหลืออย่างสมเหตุสมผล (Reasonable Accommodation) ซึ่งทั้งสามหลักข้างต้นเป็นหลักการสำคัญที่สามารถนำมาปรับใช้ เพื่อจัดการเลือกปฏิบัติในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการได้ โดยการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษานั้น หลักการช่วยเหลืออย่างสมเหตุสมผล (Reasonable Accommodation) ควรจะมีการนำมาปรับใช้ให้มากที่สุด ซึ่งเป็นแนวความคิดตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ ค.ศ. 2006

อย่างไรก็ดี แม้ว่ากฎหมาย แนวนโยบายและแผนงานภาครัฐของไทยจะมีการกำหนดให้คนพิการ ซึ่งรวมถึงผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินได้รับการรับรองและคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคทางด้านศึกษาในระดับอุดมศึกษาไว้ ซึ่งมีเนื้อหาสาระที่สอดคล้องกับกฎหมายต่างประเทศไว้แล้วก็ตาม แต่จากการศึกษาวิจัยภาคสนามแล้ว ผู้วิจัยยังพบสภาพปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายหลายประการ ทำให้ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินยังไม่ได้รับการคุ้มครองในสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคที่ตนพึงได้รับ ยกตัวอย่างเช่น การรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาที่ยังขาดหลักเกณฑ์ และแนวทางที่ชัดเจนทำให้เกิดความไม่เสมอภาคและการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม การที่สถาบันอุดมศึกษายังไม่ให้ความสำคัญต่อการจัดระบบบริการสนับสนุนคนพิการ ทั้งๆ ที่มีหน้าที่ตามกฎหมาย การจัดสรรงบประมาณที่ล่าช้าและไม่เพียงพอ การต้องการองค์ความรู้และบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินโดยเฉพาะ การที่ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินไม่รับทราบถึงสิทธิของตนตามที่กฎหมายการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการได้กำหนดไว้ เป็นต้น

จากสภาพปัญหาของการบังคับใช้กฎหมายข้างต้น จะเห็นได้ว่า การบังคับใช้กฎหมายนั้นยังไม่เป็นรูปธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมีความแตกต่างจากการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการประเภทอื่นๆ ตลอดจนยังขาดกฎหมายในการกำหนดหลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติให้แก่สถาบันอุดมศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาให้กับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ซึ่งเป็นประเด็นปัญหาที่ผู้วิจัยจะได้เสนอแนะแนวทางในการแก้ไขต่อไป

8.2 ข้อเสนอแนะ

จากบทสรุปที่ผู้วิจัยได้กล่าวไปข้างต้นนั้น ผู้วิจัยขอเสนอแนะแนวทางในการดำเนินการดังต่อไปนี้

ประการที่หนึ่ง ควรมีการออกกฎหมายลำดับรองเพื่อกำหนดแนวทางการปฏิบัติและมาตรฐานในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในระดับอุดมศึกษา เนื่องจากกฎหมายของประเทศไทยนั้นยังบัญญัติการรับรองและคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคทางการศึกษาของคนพิการอย่างกว้างๆ ซึ่งแตกต่างจากกฎหมายของประเทศออสเตรเลีย และประเทศสวีเดนที่มีการกำหนดมาตรฐานในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการครอบคลุมทั้งกระบวนการ และแม้ประเทศไทยจะมีการกำหนดไว้ในแผนงานบ้างแล้ว ดังเช่น แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ.2550-2554) แผนพัฒนาการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับคนพิการ ระยะ 5 ปี (พ.ศ.2550-2554) และแผนยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในระดับอุดมศึกษา เป็นต้น แต่การดำเนินการดังกล่าวก็ยังไม่เป็นรูปธรรม จึงเห็นสมควรเสนอให้ออกเป็นกฎหมายลำดับรองเพื่อกำหนดแนวปฏิบัติข้างต้น ตลอดจนการกำหนดแนวทางการปฏิบัติและมาตรฐานในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในระดับอุดมศึกษานั้นต้องพิจารณาให้ครอบคลุมถึงการจัดการศึกษาของผู้พิการแต่ละประเภท เนื่องจากผู้พิการแต่ละประเภทมีความแตกต่างกันในความต้องการจำเป็นพิเศษในด้านต่างๆ อย่างไรก็ดี การกำหนดแนวทางการปฏิบัติและมาตรฐานในการจัดการศึกษาข้างต้นนั้นต้องไม่ไปกระทบต่อภารกิจ ความมุ่งหมาย และคุณภาพมาตรฐานของการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ตลอดจนควรนำหลักการช่วยเหลืออย่างสมเหตุสมผล (Reasonable Accommodation) มาปรับใช้ในการกำหนดมาตรฐานและแนวทางในการปฏิบัติ

โดยเฉพาะในการรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษานั้น ควรมีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการทดสอบเพื่อรับบุคคลผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเข้าศึกษาต่อเป็นมาตรฐานกลาง ทั้งในการรับคนเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาระบบกลาง และระบบรับตรง โดยอาศัยงานวิจัยและความรู้ทางวิชาการมาเป็นข้อมูลในการกำหนดหลักเกณฑ์ยกตัวอย่าง เช่น ควรจะต้องต่อเวลาในการทำข้อสอบให้กับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินหรือไม่ ควรทำข้อสอบเป็นภาษามือหรือไม่ เป็นต้น ซึ่งไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม โดยต้องไม่กระทบต่อเนื้อหาของสาระของข้อสอบ นอกจากนั้นแล้ว อาจมีการให้ข้อมูลแก่สถาบันอุดมศึกษาถึงคณะและสาขาวิชาที่ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมีความสามารถที่จะเข้าศึกษาต่อได้ เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษามีแนวทางในการพิจารณารับสมัครบุคคลกลุ่มนี้เข้าศึกษาต่อ และไม่ให้เกิดการเลือกปฏิบัติ

ประการที่สอง ควรมีการปรับปรุงแก้ไขระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ว่าด้วยบริการล่ามภาษามือ พ.ศ. 2552 ให้ครอบคลุมถึงสิทธิในการขอรับบริการล่ามภาษามือจากภาครัฐในกรณีการใช้ประโยชน์ทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษา หรือการออกกฎหมายลำดับรองที่เกี่ยวข้องกับการจัดบริการล่ามภาษามือทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษา โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 ในมาตรา 12(4) อันเนื่องมาจากกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการให้คนพิการมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา พ.ศ. 2550 ที่ใช้อยู่ในปัจจุบันนั้น มีหลักเกณฑ์และวิธีการที่ไม่เอื้อต่อการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา

ประการที่สาม ในการจัดการศึกษาของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินต้องนำแนวคิดที่เป็นโมเดลหรือรูปแบบระบบทางสังคม (Social Model) มาปรับใช้ควบคู่กับหลักการการออกแบบที่เป็นสากลและเป็นธรรม (Universal Design) หลักการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกหรือเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก (Assistive Technology) และหลักการช่วยเหลืออย่างสมเหตุสมผล (Reasonable Accommodation) ทั้งในการปรับปรุงแก้ไขหรือออกกฎหมายระดับต่างๆ การกำหนดนโยบายและแผนงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่จะเน้นหลักการช่วยเหลืออย่างสมเหตุสมผล (Reasonable Accommodation) ดังที่อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ ค.ศ. 2006 ได้กล่าวไว้

ประการที่สี่ รัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องปรับปรุงระบบการจัดสรรงบประมาณในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการนั้นให้เพียงพอ สอดคล้องและครอบคลุมสิทธิทางด้านการศึกษาของคนพิการตามกฎหมาย ทั้งในส่วนของงบประมาณค่าเล่าเรียน ค่าบำรุง ค่าธรรมเนียม และค่าใช้จ่ายอื่นที่เกี่ยวข้อง และงบประมาณในการสนับสนุนให้แก่สถาบันอุดมศึกษาเพื่อเตรียมการในการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา การปรับสภาพแวดล้อมทางกายภาพของสถาบันอุดมศึกษา ตลอดจนการจัดการเรียนการสอน การจัดทำหลักสูตร การวัดและประเมินผล และการเข้าร่วมกิจกรรม

ประการที่ห้า โรงเรียน และสถาบันอุดมศึกษาควรมีการให้ข้อมูลเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพทางการศึกษาแก่คนพิการ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ของสถานศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด เพื่อให้คนพิการได้ทราบถึงสิทธิและเสรีภาพที่ตนพึงมี และสามารถเรียกร้องให้รัฐ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามสิทธิและเสรีภาพที่กฎหมายได้กำหนดไว้

ประกาศที่หก ควรกำหนดให้มีตัวชี้วัดในการประเมินคุณภาพสถานศึกษาเกี่ยวกับความพร้อมของสถาบันอุดมศึกษาในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการให้เป็นไปตามกฎหมาย อันส่งผลให้สถาบันอุดมศึกษาเกิดความตื่นตัวในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

ประกาศที่เจ็ด ควรมีการปรับปรุงแผนการศึกษาแห่งชาติ กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี และแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ให้มีการกำหนดสาระสำคัญในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในระดับอุดมศึกษาไว้อย่างครบถ้วน เพื่อให้สอดคล้องกับที่กฎหมายได้กำหนดหลักการไว้ ตลอดจนต้องมีความสอดคล้องกับแผนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ เป็นต้น

ประกาศที่แปด ควรมีการดำเนินการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในสถาบันอุดมศึกษาอย่างเป็นขั้นตอน และมีการติดตามเป็นระยะๆ อันเนื่องมาจากการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ซึ่งรวมถึงผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินนั้น เป็นการจัดการศึกษาที่ต้องการองค์ความรู้ และบุคลากรโดยเฉพาะ ตลอดจนต้องใช้งบประมาณ และทรัพยากรต่างๆ ที่ค่อนข้างสูง ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สำนักงานประมาณ สถาบันอุดมศึกษา ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมอย่างจริงจัง ในการกำหนดแนวนโยบาย แผนงาน และแนวทางการปฏิบัติให้สอดคล้องกับกฎหมายที่กำหนดขึ้น เพื่อให้เกิดการบังคับใช้กฎหมายอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งนี้ โดยต้องคำนึงถึงความพร้อมของสถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งที่มีความแตกต่างกันในการที่จะจัดการศึกษาให้กับคนพิการ โดยอาจกำหนดให้มีสถาบันอุดมศึกษาที่นำร่องในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในแต่ละภูมิภาค แล้วจึงค่อยๆ ขยายไปยังสถาบันอุดมศึกษาอื่นๆ ข้างเคียงเป็นลำดับ และควรมีการกำหนดเป้าหมายด้านระยะเวลาอย่างชัดเจน นอกจากนั้นแล้ว ในการจัดการศึกษาให้กับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินประเภทคนหูหนวก ซึ่งต้องการล่ามภาษามือโดยเฉพาะนั้น รัฐควรจะต้องสนับสนุนให้มีการเปิดหลักสูตรการศึกษาและอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องและผู้สนใจเพิ่มมากขึ้น

ท้ายที่สุด ผู้วิจัยเห็นว่า การรับรองและคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคทางด้านการศึกษาในระดับอุดมศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจะสำเร็จไม่ได้เลย หากสังคม หน่วยงาน และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษายังมีทัศนคติต่อผู้พิการ และผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในทางลบ ซึ่งถือเป็นปัญหาและอุปสรรคสำคัญในการที่บุคคลกลุ่มนี้ที่จะได้รับการพัฒนา และเปลี่ยนแปลงชีวิตของตนให้ดีขึ้น ในฐานะที่ตนก็มีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ดังนั้น ทุกคนในสังคมจึงต้องปรับทัศนคติต่อบุคคลกลุ่มนี้ ว่าความพิการมิใช่เป็นเรื่องของความบกพร่องหรือความปกติทางร่างกายซึ่งเป็น “ปัจจัยภายใน” หรือเป็นเรื่องของผลกระทบ แต่สภาพแวดล้อมทางสังคมหรือ “ปัจจัยภายนอก” ที่สร้างขึ้นต่างหากที่เป็นสาเหตุของความพิการ

ดังนั้น หากสังคมได้มีการจัดสภาพแวดล้อมและปัจจัยต่างๆ ให้เอื้อต่อการจัดการศึกษาให้กับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินแล้ว บุคคลกลุ่มนี้ก็จะได้รับการรับรองและคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคดังกล่าวเช่นเดียวกับคนทั่วไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

การต่างประเทศ, กระทรวง. กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม [ออนไลน์], 2551. แหล่งที่มา: [http://www.mfa.go.th/humanrights/doc/ICESCR\(T\).pdf](http://www.mfa.go.th/humanrights/doc/ICESCR(T).pdf) [2553, พฤศจิกายน 23]

การต่างประเทศ, กระทรวง. ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน [ออนไลน์], 2551. แหล่งที่มา: [http://www.mfa.go.th/humanrights/doc/UDHR\(T\).pdf](http://www.mfa.go.th/humanrights/doc/UDHR(T).pdf) [2553, พฤศจิกายน 23]

การต่างประเทศ, กระทรวง. อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก [ออนไลน์], 2551. แหล่งที่มา: [http://www.mfa.go.th/humanrights/doc/CRC\(T\).pdf](http://www.mfa.go.th/humanrights/doc/CRC(T).pdf) [2553, พฤศจิกายน 23]

กัญญา สุขสบาย. วิวัฒนาการของแนวคิดเกี่ยวกับสิทธิทางการศึกษาในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชาพื้นฐานการศึกษา ภาควิชาสารัตถศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.

กุลพล พลวัน. สิทธิมนุษยชนในสังคมโลก. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2547.

เกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์. หลักกฎหมายว่าด้วยสิทธิเสรีภาพ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2547.

เกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์. หลักความเสมอภาค [ออนไลน์], 2547. แหล่งที่มา: <http://www.pub-law.net> [2553, พฤศจิกายน 17]

เกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์. หลักพื้นฐานกฎหมายมหาชนว่าด้วยรัฐ รัฐธรรมนูญและกฎหมาย. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2550.

การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, กระทรวง. คณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ
กระทรวง. แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2550 – 2554.
กรุงเทพมหานคร: ศรีเมืองการพิมพ์, 2550.

จรัญ โฆษณานันท์. รัฐธรรมนูญ 2540: จาก “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์” สู่ “ธัมมิกสิทธิมนุษยชน”.
กรุงเทพมหานคร, สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2544.

จรัญ โฆษณานันท์. สิทธิมนุษยชนไร้พรหมแดน: ปรัชญา กฎหมาย และความเป็นจริงทางสังคม.
กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2545.

จิราลักษณ์ จงสถิตมัน (ผู้แปล). กฎมาตรฐานว่าด้วยการสร้างความเสมอภาคทางโอกาสให้แก่คน
พิการองค์การสหประชาชาติ พ.ศ. 2537 [ออนไลน์], 2549. แหล่งที่มา:
<http://www.tddf.or.th/> [2553, พฤศจิกายน 23]

เจนจิรา เทศทิม. รายงานผลการสังเคราะห์องค์ความรู้ ชุดโครงการวิจัย เรื่อง ศาสนากับคนพิการ
ในประเทศไทย. นครปฐม: วิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล, 2549.

ฉลองรัตน์ บุญวงศ์. เจ้าหน้าที่ล่ามภาษามือ ฝ่ายบริการสนับสนุนนักศึกษาพิการเรียนร่วม
หลักสูตรการศึกษาพิเศษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต. สัมภาษณ์,
25 พฤศจิกายน 2553.

ชนะ โนนทรวงษ์. ศึกษาปัญหาการบริหารงานโรงเรียนสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
สังกัดกองการศึกษาพิเศษในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ
ปริญญาโทบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม, 2541.

ชิดชนก เสวตเศรณี. สภาพการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินใน
โรงเรียนประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.

ชุตินมณฑล บริสุทธิ. การคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกกล่าวหาที่เป็นคนพิการในกระบวนการยุติธรรมทาง
อาญา. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์
 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2551.

ชูชีพ อ่อนโคกสูง. ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพแสดงตัว ความวิตกกังวล ความเชื่อมั่นใน
ตนเองกับคุณธรรมแห่งพลเมืองดี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, วิทยาลัย
 วิชาการศึกษาประสานมิตร, 2516.

คารณีย์ อุทัยรัตนกิจ. การศึกษาสำหรับเด็กพิการในยุคโลกาภิวัตน์. กรุงเทพมหานคร: รุ่งเรืองศิลป์,
 2538.

ทบวงมหาวิทยาลัย. รัฐธรรมนูญกับการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพมหานคร:
 ทบวงมหาวิทยาลัย, 2542.

พรรคน้อย โกวิทยากร. รองประธานหลักสูตรการศึกษาพิเศษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
สวนดุสิต. สัมภาษณ์, 29 พฤศจิกายน 2553.

ทวี เชื้อสุวรรณทวี. การเปรียบเทียบกฎหมายด้านคนพิการของประเทศไทย อังกฤษ และ
สหรัฐอเมริกา. วารสารวิทยาลัยราชสุดา (กรกฎาคม - ธันวาคม 2548): 5.

ธัญลักษณ์ มุกดาภิรมย์. การจัดการเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ใน
โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน. รายงานการศึกษา
 ค้นคว้าอิสระปริญญาามหาบัณฑิต, สาขาวิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2546.

ธิดารัตน์ นงศ์ทอง. เจ้าหน้าที่ประสานงานบริการสนับสนุนสำหรับนักศึกษาพิการ วิทยาลัย
ราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล. สัมภาษณ์, 8 ธันวาคม 2553.

ธีรดา โสมะนันท์. สิทธิและเสรีภาพของคนพิการทางการมองเห็นตามรัฐธรรมนูญแห่ง
ราชอาณาจักรไทย(พ.ศ. 2540). วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, สาขาวิชานิติศาสตร์
 คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549.

นางลักษณ์ วิรัชชัย. รูปแบบการจัดการเรียนร่วมแบบรวมพลัง : การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษา
สำหรับเด็กพิการ โดยครอบครัวและชุมชนมีส่วนร่วม. กรุงเทพมหานคร: สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544

นันทวัฒน์ บรมานันท์. คำแปลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐฝรั่งเศส. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
วิญญูชน, 2549.

นันทวัฒน์ บรมานันท์. หลักกฎหมายเกี่ยวกับบริการสาธารณะ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
วิญญูชน, 2547.

บรรลือ วิศิษฎ์อนุพงษ์. รักษาการในตำแหน่งนักวิชาการศึกษำานาญการ พิเศษ และรักษาการ
ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมประสานการดำเนินการเรียนรู้กับชุมชน สำนักส่งเสริมและพัฒนา
ศักยภาพนักศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. สัมภาษณ์, 16 ธันวาคม
2553.

บรรเจิด สิงคะเนติ. หลักพื้นฐานเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์.
กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2552.

บรรเจิด สิงคะเนติ. หลักพื้นฐานของสิทธิ เสรีภาพ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์. สารานุกรม
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 (2544): 36-37.

บรรเจิด สิงคะเนติ และคนอื่นๆ. รายงานวิจัย เรื่อง สิทธิและโอกาสทางการศึกษาตามรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542.
กรุงเทพมหานคร: 21 เซ็นจูรี่, 2545.

บาทหลวงเซดซัย เดซิจิตรเลขาและคนอื่นๆ. รายงานการวิจัย เรื่อง ศักดิ์ศรีและความต้องการด้าน
ศาสนาของคนพิการจากมุมมองคริสตศาสนาในสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร: สำนักงาน
กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข และศูนย์สิทธิรเพื่อ
การฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์แห่งชาติ, 2549.

บุญศรี มีวงศ์โฆษ. หลักการใช้อำนาจขององค์กรที่ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ, 2549.

ประหยัด ทรงคำ. บทวิเคราะห์พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการ พ.ศ. 2550. วารสารวิชาการ (กรกฎาคม-กันยายน 2551): 59-63.

ประหยัด ทรงคำ. พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 กฎหมายฐานสิทธิ ...ความหวังของคนพิการไทย. วารสารวิชาการ (เมษายน-มิถุนายน 2551): 56-63.

ปาริชาติ สุวรรณบุบผา และคนอื่นๆ. รายงานการวิจัย เรื่อง พระพุทธศาสนากับการเสริมสร้างพลัง ในการดำรงชีวิต และทัศนคติที่เหมาะสมของคนพิการ กรณีคนพิการในเขต กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้าง เสริมสุขภาพ สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข และศูนย์สิทธิรเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพ ทางกายแห่งชาติ, 2549.

ผดุง อารยะวิญญู. การเรียนรู้ร่วมระหว่างเด็กปกติกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ. กรุงเทพมหานคร: จำไทยเพลส, 2542.

ผดุง อารยะวิญญู. การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ. กรุงเทพมหานคร: กรุงเทพมหานคร, 2533.

ฝ่ายบริการสนับสนุนนักศึกษาพิการเรียนร่วม หลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต. คู่มือการขอรับบริการฝ่ายบริการสนับสนุนนักศึกษาพิการ เรียนร่วม มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต. กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย ราชภัฏสวนดุสิต, 2553.

พิมพ์า ขจรธรรม. สภาวะความพิการของเด็กวัยเรียนในประเทศไทย. วารสารวิทยาลัยราชสุดา (มกราคม – มิถุนายน 2548): 22.

- ไพโรจน์ พลเพชรและคนอื่นๆ. รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ชุดโครงการวิจัยการติดตามและประเมินผลการบังคับใช้รัฐธรรมนูญ เรื่อง สิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย และสถาบันพระปกเกล้า, 2547.
- มนตรี รูปสุวรรณ. บทวิเคราะห์ทางวิชาการเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิคอนราด อาเดนาวร์, 2551.
- มณฑล สงวนเสริมศรี. เอกสารประกอบการบรรยายการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา 2504-2552 และการสอบระบบ Admission ใหม่ ปี 2553. (อัดสำเนา)
- มานิตย์ จุมปา. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย(พ.ศ.2550). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553.
- วรพจน์ วิศรุตพิชญ์. รายงานการวิจัย สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ(ศึกษารูปแบบการจำกัดสิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญให้ไว้อย่างเหมาะสม). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2538.
- วารี ธีระจิตร. การศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
- วิชัย ศรีรัตน์. สิทธิมนุษยชนและสิทธิเสรีภาพของชนชาวไทย. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2543.
- วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์. กฎหมายและนโยบายของรัฐเกี่ยวกับคนพิการ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2539.
- วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์และคนอื่นๆ. สิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคของคนพิการทางการศึกษาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, 2552.

วริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์ และคนอื่นๆ. รายงานการวิจัย เรื่อง การแก้ไขกฎหมายที่กีดกันคนพิการในการเข้าไปมีส่วนร่วมในสังคม: ศึกษากรณีกฎหมายและระเบียบที่จำกัดสิทธิคนพิการในการประกอบอาชีพ [ออนไลน์], 2546. แหล่งที่มา: <http://www.lawreform.go.th/> [2553, พฤศจิกายน 17]

วิทยาลัยครูสวนดุสิต. การศึกษาพิเศษสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2521.

วิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล. คู่มือเจ้าหน้าที่บริการสนับสนุนสำหรับนักศึกษาพิการ. นครปฐม: สายสีการพิมพ์, 2549.

วิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล. ประวัติความเป็นมา [ออนไลน์], 2553. แหล่งที่มา: <http://www.rs.mahidol.ac.th> [2553, ธันวาคม 28]

วิไลวรรณ ซึ่งปรีดา. หัวหน้าศูนย์บริการนักศึกษาพิการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. สัมภาษณ์, 21 ธันวาคม 2553.

วีระ โลจายะ. กฎหมายสิทธิมนุษยชน. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2531.

ศรียา นิยมธรรม. การวัดและประเมินผลทางการศึกษาพิเศษ Assessment in special education. กรุงเทพมหานคร: P.A. ART&PRINTING, 2542.

ศรียา นิยมธรรม. ความบกพร่องทางการได้ยิน ผลกระทบทางจิตวิทยาการศึกษาและสังคม. กรุงเทพมหานคร: จำไทยเพลส, 2544.

ศรียา นิยมธรรมและคนอื่นๆ. การศึกษาพิเศษ ในโครงการสาธิตบูรณาการศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพมหานคร: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2546.

ศิริยุพา พูลสุวรรณ. การติดตามผลการดำเนินงานตามนโยบายการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545.

ศิริวิมล ใจงาม. การนำเสนอนโยบายและแนวปฏิบัติการจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันอุดมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาอุดมศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.

ศูนย์บริการนักศึกษาพิการ โครงการนักศึกษาผู้พิการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. เอกสารประชาสัมพันธ์ศูนย์บริการนักศึกษาพิการ โครงการนักศึกษาผู้พิการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2553.

ศูนย์ออสเตรเลียศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ภูมิหลังการเมืองการปกครองออสเตรเลีย [ออนไลน์], 2553. แหล่งที่มา: <http://www.aussiecenter.org/th/detail.php?topic=aus&id=30> [2553, ธันวาคม 13]

สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ(องค์การมหาชน). คู่มือครูสำหรับการสอบวิชาการวัด-ประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน. กรุงเทพมหานคร: พานูญมา, 2553.

สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ(องค์การมหาชน). The answer sheet คำตอบเคลียร์ๆ จาก สทศ. กรุงเทพมหานคร: ออฟเซท ครีเอชั่น, 2553.

สมคิด เลิศไพฑูรย์. กฎหมายรัฐธรรมนูญ หลักการใหม่ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2548.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. รายงานการวิจัยการติดตามผลการดำเนินงานตามนโยบายการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ. กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์, 2545.

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2565). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551.

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. การช่วยเหลือคณาจารย์ในคณะต่างๆ ในการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักศึกษาพิการ. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2553.

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. การช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกอย่างสมเหตุสมผลและเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักศึกษาพิการ. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2553.

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. การออกแบบการเรียนรู้ที่เป็นสากล. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2553.

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. คู่มือ หลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติในการขอรับการสนับสนุนเงินอุดหนุนทางการศึกษาสำหรับคนพิการในระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์, 2553.

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2551-2554) [ออนไลน์], 2551. แหล่งที่มา: <http://www.mua.go.th> [2553, ธันวาคม 16]

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. รายงานประจำปี 2553 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2553.

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. รายงานผลการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาระบบบริการเพื่อรองรับนักเรียน นิสิต นักศึกษาพิการในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ปีการศึกษา 2551. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2551.

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. รายงานผลการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาระบบบริการเพื่อรองรับนักเรียน นิสิต นักศึกษาพิการในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ปีการศึกษา 2552. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2552.

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. สิทธิในการขอรับบริการสนับสนุนและความรับผิดชอบ
ของนักศึกษาพิการ. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2553.

สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ. อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ
กรุงเทพมหานคร: ไอเดีย สแควร์, 2552.

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ. แนวทางปฏิบัติและมาตรฐานสิทธิมนุษยชน
ระหว่างประเทศ [ออนไลน์], 2553. แหล่งที่มา: [http://www.nhrc.or.th/menu_content
php? doc_id=32&lang=EN](http://www.nhrc.or.th/menu_content.php?doc_id=32&lang=EN) [2554, มกราคม 17]

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ. พันธกรณีระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนของ
ไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา กรมการศาสนา, 2546.

สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. มติคณะรัฐมนตรี เรื่องแผนพัฒนาการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับ
คนพิการ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2550-2554) ของกระทรวงศึกษาธิการ. [ออนไลน์], 2550.
แหล่งที่มา: <http://www.cabinet.thaigov.go.th> [2553, พฤศจิกายน 22]

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. กรอบทิศทางการพัฒนาการศึกษา ในช่วงแผนพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ที่สอดคล้องกับแผนการศึกษา
แห่งชาติ (พ.ศ. 2545-2559). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2551.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-
2561). กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค, 2552.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552 – 2559).
กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค, 2553.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. รายงานการวิจัยประเมินผลการรับบุคคลเข้าศึกษาใน
สถาบันอุดมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ดีการพิมพ์, 2550.

สุขศิริ ด้านธนวนานิช. อาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานานาชาติศึกษา วิทยาลัย
ราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล. สัมภาษณ์, 28 ธันวาคม 2553.

สุชาติ ปานแย้ม และอนุวัฒน์ บุญนันท์. คู่มือสอบกฎหมายรัฐธรรมนูญ. กรุงเทพมหานคร :
สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2553.

สุวรรณณี เข็มเจริญ. สิทธิในการศึกษาของคนไร้สัญชาติในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต, สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2547.

สุวิมล อุดมพิริยะศักดิ์. การพัฒนารูปแบบการบริหารศูนย์บริการสนับสนุนนักศึกษาพิการเรียนร่วม
ระดับอุดมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาการจัดการการศึกษา บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, 2553.

สุวิมล อุดมพิริยะศักดิ์. ประธานโครงการวิจัยและพัฒนางานการศึกษาพิเศษ และอาจารย์
ประจำบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต. สัมภาษณ์,
29 พฤศจิกายน 2553.

โสรัจ พิศพนชนม. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการศึกษาพิเศษ. อุดรธานี: สถาบันราชภัฏอุดรธานี, 2543.

อนันต์ ทองแก้วเกิด. มาตรการทางกฎหมายในการบริการสาธารณะทั่วไปและด้านการศึกษาจาก
รัฐต่อคนพิการ. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สาขาวิชานิติศาสตร์คณะนิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2546.

อธิป จันทนโรจน์. การเลือกปฏิบัติเพราะเหตุความพิการกับกฎหมายระหว่างประเทศ: ศึกษา
เปรียบเทียบกฎหมายไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะ
นิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2549.

อรอนงค์ สงเจริญ. รองคณบดีฝ่ายบริการวิชาการและกิจการนักศึกษา วิทยาลัยราชสุดา
มหาวิทยาลัยมหิดล. สัมภาษณ์, 8 ธันวาคม 2553.

“อัคคัญสูตร.” พระไตรปิฎกสำหรับประชาชน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2539.

“อัปพัฏฐสูตร.” พระไตรปิฎกสำหรับประชาชน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2539.

อัชรินทร์ อัชรินทัต. การให้ความคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลไร้ที่อยู่อาศัยภายใต้กฎหมายไทย: ศึกษาวิเคราะห์จากปัญหาของสังคมไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551.

อุดม รัฐอมฤต และคนอื่นๆ. การอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือใช้สิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามมาตรา 28. กรุงเทพมหานคร: มูนิธิคอนราด อาเดนาวร์, 2544.

อุดมศักดิ์ สิริพิงษ์. สิทธิมนุษยชน. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2550.

อุทุมพร จามรมาน. อดีตผู้อำนวยการสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) และอดีตประธานแอดมิชชันฟอรัม. สัมภาษณ์, 25 พฤศจิกายน 2553.

Department of Immigration and Citizenship. ชีวิตในออสเตรเลีย [ออนไลน์], 2553. แหล่งที่มา: <http://www.immi.gov.au/living-in-australia/values/book/translation/thai.pdf> [2553, ธันวาคม 18]

ภาษาอังกฤษ

Australian Human Rights Commission. About Disability Rights [online], 2010. Available from: http://www.humanrights.gov.au/disability_rights/about_disability.html [2010, December 18]

Australian Human Rights Commission. D.D.A. guide: What's it all about [online], 2010. Available from: http://www.humanrights.gov.au/disability_rights/dda_guide/about/about.html [2010, December 18]

Australian Human Rights Commission. D.D.A. guide: What areas of life does the D.D.A. cover? [online], 2010. Available from: http://www.humanrights.gov.au/disability_rights/dda_guide/areas/areas.html [2010, December 18]

Australian Human Rights Commission. D.D.A. guide: Getting an education [online], 2010. Available from: http://www.humanrights.gov.au/disability_rights/dda_guide/getting_/getting_.html [2010, December 18]

Discrimination Act [online], 2008, Available from: http://www.do.se/Documents/pdf/new_discrimination_law.pdf [2010, December 23]

Disability Standards for Education 2005 [online], 2005, Available from: <http://www.comlaw.gov.au/Series/F2005L00767> [2010, December 18]

Gallaudet University. Undergraduate Majors [online], 2010. Available from: <http://admissions.gallaudet.edu/academics/majors/index.htm> [2011, January 30]

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก
แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม
กรณีแบบสอบถามสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน**

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม		
ก. โรงเรียน	(n = 94)	
1. โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดชลบุรี	8	8.51
2. โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดขอนแก่น	17	18.09
3. โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดตาก	7	7.45
4. โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช	10	10.64
5. โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดนนทบุรี	9	9.57
6. โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี	9	9.57
7. โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์	12	12.77
8. โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดสงขลา	12	12.77
9. โรงเรียนโสตศึกษาเทพรัตน์จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	2	2.13
10. โรงเรียนโสตศึกษาปานเลิศจังหวัดลพบุรี	8	8.51
ข. เพศ		
หญิง	48	51.06
ชาย	46	48.94
ค. ภาษาที่ถนัด		
ภาษามือ	93	98.94
ภาษาเขียน	1	1.06
ภาษาพูด	0	0.00
ง. ประเภทความพิการ		
หูตึงหรือหูหนวกอย่างเดียว	93	98.94
หูตึงหรือหูหนวก และมีความพิการซ้ำซ้อนอื่นๆ ด้วย	1	1.06

**ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม
กรณีแบบสอบถามสำหรับนิสิตนักศึกษา
ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน**

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม		
ก. มหาวิทยาลัย	(n = 159)	
1. วิทยาลัยราชสุดา (มหาวิทยาลัยมหิดล)	61	38.36
2. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	9	5.66
3. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	10	6.29
4. มหาวิทยาลัยบูรพา	2	1.26
5. มหาวิทยาลัยศิลปากร	1	0.63
6. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต	20	12.58
7. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา	19	11.95
8. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม	8	5.03
9. มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย	1	0.63
10. มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม	20	12.58
11. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่	7	4.40
12. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย	1	0.63
ข. เพศ		
หญิง	94	59.12
ชาย	65	40.88
ค. ชั้นปีที่กำลังศึกษาอยู่		
ชั้นปีที่ 1	46	28.93
ชั้นปีที่ 2	76	47.80
ชั้นปีที่ 3	16	10.06
ตั้งแต่ชั้นปีที่ 4 ขึ้นไป	21	13.21
ง. ภาษาที่ถนัด		
ภาษามือ	140	88.05
ภาษาเขียน	8	5.03
ภาษาพูด	11	6.92

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
จ. ประเภทความพิการ		
1. หูตึงหรือหูหนวกอย่างเดียว	158	99.37
2. หูตึงหรือหูหนวก และมีความพิการซ้ำซ้อนอื่นๆ ด้วย	1	0.63

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข
รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมีอวัยวะ

แบบสอบถามชุดที่ 1 กรณีแบบสอบถามนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

1. อาจารย์สายใจ สังขพันธ์ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ โรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์
2. คุณคมคิด ศันสนะเกียรติ เจ้าหน้าที่ล่ามภาษามือ ฝ่ายบริการสนับสนุนนักศึกษาพิการ เรียนร่วม หลักสูตรการศึกษาพิเศษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
3. ดร.ธนันท์ ธนารัตตะภูมิ หัวหน้ากลุ่มงานวิจัยและวิชาการด้านการทดสอบ สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน)
4. อาจารย์คมสัน โพธิ์คง อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช และอดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ปี พ.ศ.2550
5. อาจารย์ ดร.ชฎานิศวรรี กุลรัตน์มณีพร อาจารย์ประจำภาควิชาสังคมวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

แบบสอบถามชุดที่ 2 กรณีแบบสอบถามนิสิตนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

1. รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล อุดมพิริยะศักดิ์ ประธานโครงการวิจัยและพัฒนางานการศึกษาพิเศษ และอาจารย์ประจำบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
2. อาจารย์ทรงศนัย โกวิทยากร รองประธานหลักสูตรการศึกษาพิเศษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
3. คุณฉลอรรัตน์ บุญวงศ์ เจ้าหน้าที่ล่ามภาษามือ ฝ่ายบริการสนับสนุนนักศึกษาพิการ เรียนร่วม หลักสูตรการศึกษาพิเศษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
4. ดร.ธนันท์ ธนารัตตะภูมิ หัวหน้ากลุ่มงานวิจัยและวิชาการด้านการทดสอบ สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน)
5. อาจารย์คมสัน โพธิ์คง อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช และอดีตนายกสภากร่างรัฐธรรมนูญ ปี พ.ศ.2550

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อมูลโดยการสัมภาษณ์

1. ศาสตราจารย์ ดร.อุทุมพร จามรมาน อดีตผู้อำนวยการสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) และอดีตประธานแอดมิชชันพอร์รั่ม
2. คุณบรรลือ วิศิษฎ์อนุพงษ์ นักวิชาการศึกษานานาชาติ สำนักส่งเสริมและพัฒนา ศักยภาพนักศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
3. อาจารย์อรอนงค์ สงเจริญ รองคณบดีฝ่ายบริการวิชาการและกิจการนักศึกษา วิทยาลัย ราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล
4. อาจารย์ดร.สุขศิริ ด้านธนวานิช อาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล
5. คุณธิดารัตน์ นงศ์ทอง เจ้าหน้าที่ประสานงานบริการสนับสนุนสำหรับนักศึกษาพิการ วิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล
6. รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล อุดมพิริยะศักดิ์ ประธานโครงการวิจัยและพัฒนา งาน การศึกษาพิเศษ และอาจารย์ประจำบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
7. อาจารย์ทรรศนัย โกวิทยากร รองประธานหลักสูตรการศึกษาพิเศษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
8. คุณฉลอรัตน์ บุญวงศ์ เจ้าหน้าที่ล่ามภาษามือ ฝ่ายบริการสนับสนุนนักศึกษาพิการ เรียนร่วม หลักสูตรการศึกษาพิเศษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
9. คุณวิไลวรรณ ช้างปรีดา หัวหน้าศูนย์บริการนักศึกษาพิการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ภาคผนวก ค
จดหมายขอความร่วมมือในการวิจัย

ศูนย์วิทยพัชการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

25/1 ซอยอินทามระ 15 ถนนสุทธิสารวินิจฉัย

แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กทม.

28 กุมภาพันธ์ 2553

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือวิจัย

เรียน รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ โรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือเพื่อการวิจัยและกระทงคำถามสำหรับการวิจัย จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วยข้าพเจ้านายธนาชัย สุนทรอนันตชัย นิสิตหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคทางด้านการศึกษาศึกษาของคณาจารย์ในระดับอุดมศึกษา : ศักยภาพของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ขณะนี้อยู่ในระหว่างขั้นตอนการสร้างเครื่องมือวิจัย ในการนี้ข้าพเจ้าเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี **จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัย**(ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย) เพื่อจะได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือเพื่อการวิจัย และนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายธนาชัย สุนทรอนันตชัย)

นิสิตคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นายธนาชัย สุนทรอนันตชัย

โทรศัพท์ 02-217-3800 ต่อ 503, 081-854-0724

โทรสาร 02-219-2996

25/1 ซอยอินทามระ 15 ถนนสุทธิสารวินิจฉัย

แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กทม.

15 มีนาคม 2553

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดชลบุรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. แบบสอบถาม จำนวน 9 ชุด
2. แผ่นวีซีดีภาษามือเพื่อใช้ประกอบในการทำแบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วยข้าพเจ้า นายธนาชัย สุนทรอนันตชัย นิสิตปริญญาโท คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กำลังจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่อง สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคทางการศึกษาของคณาจารย์ในระดับอุดมศึกษา : ศึกษากรณีผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ซึ่งส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์นั้น ต้องเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้กฎหมายและการทดสอบทางการศึกษาเพื่อเข้ารับการคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

ดังนั้น จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการให้นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้เข้ารับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินิยมพื้นฐาน (O-NET) ในปีการศึกษา 2552 ที่ผ่านมาตอบแบบสอบถามดังกล่าว(ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย 1) ทั้งนี้ ข้าพเจ้าได้จัดทำแบบสอบถามดังกล่าวในรูปแบบของวีซีดีภาษามือ (ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย 2) และเมื่อได้ตอบแบบสอบถามเสร็จสิ้นแล้ว ขอความกรุณาจากท่านในการส่งแบบสอบถามทั้งหมดกลับมาทางไปรษณีย์ โดยข้าพเจ้าได้บรรจุซองเปล่าติดแสตมป์ที่ได้ระบุที่อยู่ในการส่งแบบสอบถามกลับเรียบร้อยแล้ว หากมีข้อสงสัยประการใด สามารถสอบถามข้าพเจ้าได้ที่หมายเลขโทรศัพท์ 02-217-3800 ต่อ 503 หรือ 081-854-0724

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายธนาชัย สุนทรอนันตชัย)

นิสิตคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นายธนาชัย สุนทรอนันตชัย

โทรศัพท์ 02-217-3800 ต่อ 503, 081-854-0724

โทรสาร 02-219-2996

25/1 ซอยอินทามระ 15 ถนนสุทธิสารวินิจฉัย

แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กทม.

13 ธันวาคม 2553

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

เรียน ประธานหลักสูตรการศึกษาพิเศษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 60 ชุด

เนื่องด้วยข้าพเจ้า นายธนาชัย สุนทรอนันตชัย นิสิตปริญญาโท คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กำลังจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่อง สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคทางการศึกษาของคณาจารย์ในระดับอุดมศึกษา : ศึกษากรณีผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ซึ่งส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์นั้น ต้องเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้กฎหมายและการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของนิสิตนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

ดังนั้น จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการให้ **นิสิตนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยินตอบแบบสอบถามดังกล่าว** (ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย) และ**เมื่อได้ตอบแบบสอบถามเสร็จสิ้นแล้วขอความกรุณาจากท่านในการส่งแบบสอบถามทั้งหมดกลับมาทางไปรษณีย์ ภายในวันศุกร์ที่ 7 มกราคม 2554** ทั้งนี้ ข้าพเจ้าได้บรรจุซองเปล่าติดแสตมป์ที่ได้ระบุที่อยู่ในการส่งแบบสอบถามกลับเรียบร้อยแล้ว

อนึ่ง ใคร่ขอความอนุเคราะห์จากเจ้าหน้าที่ล่ามภาษามือหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องของท่านในการให้ความช่วยเหลือหรือให้คำอธิบายแก่นิสิตนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในการตอบแบบสอบถาม โดยหากมีข้อสงสัยประการใด สามารถติดต่อข้าพเจ้าได้ที่หมายเลขโทรศัพท์ 081-854-0724

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายธนาชัย สุนทรอนันตชัย)

นิสิตคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นายธนาชัย สุนทรอนันตชัย

โทรศัพท์ 081-854-0724

25/1 ซอยอินทามระ 15 ถนนสุทธิสารวินิจฉัย
แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กทม.

18 พฤศจิกายน 2553

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เข้าถึงข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน คณบดีวิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. สำเนาหนังสือรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน จำนวน 1 ชุด
2. แนวคำถามในการสัมภาษณ์ และเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย จำนวน 1 ชุด
3. แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูล และเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัยจำนวน 1 ชุด

ตามที่ข้าพเจ้านายธนาชัย สุนทรอนันตชัย นิสิตหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคทางด้านการศึกษาของคนพิการในระดับอุดมศึกษา : ศึกษากรณีผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ได้เคยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เข้าถึงข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์จากท่าน และทางวิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล ได้แจ้งว่าต้องมีหนังสือผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคนนั้น

บัดนี้ ข้าพเจ้าได้ดำเนินการขอรับรองจริยธรรมการวิจัยในคน จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน สาขาสังคมศาสตร์เสร็จสิ้นแล้ว จึงได้จัดส่งหนังสือรับรองดังกล่าวมาพร้อมนี้ด้วย (สิ่งที่ส่งมาด้วย 1) ในกรณีนี้ ข้าพเจ้าจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์เข้าถึงข้อมูลจากท่าน ดังต่อไปนี้

1. การเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์บุคลากรของวิทยาลัย จำนวน 3 ท่าน ดังนี้

- 1.1 สัมภาษณ์ท่านหรือผู้บริหารวิทยาลัยที่ได้รับมอบหมายจากท่าน จำนวน 1 ท่าน
- 1.2 สัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอน จำนวน 1 ท่าน
- 1.3 สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของวิทยาลัย ที่มีหน้าที่ดูแลประสานงานและดูแลระบบบริการสนับสนุนคนพิการ (DSS) จำนวน 1 ท่าน

ทั้งนี้ ข้าพเจ้าได้แนบแนวคำถามในการสัมภาษณ์ และเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย มาพร้อมนี้ด้วย (สิ่งที่ส่งมาด้วย 2)

2. การเก็บข้อมูลจากนักศึกษาของวิทยาลัย โดยใช้แบบสอบถาม ทั้งนี้ ข้าพเจ้าได้แนบบแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูล และเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย มาพร้อมนี้ด้วย (สิ่งที่ส่งมาด้วย 3)

อนึ่ง การเก็บข้อมูลจากนักศึกษาของวิทยาลัย โดยใช้แบบสอบถามนั้น ใคร่ขอความ
อนุเคราะห์จากท่านเข้าเก็บข้อมูลในวันที่ 8 ธันวาคม 2553 ตามเวลาที่ท่านสะดวก ส่วนการเก็บข้อมูล
โดยการสัมภาษณ์บุคลากรของท่านนั้น ข้าพเจ้าขอประสานงานนัดหมายวันและเวลาจากท่านอีกครั้ง
ตามที่ท่านสะดวก

ทั้งนี้ หากท่านมีข้อสงสัยประการใดหรือต้องการสอบถามเพิ่มเติม สามารถติดต่อได้ที่
คุณธนาชัย สุนทรอนันตชัย หมายเลขโทรศัพท์ 081-854-0724, 088-657-6999

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายธนาชัย สุนทรอนันตชัย)

นิสิตคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ติดต่อ คุณธนาชัย สุนทรอนันตชัย

โทรศัพท์ 02-219-2991-5 ต่อ 101, 02-616-7056, 081-854-0724

โทรสาร 02-2192-996

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ง
แบบสอบถาม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถามนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคทางการศึกษาของคนพิการในระดับอุดมศึกษา:
ศึกษารณีย์ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

เนื่องจากพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 ได้กำหนดสิทธิทางการศึกษาของคนพิการในประเด็นต่างๆ อันเป็นการรับรองและคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคทางการศึกษา เช่น การให้คนพิการได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการตลอดชีวิต พร้อมทั้งได้รับเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา การให้คนพิการมีสิทธิเลือกบริการทางการศึกษา สถานศึกษา ระบบและรูปแบบการศึกษา เป็นต้น

แบบสอบถามฉบับนี้จึงได้ทำการสำรวจเกี่ยวกับการรับรู้กฎหมาย ตลอดจนการทดสอบทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาอันมีผลกระทบต่อ การรับรองและคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินให้เป็นไปตามกฎหมายฉบับดังกล่าว โดยจำกัดการสำรวจความคิดเห็นเฉพาะ

คำชี้แจง

1. วัตถุประสงค์ของแบบสอบถาม เพื่อสำรวจเกี่ยวกับการรับรู้กฎหมาย ตลอดจนการทดสอบทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาอันมีผลกระทบต่อ การรับรองและคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

2. ผู้ตอบแบบสอบถาม คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน และได้เข้ารับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน (O-NET/โอเน็ต) เท่านั้น

3. ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามครั้งนี้ ผู้วิจัยจะเก็บไว้เป็นความลับ และจะนำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยภาพรวม และการศึกษาวิจัยเท่านั้น

4. แบบสอบถามฉบับนี้มีทั้งหมด 5 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน จำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 2 สภาพการรับรู้เกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ จำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน (O-NET/โอเน็ต) จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการทดสอบความถนัดทั่วไปและความถนัดทางวิชาการและวิชาชีพ (GAT - PAT / เกทแพท) จำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับระบบการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน

คำชี้แจง ให้นักเรียน ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่ตรงกับคำตอบของนักเรียน หรือเติมคำในช่องว่าง

1. เพศ ชาย หญิง
2. นักเรียนถนัดภาษาใดมากที่สุด ภาษามือ ภาษาพูด ภาษาเขียน
3. ประเภทความพิการของนักเรียน
 - หูตึงหรือหูหนวกอย่างเดียว
 - หูตึงหรือหูหนวก และมีความพิการซ้อนด้าน.....(โปรดระบุ)

ตอนที่ 2 สภาพการรับรู้เกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

คำชี้แจง ให้นักเรียน ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับคำตอบของนักเรียน

ประเด็น	ทราบ	ไม่ทราบ
1. นักเรียนทราบหรือไม่ว่า ปัจจุบันมีกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ โดยเฉพาะ		
2. นักเรียนทราบหรือไม่ว่า คนพิการมีสิทธิได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิดหรือ พบความพิการจนตลอดชีวิต		
3. นักเรียนทราบหรือไม่ว่า คนพิการมีสิทธิได้รับเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา		
4. นักเรียนทราบหรือไม่ว่า คนพิการมีสิทธิเลือกบริการทางการศึกษา เลือกสถานศึกษา เลือก ระบบและเลือกรูปแบบการศึกษา		
5. นักเรียนทราบหรือไม่ว่า คนพิการต้องได้รับการศึกษาที่มีมาตรฐานและประกันคุณภาพ การศึกษา รวมทั้งการจัดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การทดสอบทางการศึกษาที่เหมาะสมกับ ความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละประเภทและบุคคล		
6. นักเรียนทราบหรือไม่ว่า มีกองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ เพื่อใช้จ่ายใน การส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ		
7. นักเรียนทราบหรือไม่ว่า สถาบันอุดมศึกษาในทุกสังกัดมีหน้าที่ต้องกำหนดสัดส่วนหรือจำนวน ของคนพิการประเภทต่างๆ ให้เหมาะสม ในการรับเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา		

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินิยมพื้นฐาน (O-NET/โอเน็ต)
คำชี้แจง ให้นักเรียน ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียน
 หรือเติมคำในช่องว่าง

1. นักเรียนเข้าใจคำสั่งและวิธีทำข้อสอบ O-NET/โอเน็ต หรือไม่
 - เข้าใจดีมาก เข้าใจดี เข้าใจบ้าง ไม่ค่อยเข้าใจ ไม่เข้าใจเลย
2. นักเรียนคิดว่าจำนวนของข้อสอบ O-NET/โอเน็ต เหมาะสมกับเวลาที่ใช้สอบหรือไม่
 - เหมาะสมดีแล้ว
 - จำนวนข้อสอบมากเกินไป
 - จำนวนข้อสอบน้อยไป
3. นักเรียนคิดว่าภาษาเขียนที่ใช้ในข้อสอบ O-NET/โอเน็ต เป็นปัญหาในการทำข้อสอบของนักเรียนหรือไม่
 - เป็นปัญหา เพราะ.....
 - ไม่เป็นปัญหา เพราะ
4. นักเรียนคิดว่าข้อสอบ O-NET/โอเน็ต ควรทำเป็นภาษามือหรือไม่
 - ควร ไม่ควร
5. นักเรียนคิดว่าข้อสอบ O-NET/โอเน็ต ควรให้นักเรียนตอบเป็นภาษามือหรือไม่
 - ควร ไม่ควร

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการทดสอบความถนัดทั่วไปและความถนัดทางวิชาการและวิชาชีพ
 (GAT - PAT / เกทแพท)
คำชี้แจง ให้นักเรียน ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียน
 หรือเติมคำในช่องว่าง

1. นักเรียนทราบหรือไม่ว่า คนพิการมีสิทธิในการเข้ารับการทดสอบความถนัดทั่วไปและความถนัดทางวิชาการ
 และวิชาชีพ (GAT - PAT / เกทแพท)
 - ทราบ ไม่ทราบ
2. นักเรียนได้เข้าทดสอบความถนัดทั่วไปและความถนัดทางวิชาการและวิชาชีพ (GAT - PAT / เกทแพท)
 หรือไม่
 - ได้เข้าทดสอบ ไม่ได้เข้าทดสอบ (กรุณาข้ามไปทำตอนที่ 5)

3. นักเรียนเข้าใจคำสั่งและวิธีทำข้อสอบ GAT - PAT / เกทแพท หรือไม่

- เข้าใจดีมาก เข้าใจดี เข้าใจบ้าง ไม่ค่อยเข้าใจ ไม่เข้าใจเลย

4. นักเรียนคิดว่าจำนวนของข้อสอบ GAT - PAT / เกทแพท เหมาะสมกับเวลาที่ใช้สอบหรือไม่

- เหมาะสมดีแล้ว
 จำนวนข้อสอบมากไป
 จำนวนข้อสอบน้อยไป

5. นักเรียนคิดว่าภาษาเขียนที่ใช้ในข้อสอบ ข้อสอบ GAT - PAT / เกทแพท เป็นปัญหาในการทำข้อสอบของนักเรียนหรือไม่

- เป็นปัญหา เพราะ.....
 ไม่เป็นปัญหา เพราะ

6. นักเรียนคิดว่าข้อสอบ GAT - PAT / เกทแพท ควรทำเป็นภาษามือหรือไม่

- ควร ไม่ควร

7. นักเรียนคิดว่าข้อสอบ GAT - PAT / เกทแพท ควรให้นักเรียนตอบเป็นภาษามือหรือไม่

- ควร ไม่ควร

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับระบบการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา
คำชี้แจง ให้นักเรียน ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียน
 หรือเติมคำในช่องว่าง

1. นักเรียนทราบหรือไม่ว่า คนพิการมีสิทธิเข้ารับการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาในระบบรับ
กลาง หรือแอดมิชชั่น / Admission

- ทราบ ไม่ทราบ

2. นักเรียนคิดว่า นักเรียนจะใช้ผลคะแนน O-NET/โอเน็ต และ GAT - PAT / เกทแพท เพื่อสมัครเข้าเรียนต่อใน
ระดับอุดมศึกษาในระบบรับกลาง หรือแอดมิชชั่น / Admission หรือไม่

- ใช่ ไม่ใช่

3. นักเรียนได้เข้าสมัครสอบหรือคิดว่าจะเข้าสมัครสอบเพื่อเรียนต่อในสถาบันอุดมศึกษาใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- วิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล
- มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
- มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- อื่นๆ โปรดระบุ
- ไม่ได้เข้าสมัครสอบหรือไม่คิดว่าจะเข้าสมัครสอบ

4. ข้อใดเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้นักเรียนเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่จะเข้าศึกษาต่อตามข้อ 3 ข้างต้น (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ชื่อเสียงของสถาบัน
- คุณภาพของอาจารย์
- มีคณะหรือสาขาวิชาที่ตนสนใจ
- มีเพื่อนไปเรียนด้วย
- มีความสะดวกในการเดินทาง
- อื่นๆ โปรดระบุ.....
- การมีล่ามภาษามือ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ

ขอขอบพระคุณในความร่วมมือ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถามนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา
เรื่อง สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคทางการศึกษาของคนพิการในระดับอุดมศึกษา:
ศึกษารณีนผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

เนื่องจากพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 ได้กำหนดสิทธิทางการศึกษาของคนพิการในประเด็นต่างๆ อันเป็นการรับรองและคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคทางการศึกษา เช่น การให้คนพิการได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการตลอดชีวิต พร้อมทั้งได้รับเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา การให้คนพิการมีสิทธิเลือกบริการทางการศึกษา สถานศึกษา ระบบและรูปแบบการศึกษา เป็นต้น

แบบสอบถามฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อทำการสำรวจเกี่ยวกับการรับรู้กฎหมายข้างต้น ตลอดจนการจัดการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาที่มีผลกระทบต่อ การรับรองและคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินให้เป็นไปตามกฎหมายดังกล่าว

คำชี้แจง

1. วัตถุประสงค์ของแบบสอบถาม เพื่อสำรวจเกี่ยวกับการรับรู้กฎหมาย ตลอดจนการจัดการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาที่มีผลกระทบต่อ การรับรองและคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินตามกฎหมาย

2. ผู้ตอบแบบสอบถาม คือ นิสิตนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน และกำลังศึกษาอยู่ในสถาบันอุดมศึกษาเท่านั้น

3. ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามครั้งนี้ ผู้วิจัยจะเก็บไว้เป็นความลับ และจะนำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยภาพรวม และการศึกษาวิจัยเท่านั้น

4. แบบสอบถามฉบับนี้มีทั้งหมด 5 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 2 สภาพการรับรู้เกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ จำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาในมหาวิทยาลัยของนิสิตนักศึกษา จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลและการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ในมหาวิทยาลัยของนิสิตนักศึกษา จำนวน 9 ข้อ

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการศึกษาในมหาวิทยาลัย จำนวน 2 ข้อ

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน

คำชี้แจง ให้นักศึกษานักศึกษา ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่ตรงกับคำตอบของนิสิตนักศึกษา หรือเติมคำในช่องว่าง

1. เพศ ชาย หญิง
2. กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่.....
3. นิสิตนักศึกษาด้านภาษาใดมากที่สุด ภาษามือ ภาษาพูด ภาษาเขียน
4. ประเภทความพิการของนิสิตนักศึกษา
 - หูตึงหรือหูหนวกอย่างเดียว
 - หูตึงหรือหูหนวก และมีความพิการซ้อนด้าน.....(โปรดระบุ)

ตอนที่ 2 สภาพการรับรู้เกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

คำชี้แจง ให้นักศึกษานักศึกษา ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับคำตอบของนิสิตนักศึกษา

ประเด็น	ทราบ	ไม่ทราบ
1. นิสิตนักศึกษาทราบหรือไม่ว่า ปัจจุบันมีกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ โดยเฉพาะ		
2. นิสิตนักศึกษาทราบหรือไม่ว่า คนพิการมีสิทธิได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการจนตลอดชีวิต		
3. นิสิตนักศึกษาทราบหรือไม่ว่า คนพิการมีสิทธิได้รับเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา		
4. นิสิตนักศึกษาทราบหรือไม่ว่า คนพิการมีสิทธิเลือกบริการทางการศึกษา เลือกสถานศึกษา เลือกระบบและเลือกรูปแบบการศึกษา		
5. นิสิตนักศึกษาทราบหรือไม่ว่า คนพิการต้องได้รับการศึกษาที่มีมาตรฐานและประกันคุณภาพ การศึกษา รวมทั้งการจัดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การทดสอบทางการศึกษาที่เหมาะสมกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละประเภทและบุคคล		
6. นิสิตนักศึกษาทราบหรือไม่ว่า มีกองทุนส่งเสริมและพัฒนาศึกษาสำหรับคนพิการ เพื่อใช้จ่ายในการส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาศึกษาสำหรับคนพิการ		
7. นิสิตนักศึกษาทราบหรือไม่ว่า สถาบันอุดมศึกษาในทุกสังกัดมีหน้าที่ต้องกำหนดสัดส่วนหรือจำนวนของคนพิการประเภทต่างๆ ให้เหมาะสม ในการรับเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา		

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลือทางการศึกษาในมหาวิทยาลัยของนิสิตนักศึกษา
คำชี้แจง ให้นักศึกษา ทำเครื่องหมาย ลงในช่อง ที่ตรงกับความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษา

ลำดับที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		ดีมาก	ดี	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	มหาวิทยาลัยที่นิสิตศึกษากำลังศึกษาอยู่มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อให้นิสิตนักศึกษาได้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร ในสถานที่ชุมนุมสาธารณะหรือห้องประชุม เช่น ล่ามภาษามือ รวมถึงการจัดที่นั่งและแสงสว่างเพื่อให้เห็นสีหน้าและท่าทางของล่ามภาษามือได้อย่างชัดเจน เป็นต้น					
2	มหาวิทยาลัยที่นิสิตศึกษากำลังศึกษาอยู่มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นิสิตนักศึกษาในการติดต่อสอบถามบริการสาธารณะภายในมหาวิทยาลัย เช่น ล่ามภาษามือ สื่อที่ชี้แจงวิธีการขอรับบริการ และสื่อที่ให้ข้อมูล เป็นต้น					
3	มหาวิทยาลัยที่นิสิตศึกษากำลังศึกษาอยู่มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อการติดต่อและป้องกันอันตรายที่อาจเกิดกับนิสิตนักศึกษา หากนิสิตนักศึกษาติดอยู่ในลิฟท์ หรือห้องซึ่งล๊อคประตู เช่น สัญญาณไฟสำหรับสื่อสาร เสียงสัญญาณพร้อมไฟกระพริบ ลิฟท์ที่เป็นกระจกสามารถมองเห็นคนด้านนอกได้ และช่องว่างด้านล่างระหว่างประตูกับพื้นห้อง เพื่อให้บุคคลนอกห้องสามารถสอดเอกสารเพื่อการสื่อสาร เป็นต้น					
4	มหาวิทยาลัยที่นิสิตศึกษากำลังศึกษาอยู่มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อให้นิสิตนักศึกษาสามารถใช้บริการยานพาหนะขนส่งภายในมหาวิทยาลัยได้เท่าเทียมกับคนทั่วไป เช่น ป้ายประกาศที่เป็นตัวอักษร เสียงสัญญาณพร้อมไฟกระพริบ และอักษรวิ่งที่มีข้อความเหมือนการประกาศด้วยเสียงทุกประการ เป็นต้น					

ลำดับที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		ดีมาก	ดี	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
5	มหาวิทยาลัยที่นิสิตนักศึกษากำลังศึกษาอยู่มีการจัดสาธารณูปโภคและบริการอื่นๆ ภายในมหาวิทยาลัย โดยมีสิ่งอำนวยความสะดวกเฉพาะทางเพื่อรองรับนิสิตนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เช่น โทรสาร หรือโทรศัพท์สำหรับนิสิตนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน การใช้งานห้องสมุด การใช้งานโรงอาหาร, อักษรวงไฟฟ้าสำหรับประชาสัมพันธ์ ข้อมูลต่าง ๆ ฯลฯ					
6	มหาวิทยาลัยที่นิสิตนักศึกษากำลังศึกษาอยู่มีการจัดบริการล่ามภาษามือในชั้นเรียนให้แก่นิสิตนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน					
7	มหาวิทยาลัยที่นิสิตนักศึกษากำลังศึกษาอยู่มีการจัดบริการล่ามภาษามือนอกชั้นเรียนให้แก่นิสิตนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเมื่อนิสิตนักศึกษามีความต้องการจำเป็น เพื่อให้สามารถขอใช้บริการในการติดต่อหน่วยงานอื่นๆ เช่น โรงพยาบาล สถานีตำรวจ เป็นต้น					
8	มหาวิทยาลัยที่นิสิตนักศึกษากำลังศึกษาอยู่มีการจัดผู้จดคำบรรยายในชั้นเรียน(Notetaker) ให้แก่นิสิตนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน					
9	มหาวิทยาลัยที่นิสิตนักศึกษากำลังศึกษาอยู่มีระบบบริการสนับสนุนนิสิตนักศึกษาพิการเรียนร่วม(DSS) โดยมีการประเมินความต้องการจำเป็น และมีแผนการให้บริการเฉพาะบุคคล(Individualized Service Plan: ISP)					
10	มหาวิทยาลัยที่นิสิตนักศึกษากำลังศึกษาอยู่มีการจัดบริการให้คำปรึกษาแก่นิสิตนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โดยอาจารย์หรือเจ้าหน้าที่ล่ามภาษามือ					

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล และการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ในมหาวิทยาลัยของนิสิตนักศึกษา
คำชี้แจง ให้นิสิตนักศึกษา ทำเครื่องหมาย ลงในช่อง ที่ตรงกับความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษา

ลำดับที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		ดีมาก	ดี	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	ผู้เรียนมีความเข้าใจและเข้าถึงเนื้อหาหลักสูตรที่เรียนในแต่ละรายวิชา					
2	ผู้สอนใช้เทคนิคและวิธีการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน					
3	ผู้สอนมีการใช้สื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชา					
4	การให้ระยะเวลาในการเรียนแต่ละวิชาในแต่ละครั้งมีความเหมาะสม					
5	ผู้สอนกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการวัดและประเมินผลรายวิชา เช่น การสอบภาคทฤษฎี การสอบภาคปฏิบัติ การทำรายงาน การนำเสนอหน้าชั้นเรียน เป็นต้น อย่างเหมาะสม					
6	การให้ระยะเวลาในการสอบแต่ละวิชา มีความเหมาะสม					
7	มหาวิทยาลัยมีการสอนซ่อมเสริมวิชาการหรือจัดติวให้แก่นิสิตนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน					
8	มีการจัดกิจกรรมต่างๆ ภายในมหาวิทยาลัยให้แก่นิสิตนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เช่น กีฬา ดนตรี ศิลป วัฒนธรรม เป็นต้น					
9	มีการจัดกิจกรรมต่างๆ ให้แก่นิสิตนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ได้มีโอกาสร่วมทำกับชุมชนหรือหน่วยงานอื่นนอกมหาวิทยาลัย					

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการศึกษาในมหาวิทยาลัย

คำชี้แจง ให้นักศึกษา ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่ตรงกับความคิดเห็นของนักศึกษา หรือเติมคำในช่องว่าง

1. ในปัจจุบัน นิสิตนักศึกษาได้เสียค่าใช้จ่ายต่างๆ ในการศึกษา ให้กับมหาวิทยาลัยของนิสิตนักศึกษา เป็นค่าใช้จ่ายอะไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ค่าขึ้นทะเบียนนิสิตนักศึกษาใหม่
- ค่าประกันความเสียหาย
- ค่าลงทะเบียนเรียน (หรือค่าหน่วยกิต)
- ค่าบำรุงการศึกษา (เช่น ค่าบำรุงห้องสมุด ค่าบำรุงกิจกรรมกีฬา ค่าบำรุงสุขภาพ) (โปรดระบุ).....
- ค่าธรรมเนียม (โปรดระบุ).....
- ไม่เสียค่าใช้จ่ายใดๆ เลย

2. ในปัจจุบัน นิสิตนักศึกษาได้เสียค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับการศึกษา เป็นค่าใช้จ่ายอะไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ค่าที่พัก เดือนละ.....บาท
- ค่าเดินทางระหว่างที่พักกับที่เรียน เดือนละ.....บาท
- ค่าหนังสือ ค่าเอกสารประกอบการสอน ค่าอุปกรณ์การเรียน
เดือนละ.....บาท
- ค่าใช้จ่ายอื่นๆ (โปรดระบุ).....

ขอขอบพระคุณในความร่วมมือ

ภาคผนวก จ
ตารางค่าดัชนี IOC ของแบบสอบถาม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การประเมินความสอดคล้องระหว่างคำถามในแบบสอบถามกับวัตถุประสงค์
จากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน
(กรณีแบบสอบถามสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6)

ลำดับที่	รายการ	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ คนที่					ผลรวม คะแนน $\sum R$	ดัชนีความ สอดคล้อง (IOC)
		1	2	3	4	5		
1	นักเรียนทราบหรือไม่ว่า ปัจจุบันมีกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการโดยเฉพาะ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
2	นักเรียนทราบหรือไม่ว่า คนพิการมีสิทธิได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการจนตลอดชีวิต	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
3	นักเรียนทราบหรือไม่ว่า คนพิการมีสิทธิได้รับเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
4	นักเรียนทราบหรือไม่ว่า คนพิการมีสิทธิเลือกบริการทางการศึกษา เลือกสถานศึกษา เลือกระบบและเลือกรูปแบบการศึกษา	0	+1	+1	+1	+1	4	0.8
5	นักเรียนทราบหรือไม่ว่า คนพิการต้องได้รับการศึกษาที่มีมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งการจัดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การทดสอบทางการศึกษาที่เหมาะสมกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละประเภทและบุคคล	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
6	นักเรียนทราบหรือไม่ว่า กฎหมายได้กำหนดให้มีกองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ เพื่อใช้จ่ายในการส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1

ลำดับที่	รายการ	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ผลรวม คะแนน $\sum R$	ดัชนีความ สอดคล้อง (IOC)
		คนที่						
		1	2	3	4	5		
7	นักเรียนทราบหรือไม่ว่า กฎหมายได้กำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาในทุกสังกัดมีหน้าที่ต้องกำหนดสัดส่วนหรือจำนวนของคนพิการประเภทต่างๆ ให้เหมาะสม ในการรับเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
8	นักเรียนเข้าใจคำสั่งและวิธีทำข้อ สอบ O-NET/โอเน็ต หรือไม่	0	+1	+1	+1	+1	4	0.8
9	นักเรียนคิดว่าจำนวนของข้อสอบ O-NET/โอเน็ต เหมาะสมกับเวลาที่ใช้สอบหรือไม่	0	+1	+1	+1	+1	4	0.8
10	นักเรียนคิดว่าภาษาเขียนที่ใช้ในข้อสอบ O-NET/โอเน็ต เป็นปัญหาในการทำข้อสอบของนักเรียนหรือไม่	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
11	นักเรียนคิดว่าข้อสอบ O-NET/โอเน็ต ควรทำเป็นภาษามือหรือไม่	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
12	นักเรียนคิดว่าข้อสอบ O-NET/โอเน็ต ควรให้นักเรียนตอบเป็นภาษามือหรือไม่	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8
13	นักเรียนทราบหรือไม่ว่า คนพิการมีสิทธิเข้ารับการทดสอบความถนัดทั่วไปและความถนัดทางวิชาการและวิชาชีพ (GAT-PAT/แกทแพท)	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8
14	นักเรียนได้เข้าทดสอบความถนัดทั่วไปและความถนัดทางวิชาการและวิชาชีพ (GAT-PAT/แกทแพท) หรือไม่	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8
15	นักเรียนเข้าใจคำสั่งและวิธีทำข้อ สอบ GAT-PAT/แกทแพท หรือไม่	0	+1	+1	+1	0	3	0.6
16	นักเรียนคิดว่าจำนวนของข้อสอบ GAT-PAT/แกทแพท เหมาะสมกับเวลาที่ใช้สอบหรือไม่	0	+1	+1	+1	0	3	0.6

ลำดับที่	รายการ	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ คนที่					ผลรวม คะแนน $\sum R$	ดัชนีความ สอดคล้อง (IOC)
		1	2	3	4	5		
17	นักเรียนคิดว่าภาษาเขียนที่ใช้ในข้อสอบ GAT-PAT/แกทแพท เป็นปัญหาในการทำข้อสอบของนักเรียนหรือไม่	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8
18	นักเรียนคิดว่าข้อสอบ GAT-PAT/ แกทแพทควรทำเป็นภาษามือหรือไม่	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8
19	นักเรียนคิดว่าข้อสอบ GAT-PAT/ แกทแพท ควรให้นักเรียนตอบเป็นภาษามือหรือไม่	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8
20	นักเรียนทราบหรือไม่ว่า คนพิการมีสิทธิเข้ารับการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาในระบบรับกลางหรือแอดมิชชั่น/Admission	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
21	นักเรียนคิดว่า นักเรียนจะใช้ผลคะแนน O-NET/โอเน็ต และ GAT- PAT/แกทแพท เพื่อสมัครเข้าเรียนต่อในระดับอุดมศึกษาในระบบรับกลาง หรือแอดมิชชั่น / Admission หรือไม่	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
22	นักเรียนได้เข้าสมัครสอบหรือคิดว่าจะเข้าสมัครสอบเพื่อเรียนต่อในสถาบันอุดมศึกษาใดบ้าง	0	+1	+1	+1	+1	4	0.8
23	ข้อใดเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้นักเรียนเลือกสถาบันอุดมศึกษาที่จะเข้าศึกษาต่อ	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8

การประเมินความสอดคล้องระหว่างคำถามในแบบสอบถามกับวัตถุประสงค์
จากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน
(กรณีแบบสอบถามสำหรับนิสิตนักศึกษา)

ลำดับที่	รายการ	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ คนที่					ผลรวม คะแนน $\sum R$	ดัชนีความ สอดคล้อง (IOC)
		1	2	3	4	5		
1	นักศึกษาทราบหรือไม่ว่า ปัจจุบันมีกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการโดยเฉพาะ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
2	นักศึกษาทราบหรือไม่ว่า คนพิการมีสิทธิได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่า ใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการจนตลอดชีวิต	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
3	นักศึกษาทราบหรือไม่ว่า คนพิการมีสิทธิได้รับเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
4	นักศึกษาทราบหรือไม่ว่า คนพิการมีสิทธิเลือกบริการทางการศึกษา เลือกสถานศึกษา เลือกระบบและเลือกรูปแบบการศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
5	นักศึกษาทราบหรือไม่ว่า คนพิการต้องได้รับการศึกษาที่มีมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งการจัดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การทดสอบทางการศึกษาที่เหมาะสมกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละประเภทและบุคคล	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
6	นักศึกษาทราบหรือไม่ว่า กฎหมายได้กำหนดให้มีกองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ เพื่อใช้จ่ายในการส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1

ลำดับที่	รายการ	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ คนที่					ผลรวม คะแนน $\sum R$	ดัชนีความ สอดคล้อง (IOC)
		1	2	3	4	5		
7	นักศึกษาทราบหรือไม่ว่า กฎหมายได้กำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาในทุกสังกัดมีหน้าที่ต้องกำหนดสัดส่วนหรือจำนวนของคนพิการประเภทต่างๆ ให้เหมาะสม ในการรับเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
8	มหาวิทยาลัยที่นิสิตนักศึกษากำลังศึกษาอยู่มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อให้ให้นิสิตนักศึกษาได้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร ในสถานที่ชุมนุมสาธารณะหรือห้องประชุม เช่น ล่ามภาษามือ รวมถึงการจัดที่นั่งและแสงสว่างเพื่อให้เห็นสีหน้าและท่าทางของล่ามภาษามือได้อย่างชัดเจน เป็นต้น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
9	มหาวิทยาลัยที่นิสิตนักศึกษากำลังศึกษาอยู่มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นิสิตนักศึกษาในการติดต่อสอบถามบริการสาธารณะภายในมหาวิทยาลัย เช่น ล่ามภาษามือ สื่อที่ชี้แจงวิธีการขอรับบริการ และสื่อที่ให้ข้อมูล เป็นต้น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
10	มหาวิทยาลัยที่นิสิตนักศึกษากำลังศึกษาอยู่มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการติดต่อและป้องกันอันตรายที่อาจเกิดกับนิสิตนักศึกษา หากนิสิตนักศึกษาติดอยู่ในลิฟท์ หรือห้องซึ่งล็อกประตู เช่น สัญญาณไฟสำหรับสื่อสารเสียงสัญญาณพร้อมไฟกระพริบ ลิฟท์ที่เป็นกระจกสามารถมองเห็นคนด้านนอกได้ และช่องว่างด้านล่างระหว่างประตูกับพื้นห้อง เพื่อให้บุคคลนอกห้องสามารถสอดเอกสารเพื่อการสื่อสาร เป็นต้น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1

ลำดับที่	รายการ	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ คนที่					ผลรวม คะแนน $\sum R$	ดัชนีความ สอดคล้อง (IOC)
		1	2	3	4	5		
11	มหาวิทยาลัยที่นิสิตนักศึกษากำลังศึกษาอยู่มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อให้ให้นิสิตนักศึกษาสามารถใช้บริการยานพาหนะขนส่งภายในมหาวิทยาลัยได้เท่าเทียมกับคนทั่วไป เช่น ป้ายประกาศที่เป็นตัวอักษร เสียงสัญญาณพร้อมไฟกระพริบ และอักษรวิ่งที่มีข้อความเหมือนการประกาศด้วยเสียงทุกประการ เป็นต้น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
12	มหาวิทยาลัยที่นิสิตนักศึกษากำลังศึกษาอยู่มีการจัด สาธารณูปโภคและบริการอื่นๆ ภายในมหาวิทยาลัยโดยมีสิ่งอำนวยความสะดวกเฉพาะทางเพื่อรองรับนิสิตนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เช่น โทรสาร หรือ โทรศัพท์สำหรับนิสิตนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน การใช้งานห้องสมุด การใช้งานโรงอาหาร, อักษรวิ่งไฟฟ้าสำหรับประชาสัมพันธ์ข้อมูลต่างๆ ฯลฯ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
13	มหาวิทยาลัยที่นิสิตนักศึกษากำลังศึกษาอยู่มีการจัดบริการล่ามภาษามือในชั้นเรียนให้แก่นิสิตนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
14	มหาวิทยาลัยที่นิสิตนักศึกษากำลังศึกษาอยู่มีการจัดบริการล่ามภาษามือนอกชั้นเรียนให้แก่นิสิตนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเมื่อนิสิตนักศึกษามีความต้องการจำเป็น เพื่อให้สามารถขอใช้บริการในการติดต่อ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1

ลำดับที่	รายการ	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ คนที่					ผลรวม คะแนน $\sum R$	ดัชนีความ สอดคล้อง (IOC)
		1	2	3	4	5		
	หน่วยงานอื่นๆ เช่น โรงพยาบาล สถานีตำรวจ เป็นต้น							
15	มหาวิทยาลัยที่นิสิตนักศึกษากำลังศึกษาอยู่มีการจัดผู้จดคำบรรยายในชั้นเรียน(Notetaker) ให้แก่นิสิตนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
16	มหาวิทยาลัยที่นิสิตนักศึกษากำลังศึกษาอยู่มีระบบบริการสนับสนุนนิสิตนักศึกษาพิการเรียนร่วม(DSS) โดยมีการประเมินความต้องการจำเป็น และมีแผนการให้บริการเฉพาะบุคคล (Individualized Service Plan: ISP)	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
17	มหาวิทยาลัยที่นิสิตนักศึกษากำลังศึกษาอยู่มีการจัดบริการให้คำปรึกษาแก่นิสิตนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โดยอาจารย์หรือเจ้าหน้าที่ล่ามภาษามือ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
18	ผู้เรียนมีความเข้าใจและเข้าถึงเนื้อหาหลักสูตรที่เรียนในแต่ละรายวิชา	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8
19	ผู้สอนใช้เทคนิคและวิธีการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8
20	ผู้สอนมีการใช้สื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชา	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8
21	การให้ระยะเวลาในการเรียนแต่ละวิชาในแต่ละครั้ง มีความเหมาะสม	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8
22	ผู้สอนกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการวัดและประเมินผลรายวิชา เช่น การสอบภาคทฤษฎี การสอบภาคปฏิบัติ การทำรายงาน การนำเสนอหน้าชั้นเรียน เป็นต้น อย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1

ลำดับที่	รายการ	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ คนที่					ผลรวม คะแนน $\sum R$	ดัชนีความ สอดคล้อง (IOC)
		1	2	3	4	5		
23	การให้ระยะเวลาในการสอบแต่ละวิชา มีความเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
24	มหาวิทยาลัยมีการสอนซ่อมเสริมวิชา การหรือจัดตัวให้แก่นิสิตนักศึกษาที่มี ความบกพร่องทางการได้ยิน	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8
25	มีการจัดกิจกรรมต่างๆ ภายใน มหาวิทยาลัยให้แก่นิสิตนักศึกษาที่มี ความบกพร่องทางการได้ยิน เช่น กีฬา ดนตรี ศิลป วัฒนธรรม เป็นต้น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
26	มีการจัดกิจกรรมต่างๆ ให้นิสิต นักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ ยิน ได้มีโอกาสร่วมทำกับชุมชน หรือ หน่วยงานอื่นนอกมหาวิทยาลัย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
27	ในปัจจุบัน นิสิตนักศึกษาได้เสีย ค่าใช้จ่ายต่างๆ ในการศึกษา ให้กับ มหาวิทยาลัยของนิสิตนักศึกษา เป็นค่าใช้จ่ายอะไรบ้าง(ตอบได้ มากกว่า 1 ข้อ)	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
28	ในปัจจุบัน นิสิตนักศึกษาได้เสีย ค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับ การศึกษา เป็นค่าใช้จ่ายอะไรบ้าง(ตอบ ได้มากกว่า 1 ข้อ)	+1	+1	+1	+1	+1	5	1

ภาคผนวก จ

แนวคำถามในการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้อำนาจ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แนวคำถามในการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ข้อมูล

1. สัมภาษณ์ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา

1.1 ความเป็นมาและพัฒนาการของสถาบันหรือคณะของท่าน ในการจัดการศึกษาให้กับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ตลอดจนสภาพการณ์ปัจจุบันในการจัดการศึกษาให้กับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน (จำนวนนิสิตนักศึกษา คณะหรือสาขาที่เปิดรับ)

1.2 ทางสถาบันหรือคณะของท่านมีวิสัยทัศน์หรือนโยบายในภาพรวม ในการจัดการศึกษาให้กับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินอย่างไร

1.3 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ว่าด้วยการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2552 ที่ได้กำหนดหน้าที่ของสถาบันอุดมศึกษาในการจัดการศึกษาให้กับคนพิการ ในประเด็นต่างๆ อันได้แก่

(1) หน้าที่รับคนพิการเข้าศึกษาหรือจำนวนที่เหมาะสม โดยให้คำนึงถึงประเภทคนพิการ

(2) หน้าที่จัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวก เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา

(3) หน้าที่ในการจัดทำหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการวัดและการประเมินผล ให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของนิสิตนักศึกษา รวมถึงการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ อย่างเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ตามความเหมาะสม

(4) การให้คนพิการมีสิทธิได้รับค่าเล่าเรียน ค่าบำรุง ค่าธรรมเนียม และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ในการศึกษาในระดับอุดมศึกษา โดยให้สถาบันอุดมศึกษารับเงินจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

1.4 จากการที่กฎหมายได้กำหนดประเด็นหน้าที่ของสถาบันอุดมศึกษาต่างๆ ตามข้อ 1.3 ในทางปฏิบัติแล้ว สถาบันหรือคณะของท่าน สามารถดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายดังกล่าวได้มากน้อยเพียงใด และมีการดำเนินการอย่างไรบ้าง (เน้นผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน)

1.5 ทางสถาบันหรือคณะของท่าน ประสบปัญหาและอุปสรรคในการจัดการศึกษาให้กับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในด้านใดบ้าง อย่างไร

1.6 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการศึกษาให้กับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในสถาบันอุดมศึกษา

2. สัมภาษณ์อาจารย์

2.1 ท่านคิดว่าหลักการใดเป็นหลักการสำคัญ ในการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนให้กับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

2.2 การจัดหลักสูตรการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลให้กับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน มีความแตกต่างจากนิสิตนักศึกษาปกติ หรือไม่ อย่างไร และท่านมีวิธีการอย่างไร ในการคงคุณภาพมาตรฐานการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล ให้มีความทัดเทียมกันระหว่างนิสิตนักศึกษาปกติ กับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

2.3 สิ่งใดที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลให้กับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

2.4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนให้กับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

3. สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่

3.1 บทบาทของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาให้กับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน มีด้านใดบ้าง อย่างไร

3.2 สถาบันหรือคณะของท่านมีการจัดระบบบริการสนับสนุนคนพิการ (Disability Support Services/ DSS) ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวก เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นในทางการศึกษาให้กับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินหรือไม่ อย่างไร

3.3 ปัญหาใดบ้างที่นิสิตนักศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน มักจะมาขอความช่วยเหลือจากท่าน

3.4 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาให้กับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ตลอดจนข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

4. สัมภาษณ์ผู้อำนวยการสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ(องค์การมหาชน)

4.1 การทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) และการทดสอบความถนัดทางวิชาการและวิชาชีพคืออะไร และสอบไปเพื่ออะไร และผลคะแนนมีความเกี่ยวข้องกับการนำไปใช้เข้าสถาบันอุดมศึกษาอย่างไร

4.2 ในปัจจุบัน การจัดทำสอบทางการศึกษาของท่าน ได้คำนึงถึงผู้ที่มีความพิการ โดยเฉพาะผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินหรือไม่ อย่างไร (เช่น มีสิ่งอำนวยความสะดวก อุปกรณ์ เครื่องมือ หรือบุคลากร)

4.3 ในอนาคตการจ้ดทดสอบทางการศึกษาของท่าน จะมีนโยบาย หรือแผนงานใดหรือไม่ ที่จะอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้พิการ โดยเฉพาะผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

5. สัมภาษณ์ผู้บริหารหรือเจ้าหน้าที่ระดับสูงของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

5.1 ในปัจจุบัน สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา มีนโยบายหรือแผนงานอย่างไรบ้าง ในการจัดการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาให้กับผู้พิการ โดยเฉพาะผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

5.2 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ว่าด้วยการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2552 ที่ได้กำหนดหน้าที่ของสถาบันอุดมศึกษาในการจัดการศึกษาให้กับคนพิการ ในประเด็นต่างๆ อันได้แก่

(1) หน้าที่รับคนพิการเข้าศึกษาหรือจำนวนที่เหมาะสม โดยให้ค้ำึงถึงประเภทคนพิการ

(2) หน้าที่จัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวก เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลือทางการศึกษา

(3) หน้าที่ในการจัดทำหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการวัดและการประเมินผล ให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของนิสิตนักศึกษา รวมถึงการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ อย่างเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ตามความเหมาะสม

(4) การให้คนพิการมีสิทธิได้รับค่าเล่าเรียน ค่าบำรุง ค่าธรรมเนียม และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ในการศึกษาในระดับอุดมศึกษา โดยให้สถาบันอุดมศึกษารับเงินจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

5.3 จากการที่กฎหมายได้กำหนดประเด็นหน้าที่ของสถาบันอุดมศึกษาต่างๆ ตามข้อ 5.2 อยากทราบว่าในทางปฏิบัติแล้ว ท่านเห็นว่าสถาบันอุดมศึกษาสามารถดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายดังกล่าวได้มากน้อยเพียงใด และมีการดำเนินการอย่างไรบ้าง (เน้นผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน) และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้เข้าไปช่วยเหลือหรือมีส่วนเกี่ยวข้องในเรื่องใดบ้าง เพื่อให้สามารถดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย

5.4 ท่านคิดว่า สิ่งใดที่เป็นปัญหาหรืออุปสรรคในการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ให้กับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินบ้าง

5.5 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการศึกษาให้กับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ในสถาบันอุดมศึกษา

ภาคผนวก ซ
หนังสือรับรองจริยธรรมการวิจัยในคน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

COA.No.2010/097.1511

Documentary Proof of The Committee for Research Ethics (Social Sciences)

Title of Project: Right Liberty and Equality of Higher Education for Disable Persons : A Case Study of Hearing Impaired Persons
(Thesis for Master Degree)

Principal Investigator: Mr.Tanachai Suntonanantachai

Name of Institution: Faculty of Law, Chulalongkorn University

Approval includes:

- 1) MU-SSIRB Submission form version received date 8 November 2010
- 2) Participant Information sheet for Director version date 8 November 2010
- 3) Participant Information sheet for Executive version date 8 November 2010
- 4) Participant Information sheet for High-Grade Executive version date 8 November 2010
- 5) Participant Information sheet for Teacher version date 8 November 2010
- 6) Participant Information sheet for Staff version date 8 November 2010
- 7) Participant Information sheet for Higher Education Student version date 8 November 2010
- 8) Participant Information sheet for High School Student version date 8 November 2010
- 9) Informed Consent form for Questionnaire version date 8 November 2010
- 10) Informed Consent form for Interview version date 8 November 2010
- 11) In-depth Interview Guideline version received date 22 September 2010
- 12) Questionnaire version received date 22 September 2010

The Committee for Research Ethics (Social Sciences) is in full compliance with International Guidelines of Human Research Protection such as Declaration of Helsinki, The Belmont Report, CIOMS Guidelines and the International Conference on Harmonization in Good Clinical Practice (ICH-GCP)

Date of Approval: 15 November 2010

Date of Expiration: 14 November 2011

Signature of Chairman: .....
(Emeritus Professor Santhat Semsri)

Signature of Head of the Institute: .....
(Assoc. Prof. Dr.Wariya Chinwanno)

Dean of Faculty of Social Sciences and Humanities

Office of The Committee for Research Ethics (Social Sciences), Faculty of Social Sciences and Humanities,

Mahidol University, Phuttamonthon 4 Rd., Salava, Phuttamonthon District, Nakhon Pathom 73170. Tel.(662) 441 9080 Fax.(662) 441 9081

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นายธนาชัย สุนทรอนันตชัย เกิดเมื่อวันที่ 26 สิงหาคม พ.ศ.2527 ที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี นิติศาสตรบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในปีการศึกษา 2548 และสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี รัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและการเมืองการปกครองเปรียบเทียบ จากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ในปีการศึกษา 2550 จากนั้นเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2551 และสำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2553

ศูนย์วิทยพัชการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย